NE SALVĂM

TRĂIND

ORTODOXIA!

*****

***APĂRAREA IDENTITĂŢII NAŢIONALE
ŞI SPIRITUALE A ROMÂNILOR.
MODELE DE PATRIOTISM.
REDESCOPERIREA VALORILOR
CREŞTINE ŞI NAŢIONALE***

*****

ANTOLOGIE
cu texte culese şi comentarii
de Radu Iacoboaie

VOL. IV

SUCEAVA
2007

MOTTO:

Dar, noi ce facem pentru împlinirea idealurilor celor care au luptat şi s-au jertfit?…

Păr. Arhim. TEOFIL PÂRÂIANU

Nimic din ceea ce se petrece în lumea aceasta nu este întâmplător. Întâmplarea, pentru noi, se cheamă PROVIDENŢĂ DIVINĂ, iar aşa-zisul destin se cheamă DUMNEZEU: «Vouă însă toţi perii capului vă sunt număraţi»(Matei, 10:30). Să căutăm de fiecare dată, în spatele lucrurilor lumii, raţiunile divine ale întâmplărilor.

Pr. GHEORGHE CALCIU

PARTEA I:

TRĂIREA

ÎN

LIBERTATE

ŞI

ADEVĂR

MAI MULTĂ ATENŢIE LA INFORMAŢIILE <u>REALE</u> DIN MASS-MEDIA ROMÂNEASCĂ

Nimic nu e nou sau întâmplător în campania de discreditare a alegerilor anticipate! În spatele acestei idei se află o tehnică veche: ***chemarea la solidaritatea cu propria mizerie****. <u>Această manevră a fost adusă la desăvârşire, în ultimii 50 de ani, tocmai pentru a descuraja autonomia de gândire şi pentru a înregimenta mulţimile în ţarcul patriotismului pasiv.</u> Vă aduceţi aminte? Ori de câte ori regimul comunist avea o problemă şi ori de câte ori ceva îi deranja obişnuinţele, izbucnea solidaritatea. (invocată şi de Ion Iliescu, faţă de mineri… - n.a.) Poporul era chemat să facă roată în jurul propriei mizerii şi să simtă că, până la urmă, în ceasul greu, suntem toţi la fel. A fost cutremur? Să ţinem aproape şi să nu ne înjurăm conducătorii! Au făcut ţărăniştii o demonstraţie? Avem nevoie de linişte, nu ne trebuie mai multe partide, în definitiv suntem toţi români, de ce să ne duşmănim?! Să strângem rândurile, hai, vecine, să ne împăcăm, că suntem oameni serioşi, nu ca ăia care se ceartă în parlament!*

Acest instrument de control în masă lucrează bine păzit. El se prezintă înfăşurat în omenie şi lărgeşte inima spre a îngusta judecata. Fiind <u>o formă de şantaj sufletesc</u>, lucrătura e greu de dejucat. Cine se pune contra e o bestie străină de neam. ***Solidaritatea prin mizerie are o singură menire. Ea întăreşte puterea celor ce ştiu să conducă doar peste mulţimi inerte şi se tem de confruntarea cu minţi lucide, în competiţia politică deschisă. Dresorii de nenorociri ştiu bine ce fac.*** *Chemarea la bucuriile primitive ale înapoierii egale a lovit mereu, cu precizie, în tot ce era diferit sau rival.* [1]

*

Agenţii Biroului Federal de Investigaţii au arestat un analist angajat în cadrul Pentagonului, sub acuzaţia de spionaj. Serviciul de informaţii american a ajuns după patru ani de investigaţii la concluzia că analistul Lawrence A. Franklin a divulgat informaţii strict secrete despre posibile ofensive americane în Irak unor angajaţi ai unui grup de presiune pro-izraelian. [...] Cercetările FBI au aruncat suspiciuni asupra Comitetului Public de Afaceri Americano-Israeliene, presupusa beneficiară a informaţiilor, care se pare că întreţine <u>legături strânse</u> cu înalţi oficiali ai administraţiei Bush, printre care şi secretarul de stat Condoleezza Rice. [...] În timpul unei percheziţii la domiciliul angajatului de la Pentagon, au fost descoperite zeci de documente clasificate. [...] Drept pentru care, acuzatul riscă o pedeapsă de până la 10 ani de închisoare. După ce întreaga poveste a fost dată publicităţii, Israelul şi-a declinat imediat responsabilitatea…[2]

*

Adoptarea în Senat a legii privind Holocaustul a durat tot 3 ani. Negarea în public a Holocaustului sau a consecinţelor acestuia constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la şase luni la cinci ani şi interzicerea unor drepturi, se arată în proiectul de lege privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist [...] Potrivit unuia dintre amendamentele Ministerului Justiţiei, «prin Holocaust se înţelege persecuţia sistematică sprijinită de stat şi anihilarea evreilor europeni de către Germania nazistă, precum şi de către aliaţii şi colaboratorii săi din perioada 1933-1945». În cadrul dezbaterilor din plen, fostul

---

[1] Traian Ungureanu, în art. Dresorii de nenorociri, România liberă, 16 iulie 2005, p.5.

[2] Scandal de spionaj la Pentagon, Gândul, 6 mai 2005, p.10 (Mediafax).

ministru al Culturii, senatorul PSD Răzvan Theodorescu, a semnalat că textul propus, pentru concordanţă cu definiţiile europene (!), înlocuirea sintagmei «anihilarea evreilor europeni» cu «anihilarea minorităţilor etnice, religioase şi politice». Conform raportului suplimentar, constituirea unei organizaţii cu caracter fascist, rasist sau xenofob se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi. De asemenea, răspândirea, vânzarea sau confecţionarea de simboluri [...] Aceeaşi pedeapsă este prevăzută pentru promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe, prin propagandă săvârşită în public, prin orice mijloace. (Mediafax) (lăsând la latitudinea fiecărui magistrat să interpreteze ce înţelege el prin fascism, rasism şi xenofobie? - n.a.) [3]

*

Domnule preşedinte – Director general, Emisiunea dezbatere difuzată ieri 31 mai a.c. pe postul TVR – 1, ora 20.15, având ca subiect Manifestaţia anticomunistă din Piaţa Universităţii, a fost concepută cu totul altfel decât am convenit anterior cu delegatul dvs., dl. Titi Dincă, coordonator Direcţia Programe.

1) Dezbaterea nu a abordat deloc idealurile anticomuniste ale Manifestaţiei maraton din Piaţa Universităţii aprilie – iunie 1990, manifestaţie care a durat 52 de zile şi nopţi fără întrerupere, considerată a fi <u>cel mai lung miting (anticomunist) din istorie</u>. Dezbaterea a abordat exclusiv reprimarea manifestaţiei.

2) În propunerea mea, scrisă din 25 aprilie a.c., v-am solicitat ca în cadrul emisiunii să fie difuzat un material de circa 8 minute, conţinând exclusiv ştiri, difuzate de către posturi TV din Europa occidentală referitoare la manifestaţia din Piaţa Universităţii. [...]

3) Eu am avut iniţiativa organizării de către Televiziunea Română a acestei emisiuni – dezbatere, prima după cei 15 ani care au trecut. [...]

4) În mod regretabil, moderatorul emisiunii, dl. Cătălin Ştefănescu, a lezat cel mai elementar drept de autor. Autorii filmului ''Piaţa Universităţii România'' sunt trei, nu doar unul, respectiv Stere Gulea (ci şi Vivi Drăgan Vasile, Sorin Ilieşiu) [...]

5) Moderatorul emisiunii trebuia să menţioneze faptul că filmul a fost produs de Studioul de Creaţie Cinematografică al Ministerului Culturii la iniţiativa maestrului Lucian Pintilie, directorul acestuia, precum şi faptul că filmul a fost distins cu Marele premiu pentru film documentar de lung – metraj, Uniunea Cineaştilor din România, 1991, precum şi cu Premiul pentru film eveniment, Festivalul filmului, Costineşti, 1991.

6) Moderatorul emisiunii trebuia să mulţumească în numele Televiziunii Române pentru faptul că Filmex – România, deţinătorul drepturilor filmului, a acordat Televiziunii Române dreptul de difuzare gratuită.

7) Cu toate că am convenit cu dvs. ca dezbaterea să fie extrem de responsabilă, la care să fie invitaţi exclusiv lideri de opinie, analişti obiectivi de talia domnilor Andrei Pleşu, Gabriel Liiceanu, Cristian Pârvulescu, totuşi au fost prezenţi la dezbatere câţiva dintre «actorii» evenimentului. În mod ciudat, au lipsit tocmai cei mai importanţi, adică reprezentanţii manifestaţiei anticomuniste.

8) Având în vedere cele de mai sus, în numele dreptului la liberă informare al cetăţenilor de către Televiziunea publică, vă solicităm în consens cu telespectatorii, repetarea emisiunii – dezbatere pe postul TVR – 1 la aceeaşi oră [...]

Vă reamintim că aniversăm 15 ani de la Manifestaţia–maraton din Piaţa Universităţii, care, <u>atât prin idealurile ei anti-totalitare, cât şi prin reprimarea ei cu o violenţă care a îngrozit întreaga lume, au marcat profund societatea românească</u> [...] Subliniem că acum 15 ani

[3] Răspândirea de simboluri fasciste – închisoare 3 ani, Gândul, 6 mai 2005, p.4.

Televiziunea Română a prezentat evenimentele derulate în Piaţa Universităţii din perioada 22 aprilie–15 iunie 1990 în mod tendenţios. Considerăm că astăzi Televiziunea publică are obligaţia de a repara aceste lucruri, cu atât mai mult cu cât Televiziunea Română a avut un rol decisiv în reprimarea sălbatică a acestei manifestaţii, prin oprirea emisiei şi instigarea opiniei publice împotriva celor care mai rămăseseră în Piaţa Universităţii la sfârşitul manifestaţiei–maraton. Acum, după 15 ani, credem că este timpul ca aceste evenimente să fie discutate cu toată responsabilitatea şi obiectivitatea, nu aşa cum aceste evenimente au fost discutate în cadrul emisiunii–dezbatere din 31 mai 2005.[4]

*

Şi dacă răpirea (celor trei jurnalişti români - n.a.) a fost «coaptă» în sfere mult mai înalte? [...] «Cadavrul de deasupra comorii» a devenit, în timp, un simbol al informaţiei aruncate pe piaţă pentru a proteja adevărata informaţie fierbinte şi a-i salva pe cei care se află în spatele poveştii. Întrebarea e dacă nu cumva scenariul răpirii puse la cale de Hayssam şi Munaf nu reprezintă tocmai un asemenea «cadavru». Ceva indicii ar fi, după cum urmează. Cine are capacitatea să însceneze o răpire «teroristă»? Cozmin Guşă şi nu numai el, se agită de ceva vreme atrăgând atenţia asupra unei ciudăţenii: preşedintele dă semne că s-a împăcat spectaculos cu băieţii din serviciile secrete, adică exact cu cei pe care i-a înfierat cel mai tare în campania electorală. A părut extrem de suspect felul insistent în care Băsescu le-a atribuit integral reuşita pentru eliberarea ostaticilor şi asta exact când fanii lui aşteptau să radă capete grele, după expirarea celor şase luni de graţie. Şi nu e vorba de directorii serviciilor, care, oricum, sunt nişte «stranieri» în domeniu, ci de adevăraţii supergrei, şefi de divizii ş.a.m.d., oameni care trag sforile în mai toate domeniile majore ale vieţii din România, de la politică la afaceri. [...]

*Să vedem cam care ar fi povestea. Unul sau mai mulţi din serviciile secrete se gândesc cum să intre pe sub pielea preşedintelui (care iniţial dădea semne că va ,,reforma'' această instituţie - n.a.) şi descoperă că **o lovitură de imagine** ar fi cadoul cel mai potrivit. Reţelele se pun în mişcare şi sunt găsiţi doi indivizi perfecţi pentru operaţiune, mai exact doi afacerişti arabi controversaţi, cu enorm de multe bube-n cap şi care pot fi şantajaţi lesne. [...] Să fim serioşi, un asemenea plan, al unei pseudo-răpiri în Irak urmate de o pseudo-detenţie şi de o pseudo-eliberare, nu poate fi pus pe picioare de doi civili care sunt, oricum, monitorizaţi la sânge. Nu poate fi opera nici a unei grupări politice, ori a unui şef de stat, pentru că politicienii români nu au avut şi nu au «anvergura» necesară. (De aceea înclinăm să credem că Băsescu nu a fost parte a acestui plan, ci doar un fericit «beneficiar», cu sau fără ştirea lui). Dar poate fi opera unor supergrei ai unor servicii secrete care au relaţii puternice, din era Securităţii, cu lumea arabă, au bani, au influenţă, au informaţii şi, peste toate cele, au motivaţia de rigoare: dorinţa de a-şi prezerva puterea şi după termenul de şase luni anunţat de Băsescu. Sunt oameni care nu acceptă sub nici o formă să împărtăşească soarta lui Toma Zaharia, a lui Gioni Popescu şi a altor generali mari care au fost traşi pe linie moartă (din motive serioase, care ar pune în pericol persoana fiecăruia dar şi a colaboratorilor, a celor implicaţi şi chiar a unor politicieni!) [...] Dacă scenariul răpirii se va bloca la nivelul Hayssam şi Munaf, e clar că abia peste 50 de ani vom avea şansa să aflăm adevărul. (prin desecretizare - n.a.)(adevăr declarat de însuşi dl. Băsescu!) Şi încă ceva: C. T. Popescu dezvăluie, în editorialul său de ieri, că a avut o întâlnire între 4 ochi cu Ohanesian iar concluzia discuţiei a fost că adevărul se află la intersecţia momentului în care Băsescu era apostrofat de Ohanesian (înainte de răpire!; prin semnul făcut cu două degete la tresele de pe umăr, într-o conferinţă - n.a) pentru toleranţa faţă de serviciile*

[4] Scrisoare deschisă (Sorin Ilieşiu, în numele autorilor filmului, 1 iunie 2005), România liberă, Opinii în aldine (supliment), 3 iunie 2005.

secrete şi cel în care mulţumea serviciilor secrete pentru reuşita «eliberării» . Oricum ai da-o, tot de servicii te ciocneşti. Lucru care întăreşte, şi el, demonstraţia de mai sus. [5]

*

Petrolul caspic a luat-o spre Vest. Primul val de petrol a fost pompat pe conducta Baku – Tbilisi – Ceyhan, în ziua de 25 mai (2005), Este un eveniment care va marca pentru multă vreme geopolitica Asiei Centrale şi nu numai. [...] Acţiunea realizată de British Petroleum a fost sprijinită direct şi masiv de către Statele Unite ale Americii. În 1994, 11 parteneri de afaceri au semnat un acord pentru exploatarea hidrocarburilor din bazinul Mării Caspice. [...] Cu toată opoziţia Rusiei, lucrarea s-a finalizat. Este un semn clar că Moscova a pierdut rolul de hegemon în Asia Centrală. [...] La terminalul de la Ceyhan din Turcia se vor încărca simultan două tancuri petroliere de câte 300 000 de tone dw. [...] Conducta va pompa peste un milion de barili pe zi. Deocamdată, ţiţeiul provine din Azerbaidjan, dar Nursultan Nazarbaev, preşedintele Kazahstanului, a anunţat, cu prilejul inaugurării, că ţara lui vrea să-şi trimită petrolul pe aceeaşi conductă. Pentru că aceasta este doleanţa marilor companii Chevron, BG şi ENI, care au uriaşe exploatări în Kazahstan. [...] În aceeaşi perioadă, Viorel Hrebenciuc şi Tender (Ovidiu) călătoresc în Kazahstan unde insistă să nu fie acceptată compania Rompetrol ca partener de afaceri. Când Dinu Patriciu a fost arestat, tocmai se pregătea un contract foarte important cu Kazahstanul… (contract important şi pentru România - n.a.) [6]

*

Deputaţi şi senatori de lux şi-au băgat în buzunar banii contribuabililor. Ancheta prezentată ieri de Grupul de Investigaţii Politice se referă la datoriile pe care firmele demnitarilor PSD le au faţă de statul român. [...] Lista deputaţilor PSD cu firme care au datorii la stat se deschide cu Viorel Hrebenciuc, deputat de Bacău şi liderul grupului PSD din Camera Deputaţilor. [...] BARTER GRUP SA (unde deţine 19% din acţiuni, ca şi Dan Matei Agathon, fost ministru al Turismului) datorează 5 161 409 300 lui la bugetul de stat, 2 510 927 599 la bugetul asigurărilor sociale de stat şi 220 276 225 lei la bugetul asigurărilor pentru şomaj (în total aproape 8 miliarde lei vechi!) [7]

*

…Mergând pe firul scenariilor lansate în zilele ce au urmat eliberării ostaticilor, o dată cu punerea sub învinuire a lui Ion Iliescu s-a spus că anunţarea faptului că în sfârşit acesta va suporta consecinţele crimelor din 13-15 iunie 1990 ar fi… o diversiune. Cu scopul de a pune în umbră sau de a stopa despicarea firului în patru în cazul celor trei ziarişti. Care, iată, s-au dovedit a fi patru. Şi, pentru că ziarista franceză a fost neîndoielnic eliberată inclusiv cu sprijinul celulei româneşti de criză, pentru a bruia inclusiv această bucurie, devine previzibilă intensificarea denigrării lui Băsescu. [...] De remarcat cum toţi aceia care au stat lângă Ion Iliescu în zilele sângeroase ale mineriadei 13-15 iunie (obiectul anchetei demarate de procurorul Dan Voinea) au luat cu asalt mijloacele de informare să spună minciună după minciună pentru a-l susţine pe fostul şef al statului atunci când taxează acuzaţiile drept «porcării şi provocării». Este clar că le mai merge şi lor o vreme. Până la urmă, însă, toţi cei care au înţeles să pozeze în «săraci şi cinstiţi» (îmbogăţindu-i pe alţii!) sau, dimpotrivă, în

[5] Bogdan Tiberiu Iacob, Înscenarea «Hayssam – Munaf», cadavrul de deasupra comorii piraţilor, 7 Plus, 3 iunie 2005.
[6] Viorel Patrichi, Vedere de pe Centura Politicii, Rost, Nr. 29/iulie 2005.
[7] Parlamentarii PSD datorează bugetului de stat peste 238 de miliarde, România liberă, 13 iunie 2005.

«bogaţi şi cinstiţi» (ceea ce rar se întâmplă!) vor trebui să suporte consecinţele pentru faptele penale pe care le-au comis…[8]

*

Vom avea anticipate la toamnă din cauza modificării proprietăţii? [...] Modificarea legilor proprietăţii şi a celor din domeniul justiţiei a fost puternic contestată de PSD şi PRM. De altfel, PSD s-a remarcat, în decursul timpului, ca un apărător al chiriaşilor din casele naţionalizate – doar au fost destule cazuri de lideri social-democraţi care au pus mâna pe astfel de case. Chiar şi sediul PSD din şoseaua Kiseleff se află într-o vilă furată de statul comunist de la adevăraţii proprietari. De asemenea, pesediştii se opun modificării legislaţiei în domeniul justiţiei. PSD a anunţat deja că va depune o moţiune de cenzură, iar PRM o va sprijini. [...] Pe de altă parte, Consiliul Superior al Magistraturii se opune modificărilor în domeniul justiţiei iniţiate de ministrul Monica Macovei. [9]

*

George Roncea, fost participant activ la manifestaţia din Piaţa Universităţii, consideră: ,,La 15 ani de la acele evenimente trebuie să înţelegem că nu e vorba de o răzbunare, nici de revendicări, intenţia fiind de a-i ajuta pe cei care anchetează să finalizeze, să rezolve dosarele în cauză. Dacă în iunie 1990 în represiune au fost implicate conducerea statului şi FSN, în prezent este obligaţia statului să spună adevărul despre cele întâmplate. Există documente, există zeci de mii de articole de presă care arată clar cine au fost cei care au provocat violenţele în iunie 1990. Presa a dezvăluit că cei care au produs incendierile (inclusiv ale autobuzelor) erau sportivi de la Dinamo şi poliţişti. [10]

*

Eliberarea lui Miron Cozma exact la împlinirea a 15 ani de la sângeroasa mineriadă din iunie 1990 e o culme a sfidării celor căzuţi sub bâtele ortacilor sau sub bastoanele şi gloanţele forţelor de represiune. [...] Fostul preşedinte s-a dovedit extrem de generos nu doar cu Miron Cozma, ci şi cu alţi indivizi condamnaţi pentru infracţiuni de o extremă gravitate: omor cu cruzime, violarea unei fetiţe de 10 ani, şpăgi grase, corupţie etc. Dacă Antonie Iorgovan fusese poreclit în presă «tatăl hoţilor» (şi «apărătorul hoţilor») pentru că, avocat fiind, a apărat inşi cu dosare grele, cum ar putea fi numit Iliescu pentru aceste acte de clemenţă halucinante? În paranteză fie spus, încă nu s-a realizat problema incompatibilităţii între calitatea de avocat şi cea de parlamentar, poate şi din cauza faptului că unii avocaţi din Forul Legislativ s-au opus, având tot interesul ca legile să rămână fără dinţi pentru a-şi putea scoate basma curată clienţii. Pe sume grele. (dar şi ,,interesul de partid'' - n.a.) [...] Încă de la începuturile comunismului, artizanii sistemului totalitar au avut în vedere crearea unor formaţiuni paramilitare, veritabile «armate de rezervă», care să fie folosite în acţiunile murdare, acolo unde nu se putea interveni oficial. Minerii au fost primii vizaţi. Lucrul în subteran, traiul în comunităţi izolate, subordonarea necondiţionată faţă de şefi, orice abatere putându-se solda cu o tragedie, au constituit factori extrem de favorabili transformării lor într-o masă de manevră care să acţioneze necondiţionat la ordinele păpuşarilor din umbră. Iar păpuşarii au lucrat la greu şi în perioada postrevoluţionară, ca şi în timpul revoluţiei. Chiar o mare parte din populaţia Bucureştiului a căzut victimă diversiunilor şi i-a încurajat pe mineri. Pe fondul tensiunii extreme au fost lansate cu premeditare, inclusiv pe canale oficiale, zvonuri dintre cele mai teribile.

---

[8] Simona Popescu, Iliescu şi «teoria procurorului idiot», România liberă, 13 iunie 2005.
[9] R. G., în art. Asumarea răspunderii – testul Guvernului Tăriceanu, România liberă, 13 iunie 2005.
[10] Romulus Cristea, în art. «Incendiatorii din iunie'90 erau poliţişti», România liberă, 16 iunie 2005.

Protestatarii au fost asociaţi cu legionarii (continuând astfel stratagema comuniştilor), au fost făcuţi «golani» (Ceauşescu vorbea de huligani – aceeaşi metodă, doar politrucul era altul), în piaţă sau la sediile partidelor istorice (cu care manifestanţii s-au ferit să se confunde spre a nu muta caracterul profund anticomunist şi oarecum idealist-romantic al acţiunii lor cu luptele politice) au fost găsite arme, droguri, bani falşi ş.a.m.d. (?!) Ticăloşia cea mare a fost însă <u>înscenarea cu incendierea autobuzelor</u> *(există documente în original!) după ce Piaţa fusese eliberată de majoritatea protestatarilor şi după ce forţele de ordine îi ridicaseră şi pe ultimii grevişti ai foamei (trataţi sălbatic şi inuman, bătuţi şi torturaţi). De ce? Pentru că* <u>Ion Iliescu *dorea un plus de legitimare «civică» după alegerea sa ca preşedinte în Duminica Orbului.*</u> Drept *pentru care au fost aduşi minerii şi s-au produs ororile.* [11]

*

...Tot în discursul de la Timişoara, Cozma l-a atacat din nou pe Ion Iliescu, însă spre deosebire de declaraţiile din Capitală, când s-a ferit să spună răspicat cine i-a chemat pe mineri *la Bucureşti, de data aceasta el a afirmat că fostul şef al statului poartă întreaga vină, întrucât el le-a spus ortacilor să vină în Capitală, iar aceştia s-au dus să «lupte» (pentru salvarea democraţiei? - n.a.). El a reamintit faptul cum* <u>*Iliescu le-a şi mulţumit la final minerilor*</u> pentru *că «în naivitatea sa, tovarăşul Iliescu – pentru mine nu a fost niciodată domn -, care nu e aşa un* mare om politic, <u>*credea că va fi preşedinte pe viaţă, un fel de Ceauşescu, nu credea că va fi tras la răspundere*</u>*», a explicat Cozma...* [12]

*

Viorel Hrebenciuc (nume des vehiculat în mass-media, fiind totuşi în conducerea PSD-ului - n.a.), fostul secretar general al Guvernului Văcăroiu, dezminte, fireşte, declaraţiile lui Miron Cozma, care susţine că regimul Iliescu i-a oferit postul de ministru de Interne şi de şef al aşa-zisei Gărzi Naţionale. «Nici vorbă de aşa ceva!», ne-a declarat ieri Hrebenciuc. Acesta a povestit că într-adevăr el personal a fost de multe ori în Valea Jiului, în virtutea calităţii de «pompier de serviciu al Guvernului»: «De câte ori era vreo grevă în Valea Jiului mă trimiteau pe mine să le rezolv şi mă duceam la negocieri». Hrebenciuc susţine că Nicolae Văcăroiu nu a participat la întâlnirile cu Miron Cozma deoarece «nu se înţelegeau deloc». În schimb, un «obişnuit» al descinderilor guvernamentale în fieful mineresc era Florin Georgescu. Hrebenciuc a confirmat existenţa partidelor de tenis cu piciorul despre care a povestit Cozma la ieşirea din penitenciar. «Venea şi Florin Georgescu cu mine şi jucam tenis cu piciorul. Ba, o dată am făcut chiar pariu că Florin îl bate pe Miron şi am câştigat, că Miron nu avea tehnică», a relatat liderul PSD. [13]

*

...(Emil Constantinescu) a afirmat că, în urma unei anchete complete, s-a depus în instanţă încă din 1998 un rechizitoriu care conţine recunoaşterea faptului că <u>protestatarii din *Piaţa Universităţii au fost împuşcaţi de «militarii de la Buzău, ai lui Truţulescu, care au venit la Bucureşti în urma unei cereri a lui Iliescu»*</u>*. Potrivit lui Constantinescu, acest batalion de cercetători ai armatei în mod normal operează în spatele frontului inamic. Şi Lucia Hossu – Longin, de la postul public de televiziune, a declarat că «*<u>a existat un decret semnat de Iliescu pentru chemarea minerilor</u>*». Analistul Stelian Tănase a reluat ideea că în evenimentele din 13-15 iunie* <u>***au fost implicaţi şi securişti***</u>*. «Ce altceva au fost acolo decât detaşamente ale Securităţii*

[11] Bogdan Ficeac, Radiografia unei manipulări criminale, România liberă, ibidem.
[12] L. M. Forţiu, Miron Cozma acuză: «Iliescu poartă toată vina!», ibidem.
[13] A. V. D., Hrebenciuc şi Georgescu, partenerii de tenis cu piciorul ai «luceafărului negru», ibidem.

care au fost reactivate şi trimise acolo? Au avut liste cu adrese, numere de telefon. Aceştia nu erau mineri»…[14]

*

*De ce e Miron Cozma un om liber? Din acelaşi motiv pentru care, din iunie 1990, un număr necunoscut de bărbaţi şi femei zac sub pământ la cimitirul Străuleşti. Din exact acelaşi motiv pentru care **rușinea de a fi român a devenit o profesie printre români şi o concluzie durabilă printre străini**. La ambele capete ale acestor fărădelegi şi eşecuri stă Ion Iliescu. **Fostul preşedinte al României e autorul şi simbolul unui dezastru istoric pe care abia începem să îl înţelegem.** [...] Greaţa şi oroarea de România s-au instalat, de la Londra la Stockholm, în iunie'90 şi nu s-au mai stins. Imaginile din ţara în care vin minerii, ţestele despicate de lanţuri şi zâmbetul perfid al celui ce a mulţumit la răsăritul noului ev mediu stabilesc, în continuare, opinia generală despre România. Cum? Aşa cum se ştie, din tată în fiu, că Italia înseamnă soare şi mare şi că scandinavii sunt blonzi. Această crestătură pe scoarţa cerebrală a omului european nu se poate şterge decât într-un singur fel: printr-un gest clar şi amănunţit de justiţie publică. «Iliescu judecat pentru sângele vărsat!» - aceste versuri de trotuar celebre sunt tot ce poate fi mai precis şi mai proeuropean în folclorul prodemocratic românesc. Graţierea lui Cozma, decisă de Iliescu cu o semnătură de miliardar care lasă bacşiş cât o viaţă de om, şi contrasemnată de Adrin Năstase, jurist competent doar în faţa lui Bivolaru, a fost ultima palmă. Lumea ar fi primit mai bine, de la Londra la Berevoieşti, o reparaţie sau măcar o ieşire tăcută din scenă. [...] Să nu facem din Cozma vectorul justiţiei viitoare. Acest om poate îngroşa dosarul lui Iliescu, dar nu îşi poate subţia vina. Ne aflăm iar în faţa oportunismului cu gură mare, boală care a mâncat mereu instituţiile noastre fixe, pentru a le sui în remorca stăpânirilor…*[15]

*

Într-o scrisoare deschisă adresată preşedintelui Băsescu, profesorii britanici Dennis Deletant şi Tom Gallagher îşi exprimă îngrijorarea privind anumite ameninţări pe care istoricul Marius Oprea (expert în istoria Securităţii române) le-ar fi primit din zona serviciilor secrete româneşti. De asemenea, doi indivizi au cerut recent vecinilor săi din Braşov date despre persoanele cu care intră în contact. [...] «El a primit şi o ameninţare cu moartea din partea unui general din SIE. Un astfel de comportament al autorităţilor române este incompatibil cu respectarea drepturilor omului» la care România s-a angajat în momentul aderării la Consiliul Europei, NATO şi în calitate de candidat la statutul de membru al UE…[16]

*

…În ajunul datelor de 11-12 iunie 1990 pe birourile şefilor IJP, SRI, Prefectură şi CJ Argeş sosiseră ordinele Guvernului României prin care se solicita participarea semnificativă la ceea ce urma să rămână în istorie «Mineriada din 13-15 iunie», Argeşului revenindu-i confecţionarea bâtelor pentru mineri şi transportul acestora la o destinaţie ce urma să se intersecteze cu traseul ortacilor. A fost aleasă comuna Potcoava din judeţul Olt. Directorul fostului CPL, azi ALPROM, a reuşit să calibreze «piesele de mobilier», respectiv picioarele de scaune şi de mese, aşa cum erau cunoscute bâtele. [...] Acelaşi Ion Cârstoiu (actualul prefect de Argeş) a pus la dispoziţie camioanele întreprinderii ITA pentru transportul bâtelor şi al sutelor de salopete mincreşti până în comuna Potcoava, unde au fost predate ortacilor din Valea Jiului,

---

[14] Roxana Ristache, Iliescu ar putea deveni inculpat în dosarul mineriadei, ibidem.
[15] Traian Ungureanu, Cozma dogoare, ibidem.
[16] Gelu Trandafir, Marius Oprea – avertizat din zona serviciilor secrete?!, ibidem.

precum şi 10 autobuze, în care au fost îmbarcate, pe lângă minerii din Muscel, şi câteva sute de poliţişti argeşeni. Convoiul cu toate cele solicitate Guvernului Român de Ion Iliescu a plecat din curtea IJP Argeş în jurul orei 22.00, 12 iunie 1990…[17]

*

*…«**Criza morală din România nu va fi rezolvată fără eradicarea corupţiei din învăţământul superior**», a spus profesorul Emil Constantinescu, fost rector al Universităţii Bucureşti, devenit recent membru al AECD–UE. «Există informaţii şi sesizări despre corupţia şi incompetenţa manifestate în multe instituţii din ţară, cum ar fi universităţile apărute la Oradea, Craiova, Petroşani, Băile Herculane (Facultatea de Drept), Târgovişte, Timişoara» , a declarat Emil Constantinescu, atenţionând că trebuie luate măsuri dure împotriva acestui fenomen de degradare. «În special acţiuni penale, care să ducă la responsabilitatea penală a celor care au compromis învăţământul românesc», a precizat Emil Constantinescu, care a arătat că, «pe lângă corupţia din Justiţie şi Administraţie (recunoscute de UE ca obstacole ale integrării), **corupţia din Universitatea românească este şi mai gravă, deoarece afectează pe termen lung societatea**.» [...] Investigaţiile ziarului nostru au permis descoperirea unui fapt uluitor: la facultăţile Crevedia, Făget, Amara etc. şi-au obţinut diplome universitare cohorte de politicieni (parlamentari) de toate culorile şi oameni de afaceri dubioşi, care astăzi se împăunează cu titluri de jurist sau economist. [...] Fostul rector s-a referit la **«corupţia din Facultăţile de Drept, unde se obţin diplome pe bani sau favoritisme, fapt ce va duce la apariţia unor magistraţi corupţi încă de la începutul carierei lor…»*** [18]

*

Săptămâna trecută, o instanţă rusească a dat verdictul într-un proces care trenează de şapte ani şi care viza asasinarea deputatei Galina Starovoitova, renumită militantă pentru drepturile omului din Rusia, adeptă fidelă a celebrului disident acad. Andrei Saharov. Dar nu atât simpla comunicare a sentinţei a atras atenţia opiniei publice, cât mai ales faptul că reprezentantul procuraturii a recunoscut că a fost vorba de un asasinat politic. Asasinarea dnei Starovoitova nu a fost însă, decât unul dintre cazurile de distrugere deliberată a politicienilor liberali de primă mărime, înainte şi după 1998. [...] Fără îndoială, asemenea situaţii se includ în fenomenul mai larg al crimei organizate, care ia amploare în Rusia, pe fondul unei pieţe foarte profitabile a traficului de arme, sustrase din imensul arsenal moştenit de la Imperiul sovietic. Fenomenul este mult mai complex şi are motivaţii diverse. Între altele, şi acţiuni bine dirijate în vederea sugrumării oricărei tendinţe de democratizare reală a societăţii ruseşti. Iar în aceste acţiuni un rol bine conturat se pare a-l avea o formaţiune politică ultranaţionalistă şi xenofobă (Partidul Liberal Democratic), condusă de excentricul Vladimir Volfovici Jirinovski. Semnificativ, prin decret prezidenţial semnat de Vladimir Putin la 17 ianuarie 2001, Jirinovski a fost distins cu titlul de «jurist emerit», pentru «meritele sale în dezvoltarea legislaţiei ruse»! (fapt incredibil de asemănător cu cel al decorării în 2004 a lui C. V. Tudor de către Ion Iliescu…- n.a.)[19]

---

[17] Ştefan Dumitru Afrimescu, Cine a fasonat bâtele destinate «golanilor» din Piaţa Universităţii ?, România liberă, 2 iulie 2005.

[18] Silviu Alupei, Politicieni făcuţi universitari la facultăţi din Crevedia, Făget şi Amara, România liberă, 7 iulie 2005.

[19] Constantin Lupu, în art. Rusia a recunoscut primul asasinat politic, ibidem.

*

Ziarul nostru dezvăluie culisele unei afaceri dubioase, girată de regimul PSD, din care statul român a fost păgubit cu milioane de dolari. Fostul manager general al TAROM, Nicolae Demetriade, nu este străin de aceste aranjamente şi este greu de crezut că afacerea a fost parafată fără girul mai-marilor din guvernul PSD. Afacerea a fost încheiată de cumnata lui Adrian Năstase, Rodica Odobescu, în calitate de director general al companiei aviatice, şi sub îndrumarea fostului manager TAROM, Nicolae Demetriade. Două Boeing-uri din flotila TAROM au fost vândute cu 600 000 de dolari. Specialiştii spun că au fost date la preţul unui motor de avion. Avioanele au fost achiziţionate în 1975, iar experţii susţin că acestea au o durată de viaţă de 50 de ani şi că erau bine echipate şi întreţinute. Aeronavele au ajuns în Emiratele Arabe Unite, unde Demetriade a fost timp de 10 ani, pe vremea lui Ceauşescu, reprezentant al TAROM. Demetriade recunoaşte că avioanele au fost vândute la un preţ de nimic, dar susţine că nu era de ales.

Aeronavele puteau ajunge în hangarele Armatei. Mai ales ţinând cont de faptul că MApN a încheiat un contract controversat pentru achiziţionarea unor avioane ce au făcut războaiele din Coreea şi Vietnam. [...] Cele două avioane Boeing 707 vândute erau bine echipate, întreţinute şi aveau foarte puţine ore la bord. Specialiştii spun că ele aveau ca durată de viaţă 50 de ani şi că ar fi urmat să iasă din uz abia în 2035. Valoarea lor, astăzi, pe piaţă este de 5 milioane de dolari şi ele se află în dotarea NATO. [...] Au o capacitate de 200 de persoane şi sunt prevăzute cu o cală imensă. Motiv pentru care sunt folosite pentru transport marfă, ele putând căra 40 de tone. Aceste avioane au motor clasa JET şi pot atinge 900 km / h. [...] Au fost vândute, pe 7 aprilie 2003, la preţul de 600 000 de dolari. [...] Pe motiv că nu mai răspund standardelor UE. Adică, nu corespundeau standardelor STAGE 3, fiind la standardul STAGE 2. Este vorba despre zgomotul prea mare produs de acest tip de avion…[20]

*

…Dosarul Codul Muncii a fost, ca urmare redeschis. Reprezentanţii IMM-urilor au contestat şi criticat însă în van. Baronii capitalului autohton, şi mai ales reprezentanţii multinaţionalelor străine, au avut însă mai mult succes. În mod net, multinaţionalele din România au proiectat să folosească prilejul pentru a obţine un nou text favorabil lor. Sub presiuni puternice, materializate şi în cerinţe exprese ale FMI în vederea încheierii unui acord cu România, revizuirea Codului Muncii a fost stabilită ca o prioritate pe care guvernul trebuia să şi-o asume…[21]

*

…În loc să provoace o criză definitivă în interiorul aparatului pe care se sprijină grupul Iliescu, regimul anilor 1996-2000 s-a grăbit să intre în criză el însuşi. Acum, energia populară care a adus la putere un program anti-PSD riscă să se piardă din aceleaşi motive. Preşedintele şi primul ministru au ezitat, s-au gândit şi răzgândit în loc să apese pe buton. Pe scenă ar fi rămas, cu meterezele intacte, sistemul de stat în care grupul Iliescu a fixat România, dincolo de alegeri şi schimbări de regim: serviciile secrete, reţeaua de bănci, alianţele ad-hoc la votul parlamentar şi, deasupra lor, o magistratură aglomerată de clienţi fideli, mai ceva ca metroul la ora 8. Acest aranjament pare un blestem, un deochi fără descântec, cu atât mai mult cu cât acum

[20] Costel Oprea, Afaceri păguboase marca PSD: Avioane vândute pe nimic, România liberă, 13 iulie 2005.
[21] Ilie Şerbănescu, Codul Muncii îşi aduce aminte de IMM-uri, România liberă, 7 iulie 2005.

el va supravieţui unei crize mortale. PSD e slab şi nepopular. Trecutul mineresc şi prezentul arab ale partidului au produs dezgust şi acest lucru se vede în sondajele de opinie. Însă exact în clipa în care se pregătea să urce resemnat pe eşafod partidul primeşte vestea că va fi graţiat. [...] Amânarea sau anularea alegerilor anticipate ar fi dat opiniei publice certitudinea că totul era de mult stabilit, că schimbarea e un fel de a vorbi şi că societatea românească nu are proiecte, ci e sclava stării de fapt. Acolo unde era posibilă o soluţie radicală rămâne o Curte Constituţională de partid, un fel de Jilava înzestrată cu robe fără dungi…[22]

*

…Aş mai reaminti faptul că am reuşit după o luptă tenace să provoc declanşarea acelui **proces al comunismului** *pentru ca apoi, nici după un an, să fie blocat în faza începerii urmăririi penale. Erau prea puternice forţele care se opuneau unui asemenea act (grupate în jurul lui Iliescu). A urmat lupta legislativă, dar proiectele mele de lege au ajuns piese de arhivă în Senatul României. Fie mutilate, cum a fost cel al deconspirării Securităţii (devenit L. 187 / 1999). Fie respinse de Consiliul Legislativ, cum a fost proiectul Legii lustraţiei, denumit «Accesul la funcţiile publice şi politice al foştilor demnitari comunişti sau membri ai aparatului de opresiune». Fie deturnate cum s-a întâmplat cu cel privind «Desfiinţarea condamnărilor şi a măsurilor cu caracter politic (din 1945-1989)», ajuns o biată Ordonanţă de Urgenţă (nr. 214 / 1989).* ***Nimic nu ilustrează acum mai bine unde ne găsim, decât eşuarea încercării eroice a d-nei Monica Macovei, de a reforma în sfârşit Justiţia. Pentru că, atâta vreme cât dreptate şi adevăr nu este într-o societate, nimic bun nu este!*** *Decât corupţie, abuz, afaceri mafiotice, relaţii de cumetrie şi de interese şi, în final, sărăcie, nedreptate şi haos. Ar fi suficient de edificator, dacă s-ar putea citi biografiile magistraţilor care deţin astăzi (la 15 ani de la o revoluţie care s-a vrut anticomunistă şi antisecuristă), funcţii de conducere de la cel mai de jos nivel al aparatului de justiţie şi al parchetelor şi până la cel mai înalt nivel. Cred că presa noastră ar trebui să publice toate aceste biografii. Atunci poate vom înţelege mai bine de ce merg lucrurile în justiţie aşa cum merg. Şi de ce Iliescu şi-a plasat şi aici «dinozaurii», uneori chiar şi cu soţiile lor. Numai asemenea magistraţi pot sfida totul de la înălţimea şi inamovibilitatea robelor pe care le poartă (cumulând venituri care însumează peste 125 milioane lunar sau practicând cumulul de funcţii).* ***Şi de ce este posibil ca un magistrat purtând roba elitei din justiţia română să poată judeca plângerile soţiei sale, sau să-i apere fără teamă şi ruşine interesele şi dosarele?*** *[...]* ***Deci securiştii au învins şi aici! Ei n-au predat şi nu vor preda dosarele decât după ce le-au verificat filă cu filă, selectând sau distrugând tot ceea ce ar fi dus la o mai bună cunoaştere a ororilor săvârşite de «brava lor Securitate» şi de securişti (unii astăzi în uniforme de generali).*** *[...] Sunt convins că tot acei oameni din Serviciul de Dezinformare urmăresc, prin agenţii lor mai vechi sau mai noi, ca şi prin cei care din diferite motive le fac jocul,* ***să izoleze*** *din ce în ce mai mult pe acei oameni care rămân intransigenţi în lupta şi atitudinea lor împotriva comunismului şi a securiştilor. [...]* ***Tot datorită metodelor Securităţii şi a infiltrării agenţilor ei, precum şi a greşelilor şi păcatelor unora dintre liderii săi, PNŢCD a fost adus de la măreţie la decadenţă. (ceea ce s-a întâmplat, chiar şi cu legionarii, în timpul guvernării antonesciene, tot prin infiltrări abile - n.a.)*** *[...] Ori, în cazul României, Securitatea nu numai că n-a fost declarată criminală (ca şi securiştii), ci dimpotrivă se încearcă eroizarea ei, iar securiştii deţin funcţii şi demnităţi în stat, ori s-au îmbogăţit peste noapte…*[23]

---

[22] Traian Ungureanu, Defect de vorbire, România liberă, 14 iulie 2005.
[23] Constantin Ticu Dumitrescu, Dacă adevăr nu e, nimic nu e!, ibidem (suplimentul Opinii în aldine).

*

...Din cele 12 ţări invitate la aderarea la UE în 1999, România este cea în care moştenirea comunistă a fost cel mai bine consolidată. [...] După ce s-a asigurat că oameni de încredere au ocupat fiecare nivel al justiţiei, noua Constituţie din 2004 a garantat în mod corespunzător separarea puterilor dintre justiţie şi executiv. Aceiaşi oameni erau deja pe poziţii în 1994, anul în care Ion Iliescu îşi exprima profunda nemulţumire faţă de orice judecător care îndrăznea să restituie proprietăţile foştilor proprietari de la care au fost luate în vremurile comuniste. [...] Cei mai mulţi reformatori din justiţie au fost izolaţi, Paul Florea a fost forţat să se retragă, procurorul Cristian Panait zace în mormânt, judecătoarea Andreea Ciucă a fost aruncată pentru un timp în închisoare şi astfel operaţiunea era desăvârşită. Venise atunci vremea creării faţadei independenţei justiţiei cu tot cu păstrarea vechiului sistem. Acum, această farsă e pusă la încercare. ***Are loc o tentativă reală de creare a unui sistem judiciar în care oficialii sunt selecţionaţi pe baza aptitudinii lor, nu a legăturilor pe care le au, a unui sistem juridic transparent care încearcă să servească binele public, nu interesele unei oligarhii înguste…*** [24]

*

...- Era evident că această reformă, a sistemului de justiţie în România este una dintre cele mai importante teme ale aderării. E un criteriu foarte important de îndeplinit. [...] Nu sunt mai optimist din moment ce avem decizia Curţii Constituţionale. Asta arată că România nu va fi în stare să îndeplinească toate criteriile de aderare. [...] În primul rând. Comisia s-a schimbat, iar domnul Rehn (n.red. - comisarul european pentru extindere) acţionează mai serios şi ţinând mai mult cont de fapte decât a acţionat domnul Verheugen. În al doilea rând, în ultimii ani am primit orice de la România, cu excepţia adevărului.(cu referire la anii guvernării pesediste 2000-2004 - n.a.) Comisia a crezut în hârtii, nu în realităţi. Aceste lucruri s-au schimbat. Cred că această acuzaţie nu va fi foarte serioasă, din moment ce noi am primit doar minciuni de la cei care au fost la putere. Noi nu pedepsim guverne sau popoare, încercăm să convingem candidatele că trebuie să îndeplinească ce s-a negociat. Oricine este la putere în România trebuie să facă această reformă a justiţiei. Iar socialiştii au eşuat, de aceea ea este pe agendă, ei au avut foarte mult timp să o facă. [...] Nu duc un război personal şi nu am fost singurul care a votat aşa. (împotrivă - n.a.) Ce vreau eu e ca UE să se întărească. [...] Cred că, în calitatea mea de europarlamentar, trebuie să apăr tot ce am realizat în UE, pentru ca UE să aibă o şansă de a supravieţui şi după o extindere.[...] În toate aceste procese de extindere trebuie să apărăm toată moştenirea noastră europeană comună realizată de la declaraţia lui Robert Schuman, din 1950 încoace...[25]

---

[23] Tom Gallagher, România liberă, 22 iulie 2005.
[25] Markus Ferber, într-un interviu acordat lui Gelu Trandafir, România liberă, 23 iulie 2005.

*

După prăbuşirea sistemelor comuniste în Europa de Est metodele de globalizare ale economiei s-au accelerat: expansiuni, fuzionări, participări la bursă, masive reduceri de personal şi de salarii. În paralel, managerii se îmbogăţesc pe banii firmelor în care activează. «Corupţia nu are loc datorită necesităţii financiare» (în acest caz), declara recent expertul anticorupţie Peter Blomberg de la Transparency Internaţional, ci ***«din lăcomie»***. *«Reprezentanţii etajelor superioare au dezvoltat pretenţii de atotputernicie». [...] «Criminalitatea economică – spune prof. dr. Hans See din Germania - este minimalizată de purtătorii de cuvânt ai concernelor, de partidele politice, de parlamente şi de guverne într-un mod lipsit de răspundere. La fel de forurile economice, de justiţie şi de mass-media BCC (Business Crime Control , organizaţia de experţi economici din Germania) cercetează şi explică aceste aspecte de 15 ani, dovedind că forma de criminalitate economică este cea mai periculoasă dintre toate. Şi cea mai nocivă din punct de vedere politic, social şi ecologic.»* [26]

*

...Cu siguranţă că nici în cele mai negre gânduri nu v-ar veni să credeţi că în 14 iunie, la ora 22.05, colonelul Gheţa de la M.I. raporta că în acea noapte sediul PNŢ va fi incendiat de mineri. Probabil, numai că înaltul gradat al MI solicita – ţineţi-vă bine! – protecţia minerilor de către unităţi ale Armatei. Nu cumva să fie bătuţi de bătrânii PNŢ-işti. Să fie protejaţi minerii, în schimb cei de la PNŢ să fie incendiaţi şi căsăpiţi. Participanţii la măcel trebuiau apăraţi de agresiunea victimelor. (pentru orice eventualitate - n.a.) Colonelul Gheţa învăţase bine lecţia de la profesorul Ion Iliescu. Iar minerilor li s-au acordat câtă protecţie şi-au dorit. Au fost cazaţi chiar în unităţi militare primind cazarmamentul ostaşului. [...] ***Vă daţi seama cât de mult au decăzut autorităţile statului şi câtă cârdăşie exista cu Ion Iliescu dacă solicitase Armatei să-i protejeze pe incendiatori şi bătăuşi!*** *Nu de mult Chiţac a şi afirmat că «demonstranţii au reprimat forţele de ordine». Acum este clar şi cui trebuie să i se impute pagubele mineriadei, nu numai răspunderea penală şi politică. Nu s-a acţionat la întâmplare, ci la ordine precise. Jurnalul Garnizoanei dezvăluie o adevărată strategie de luptă iar represiunea a fost totală, controlată şi regizată de la început de Ion Iliescu şi oamenii săi. Este vorba de* ***terorism de stat****...*[27]

*

...Din păcate, la noi e încă tocmeală. Faptul că mii de români au «uitat» să respecte termenul de şedere în UE este urmarea directă a faptului că autorităţile n-au impus de la bun început respectarea legii. Situaţia nu este nici pe departe singulară. În cei 15 ani de democraţie originală, o mulţime de legi au fost date doar pentru uzul şi bunăstarea anumitor grupuri de interese, altele sunt legi «fără dinţi», care statuează nişte reguli, dar nu conţin pedepse pentru nerespectarea lor, iar o sumedenie de altele nu sunt aplicate sau sunt aplicate selectiv, după tipicul «legea e pentru proşti», deştepţii găsesc destule portiţe pentru eludarea ei sau pentru stoparea dosarelor care îi vizează. Iar dispreţul faţă de lege porneşte chiar ***de la vârf****. (de la „mari politicieni'' - n.a.)*

Iată recentul exemplu cu declararea averilor demnitarilor şi depistarea eventualelor conflicte de interese. Ani de zile a fost amânată legea cu pricina şi după ce, în sfârşit, a fost promulgată, ea nu este respectată chiar de o bună parte a legiuitorilor sau a guvernanţilor. Ba, mai mult este privită cu un total dispreţ, dovadă multele declaraţii completate nu doar cu lipsuri,

---

[26] Manola Romalo, De la globalizare la … lăcomie, România liberă, 30 iulie 2005.

[27] Petre Mihai Băcanu, Preşedintele României – strategul represiunii din 13-15 iunie'90, România liberă, 11 august 2005.

ci cu o batjocură ostentativă (mai ales de pesedişti). ***Or, într-o asemenea ţară, unde înşişi cei aleşi să facă legile şi cei abilitaţi să le pună în aplicare se consideră mai presus de ele, tocmeala se generalizează.*** *Ba, mai mult, când cineva se hotărăşte să aplice la un moment dat prevederile legale, se creează stupoare, proteste, nemulţumiri acute. Şi, repet, nu oamenii sunt vinovaţi. Ei se adaptează sistemului. Dacă se poate, încearcă să-l fenteze pentru a scoate maximum de profit cu minimum de efort. E legea firii. Dar atunci când autorităţile sunt ferme marea majoritate a cetăţenilor se supun. Pentru că simt acut necesitatea existenţei unor jaloane, a unor reguli în măsură să asigure funcţionarea optimă a societăţii. În absenţa lor nu poate fi decât haos. Chestiunea, la noi, este extrem de gravă tocmai pentru că nu se reduce la nerespectarea unei legi sau a alteia, ci se referă la crearea unei întregi mentalităţi. [...] Dacă vom reuşi să ne adaptăm rapid standardelor legislative din Uniunea Europeană, în măsură să creeze o nouă mentalitate, vom câştiga partida integrării. Pentru aceasta însă respectul faţă de legi trebuie să înceapă de la cel mai înalt nivel. Fără excepţii.* [28]

*

Marian Bucur, patronul Casei Capşa din Capitală, administrează trei terenuri fabuloase, care însumează 36 000 de hectare: 19 000 de hectare în Munţii Făgăraş – zona Nucşoara, judeţul Argeş; 7 000 de hectare la Zagar, judeţul Mureş, obţinute în 2004 printr-o licitaţie dubioasă; 10 000 de hectare concesionate, pe 49 de ani, în Balta Ialomiţei. ,,Perla coroanei'' este terenul de vânătoare din Făgăraş. Cele 19 000 de hectare au fost făcute cadou, de Romsilva, Asociaţiei de vânătoare ,,Cerbul'', care-l are ca preşedinte pe Marian Bucur. Printre membrii asociaţiei (importanţi) se numără nume grele ale fostei guvernări, precum Adrian Năstase şi Miron Mitrea. Suma încasată de Romsilva este ridicolă: 30 de milioane lei vechi pe an, adică 1600 de lei vechi pe hectar! Pe această imensă proprietate, Marian Bucur a ridicat un adevărat castel, pe patru niveluri. Fortăreaţa este înconjurată cu gard, din beton. [29]

*

...Unele organizaţii de partid sunt precum lojile masonice în care ceremonia iniţierii îi cere iniţiatului ***să renunţe la gândirea independentă*** *(în mod indirect, bineînţeles - n.a.), să se arate miop şi amnezic faţă de comportamentele nevrednice ale colegilor şi să fie foarte selectiv în ascultarea propriei conştiinţe. Nu trebuie să surprindă nici că multe din cele mai reacţionare (statice) filiale ale Alianţei nu sunt interesate să găsească tineri, ci mai degrabă reciclează activişti care au fost la partidele rivale. Astfel, nu poate fi un moment mai potrivit pentru apelul lui Valeriu Stoica de reconstruire a taberei reformiste din România (consolidarea dreptei, încă fragilă şi divizată). Ideal, aceasta ar implica aderarea comună a PD şi PNL la o structură federativă permanentă, în care să aibă loc şi PPCD-ul lui Ciuhandu. [...] Acum, perspectivele distrugerii unor părţi ale vechiului sistem postcomunist sunt mai puternice decât oricând. Dar asta se va întâmpla doar dacă o mulţime de oameni noi se implică în politică. [...] Guvernul actual e în pericolul de a exista doar cu îngăduinţa PSD...*[30]

*

Antonie Iorgovan a scăpat deocamdată cu o sancţiune uşoară, după ce a afirmat că «Adrian Năstase a fost înconjurat de o gaşcă, criteriile de apartenenţă la aceasta fiind

---

[28] Bogdan Ficeac, Lege şi tocmeală, ibidem.
[29] Mădălin Popa, Castelul din Carpaţi, Evenimentul zilei, 21 martie 2006.
[30] Tom Gallagher, Defetiştii din Alianţă contribuie la o revenire a PSD, România liberă, 29 iulie 2005.

homosexualitatea, masoneria şi infracţionalitatea.» Biroul Permanent al PSD a decis ieri să-i retragă sprijinul politic, cerând grupului parlamentar din Senat să-l schimbe din funcţia de secretar al Senatului. Totodată, a cerut Consiliului de Integritate Morală al partidului să judece dacă Iorgovan este apt pentru excludere, iar organizaţiei Caraş–Severin să decidă dacă-l mai păstrează ca membru. [31]

*

Senatorul Antonie Iorgovan (numit de unii ,,părintele Constituţiei'' - n.a.), supranumit ,,Tatăl hoţilor'' (de către unii, desigur - n.a.), aruncă în promiscuitate războiul grupărilor din Partidul Social Democrat. «A înnebunit lupul!» Declaraţia recentă a lui Adrian Năstase, când a început urmărirea penală împotriva sa în cazul ,,Zambaccian'', se potriveşte perfect cu situaţia din PSD.

Senatorul Antonie Iorgovan a făcut ieri o declaraţie şocantă. Conform acestuia, Adrian Năstase nu a condus un partid, ci «a fost înconjurat de o gaşcă». Mai mult, «criteriul de apartenenţă la această gaşcă a fost, în primul rând, homosexualitatea, în al doilea rând – ***masoneria*** *şi nu în ultimul rând – infracţionalitatea.»*

Iorgovan a făcut şi nominalizări: «gaşca lui Năstase» îi avea ca membri pe «Gabriel Oprea, Eugen Bejinariu, Ilie Sârbu, Miki Şpagă şi Şpagaton», ultimul fiind numele de alint, în partid, al lui Dan Matei Agathon.

Afirmaţiile lui Iorgovan au stârnit stupoare şi indignare în PSD. Ilie Sârbu a cerut măsuri radicale: să vină cu dovezi sau să plece din partid! [...]

Miron Mitrea îl va urma pe Adrian Năstase şi va renunţa la funcţiile deţinute în partid şi în Camera Deputaţilor. Apropiaţii preşedintelui, Mircea Geoană, susţin că acesta intenţionează să se prezinte cu o listă consistentă de lideri care vor face pasul în spate. Pe lângă demisia lui Mitrea, în pachet se vor afla şi cele ale lui Viorel Hrebenciuc, Dan Ioan Popescu, Marian Oprişan, Radu Mazăre şi Marian Vanghelie. [32]

*

Secetă, furtuni, uragane, ploi abundente, călduri excesive şi incendii devastatoare. Fenomene meteorologice naturale, dar de o amploare fără precedent afectează mai multe zone ale Globului, punând probleme deosebite autorităţilor. [...] La Congresul internaţional asupra populaţiei care are loc în oraşul francez Tours, specialiştii au subliniat că ***încălzirea climei ar putea avea consecinţe grave asupra omenirii; secolul actual putând înregistra «sfârşitul lumii aşa cum o ştim noi»****. Un studiu european relevă că temperatura medie în Siberia a crescut cu trei grade Celsius din 1960, iar topirea zăpezilor şi a gheţarilor a început peste tot, antrenând fenomene meteorologice fără precedent şi în zone altădată ocolite de astfel de manifestări extreme.* [33]

---

[31] Florin Ciornei, Antonie Iorgovan poate scăpa doar cu o bătaie de la Ilie Sârbu, Evenimentul zilei, 21 martie 2006.
[32] Laura Gafencu şi Florin Ciornei, Homosexualitatea, criteriul găştii lui Adrian Năstase, Evenimentul zilei, 18 martie 2006.
[33] Gabriela Anghel, Sfârşitul unei lumi?, România liberă, 20 iulie 2005.

MAREA DIVERSIUNE A MASONERIEI: «NAŢIONAL-COMUNISMUL» SAU NAŢIONALISMUL CONFISCAT, TRUCAT ŞI MANIPULAT

MOTTO: ***Comunismul ameninţă civilizaţia şi cultura. Oricare. Cea romană, bizantină, chineză, indiană, arabă. El nu este numai un duşman al naţiunilor, ci şi al tuturor oamenilor, al Dumnezeului lor, al tuturor manifestărilor omeneşti.***

Joseph Mackiewicz

În secolul XX, denumit şi secolul marilor nenorociri umane şi al experimentelor făcute pe oameni, minciuna şi ipocrizia n-au mai fost ridicate la gradul de "artă" decât în comunism. Tocmai de aceea, <u>a vorbi despre naţionalism în cadrul comunismului şi a afirma că adepţii comunismului au fost naţionalişti şi au luptat pentru patria lor, mi se pare o adevărată blasfemie şi o afirmaţie care sfidează pur şi simplu raţiunea.</u>

S-a vorbit despre naţional-comunism, de pildă în cazul dictaturii lui Ceauşescu, s-a vorbit despre detaşarea noastră faţă de sistemul sovietic, începută de Gheorghe Gheorghiu Dej şi continuată de dictatorul Nicolae Ceauşescu, dar toate aceste lucruri care au lezat sau nu interesele străine (masonice) nu constituie dovezi de naţionalism, pentru că adeseori acesta poate fi doar unul de faţadă, mascând abil interese proprii. **Comunismul, prin însăşi originea sa de import, este profund antinaţional şi suprastatal - vizând crearea unui sistem global - şi nu asigură libertatea individului**, ci dictatura proletariatului sau mai degrabă, a grupului liderilor comunişti.

Aşa cum au remarcat şi alţi autori, "naţionalizarea comunismului" a fost o lovitură foarte grea aplicată masoneriei, cea care a sprijinit atât venirea la putere a comunismului în Rusia şi apoi în alte ţări, cât şi a nazismului în Germania, şi apoi tot ea a exploatat consecinţele războiului, declanşat anume. <u>Pentru oculta internaţională, orice conflict militar de amploare reprezenta o sursă de câştig, o afacere extrem de profitabilă care nu trebuie ratată.</u> În plus, cel de-al doilea război mondial a mai fost declanşat şi pentru crearea Holocaustului evreiesc, ca prin sacrificarea unei părţi mai sărace a evreimii din Europa să se realizeze emigrarea evreilor "cu stare" în Palestina, unde mai trăiau israeliţi, urmaşi ai triburilor biblice. Iar Holocaustul şi aşa-zisul antisemitism, provocat şi întreţinut de evrei sunt de fapt tezele sioniştilor şi ultranaţionaliştilor evrei. **Ceea ce se cheamă ultranaţionalism defineşte în fapt un naţionalism profund alterat şi fanatizat, un naţionalism prefăcut şi şovin. Este o ridiculizare a naţionalismului autentic.**

În opinia d-lui Florin Mătrescu, cercetător atent al fenomenului comunismului, „*nimeni până acum nu a putut câştiga o imagine clară şi completă asupra dimensiunilor* ***<u>celui mai mare genocid din istoria omenirii</u>***". De aceea, o privire de ansamblu este greu de dobândit, dar nu e imposibilă:

„*Se poate spune fără nici un fel de exagerare că întreaga "operă" a ctitorilor marxismului, precum şi platformele ideologice şi programatice ale regimurilor impuse cu brutalitate de cohortele de discipoli şi executanţi, dezvăluie în spatele frazelor demagogice şi înşelătoare adevărata caracteristică fundamentală a teoriei şi practicii marxist-leniniste, şi anume:* ***violenţa şi teroarea, mergând până la criminalitatea organizată la nivel de stat - statul-mafiot.*** *[...] Ilya Ehrenburg, crud şi mizerabil apologet al comunismului sovietic, scria în teribila sa foaie volantă intitulată "Ucide!": «Nemţii nu sunt oameni! Noi nu vom vorbi, noi vom omorî! Ucide pe nemţi! Nu te sfii, ucide!» [...] Regizorul rus Stanislav Govoruchin: «<u>Uciderea</u>*

lui Nicolae (ultimul ţar al Rusiei) şi a familiei sale este una din cele mai brutale atrocităţi din istoria criminalităţii. ***Sistemul sovietic este mult mai rău decât naţional / socialismul german şi necesită neapărat organizarea unui al doilea Nürnberg*****».** *[...] Din păcate, toate strădaniile de a efectua cercetări obiective privind tema abordată de lucrarea de faţă întâmpină dificultăţi foarte mari, în primul rând datorită faptului că unul din scopurile principale ale regimurilor comuniste, precum şi ale partidelor marxist-leniniste şi grupărilor teroriste care activează în ţările lumii libere, l-a constituit dintotdeauna* ***împiedicarea aflării adevărului despre crimele comise.*** *Astfel, trebuie să spunem de la bun început că nu credem că se vor putea trage vreodată concluzii definitive, bazate pe date statistice absolut exacte, privind numărul total al victimelor comunismului internaţional. Cu toate acestea, istorici de renume şi martori oculari au reuşit de-a lungul timpului să comunice cifre edificatoare, capabile să contureze imaginea îngrozitoare a genocidului comunist".* [34]

Cât de naţionalişti au fost comuniştii, care se băteau cu pumnul în piept că ei sunt "adevăraţii fii ai României", se poate deduce din următoarele fragmente: *,,Astfel, între 28 iunie 1940 şi 22 iunie 1941 au fost deportaţi în lagăre un număr de 300 000 de români basarabeni şi bucovineni (D. Novacovici). Alte surse indică o cifră mult mai ridicată: între 800 000 (Victor Malcoci) şi 1 000 000 (George Ciorănescu). Dintre deportaţii acestui prim val al terorii se estimează că 10 000 au fost relativ repede asasinaţi (Chirilă Ciuntu şi D. Novacovici) [...] Se evaluează că între 1945-1954, cel puţin 500 000 de români basarabeni şi bucovineni au fost deportaţi în lagărele Gulagului (Alexandru Bidian). Numărul total al victimelor comunismului în Basarabia şi Bucovina de Nord este estimat de Ovseyenko la 1 500 000 de persoane. [...] Numai ca rezultat al prizonieratului din lagărele sovietice au fost declaraţi «dispăruţi» 180 000 de soldaţi români (Johann Urwich). După ocuparea ţării de către Armata roşie - care a costat un număr ce nu va fi niciodată cunoscut, de oameni simpli, ucişi de soldaţii ruşi pentru a-i prăda de bunuri sau pentru a le viola nevestele şi fetele sau pur şi simplu, fără motiv - , după aşa-zisele «alegeri libere» din 1946 (cu ocazia cărora comuniştii au ucis o serie întreagă de membri ai partidelor istorice) şi mai ales după acapararea totală a puterii de către comuniştii români protejaţi de cizma rusească, în România s-a dezlănţuit teroarea roşie, abătută practic asupra tuturor straturilor sociale şi profesionale ale populaţiei. Cine va putea calcula însă vreodată numărul celor care au fost ucişi în clinicile psihiatrice sau în urma unor pedepse de drept comun, menite a masca motivele politice, practică folosită cu predilecţie în timpul lui Ceauşescu, în intenţia de a ascunde, faţă de forurile internaţionale preocupate de respectarea drepturilor omului, adevăratul număr al deţinuţilor politici? Şi cine va afla vreodată numărul exact al celor ucişi de-a lungul anilor la graniţa României cu Ungaria şi mai ales cu Iugoslavia, unde numai în 1988 au fost 400 de persoane împuşcate de grăniceri români sau sârbi şi un număr mult mai mare de înecaţi în Dunăre (Alexander Konstantin, 1989). În sfârşit, dorim să mai punem o întrebare: cine va putea numi vreodată cifra exactă a celor care, mai ales în ultimii 15 ani ai regimului Ceauşescu, au murit din cauze determinate direct de măsurile inumane ale dictatorului: copiii şi bătrânii morţi de inaniţie şi frig, femeile moarte în încercarea de a provoca avortarea copilului purtat în pântece, pentru a nu mai da naştere încă unui suflet nevinovat pe care nu-l puteau hrăni sau multele, mult prea multele sinucideri care au făcut ca România să ajungă încă din 1983 pe locul 3 în statistica europeană ?"* [35]

Nu trebuie să excludem nici deţinuţii politici din România anilor 1946-1989, care au fost asasinaţi în închisori sau prin muncă forţată şi în regim de exterminare pe şantierele naţionale,

---

[34] Florin Mătrescu, ***Holocaustul roşu***, Editura Gerom-Design, Bucureşti, 1993, pp.4-6.
[35] Ibidem, pp.20-45.

nici deportaţii din Bărăgan şi nici românii ucişi începând cu luna decembrie 1989: *„Ajungem la momentul Decembrie 1989, când Revoluţia română, începută la Timişoara şi continuată la Bucureşti şi în alte oraşe din ţară, a eşuat în* ***puciul înscenat de troica Iliescu – Roman - Brucan şi materializat prin intervenţia macabrei securităţi****. Conform datelor raportate de dl. Ioaniţoiu, în revoluţia română şi-au pierdut viaţa 1030 de persoane, dintre care 534 în Bucureşti şi 496 în provincie. Dintre cei morţi, 17 nu împliniseră încă vârsta de 15 ani şi 599 cea de 30 de ani. De menţionat că iniţiatorii şi complicii acestei monstruoase băi de sânge n-au publicat nici până în ziua de azi cifra reală a victimelor şi continuă să vehiculeze cu insolenţă minciuna că făptaşii ar fi fost «terorişti», la care se adaugă şi insinuarea că aceştia n-ar fi fost români, ci «străini». Nedezminţindu-şi caracterul net comunist, regimul actual din România este autorul următoarelor acte de barbarie: 28 Ianuarie 1990, 9 Februarie şi Martie 1990 la Târgu Mureş, uciderea şi molestarea câtorva persoane oponente înaintea alegerilor din 20 mai 1990, totul culminând cu reprimarea demonstraţiei paşnice din Piaţa Universităţii cu ajutorul mineriadei organizate de Ion Iliescu ajutat de agenţii securităţii [...]. În concluzie, trebuie să subliniem că* ***aceste crime datorate regimurilor comuniste conduse de Gh. Gheorghiu - Dej, N. Ceauşescu, şi Ion Iliescu - ultimul de esenţă neocomunistă - nu au fost încă nici pe departe elucidate****. [...] Nebulos rămâne şi numărul victimelor ucise în ţările din lumea liberă de către criminalii şi teroriştii aflaţi în slujba directă a KGB sau a serviciilor - fiice din celelalte ţări socialiste".* [36]

Pentru a ne da seama cât de cât de amploarea şi consecinţele pe care le-a avut şi încă le mai are comunismul în întreaga lume, autorul mai sus citat identifică trei aspecte, care continuă încă să se situeze în centrul preocupărilor noastre:

„1. Amploarea şi durata timp de peste 70 de ani a crimei organizate care a dat naştere holocaustului roşu, amploare necunoscută în istoria lumii;

2. Paralela până la identitate ce poate fi stabilită între comunism şi fascism (numit în Germania naţional – socialism) este o realitate contestată cu fervoare de întreaga stângă internaţională [...] La demonstraţiile din timpul şi de după puciul comunist din august 1991, la Moscova, mulţimea scanda: "Să isprăvim cu fascismul roşu!" [...] Există cercuri direct interesate în a împiedica efectuarea unei comparaţii între - pe de o parte - cele şase milioane de victime din rândul populaţiei evreieşti («holocaustul negru») şi milioanele de victime ale celui de-al doilea război mondial, ambele datorate mişcărilor şi guvernelor naţionaliste de dreapta (extremiste) şi - pe de altă parte - «holocaustul roşu», răspunzător de uciderea a circa 200.000.000 de persoane (într-o estimare medie). Acesta este unul din motivele pentru care tema holocaustului negru este mereu actuală (şi nu numai în Germania Federală), în timp ce ***atrocităţile incomparabile ale holocaustului roşu sunt pur şi simplu eludate sau, când adevărul este mult prea bătător la ochi, minimalizate****;*

3. Cu mult mai gravă mi se pare a fi tăinuirea faptului că ceea ce unii numesc cu candoare "sfârşitul unui mit al acestui secol" sau mult mai sec, "sfârşitul unei epoci totalitare" ***a fost de fapt un monstruos experiment****. Când a fost folosit pentru prima dată, acest teribil cuvânt a căzut ca un cuţit de ghilotină pe sufletele tuturor oamenilor cinstiţi care se preocupaseră cât de cât de analiza comunismului, a avut menirea de* ***a ne trezi pe toţi şi a ne face să recunoaştem că am fost şi mai suntem încă martorii vii ai celui mai înfiorător " experiment" din istoria omenirii; şi nu ai unei "pane" produse în drumul firesc al istoriei*** *[...] peste 1.500.000.000 de oameni, (care) au avut ghinionul de a deveni cobaii unui proiect satanic."* [37]

[36] Ibidem, pp. 45-65.
[37] Ibidem, pp.131-132.

O întrebare necesară, care se impune de la sine, este aceasta: ce a urmărit acest experiment incalificabil? Iată răspunsul d-lui Florin Mătrescu:

*,,**Scopul experimentului a fost cucerirea puterii în toate ţările lumii de către un anumit grup de persoane, dispunând de o ideologie cu caracter dogmatic, militant şi totalitar, precum şi de mijloacele violente necesare pentru a se instala şi apoi a se menţine la conducerea acestor state.** În vederea realizării unui asemenea scop, grupul respectiv - a cărui dogmă ideologică bazată pe principiul luptei de clasă nu-i lăsa nici o posibilitate de acţiune paşnică şi creatoare - nu putea apela decât la o singură metodă pentru a obţine supremaţia absolută asupra întregii omeniri: **distrugerea tuturor valorilor - de la structurile economice, sociale, culturale, religioase şi morale a sute de popoare şi grupuri etnice până la personalitatea fiecărui om luat în parte. Abia o asemenea distrugere de tip satanic îi putea oferi grupului respectiv posibilitatea de înlocuire a valorilor civilizaţiei şi culturii umane** cu propria viziune materialist-dialectică şi ateistă, inoculând acelui individ uman adus în stare de şubrezenie fizică şi psihică propria-i ideologie, şi anume prin folosirea fără scrupule a tuturor mijloacelor imaginabile, menite a-i adormi raţiunea, spiritul de iniţiativă, capacitatea de iubire şi întrajutorare a aproapelui etc. În final, individul uman urma să fie transformat într-un "om de tip nou", adică într-un **robot docil în mâinile "conducătorilor"**, care "să nu gândească, ci numai să muncească" [...]*

Ce înseamnă asta? Siluirea şi batjocorirea omului ca fiinţă biologică şi socială, însoţite de o ideologizare masivă realizată prin toate mijloacele posibile au dus la apariţia unui tip uman necunoscut până acum în istorie - aşa-numitul "om de tip nou", adică "homo sovieticus": indivizi prezentând grave carenţe de sănătate, dintre care unele ajung să aibă şi implicaţii genetice (să ne gândim la gravele urmări ale subalimentării şi defectuoasei funcţionări a sistemului de sănătate publică, datorită cărora statistica bolnavilor cronici, a invalizilor, a bolnavilor mintali, a malformaţiilor congenitale sau a copiilor degeneraţi a crescut enorm), dar şi tot atât de grave tare psihice şi morale (duplicitatea, un anumit soi de lenevie, lipsa simţului de responsabilitate socială, dezinteresul pentru tot ce depăşeşte sfera imediată de preocupări proprii), pervertirea sistemului de valori morale şi religioase, toate acestea conducând la intoleranţă şi la o concepţie aberantă de tipul "noi suntem buricul pământului", unde noi are adesea o accepţie extrem de restrânsă, însemnând eu + o mână de oameni din anturajul meu (rude sau nu) + etnia mea (cu condiţia ca aceşti conaţionali să aibă aceleaşi opinii politice cu mine, să aparţină aceluiaşi cult religios etc). Că asemenea "oameni de tip nou" nu vor accepta niciodată nici idealuri democratice, nici avantajele materiale ale economiei libere (în cadrul căreia reuşita nu poate fi obţinută decât cu o cât mai bună pregătire profesională, dublată de o muncă asiduă, ingeniozitate, curaj în a-şi asuma riscuri etc), nici principiile morale ale umanismului creştin, este un lucru de la sine înţeles." [38]

În România, **formula aberantă de "naţional-comunism" a fost creată în scop de diversiune, de a crea confuzie în rândul electoratului, mai ales prin asocierea aceasta dintre comunism şi ideea de naţional - sugerând naţionalismul mai degrabă decât naţionalitatea.** Or, naţionalismul şi comunismul sunt două lucruri opuse, ireconciliabile. Acest concept, apărut în timpul dictaturii ceauşiste, a fost continuat sub alte forme şi în timpul regimului lui Iliescu, contribuind substanţial la subminarea şi decăderea naţionalismului autentic, a patriotismului ţi la divizarea societăţii.

---

[38] Ibidem, pp. 109-129.

Iată ce spune şi autorul " Holocaustului roşu": *,,Devine din ce în ce mai evident faptul că o parte a nomenclaturii şi securităţii din perioada anterioară lui Decembrie 1989 a primit sarcina de a pune bazele naţional-comunismului, una din diversiunile apărute şi în alte părţi ale uriaşului fost "lagăr socialist" şi care se bazează pe folosirea stării de spirit generate în populaţie fie de unele probleme inter-etnice adânc înrădăcinate în istoria mai veche a unui anumit teritoriu (printre altele, cazul României). [...] Atenţia maselor populare este deviată de la problemele majore (confruntarea cu trecutul comunist, desfiinţarea totală a structurilor acestuia şi trecerea la economia de piaţă), fiind în schimb fixată pe problemele legate de minorităţile etnice, trezindu-se astfel patimi ancestrale în ambele tabere, care uneori pot lua forme mai mult decât agresive. Se realizează în acest mod o divizare a societăţii. [...] Mai mult, diviziunea poate duce la crearea chiar a unor partide politice pe naţionalităţi (vezi UDMR), ceea ce din punct de vedere politic este de fapt un non-sens, deoarece drepturile naţionale şi cultivarea tradiţiilor etnice se face peste tot în cadrul unor asociaţii, nu al unor partide. Dar* ***scindarea pe plan politic poate aduce foloase reale în primul rând neocomuniştilor, pentru că astfel este ruptă tabăra opoziţiei şi se nasc premisele unor viitoare conflicte chiar în sânul acelora ce doresc sincer îndepărtarea structurilor comuniste şi democratizarea reală a ţării****. [...] O altă acţiune congruentă celor de mai sus este iniţierea şi finanţarea de către neocomunişti, tot prin trimişi proveniţi din nomenclatură şi securitate, a presei de tip naţionalist: " Europa", "România Mare", "Şi totuşi iubirea", conduse de unii dintre cei mai compromişi corifei şi apologeţi ai comunismului în general şi ai ceauşismului, în special: Eugen Barbu, Corneliu Vadim Tudor, Adrian Păunescu ş.a. Această presă are menirea de a crea mai ales în majoritatea neinformată a populaţiei româneşti - o stare de spirit apropiată de fanatism, îndreptată împotriva absolut tuturor minorităţilor etnice. [...] În schimb, ziarele enumerate mai sus nu încetează a regreta comunismul şi pe Nicolae Ceauşescu. În sfârşit, presei violente "de dreapta" i-a urmat înfiinţarea partidelor naţional-comuniste "România Mare" şi "Partidul Unităţii Naţionale", ale căror programe, în afara parolelor naţionale frizând ridicolul, nu se diferenţiază aproape deloc de cele ale partidului neocomunist FDSN sau PSM iniţiat şi condus de Ilie Verdeţ, fost prim-ministru şi cirac docil al lui Ceauşescu. [...] Atât FDSN, împreună cu PSM, de extrema stângă, PRM şi PUNR de extrema dreaptă vor intra în Parlament, vom asista în România la ceea ce nu a existat până acum în nici un stat din lume: o coaliţie, fie ea şi mascată, între forţele politice de extremă dreaptă şi stângă, chiar dacă această aşa-zisă "dreaptă" nu este în realitate decât una naţional-comunistă".* [39]

După cum se poate observa, acest naţional-comunism s-a perpetuat, iar reacţia dură faţă de minorităţi în presă, la televiziune şi radio, critica permanentă a puterii de către P.R.M. în special, a creat în conştiinţa electoratului ideea că acest partid reprezintă "dreapta" în România. Diversiunea a prins de mai multe ori la alegeri. Dar lucrul cel mai grav este acela că **a împiedicat prin ocuparea acestei poziţii închegarea unor forţe politice de dreapta autentice, care ar fi schimbat desigur traiectoria României**.

Tranziţia către capitalism a fost împiedicată prin toate mijloacele posibile, iar când nu s-a putut, s-a întârziat aplicarea legilor:

,,Paralel cu acţiunile enumerate mai sus, se desfăşoară şi încercarea de a întârzia prin toate mijloacele trecerea României spre o economie liberală de piaţă şi spre o reală democratizare a vieţii sociale şi de stat. Mijloacele folosite în acest scop sunt foarte variate şi ating din nou toate registrele: de la manipularea psihică a cetăţenilor până la stipularea nu numai în diversele legi promulgate de Parlamentul cu majoritate neocomunistă, ci şi în noua Constituţie a ţării a unor exprimări ambigue, menite a crea posibilitatea interpretării după

39 Ibidem, pp.113-114.

*bunul plac. [...] **Acţiunea cea mai eficientă a fost dusă de neocomunişti pe plan psihologic.** Prin discursuri demagogice, prin măsuri luate numai pe jumătate, prin presă şi televiziune, prin zvonuri răspândite cu măiestrie de specialişti în materie ai fostei securităţi au fost băgate în capul oamenilor o serie întreagă de idei care au dus la naşterea unei **adevărate psihoze a fricii**, concretizate în opinii de tot felul: "dacă se va atrage capital străin în privatizarea şi modernizarea unităţilor industriale, atunci vom rămâne toţi fără lucru,… averea ţării va fi vândută străinătăţii,… ne vom trezi pe cap cu foştii patroni, care ne vor exploata la sânge etc."; sau "dacă se vor desfiinţa I.A.S. - urile şi gospodăriile agricole colective şi mai ales, dacă vor ieşi la alegeri partidele din Convenţia Democrată, atunci vor veni înapoi moşierii care ne vor lua pământurile'; sau "dacă vom readuce pe tron monarhia, atunci regele îşi va lua înapoi fostele domenii ale coroanei". Concluzia: mai bine să nu se schimbe nimic, mai bine este ca în palatul Cotroceni să locuiască Dl. Iliescu, pentru că cel puţin îl cunoaştem, doar el "ne-a scăpat de Ceauşescu", "el ne-a dat pământ" şi "el ne majorează salariile, nepermiţând privatizarea şi modernizarea industriei pentru ca noi să ajungem şomeri". [...] Marea promisiune făcută ţărănimii de "dare" a pământurilor agricole a fost **o minciună** pentru că: a) ţăranilor nu li s-au înapoiat pământurile furate la colectivizarea forţată, adică unora nu li s-au dat deloc nici suprafaţa ce-o avuseseră şi nici aceleaşi parcele care fuseseră ale moşilor şi strămoşilor lor ; b) suprafeţele împărţite sunt aşa de mici, provenind de cele mai multe ori din pământul mai puţin rodnic al zonei respective, încât ţăranilor le este imposibil de a cultiva cereale, astfel încât gospodăriile colective şi întreprinderile agricole de stat trebuie (vezi Doamne) să funcţioneze în continuare; c) cel puţin la început se încercase ca aceste pământuri să nu fie date în folosinţă veşnică, deci cu drept de vindere şi mai ales, ceea ce-l interesează, cu drept de transmitere la urmaşi prin moştenire; d) nu se asigura ţăranilor nici posibilitatea de credite avantajoase după sistemul existent până în 1947 al «Băncii Agricole») şi nici posibilitatea de a închiria maşinile agricole şi toate cele necesare cultivării pământului, deoarece staţiunile de maşini şi tractoare au rămas în proprietatea statului sau a gospodăriilor colective; chiar în aceste condiţii nici până în ziua de azi, după ce au trecut trei primăveri de la Revoluţie, în foarte multe sate nu s-au împărţit certificatele de proprietate; e) nu s-a pornit nici un fel de campanie care să iniţieze ţărănimea în administrarea şi cultivarea propriei gospodării agricole după regulile economiei de piaţă, prezentată astfel încât să fie înţeleasă de toată lumea. În schimb, încă de la începutul lui 1990, s-a împrăştiat prin toate canalele mass-mediei, inclusiv ale celei din străinătate, minciuna că "ţăranul român nu vrea să primească pământul", că nu mai ştie să-l muncească, că nu mai vrea să-l muncească etc."* [40]

Naţional-comunismul a fost consolidat prin toate mijloacele de manipulare sau ale războiului psihologic, practicând în special **dezinformarea, intoxicarea şi manipularea opiniei publice**. Împotriva unor personalităţi marcante ale societăţii româneşti, s-au dezlănţuit din partea promotorilor naţional-comunismului adevărate campanii de denigrare, care de cele mai multe ori şi-au atins scopul, îndepărtându-le din viaţa politică. Exemplele sunt numeroase, începând cu Doina Cornea, Dumitru Mazilu, Corneliu Coposu, Ion Raţiu şi mulţi alţii.

Oare nu ştiu aceşti "naţional-comunişti" deficienţele doctrinei marxist-leniniste? Nu ştiu că ea încalcă până şi cele mai elementare, dar şi importante prevederi ale Declaraţiei universale a drepturilor omului, adoptate de ONU la 10 decembrie 1948? Ce spun, de pildă articolele 3 şi 5: "Orice fiinţă umană are dreptul la viaţă, la libertate şi la securitatea persoanei sale" şi "Nimeni nu va fi supus nici la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante". Oricine poate să înţeleagă *"totala incompatibilitate dintre umanism/drepturile omului pe de o parte şi marxism-leninism/dictatură comunistă pe de altă parte"*. [41]

[40] Ibidem, pp.114-116.
[41] Ibidem, p.130.

Aceşti nostalgici, ai epocii "de aur" Ceauşescu, ar trebui să înţeleagă unele adevăruri: „**La rădăcina marxismului stă faza iacobină a revoluţiei franceze, în timpul căreia, aşa cum corect s-a exprimat Edmund Burke - " o minoritate hotărâtă şi înarmată a încercat ca prin folosirea monopolului puterii şi violenţei, să preia controlul întregii societăţi "**, şi au existat şi alţi doctrinari ai marxismului şi apoi ai marxism-leninismului; foarte mulţi dintre ei au activat sub măşti aparent inofensive: "gânditori independenţi" sau înregimentaţi în "curente filosofice"(existenţialismul lui Sartre sau faimoasa "şcoală de la Frankfurt" sunt numai două exemple din multiplele ce s-ar putea da), ca să nu mai vorbim de alte numeroase "şcoli" de literatură, publicistică, sociologie, economie politică etc, ori de schismele teologice apropiate mai mult de problemele materiale ale omului decât de cele spirituale, cum ar fi "biserica eliberării". În şirul nesfârşit al acestor manipulatori ai mulţimilor, începând cu Karl Marx, Lenin, Troţki, Stalin şi seria mai nouă a unui Ceauşescu, Honecker etc., se înscriu şi mai recenţii propovăduitori ai neocomunismului de tip gorbaciovist, care vor să "restructureze" sistemul prin reforme impuse de sus, dar fără schimbarea profundă nici a structurilor economice, nici a celor politice. Pe linia acestora din urmă se înscriu şi cei răspunzători de furtul Revoluţiei române din Decembrie '89, în cap cu marele ideolog **Silviu Brucan**, fost redactor-şef la "Scînteia". [...] Acest domn, care în paginile oficiosului partidului comunist sprijinea din toate puterile instalarea cât mai solidă a comunismului în România. [...] Şi tot atât de sigur este şi faptul că ideologii marxişti vor trebui traşi cândva la răspundere pentru rolul jucat de ei în conceperea şi executarea monstruosului experiment al comunismului. Legile penale ale tuturor ţărilor prevăd aceleaşi pedepse pentru omucidere, ca şi pentru instigare la crimă." [42]

Într-o lume în care comunismul n-a dispărut, fiind prezent şi azi în unele ţări, precum şi în mentalităţile multor oameni din ţările fostului lagăr socialist, există încă primejdia continuă a comunismului. Este un motiv întemeiat de îngrijorare şi pentru dl. Florin Mătrescu: *"Dar poate cel mai grav fenomen la care asistăm de la sfârşitul lui 1989 încoace este constituirea aşa-numitului "naţional-comunism", care va putea duce – nu exagerăm deloc - la destrămarea brutală a visului prăbuşirii comunismului fără mari vărsări de sânge şi la izbucnirea nu numai a nenumărate focare de conflicte armate (care există deja), ci chiar a celui de-al treilea război mondial. Astfel, dacă în cursul acestui secol omenirea civilizată a avut de înfruntat mai mult sau mai puţin separat cele două sisteme dictatoriale "naţional-socialismul" şi "comunismul" (asta fără a ţine seama nici de fundamentarea teoretică a ambelor pe ideologii de tip dogmatic-totalitar şi nici de strânsele contacte ale hitlerismului şi stalinismului din anii '30, încununate de semnarea la 23 august, ora 23.13 a pactului Molotov – Ribbentrop), în ultimii ani aceste două ideologii işi unesc în mod vizibil forţele. Pe ce argumente ne bazăm aceste afirmaţii? Faptul că **toate partidele "naţionaliste" create în fostele ţări comuniste au fost întemeiate şi sunt conduse de membrii marcanţi ai fostelor partide comuniste şi foarte adesea de ofiţeri sau colaboratori ai serviciilor de securitate**. Acest fenomen se poate observa, repet, pe întreaga arie a imperiului comunist, inclusiv în România, unde conducătorii şi ideologii partidelor naţionaliste sunt foştii apologeţi ai comunismului cunoscuţi de toată lumea (Eugen Barbu, C. V. Tudor, Adrian Păunescu ş.a.) Legătura cu comunismul este de altfel stabilită nu numai de înseşi persoanele devenite peste noapte "adevăraţii iubitori de ţară", ci şi de alte două fapte: opera desfăşurată mai ales de sus-numiţii mânuitori ai condeiului întru spălarea şi scoaterea basma curată a comunismului în general şi a "geniului Carpaţilor" în special; ocrotirea vizibilă a*

[42] Ibidem, pp.132-136.

acestor partide extremiste şi militante (ameninţările şi violenţele nu numai de limbaj pot fi auzite aproape în fiecare zi) de către puterea neocomunistă instalată la conducerea ţării". [43]

Consider prin urmare, că este foarte important să aflăm cine sunt adevăraţii iniţiatori şi experimentatori ai holocaustului comunist îndreptat împotriva omenirii, care astăzi se află în spatele aşa-zisului naţional-comunism: *,,Este limpede pentru oricine că acţiunea practică de comutare violentă pe scară mondială a evoluţiei fireşti a omenirii în scopul de a instaura peste tot o dictatură de tip comunist nu putea fi gândită şi pusă în aplicare decât de forţe care să poată răspunde la trei cerinţe fundamentale: să dispună de o foarte largă rază de acţiune, fiind reprezentate în toate ţările şi în toate păturile dominante pe plan politic, economic, social şi cultural; să poată manevra şi influenţa destinele umanităţii conform propriilor interese (dacă nu total, cel puţin în mare parte); să aibă un caracter preponderent secret şi conspirativ, care să asigure păstrarea unei tăceri absolute privind scopurile şi metoda de efectuare a experimentului comunist.* ***Or, de cel puţin 260 de ani nu există în lume decât o singură grupare de interese, care - deşi nu este perfect unitară, ci împărţită în mai multe ramuri - ar corespunde celor trei condiţii enumerate mai sus: francmasoneria sau, prescurtat, masoneria.*** *[...] în legătură cu care - de altfel - nu există decât foarte puţine informaţii documentare obiective. În schimb, se cunoaşte destul de bine ce rol a jucat masoneria franceză în pregătirea şi desfăşurarea Revoluţiei de la 1789, în revoluţiile de la 1848 care au izbucnit aproape simultan în diferite ţări europene (destul să amintim că majoritatea paşoptiştilor români au fost francmasoni!), precum şi în toate evenimentele "revoluţionare" care au avut loc de atunci încoace. Se ştie de asemenea că în tot acest timp o serie întreagă de politicieni, precum şi de capete încoronate, au fost membri ai câtei unei grupări francmasonice, ca să nu mai vorbim de forţa reprezentată de aceste grupări în lumea internaţională a economiei şi finanţelor. Câte o indiscreţie scăpată în paginile presei internaţionale (devenită foarte curajoasă în ultimii ani!) a deschis ochii multora în legătură cu rolul ce-l joacă, de exemplu, organizaţii ca " Council Foreign Affairs" pentru Statele Unite sau aşa-numita "Trilaterală" pentru restul lumii."* [44]

Autorul distinge în cadrul francmasoneriei două ramuri principale:

,,a) ***Masoneria roşie****, care este "de stânga" (socialistă), procomunistă, internaţionalistă şi profund antinaţionalistă (înţelegând prin naţionalism nu neapărat extrema dreaptă, ci pur şi simplu patriotismul normal şi de bună calitate), anticreştină şi antimonarhică, având ca vârf de lance "Loja Marelui Orient" cu sediul în Franţa şi cu ramificaţii în majoritatea ţărilor lumii, dar mai ales în Estul Europei.*

b) ***Masoneria neagră sau de rit scoţian****, care este conservativă, creştină, adesea promonarhistă, având puternice emanaţii în "lojile naţionale"(în primul rând în Anglia, S.U.A. şi Germania de Vest) şi întreţinând strânse legături cu biserica catolică şi cu numeroase organizaţii conservative şi anticomuniste din întreaga lume. În ciuda acestor diferenţe, între cele două ramuri există unele legături şi întrepătrunderi mergând uneori până la identitate în ceea ce priveşte* ***conlucrarea lor în cercurile financiare şi economice internaţionale****. Trebuie de asemenea consemnat faptul că aceste două tipuri de masonerie îşi dispută adesea supremaţia asupra unui anumit teritoriu."* [45]

Autorul reuşeşte să sublinieze de asemenea modul în care s-a reuşit implantarea comunismului în Rusia: *"Unul din momentele cheie ale punerii în practică a experimentului*

[43] Ibidem, pp.171-172.
[44] Ibidem, pp.136-137.
[45] Ibidem, pp.137-138.

*comunist a fost **hotărârea luată de Loja Marelui Orient de a-l susţine pe Lenin**. Informaţii fragmentare, un excepţional film cu caracter documentar al curajosului regizor italian Damiano Damiani, urmat de cartea tot documentată purtând acelaşi titlu "Trenul", semnată de Yvonne Viehöver, au ridicat cortina asupra iniţierii şi executării "secvenţei Lenin". Să răsfoim puţin această excepţională carte: Unul din personaje poartă numele de "Parvus". Este <u>un evreu aparţinând exilului rus, socialist convins şi adept al luptei pentru revoluţie</u>. După cum se exprimă autoarea, "Parvus era un capitalist cu idei socialiste, plăcându-i automobilele scumpe, blondinele costisitoare, având o pasiune pentru şampanie, ţigări groase şi mâncare bună" [...] În martie 1917, Germania se afla în ajunul intrării în primul război mondial a S.U.A. La Statul Major al armatei germane se adunase o grupă de ofiţeri superiori [...] generalul Erich Ludendorff, comandantul frontului de est, ceruse insistent ca acest front să fie cât mai repede oprit, altfel fiind imposibil a se face faţă intrării în război a americanilor. [...] Feldmareşalul a început să amintească de străduinţa lui von Bergen (ministrul de interne) de a slăbi Rusia prin subversiune politică (sabotaje, greve, nelinişte socială). Din păcate, aceste acţiuni nu avuseseră încă efectul dorit, adică acela de a determina Rusia să încheie o pace separată. [...] Evocându-se aceste lucruri, notează autoarea, "toţi ştiau despre ce e vorba; sume între 40 şi 80 de milioane de mărci fuseseră folosite pentru finanţarea unor mişcări subversive produse de anarhişti, naţionalişti, grupări antiţariste, toate fără succes". În acest moment Diego von Bergen a rostit următoarea frază care a hotărât soarta secolului al XX-lea: "Cred că cel mai bine ar fi să auziţi părerea D-lui dr. Helphand despre întreaga problemă". Câţiva participanţi au încercat să se opună unei asemenea hotărâri de contact, deoarece faimosul Pravus era cunoscut pentru moravurile dubioase. Totuşi situaţia ei era de aşa natură (precară, din punct de vedere militar, politic şi economic), încât s-a hotărât contactarea lui Helphand, adică a lui Parvus. La întâlnirea cu Parvus, care s-a recomandat ca "purtător de cuvânt al unor cercuri financiare bine plasate" (a se înţelege Loja Marelui Orient), acesta şi-a expus planul: "Lenin, reprezentantul aripii de extremă stângă a revoluţionarilor ruşi, poate încheia pacea cu Germania. [...] Cu un an în urmă, Parvus primise deja 1 000 000 de mărci în aur pentru organizarea unei greve generale la Petersburg în Ianuarie 1916, acţiune la care au participat 55 000 de oameni". Acum, pentru aducerea lui Lenin la Petersburg s-au avansat lui Parvus ca "primă rată", 5 000 000 de mărci în aur. **Pactul cu diavolul** fiind pecetluit, n-a mai rămas de discutat decât unele amănunte organizatorice."* [46]

În continuare se arată: „*<u>După 7 Noiembrie 1917 s-au succedat o mulţime de evenimente, în a căror desfăşurare au intervenit de fiecare dată cercurile interesate în supravieţuirea comunismului</u>. Iată numai câteva dintre ele:*

a) furarea de către masonerie a vagoanelor cu aur trimise de guvernul provizoriu democrat generalului Denikin, comandantul frontului rusesc de vest în perioada 1917-1918, acelui Denikin care ulterior s-a refugiat în Siberia, unde a organizat o armată proprie, cu ajutorul căreia a reuşit o vreme să asigure independenţa şi suveranitatea Siberiei, recunoscută de altfel ca atare de Lenin, la 4 aprilie 1920.

b) finanţarea primului stat comunist din lume în vederea consolidării poziţiei sale (cercurile financiare americane în frunte cu Armand Hammer fiind direct implicate în electrificarea Rusiei sovietice, în modernizarea industriei etc), culminând cu recunoaşterea oficială a U.R.S.S. în 1934 şi acceptarea sa în Liga Naţiunilor.

c) în sfârşit, nu trebuie să uităm nici <u>rolul masoneriei de rit scoţian în finanţarea naţional-socialismului lui Hitler (prin cercurile "financiare" engleze conduse de Norman Montagu)</u>, acţiune pornită din intenţia de contracarare a comunismului (şi deci a Marelui

[46] Ibidem, pp.138-140.

Orient), dar care s-a dovedit a fi fost o greşeală fatală, soldată cu organizarea monstruosului holocaust negru şi dezlănţuirea celui de-al doilea război mondial." [47]

Pentru a se crea o confuzie totală, s-a făcut şi încă se mai fac "corecturi" ale comunismului şi fascismului: *,,Este adevărat că obsesia de a crea structuri internaţionale (uniuni politice, bancare, industriale, de binefacere, de cultură etc.) este un atribut al ambelor ramuri masonice. Dar folosirea marxismului (ulterior a comunismului şi a tuturor variantelor situate la stânga spectrului politic) pentru realizarea dorinţei de a domina lumea este " opera" exclusivă a masoneriei roşii, a Lojii Marelui Orient. Pe de altă parte, în ciuda situării masoneriei anglo-americane de rit scoţian pe o poziţie net anticomunistă, nu se poate nega rolul unora din grupările ei în sprijinirea extremei drepte. [...] Autorul, James Goldsmith (purtător de cuvânt al amintitei Hollinger Corporation, care îl are în conducere pe Lordul Rotschild, membru al Trilateralei) într-un articol din " Daily Telegraph" propune deci "o corectură estetică a fascismului, pentru a-i da mai multă omenie şi spre a-l face să devină ''un fascism cu faţă democratică'' (ca replică la neocomunism sau la comunismul cu faţă umană de tip gorbaciovist) [...]* ***În această reţea internaţională de forţe, situaţia României nu este deloc uşoară: în momentul actual ea pendulează între cele două alternative posibile: rămânerea în neocomunism (patronul acestei ideologii fiind în continuare Loja Marelui Orient şi cea mai mare parte a masonilor francezi în frunte cu Dl. Mitterand, că doar nu întâmplător acesta a fost singurul preşedinte al unei mari puteri care l-a vizitat pe Ion Iliescu!), fie să aleagă comutarea la o societate de tip democratic occidental, în care implicarea masoneriei de rit scoţian este inevitabilă."*** [48]

Desigur, pe lângă cei care au conceput marele experiment comunist, care a scris cele mai negre pagini din istoria omenirii, o parte de vinovăţie aparţine şi executanţilor încadraţi în aparatul represiv sau de conducere a statelor comuniste, precum şi colaboraţioniştilor (intelectuali, informatori ai securităţii, gazetari): *,,Trecerea noastră în revistă nu poate să nu amintească de importantul rol colaboraţionist jucat de mediile de informaţie în odioasa manipulare a spiritelor umane de către întreaga stângă internaţională. Presa, radioul, televiziunea, toate acestea au ajutat direct la instalarea comunismului într-o serie întreagă de state şi au luptat din răsputeri pentru menţinerea lui la putere, una din atribuţiile lor fiind acoperirea monstruoaselor crime înfăptuite. Folosind întreaga gamă a mijloacelor de dezinformare (de la adevăruri trecute sub tăcere sau spuse pe jumătate până la mistificarea grosolană a realităţii istorice şi la cântarea de osanale marxismului-leninismului şi viitoarei vieţi fericite ce-o va duce omenirea sub comunism), mass-media a fost în mare măsură compromisă de mult prea mulţii colaboratori strecuraţi în redacţiile şi studiourile ei. Puţinii care au rezistat presiunii roşii au avut mari neplăceri, fiind etichetaţi ca "promovatorii unui anticomunism primitiv" sau ca "situaţi la dreapta scalei politice", cu alte cuvinte acuzaţi de fascism ca şi cum a fi anticomunist înseamnă a fi automat de extremă dreaptă. Aceşti jurnalişti care au ales calea adevărului şi a informării corecte merită cu atât mai mult din partea noastră, a celor ce cunosc pe propria piele ce înseamnă comunismul, nu numai respect, ci şi recunoştinţă."* [49]

---

[47] Ibidem, pp.140-141.
[48] Ibidem, pp.143-145.
[49] Ibidem, p.163.

Un exemplu mai actual de dezinformare, dintre multele care s-ar putea da, este cel folosit în cazul asasinării judecătorului Falcone: *„Atentatul căruia i-a căzut victimă juristul italian Giovanni Falcone a fost prezentat de majoritatea mediilor de informaţie că ar fi fost exclusiv un act de răzbunare al Mafiei. Se escamotează însă cu grijă dezvăluirile făcute chiar de presa rusească ("Izvestia" din 26 mai 1992), care scot în evidenţă faptul că defunctul Falcone intrase în posesia unor dovezi privind operaţiunile de "spălare a banilor" ale fostului partid comunist cu ajutorul Mafiei şi al francmasoneriei, bani care fuseseră obţinuţi din exportul ilicit de aur şi diamante întreprins vreme îndelungată pe cont propriu de acest partid «al poporului»."(17)* Şi câteva exemple de stil al guvernării sau de "crime împotriva umanităţii": *„Pentru ce Lenin, Troţki, Stalin şi ceilalţi au judecat ca necesar să extermine pe toţi aceia care îi desemnau ca "inamici"? Pentru ce s-au crezut ei autorizaţi să încalce codul nescris care guvernează viaţa Umanităţii: să nu ucizi! [...] Urmare a politicii bolşevice faţă de sate, o foamete teribilă a pustiit regiunile Volgăi. În 1921-1922 ea a antrenat moartea a 5 milioane de persoane, copiii fiind primele victime. [...] Declanşând războiul civil, bolşevicii deschid calea unei violenţe nemaipomenite. La Orşa, în 1918 un ofiţer polonez a fost spânzurat şi străpuns cu ţeapa de către soldaţii armatei roşii. [...] Viniţa (Ucraina) iunie 1943. Au fost deschise gropi comune datând din 1937-1939, care conţineau sute de cadavre. Pe acest loc autorităţile comuniste instalaseră un parc de cultură şi odihnă şi un teatru de vară. La Jitomir, Kameneţ-Podolskii etc. gropi asemănătoare au fost descoperite. Astăzi încă, asemenea descoperiri sunt curente: în vara anului 1997, 1100 de corpuri au fost exhumate în apropiere de St. Petersburg şi alte 9000 într-o groapă comună dintr-o pădure din Karelia. [...] Katyn, aprilie1993, germanii descoperă în gropi comune cadavrele a 4500 de ofiţeri polonezi. O comisie a Crucii Roşii stabileşte că aceştia au fost executaţi de ruşi în primăvara anului 1940 (în total au fost 25 000 de dispăruţi). Până în 1989 guvernul comunist din Polonia, dar mai ales guvernul rus şi comuniştii ruşi din lumea întreagă atribuiau masacrul germanilor."* [50]

De asemenea, merită de văzut şi de analizat modul în care a fost exploatat în beneficiul puterii geniul lui Eminescu pentru consolidarea cultului personalităţii lui Ceauşescu. Merită analizat şi felul în care s-a realizat confiscarea naţionalismului în "epoca de aur": *„Preluat de la ultimul Gheorghiu Gheorghiu-Dej, naţionalismul a constituit dintru început* ***o piesă diversionistă esenţială în bătălia pentru imagine a regimului Ceauşescu****. De la euforia naţională a "destinderii" din perioada 1968-1971, până la moartea lui Brejnev şi până la instalarea la Kremlin a lui Mihail Gorbaciov, el a servit drept argument extern al "independenţei" româneşti faţă de Moscova, R.S.R. căpătând în ochii Occidentului un statut privilegiat, de "alternativă pozitivă" în cadrul Tratatului de la Varşovia. Nu-i mai puţin adevărat că în ciuda unor iritări afişate, sovieticii au tolerat şi speculat în propriul lor beneficiu această "excentricitate" a liderului de la Bucureşti, profitabilă câtă vreme România servea drept ţară de tranzit pentru tehnologia şi armamentul din Apus. [...] În perioada ceauşistă a fost utilizată pe scară largă o strategie* double bind *de "valorificare critică a operelor unor autori exilaţi sau apropiaţi, în interbelic, de extrema dreaptă şi, pe de altă parte, prin revendicarea lor discretă de către aripa naţionalistă a PCR, orchestrată din umbră de către Securitate. Însăşi "reabilitarea" lui Lucreţiu Pătrăşcanu implica preeminenţa etnicului asupra determinărilor supranaţionale ale comunismului, alături de încercarea de a presupune un comunism "bun", "naţional", "de omenie" în faţa comunismului "rău" atribuit tacit exclusiv unor cauze neromâneşti, în speţă*

[50] Eugen Holban, ***Pe marginea apariţiei: «Cartea neagră a comunismului»***, Ed. Căpriana, Paris, 1998, pp.48-54.

alogenilor şi ocupaţiei sovietice. Pe de altă parte, legionarismul şi fascismul sunt invocate prompt de către regimul comunist al lui Ceauşescu pentru a-i înfiera pe opozanţii liberali." [51]

Naţionalismul contemporan din România, în sensul bun şi firesc de patriotism, este încă în suferinţă şi aproape inexistent. Cei care fac paradă de naţionalismul lor şi critică celelalte etnii (unguri, evrei, rromi etc) nu pot fi consideraţi naţionalişti adevăraţi. Îi putem eventual numi ultranaţionalişti sau extremişti, deoarece naţionalismul lor este excesiv şi greşit interpretat, uneori de tip diversionist sau deformat cu totul. Starea acestui naţionalism autentic este prin urmare astăzi critică, neputându-se închega datorită pe de o parte confuziilor create, iar pe de alta menţinerii unor complexe de frică şi inferioritate din timpul regimurilor totalitare (1938-1989).

În sprijinul afirmaţiilor de mai sus, putem invoca desigur opinii ale unor cercetători avizaţi, printre care se remarcă îndeosebi cele aparţinând istoricului Marius Oprea: *„Spre deosebire de crimele comise de regimurile militare sud-americane (asemănătoare celor comuniste), care sunt investigate fără ca autorii lor să poată beneficia de imunitatea prescrierii faptelor, în România iniţiativa oficială a instrumentării unui aşa-zis "proces al comunismului" a eşuat în derizoriu, majoritatea anchetelor la finele anului 1991 cu privire la crimele fostei Securităţi au fost stopate, cu rare excepţii, înainte de a se finaliza prin trimiterea în judecată a făptuitorilor, iar procurorii care s-au ocupat de asemenea cazuri au fost îndepărtaţi din sistem sau marginalizaţi. Petiţionarilor care au reclamat dispariţia unor apropiaţi în universul concentraţionar din România comunistă, li s-a răspuns în genere că "nu există date" în legătură cu respectivele persoane dispărute, fără ca organele statului să treacă la anchetarea serioasă a împrejurărilor acestor dispariţii. Majoritatea dispariţiilor, aşa cum relevă documentele publicate în volumul de faţă, au în spate executarea sumară a celor dispăruţi, deşi împotriva lor justiţia nu se pronunţase prin condamnări la moarte. Execuţiile au fost premeditate, săvârşite cu sânge rece şi în cunoştinţa încălcării normelor legale.* **Cum a fost posibil?** *e o întrebare retorică, foarte des formulată în momentele de şoc de după răsturnarea regimului comunist. Un răspuns asupra mecanismelor pe care le-am numi de* banalizare a răului *l-a dat încă din 1985 într-un eseu disidentul est-german Jens Reich, reputat profesor de bio - matematică, în care autorul vorbea de "o pierdere a conştiinţei în umbra STASI", poliţia politică din R.D.G. Textul, intitulat* "Siguranţă şi laşitate: gândacul în sticla de lampă", *pune puterea regimului în seama* ***controlului exercitat de Securitate asupra mecanismelor fricii****, pentru că ''alături de frică se strecoară şi laşitatea în faţa autorităţii, constrângerea de a te purta bine, a fi pe linie şi totodată acea abilă retragere în cochilie a melcului: un amestec între supunere şi reflexul de a te preface mort.[...] Reich descrie sincer dilemele morale ale individului în relaţia cu sistemul comunist în perioada anilor '80, când regimul era deja tacit acceptat de majoritatea populaţiei, raportul cu instituţiile statului nu mai era unul antagonic, iar împotrivirea faţă de dictatură devenise deja accidentală. Răul impregnase universul cotidian, se banalizase. Rarele acte de disidenţă erau departe de a pune la îndoială legitimitatea regimului; ele urmăreau îndeobşte o utopică reformare "din interior" a acestuia."* [52]

Desigur, nu a fost "meritul" Securităţii româneşti de a fi creat mijloacele de represiune. Ele au fost preluate efectiv de la ofiţeri sovietici special instruiţi de NKVD (fosta CEKA, viitorul KGB) pentru a fi la rândul lor instructori în România: *„Într-o Notă de la Comitetul Central, nedatată, redactată probabil cu prilejul anchetelor care s-au făcut în 1967-1968 la*

---

[51] Paul Cernat; I. Manolescu; A. Mitchievici;I. Stanomir, ***Explorări în comunismul românesc***, vol.I, Ed. Polirom, Iaşi, 2004, pp.384-385.

[52] Marius Oprea, ***Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente.1949-1989***, Ed.Polirom, Iaşi, 2002, pp.13-15.

Securitate se arăta: "după venirea consilierilor sovietici, la propunerea acestora au fost introduse unele măsuri organizatorice, metode de muncă, denumiri de funcţii şi termeni de specialitate după modelul organelor de Securitate sovietice." Este un element care demonstrează faptul că în fond, ***Securitatea a acţionat ca un instrument al ştirbirii suveranităţii naţionale României, prin supunerea sa unei comenzi străine, chiar dacă aceasta, ulterior anului 1958, a luat forma unei "colaborări frăţeşti" cu serviciile de informaţii sovietice.*** *[...] Aparatul poliţiei politice a avut tocmai de aceea un rol esenţial în acţiunea de consolidare a comunismului, prin mijloace ale terorismului de stat. Principala sa atribuţie a constat în inocularea şi administrarea sentimentului de frică, o componentă fundamentală în administrarea actului de poliţie politică. Practic, acesta a fost rolul securităţii în regimul comunist din România, iar evoluţia aparatului său a fost circumscrisă acestui scop, în funcţie de specificitatea contextului intern şi internaţional în care acţiona. [...] Mijloacele de teroare utilizate de stat au urmărit menţinerea fricii în stare difuză. Manipularea ei în această stare, posibilă ca o consecinţă a mijloacelor brutale cu care regimul comunist din România îşi trata adversarii, s-a dovedit atât de eficientă încât a creat percepţia unei puteri malefice de-a dreptul supranaturale a Securităţii.* ***Frica, mai întâi cultivată şi apoi întreţinută de poliţia politică în beneficiul puterii comuniste, a avut aceleaşi rezultate obţinute cu două secole înainte de absolutismul monarhic şi la mijlocul secolului XX de către nazism.*** *[...] După acest principiu, deşi raportată la numărul populaţiei, suma celor care în anii regimului comunist din România au cunoscut în mod direct Securitatea este departe de a reprezenta o majoritate, totuşi cea mai mare parte a populaţiei a manifestat o adâncă teamă faţă de această instituţie. Reflexul a fost îndelung exersat pe parcursul primelor decenii ale regimului comunist, interval în care brutalităţile aparatului de Securitate au dus la prelungirea exigenţelor regimului concentraţionar dincolo de zidurile închisorilor şi ale birourilor de anchetă. Din cauza acestor brutalităţi, frica a ieşit din sediul Securităţii, din puşcării şi lagăre de muncă, a ajuns în stradă şi a intrat în casele oamenilor pentru ca la finele celor decenii de consolidare a regimului prin teroare să reuşească performanţa unei manipulări care să nu mai reclame represiunea în forme dure. La mijlocul anilor '60, rezistenţa anticomunistă din România era practic anihilată, iar exigenţele regimului erau nu numai acceptate cu resemnare şi însuşite ca o parte a universului cotidian de larga majoritate a populaţiei, ci proclamate şi chiar asumate drept legitime şi superioare democraţiei de mult mai numeroşi cetăţeni în comparaţie cu momentul instaurării comunismului. Represiunea impregnase cotidianul şi nu mai ieşea în evidenţă; răul se banalizase la capătul a două decenii de administrare a fricii cu o rigoare ştiinţifică".* [53]

Până unde a mers teama faţă de Securitate? Potrivit autorului, **teama s-a transformat în reflex, adică a pătruns adânc în resorturile psihologice ale individului**: „*Aparatul poliţienesc a generat această frică mai întâi prin acţiunile sale şi apoi prin simpla existenţă sau doar prin invocarea sa. După acest model,* ***Securitatea s-a transformat treptat într-un soi de demon fără chip, slujitor fidel, ferm şi la nevoie, crud al regimului.*** *[...] Arestările la ore târzii din noapte, uneori fără un motiv plauzibil chiar în ordinea vremii aveau un efect devastator nu numai saupra victimelor şi familiilor celor care luau calea închisorii, ci şi asupra vecinilor şi cunoscuţilor. După eliberarea foştilor deţinuţi politici, brutalităţile din anii instalării şi consolidării regimului comunist au fost conştientizate cu o şi mai mare pregnanţă, iar teama faţă de poliţia politică a ajuns să se transforme în reflex. [...] Investigarea modului de funcţionare a Securităţii şi de aplicare de către aceasta a măsurilor de poliţie politică apropie până la confundare regimul comunist din România cu* ***modelul dictaturilor sud-americane****. Brutalitatea a fost utilizată până la banalizare, luând forma unui regim care dispunea cine cumpără*

[53] Ibidem, pp.12-16.

televizoare sau cerea înregistrarea maşinilor de scris la Miliţie. [...] La fel a rămas până astăzi un rău banal, când structurile ei continuă să impregneze societatea. Moştenitorii ei sunt clasa politică a foştilor activişti securişti şi informatori, care au tot interesul să păstreze în continuare, sub acoperirea unui discurs de subestimare a răului, cât mai puţin ştirbite structurile şi puterea ei. Voinţa politică a fostei Securităţi şi a fostului activ al partidului comunist, dominantă în România ultimilor 12 ani şi tradusă în decizii parlamentare sau administrative, face ca moştenirea trecutului comunist (între care arhivele sunt doar o mică parte, în comparaţie cu puterea economică şi cea politică) să fie administrată tot de aceia care au susţinut vechiul regim. Cartea de faţă a fost concepută ca o primă breşă în această blocadă a tăcerii." [54]

Desigur, nu este rostul acestei cărţi să prezinte fie şi sumar unele din documentele de arhivă din volumul d-lui Marius Oprea, dar cu siguranţă că prin aceste dezvăluiri, precum şi prin cele peste o sută de articole publicate de domnia sa în presă sau difuzate la Radio Europa Liberă sau incluse în culegeri de studii şi publicaţii academice, la care se adaugă faptul că în prezent coordonează programele de cercetare ale Institutului Român de Istorie Recentă, şi-a atras duşmani numeroşi şi puternici. Nu este o farsă sau o întâmplare faptul că a fost în repetate rânduri ameninţat cu moartea şi nici acela că în apărarea lui au venit reputaţi politologi şi profesori ca Tom Gallagher (autorul volumului "Jaful unei naţiuni. România de la comunism încoace.") şi alţii, care au cerut în mod expres Preşedinţiei române măsuri de protecţie pentru tânărul istoric. Acelaşi Marius Oprea a întâmpinat dificultăţi în studierea arhivelor Securităţii. Accesul istoricilor în arhiva SRI a fost sistat din 1998. Noua conducere a SRI a refuzat să predea arhiva noului său gestionar de drept, Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor fostei Securităţi. Autorul precizează de altfel: *„Această atitudine de blocare a accesului la trecutul fostei poliţii politice am pus-o şi o pun pe seama voinţei de a proteja trecutul unora dintre ofiţerii Securităţii, care în prezent joacă un rol important pe scena politică sau în administraţia de stat din România."* [55]

La aceste precizări facem o menţiune: motivul acestui blocaj poate fi extins şi la unii politicieni (destul de mulţi), având în vedere mai ales faptul că o parte din aceştia, cu funcţii de conducere în trecut, se regăsesc şi azi în poziţii cheie sau importante şi nu trebuie să pierdem din vedere că în timpul comunismului erau obligaţi să meargă "la studii" în URSS, unde au fost "prelucraţi" în spiritul malefic, putem spune, al comunismului.

Pe aceeaşi poziţie se situează un alt mare istoric contemporan, Dennis Deletant, care scria în martie 2002: *„Ca şi în cazul altor aparate de teroare politică, cea mai puternică armă a Securităţii a fost frica, iar amploarea propagării acesteia în rândul populaţiei româneşti ne oferă principala raţiune a succesului ei. Mai mult, moştenirea acestei frici va influenţa timp de ani de acum înainte tiparele comportamentale ale multor români, mai ales dacă ei nu vor fi convinşi că practicile coercitive din trecut au fost abandonate.* ***Frica induce obedienţă şi prin urmare, reprezintă un extraordinar mecanism de economisire a mâinii de lucru (securiste).***

Tocmai eşecul transformării acestor instituţii (Ministerul de Interne şi Siguranţa) a oferit comuniştilor pretextul de a purcede la subminarea guvernului Sănătescu (august-noiembrie 1944), în timp ce autorităţile sovietice şi-au asumat slăbirea forţelor armate şi de poliţie ale României. În vreme ce acestea din urmă erau drastic reduse, o grupare paramilitară de stânga numită Formaţiunile de luptă Patriotice sau Gărzile patriotice, pe structura căreia se va înfiinţa Departamentul Securităţii Statului, ulterior sub alte denumiri, era pregătită sub supravegherea NKGB (Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului). Gărzile au fost înfiinţate în

[54] Ibidem, pp.16-17.
[55] Ibidem, p.20.

septembrie 1944 şi plasate sub comanda lui Emil Bodnăraş, agent sovietic născut în România, de origine ucraineano-germană, cel care s-a ocupat şi de paza lui Antonescu şi apropiaţilor săi, până la predarea acestora ruşilor pe 1 septembrie. [...] Deşi avea serioase rezerve, regele Mihai i-a permis lui Groza să formeze guvernul (1 martie 1946). Acesta este momentul în care controlul poliţiei secrete române a trecut în totalitate în mâinile ofiţerilor sovietici din NKGB, deşi în mare măsură personalul Securităţii era de origine românească. [...] Un alt agent sovietic, Serghei Nikonov, a fost numit în funcţia de director SSI, fiind subordonat lui Bodnăraş (pentru supravegherea lui, printre altele). Cariera lui Nikonov ilustrează perfect metodele utilizate de NKGB pentru a-şi infiltra agenţii în România. [...] Subordonarea serviciilor de securitate şi de informaţii române, în slujba intereselor Uniunii Sovietice s-a desăvârşit prin numirea lui Pantelimon Bodnarenko, agent NKVD de origine ucraineană, în calitate de şef al Secţiunii Politice şi Administrative a PCR. Această secţiune era însărcinată cu acţiunile de contraspionaj în rândul membrilor PCR. În iulie 1949, Nicolschi (Alexandru sau Boris Grunberg; născut la Chişinău) a ordonat uciderea a şapte prizonieri, lideri ai unei mişcări de rezistenţă anticomunistă, aflaţi în tranzit de la Penitenciarul Gherla spre Timişoara. [...] N-ar trebui să ne mirăm că numeroşi deţinători ai posturilor superioare din DGSP proveneau din două categorii: membri ai minorităţilor etnice şi muncitori necalificaţi (foarte puţini români au arătat de bunăvoie entuziasm pentru PCR, înainte de ascensiunea sa la putere, prin comparaţie cu unii membrii ai minorităţilor etnice)." [56]

Spicuim în continuare din paginile d-lui Deletant: *,,Cântându-i în strună lui Stalin, Dej a reuşit să-şi consolideze poziţia în cadrul partidului şi să-şi înlăture rivalii potenţiali. Când în 1952 Stalin a dat ordin de lichidare a presupuşilor sionişti din întregul lagăr sovietic (motiv pentru care a şi fost asasinat), Dej a folosit prilejul de a scăpa nu doar de evreica Ana Pauker, dar şi de Luca, maghiar din Transilvania. De asemenea, printre "deviaţionişti" a fost inclus şi ministrul de Interne Teohari Georgescu, etnic român, care îl însoţise pe Dej în perioada războiului, dar care se asociase Anei Pauker şi lui Vasile Luca. Acuzaţiile contra lui Georgescu, Luca şi Pauker au fost pregătite sub stricta supervizare a consilierilor sovietici. [...] Succedându-i lui Dej, în martie 1956, Ceauşescu a perpetuat atitudinea antisovietică din ultimii ani , ce a permis partidului să susţină că apără interesele naţionale. [...] Înlăturarea lui Drăghici a anticipat în acelaşi timp intenţia lui Ceauşescu de a subordona Departamentul Securităţii controlului total al partidului. [...] Disidenţii erau supuşi supravegherii, hărţuirii, intimidării şi riscau să-şi piardă slujbele. Dacă toate acestea nu aveau succes, ei erau arestaţi şi judecaţi, adesea pe baza unor acuzaţii considerate de Amnisty International drept "pretexte", cum ar fi delictul de parazitism, relaţii homosexuale, tâlhărie etc., fiind trimişi fie la închisoare, fie la ospiciu sau în lagăre de muncă forţată. [...] Pe baza unui decret semnat de preşedintele Iliescu, pe 26 decembrie 1989, DSS a fost scos de sub controlul Ministerului de Interne şi trecut în subordinea Ministerului Apărării Naţionale. De fapt, DSS a fost integrat în sistem şi legitimizat, ofiţerii săi primind permisiunea să-i elibereze pe colegii lor suspectaţi de a fi tras în mulţimile ce demonstrau la Revoluţie. Este adevărat că trei zile mai târziu, a fost emis un alt decret prin care DSS era dezintegrat şi şefii de Direcţii arestaţi sau trecuţi în rezervă, dar aceasta a fost doar o măsură de faţadă. Până în acel moment, cei mai mulţi dintre "terorıştii" suspectaţi fuseseră eliberaţi. Faptul că martorii nu erau de încredere, inerţia birocraţiei, dorinţa de protejare a unor interese majore (ce includeau Serviciul de Pază şi Protecţie a preşedintelui Iliescu, care adăpostea ofiţeri din fosta Direcţie a V-a, precum şi brigada antiteroristă SRI, printre ai cărei membri se numărau foşti ofiţeri USLA), toate acestea explică de ce investigaţiile*

[56] Dennis Deletant, *Studiu introductiv*, în volumul lui Marius Oprea, op.cit., pp.21-30.

asupra celor aproape 1000 de persoane, despre care se recunoaşte oficial că au murit în Revoluţie, nu au fost terminate şi de ce relativ puţine acuzaţii au fost formulate." [57]

Interesante şi revelatoare sunt şi următoarele aprecieri: „*Chiar inerţia guvernului în a-i aduce în faţa justiţiei pe cei din DSS suspectaţi de asasinat şi tortură marchează un semn al apatiei generale din societatea românească sau teama privitoare la suferinţele şi abuzurile comise în trecut.* ***Confruntarea trecutului nu este o prioritate politică în România; când ea va deveni o prioritate, doar atunci purificarea morală adusă de Revoluţie va înceta să se mai lovească de indiferenţa care a înlesnit abuzurile drepturilor şi demnităţii umane în timpul lui Ceauşescu.*** *Ce este acum clar e că autoritatea controlului comerţului exterior de către ofiţerii DSS/CIE le-a conferit acestora poziţii privilegiate în România postrevoluţionară. Inerţia noilor guverne româneşti a determinat ca ofiţerii DSS, cu cunoştinţele lor de specialitate, cu legăturile externe şi cu influenţa pe care încă o mai exercită la Ministerul Comerţului Exterior, să creeze* ***o veritabilă mafie economică****. Folosindu-şi priceperea în afacerile comerciale, aceşti ofiţeri au pus bazele unor firme particulare de import-export şi exploatându-şi poziţia din cadrul aceluiaşi Minister şi al altor agenţii guvernamentale, au reuşit să monopolizeze o parte semnificativă a exporturilor româneşti. [...] Într-un document pus la dispoziţia unor jurnalişti străini, despre alegerile din mai 1990, s-au dat numele unor presupuşi ofiţeri din fostul DSS care lucrează la Ministerul Comerţului Exterior. Mai multe dintre aceste nume au fost publicate într-un articol din "Times". Documentul pretinde că "400 de ofiţeri din fostul DSS sunt angajaţi în organizaţiile de comerţ exterior"; de asemenea, toate poziţiile cheie din Minister sunt ocupate de colonei DSS. Unii ofiţeri de Securitate au fost numiţi diplomaţi. [...] Generalul-locotenent Nicolae Pleşiţă i-a urmat lui Dima în 1980 cu funcţia de ministru prim - adjunct la Interne, înlocuit şi el în 1984 de către general-locotenent Aristotel Stamatoiu, ministru adjunct. Stamatoiu a fost unul din şefii Securităţii arestaţi în 30 decembrie 1989. Pleşiţă şi Doicaru nu au fost închişi. Se zice că Doicaru a murit într-un accident cu o armă de foc, în martie 1991, la o podgorie din Costeşti, la sud de Focşani. [...] În 13 ianuarie 1972, Matei Pavel Haiducu, agent CIE implantat în Franţa pentru a pune la punct o reţea de spionaj industrial, a primit ordin de la şeful său, generalul Pleşiţă, să-i asasineze pe Paul Goma şi Virgil Tănase, ambii scriitori disidenţi, injectându-le o otravă specială, elaborată pentru a provoca atacul de cord. În loc de a asculta ordinele, Haiducu s-a predat autorităţilor franceze. Relatarea lui despre misiunea de îndeplinit a revelat că ordinul de asasinat nu a venit de la Ceauşescu, ci de la Pleşiţă, care dorea să se facă plăcut preşedintelui. Fără îndoială, acest tip de exces de zel explică şi alte tipuri de asasinat…"* [58]

Este vorba desigur de acelaşi Nicolae Pleşiţă, care în anul 2005 apărea la postul de televiziune OTV, etalându-şi cu mândrie faptele din trecut. Fără comentarii...

Poate nu întâmplător în România actuală, dar şi în Republica Moldova, se practică încă unele forme de război psihologic, inoculându-se printre multe alte mijloace "ruşinea de a fi român", respectiv ruşinea de a fi moldovean", cu efecte imperceptibile aparent, dar foarte grave pentru prezentul şi viitorul nostru: „*Zeci de ani despre ţară nu s-au spus decât lucruri defăimătoare. La fiecare emisiune, ocupanţii rusofoni le dădeau peste nas băştinaşilor:* Iată ce-i România voastră! Râsul şi nenorocirea lumii! *Nu e de mirare că sute de moldoveni nu mai vor să audă de România şi să vorbească limba maternă! (Mircea Druc, probabil că nu ştia că şi în Ţară mulţi români se ruşinează că sunt români!; între ei destui scriitori) [...] Kominternul a înzestrat PCR-ul cu sarcina de a reda Basarabia imperiului URSS [...] moldovenismul nu era decât o nadă, fiind că, simultan, se cultiva "ruşinea de a fi moldovean", ruşinea de a vorbi moldoveneşte, pentru ca limba rusă să devină limba "maternă" pentru totdeauna. Ruşii însă au*

[57] Ibidem, pp.32-43.
[58] Ibidem, pp.46-53 şi 42.

pariat şi pariază pur şi simplu, pe rusificarea populaţiei din Basarabia. De aici ***cultivarea pe orice căi a*** **ruşinii de a fi român***. Surpriza e că sentimentul este inoculat, de multă vreme, astăzi mai mult ca oricând, şi românilor din Ţară. [...] Judecata simplă era: în clipa când moldovenii nu vor mai fi majoritari în propria lor patrie, nu va mai exista nici o "ispită" naţionalistă ca la 1918, iar România la rându-i va renunţa la drepturile ei seculare. [...] "A conduce România în sensul curent presupune condiţia prealabilă de a trăda.* ***Politicianul se simte puternic numai în actul de prigonire a românismului şi înţelept numai în lepădarea de specificul spiritual al strămoşilor lui.*** *Români deromânizaţi - iată ce sunt în majoritatea lor conducătorii noştri. Puşi în faţa naţionalismului, au sentimentul intim al propriei lor turpitudini şi ca să se elibereze de această stare sufletească, îl prigonesc cu zvăpăială de apostaţi. Căci numai apostazia cunoaşte înverşunarea nimicitoare împotriva credinţei părăsite şi numai trădarea alimentează ura împotriva celor trădaţi.* ***Prigonitorii naţionalismului sunt unelte ale străinismului împotriva propriului lor neam****".(Nichifor Crainic) În Basarabia, "minoritatea" românească e considerată "antinaţională", "subminatoare a statalităţii", o plagă pe corpul statului nou născut, care se cere extirpată. [...] Un lucru e sigur: fără româno-fobia din România, indusă de elitele politice înstrăinate de propriul popor, ruşinea de a fi român în Basarabia nu s-ar fi produs. A înţeles-o între alţii un poet martir basarabean: Dumitru Matcovschi."* [59]

În continuare se arată: „*De aceea, spunea Mircea Druc,* ***prima datorie istorică a României în Revoluţia din 1989 era reîntregirea****. Or, România nu va fi niciodată o adevărată naţiune europeană (sau pur şi simplu o naţiune) ruptă în bucăţi. Ea va suferi mai departe de drama sfâşierii, care dramă a ţinut-o în subdezvoltare secole întregi. Cauza zbaterii în corupţie şi promiscuitate morală şi economică vine din acest nou* **rateu istoric***, pe care, din nenorocire, elitele noastre nu-l conştientizează.* ***Intelectualul cu instinct naţional ştie că nu poate rămâne indiferent la soarta României şi nu poate sta deoparte.*** *[...] Să ne reamintim că impasul renaşterii naţionale s-a acutizat în preajma alegerilor din 1994. În acei ani, am citit într-o publicaţie părerea unui parapsiholog care explica surprinzătoarea cotitură în mentalitatea publică din Basarabia prin utilizarea armei psihologice, care ţine de paranormal de către serviciile secrete moscovite. De fapt, am mai invocat aici tehnicile războiului informaţional, cu mult mai eficient decât cel din tranşee. Parapsihologul încerca să explice prin paranormal, metamorfoza foarte ciudată a unui naţionalist ca Mircea Snegur (caz asemănător, să zicem, cu al lui Nicolae Iorga). Cu un ,,bombardament mental'' poţi ţine sub control un popor întreg, deturnându-l de la calea firească a intereselor sale. Constrângerile economice şi Armata a 14-a nu i se păreau suficiente parapsihologului pentru a da de rostul celor ce se petrec între Prut şi Nistru. Îmi exprimam atunci părerea că dincolo de războiul informaţional, se exploatează şi gustul pentru putere al multor lideri basarabeni (confirmat şi de cercetătorul american Charles King). Acum ştim că toate s-au coroborat cu drama conştiinţei sfâşiate pe care o trăiesc românii ca popor de falie civilizaţională.''* [60]

Cât de adânc a pătruns comunismul, promovând ,,gândirea unică '' şi ,,robia muncii'', în existenţa noastră şi cât va fi de greu să-l scoatem din mentalităţile şi obiceiurile actuale, sunt aspecte pe care le-a evidenţiat printre alţii şi filosoful român Constantin Rădulescu-Motru, care scria în jurnalul său, în 1952: ,,*Astăzi sunt convins însă că* ***regimul comunist va sfârşi prin a zdruncina din rădăcini existenţa românilor ca stat naţional şi independent****. [...] Constatările mele nu-mi îngăduie să fiu optimist. În anii din urmă am avut atâtea deziluzii asupra*

---

[59] Theodor Codreanu, ***Basarabia sau drama sfâşierii***, Ed. Pax Aura Mundi, Galaţi, 2004, pp.31-122.
[60] Ibidem, pp.154-171.

naţionalismului românesc, am văzut atâta micime de suflet şi atâta servilism din partea bărbaţilor pe care eram obişnuit să-i respect, încât nu mai cred în minuni izvorâte din Românismul *pe care l-am slăvit odinioară în scrierile mele. [...]* ***Ştiinţa propagandei. Sau ştiinţa cum să-l prosteşti pe om, făcându-l să ia minciuna drpte adevăr şi hoţia drept faptă dreaptă şi cinstită.*** *Eu, cu cât mai examinez mai aproape propaganda comunistă, cu atât devin mai cuprins de ,,admiraţie'' în faţa iscusinţei cu care este condusă. Cel mai erudit psiholog este copil faţă de maturitatea şi abilitatea cu care sunt concepute în ea cele mai inofensive lozinci sau informaţii de jurnal. Din mijloacele propagandei bolşevice îţi dai seama mai bine decât din orice altă învăţătură, de natura fiinţei omeneşti, de cât este în realitate omul de prost. În această propagandă, nu este slăbiciune omenească, fie ea cât de ascunsă, care să fie uitată şi nefolosită aşa cum trebuie. [...] Mai aflăm că ARLUS - Asociaţia Română pentru legăturile cu Uniunea Sovietică, înfiinţată în toamna lui 1944, înseamnă de fapt altceva: ,,Alipirea* României *la* U*niunea* S*ovietică ''* [61]

Dincolo de aceste adevăruri subliniate magistral de filosoful român, este regretabil că în acei ani, în care a trăit în condiţii grele, dar fără a fi întemniţat (ca atâţia alţi intelectuali români!), domnia sa şi-a pierdut speranţa şi a constatat sterilitatea românismului. În opinia mea, chiar metaforic vorbind, nu putem ,,admira'' abilitatea unui sistem diabolic şi a propagandei sale, iar din punct de vedere religios a spune că omul este în realitate un prost este până la urmă o ofensă adusă divinităţii, care există într-o anumită măsură în fiecare om. Îmi este greu să cred că un spirit ca al său a fost convertit, potrivit spuselor lui Nichifor Crainic, şi cumpărat sau redus la tăcere de către francmasoneria mondială.

[61] Constantin Rădulescu-Motru, ***Revizuiri şi adăugiri, 1950 şi 1952***, Ed.Floarea Darurilor, Bucureşti, 2001, pp.60-368.

PENTRU ROMÂNII CARE N-AU RENUNŢAT ŞI NU VOR RENUNŢA NICIODATĂ LA LIBERTATE ŞI ADEVĂR…

Atunci când omul răstoarnă din inima lui idolul mândriei ce acoperă Chipul dumnezeiesc, când închină lumea toată ca dar lui Hristos, nu mai suferă a privi nesimţitor la drama creaţiei. Punctul de fugă al vederii duhovniceşti nu mai este idolul mândriei, ci Chipul lui Dumnezeu care îl atrage în Rugul Aprins al Iubirii Sfintei Treimi. Ochii inimii lui izvorăsc neîncetat mirul lacrimilor şi inima lui naşte în chinuri cuvântul rugăciunii pentru lumea deznădăjduită. […]

*Oare este întâmplător faptul că Hristos a aflat în vameşi şi desfrânate acea deschidere a inimii spre schimbare, spre pocăinţă, spre primirea luminii Cuvântului pe care nu o aveau inimile împietrite ale fariseilor? Cum să înţelegem că Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi? Aceştia sunt cei care îşi cunosc păcatele, şi care, deşi neputincioşi să se schimbe prin sine, suferă aşteptând şi nădăjduind izbăvirea de la Dumnezeu! Nu făţărnicesc adevărul, nu şi-au astupat ochii şi urechile inimii, nu şi-au pervertit conştiinţa ca să ia minciuna drept adevăr şi răul drept bine, nici nu hulesc harul ce surpă închipuirile şi planurile deşarte ale omului. Aflaţi pe treapta cea mai de jos, au acea **dispoziţie de a se dispreţui pe sine** care, atunci când întâlneşte pe Hristos se aruncă la picioarele Lui, când este împreunată cu dragostea şi dăruirea de sine lui Hristos, îmbracă omul în haina dumnezeiască a smereniei.* [62]

*

*Păcătoşii cu care stă la masă Hristos, şi pe care îi face vase alese ale iubirii Sale, au conştiinţa, dată de sfâşietoarele şi îndelung repetatele căderi, acelei neputinţe a omului de a creşte rupt de ajutorul lui Dumnezeu. N-au pervertit cu totul în ei conştiinţa stării, prin deprinderea cu păcatul, în iadul deznădejdii. Păstrează în inima lor cu sfinţenie dorul fiului risipitor, **dorul întoarcerii la casa iubirii părinteşti**. Ştiu printr-o lungă suferinţă că **strălucirea de o clipă a păcatului nu eliberează, ci înrobeşte**, înlănţuie printr-o dependenţă dureroasă, mutilează chiar, în final, capacitatea fiinţială a omului de a se bucura, de a comunica, de a se dărui pe sine iubirii. […]*

De aceea, cei întorşi din iadul deznădejdii în lumina smereniei au acea simplitate înţelegătoare, acea atitudine plină de compasiune şi cuprinzătoare a inimii, acea putere dată de ura păcatului şi de iubirea faţă de cel ce trece prin ceea ce ei înşişi au trecut, care îi face să poată ajuta cu adevărat şi pe aproapele pierdut. Nu judecă pe cel căzut, ci simt urgenţa de a-i veni în ajutor. Măcar printr-un strigăt către Domnul. Îi face să poată înţelege şi sprijini pe cel ce stă să cadă. Îi face să nu se scârbească de cei ce zac în mizerie exterioară şi lăuntrică, de cei ce au nevoie de Om să-i arunce în scăldătoare. De pe chipul lor de fii întorşi întru iubirea Tatălui străluceşte lumii iubirea părintească. […]

*Păcătoşii care stau la masă cu Hristos sunt cei ce conştientizează starea de sfâşiere în care i-a aruncat păcatul, şi în aceeaşi măsură descoperă prin **întoarcerea către Dumnezeu,** că Acesta de mult le-a pregătit întoarcerea. Şi cu cât se înminunează că mult li s-a iertat, cu atât se umplu de iubire către Dumnezeu, după cum zice Scriptura.* [63]

*

[62] Philotheos Pharos, ***Înstrăinarea ethosului creştin***, Ed. Platytera, Colecţia Logos şi Ethos, Bucureşti, 2004, pp.6-9.
[63] Ibidem, pp.9-10.

Rupte de Chipul lui Dumnezeu, informaţiile nu mai ating inima omului. *Vedem atunci izbucnind războirea, schisma lăuntrică între diversele funcţii ale omului: voinţă, raţiune, poftă, iuţime, etc., parazitate de virusul neiubirii. Căci ceea ce unifică inima omului este iubirea. Iubirea este chipul trăirii soborniceşti, creşterii omului după asemănarea Sfintei Treimi.*

Într-o societate în care omul este adesea redus la funcţia strict profesională – singura care pare a da competenţa discursului în viziunea structuralistă modernă -, asumarea menirii de creştin şi martor al iubirii dumnezeieşti trece drept o nebunie. Dar această fericită nebunie în Hristos nu încetează să lucreze în taină minunea învierii oamenilor la lumina cunoştinţei de Dumnezeu. *[…] Lucifer a deschis o prăpastie a morţii, care este autoplăcerea naturii proprii de creaţie, arată părintele Ghelasie. A avea plăcere în lipsa Divinului este păcatul.* ***Desfrâul autoplăcerii spirituale, a te gusta pe tine însuţi până la nebunia autodistrugerii, iată magia păcatului demonic.*** *Căci natura creată nu poate avea adevărata plăcere decât ca răspuns la taina Întrupării dumnezeieşti, ca părtăşie la Trupul lui Hristos.* [64]

*

Iată că ***iubirea de Dumnezeu şi iubirea de aproapele*** *sunt respiraţia vieţii duhovniceşti. Multe iubiri se sting şi se surpă, ajung la zisa săturare tocmai pentru că nu scufundă iubirea aproapelui în iubirea de Dumnezeu, pentru a o afla pururi înnoită întru sfinţenia Învierii. […]*

Adevărul prefăcut prin închipuirea umană şi prin acea încercuire magică a trupului păcatului nu deschide inima omului spre primirea tainei dumnezeieşti, nu izvorăşte apa vie a harului. Nu îl face pe om liber, precum adevărul dumnezeiesc. Făţărnicit, adevărul riscă să rămână formă pietrificată, un adevăr de vistierie, păstrat şi depozitat spre a fi degustat individual, dar nu împărtăşit soborniceşte, pătimit până la sânge pentru plinirea Trupului lui Hristos. De aceea, securizând mai degrabă raţiunea suficientă a omului, acest zis adevăr, care mai degrabă presupune plăsmuirea unui chip mincinos al lui Dumnezeu după chipul şi asemănarea omului, este sterp, neroditor, potrivnic nebuniei crucii şi vrăjmaş al Întrupării lui Hristos. Îl izolează şi îl singularizează pe om, făcându-l să se împotrivească Adevărului dumnezeiesc întru care înfloreşte autentica libertate.

Creştinul viu duhovniceşte este cu adevărat contemporan cu Hristos şi cu sfinţii. [65]

---

[64] Ibidem, pp.13-15.
[65] Ibidem, pp.7-21.

IAR NOI NU PUTEM RENUNŢA LA PĂGUBOASA MENTALITATE DE SPECTATOR ?

Spre finalul acestui volum, câteva reflecţii şi constatări vin să întărească şi mai mult mesajul său. Ele aparţin d-lui Claudiu Târziu şi nu fac altceva decât să sublinieze adevăruri dureroase despre noi toţi, în general.

*

Am mai spus-o:* mentalitatea *este principala cauză a eşecurilor în lanţ suferite de societatea românească post-decembristă. Până nu ne vom debarasa şi de ultimele reziduuri ale mentalităţii comuniste, vom continua să rătăcim în deşertul tranziţiei. Inerţiile mentalităţii înşurubate în minţi de totalitarismul comunist ne împiedică să facem vreun progres. Bunăoară, mentalitatea îi face imobili pe cei mai mulţi români. Sunt* spectatori la propria lor *viaţă*. *Evenimentele care li se întâmplă le* smulg *lacrimi,* zâmbete *sau* aplauze*. Dar nu-i determină să acţioneze. Necazurile îi împing în cochilia singurătăţii, în tovărăşia penibilă a* alcoolului*. Realitatea le dă peste coarnele de melci orbi şi îi face retractili.* Furia li se *împotmoleşte în hazul de necaz.* *Înainte vreme, când poliţia, politica reteza crud orice încercare de protest, românii defulau prin ''şopârliţele'' strecurate în cărţi, filme şi spectacole, prin bancul susurat între prieteni. Astăzi, când au libertatea de a îndrepta răul care li s-a făcut în comunism, când au dreptul real la asociere pentru o cauză nobilă, când pot lua atitudine, înjură guvernul (mai la îndemână - n.a.) şi râd gros. Fără nădejde. Politica îi scârbeşte, şi pe bună dreptate. Societatea civilă îi lasă indiferenţi.

Mare parte din români nu ştiu ce înseamnă societatea civilă (care, în România, se reduce la presă şi la câteva organizaţii mai vizibile). Nici nu-i preocupă să afle. Nu îi interesează să se implice în diferite proiecte ale societăţii civile (de la sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale, la acţiuni culturale de amploare).

O mică parte din concetăţenii noştri se simt atraşi de gândul unor fapte în folosul comunităţii, în slujba unor idealuri înalte. Aceştia se împart în: făuritori, comozi şi laşi. Prima categorie este cel mai puţin numeroasă. Majoritatea românilor nu găseşte nici un rost în a-şi cheltui energia şi timpul, a uza generoşi de competenţa lor pentru binele comun. Implicarea în ''viaţa cetăţii'' este semn de responsabilitate şi de iubire faţă de aproapele – calităţi care ne lipsesc.

Trist este că nu toţi cei care se aruncă în apele învolburate ale unei activităţi civice o fac dezinteresat sau din tot sufletul. Pe alţii îi împiedică să se dăruiască total obligaţiile **personale de tot soiul.**

Dar nu despre ei vreau să fac vorbire aici, ci despre leneşi şi fricoşi. Şi mă voi referi la ei din perspectiva unei asociaţii care serveşte **ideea naţională *şi* ideea creştină.**

Sunt destui dintre cei cărora trebuie să le înmoi posmagii care, totuşi, aderă la o organizaţie civică. Îi împinge nevoia de a aparţine unui grup. Însă nu participă cu adevărat. O scaldă, nu îşi îndeplinesc sarcinile, n-au iniţiativă. Mai mult încurcă decât folosesc. Sunt tributari, într-o oarecare măsură, **mentalităţii de spectator.** ***Doar că îşi doresc o relaţie mai apropiată cu ''actorii''. Greu va reuşi un lider ori o întreagă organizaţie să-i determine să ţină*** **ritmul.** ***De aceea, categoric, trebuie eliminaţi. Puterea unei organizaţii nu este dată atât de***

numărul membrilor săi, cât mai ales de gradul de implicare şi de potenţa acestora – intelectuală, financiară etc.

Cât despre laşi, sunt aceia care cred în aceleaşi principii şi valori, care tânjesc după acelaşi ideal, dar îi paralizează frica de a nu păţi ceva. Dacă şeful nu e de acord cu ce gândesc şi mă dă afară din serviciu? Dacă nevestei nu-i place în ce scop îmi folosesc timpul liber şi divorţează? Dacă părinţii se supără şi mă izgonesc? **Dacă** ***îi urmăreşte până la sfârşit. Lor le aduc aminte cuvintele Domnului şi Mântuitorului nostru:*** **''Cine ţine la viaţa lui o va pierde, iar cine îşi va pierde viaţa lui pentru Mine o va afla''*****(Matei, 10, 39). Acest adevăr este valabil,*** **mutatis mutandis*****, şi în cazul celor care îşi iubesc mai mult propriul confort decât neamul.***

PARTEA A II-A:

TRĂIREA

ÎN

DUHUL

ORTODOXIEI

CREDEŢI CĂ SUNT INCOMPATIBILE CULTURA ŞI CREDINŢA?

MOTTO: ***Cultura duce la înţelegerea ideii de drept, de interes general şi de datorie, aşa că nu se poate vorbi despre lupta pentru respectul dreptului şi înfrângerea abuzurilor câtă vreme nu se va dezvolta prin cultură o conştiinţă puternică în fiecare individ. De aceea, statul democratic trebuie să facă din spiritual şi din cultură un scop principal al activităţii sale.***

Petre Andrei

O incursiune în sfera spiritualităţii, dar şi a culturii contemporane, consider că este oricând binevenită şi chiar necesară. Anumite precizări se impun a fi făcute deoarece adeseori s-a remarcat fie o concurenţă între acestea, fie o delimitare forţată a acestora, acreditându-se ideea că au scopuri şi mijloace total diferite.

Este adevărat că odată cu Umanismul Renaşterii şi epoca modernă a început un proces de înstrăinare a omului faţă de Dumnezeu şi de scindare a societăţii prin desprinderea de însăşi rădăcinile sale creştine şi renegarea tradiţiei creştine autentice. Civilizaţia modernă a întronat în mijlocul universului ei Omul, ca valoare supremă, dar nu un tip de om religios ci unul ’’deasupra religiei’’sau desprins de religie. Se poate vorbi despre un oarecare câştig, în sensul revalorificării culturii greceşti, dar în acelaşi timp trebuie să avem în vedere o mare pierdere, pentru că prin mijlocirea filosofiei eline antice - în special cea a lui Platon şi Aristotel – şi prin raportarea permanentă la ea, gândirea Europei occidentale s-a dezvoltat şi s-a distanţat ireversibil, în mod treptat, de spiritualitatea şi tradiţia creştină din răsăritul Europei. Raportul dintre teologie şi filosofie s-a inversat, acordându-se întâietate acesteia din urmă. Aici se află o cauză profundă a ’’crizei’’ actuale a întregii omeniri.

Ceea ce se întâmplă astăzi în lumea întreagă nu este deloc întâmplător. **Faptul că asistăm la un atac concertat îndreptat mai ales asupra valorilor creştine, dar şi împotriva culturii naţionale, are desigur o explicaţie raţională. Credinţa şi cultura sunt doi piloni de rezistenţă ai oricărei naţiuni. Dacă acestea două dispar sau sunt denaturate profund, se prăbuşeşte întreg edificiul şi se ajunge inevitabil la o stare de haos şi anarhie, iar ulterior la prognozata dictatură globală.** Prin urmare, putem trage concluzia că un important obiectiv al globalizării actuale, după cel al obţinerii puterii politice şi economice, este anihilarea credinţei/spiritualităţii tradiţionale şi a culturilor naţionale. În acest mod, omul este lipsit de ajutorul lui Dumnezeu şi îndepărtat de El, iar libertatea şi conştiinţa omului sunt anihilate sau transformate practic în ,,forme fără fond’’, departe de realitatea vieţii şi de Adevăr.

Observăm în zilele noastre, că este aplicat în continuare un anume principiu nesănătos:*’’Iubeşte şi fă ce vrei!’’* Întâlnim tot mai des tineri care îţi răspund prompt: *’’ fac ce vreau cu viaţa mea’’*. Contează însă, ce anume înţeleg oamenii prin iubire. Iubirea poate fi lesne denaturată, prin pervertirea înţelesului profund al ei. Unii o înţeleg ca iubire narcisistă sau egoistă (luciferică), alţii o traduc prin dragoste pasională sau pătimaşă, în care accentul se pune pe sexualitate şi chiar, mai recent, prin iubire între parteneri de acelaşi sex. Observăm cum dragostea pe care a propus-o lumii creştinismul este astăzi răstălmăcită. ***,,Iubeşte şi fă ce vrei!’’*** **pare a fi deviza societăţii moderne şi axioma simptomatică a vremurilor noastre.** Aceasta nu poate fi totuşi decât o viziune reducţionistă asupra iubirii şi a filosofiei noastre de viaţă.

Prin aplicarea acestei devize contraproductive, personalitatea omului este trunchiată în substanţa ei şi i se asigură stagnarea ori regresul Accentul cade aici pe două dimensiuni de bază

ale sufletului, şi anume pe **sentimente** şi pe **voinţă** (voinţa de a cultiva libertatea deplină). Este exclusă, desigur nu întâmplător, o altă facultate sau putere sufletească importantă: **raţiunea**. Nu spunem că raţiunea ar rezolva de la sine totul, dar lipsa ei împiedică foarte mult întreaga construcţie a personalităţii umane şi înlătură armonia acesteia. Imaginaţi-vă o masă care se sprijină doar pe două picioare în loc de trei sau patru şi veţi constata rezistenţa acesteia.

După opinia mea, în locul cultului deşănţat al libertăţii, în fapt tot mai îngrădită şi ameninţată pretutindeni în lume, ar trebui subliniată importanţa conştiinţei de sine a omului şi la un nivel superior, a conştiinţei naţionale. Prin activarea conştiinţei de cetăţean, se poate spune că omul devine responsabil şi pentru destinul comunităţii sale.

Dar mai întâi trebuie să trezim aşadar **conştiinţa**, această scânteie divină care a fost dăruită fiecărui om şi care se conduce după anumite principii morale etern valabile şi inalienabile. Conştiinţa nu este altceva în fond decât **trezirea la realitate** în urma intervenţiei divine sau invocării ajutorului divinităţii, iar Dumnezeu prin glasul conştiinţei, fie îl mustră cu iubire pe cel ce greşeşte, fie îl îmbărbătează pe cel descurajat să-şi urmeze drumul presărat de obstacole. Conştiinţa nu poate exista fără aportul raţiunii divine, dar şi al celei umane. Iar raţiunea umană se cade a se pleca înaintea raţiunii divine cu recunoştinţă şi respect, şi chiar cu iubire. Fiecare om smerit îşi conştientizează ca făptură creată propria mărginire înaintea incomensurabilului, a necuprinsului său Creator.

Omul are nevoie să-şi conştientizeze menirea, pe care este chemat s-o urmeze, realizând acele lucruri care duc la împlinirea lui din toate punctele de vedere, dar cu precădere pe plan spiritual şi pentru aceasta nu trebuie decât să-şi dezvolte şi să-şi asculte mereu vocea conştiinţei sădită dintru început de bunul Dumnezeu. Ca fiinţă socială, tributar educaţiei şi mediului său ambiant, omul trebuie să-şi găsească locul în societate, să se integreze armonios în ea, atât în societatea locală, cât şi în cea naţională. El este dator să-şi învingă pornirile iraţionale, instinctele primare sau dorinţele pătimaşe, cum ar fi cea a îmbogăţirii rapide prin parvenire sau pe diferite căi ilicite. Omul trebuie să se îmbogăţească în **înţelepciune**, care presupune judecata logică şi obiectivă, bunul simţ, spiritul critic constructiv şi luciditatea, dar să-şi agonisească şi **cumpătarea**, adică simţul măsurii sau al echilibrului, **dreptatea** şi **curajul**, pleiada virtuţilor cardinale, preţuită încă din Antichitate.

În locul devizei *,,Iubeşte şi fă ce vrei!'',* care lasă loc diverselor interpretări inadecvate, aş vrea să propun una mai explicită: **„Fii cât mai bine informat astăzi şi analizează tu însuţi totul, căutând chiar raţiunile divine ale tuturor întâmplărilor; iubeşte-ţi aproapele ca pe tine însuţi, căci numai dacă vei dărui, vei primi la rândul tău şi fă întotdeauna ceea ce-ţi dictează conştiinţa ta, în virtutea libertăţii pe care o ai şi pe care trebuie s-o păstrezi cu orice preţ.''**

Din cele arătate mai sus, reiese un anume raport între credinţă şi cultură. În primul rând, constatăm că ambele ne sunt necesare, fiind de nedespărţit. Nu putem afirma că ar putea să existe o credinţă adevărată fără cultură, pentru că spiritualitatea şi cultura interferează. Este sugestiv exemplul Bibliei şi al adevărului revelat în paginile ei, cunoscut fiecărui creştin vrednic de numele său, iar cunoaşterea acestui Adevăr nu reprezintă în sine altceva decât un veritabil act de cultură. Valoarea învăţăturilor cuprinse în Sfânta Scriptură este atât de mare, încât până astăzi ea a rămas ,,cartea cărţilor'', principala scriere din istoria umanităţii, sursa inestimabilă şi originară a întregii culturi şi civilizaţii actuale, cartea care a influenţat hotărâtor evoluţia omenirii. Şi nu întâmplător se încearcă în zilele noastre denaturarea adevărului cuprins în ea, prin intermediul unor cărţi precum ,,Codul lui Da Vinci'' de Dan Brown sau ,,Codul Bibliei'' aparţinând unui alt scriitor din S.U.A. care pretinde că ar fi descoperit în Biblie o formulă matematică încifrând istoria umanităţii, precum şi prin alte cărţi sau mijloace.

Din punct de vedere creştin, nu poate exista aşadar credinţă fără cultură. Dar dacă avem în vedere o credinţă rătăcită, cum ar fi cea împărtăşită de multe secte religioase, putem remarca unele consecinţe: incapacitatea de a înţelege şi trăi credinţa adevărată - care presupune şi fapte, sacrificiu de sine, altruism -, lipsa de discernământ în problemele care vizează cultura, respingerea alterităţii, a celor ce gândesc altfel (obstrucţionând astfel dialogul real cu cei de alte convingeri religioase), intoleranţa profundă, fanatismul religios, izolarea faţă de comunitatea locală şi naţională.

Problema ar putea fi pusă şi dintr-o altă perspectivă: poate exista oare cultură fără credinţă? Putem despărţi total sfera culturii de cea spirituală? Răspunsul este negativ. Ce înseamnă în definitiv cultura fără credinţă? Consecinţele sunt nefaste: îmbrăţişarea ateismului sau a unor erezii contemporane, sacrificarea conţinutului culturii în favoarea formelor goale ale ei sau a civilizaţiei, apariţia idolilor consacraţi de mass-media, de genul Andreea Marin, Teo Trandafir, Mircea Radu ş.a., adulaţi de atâţia tineri şi vârstnici.

Expresia culturii fără credinţă este întruchipată mai ales în categoria liber-cugetătorilor, care şi-au creat propria lor morală. Însă această moralitate vine adeseori în contradicţie cu morala creştină şi cu Dumnezeu. Nu pot fi numiţi intelectuali adevăraţi acei oameni care îmbrăţişează individualismul, pragmatismul şi cultul banului, care nu-şi dezvoltă o conştiinţă critică şi nu se angajează civic. Un intelectual adevărat promovează în societate morala creştină, pentru că este singura morală care îl angajează în spaţiul public, adică în viaţa cetăţii. Interesul naţional este pus aşadar deasupra celui personal

În consecinţă, nu putem vorbi nici de credinţă fără cultură, nici de cultură fără credinţă. Acestea sunt inseparabile. Dacă le separăm totuşi, efectele sunt în plan spiritual dezastruoase. Împreună însă au forţa de a dinamiza personalitatea omului şi de a-i asigura mântuirea. Cultura este până la urmă un mijloc sau un suport al creaţiei de bunuri materiale şi spirituale. Este ogorul fertil pe care rodeşte neîncetat creaţia, prin care tindem să ne asemănăm cu Dumnezeu şi să-L lăsăm să lucreze în noi, cu ajutorul harului Său. Cultura este suportul pe care ia naştere actul creator, generator de progres în societate.

Nu trebuie să neglijăm nici distincţia pe care o face criticul Tudor Vianu, afirmând categoric că *,,este absolut necesar să evităm confuzia care se face între cultura totală a sufletului - ideal înalt şi ultim al efortului cultural - şi ceea ce se numeşte cultură generală,* prin care *se înţelege mai degrabă o mobilare a minţii cu cunoştinţe de tot felul, împrumutate tuturor domeniilor spiritului omenesc''.*

Cultura adevărată este cea care deschide drum către o viaţă guvernată de principii morale. Este mijlocul prin care conştientizăm în mod superior credinţa. Cultura non-valorilor, anti-cultura, nu poate salva lumea, ci dimpotrivă. Iată ce remarca şi filosoful român P.P. Negulescu: *,,Cultura însă, în înţelesul ei adevărat, e altceva. Este înţelegerea mai adâncă a lumii şi preţuirea mai justă a valorilor ei, este lărgirea mai cuprinzătoare a orizonturilor vieţii şi luminarea mai nuanţată a diferitelor ei aspecte."*

Părintele Teofil Părăian punea această problemă astfel: *,,Ce este un om cult ? Un om care învaţă tot şi uită tot! Dar oricât ar uita, tot îi mai rămâne ceva. Cultura îl şlefuieşte, îl netezeşte, îl modelează. Aşa este şi cu credincioşii la biserică. Ei vin însă să asculte mai ales predica. Chiar dacă uită, tot le mai rămâne ceva. [...] Credinţa în Dumnezeu mi-a dat un suport moral, iar cultura mi-a dat putinţa să mă afirm.''* În altă carte, afirmă că: *,,Şi credinţa şi cultura înnobilează.* ***O cultură adevărată secondează credinţa.*** *Credinţa mântuieşte, deci înnobilează, pentru că mântuirea înseamnă şi înnobilare, şi la fel şi cultura: aducând în faţă nişte valori deosebite, valorile acelea lucrează în om spre bine. Însă trebuie să fii selectiv şi să găseşti ceea ce ne poate ajuta [...] Aşadar, în măsura în care cunoaştem lucruri de valoare putem să le împropriem. Eu sunt un om care iubeşte cultura; pe mine două lucruri m-au ajutat în viaţă:*

credinţa în Dumnezeu şi cultura şi pe amândouă le recomand. Nu le recomand separat, adică numai credinţa sau numai cultura, ci le recomand împreună [...] Însă ***trebuie să se evite cultura care nu-i cultură, cultura mincinos numită astfel, adică o cultură care sapă, care dărâmă."***

Ceea ce putem numi astăzi o atitudine înţeleaptă este contactul nemijlocit cu lectura şi cu valorile noastre creştine şi naţionale. Cartea rămâne până la urmă cea mai importantă hrană spirituală şi de care noi nu ne putem lipsi. Majoritatea oamenilor de pretutindeni sunt fie bombardaţi mediatic cu un amestec de minciună şi adevăr, adică sunt premeditat menţinuţi, de anumite cercuri pretins ''elitiste'', la un nivel de incultură şi sărăcie îngrijorător. Dacă mai menţionăm şi predispoziţia oamenilor către ceea ce este mai uşor, spre comoditate şi superficialitate, lene şi chiar aroganţă, atunci devine şi mai greu de găsit **drumul spre lumină, calea către Dumnezeu**.

Omul, indiferent ce s-ar întâmpla, nu trebuie să se descurajeze. Iar cel mai preţios ajutor îi vine întotdeauna de Sus. De aceea să ne îndreptăm necontenit cugetul spre Dumnezeu şi milostivirea Sa. Dorinţele zadarnice, bogăţii, plăceri, măriri nu ne vor mântui. Dumnezeu voieşte fapte, iar viaţa cea plină de fapte bune place inimii Sale. **Nu vorbele mari îl fac pe om sfânt sau drept, ci faptele.**

*

Ce folos, fraţii mei, dacă zice cineva că are credinţă, iar fapte nu are? Oare credinţa poate să-l mântuiască? [...] Aşa şi cu ***credinţa: dacă nu are fapte, este moartă în ea însăşi***.

(Epistola sobornicească a Sf. Ap. Iacov, cap.2, 14-17)

*

Feriţi-vă de iubirea de argint şi îndestulaţi-vă cu cele ce aveţi, căci însuşi Dumnezeu a zis: «Domnul este întru ajutorul meu; nu mă voi teme! Ce-mi va face mie omul?» [...] Iar ***facerea de bine şi întrajutorarea nu le daţi uitării****; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu.* (Epistola către Evrei a Sf. Ap. Pavel, cap.13, 5-6)

*

Dar dacă cei doisprezece apostoli, o mână benefică de oameni, au schimbat lumea, ***alte mâini, malefice****, au încercat de-a lungul istoriei să o întoarcă înapoi. Nu o dată, în numele adevărului şi al dreptăţii au fost reinstaurate sclavia, violenţa şi dreptul de viaţă şi de moarte asupra omului liber. Istoria Europei ne oferă numeroase exemple.*

După paisprezece secole de la Edictul de la Milano (313), care scotea Biserica lui Hristos din catacombe, ***Revoluţia franceză*** *o va trimite din nou în subterane. Începând din noiembrie 1793, toate bisericile Franţei vor fi închise, transformate în grajduri de cai sau crescătorii de porci. Notre - Dame, catedrala Parisului, devine templul " Fiinţei Supreme ", al zeiţei Raţiunii, cu dansatoare şi oficianţi ai noii religii anticreştine. Preoţii sunt supuşi în masă unui ritual de abjurare a credinţei, sau masacraţi dacă refuzau, după cum atestă marea frescă a Catedralei din Île de Ré, în Vandeea. Mănăstirile şi seminariile teologice sunt desfiinţate.* [66]

*

În şedinţa Convenţiei din 17 noiembrie 1792 care a decretat ''anularea tuturor religiilor '', iacobinul Anarchis Clootz, proclama solemn: ''Mă declar duşman personal al lui Isus Cristos. <u>Adevăratul suveran e Poporul, el e Dumnezeul lumii.</u> Numai imbecilii pot crede într-un alt Dumnezeu sau fiinţă supremă.'' După decenii, la a doua ediţie a Comunei din Paris - care a prefigurat comunismul de mai târziu - , comunardul Flourens avea să adauge: ''Ura împotriva lui Dumnezeu este principiul înţelepciunii.'' Sângeroasa represiune iacobină împotriva poporului din Vandeea, care s-a răsculat împotriva profanării bisericii şi a religiei,

---

[66] Camilian Demetrescu , în art. "**Rădăcinile creştine ale Europei se surpă în conştiinţa oamenilor**", apărut în Suplimentul „Aldine" al cotidianului România liberă, din 29 iunie 2005, pag.II.

a fost primul genocid ideologic din istoria Europei. Lenin şi Stalin au avut aşadar buni maeştri.

Documentele vremii atestă cruzimea represiunii dezlănţuită de quadrumvirii teroarei - Robespierre, Danton, Marat, Saint Just. În 1794 Comitetul Salvării Publice, sub semnătura lui Carnot, ordona textual ''masacrarea femeilor şi a copiilor. Femeile, pentru că sunt organele de procreaţie, iar copiii pentru că sunt viitorii bandiţi.'' E scris negru pe alb în analele terorii iacobine. [67]

*

*Iată ce gândea Engels despre Revoluţia franceză, înainte de a proclama împreună cu Marx faimosul ''Manifest comunist''" care avea să dezlănţuie cea mai violentă perioadă a istoriei moderne: ,,**După teribila revoluţie franceză, un spirit nou, diabolic a pătruns în conştiinţa umanităţii; de atunci negarea lui Dumnezeu şi-a ridicat ameninţător capul. Nu mai avem de-a face doar cu o indiferenţă sau cu o răceală faţă de Dumnezeu. Nu, e vorba despre <u>o duşmănie deschisă, declarată</u>.**'' Poet creştin în tinereţe, animat de idealuri umanitare, Engels va deveni după întâlnirea cu Marx şi Bruno Bauer, unul dintre profeţii nihilismului, ai urii de clasă şi ai dictaturii proletariatului.* [68]

*

Puţini cunosc, de pildă, pierderea ireparabilă pe care a adus-o Romei construcţia actualei Bazilici a Sfântului Petru din Vatican. Considerată o capodoperă a geniului Renaşterii, a fost în realitate un act de ruptură cu marea tradiţie creştină a Cetăţii Eterne. Pe locul în care se află azi acest edificiu, Împăratul Constantin construise în secolul al IV-lea antica Bazilică San Pietro, cea mai impozantă şi mai bogată în opere de artă dintre toate bazilicile paleocreştine ale Romei – precum Santa Maria Maggiore, San Giovanni in Laterano, San Paolo fuori le mura, Santa Sabina şi altele.

*Bazilica lui Constantin avea o mie de ani de existenţă când Papa Giulio secondo, în veacul al XVI-lea, a decis să fie demolată, pentru a edifica în locul ei actuala bazilică. Imensul patrimoniu de arhitectură şi de artă, începând cu magnificele mozaicuri ce flancau marea navă centrală a catedralei, a fost distrus, fără a se conserva nimic din splendoarea operelor paleocreştine şi medievale, realizate de-a lungul secolelor. La acest **act de barbarie** a fost părtaş însuşi Michelangelo, împreună cu Rafael, artişti de curte şi sfătuitori ai Papei, care au condus lucrările de construcţie, Buonarotti însuşi fiind autorul cupolei noii bazilici.*

*Tragedia acestei demolări a durat aproape şapte decenii. Călugării au continuat să slujească pe vechile altare, în timp ce zidul care îi despărţea de şantierul noii biserici înainta inexorabil, distrugând totul în calea sa. Din fericire, un monah pe nume Grimaldi, conştient de imensa pierdere, a desenat cu migală unul câte unul, grandioasele mozaicuri. Am avut prilejul să văd desenele în Biblioteca Vaticană - singura mărturie rămasă despre acel patrimoniu inestimabil, pierdut pentru totdeauna. Pentru **gustul Renaşterii**, arta paleocreştină era grosolană, primitivă, incompatibilă cu noua viziune despre frumos a vremii.*

*Dar noua bazilică nu s-a substituit celei vechi doar în sens material. Mutaţia s-a produs totodată pe plan estetic şi simbolic, marcând **trecerea de la spiritualitatea medievală la <u>umanismul antropocentrist al Renaşterii</u>**. Noua basilică nu mai este orientată, altarele nu mai privesc spre răsărit, ca în tradiţia paleocreştină şi bizantină, templul nu mai este integrat cosmic, ci subordonat exigenţelor urbanistice şi de reprezentanţă ale puterii temporale. <u>Faţada nu mai păstrează nimic din arhitectura catedralelor medievale, biserica a devenit palat triumfal,</u>*

---

[67] Ibidem.
[68] Ibidem.

sediu al autorităţii papale, emblemă a regalităţii pământeşti. E o întoarcere la clasicismul antic, precreştin .[69]

*

În fresca lui Michelangelo, în schimb, ***Omul tronează alături de Hristos, întruchipaţi ca doi atleţi olimpici, stăpâni ai universului creat de Dumnezeu, dar guvernat de om. Este omul Renaşterii din care, prin continuă emancipare de sub tutela divinităţii - de la viziunea umanistă, la cea iluministă, darvinistă, agnostică, marxistă şi în ultimă instanţă atee a lumii - se va naşte omul modern.*** *[...]*

Timp de două milenii, destinul poporului român a fost dramatic, dar şi generos în acelaşi timp, dovada fiind însăşi supravieţuirea sa în istorie. Nenumărate sunt probele la care a fost supus, dar nici flagelul năvălitorilor ostrogoţi, vandali sau tătari, nici jugul turcesc nu l-au strivit şi nu l-au umilit ca ultima năvălire barbară a ''liberatorilor'' bolşevici. Nici unui principe din istoria noastră nu i-a trecut prin minte să distrugă bisericile propriului popor. Cunoaştem cu toţii dezastrul demolării lăcaşurilor de cult din''epoca de aur'' a dictaturii lui Ceauşescu. Buldozerele ateismului au dărâmat zidurile bisericilor, dar nu şi pietrele vii din care erau făcute. De sub ruine credinţa s-a ridicat mai puternică decât înainte.

Ce se întâmplă în acest timp în liberul Occident? Nimeni nu se atinge de zidurile bazilicilor, care se înalţă splendid la cer. Şi totuşi, acele bazilici ***se surpă în conştiinţa oamenilor.*** *Vorbind despre creştinii botezaţi care dezertează din lăcaşurile de cult, Papa Ioan Paul al II-lea îi numea* ***''creştini invizibili, creştini muţi, creştini care trăiesc ca şi cum Dumnezeu n-ar exista.''*** *Şi nu sunt tiranii dictaturii proletariatului, cei care au ridicat mâna asupra catedralelor din Occident, ci proprii săi filosofi, liberii cugetători, aşa-zişi umanişti, care au decretat moartea lui Dumnezeu, nihiliştii, demolând cu târnăcopul ateismului biserica lui Hristos în mintea oamenilor. Pierderea semnificaţiei simbolice a edificiului sacru în Occident a fost paralelă cu degradarea morală a societăţii .*[70]

*

Într-o lume golită de miturile primordiale, omul modern şi-a confecţionat mituri noi, cum ar fi ***mitul progresului fără limite*** *(al progresismului) sau* ***mitul laicismului****, adică al unei religii fără Dumnezeu. Iată cum explică Sigmund Freud, unul dintre demolatorii Marii Tradiţii, necesitatea acestui mit în ''Viitorul unei iluzii'': ,,dacă se vrea extirparea religiei din civilizaţia europeană, trebuie găsit un alt sistem doctrinar care, din capul locului, va trebui să aibă toate caracteristicile unei religii: sfinţenie, rigiditate, intoleranţă şi interzicerea gândirii, pentru a se apăra.'' Nu se putea o descriere mai exactă a comunismului, a ierarhiei de partid, a cenzurii, a misticismului ideologic cu toate atributele unei religii demonice: cruzime, fanatism, intoleranţă.*

Peste declinul civilizaţiei occidentale avea să se suprapună în secolul XX tragedia utopiilor totalitare, fondate pe principiul rasei superioare şi a clasei superioare. Ştim cu toţii ce a însemnat instaurarea în România a regimului preconizat de Marx şi Freud în România (şi aplicat de Lenin, Stalin şi ceilalţi) .[71]

*

Am fost zi de zi martor al primei mineriade. Într-o noapte depozitul cu ajutoare umanitare a fost jefuit de necunoscuţi. I-am scris episcopului Ploscaru de la Lugoj, cerându-i

[69] Ibidem.
[70] Ibidem, pag. III.
[71] Ibidem.

ajutoare. Aflând ce s-a întâmplat, mi-a răspuns: ***''Lucrurile materiale dezbină, cele spirituale unesc.''*** *În acel moment am înţeles că trebuia tipărită Biblia, de care sufletul românilor avea atâta nevoie.[...]*

Declinul civilizaţiei noastre a fost prevăzut de unii filosofi europeni conştienţi de cauzele acestei drame. Dar nici Spengler cu al său '' Crepuscul al Occidentului'', *nici René Guenon în ''* Criza lumii moderne'', *nici Camus în ''* Strigătul'' *sau Orwell în ''* 1984 '' *şi Huxley - care au denunţat cu luciditate aberaţia comunismului - nici unul nu a intuit reacţia anticorpilor noilor generaţii care, în a doua jumătate a secolului XX, vor da naştere mişcărilor de* **trezire spirituală**, *de* **redresare morală**, *prefigurând o inversiune de tendinţă în evoluţia acestei civilizaţii. Unii filosofi, scriitori, teologi şi istorici ca Maritain, Claudel, Henri de Lubac, Mircea Eliade, Urs von Balthazar sau Paul Ricoeur, ca să citez doar câţiva dintre ei, au anunţat şi încurajat această reacţie benefică. Astăzi, în timp ce* ***majoritatea pasivă*** *continuă să se scufunde în nisipurile mişcătoare ale materialismului vremii noastre,* ***minoritatea activă****, de care aminteam mai sus, înoată curajos împotriva curentului, pregătind r****enaşterea spirituală*** *pe care o prevedea Malraux (în celebra lui frază - ''secolul XXI va fi un secol religios sau nu va fi deloc'').* [72]

[72] Ibidem.

A SOSIT CEASUL RĂSĂRITULUI CREŞTIN. REDESCOPERIREA ADEVĂRATEI TEOLOGII

Nebunia înţelepciunii lumii înaintea lui Dumnezeu este ilustrată de blocajul mental al lui Pilat înaintea Adevărului Întrupat. Astfel, faţă în faţă cu Adevărul, se întreba: Ce este adevărul? Desigur, se referea la un adevăr feliat şi ambalat, la adevărul ca idee, iar nu ca şi Cuvânt. Aşa încât creştinii nebăgaţi în seamă şi smeriţi, lipsiţi de strălucirea şi onorurile lumii, sunt mai înţelepţi, după cum le spune Apostolul Pavel Corintenilor, decât înţelepţii acestei lumi. A căror complexitate îi împiedică adesea de a privi Adevărul Faţă către Faţă. Şi care, asemeni smochinului neroditor, nu dă rodul cel de toată vremea al inimii. Deşi îşi înalţă cugetul spre cer ca un copac uriaş, dar cu crengile fără rod. Şi mai mult, făcând umbră, confuzie în inimile celor ce se strâng în jurul lor.

Astfel, în mod paradoxal, unii creştini simpli, ignoranţi de cele lumeşti, şi chiar păcătoşi învederaţi care strigă după izbăvire la Domnul, sunt mai aproape de adevăr decât mulţi dintre cei bogaţi în cunoştinţe. Aceasta pentru că se raportează la Adevăr ca la Persoana care vrea şi poate să îi izbăvească. Iar nu la un adevăr omenesc aflat prin secţionarea şi disecţia unei porţiuni limitate de realitate, adevăr privit de cele mai multe ori inert şi controlabil, manipulabil. ***Omul duhovnicesc caută adevărul ce tămăduieşte, iar nu cunoştinţa care îngâmfă.*** *Şi doar prin raza simplităţii se risipesc închipuirile deşarte ale satanei şi ale minţii.*[73]

*

Sunt unii creştini, axaţi mai mult pe activitatea intelectuală, care nu se pot ruga. Sunt asaltaţi de idei, chiar teologice, în timpul rugăciunii şi nu se aduna. Alţii chiar dispreţuiesc rugăciunea, ca fiind menită celor mai puţin înzestraţi cu inteligenţă, care n-au capacitatea sau măcar pretenţia de a scruta şi cuceri prin inteligenţă înălţimile adevărului. Dar Domnul iubeşte mai mult simplitatea şi smerenia. Totuşi, simplitatea nu e totuna cu necultivarea, sau prostia arogantă şi grosolănia, după cum pare că înţeleg unii, care lovesc în intelectuali, ci e ţelul comun al celor cultivaţi şi necultivaţi, cu inima spre Domnul.

Cei ce au idei, fie şi teologice, în vremea rugăciunii, sunt sfătuiţi de Părinţi să nu le bage în seamă. Dăruite fie Domnului care, de va folosi, le va întoarce la vreme potrivită cu mult rod, spre folos duhovnicesc. Altfel, cu toate că am teologhisit în numele Domnului, putem auzi de la Dânsul acel cuvânt înfricoşat: ,,Plecaţi de la Mine, lucrătorii fărădelegii. Nu vă cunosc pe voi, fiindcă nu M-aţi căutat, ci v-aţi mulţumit a vorbi despre Mine, fără a mă afla, fără a-mi vorbi, fără a-mi aduce darul neprihănit al inimii. Şi deşi Eu am lucrat prin voi prin voi întoarcerea multora, voi înşivă aţi lepădat darul, nu aţi vrut să întrupaţi Iubirea Mea.''

Alţii, prin grijile şi complexele ce îi macină lăuntric, simt uriaşe scurgeri de energie, sunt ca şi vlăguiţi. Caută mereu uşurare, scăpare în **conformarea cu duhul lumii***, dar nu află din aceasta decât poverile lăuntrice ale prejudecăţilor. Creştinii însă se cuvine a nu fugi de greu, ci a iubi crucea. Se cuvine a se bucura că nu sunt din lumea aceasta, întoarsă cu susul în jos. A se bucura de nebunia cea în Hristos, Care a răsturnat trufia saducheilor, înţelepciunea fariseilor şi cărturarilor, şi mesele schimbătorilor de bani. A se bucura de dispreţul lumii ca de o mare cinste. A se veseli de cununa mucenicească a înso-ţirii cu Hristos. Şi rămânând neclintiţi din iubirea de aproapele.*[74]

*

---

[73] Florin Caragiu, în Cuvânt Introductiv la vol. păr. Philotheos Pharos, *Înstrăinarea ethosului creştin*, Ed. Platytera, Colecţia Logos şi Ethos, Bucureşti, 2004, pp.43-44.
[74] Ibidem, pp.44-45.

Credinţa înţeleasă raţionalist ca act al unei funcţii izolate sau zis dominante a omului, iar nu ca act al persoanei în întregul ei, adunate în dăruirea cea către Dumnezeu, duce la un complex de războire între diferitele funcţii, care nu mai pot fi coordonate şi corelate într-o creştere armonioasă, duhovnicească. Ca urmare, după cum am amintit, apar disfuncţii şi complexe patologice, crize care cheamă cu urgenţă o rezolvare duhovnicească. Căci deformarea modului unitar şi sobornicesc de viaţă în Hristos duce la irosirea şi dezintegrarea vieţii, până la **pierderea bucuriei de a trăi***. Iar bucuria de a trăi este intim legată, este izvorâtă cu covârşire şi în chip desăvârşit de însăşi Învierea lui Hristos. Care după slăvita Sa Sculare din morţi, a zis femeilor mironosiţe şi ucenicilor: ''Bucuraţi-vă.''*

Mai ales în contextul actual al zisei globalizări, care este înţeleasă diferit de diversele curente şi confesiuni, însă este dirijată politic în direcţia unei uniformizări controlabile şi dirijabile în mod centralizat a vieţii în lume, creştinismul este supus unei presiuni crescânde de asimilare. Suntem martorii unei împuţinări a credinţei în cei atraşi de mirajul confortului şi raţiunii suficiente. *Poziţia Părintelui Philotheos se aseamănă în multe privinţe cu aceea a Părintelui Martir Pavel Florenski. Vedem aceeaşi fermă nevoie de regăsire a ethosului creştin, a specificului propriu Culturii Duhului.*[75]

*

Deşi Creştinismul lipsit de funcţionalitate pe care lumea îl cunoaşte astăzi este versiunea apuseană a creştinismului, se pare că ea predomină existenţial chiar şi în acele zone ale lumii unde confesional domină varianta răsăriteană a creştinismului.

Consecinţele dezastruoase ale unui creştinism denaturat şi disfuncţional din punct de vedere existenţial sub multe aspecte decisive, fac imperioasă constatarea denaturării precum şi restabilirea tradiţiei creştine întru autenticitatea ei iniţială, o chestiune de viaţă şi de moarte pentru omul contemporan. *[...] Sincretismul este una din trăsăturile societăţilor în decadenţă, pentru care, în ultimă instanţă, ceea ce contează este confortul şi prosperitatea. Convingerile şi recunoaşterea adevărului provoacă adeseori nelinişte şi pot tulbura o viaţă confortabilă. Totuşi, în cele din urmă, nimic nu generează mai multă nelinişte şi suferinţă decât vânarea oarbă a unei vieţi confortabile şi opulente.*

Creştinul ortodox conştient nu este o persoană care are o ideologie şi o estetică diferite faţă de un catolic sau de un protestant, ci este o persoană care identifică şi adoptă un mod de viaţă care se demonstrează în practică a fi mai viabil decât acelea pe care le propun, catolicismul sau protestantismul sau alte tradiţii religioase necreştine. [...] Deşi viaţa nu se învaţă din cărţi, ortodocşilor care vor să facă ceva în privinţa acestei crize de autenticitate (o criză a contemporaneităţii şi a depăşirii situaţiei critice prin înţelegerea şi asumarea vieţuirii duhovniceşti, cf. d-lui Florin Caragiu - n.a.) li ***se impune ca necesar studiul textelor Sfinţilor Părinţi ai Bisericii pentru a descoperi nu doar Ortodoxia, ci însuşi Creştinismul****, pentru că rămăşiţa trăirilor creştin-ortodoxe pare a se împuţina fără speranţă. Cei care descriu celor neinformaţi troposul (chipul) ortodox al fiinţării şi al vieţuirii fac trimitere la cărţi, iar în momentul în care auditoriul îi întreabă unde se întâmplă toate aceste lucruri extraordinare pe care ei ni le descriu şi care par să răspundă celor mai profunde căutări ale noastre, atunci dacă nu le este imposibil, abia cu foarte mare greutate reuşesc să le indice un spaţiu în care aceste realităţi splendide sunt trăite.* [76]

*

Ura nu este un sentiment pe care îl simt nişte criminali sălbatici şi odioşi. Ura înseamnă să nu vrei să vezi pe cineva în faţa ochilor tăi, să vrei să se deschidă pământul ca să-l înghită şi să dispară din faţa ochilor tăi, iar aceasta este ceva ce toţi, până şi sfinţii, o simt de-a lungul

[75] Ibidem, pp.45-46.
[76] Păr. Philotheos Pharos , în op.cit., pp.58-61.

timpului, încă şi faţă de persoanele dragi lor. […] Capacitatea mea de a-mi exprima mânia imediat era consecinţa unei trăiri bazate pe o tradiţie culturală conformată de o activitate creştină nefalsificată. Tradiţia creştină care a conformat cultura în care m-am instruit, nu consideră creştinul drept un om perfect şi fără de păcat. Nu înţelegea virtuţile creştine, precum d.ex. dragostea, iubirea, ca legi pe care unii le păstrează, iar alţii nu, ci ca pe un urcuş inepuizabil. Omul care trăieşte o tradiţie ortodoxă nefalsificată nu va spune niciodată că ţine porunca iubirii faţă de Dumnezeu şi aproapele său, pentru că oricât ar iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele său cunoaşte că această iubire nu poate fi decât limitată şi de aceea nu simte nevoia de a ascunde imperfecţiunile şi limitaţiile ei, refulându-şi sentimentele sale negative şi convertindu-le în psihopatologic.

În final, cultura nu înseamnă să porţi o mască de politeţe şi suavitate în spatele căreia să ascunzi o faţă respingătoare, iar mai politicos nu este omul care poartă o mască, oricât ar fi ea de politicoasă, ci acela care-şi arată adevărata-i faţă, cât ar fi ea de respingătoare, aceasta însemnând nu numai politeţe, ci şi sănătate sufletească. […] ***Redescoperirea adevăratei teologii creştine este imperativă pentru lumea contemporană.*** *Este de asemeni imperativă redeterminarea a însăşi teologiei creştine şi preocuparea ei faţă de realităţi decisive, care asigură prosperitatea vieţii umane şi sunt într-o coeziune desăvârşită cu aceasta. […] Nimic nu se poate face fără costuri personale şi, mai ales, teologia.* [77]

*

În tot ce am scris până acum n-am folosit niciodată persoana întâi. Textele mele erau ca şi cum nu ar fi avut autor, ca şi cum s-ar fi scris ele însele. Academica persoană întâi plural a profesorilor mei mi s-a părut întotdeauna hilară. Persoana întâi singular mi se pare arogantă şi ,,neştiinţifică''. În realitate însă, ascundeam în toate acestea o frică de responsabilitate, indisponibilitatea de a-mi exprima opiniile riscând.

Acum însă nu mai există spaţii de rezervă pentru astfel de jocuri. Cuţitul a ajuns la os. ***Atât de scăzut este nivelul la care a ajuns viaţa bisericească şi teologia ei, încât oricine vrea să păstreze o elementară seriozitate, ori tace ori denunţă ceea ce se întâmplă, înainte de toate punând în pericol şi expunându-şi el însuşi propria persoană. Pentru că este caraghios ca astăzi cineva să acuze pe ceilalţi pentru mizeria noastră, când contemporana decădere umană este cazanul în care fierbem cu toţii.***

Starea vieţii bisericeşti a unei epoci este cel mai sigur şi cel mai autentic mod de a afla valoarea teologiei ei. Iar o importantă unitate de măsură este starea lumii. […] Însă duhul lui Hristos lipseşte aproape cu totul din lumea creştină contemporană, iar Biserica este aproape în întregime în afara lumii sau în întregime asimilată lumii. În realitate, Biserica este astăzi aproape în întregime invizibilă. […] Biserica nu ar trebui să fie desigur din lumea aceasta, însă oricum va trebui să fie înlăuntrul lumii acesteia. Totuşi Biserica pare astăzi fie în întregime în afara lumii, fie în întregime identificată şi asimilată lumii. Astăzi Biserica este în lumea ei. Ierarhia Bisericii Greciei, de ani întregi, se reuneşte doar pentru a alege episcopi. Nu arată că este preocupată de nimic altceva, în vreme ce catastrofa ecologică, care pe planeta noastră este deja consumată, creează serioase nelinişti pentru cum va putea fi salvată viaţa pe pământ peste cincizeci sau o sută de ani, în vreme ce nivelul la care au ajuns relaţiile dintre oameni este scăzut la maximum, încât omul se simte amputat, deconectat şi singur; nu numai într-o societate…asocială ca a sa, însă chiar şi în mijlocul familiei sale, el îşi exprimă disperarea sa consumând droguri, ori cu ajutorul terorismului, a depresivităţii şi a atâtor alte acţiuni convulsive la care recurge, fără a avea conştiinţa adevăratei probleme şi tocmai pentru că nu o are. [78]

---

[77] Ibidem, pp.76-84.
[78] Ibidem, pp.84-86.

*

În decursul veacurilor se naşte o nouă tendinţă, astfel că Liturghia, din predare a modului de viaţă bisericesc, devine o ceremonie şi un mod obiectiv de sfinţire, iar clericul, din dascăl şi părinte duhovnicesc, devine oficiant.

Cultul bisericesc tinde să revină la anteriorul cult al preotului păgân, care nu era nici părinte nici dascăl, ci oficiant, şi să dobândească inevitabil elemente magice.

Între timp, în Apus, teologia a fost raţionalizată deplin. ,,Teologii'' nu mai sunt nici Părinţi nici dascăli, ci cugetători. Adică teologia lor este produsul cugetării de laborator şi cercetării bibliografice. […] Existenţa orei de Religie în şcolile laice constituie o realitate anormală, fără precedent, necunoscută şi de neînţeles în tradiţia noastră bisericească a epocilor anterioare şi este rezultatul unor foarte mulţi şi eterogeni factori, străini de autentica tradiţie bisericească. […] ***Decăderea facultăţilor de teologie şi înstrăinarea de viaţa bisericească şi de realitate în general, continuă neîncetat. În foarte scurtă vreme, profesorii facultăţilor de teologie se vor declara atei şi va începe să gândească oricine că principala calitate a aceluia care va deveni episcop şi va drept - învăţa cuvântul lui Hristos este diploma de absolvent al unei facultăţi de teologie.*** [79]

*

Credinţa adevărată trăieşte prezenţa lui Dumnezeu şi pregustarea Împărăţiei Sale, iar această trăire defineşte modul de viaţă al credinciosului care astfel transmite celorlalţi ceea ce trăieşte. *[…]* ***Singura noastră predică autentică este modul nostru de viaţă****, iar atunci când avem un cont la bancă supraumflat, când suntem avizi de putere şi iubitori de slavă deşartă, când dăm o importanţă deosebită strălucirii exterioare, când vrem să ni se închine şi să ne divinizeze ceilalţi, atunci propovăduim în mod nemincinos lumea şi pe mamona, oricât de impresionantă ar fi religioasa artă oratorică a cuvintelor noastre. […]*

Omul contemporan vrea împlinire, însă nu vrea şi necesara angajare în acest scop. Vrea întâlnirea cu Dumnezeu, însă vrea în acelaşi timp să se bucure de toate comodităţile, iar împlinirea este corelata angajării, iar aceasta este valabil întotdeauna. Este valabilă pentru relaţiile noastre cu ceilalţi oameni, este valabilă pentru activităţile pe care le profesăm, de la cele de nivel înalt până la cele mai prozaice. Putem să jucăm orice joc, pentru a reuşi să avem şi salariul convenabil şi căţelul sătul, însă numai ne risipim energia şi finalmente nu avem nimic.[80]

*

Tradiţia ortodoxă este o îmbinare absolută între disciplină şi libertate. Există în ea suficientă libertate în vederea exprimării personale. ***Însă, din nefericire, astăzi vedem să se impună în viaţa bisericească o disciplină riguroasă în ceea ce priveşte ascultarea faţă de autorităţi şi nu în ceea ce priveşte păstrarea autenticei tradiţii*** *căreia mulţi ne arătăm cunoscători incontestabili fără a putea spune de unde şi cum am dobândit această cunoaştere. […] Starea de conştiinţă deplină a omului este absolut necesară dezvoltării duhovniceşti, deoarece conştientizarea conduce la autocunoaştere şi autocunoaşterea conduce la metanoia, adică la dispoziţia pentru schimbare. Metanoia este starea sufletească aflată în opoziţie cu autarhia, cu autosuficienţa spirituală a Fariseului, a omului ,,virtuos'', care crede că se găseşte în starea de ,,har'', exact pentru că nu deţine autocunoaşterea şi de aceea rămâne în stagnare, nu se dezvoltă. […]*

Este un fapt incontestabil că ethosul ortodox a fost influenţat considerabil de către ethosul pe care creştinismul apusean l-a produs şi care a condus la ruinarea vieţii creştinilor Apusului şi a contemporanei lumi apusene în general. [81]

---

[79] Ibidem, pp.88-95.
[80] Ibidem,pp.106-107.
[81] Ibidem, pp.118-124.

*

Este dificil pentru oricine să înţeleagă cum s-a născut convingerea că tradiţia culturală apuseană este mai rafinată decât cea a Răsăritului. Oricare ar fi provenienţa acestei convingeri, ea pare a fi considerată stare de fapt. Mai ales în lumea creştină, aceasta se întâmplă oricum, iar oamenii şi cele două tradiţii culturale acceptă această convingere fără discuţie. Drept consecinţă, apusenii îşi expun un aer de superioritate şi foarte ades au pretenţii de la aceia care într-un oarecare fel provin din tradiţia culturală răsăriteană să-şi renege tradiţia lor culturală şi să se conformeze ,,superioarelor'' moravuri apusene. Când, la începutul secolului nostru şi într-un oarecare procent chiar şi acum, funcţionarul serviciului american de la emigraţii îi spunea grecului terorizat că acum numele lui nu mai este Vasileios sau Konstantinos, ci William sau Charles, nu avea nici cea mai mică îndoială că era un misionar care îi civilizează pe barbari. Pe de altă parte, misionarul din răsărit se ruşina de barbara lui origine şi se grăbea să se anglo-saxonizeze. Îşi schimbase numele lui din Papadopoulos în Papson, îşi uitase limba lui maternă, vorbise copiilor lui o americană spartă ca vai de ea, iar finalmente şi-a schimbat şi religia şi a devenit anglican, pentru că anglicanismul era religia anglo-saxonului.

Şi chiar dacă nu şi-a schimbat religia lui, a încercat pe cât a putut să-şi protestantizeze ortodoxia astfel încât să fie mai puţin barbară. S-a limitat folosirea tămâiei şi a lumânărilor şi închinarea la icoane, pentru că toate acestea constituiau obişnuinţe barbare.

În viaţa cotidiană au fost introduse de asemeni o mulţime de reforme într-un foarte scurt timp, reforme care aveau de-a face mai ales cu exprimarea sentimentelor, precum şi cu valoarea şi funcţia corpului omenesc. [82]

*

Exprimarea mâniei, atât de directă la răsăriteni şi la mediteraneeni, a fost descurajată. Strigătele, un foarte comun şi suficient de lipsit de pericol mod de exprimare a mâniei pentru răsăriteni şi la mediteraneeni, au fost caracterizate ca şi canibalism, iar abţinerea, pacea şi liniştea exterioară au devenit incontestabilele trăsături ale cultivării.

Exprimarea bucuriei a fost limitată de asemeni la zâmbete reţinute, iar sărbătorile au pierdut atât de mult din vivacitatea lor, încât a devenit imposibil să vezi diferenţa dintre masa de după înmormântare şi recepţia nupţială.

Această mentalitate a influenţat în Apus actul de cult ortodox, care este mai ales sărbătorire. Spontaneitatea credincioşilor a fost devorată, iar cultul ortodox a fost transformat într-o plictiseală docilă.

Exprimarea tristeţii a fost redusă la o farsă respingătoare. Mulţi ortodocşi, care nu şi-au remaniat comportamentul, vizitându-şi prietenii anglo-saxoni în doliu, s-au găsit într-o poziţie ciudată: aceea de fi mângâiaţi chiar de cei care erau în doliu, care încercau să cenzureze plânsul propriilor vizitatori, repetând dezgustător: ,,Nu plânge, scumpul meu, totul este perfect''. [83]

*

Foarte mulţi ortodocşi zelotişti, mai ales dintre cei care au schimbat sensul ortodoxiei, sunt indignaţi atunci când ortodoxia este amestecată cu tradiţii şi obiceiuri politice şi naţionaliste – cum le numesc ei pentru a se auzi mai şovinist. Aceşti oameni în mod clar nu se pot dezbăra de anterioara lor prejudecată dualistă, adică separarea religiei de viaţă şi limitarea acesteia fie la un intelectualism steril, fie la un oarecare gen de misticism exotic şi pitoresc.

[82] Ibidem, pp.124-125.
[83] Ibidem, p.125.

În realitate, dacă religia nu va deveni un mod de viaţă, o cultură care este trăită în viaţa cotidiană continuu, fără declaraţii făcute în gura mare, atunci constituie un simplu joc, artificiu şi evaziune.

Elementul patogen al tradiţiei culturale anglo-saxone are rădăcini teologice. Acestea Izvorăsc din puritanism şi cvietism, aceşti doi monştri repugnanţi ai creştinismului, ai legalismului roman şi barbarismului european.

O schimbare fatală de direcţie a tradiţiei creştine este alterarea scopului de bază al vieţii creştine: întâlnirea şi unirea cu celălalt, cu Dumnezeu şi cu aproapele, înlocuite cu obţinerea progresului etic individual şi a mântuirii individuale. Cu această concepţie, nimeni nu va deveni membru al Bisericii atunci când se uneşte cu alte membre ale acesteia şi devin cu toţi împreună un singur trup, Trupul lui Hristos, ci atunci când, păzind câteva canoane etice bine definite, devine în mod esenţial un om desăvârşit. […] creştinul nu este cineva care şi-a atins scopul, ci este cineva care se află într-o mişcare continuă şi, în consecinţă, ceea ce îl face pe un om creştin este faptul că duhovniceşte înaintează şi se află într-o dezvoltare continuă, iar nu că are de păstrat continuu nişte canoane. [84]

*

Parabola Vameşului şi a Fariseului este un foarte bun exemplu pentru aceasta. Fariseul era un om foarte vrednic. Nu era nici fur, nici desfrânat, ci mergea adeseori la biserică şi făcea multe daruri şi milostenii. Totuşi, era satisfăcut de reuşitele sale şi credea că nu este necesar să facă altceva, şi astfel a rămas în stagnare. De cealaltă parte, vameşul trăia o viaţă murdară, dar o recunoaşte, nu este satisfăcut de aceasta şi hătărăşte să se pună pe treabă. Al doilea, iar nu primul, s-a pogorât mai îndreptat la casa sa, ne spune Hristos.

Întreaga tradiţie răsăriteană se sprijină în mod creştin pe acest fundament. Creştinul apusean pare să ignore aceasta cu totul şi, cu ajutorul generalizărilor lipsite de elasticitate, a dezvoltat o etică în alb şi negru. A dezvoltat etica propoziţiilor alternative, care a creat multe probleme încă de la început, dificultăţi care devin foarte evidente şi în zilele noastre. Creştinismul apusean a încercat să înfrunte consecinţele eticii sale standardizate a propoziţiilor alternative şi a generalizărilor dezvoltând două modele dezastruoase: 1) Modelul eticii exterioriste şi 2) declasarea criteriilor.

*În realitate, primul dintre ele **transferă centrul de greutate de la tentativa de a fi creştin la tentativa de a părea creştin**. Foarte curând, creştinii apuseni au constatat că nu vor reuşi niciodată, dacă singurul mod de a deveni creştin este să ţii toate legile şi canoanele. De aceea şi-au concentrat toate forţele în direcţia efortului de a părea că sunt aşa cum ar trebui să fie. O trăsătură potrivită a acestei tactici o constituie **ipocrizia**, care de altfel este foarte cunoscută tuturor eticilor legaliste şi inflexibile. Exact aceasta au însemnat fariseismul şi puritanismul, iar ele au depăşit cu mult cvietismul.*

Celălalt model îl reprezintă declasarea criteriilor, astfel că dacă singurul mod de a fi creştin este să ţii toate legile şi canoanele atunci putem mări numărul creştinilor dacă putem reduce legile şi canoanele pe care aceştia trebuie să le ţină. Epoca noastră a avut parte până la saturaţie de adaptarea acestei tactici. A început cu protestantismul şi s-a dezvoltat într-un foarte mare grad în papism, care a răspuns cu o impetuoasă permisivitate recentului exod şi indiferenţei adepţilor săi. [85]

*

Este greu să spună cineva care dintre aceste tactici este cea mai sinistră. Prima a creat oameni falşi, care îşi consumă energia lor nu pentru a se dezvolta, ci pentru a se ascunde. A doua amputează extazul vieţii şi o face plicticoasă şi prozaică. Singurul lucru pe care îl aşteaptă

---

[84] Ibidem, pp.126-127.
[85] Ibidem, pp.128-129.

apuseanul de rând de la sine însuşi este să nu fure şi să nu ucidă, iar când ajunge la acest stadiu, stă şi nu face nimic şi în cele din urmă vegetează şi finalmente se plictiseşte.

Nu i se deschide vreo perspectivă de mare inspiraţie în viaţa sa. De aceea se dedă unei infantile întoarceri spre sine însuşi care îl conduce fie la depresie, fie la tulburări psihice. Atunci când nu poate să-şi satisfacă totuşi poftele sale, lumea se năruie. Nu ar fi avut şansa să cadă în depresie din cauza frustrărilor sexuale, dacă ar fi avut în viaţa sa vederile unui ascet, care de câte ori mânca, plângea gândindu-se că în timp ce îşi hrănea stricăciosul său trup, lăsa flămând nemuritoru-i suflet. […] în acord cu concepţia apuseană a eticii creştine, creştinul este acela care ţine poruncile şi nu este posibil ca un creştin să aibă aceste sentimente negative precum mânia sau ura. Această concepţie a fost încorporată culturii apusene şi, finalmente, exprimarea mâniei în limitele culturii apusene este considerată barbarie. Unui om cultivat nu i se permite să simtă şi să îşi exprime mânia.

Drept consecinţă a acestei concepţii, mânia este refulată şi transformată în simptome patologice. Mânia refulată este pervertită şi finalmente se exprimă pe căi indirecte, foarte bine deghizată şi într-un mod cu totul aparte distructivă. […] Duhul necurat al mâniei care iese din…barbarul răsăritean în strigăte şi ţipete, la omul din apus, care îl refulează cu un zâmbet, se întoarce aducând cu el şapte duhuri mai rele decât acesta, precum nevrozele de orice fel, psihozele, depresiile, abuzul de substanţe chimice, alcoolismul, fanatismul religios, bolile trupeşti precum cancerul şi multe altele.

Incontestabil, situaţia ,,rafinatului'' psihotic apusean este mult mai rea decât starea ,,needucatului'' răsăritean care strigă. Mânia refulată este cauza multor fatalităţi din istoria lumii. Multe revoluţii, războaie, măceluri au fost izbucnirea catastrofică a mâniei refulate. Acelaşi lucru este cauza multor consecinţe catastrofice ale fanatismului religios, precum inchiziţia şi înfricoşătoarele crime ale comunităţilor calvine medievale. [86]

*

Tratarea psihoterapeutică a unui individ tulburat psihic este în mod esenţial un proces de orientare a omului apusean, pentru că ***tradiţia ortodoxă nu a acceptat tactica măştii exterioare şi chiar dacă încurajează lupta pentru desăvârşire, condamnă mania desăvârşirii, care este negarea acceptării imperfecţiunii şi care pe limba Părinţilor este aroganţă satanică.***

Este surprinzător cum creştinismul apusean a distrus imaginea biblică a lui Hristos şi l-a prezentat ca pe un om pasiv şi molatic cu obraji roşii şi cu păr cârlionţat. Este deplorabil că mulţi ortodocşi sunt deranjaţi de puternicul şi spontanul Hristos iconic al artei bizantine şi au slăbiciune pentru dulceagul Hristos al artei apusene.

Este surprinzător cum creştinismul apusean a reuşit să-L imagineze pe Hristos din a cărui ochi ieşeau flăcări şi îi privea pe Farisei ,,cu mânie'' (Mc. 3,5) ca pe un dulce şi îngăduitor, cum a ajuns să-l prezinte pasiv şi molatic pe energicul Hristos care a făcut un bici de ştreanguri şi ,,i-a scos pe toţi din templu'' cu oile şi boii lor, ,,le-a vărsat banii şi le-a răsturnat mesele'' (In. 2,13-16).

Este surprinzător cum creştinismul apusean a sfârşit prin a descrie ca tăcut şi temperat pe acela care a rostit înspăimântătoarele ,,Vai''-uri şi i-a numit pe Farisei şi Cărturari ,,făţarnici'', ,,morminte văruite'', ''şerpi'', ,,pui de vipere'' (Mt. 23) şi care i-a spus ucenicului ce îi propunea să evite patimile (răstignirii - n.a.): ,,mergi înapoia mea, satano'' (Mt. 16,23).

Este de neînţeles cum Hristos a fost redus la un principe eunuc al păcii, deşi a declarat cu hotărâre: ,,Nu socotiţi că am venit să aduc pacea pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa''(Mt. 10,34-36). Hristos a promis pacea, dar nu una ipocrită, o pace exterioară, ci reală,

[86] Ibidem, pp.129-131.

pacea lăuntrică: ,,Pacea mea o dau vouă'', a spus ,,nu precum dă lumea vă dau eu''(In. 14,27).[87]

*

În ultimii ani, psihologia ne-a dat posibilitatea să constatăm cât patologic creează ethosul creştin apusean. Cultura apuseană, cu suportu-i puritan care accentuează atât de mult importanţa succesului, încât cei care trăiesc în atmosfera lui cad în panică la eventualitatea ratării.

Societăţile apusene nu pot suporta ratarea şi refuză violent pe oricine ratează; însă cum ratarea este inevitabilă experienţei umane, omul Apusului se preface. *Poartă o mască foarte groasă pentru a-şi ascunde adevărata faţă şi adevărata viaţă pe care o trăieşte subteran, iar pe celălalt îl priveşte ca pe un spion, ca pe un contra-candidat şi ca pe o ameninţare, de aceea nu se încrede în el şi îl evită. Drept consecinţă, trăieşte în van, într-o singurătate insuportabilă şi viaţa lui nu are sens, pentru că satisfacerea nevoii omului de a întâlni pe altcineva nu este decisivă numai pentru împlinirea şi dezvoltarea lui, ci chiar şi pentru însăşi fiinţarea lui.*

Ca urmare a disperării lăuntrice pe care o trăieşte din cauza tuturor celor amintite, omul Apusului dezvoltă diferite defensive nevrotice şi negarea este dominantă. Încearcă multe moduri de a evada din starea sa de disperare precum drogurile, activitatea sau supraocupaţia şi încearcă să se convingă pe sine însuşi că este un om fericit, pentru că are o maşină scumpă şi o casă somptuoasă.

Încearcă să-şi satisfacă nevoile lui umane prin dobândirea de bunuri mai degrabă decât prin comuniunea cu persoane, însă viaţa pe care o trăieşte astfel este mizeră şi vrednică de plâns şi nu are nici o legătură cu viaţa pe care are posibilitatea să o trăiască. Deşi se mândreşte când este vorba de bunurile şi confortabilităţile lui, în sufletul său simte că toate acestea nu sunt ceea ce doreşte cu adevărat. [88]

*

Când cineva vizitează ţări precum India sau Tibetul, întâlneşte oameni nespălaţi şi flămânzi care îşi acoperă trupurile lor numai oase cu o zdreanţă, dar în a căror privire se vede un străfund, o spiritualitate, în opoziţie cu privirea omului occidental, care este plată şi goală şi care, dacă defensivele pe care le-a dezvoltat ca să nu vadă înfricoşătoarea lui stare nu sunt imbatabile, intuieşte că acei cerşetori flămânzi au găsit acel singur lucru care ,,este trebuincios'', după cum spune Hristos, în opoziţie cu omul apusean care se îngrijeşte şi se agită ,,de multe'' (Lc. 10,42). [...] ***Omul există cu adevărat în măsura în care se întâlneşte cu sufletul celuilalt în cea mai mare simplitate şi împarte cu el cele mai profunde sentimente, acestea fiind fie disperarea, îndoiala, nesiguranţa, fie dragostea amicală sau delicateţea. Numai atunci când împarte cu celălalt cele mai adânci trăiri, pozitive sau negative, comunică cu el, iar această nevoie de comuniune cu celălalt nu este o simplă nevoie, ci este Nevoia sa fundamentală.***

Lipsa acestei comuniuni este iadul. Pentru că în iad ,,nu se vede cineva cu aproapele faţă către faţă'', în timp ce raiul este acolo unde ,,cineva poate vedea faţa celuilalt'', iar în acest rai ethosul apusean nu ne permite să intrăm, deoarece prin importanţa acordată succesului se exclude comuniunea / societatea. ***Pentru ethosul apusean omul este considerat realizat când are bani, o poziţie înaltă, prestigiu şi putere, chiar dacă nu există în viaţa sa o prezenţă umană.***

Este tragic că şi noi ortodocşii am adoptat în practică acest ethos apusean şi pentru a o constata cineva, va fi de ajuns să arunce o privire la publicaţiile bisericeşti, unde domină

---

[87] Ibidem, pp.131-132.

[88] Ibidem, pp.132-133.

elogiile la adresa reuşitelor administraţiei bisericeşti şi unde se dă impresia că toate sunt paradisiace, iar păcatul nu mai există, chiar dacă în textele noastre liturgice şi în operele Părinţilor Bisericii accentul se pune pe păcătoşenia umană. [89]

*

Mulţi istorici sunt de acord că dispreţuirea şi subestimarea barbarilor Apusului de către romeii Răsăritului a fost tragica greşeală diplomatică a acelora. [...] Printre primii Răsăriteni care încep să fie impresionaţi cultural de către Apus este şi însuşi împăratul Manuel Comnenul, care concomitent i-a înfruntat pe apuseni cu o aroganţă cumplită.

Energicul interes al lui Manuel pentru gusturile, obiceiurile şi manierele apusene a provocat contrarietate în Răsărit, unde cultura de atunci era cu mult superioară celor din Apus, şi a adus cele mai dezastruoase consecinţe Imperiului.

Manuel Comnenul admira şi imita pe cavalerii Apusului, i-a acceptat cu mult entuziasm pe apuseni în Constantinopol şi le-a oferit poziţii înalte. Erau apusenii romei sau barbarii apuseni? Oricum, politica filoapuseană a lui Manuel a vătămat mult Imperiul Roman de Răsărit şi revolta locuitorilor din Constantinopol împotriva acestei politici a sfârşit cu măcelărirea latinilor din Constantinopol la 1182.

Admiraţia Răsăritului pentru Apus coincide cu declinul puterii şi bogăţiei lui. Pare, deci, că confortul material al Apusului sau lipsa materială a Răsăritului (afectat mai mult decât Apusul de atacurile migratorilor - n.a.) a fost cel puţin una dintre cauzele schimbării. Istoria umană poate fi înţeleasă şi explicată corect numai când există înţelegerea firii umane, care în mod esenţial rămâne aceeaşi întotdeauna. Un studiu atent al firii umane asupra acestei chestiuni va ajuta la dezlegarea misterului. ***Coruperea răsăritenilor în faţa bogăţiei şi realizărilor tehnologice ale Apusului este o realitate istorică pe care o constatăm şi în zilele noastre, pentru că ea se petrece şi acum.*** [90]

*

Este un acord ciudat sau aproape unanim al istoricilor, chiar şi al celor ortodocşi, că reprezentanţii Bisericii răsăritene la sinodul de la Florenţa au fost considerabil inferiori cultural faţă de cei din Apus. O enumerare însă a membrilor sinodului care au luat parte activă de ambele părţi arată clar că nu aceasta este realitatea. [...] Alocuţiunile lui Ioan de Montenegro (reprezentant al Bisericii apusene - n.a.) ,,nu erau altceva decât etalarea silogismului scolastic. În loc să explice cuvintele Sfinţilor Părinţi în acord cu faptele lor, folosise diferite argumente scolastice pentru a determina sensul cuvintelor care erau cuprinse de diferite citate patristice''. [...] Cum deci s-a născut mitul superiorităţii latinilor? Răspunsul la această întrebare este poate impresia care a început încă de atunci să fie creată, cum că instrucţia constă exact în formaţia scolastică şi în îndemânarea dialectică pe care Latinii au arătat-o la sinodul de la Florenţa şi care de atunci creează teribile sentimente de inferioritate răsăritenilor.

În afara acestuia, poate să existe şi un alt motiv care este parte a răspunsului la tragica întrebare: Dorotheu de Mytilene menţionează în istoria sa că grecii s-au simţit atât de bine în Veneţia de-a lungul săptămânilor şederii lor (chiar şi câţiva episcopi), încât au numit-o Pământul făgăduinţei, comparând nenorocirea propriului imperiu care era atunci oprimat de turci, cu libertatea şi confortul vieţii din Apus. Cei mai neputincioşi greci au fost ademeniţi cu uşurinţă încât să vrea să aspire la o conciliere care le promitea o bunăstare terestră abundentă.

Această promisiune a Apusului a devenit de atunci ispita continuă a grecilor şi a ortodocşilor în general, de a-şi părăsi modul ortodox de viaţă, care se identifică cu oprimarea şi sărăcia, şi să accepte pe cel apusean, care din ce în ce mai mult promitea bunăstarea, recunoaşterea şi ascensiunea socială. Această ispită a devenit foarte energică, mai ales în

[89] Ibidem, pp.133-134.
[90] Ibidem, pp.148-149.

ultimii ani, pentru ortodocşii care emigrează în Apusul tehnocrat, dar care nu i-a lăsat neinfluenţaţi nici pe aceia care nu emigrează. [91]

*

Reprezentanţii Răsăritului de la Florenţa au fost orice altceva decât inferiori reprezentanţilor din Apus, dar au avut un teribil dezavantaj în relaţie cu aceştia. Erau divizaţi. Promisiunea confortului material şi a slavei lumeşti i-a corupt pe unii reprezentanţi ai Răsăritului şi i-a făcut mai latini decât latinii.

Admiraţia modului de viaţă apusean şi sentimentul respectiv de inferioritate avut de unii ortodocşi la sinodul de la Florenţa şi care continuă să-i posede pe mulţi dintre membrii Bisericii răsăritene, a ascuţit extraordinar prăpastia dintre curentul raţionalist şi cel isihast care se ciocneau în spaţiul Răsăritului.

Dacă într-adevăr sărăcia, mizeria, epuizarea socială au dat naştere admiraţiei Răsăritului pentru modul de viaţă apusean, atunci putem să ne imaginăm cât s-a mărit această admiraţie în decursul dominaţiei otomane, de-a lungul căreia romeii trăiseră în cunoscutele condiţii de sărăcie şi umilire.

***De-a lungul primelor două secole ale dominaţiei otomane, romeii s-au zbătut mai ales pentru supravieţuirea lor biologică şi nu au avut posibilitatea să se gândească şi să aspire la dezvoltarea culturală**, ci înflorirea economică ce s-a înfăptuit în clasele lor de-a lungul secolului al optsprezecelea, a condus la renaşterea intereselor lor culturale.* [92]

*

Fanarioţii nu aveau interese religioase substanţiale. Fuzionarea lor cu Patriarhia s-a făcut din interes şi avea în vedere prestigiul social. […] Cultura educaţională a Patriarhiei era unul dintre principalele interese ale fanarioţilor acestei epoci, deoarece ar fi vrut să-şi asigure prin intermediul şcolilor Patriarhiei formarea descendenţilor lor. Căci pentru fanarioţii acestei epoci, formarea (poate întotdeauna) înseamnă educaţie intelectualistă, intelectuală şi scolastică, conform modelelor apusene dominante în acea vreme.

*Fanarioţii nu numai că nu înţelegeau, dar şi dispreţuiau tradiţia isihastă a Bisericii Ortodoxe. […] Intelectualii fanarioţi şi dascălii pe care aceştia i-au desemnat în şcolile Patriarhiei studiaseră la facultăţile Universităţii din Padova sau la celebra şcoală Sfântul Athanasie din Roma, pe care Biserica papistaşă o instituise, mai ales **în scopul latinizării ortodocşilor**. […] Poporul, cu ataşamentul lui faţă de propria tradiţie, a văzut iluminismul Fanariţilor ca pe o încercare de catolicizare şi dezortodoxire a sa şi a desfăşurat o atitudine vrăjmaşă împotriva lui. Atitudinea acestor oameni simpli din popor a fost numită de iluminişti obscurantism şi se poate chiar să fi fost, într-o oarecare măsură. […]*

Invidia reciprocă dintre Apusul creştin şi Răsăritul creştin nu a fost atât politică pe cât a fost culturală. Apusul creştin a simţit întotdeauna pentru Răsăritul creştin ranchiuna pe care fiul adolescent o simte faţă de tatăl său, savant celebru.

Din acest motiv, polemica Apusului creştin împotriva Răsăritului creştin recurge adesea la tradiţia lui culturală. […] Cu cât îşi pierde puterile şi sărăceşte Răsăritul creştin, cu atât mai mult Apusul îl tratează de sus şi ajunge până în punctul în care să considere de datoria sa de-barbarizarea acestuia.

Întemeietorul metodismului, John Wesley, scrie în secolul al optsprezecelea despre obscurantismul şi superstiţiile creştinilor răsăriteni, despre care spune că nu ar trebui să se numească creştini pentru că în realitate sunt idolatri, atunci când creştinii Răsăritului profesau martiriul zilnic în numele credinţei lor creştine. [93]

---

[91] Ibidem, pp.150-151.
[92] Ibidem, pp.151-152.
[93] Ibidem, pp.152-161.

*

Şi totuşi, după cum o arată lucrurile, însăşi această victorie a Apusului cultural constituie cruciala lui înfrângere, deoarece prin dominaţia lui s-a arătat patogen şi mortal. Lumea a început deja să caute şi va căuta mai mult alte soluţii. Deci ***a sosit ceasul Răsăritului creştin, care are o concepţie diferită faţă de Apus despre om, despre nevoile lui reale şi despre cum vor fi satisfăcute aceste nevoi****.*

Raţionalismul a fost testat şi nu a corespuns nevoilor profunde ale omului. A sosit clipa ca lumea să încerce modul isihast pe care Răsăritul creştin l-a experimentat şi a constatat că într-adevăr corespunde acestor nevoi. *[…] În tradiţia culturală creştină răsăriteană, nu este considerat cultivat cel care învaţă pe dinafară o gnoză cerebrală sau care dobândeşte capacităţi dialectice, ci acela care şi-a purificat inima de patimile omeneşti, iar mai concret de* **patima egoismului***. […]*

La acceptarea propovăduirii evanghelice, spune Ioan Gură de Aur, nici înţeleptul nu este ajutat de înţelepciunea lui, nici cel neînvăţat nu este vătămat de ignoranţa lui, iar dintre cele două, desigur, ignoranţa înlesneşte acceptarea propovăduirii evanghelice (Omilia a IV-a la I Cor.), iar aceasta deoarece cunoaşterea şi înţelepciunea lumii sau a cuvântului este fenomenologică, este cunoaşterea care nu cunoaşte, după Grigore de Nyssa. Numai credinţa, potrivit lui Maxim Mărturisitorul, este lucrarea şi dezvăluirea adevăratei cunoaşteri, iar la această cunoaştere sufletul omului ajunge atunci când lucrările (energiile)-părţi, înţelepciunea şi cumpătarea, cunoaşterea teoretică şi cea practică, se unesc. Sufletul cunoaşte cu adevărat numai unificat în acest mod. [94]

*

Tradiţia răsăriteană creştină este sigură că ***adevăratul progres al omului se va realiza prin post şi rugăciune, adică prin prefacerea lăuntrică a omului, care se realizează numai cu ajutorul harului lui Dumnezeu şi prin asceza care nu este scop în sine, ci se face cu intenţia de a ajuta la transformarea lăuntrică.***

Tradiţia răsăriteană creştină este convinsă că, **cu cât fiecare membru în parte este *infestat de narcisism, grijă faţă de sine, autoadorare, cu atât umanitatea nu va putea nicicum, cu ajutorul niciunui artificiu psihologic, economic, social sau politic, să construiască relaţii omeneşti sănătoase şi societăţi binecuvântate*****. […] Nu are cu adevărat importanţă ce imperfecţiune alegem pentru a justifica abandonarea cuiva. Când ne permitem nouă înşine pentru un motiv oarecare să-l abandonăm pe aproapele nostru, atunci mai devreme sau mai târziu îi vom abandona pe toţi oamenii şi toţi ne vor abandona la rândul lor. Când acceptăm un păcat de moarte, atunci toate imperfecţiunile umane în cele din urmă se fac păcate de moarte. […] Numai înlăuntrul acestui duh poate exista şi familia. Dacă soţii sau părinţii nu se luptă să limiteze narcisismul lor, nu va putea să existe nici mariaj, nici familie, după cum se vede clar din judecata acestor instituţii ale contemporanei societăţi consumiste. […] Într-adevăr, adeseori îi auzim pe mulţi dintre romeii din Occident prezentându-ne câteva dintre aceste admirabile ,,tehnici'' care vor da soţilor posibilitatea să aibă fiecare tot ceea ce vrea şi în acelaşi timp să rămână cuplu. Însă decăderea mariajului în epoca noastră arată că credinţa în aceste ,,tehnici'' şi în posibilităţile lor este infantilă şi demonstrează la acest capitol că soluţia la problemele existenţiale ale omului nu este o soluţie tehnocrată.* [95]

*

Viaţa duhovnicească în Răsăritul creştin se bazează într-un grad foarte mare pe cunoaşterea de sine. Cu cât omul estimează ,,mari cele despre propriul sine'', cu atât nu îl

[94] Ibidem, pp.175-177.
[95] Ibidem, pp.178-180.

cercetează harul lui Dumnezeu şi este chinuit de ispite ,,până ce îşi va afla boala sinelui'' şi se va refugia la Dumnezeu în umilinţă. ,,Căci îndurarea urmează smereniei''.

Avva Pimen a spus că ,,dacă va ajunge omul la cuvântul apostolului, toate sunt curate celor curaţi, se va vedea pe sine ca cel mai mic dintre toate creaturile. Spune fratele: cum e cu putinţă să mă consider mai mic decât un ucigaş? Răspunde Avva că dacă va ajunge omul la înălţimea acestui cuvânt şi va vedea om ucigând, va spune că acela a făcut acest păcat numai o dată, eu însă ucid în fiecare zi''.

Omul cunoaşte că inima sa a atins curăţenia atunci când ,,îi consideră pe toţi oamenii buni, şi nimeni nu-i va părea acestuia necurat şi pângăritor'', spune Isaac Sirul.

Cu o astfel de atitudine care exclude abandonarea aproapelui, relaţiile umane se pot dezvolta vertical şi orizontal.

Abandonarea aproapelui în cultura apuseană este o tehnică defensivă cu ajutorul căreia fiecare încearcă să se protejeze spre a nu fi abandonat el însuşi. Temeiul acestei abandonări este neţinerea câtorva canoane sociale care până a deveni canoane sociale au fost reţete etico-religioase, fundamentate pe pervertirea legalistă puritană a învăţăturii morale creştine.[96]

*

Dacă din lăuntrul inimii omului vine tot răul care îl pietrifică atunci când se dedă patimilor, atunci circumstanţele exterioare nu au o prea mare importanţă.

Unii oameni trăiesc onest şi virtuos, în timp ce alţii trăiesc necinstit şi păcătos. Diferenţa nu constă într-o constrângere exterioară, ci în posibilitatea pe care o are omul de a-şi alege modul său de viaţă.

În raport cu cât este un om plin de har, el poate să-şi ajute aproapele să-şi vadă decăderea şi să fie mântuit din ea. Broaştele (patimile) au fost stârpite în Egipt atunci când Moise şi-a întins mâinile. Privind la braţele deschise ale lui Hristos pe Cruce, sau la braţele întinse ale fiecărui om care îşi răstigneşte eul în numele lui Hristos, ***omul poate să se mântuiască de demonii lui interiori, iar nu având în vedere o realitate exterioară impersonală.***

Răul exterior care poate să-l vateme real pe om este (acela care este) proiecţia răului interior.[97]

*

La prima întâlnire cu profesorul meu consultant (de la Facultatea de Teologie ,,Holly Cross'' din Boston), acesta m-a întrebat dacă-mi terminasem masteratul sau doctoratul. Necontaminat de microbul ştiinţificităţii, cum eram atunci, i-am răspuns că eram interesat să dobândesc câteva cunoştinţe, iar nu să obţin o oarecare diplomă. Profesorul meu consultant a rămas mirat şi a încercat să mă convingă că fără asigurarea dată de diplomă, cunoştinţele mele ar fi aproape inutile. (într-o viziune, desigur pragmatică - n.a.) Întrucât, aşa sau altfel, pentru mine această chestiune nu avea nici o importanţă şi pentru că am constatat că între felul meu şi al lui de a gândi exista o prăpastie de netrecut, am căzut de acord să mă ocup de master. […] În grupă eram destul de taciturn, şi asta din mai multe motive. Din cauza greutăţilor provocate de limbă nu înţelegeam destule lucruri, însă dincolo de aceasta, chiar dacă atunci încă nu conştientizasem, trăiam o violenţă brutală. Profesorul coordonator, utilizând o tehnică folosită uneori în grupurile psihodinamice pentru a distruge atitudinea defensivă a unui membru inactiv al grupului, m-a atacat în forţă şi printre altele mi-a spus: ,,Noi facem atâtea ca să ni te apropiem, iar tu nu faci nimic''.

Atacul m-a surprins şi i-am spus: ,,Vă comportaţi asemenea unui copil care a găsit o cutie şi întrucât nu poate să o deschidă, o sparge, ca să-i vadă conţinutul. În ţara mea, am continuat, istorisim povestea unui păstor pentru a cărui manta au pus rămăşag soarele cu

[96] Ibidem, pp.181-182.
[97] Ibidem, p.186.

vântul, care dintre ei i-o vor scoate. A început mai întâi să sufle vântul, însă cu cât sufla mai tare, cu atât mai strâns păstorul îşi înfăşura mantaua sa. Apoi a încercat soarele şi cu raza sa caldă l-a făcut pe păstor să-şi scoată mantaua. Întrebaţi, am adăugat, ce am făcut eu ca să mă apropii de dumneavoastră. Vă voi spune. Am învăţat limba dumneavoastră. Am studiat teologia dumneavoastră. Am învăţat să mănânc mâncărurile dumneavoastră care nu sunt vestite pentru savoarea lor. Ce aţi încercat dumneavoastră să cunoaşteţi şi să aflaţi despre mine? Nu mi-aţi recunoscut nici măcar dreptul de a purta numele meu şi mi-aţi dat un nume, cum faceţi de obicei, pe care nu l-am avut niciodată. Nu au putut să spună nimic. Însă de atunci eu nu am mai permis anglo-saxonilor să mă traumatizeze şi să-mi vândă concepţia că ei sunt cei cultivaţi, iar eu barbar. [98]

*

Orice cuvinte am folosi pentru a descrie iubirea, o vom avea subminată decisiv, întrucât o prezentăm ca discurs şi nu ca degustare a vieţii. De aceea, oricât au fost de frumoase cuvintele care adesea au fost rostite de-a lungul ultimilor ani – şi într-adevăr au fost foarte frumoase - , cuvintele au început să-şi piardă într-un mod foarte primejdios puterile şi în scurtă vreme vor provoca numai plictis, dacă nu cumva îl provoacă deja.

Omul contemporan, împovărat de starea sa de disperare, a început să considere toate aceste cuvinte frumoase drept bătaie de joc. După opinia mea, astăzi problema este dacă vom găsi curajul să recunoaştem că propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu nu poate să fie despărţită de realizarea lui în plan pastoral. Şi va fi cel puţin deplorabil dacă noi vom descoperi astăzi ca soluţie psihologia, cât şi cele legate de ea, care nu constituie decât încercarea ratată a lumii apusene de a înfrunta ***separaţia dintre gândire şi viaţă pe care scolastica a creat-o****. Ar fi de asemenea blasfematoriu să insinuăm că joncţiunea dintre gândire şi viaţă ar fi o realitate necunoscută tradiţiei creştine, pe care ar fi descoperit-o recent psihologia.* [99]

[98] Ibidem, pp.66-69.
[99] Ibidem, pp.82-83.

URIAŞA MANIPULARE A OMULUI CONTEMPORAN (ASPECTE PRIVIND GLOBALIZAREA ŞI POSTMODERNISMUL)

Cu toţii am avut ocazia să constatăm uneori, mai mult sau mai puţin dezamăgiţi, că lumea în care trăim diferă de ceea ce ea se proclamă sau se doreşte a fi: o lume civilizată şi democratică. Neconcordanţa se datorează mai ales faptului că aşa-zisa civilizaţie modernă şi democraţia, ca fundament al acesteia, se îndepărtează tot mai mult de origini şi de sensul lor iniţial, pe care le reneagă şi le dispreţuiesc. Lumea modernă pare să uite cu totul de Dumnezeu. Biserica Catolică traversează perioada cea mai grea din însăşi existenţa ei, dar, nici ortodoxia sau alte religii tradiţionale nu sunt scutite de ofensiva mondială dezlănţuită împotriva valorilor acestora. De asemenea, lumea actuală se îndepărtează de cultura autentică, promovând una practică, de consum (tip coca-cola, cum o numeşte Theodor Codreanu), «adecvată» sau croită pe măsura omului „consumerist" (fără a şti însă, adeseori, ce anume consumă).

Pentru a putea înţelege implicaţiile globalizării actuale, care împinge omenirea pe marginea prăpastiei şi mai ales **tragedia omului contemporan**, supus forţat unui proces de transformare într-un om nou - *homo globalis sau cetăţeanul universal* - (mărginit, pragmatic, apatrid, ateu şi mai ales materialist!), avem nevoie de o abordare transdisciplinară. În acest sens, contribuţiile unor autori precum Tiberiu Brăilean şi Theodor Codreanu sunt semnificative şi ne înlesnesc atât cunoaşterea noilor tendinţe şi mutaţii din lumea contemporană, dar şi meditaţiile noastre proprii. Aş vrea să cred că următoarele fragmente pot constitui un imbold, un punct de plecare pentru apărarea identităţii noastre şi a valorilor creştine şi naţionale, puse astăzi la stâlpul infamiei de către forţe obscure dar adepte ale globalizării, de către intelectualii adevăraţi, cu devotament faţă de patria şi neamul cărora aparţin prin naştere.

*

În fond, ambiţia transdisciplinarităţii, frumos şi subtil ilustrată de textele lui Tiberiu Brăilean, este de a schimba orientarea dominantă a civilizaţiei noastre, de a pune stavilă proiectului cartezian prin unificarea cunoaşterii fragmentate. Revoluţia s-a produs, în bună măsură, pe linia fizicii cuantice, care a dovedit că subiectul şi obiectul nu sunt radical distincte şi că legăturile dintre ele nu se sprijină doar pe cauzalităţi locale, ci răspund unei cauzalităţi globale, ceea ce a condus, treptat, la nevoia unei schimbări de paradigmă epistemologică.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie chiar textul ce dă titlul acestui volum, Grădinile lui Akademos, urmat de Universitatea viitorului. Educaţia este un element structurant al vieţilor individuale şi al dinamicilor sociale, iar globalizarea problemelor sale este o realitate de netăgăduit. Cum la fel de limpede e şi impasul în care s-a ajuns.[100]

*

*Universitatea trebuie să serbeze universaliile. Vocaţia sa nu este să creeze specializări înguste, să parceleze câmpul cunoaşterii, ci să creeze şi să disemineze cultură, **să înveţe oamenii să gândească, să formeze nu atât inteligenţe, cât caractere**. Obiectivul său este omul deplin, miraculos şi misterul său. În loc de aceasta, ea produce în serie mare intelectuali lipsiţi de cultură, produce diplome, parafe şi titluri, cultivă o funcţie preponderent comercială, un soi de negoţ intelectual în care numărul distruge calitatea. Idioţia savantă, beţia de cuvinte, perspectivele obscure s-au cuibărit şi se simt bine în acest spaţiu consacrat al ''gândirii libere".*

Universitatea nu trebuie să predea ''materii", ci spiritualitate. Menirea sa nu este să producă ceea ce Patapievici numea ''calfe proaste", iar Nietzsche ''cretini educaţi", ci spirite

---

[100] Cezar Ivănescu, în Prefaţă (Către o nouă viziune asupra lumii) la volumul lui Tiberiu Brăilean, *Grădinile lui Akademos*, Ed. Junimea, Iaşi, 2005, p.7.

luminate, prin intermediul maeştrilor spirituali, care sunt profesorii (dar nu masoni, desigur!). Un profesor este ca un actor, de dorit magistral, un model de erudiţie şi comportament, ce îţi oferă chei de descifrare a tainelor cunoaşterii şi vieţii, de împlinire destinală. De aceea, învăţământul la distanţă este un nonsens.[101]

*

*Oricât de mare ar fi **orgoliul specialiştilor**, ei nu pot vedea dincolo de peştera în care s-au autoclaustrat, de îngustimea propriei specializări, devenind ceea ce Malraux numea "intelectuali lipsiţi de cultură". Există un mit al "bunului specialist", care face să nu fii văzut cu ochi buni dacă te aventuriezi spre un nivel de cultură generală ceva mai ridicat, atunci când cărţile îţi sunt cumpărate şi de "amatori". Devii suspect sau chiar periculos. Spre onoarea lui, şi Hayek a fost, spre pildă, acuzat de amatorism şi diletantism după succesul de public al Drumului către servitute. Scrisul bun şi notorietatea publică sunt semne de neseriozitate ştiinţifică în ochii universitarilor cu pretenţii bovarice de specialişti. Cum arăta H.-R. Patapievici, preluînd un avertisment mai vechi al lui Jakob Burckhardt, „progresul ştiinţific a fost adesea întârziat de o formă de obtuzitate, cultivată cu aroganţă de «spiritele academice şi de profesori» - die Akademici und Professoren: este vorba de **retragerea trufaşă în specializarea cea mai îngustă profesional, adică mai mărginită intelectual şi aruncarea discreditului social asupra interesului diletant, adică îndrăgostit faţă de cultură, în general**.*

*Profesorul este un mânuitor de idei, pe care le împărtăşeşte cu cei mai tineri. El nu este un meşteşugar ager, ci un formator de spirite, de personalităţi. Nu atât acumularea de cunoştinţe este importantă în acest sens, cât deprinderea de a gândi, care-l ridică pe om pe scara de contemplator al universaliilor. [...] **Cu toţii avem nevoie în viaţă de modele, iar destinul ne hărăzeşte ore astrale în care întâlnim oameni deosebiţi. Astfel de maeştri ai destinului ne amprentează puternic, ne pot schimba cursul vieţii şi rămân pentru noi repere fundamentale dincolo de succesiunea evenimentelor temporale. Şi cred că învăţătura vie a profesorului, transmisă direct, cu toate nuanţele sale inconfundabile, cu toată încărcătura sa de sens, rămâne superioară literei scrise. Un ochi fin al maestrului ştie să pătrundă adânc în sufletele discipolilor săi, să-i înveţe să gândească, cu stil, cu eleganţă. Cum spunea Ţuţea, teatrul seminar este o formă estetică, adică de stil. Aşa trebuie să şi fie, cred, un profesor, un model de erudiţie şi comportament, care oferă chei de descifrare a tainelor cunoaşterii şi vieţii, de împlinire destinală.*** [102]

*

*Într-o Universitate a viitorului, viziunea trebuie centralizată, iar autoritatea centrală trebuie desfiinţată, conform cu ceea ce germanii numesc, Ordnungstheorie - teoria organizării instituţionale. [...] **Cel mai greu e întotdeauna să schimbi mentalităţile.** Pentru aceasta e necesar – cum spunea Marx – ca educatorii (formatorii) să fie reeducaţi (desigur, în alt sens). Or, aici s-au înregistrat mai curând involuţii, în ultimul timp. Problema este a transformării sistemului birocratic – administrativ actual, plin de vicii structurale, într-un sistem viabil. [...] Este nevoie de multă creativitate în modelarea schimbării instituţionale. Aceasta necesită nu atât experimente conceptuale, cât, mai ales, **identificarea căilor şi modalităţilor de introducere sau de restaurare a normalităţii**, ca stare generatoare de progres, capabilă să dezvolte o productivtate societală cât mai mare. Conducerea altruistă, (care) este mai mult o artă decât o ştiinţă. Consider că nu se poate conduce performant (o universitate şi nu numai - n.a.) decât în baza unor principii ce reprezintă atributele Divinităţii: Binele, Adevărul, Dreptatea, Frumosul, Dragostea. Aceasta îmi aminteşte de o icoană descrisă de Florenski, în care, din Duhul Sfânt,*

[101] Tiberiu Brăilean, op. cit., p.9.
[102] Ibidem, pp.9-13.

curgeau asupra celor aleşi şapte raze de har: înţelepciunea, raţiunea, sfatul, tăria, cunoaşterea, evlavia şi frica de Dumnezeu.

În viitor, conducerea Universităţii va trebui să asigure un echilibru delicat între descentralizarea operaţiilor şi coordonarea controlului.[103]

*

Aşa-zisul ''consens washingtonian", care a asigurat victoria asupra comunismului şi guvernarea lumii în primii ani de după ''sfârşitul istoriei", nu mai este valabil astăzi, în sensul că nu mai oferă mijloace de gestionare eficientă a conflictelor. ***Apariţia lui homo globalis, cu identitate transmisibilă pretutindeni în "satul global",*** *despre care vorbea Marshall McLuhan cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, şi a noilor mize conflictuale, viteza nemaiîntâlnită cu care se derulează evenimentele, precaritatea funcţionării instituţiilor şi lipsa de control asupra proceselor, ca şi o seamă de provocări pe care omenirea nu le-a mai cunoscut par să-i dea dreptate lui Robert Kaplan, care avertiza că* ***ne îndreptăm către anarhie****. [...] Aşa cum arăta recent şi Henri Kissinger, spre deosebire de trecutul nu foarte îndepărtat, astăzi ameninţările sunt abstracte şi difuze. ''Niciodată înainte, spunea el, nu a fost necesar un război fără fronturi şi fără repere geografice bine definite şi să se desfăşoare, în acelaşi timp, eforturi pentru reconstruirea principiilor fundamentale ale unei ordini mondiale, care să ia locul celei dispărute în fumul şi flăcările celor două turnuri de la World Trade Center". [...]*

Am creat riscuri pentru planetă pe care nici o altă generaţie nu le-a creat. Trăim acum un moment decisiv al unei posibile schimbări, cu oportunităţi, dar şi cu riscuri teribile: globalizarea terorii, a crimei, a drogurilor, a traficului de conştiinţe ş.a, iar ca un corolar, promisa fabricare de oameni. Quo vadis, Domine?

Problema fundamentală e cum să construim o lume şi liberă şi sigură. Obiectivul propus pare să fie un capitalism global funcţional. Este el şi posibil? Capitalismul a fost până acum un fenomen naţional, nu a fost global niciodată. Ceea ce ni se propune reprezintă un salt conceptual cuantic: armonizarea chiar uniformizarea diferitelor modele sau tipuri de capitalism şi impunerea unui model unic. Piaţa dictează aceste evoluţii, ea disciplinează guvernele şi nu invers. [...] Dar aici, Antonny Giddens vorbea despre „globalizarea de jos în sus şi globalizarea de sus în jos". Este vorba despre două tendinţe concomitente ce au surse diferite, dar finalitate unică. Prima este tendinţa pieţei, cu toate forţele ei, ce tinde către unicitate; a doua este o tendinţă ce se grefează pe prima şi încearcă să o controleze, dar o deformează, încercând să impună un anumit tip de globalizare, o nouă ordine internaţională, susţinută mai întâi de o nouă arhitectură financiară internaţională. [104]

*

Colapsul comunismului nu garantează valabilitatea şi viabilitatea democraţiei occidentale, sau imposibilitatea apariţiei unor ***tiranii mai subtile****. În acest sens, Alexis de Tocqueville spunea că „despotismul trebuie să trezească mai multe temeri într-o epocă democratică".* ***În S.U.A, democraţia trece prin riscuri mai mari ca oricând şi acestea vin, în bună parte, din surse încă obscure****. Platon deja atrăgea atenţia că după democraţie urmează tirania şi nimic nu garantează că actualele regimuri democratice nu ar putea semăna în curând cu oligarhia Atenei sau Spartei antice. Tocmai viaţa îndestulată a cetăţenilor atenieni sub Pericle i-a orbit, oprindu-i să vadă pericolul ce se insinua din interior, din lâncezeala burţilor pline, pe care grecii o şi considerau a fi adevărată sclavie. Şi astfel s-a produs un puseu al forţelor primare, ajungându-se la războiul peloponesian, care a ruinat totul. Oare nu seamănă bine această situaţie cu cea de azi?*

---

[103] Ibidem, pp.14-15.
[104] Ibidem, pp.17-19.

Robert Kaplan asemăna evoluţia, democraţiei cu cea a creştinismului, care s-a impus ca *prima religie a lumii, dar a cunoscut, în acelaşi timp, numeroase frământări şi schisme. [...]* ***Propovăduind democraţia în exterior, ea este uitată la ea acasă*** *(bună pentru alţii, care însă o acceptă foarte greu sau chiar o refuză - n.a.) [...]* Societatea e produsul nevoilor noastre, iar *guvernarea e produsul corupţiei noastre.* ***De aceea, spre pildă, părinţii fondatori ai Americii au evitat modelul republicilor antice greceşti, bazate pe virtute, optând pentru un model utilitarist, ce manipulează masele*** *şi le canalizează instinctele egoiste şi materialiste spre scopuri considerate benigne, cum este idealul burţilor pline. Numai că am văzut ce pericole se ascund în spatele unui astfel de nobil ideal.*

Aşadar, ***ce se va întâmpla cu democraţia****, în condiţiile în care securitatea oamenilor este atât de ameninţată, conflictele militare se înmulţesc şi se intensifică, căpătând tot mai mult caracterul unei confruntări globale?* [105]

*

Parafrazându-l pe Nichita Stănescu, ***nu cumva un guvern mondial a şi apărut****, devreme ce n-a apărut încă? Puterea nici nu mai aparţine preponderent statelor. Din primele 100 de puteri economice ale lumii, 51 sunt* ***corporaţii multinaţionale****. Primele 200 de astfel de corporaţii deţin 28% din activitatea economică a lumii, iar primele 500 realizează 70% din comerţul mondial.* ***Ele sunt avangarda unei organizări darwiniene a politicii, în care toată lumea se luptă cu toată lumea şi supravieţuieşte cel mai apt****. La fel s-a întâmplat şi când principatele feudale au devenit state.* ***Acum, puterea trece preponderent dinspre acestea, dinspre politic, spre economic, spre finanţe, informaţii şi medii de comunicare****. Ia naştere un Leviathan corporatist, care acţionează global, sinergic cu mediile politice, academice şi comunicaţionale, bazat foarte mult pe performanţele noilor tehnologii. Cum profetiza Saint-Simon (apologet al comunismului! - n.a.), „guvernarea oamenilor va fi înlocuită de administrarea* ***bunurilor****" (omul ca marfă - n.a). În aceste condiţii, democraţia îşi pierde înţelesul (drepturile omului nu mai au sens - n.a.), mai ales că guvernanţii şi guvernaţii nu mai aparţin neapărat unei comunităţi sau unui teritoriu anume, iar ceea ce ne paşte este* ***un regim hibrid, care nu ştim încă prea bine cum va arăta****. Cât despre Occidentul democratic, va avea şi el destinul atâtor civilizaţii remarcabile, care au dispărut în istoria omenirii. [...]*

Începând cu cruciaţii, Occidentul a ieşit modificat din toate contactele cu lumea musulmană. Mă întreb cum vor arăta el şi valorile sale după actualul conflict, ce se anunţă la fel de lung şi cel puţin la fel de complicat? [106]

*

Huntington (Samuel P.) evidenţiază clivajele ce se adâncesc în interiorul societăţii americane, faptul că ***elitele sale s-au deznaţionalizat şi nu mai reprezintă America profundă, în vreme ce religiozitatea, patriotismul şi ataşamentul faţă de tradiţii, mândria de a fi american rămân, mai curând, apanajul claselor defavorizate. America este condusă de un mic grup de oameni, care au confiscat puterea în scopul dominării întregii lumi****, o elită cosmopolită, formată din* ***politicieni, lideri ai marilor corporaţii tradiţionale, proprietari ai unor trusturi de presă şi câţiva intelectuali globalişti****, în timp ce majoritatea populaţiei devine tot mai naţionalistă şi mai tradiţionalistă. Aşadar, elite cosmopolite, adevărate „suflete moarte", rătăcesc poporul american,* ***târându-l în aventura globalistă, unde îl ameninţă dezastre de proporţii****. Soluţia ar fi, în opinia autorului,* ***întoarcerea la origini, la spiritul religios şi autentic patriotic*** *al părinţilor fondatori. (ai naţiunii - n.a.)*

Într-adevăr, elitele au devenit tot mai transnaţionale, universaliste, izolându-se într-o „bulă socio-culturală", iar mulţi intelectuali au „trădat" valorile tradiţionale (ca «intelectuali

[105] Ibidem, pp.19-20.
[106] Ibidem, pp.20-21.

adevăraţi» ce sunt! - n.a.) şi argumentează superioritatea morală a identificării cu omenirea ca întreg, a cosmopolitismului. În acest sens, spre pildă, Amy Gutmann, de la Princeton University, susţine că „cea dintâi fidelitate a americanilor nu trebuie să fie pentru Statele Unite sau altă comunitate politică suverană", ci pentru „umanismul democratic". Suveranitatea naţională trebuie să facă loc „suveranităţii individuale" şi „comunităţii mondiale a fiinţelor umane". ***Naţionalismul şi patriotismul sunt înfierate ca „forţe ale răului" oriunde în lume, în timp ce excepţionalismul american promite realizarea „naţiunii universale", prin răspândirea, chiar şi forţată, a valorilor americane în alte societăţi****. În opinia actualei elite conducătoare, distincţia dintre America şi restul lumii este pe cale să dispară, datorită triumfului iminent al puterii americane şi a atractivităţii culturii şi civilizaţiei de peste ocean (mai ales în rândul tinerilor! - n.a.).*[107]

*

Dar cel mai puternic vector al globalizării este cel economic. ***Economismul a creat o forţă ce transcende, în desfăşurarea ei tot mai orgolioasă, frontierele naţionale, tinzând spre o piaţă unică, adică spre integrarea vechilor economii naţionale într-o entitate globală, cu erodarea corespunzătoare a rolului şi autorităţii guvernelor naţionale****. În context, constată Huntington, marile corporaţii întorc spatele Americii. Concerne mari, cu baza în S.U.A., precum Ford, Motorola, Coca-Cola, Aetne, Kimberly-Clark, Price Castco şi multe altele, au devenit tot mai puţin americane, recrutându-şi conducerea şi mâna de lucru practic din întreaga lume, în slujba intereselor globale, care nu întotdeauna coincid cu cele ale guvernului american. [...]*

Democraţia americană, arată autorul, a devenit tot mai puţin reprezentativă, establishment-ul american, public şi privat, cosmopolit şi antireligios, s-a separat tot mai mult de poporul american, ***politica externă nu mai este americană, ci internaţionalistă sau imperialistă****. America s-a apucat să facă „ordine" în lume, să facă pe jandarmul universal. Este aceasta menirea sa? Această evoluţie intră oarecum într-o logică de dezvoltare imperială a marilor civilizaţii. Dar, în acest fel, identitatea americană este periclitată. [...]*

Viziunile cvasi-profetice ale lui George Orwell şi Aldous Huxley par să fie confirmate, în bună măsură, de desfăşurările actuale. La noi, Orwell este relativ mai cunoscut prin Ferma animalelor şi 1984, traduse de ani buni, dar Brave New World (Mândra lume nouă) a lui Huxley mai puţin. Or, mi s-au părut foarte interesante proiecţiile sale din această lucrare apărută în 1932 (!), date fiind şi remarcabile asemănări cu analiza huntingtoniană. Huxley „construieşte" o lume ce astăzi ne apare nu doar ca înspăimântător de posibilă, o anti-utopie de genul celor din imaginarul lui Bosch, privind ***o lume degradată, răsturnată cu susul în jos****, ci chiar o prezenţă reală, generând unele dintre spaimele noastre cele mai profunde: este lumea în care trăim.*[108]

*

Huxley prezintă o lume dominată de „o nouă ordine mondială", condusă de un organism supranaţional, ale cărui decizii sunt adoptate într-un cadru non-transparent, fără consultarea indivizilor în numele cărora se iau respectivele decizii, un guvern totalitar, o „dictatură binevoitoare", ce se preocupă de grijile şi nevoile oamenilor aşa cum le înţelege ea, prin prismă ideologică. ***De fapt, indivizilor mai mult li se creează, prin manipulare, printr-o condiţionare de tip pavlovian, nevoi şi dorinţe, care mai apoi să fie satisfăcute, într-o manieră tipică unei societăţi de consum****. Totul lucrează în favoarea unei elite productiviste, ce acţionează şi controlează totul la scară globală. Nu se mai produce pentru a se consuma, ci se consumă pentru a produce, un consumerism ieftin şi gratuit (vezi şi Pascal Bruckner,* Mizeria prosperităţii, *sau Rebe Guenon,* Domnia cantităţii şi semnele vremurilor*).*

[107] Ibidem, pp.21-22.
[108] Ibidem, pp.22-23.

„Regele consumator”, individul în general, este redus la o creatură cu reflexe condiţionate, lipsită de creativitate, a cărui fericire constă în a repeta cotidian o serie de acte banale, fără o viziune, fără o perspectivă mai vastă*. Datorită descoperirilor din genetică şi biotehnologie, are loc o teribilă manipulare a viului, omul devenind o componentă înlocuibilă, programat* ab ovo *să funcţioneze strict specializat, fără a-şi depăşi atribuţiile,* ***o standardizare dusă la extrem, exceptând – fireşte – pe membrii clubului discret care conduce lumea****.*

Un alt proces anticipat de Huxley este cel de ***desacralizare****, de pierdere a verticalităţii şi, prin aceasta, de* ***dezumanizare****, de* ***alterare a esenţei umane a sistemului de maternitate bunăoară, sau a respectului filial****, ajungându-se la o socializare artificioasă, lipsită de comuniune, de solidaritate, de etică. Structura socială nu se mai bazează pe un cod moral puternic, pe valori comune.* ***Dragostea şi căsătoria devin non-valori prohibite şi degradante****. Oamenii trăiesc ca într-o rezervaţie, sau într-o imensă eprubetă, cu impresia fermă că aceasta e lumea, că aşa arată ea dintotdeauna...*[109]

*

Produsele „noi culturi” se impun în special prin ***media,*** *prin* ***filme*** *şi prin* ***publicitate. Un adevărat bombardament mediatic inoculează treptat, subliminal, „valorile” noii ere, programând individul într-o manieră hipnopedică, inculcându-i-se gesturi, atitudini şi comportamente „potrivite”****. Aceasta începe încă din copilărie, cu ajutorul televizorului, calculatorului şi al unei educaţii „adecvate” şi continuă, desigur, la maturitate. În ficţiunea (?) lui Huxley, oamenii trăiesc o viaţă secularizată (aceeaşi, timp de secole - n.a.) şi bine „securizată”. Orice urmă de spiritualitate autentică, valorile şi simbolurile sunt deturnate şi distorsionate până la grotesc, golite de sens şi, până la urmă, înlocuite. [...]*

Am intrat în timpul pasionant al marilor sinteze. Numai astfel putem înţelege ce se întâmplă şi cu, ajutorul lui Dumnezeu, arunca o lumină salvatoare asupra acestor desfăşurări bezmetice, ce par să scape oricărui control, ameninţând însăşi viaţa pe pământ*. Viaţa şi gândirea trebuie să se unească într-o teognoză vie, care nu e posibilă decât prin intervenţia Providenţei. Avem nevoie în analiza teoretică şi în acţiunea noastră practică, ce nu trebuie despărţite, de un principiu teandric, divino-uman, integrator, care nu poate fi decât o formă de revelaţie care să recenzeze ideile şi fiinţele până la unitatea propriei sale esenţe, principiu aflat în lume, dar care nu este din lume, ci de mai presus de lume: este principiul cristic, în care integrarea nu e una pur conceptuală, ci existenţială, ontologică. Prin asumarea de către Hristos a firii umane, ne-am integrat* en Hristo *în comuniune cu Dumnezeu.* ***Hristos a refuzat stăpânirea acestei lumi, arătându-ne că nu acesta e scopul vieţii, ci înţelegerea şi trăirea sa profundă în taina adevărului****, în comuniune sfântă, deofiinţială, căci ce poate fi mai frumos decât să te vezi pe tine însuţi în Dumnezeu prin celălalt... Paul Evdochimov spunea că „nu cunoaşterea limpezeşte taina, ci aceasta din urmă limpezeşte cunoaşterea. Cunoaştem numai datorită celor pe care nu le vom cunoaşte niciodată”.* [110]

*

În opinia lui M. Castells, globalizarea economică a fost plănuită de către ţările G-7, marile corporaţii transnaţionale şi instituţii financiare globale. ***A rezultat un cazinou global, operat electronic, în care fluxurile financiare nu urmează regulile de piaţă, ci manipulează piaţa****. Preţurile nu mai sunt stabilite de raportul cerere-ofertă, ci influenţate de diferitele strategii de investiţii promulgate de computer, de aprecierile subiective ale unor analişti cu influenţă, de evenimentele politice şi de tot felul de alte turbulenţe imprevizibile. Pieţele globale de capital implică tranzacţii zilnice de peste două trilioane de dolari, influenţând decisiv cursurile de schimb ale monedelor şi lipsind de independenţă politica economică a guvernelor*

---

[109] Ibidem, pp.23-24.
[110] Ibidem, pp.24-25.

*naţionale. [...] **Singura valoare preţuită sunt banii. Întregul sistem este proiectat având în centru idolul monetar (şi înmulţirea banilor - n.a.).***

Am introdus astfel, în inima economiilor şi societăţilor noastre un fetiş pe care-l slujim cu cele mai sofisticate mijloace disponibile şi care ne condiţionează decisiv viaţa. [...]

*O altă caracteristică importantă a capitalismului global o reprezintă **febra marilor fuziuni şi concentrări de capitaluri**. Marile corporaţii acţionează în acest sens cu o capacitate debordantă. Majoritatea fuziunilor corporative procură „prestigiu corporativ", dar nu aduc cu ele mari avantaje în direcţia eficienţei economice sau a profitabilităţii şi produc schimbări structurale dramatice, pentru care oamenii sunt complet nepregătiţi. În plus, speculaţiile şi falsurile fac ca multe active sau titluri să aibă valori umflate artificial, creând, astfel o buclă financiar-monetară tot mai detaşată de economia reală, un balon de săpun ce se poate sparge la orice turbulenţă, generând crize de proporţii, cum s-a întâmplat în Mexic (1995), Asia de Sud-Est (1997), Rusia (1998), Brazilia (1999), Argentina (2002) ş.a.*[111]

*

*Adepţii capitalismului global susţin că fluxul noii economii va ridica „toate ambarcaţiunile". Analiza lui Castells însă ne arată că lucrurile nu stau deloc aşa. „Lupta dintre diverşi capitalişti şi tot felul de clase muncitoare – scrie el – este subsumată opoziţiei fundamentale dintre logica frustă a fluxurilor de capital şi valorile culturale ale experienţei umane". **Discrepanţele de avuţie s-au accentuat mai mult ca oricând**. O elită globală de **speculatori financiari, antreprenori şi specialişti în higt-tech** conduce lumea, în timp ce marea majoritate sărăceşte. Diferenţa între venitul pe locuitor între Nord şi Sud a crescut de la 5 USD în 1960 la 15 USD în 2003. Cincimea cea mai bogată din populaţia planetei deţine 85% din avuţia globală, iar cincimea cea mai săracă doar 1,4%. Averea primelor trei persoane cele mai bogate o depăşeşte pe cea a celor 600 milioane cele mai sărace. Chiar în S.U.A, 15% din populaţie trăieşte încă sub pragul sărăciei. Iar tendinţa este de accentuare în continuare a polarizărilor. Costurile ecologice ale noii economii sunt încă şi mai grave decât impactul lor social, afectând biosfera şi viaţa umană în general, în moduri ce pot deveni curând ireversibile. Competivitatea în economia globală este atât de acerbă, încât reglementările de protecţie a mediului sunt eliminate în loc să fie întărite, pentru a reduce cât mai mult costurile de producţie. [...] Revoluţia Tehnologică Informatică, crede autorul, a transformat decisiv şi relaţiile tradiţionale de putere. **Reţeaua a devenit forma de organizare dominantă în toate domeniile, iar participarea la aceste reţele a devenit, în zilele noastre, sursa esenţială de putere**. Indiferent că e vorba de economie, de educaţie, de politică, de comunicaţii sau de domeniul militar, aceste reţele sunt, de fapt, interconectate la nivel global şi dezagregă puterea statală prin **coruperea procesului democratic**, devenit astfel, unul plutocratic. Castells observă că autoritatea politică s-a deplasat în mod semnificativ de la nivelul naţional la cel local şi regional, dând naştere „statului – reţea". Uniunea Europeană este, în acest sens, cel mai bun exemplu, prin multiplele conexiuni orizontale, interregionale, pe care le asigură. Aici statele au cedat din propria suveranitate, în schimbul unei influenţe crescute a blocului continental la care au aderat. **Oricum, adevărata putere nu se mai găseşte nici la nivelul statelor, nici al corporaţiilor, ci al reţelelor financiare globale, pe care nimeni nu le mai controlează cu adevărat**.*

Noile tehnologii au făcut posibilă integrarea comunicaţiilor prin combinarea sunetelor şi a imaginilor cu cuvintele într-un „hipertext" unic. Această integrare a comunicaţiilor afectează în mod fundamental cultura, putând duce la integrarea tuturor formelor de expresie culturală într-un hipertext electronic, o reţea lingvistică de cuvinte, sunete, imagini şi alte expresii culturale, separate de istorie şi de geografie, o reţea care ne guvernează şi creează lumea de

---

[111] Ibidem, pp.27-29.

mâine. Distincţia dintre real şi virtual devine din ce în ce mai dificilă, iar în era informaţiei – conchide autorul – adevăratele bătălii sunt bătălii culturale. Din analiza lui M. Castells rezultă că, în forma sa actuală, capitalismul global este o formulă neviabilă şi trebuie regândit din temelii. [...] Dar toată lumea este de acord, şi autorii prezentaţi în primul rând, că parcurgem o epocă de transformări globale, la capătul căreia lumea va fi cu totul alta. Dacă va mai fi... [112]

*

Încet, dar sigur, protestele antimondializare se mută din stradă în mediile academice. Remarcabilă este, în acest sens, contribuţia profesorului Joseph Stiglitz, laureat al Premiului Nobel pentru economie pe anul 2001, fost consilier al preşedintelui Bill Clinton şi apoi economist - şef al Băncii Mondiale, din această ultimă calitate demisionând, de altfel, pentru aşi afirma opoziţia faţă de cursul dogmatic al politicii organismelor monetar-financiare internaţionale, sau a ceea ce unii numesc deja, mai mult sau mai puţin voalat, „guvernarea mondială”. [...] Stiglitz consideră că, în forma actuală, globalizarea înregistrează efecte mai curând negative, traduse prin întreruperi ale creşterii economice şi accentuarea nedreptăţilor sociale, în principal. Desigur, globalizarea s-a dovedit eficace în dezvoltarea producţiei, a tehnologiilor şi consumului, scoţând chiar din sărăcie zone întregi ale planetei, dar toate acestea – crede autorul american – cu preţul accentuării dramatice a inegalităţilor şi a unor crize devastatoare care au răvăşit Africa, Asia, America Latină ş.a. [...]

Mondializarea financiară este, de asemenea, demontată cu argumente din interiorul sistemului, considerându-se că desfăşurarea acesteia avantajează excesiv proprietarii, băncile, că normele de rentabilitate impuse de piaţă sunt nesustenabile şi vor sfârşi prin a înăbuşi creşterea şi dezvoltarea. De toate acestea s-ar face vinovată şi clasa politică actuală care, în cea mai mare parte, nu înţelege noile realităţi. [...]

Evenimentele de la 11 septembrie demonstrează câtă ură, câte tensiuni s-au acumulat, la ce reacţii poate conduce această formă de globalizare bazată pe o dominaţie unilaterală: pe polarizarea şi mai mare a bogăţiei, pe nerespectarea angajamentelor privind dezvoltarea durabilă, implicând ajutoare mai mari pentru dezvoltarea ţărilor sărace, optimizarea fluxurilor financiare, îmbogăţirea funcţionării instituţiilor internaţionale cu responsabilităţi în domeniu, reducerea fenomenelor de excludere şi periferizare ş.a. [113]

*

Această altă modernitate pentru care pledează Burke (Edmundi, în sec. al XVIII - lea), împotriva „Luminilor” şi a raţionalismului cartezian, reflectă o schismă vizibilă până astăzi în Europa, cel puţin între partea sa continentală şi singularitatea conservatoare a insularilor britanici. Legile morale sunt, potrivit filozofului englez, legi naturale, înscrise în natura umană. Există, cum acredita şi Adam Smith, o ordine universală, ce guvernează inclusiv destinul societăţilor umane. Omul e o fiinţă imperfectă şi failibilă, dotată cu raţiune şi cu voinţă, dar înscrisă în istorie şi guvernată de ordinea universală amintită, care e de sorginte divină, dar pe care avem capacitatea de a o înţelege odată dezvăluită. […] Moralitatea naturală se manifestă în comportamentul omului şi în funcţionarea instituţiilor sale, în primul rând în ***religie*** *şi în* ***drept****, care formulează limitele morale ale vieţii în comun, în societate, care este cadrul în care adevărata natură umană capătă expresie, dezvoltându-se ca fiinţă morală, virtuoasă. Statul sau comunitatea politică cu menirea de a crea şi respecta condiţiile acestei dezvoltări. Politica nu este altceva decât o prelungire a moralei (ce frumos!) în civilizaţie. Astfel, schimbările radicale, revoluţiile nu sunt indicate, ele putând duce la afectarea naturii umane. Ca ordine divină transpusă social, ordinea naturală, nu trebuie perturbată. În locul revoluţiei, Burke recomandă* ***reforma****, care îmbină schimbarea şi stabilitatea, în limitele naturii umane, ale tradiţiei etc.*

[112] Ibidem, pp.29-30.
[113] Ibidem, pp.35-37.

Autorul britanic respinge teoria "drepturilor naturale" ale omului, "democraţia pură", aşa cum apare ea la Hobbes, Locke şi Rousseau, şi se declară adeptul unei "guvernări mixte", în care ideea de ordine şi cea de unitate sunt esenţiale. El lansează o idee pe care o va prelua ulterior Leo Strauss, numind-o ***"egalitarism permisiv", o idee ce cultivă virtuţile civice şi valorile morale ce trebuie să stea la baza actului de guvernare****, dar critică dur excesele Revoluţiei franceze, populismul şi demagogia, în general. Schimbările trebuie să fie naturale, moderate, să fie rezultatul unui compromis între interesele inevitabil diferite ale subiecţilor.*

Libertatea pentru Burke nu poate fi înţeleasă decât în contextul diversităţii, al inegalităţilor naturale şi ordinii sociale, al moralităţii, care respectă diferenţa, limitele şi tradiţia. Revoluţia franceză ar fi păcătuit nerespectând toate acestea, introducând un egalitarism şi un individualism periculos, confundând libertatea cu libertinajul şi centralizând excesiv puterea, ceea ce a dus, până la urmă, la pierderea libertăţilor fundamentale şi, desigur, a egalităţii, la distrugerea ordinii sociale, ceea ce reprezintă păcatul capital. [...] Libertatea are limite morale şi politice şi drepturile omului trebuie astfel înţelese, dacă vrem ca ele să nu rămână o simplă abstracţiune. Înţelese corect, ele reprezintă necesara contrapondere a oricărei puteri politice şi asigură stabilitatea societăţii. Burke acceptă şi ideea de contract social, dar pentru el, acesta este înainte de toate ***unul moral****, nicicum unul comercial. Tradiţiile pe care vrea el să le conserve, în spirit pur britanic, cuprind, în bună măsură, idei liberale, cum sunt pluralismul şi libertatea bine înţeleasă, descentralizarea şi primatul comunităţilor locale. Ceea ce critică Burke mai apăsat este* ***falsul universalism al raţiunii iluministe şi schimbarea de dragul schimbării****. El preţuieşte mult noţiunea de* ***echilibru****, fără de care nici un experiment politic nu este posibil, ducând fie la dictatură, fie la utopie, care mai apoi reinventează istoria. Or, nici un politician nu poate inventa istoria; ea este, până la urmă, generată de natura şi cultura comunităţii respective, de experienţa sa morală, a cărei prelungire este şi trebuie să fie politicul.*[114]

*

Isprava francezilor (boicotarea Constituţiei europene în 2005) demonstrează că un astfel de megaconstruct continental nu poat fi realizat doar prin reglementări juridice standarde tehnice. Este nevoie de ceva mai mult: este nevoie de un spirit european, de o conştiinţă europeană. ***Fără fundament spiritual, nici o civilizaţie nu rezistă. Or, cea europeană de astăzi este singura din istoria omenirii care nu se bazează pe un solid fundament spiritual religios, ci pe "superbia raţiunii"*** *(în spiritul filozofiei lui Aristotel şi Platon – n.a.). Europenii sunt mai preocupaţi acum de drepturile homosexualilor şi ale lesbienelor, "zeiţe ale raţiunii", decât de fundamentele sale creştine. După 17 luni de negocieri sterile, eurocraţii au reuşit să-L alunge pe Dumnezeu dintre coperţile Constituţiei, de teama "ameninţării" la adresa laicităţii şi a Republicii. Şi atunci, în ce cred europenii? Care e liantul spiritual al casei lor comune, despre care se vorbeşte atât? Mult invocată "Europă socială" nu-L poate înlocui pe Dumnezeu.*

Spiritul cartezian a infestat Franţa până în esenţa sa profundă. De aceea, religia cu cei mai mulţi practicanţi aici este Islamul. Chiar un om luminat, erudit, un sociolog eminent ca Edgar Morin ajunge să scrie într-un număr recent din Le Monde des Religions o "Evanghelie a pierzaniei", în care parafrazează credo-ul creştin "Să fim fraţi pentru că suntem mântuiţi!" cu lozinca "Să fim fraţi pentru că suntem pierduţi!", propunând o acceptare a crizei de sens, sau acceptând că suntem pierduţi, forjarea unui sens pur uman, plecând de la ideile de fraternitate şi solidaritate, dar fără mântuire. Te strânge în spate...Citind toate astea mi-am amintit de bisericile din Belgia şi Danemarca, pe care le-am văzut transformate în restaurante (brrr!), mi-am amintit cum anul trecut la Paris, un nespălat mi-a ţinut calea către biserică cu un fluturaş pe

---

[114] Ibidem, pp.39-40.

care desenase o măicuţă fumând sub inscripţia "Să salvăm Republica, să salvăm laicitatea!" Au salvat-o.

Văzând ce imensă nevoie de sacru a relevat moartea Papei Ioan Paul al II-lea, mă întreb ce va urma? Vor urma libertina Olandă, unde sondajele ne arată o rată de 73% împotriva Constituţiei, "putreda" Danemarcă, nerecunoscătoarea Irlandă ş.a.m.d. O civilizaţie bătrână, imobilă, aflată la sfârşitul unui ciclu de dezvoltare şi care nu realizează beneficiile pe termen lung, pe care le poate aduce <u>sângele proaspăt al Estului şi vocaţia sa spirituală</u>. Mă întreb tot mai des dacă vreau să fac parte dintr-o astfel de Europă…[115]

*

Lumea modernă este produsul spiritului protestant şi al celui iudaic, la care a încercat să se adapteze şi catolicismul, în vreme ce ortodoxia a rămas, în bună măsură, încremenită în proiect, pendulând între anarhism social şi formalism etatist. […] După modernitate urmează postmodernitatea; după postmodernitate urmează haosul? ***Lumea pare cuprinsă de haos. Astăzi e aproape la fel de greu să fii creştin adevărat, cum era în primele secole de după Golgota****. Impoderabila relaţie a vizibilului cu invizibilul a fost uitată. Nu mai vedem nimic dincolo de propria umbră aruncată pe un pământ ce ne suportă tot mai greu. În loc de a preţui şi a cultiva iubirea infinită de care suntem în stare, am investit alienant în dezvoltarea unei gândiri inevitabil limitate, care ne-a făcut nesupuşi, rebeli şi rebarbativi (apropo,''islam" înseamnă tocmai''supunere") şi* ***am pierdut credinţa, ca act viu de percepţie imediată, de ''pipăire" reciprocă dintre om şi Dumnezeu, de ancorare în Absolut.*** *[…] <u>Am ajuns să considerăm anormalitatea drept normalitate.</u> Mă gândeam cu stupoare că* ***noi, modernii, suntem singura civilizaţie din istoria omenirii care am separat puterea politică de cea religioasă, înlocuind legile divine cu legi umane şi aşezându-l, practic, pe om în locul lui Dumnezeu.*** *[…]*

Poate că americanii au înţeles mai repede decât alţii miza strategică uriaşă pe care o are acest spaţiu (al lumii arabe sau Orientul mijlociu) în noua eră pe care o vor''globală" dar un război rămâne, totuşi, un război care, pe lângă toate ororile tradiţionale, poate conduce la discreditarea democraţiei şi la apariţia unui pericol totalitar, ce se naşte chiar în interiorul societăţilor cele mai dezvoltate'' în numele libertăţii". ***Or, adevăraţii creştini ştiu că singurul război îngăduit după chemarea Mîntuitorului este lupta cu propriile păcate…*** *[…]*

În 1983, J.F.Revel anunţa sfârşitul democraţiilor, incapabile -credea el- de a lupta contra "celui mai redutabil inamic exterior: comunismul". După numai câţiva ani, comunismul se prăbuşea. Imediat, cu o promptitudine remarcabilă, F. Fukuyama anunţa ''sfârşitul istoriei" prin impunerea erga omnes *a sistemului capitalist. Istoria a luat însă o pauză extrem de scurtă, pentru că imediat a fost anunţată identificarea unui nou inamic total: islamismul radical. Răspândit, fanatic şi insinuat în mijlocul societăţilor occidentale, acesta ne promite un conflict de lungă durată, atipic, cu inamici nevăzuţi şi fronturi nenumărate; este ceea ce putem numi hiperbolic''războiul de o mie de ani".*[116]

*

Huntington constată şi consideră ca determinant procesul de desacralizare a Occidentului, însoţit de o creştere a aroganţei acestuia, faptul că valorile occidentale au devenit foarte materialiste, considerate de către mulţi drept decadente: dezintegrarea socială, distrugerea familiei, lipsa solidarităţii, şomaj, droguri, corupţie, prostituţie, criminalitate ş.a. ***O societate în care <u>dimensiunea morală aproape că nu mai contează</u>, în care <u>banul face legea</u>, iar cultul său înlătură orice scrupul****. Or, concomitent, o bună parte din lume cunoaşte o resurecţie religioasă şi nu poate înghiţi''valorile" Occidentului odată cu produsele sale. […]*

[115] Ibidem, pp.41-42.
[116] Ibidem, pp.42-46.

Astăzi, capitalismul tinde să devină global, caracterizat prin pieţe deschise, liberalizarea fluxurilor de capital şi dominaţia corporaţiilor multinaţionale. Or, la acest nivel – crede autorul (Robert Gilpin) – sistemul nu poate supraveţui în absenţa unei conduceri "puternice şi înţelepte". "Continuitatea pieţei nu se poate baza doar pe criterii de eficienţă, ci şi pe protecţia şi sprijinul acordat perdanţilor." […]

Bruckner (Pascal) atacă virulent economismul, ***sacralizarea economiei şi a capitalismului****, denunţând în acelaşi timp, tendinţa maniheistă ce se manifestă în tratarea unor asemenea subiecte. […] Bruckner, şi nu e singurul, care crede că economia a devenit astăzi o adevărată religie civilă, rece şi austeră, dar care, cu sprijinul unor scheme, tehnici şi modele riguroase şi tot mai sofisticate, desfăşoară o fervoare asemănătoare cu cea a unui cult.* ***Într-o lume desacralizată, marcată de scepticism şi incertitudine, spiritul descumpănit transferă înflăcărarea pierdută asupra a ce are mai la îndemână: prosperitatea materială, înavuţirea, care din mijloc devine scop în sine. Numai că aici se ascunde un mare pericol, cel al căderii într-o "idolatrie perdantă", care înseamnă -de fapt- moartea spiritului ce vrea, astfel, să se salveze. De aici, un rechizitoriu sever al mercantilizării vieţii cotidiene, al consumerismului şi viciilor sale. […] Foarte mulţi oameni de afaceri intră în politica mare, care a devenit o afacere****. Puterea se concentrează, astfel, în tot mai puţine mâini, ca şi avuţia. […] Zidul banilor creează bariere de castă şi chiar o nouă limbă, un nou esperanto planetar, vorbită de o elită transnaţională, este Wallish-ul, engleza de pe Wall Street.*[117]

*

Unii conducători occidentali par resemnaţi, şi, în general, se poate spune că politicul nu mai stăpâneşte lucrurile, că este tot mai neputincios în faţa puterii, a dominaţiei sferei financiare. […] ***În goana nebună după profit cu orice preţ, zeificând raidurile speculative şi averile făcute peste noapte, au fost uitate adevăratele valori ale capitalismului: creativitatea, perseverenţa, spiritul de echipă, iniţiativa dublată de cumpătare, soliditatea instituţională, răbdarea, echilibrul şi mai ales, munca şi economisirea. Şi atunci, este pervertită însăşi natura sistemului, care a devenit un mare cazino. Sistemul trebuie reformat. E nevoie cum spunea Ronald Reagan, să ne reîntoarcem la bază. […] Se joacă prea mult la cacialma, se tranzacţionează iluzii, în goana după profituri facile şi rapide, singura regulă fiind lipsa oricărei reguli. Lumea e un cazino.*** *Într-un astfel de joc nu pot exista, desigur, numai câştigători, ci şi perdanţi şi pierderi. Numai că, în timp ce câştigurile sunt individualizabile (ca şi în cazul Caritasului - n.a.), pierderile după o logică stranie – se socializează rapid şi se periferizează, perdanţi devenind cu toţii, în calitatea noastră respectabilă de cetăţeni universali… În concluzie – scrie Bruckner – "ca să se elibereze de fanatism, de indigenţă, de ignoranţă prin puterile încrucişate ale ştiinţei, industriei şi comerţului, omenirea s-a aservit, la rândul ei, zeităţilor tehnicii şi economiei. Iar acum ne întrebăm cine ne va elibera de ele? […]*

Pentru a produce o teorie şi o structură socială şi economică radical diferită ***este nevoie de o veritabilă revoluţie culturală, de metalitate în primul rând****. Miza este foarte mare, căci de capacitatea noastră de a produce o asemenea schimbare şi a trăi în armonie cu natura, cu întregul univers, depinde însăşi devenirea civilizaţiei umane. Reţeaua de relaţii ce leagă omenirea de întregul din care face parte este atât de complexă, încât fiecare gând, gest sau cuvânt are o importanţă extraordinară pentru echilibrul ansamblului. Ca şi fiecare sentiment, iubirea fiind recunoscută ca liant al universului. De aceea,* ***lucrurile trebuie privite sistemic****, nici o însăilare de studii parţiale neputând fi considerată satisfăcătoare. Trebuie să fondăm* ***o societate a spiritului****.* [118]

*

[117] Ibidem, pp.59-81.
[118] Ibidem, pp.82-91.

Avem nevoie să revalorizăm tradiţia. *Catolicitatea (în sens de universalitate) poate fi realizată numai prin ortodoxie (dreapta credinţă). Astfel s-ar putea dobândi o ecumenicitate autentică care poate fi alternativa viabilă şi dezirabilă la materialismul şi nihilismul globalizării atee în curs. Avem nevoie de o resurecţie transfiguratoare care să releve adevărata fire a omului. Ea trebuie să vină din interior, din lăuntrul nostru şi al Bisericii celei Vii. [...] Tăria ne vine din relaţia cu Cel prea înalt, ne verticalizăm. [...] Nunta Spiritului cu lumea se serbează în om şi salvează lumea. Cum spunea Rudolf Steiner, "**tragedia materialismului constă în faptul că nu poate înţelege ce este materia"**. [...] Există un sens al comunităţii aşa cum există un sens al omului. Deuteronomul ne învaţă că Dumnezeu a creat popoarele după numărul îngerilor săi aşezând fiecăruia câte unul ca protector. Astfel, ordinea de jos devine un reflex al ordinii de sus. Cetele neamurilor sunt precum cetele îngerilor, fiecare naţiune îşi are esenţa în Cer. De aceea, pacea între neamuri este ca o liturghie săvârşită de îngeri în toate limbile pământului, slăvind Numele cel sfânt al Dumnezeului păcii.*[119]

*

Nevoia indispensabilă de legături între diferitele discipline s-a tradus prin apariţia, către jumătatea secolului al XX-lea, a pluridisciplinarităţii şi interdisciplinarităţii.

Pluridisciplinaritatea are în vedere studiul unui obiect al unei singure discipline de către mai multe discipline odată. [...] Interdisciplinaritatea are o ambiţie diferită de cea a pluridisciplinarităţii. Ea se referă la transferul de metode de la o disciplină la alta. [...]

Transdisciplinaritatea *priveşte, după cum o indică prefixul "trans",* ***ceea ce se află*** *în acelaşi timp* ***între*** *discipline, ceea ce trece* ***prin*** *ele şi ceea ce e* ***dincolo*** *de orice disciplină. Finalitatea ei constă în înţelegerea lumii actuale, unul din imperative fiind unitatea cunoaşterii.*[120]

*

Creând omul, Dumnezeu a dat sens creaţiei sale. Dar omul căzut e chiar cel care suferă de maladia altui tip de antropocentrism, cel luciferic, împărţit de ***moderni*** *şi adâncit de amintitul "nou antropocentrism"* ***postmodern****. Omul izolat de Creator este egoist, opunându-se lumii ca lumen şi neantizând-o, convins că i se cuvine orice. [...] Am insistat atât de mult asupra antropologiei creştine pentru a demonstra că există alternativă mai bună la "noul antropocentrism" postmodern. De fapt, acest "nou umanism" este încă o utopie la vechile utopii ale comunismului. Este utopia unui hedonism consumist, care se imaginează cel mai "realist" între "realisme". Denis de Rougemont spune, însă, că doar omul care se roagă este realist. Or, omul "concret" sau "recent", creaţie a paradigmei postmoderniste, râde de omul care se roagă şi-l crede anacronic, mitoman etc.* ***Omul postmodern a părăsit atât de mult calea adevărului, încât rătăcirile lui devin demente, paralizat fiind în distracţii, în pornografie şi în violenţă malefică.*** *[...]*

Secolul al XVIII-lea a adâncit, în Europa, o falie puternică între creştinism şi lume. Vinovăţiile trebuie egal împărţite, dar e cert că Biserica se depărtase cam de mult de doctrina "simfoniei" care făcuse gloria creştinismului patristic din Bizanţ. Teologia scolastică, indulgenţele şi Inchiziţia au determinat marile zguduiri ale Reformei. [...] Uluitor devine faptul că revoluţiile europene se declanşează în numele Luminii. Este o cruntă ironie că în plină domnie a Bisericii lumea se descoperă fără lumen, opacă şi încâlcită, încât începe să creadă că lumina poate veni din sine însăşi, ruptă de religie. Îţi vine să crezi că religia însăşi s-a rupt de Hristos, de vreme ce în numele ei se pot comite orori. Oare nu condamna Inchiziţia luminile minţii, pe un Giordano Bruno, pe un Galilei? Deja diavolul trona în Biserică. ***Iar masoneria îşi va lua misiunea să aducă în lume lumina în locul religiei. Aşa începe Lucifer să treacă drept***

[119] Ibidem, pp.189-194.
[120] Basarab Nicolescu, în Anexe, op.cit., pp.209-210.

Dumnezeu*. Gloria secolului al XVIII-lea este de a fi al Luminilor. Una din cele mai stranii răsturnări din istoria lumii, încât secolul cel nou se ridică împotriva lipsei de lumină, ajungând să numească evul mediu creştin drept obscurantism (întunecat - n.a.), adică înăbuşitor de lumină în lume!* [121]

*

Când ne gândim la lumea – lumen *din teologia creştin-ortodoxă a Părintelui Stăniloae, conchidem automat că Europa se depărtase, de fapt, de marea comoară a creştinismului patristic, acesta, la rându-i fiind înfrânt, ceea ce şi explică prăbuşirea Bizanţului. Omul a mărit, astfel, distanţa dintre el şi lumina Duhului sfînt, recăzând în violenţă malefică. Franţa se pomeneşte în plină criză sacrificială, uitând calea hristică a rezolvării acesteia şi pariind doar pe raţionalismul justiţiei.* ***În locul libertăţii după fire, intelighenţia franceză în frunte cu Jean Jacques Rousseau, proclamă libertatea după natură şi decretează codul drepturilor şi libertăţilor omului, marea miză a Revoluţiei Franceze.*** *Dar nu există libertate după natură, nici egalitate sau dreptate, căci ar trebui să credem că natura îşi este suficientă sieşi, că are suport ontologic în sine, ceea ce au şi crezut metafizicile materialiste ale veacului, declanşând un război de anvergură împotriva religiei şi a Bisericii, care-şi recunoaşteau, astfel, penetrarea de către diavol. Libertatea e numai după fire, care transcede natura, în lucrarea energiilor divine. Când Biserica s-a pomenit în mijlocul crizei sacrificiale, adică în violenţa revoluţiei, Papa Pius al VII-lea a intervenit cu o bulă papală, încercând restaurarea libertăţii augustiniene, ştiind cât de primejdioasă pentru omenire e abordarea jertfei hristice. Cert e că* ***revoluţiile europene vor instaura o ruptură profundă între tradiţie şi modernitate****. De la societăţile arhaice până în secolul Luminilor, predominantă a fost soluţionarea crizei sacrificiale fie prin victima ispăşitoare (ceea ce încă se va mai încerca în Franţa, în conflictul franco-german, prin "afacerea Dreyfus"), fie ritualic, în spiritul* învierii *creştine, fie prin spălarea onoarei în duel, soluţie consacrată în viaţa aristocratică a evului mediu, fie pe calea justiţiei, care va deveni cea mai eficientă în societăţile moderne. Lumea fără* lumen *este "partea diavolului", cum s-a exprimat Denis de Rougemont. Este o lume a dezbinării, a* dublului monstruos*, a răzbunării perpetue, o lume semibarbară, în care Cain trebuie să-l ucidă pe Abel, iar urmaşii acestuia să se răzbune, la rându-le, pe Cain. Cine nu crede să arunce ochii în viesparul răzbunărilor din Orientul Mijlociu, unde în plină postmodernitate sacrificiile umane par interminabile, încât nici o lege de drept internaţional nu le poate stopa. Lumea ca haosmos e bântuită de violenţa diabolică. Postmodernii se iluzionează când cred că în haosmos sunt posibile civilizaţia şi cultura. Haosmosul e perpetuă "deconstrucţie", ca să mă exprim în jargonul post-modernist, adică eufemistic, iar de-a dreptul spus, e distrugere, descompunere, marş entropic către nimic. Violenţa în lume nu ţine de ontologic, dar exprimă inaptitudinea diavolului de a crea, o violenţă malefică indusă omului căzut, asociată cu o falsă complexitate opacizantă, dincolo de care tronează nimicul. Moartea e forma ultimă a violenţei, cu o dublă privare de libertate, a victimei şi a călăului. De aceea moartea este ultimul dintre mistere, în faţa căruia toţi suntem "egali", cum a spus-o Eminescu. Poetul a numit-o* enigma, runa*. Ea e lumea fără lumen.*[122]

*

Dacă norma augustiniană era Iubeşte şi fă ce vrei!*, acum, după André Bercoff, libertatea eului nu mai poate fi îngrădită de iubire, ci e la voinţa nelimitată a individului: "Laissez-moi faire de moi ce que je veux". Desigur fără nici o autoritate transcendentă. Omul e liber cu telecomanda televizorului în mână, într-un ocean de cultură fără capodopere, în care toate obiectele au drept de veneraţie: Borges şi Kitsch-ul, Sandra Brown şi coca-cola, într-un hedonism global, dar fără Shakespeare, Kant şi poeţii blestemaţi, căci aceştia n-au cunoscut*

[121] Theodor Codreanu, *Transmodernismul*, Ed. Junimea, Iaşi, 2005, pp.29-35.
[122] Ibidem, pp.35-36.

fericirea. […] Spre a nu se cădea în elitism, ***mess-media a decretat vremea show-bussiness-ului, a publicităţii, a filmului american contra celui european, care e anacronic prin problematizare şi fineţuri artistice****. Tradiţiile au fost abandonate ca rămăşiţe posibile ale trecutului. A trecut pentru totdeauna şi vremea modernismului "disperaţilor", al lui Kafka, al lui Emil Cioran, al lui Eugen Ionescu şi al altora.[…]*

Un conflict de remediat, zice Finkielkraut (Alain), rămâne încă între şcoală şi elevi, fiindcă în vreme ce "şcoala este modernă, elevii sunt postmoderni", încât ***se poate vorbi de o criză a învăţământului****. În consecinţă, trebuie împachetate gramatica, istoria, matematica, limbile clasice şi depuse la muzeul de curiozităţi, iar în locul lor introduse disciplinele opţionale, muzica rock, cu variantele ei postmoderne, metoda cea mai eficientă trebuind să devină* ***jocul****. "Puţin importă ce inteligenţă dezvoltăm prin joc", precizează Fienkielkraut, important e ca, finalmente, tânărul să ştie a mânui maşina, nu gândirea. Dar toate astea nu-s suficiente. În şcoală şi societate, avem nevoie de o muzică fără Mozart, de o filozofie fără Kant, de o literatură fără Tolstoi, Dostoievski şi Proust, o artă fără Michelangelo şi Brâncuşi etc. Elitele postmoderniste autohtone l-au putut completa uşor pe Fienkielkraut, scoţându-l din istorie pe Mihai Viteazul şi introducând-o pe Andreea Esca, punând la grea îndoială necesitatea prezenţei în manualele şcolare a lui Eminescu, a lui Sadoveanu, a lui Rebreanu, a Mioriţei, locul lor putând fi uşor luat de postmoderniştii în viaţă, care cultivă jocul simulacrelor.*

Peste toate, însă marea performanţă a "noului antropocentrism", apreciază Fienkielkraut, este crearea nu numai al unui om nou, dar al unui nou popor planetar, dincolo de criteriul rasial şi etnic. Iată cum multiculturalismul a dat roade. Cum se numeşte acest nou "popor"? ***"Tinerii"****: acest popor este o apariţie recentă.* [123]

*

Intelighenţia românească şi-a imaginat că ideea asupra "omului recent" este o invenţie a domnului H.-R. Patapievici. El a putut constata, probabil, că "tinereţea" contaminează întreaga suflare de pe glob. Identităţile etnice, care trezesc atâta repulsie filozofilor postmoderni, pot să dispară liniştite, căci tinerii sunt gata să le substituie. Cum? Tinerii au puterea să respingă "convenţiile vestimentare", să se lepede de literatură, să prefere "benzi desenate", muzica rock etc., toate contra exprimării verbale: cultura coca-cola *în locul culturii cuvântului. […] Or, omul postmodern s-a săturat de a fi* persoană. ***Comunicarea pe internet este o non-comunicare, căci e un nesfârşit joc al mesajelor anonime, pur distractive****. Iată de ce* persoana ***(Je)*** *a fost înlocuită cu Je*-une*, zice Finkielkraut, recurgând şi el la un joc de cuvinte. Spre a scăpa de ruşinea identităţii naţionale şi individuale (care te mai obligă să te şi exprimi într-un idiom destinat dispariţiei!), societatea postmodernă are datoria să stea cu faţa spre* Jeune*, spre adolescenţa fără prejudecăţi identitare. […]*

Era postmodernă, avertizează filosoful francez, este a vidului *existenţial, ca ultimă fază a democraţiei. Delirul mascator al* nimicului*, a apărut din lungul hedonism al consumatorismului occidental, culminând în "idolatria valorilor juvenile". Dacă* burghezul *a fost figura centrală a modernismului, locul i-a fost luat, în postmodernism, de adolescentul fără personalitate: "Le Bourgeois este mort, vive l'Adolescent!" Înlocuirea conceptului de* popor *cu acela de* jeunesse, *observa şi Edgar Morin, înseamnă apariţia unei "bioclase", în spiritul* politicii *corecte americane. Postmodernitatea riscă să fie dictatura minorităţilor de diverse soiuri, a discotecilor, a copiilor care cântă şi dansează. Aneantizarea* semnificaţiei*, din care postmodernii îşi fac un titlu de glorie, dezvoltă în creierul uman "emisfera nonverbală": "Noi suntem lumea, noi suntem copii". Este* ***izbânda infantilismului, a barbariei, a lui Zombie****.* [124]

*

[123] Ibidem, pp.40-42.
[124] Ibidem, pp.42-43

Aşadar, postmodernismul se dovedeşte a fi ***triumful lui Zombie, mica bestie africană a morţilor vii****, agresivă, pierdută în opacitatea naturii, frustrată prin non-educaţie, după norma „luminii" rousseauiste a „libertăţii", la antipodul antropocentrismului creştin, ca atitudine iresponsabilă împotriva copiilor şi adolescenţilor, lăsaţi pradă „plăcerilor", drogurilor, pornografiei,* *întoarcerii la semibarbarie. E condamnarea omului la de-personalizare, la încetarea dialogului cu Dumnezeu şi cu lumea, într-o lume care şi-a pierdut* transparenţa.

De altfel, în Haiti, modul de ,,fabricare'' a misterioşilor zombi seamănă izbitor cu legenda mancurţilor lui Cinghiz Aitmatov valorificată în celebrul roman O zi mai lungă decât veacul. *Iată cum stângismul totalitar estic şi stângismul postmodernist vestic se-ntâlnesc de minune, la antipozi. Zombii sunt, ca şi mancurţii din comunism, nişte morţi vii. Tinerii luaţi prizonieri din alte triburi sunt îngropaţi de vii, până la gât, şi lăsaţi o săptămână pradă insectelor şi căldurii, interval în care voinţa şi mintea sunt „deconstruite", după metoda postmodernistă, pentru ca apoi să devină* ***„morţi" printre vii, slugi ideale, fără memorie şi personalitate****. Reîntorşi printre cei vii, părinţi, rude, prieteni, ca frustraţi de amintiri, deci de o existenţă reală, ei se comportă, într-adevăr, ca „stafii". Însă pentru tinerii zambi postmoderni metoda e cu totul alta: în locul îngropării şi al înţepăturilor de insecte –* ***o nesfârşită distracţie****, după îndemnul* Amusez-vous! *Paradoxal, efectele sunt aceleaşi, dar cu mult mai sigure, căci zombificarea/mancurtizarea devine dorinţă „mântuitoare".* ***„Jocul" poate înlocui memoria tradiţiei, a istoriei, a familiei. Nu întâmplător noii ideologi declară istoria ca teritoriul minciunii, de care trebuie să ne debarasăm prin postistorie (conform „sfârşitului istoriei", pronunţat de Fukuyama - n.a.).*** *[...] postmodernismul pretinde, mai departe, că a deschis un nou ev cultural şi civilizaţional. [...] Acum, el (Alain Finkielkraut) ne surâde din* **utopia jeunesse,** ***pe care am calificat-o drept cea mai iresponsabilă agresiune educaţională din istoria lumii împotriva copiilor şi adolescenţilor****. În noul „paradis" terestru, norma „libertăţii" este cea intuită de Ivan Karamazov: Dacă Dumnezeu nu există, atunci totul este permis [...] Jocul* „poporului" jeune, *în schimb, a putut prinde repede teren pe ruinele lui* homo sovieticus, *cu varietăţi în celelalte ţări foste comuniste. Şi prinde ca orice simulacru sau kitsch, aşa cum au prins mărgelele de sticlă la popoarele amerindiene, atunci când au venit europenii, exersaţi în viclenii, ca să le jefuiască aurul strămoşilor. [...] Prima defecţiune a modernităţii a fost hegelianismul ei funciar, cu* **idolatrizarea ideii de progres**, *condiţia dintâi a istoriei. Progresul înseamnă venerarea noului, care ,,se identifică cu valoarea prin intermediul recuperării şi al aproprierii fundamentului – origine''. Ideea de* istorie *este substanţa modernităţii. Iată de ce de la Arnold Gehlen (autorul termenului de* post - histoire*) şi până la Vattimo sau Francis Fukuyama, s-a căutat să se argumenteze că postmodernism echivalează cu postistorie, sfârşitul istoriei însemnând şi dispariţia „noului" din arsenalul nostru de valori. Moartea istoriei este strâns legată de distrugerea metafizicii, dar şi de „moartea" lui Dumnezeu. Apusul metafizicii şi al istoriei este coroborat cu eliminarea fundamentului.*[125]

*

Când Vattimo şi comilitonii echivalează fundamentul *din metafizicile tradiţionale cu Dumnezeu, ei comit cea mai mare diversiune din istoria gândirii umane. Asta înseamnă, în primul rând, să provoci* echivocul *asupra adevărului, adică să transferi libertatea omului, care este echivocă, asupra lui Dumnezeu. Echivocul se naşte din libertatea noastră mutată în cuvânt, o coexistenţă a minciunii şi a adevărului, dar care îl alungă pe ultimul.* **Adevărul nu e niciodată relativ, ci numai minciuna.** ***În relativismul adevărurilor umane se găseşte întotdeauna o doză de minciună, ca parte a diavolului****. Nu adevărul este relativ, ci minciuna, care ascunde o parte a adevărului. [...] Or, când Vattimo obţine relativitatea adevărului în istorie şi în metafizică prin*

---

[125] Ibidem, pp.43-47.

alungarea lui Dumnezeu, pe urmele lui Nietzsche, el nu face altceva decât să înlocuiască micile ciupeli la cântar specifice învingătorilor din istorie cu falsificarea însăşi a cântarului, ignorând că această falsificare înseamnă a recunoaşte domnia exclusivă a diavolului, într-o lume devenită opacă*. Denis de Rougemont face o observaţie extraordinară: când Nietzsche a anunţat moartea lui Dumnezeu, el a uitat s-o anunţe şi pe cea a diavolului. Iată dezlegarea enigmei. [...]*

Şi atunci mai putem conchide împreună cu Vattimo (Gianni) că „nihilismul deplin e unica noastră chanse*...". Gândul acesta e mai degrabă iresponsabil, fiindcă duce la curmarea oricărei şanse pentru om şi lume. Zadarnic încearcă s-o îndulcească Vattimo zicând că Nietzsche n-a intenţionat să distrugă toate valorile ca atare, ci doar valoarea supremă", Dumnezeu. El cade, astfel, din confuzie în confuzie, deoarece Dumnezeu* nu este valoarea supremă, ci doar adevărul fără nici un rest de minciună*. Valori supreme inventează oamenii, după diverse criterii, dar Dumnezeu este deasupra oricărui criteriu. [...] Te întrebi pe ce lume continuă să trăiască filosofii. Dimpotrivă, e suficient să deschizi ochii şi să constaţi că* ***în lume violenţa, cu cât ne depărtăm de Dumnezeu, cu atât sporeşte****. Ba, mai mult,* ***modernii şi postmodernii au generalizat violenţa în mass-media****, cea mai postmodernă ţară de pe glob producând o industrie colosală de filme sufocante prin violenţă. [...] Dar postmodernismul nu înseamnă doar moartea lui Dumnezeu, a metafizicii, a istoriei şi a umanismului tradiţional, ci şi a celorlalte valori, în care prim-planul îl ocupă, desigur,* arta.[126]

*

Se pare, aşadar, că sofistica este, prin excelenţă, o filosofie homosexuală, prin echivocul ei hermafrodit, iar împlinirea s-a produs, pentru a doua oară în istoria gândirii umane, în postmodernism. Iată de ce postmodernitatea a devenit o civilizaţie a minorităţilor *de orice fel, având, totuşi, ca paradigmă minorităţile sexuale. Se explică şi de ce postmoderniştii au descoperit şi în filosofia lui Michel Foucault un stâlp de nădejde .[...] Aversiunea lui Foucault faţă de heterosexuali a ajuns până acolo încât a emis teza că „discriminarea" sexuală în bărbat şi femeie este o structură impusă de societate, nefiind „naturală", astfel că îi rămâne omului, ca sarcină a „noii antropologii" (!), o revoluţie comparabilă cu a Supraomului nietzschean. Iar prima teză a acestei revoluţii ar fi: „Trebuie să ne eliberăm de instanţa sexului, teză asociată cu întrebarea cheie: "Avem nevoie de un adevărat sex?" Evident, răspunsul e negativ (potrivit pentru Foucault, nu şi pentru toţi oamenii - n.a.). E nevoie de o desprindere a omului de natural, de biologic, de sub tirania sexului. Rostul homosexualilor pe lume e să producă o asemenea eliberare, căci ei nu suferă de o „maladie a instinctului sexual" cum se crede, ci sunt fiinţe evoluate, capabile să împingă umanitatea spre „noi modalităţi de viaţă care să se sustragă problemei identităţii şi dorinţei.* ***„Foucault este un vizionar: el prevede o nouă cultură şi civilizaţie, cu un stil de viaţă „gay", în care înclinaţiile heterosexuale să fie excepţia, iar nu regula****. De aici repulsia lui Foucault (dar şi a celorlalţi filosofi ai nonidentităţii) faţă de* origine, *de* identitate*. Ambiguitatea fiinţei care-şi neagă originea duce la necesitatea transformării radicale şi perpetue a omului. Foucault acuză creştinismul că a încorsetat omul în* identitate, *silind indivizii „a se recunoaşte drept subiecţi, ai plăcerii, dorinţei, tentaţiei şi li s-a solicitat, prin mijloace diverse (examene de sine, exerciţii spirituale, mărturisiri) să etaleze, în legătură cu ei înşişi şi cu partea lor cea mai secretă, jocul adevărului şi al falsului", ca incitare la discurs, care a dus la o cunoaştere specifică.*[127]

*

Recitindu-l pe Eminescu, se poate constata că poetul ştia de zvonul morţii lui Dumnezeu, Nietzsche fiind doar ultimul ei mare colportor. Nu atât ateii poartă vina dispariţiei sentimentului religios, zice poetul, cât oamenii Bisericii înseşi. [...] ***În orice caz, descreştinarea Europei era***

[126] Ibidem, pp.48-51.
[127] Ibidem, pp.67-68.

privită de Eminescu ca pe cea mai mare catastrofă istorică de la căderea Bizanţului*. [...] Dimpotrivă, lui Nietzsche ireligiozitatea modernă îi apărea ca tonică, înlăturarea de ultim obstacol în calea libertăţii omului. (sau, mai degrabă, aşa apare Nietzsche în tălmăcire postmodernă). El n-a vrut să ştie că păzitorul libertăţii omului e Dumnezeu, iar nu diavolul. El n-a vrut să ştie nici de afirmaţia lui Baudelaire că viclenia cea mai frumoasă a diavolului e să ne facă să credem că nu există. A crezut că omul, prin sine , îşi poate păzi singur libertatea. Omul nu are nimic de păzit, fiindcă Dumnezeu l-a creat liber. [...]*

Ce sunt epigonii? Oameni care au pierdut acuitatea privirii şi a auzului, oameni care nu mai aud plânsul Demiurgului. *Cu viziunea sa, Eminescu recunoaşte că nu vine spre Dumnezeu dinspre teologie, ci dinspre filosofie, aşteptându-se să fie mustrat de preoţi: „Nu ne mustraţi! Noi suntem de cei cu-auzul fin / Şi pricepurăm şoapta misterului divin;'' (*Preot şi filosof*). Ba, la rându-i, îi mustră pe teologi că limbajul lor convenţional (de lemn, cum i-am spune azi), i-a îndepărtat pe oameni de credinţă, adresându-se unor surzi: „Urmaţi în calea voastră mulţimii de absurzi / Şi compuneţi simfonii şi imnuri pentru surzi, / Ascuteţi adevărul în idoli, pietre, lemn, / Căci doar astfel pricepe tot neamul cel nedemn / Al oamenilor zilei sublimul adevăr - / Ce voi spuneţi în pilde, iar noi l-avem din cer".*

Iată, aşadar, o cu totul altă rebeliune filosofică decât la Nietzsche, nu mai puţin radicală, implicând toate datele rupturii de metafizică, inclusiv de ideea morţii Demiurgului, a eternei reîntoarceri, a epigonismului. Din păcate, Occidentul păstrează o ignorantă intermitentă faţă de alte culturi, iar cărturarii români, complăcându-se în epigonism (sincronism), refuză a vedea comoara din propria casă.

Deşi postmoderniştii îi dau dreptate lui Nietzsche şi-l ignoră pe Eminescu, se dovedeşte că Nietzsche, cel interpretat de portmodernişti, e pierzător, iar Eminescu – câştigătorul încă ignorat. Şi asta se vede din rezultatul filosofării lui Nietzsche: el a visat la apariţia supraomului şi a rezultat subomul sau omul recent postmodern. Atât de apropiat de Nietzsche în critica vechii antropologii şi a metafizicii, Eminescu se desparte de acesta decisiv. Piatra lor de hotar poate fi şi critica epigonismului. Poetul român dă credit înaintaşilor *iar nu* epigonilor. ***Punctul de divergenţă este*** **credinţa**. *(Eminescu e un gânditor profund creştin). Epigonii lui Eminescu sunt „modernişti" şi, deopotrivă „postmodernişti". Raportându-se la istorie, ei* vor progresul cu orice preţ, *precum Caţavencu al lui Caragiale, iar în plan real – istoric – precum C.A. Rosetti, calificat de Eminescu drept „părintele demagogiei române". Interesant că opţiunea lui Nietzsche pentru epigon vine din dialectica eternei* reîntoarceri*, care abandonează, totuşi, ideea hegeliană de progres. Ştiut e că şi Eminescu e un antihegelian, dialectica lui fiind, în realitate,* o antitetică. *E una dintre acele întâlniri stranii dintre Eminescu şi Nietzsche, dovadă că ei gândeau la fel (genial - n.a.), dar în ecuaţii ontologice total diferite.* ***O „ecuaţie" sofistică, la Nietzsche, în spiritul*** **adevărului,** ***la poetul nostru***. [128]

*

Europenii au împrumutat de la americani (sau li s-a importat, în felurite moduri -n.a.) ideologia postmodernismului şi, în virtutea acesteia, şi-au croit o constituţie ateistă, ignorând că America nici nu se gândeşte să-şi schimbe Constituţia, care nu este postmodernistă. America a rămas, în esenţa ei, pragmatistă, pe când postmodernismul n-a fost decât un vânt al modei. [...]

Paradoxul ceauşist a fost acest hibrid monstruos între comunism şi pseudonaţionalism, numit şi naţional – comunism*, care a făcut din România cea mai slabă ţară din „lagărul socialist", de îndată ce s-a ieşit din sistem. Sciziunea ideologică dintre „naţionalişti" şi „internaţionalişti" s-a instalat în sânul partidului comunist imediat după venirea lui Ceauşescu la putere. Ea a dus la ceea ce am numit, în altă parte, „complexul sfâşierii". [...]* ***Dacă în 15 ani***

[128] Ibidem, pp.55-58.

de tranziţie postcomunistă România a fost (şi mai este) cea mai slabă ţară din vechiul sistem, e fiindcă i-a lipsit inteligheniei o veritabilă conştiinţă naţională. *Şi aici se vede cât de bine a lucrat ideologia comunistă la neantizarea acestei conştiinţe.* ***Iar intelectualii care au pus mâna pe frâiele culturii după 1989 s-au trezit în bună companie cu ideologia postmodernistă a stângii americane, iluzionându-se – culmea ironiei! – că face o politică de „dreapta”.*** *[...]*

În consecinţă, (Paul) Goma a ajuns exilatul cel mai demonizat, într-o măsură în care nici regimul comunist nu reuşise s-o atingă. Şi asta nu fiindcă el este „spurcat de gură” (cum îl apreciau comuniştii - n.a.), ci fiindcă a înţeles că trădarea intelectualilor *a supravieţuit cu brio celor vreo cincizeci de ani de comunism. Iar* ***Goma reprezintă conştiinţa naţională de sorginte eminesciană****, în contra pseudo-naţionalismului de tip ceauşist. Înfrânt ca disident şi alungat din ţară în anii lui Ceauşescu, el este astăzi înfrânt ca naţionalist. E un alt paradox, fiindcă Paul Goma n-a dat niciodată impresia că e un militant naţionalist. Şi nici nu e.* ***Dar îi pasă profund de destinul României****, ca urmaş al urieşeniei naţionale basarabene a lui Constantin Stere. Goma trăieşte acum sărac şi bolnav la Paris, după cum la fel trăiesc mulţi scriitori din ţară, spre deosebire de o minoritate profitoare, care şi-a asumat rolul de neo-activişti, „formatori” şi „diriguitori” de opinie în numele unei pseudo- societăţi civile.*

Adrian Dinu Rachieru a sesizat că există două etape în evoluţia postmoderniştilor români, după 1989. În primii ani, ei au fost preocupaţi mai cu seamă de ocuparea instituţiilor culturale, pe când discuţiile în jurul conceptului de postmodernism *aproape că au sucombat, pentru ca de prin 1995 să revină în forţă, moment când au şi reuşit să „clasicizeze” curentul, impunându-l ca temă de studiu în manualele alternative din învăţământul preuniversitar.* [129]

*

*Christophor Norris, într-un studiu din 1991 (*Ce nu e în ordine cu postmodernismul?*), constată că, intrat în politică, postmodernismul îşi pierde bruma de predispoziţie ludică şi ameninţă să fie „o adevărată catastrofă”, căci deformează, în primul rând, generaţiile tinere, ceea ce confirmă constatările lui Alain Finkielkraut produse ceva mai devreme. Dacă acestea sunt simptome de postmodernitate, România se poate lăuda că se găseşte în avangarda curentului, devenind încă de pe acum oglinda lumii viitoare. Există, altminteri, un contrast izbitor între spectacolele – parodii distractive din televiziuni şi starea naţiunii.* ***Mai mult, postmodernismul românesc a creat un nou tip uman*** **– teleintelectualul***, ipostaziat în analist politic, economic, cultural. „Sunt oare, neapărat,* elitele mediatice *veritabile elite?” se întreabă Adrian Dinu Rachieru. În realitate, e vorba de o pălăvrăgeală infinită, de o perfectă perpetuare a ceea ce Mircea Iorgulescu numea* marea trăncăneală*, referindu-se nu numai la eroii lui Caragiale. E la mijloc o* exhibare narcisistă*, caracterizată de conformism politic pus în slujba intereselor individuale şi de grup, cum observa şi sociologul francez Pierre Bourdieu. „Dacă revoluţia va fi ratată, ne atenţionează Rachieru, elitele vor trebui să răspundă la judecata Istoriei”.*

Părerea mea e că nu se vor sinchisi de starea naţiunii, fiindcă ***mentalitatea postmodernă nu aduce nici o responsabilitate faţă de patrie****, nemaivorbind că în faţa Istoriei nici atât, din simplul motiv că am trăi nu în istorie, ci în postistorie. Adrian Dinu Rachieru invocă opinia lui Mihai Ungheanu conform căreia „Cine se plasează în afara ţării reale nu poate fi elită”. Cristian Tudor Popescu sesiza şi el că intelectualul român „nu-şi mai simte ţara”. Intelectualul român nici nu mai are în vedere aşa ceva, după cum decreta un tânăr teleintelectual imberb, „analist politic” curtat de televiziuni, Cristian Preda, dat fiind că ar exista o incompatibilitate între postmodernismul politic (şi cultural) şi specificul naţional. Adrian Dinu Rachieru se arată încă optimist, sperând în soluţia lui Dimitrie Gusti:* naţionalizarea elitelor. *[...] tradiţia trebuie*

---

[129] Ibidem, pp.104-122.

eliminată, pentru ca omul nou, postmodern, să-şi poată urma calea nestingherit spre secolul al XXI-lea. [...]

Omul postmodern trebuie eliberat de ideea Centrului, fiind liber să aleagă, condiţia lui cea nouă stând în avantajul nomadismului. Filantropia guvernelor din România (sau de aiurea), graţie căreia se acordă tinerilor basarabeni burse, în speranţa că vor redeveni români, apare ca un semicaraghioslâc de care cei deştepţi profită, fiindcă ţinta lor nu e să se îndrăgostească de Tzară (denumire dată de Tamara Carauş), ci să poată evada din ghetoul moldovean şi să devină postmoderni, adică nomazi.*[130]*

*

***Modelul noului nomadism este, desigur, american. America absoarbe nu numai migratori de pe întreg globul, dar şi-n interiorul statului nu mai există prejudecata ataşării de locul natal (sau de patrie)**, încât, într-un an de zile cineva poate să emigreze de pe coasta de est spre cea de vest, fără a-şi mai lua măcar cu sine familia şi lucrurile din locuinţă, cum făceau migratorii asiatici spre Europa. [...] Nomadismul postmodern, eliberat de orice complexe mesianice naţionale, religioase, culturale, pare a fi spaţiul paradisiac al globalizării. Dacă universitarii de la Bucureşti sunt uimiţi cât de repede au devenit tinerii basarabeni campioni ai postmodernismului politic şi cultural, atunci numeroşii nomazi din ţările orientale, care trec fraudulos graniţele Occidentului, vor fi fiind supercampioni ai noii mentalităţi. [...]*

Dacă în secolul al XIX-lea Eminescu întrevedea o primejdie a „americanizării" României (America dunăreană), acum, se pare, proiectul e să se realizeze o America europeană. *Mircea Cărtărescu (înainte de a-şi anunţa renunţarea la postmodernism; ca şi Patapievici) credea serios, în 1998, în plăsmuirea unei Europe postmoderne, adică deplin americanizată: "Falia care-i desparte esenţial pe optzecişti şi postoptzecişti de cei dinainte este falia dintre două lumi: lumea francofilă a costumului şi a cravatei, a muzicii clasice, a sărutului mâinii şi a respectului pentru marile valori şi, pe altă parte, **lumea pătrunsă de spiritul american, lumea hainelor de pe stradă, a muzicii rock, a pletelor, a culturii «populare», a emancipărilor de tot felul"**. [...]*

H.R. Patapievici scria, la modul profetic, că „steaua lui Eminescu a apus" pentru totdeauna. De ce? Tocmai fiindcă aşa prezice canonul postmodernist: "Ca poet naţional, el nu mai poate supravieţui, deoarece noi ieşim, din zodia naţionalului". [...] Iar primul lucru pe care l-a declarat noul director (al Institutului Cultural Român), în alocuţiunea de înscăunare, e că, de aici încolo, cultura, în viziunea institutului, nu va mai fi o chestiune naţională, *ci una strict* privată*. Nimeni din agitata inteligenţie naţională n-a sesizat tâlcul declaraţiei de program. E de prevăzut ce loc va ocupa o valoare ca Eminescu în proiectele private patapieviciene. **Se pare că, în România, primul criteriu de promovare în funcţii de importanţă naţională** (ca şi Uniunea Scriitorilor Români ş.a. - n.a.) a unui individ este lepădarea de Eminescu (dar acelaşi Eminescu reunindu-i pe toţi adevăraţii intelectuali! –n.a.). Exact după acelaşi criteriu i-a fost plasat preşedintelui Emil Constantinescu un consilier politic, Cristian Preda, tot mutant postmodernist, imediat după ce a declarat în faimosul număr din* Dilema *că Eminescu este* nul din toate punctele de vedere.*[131]*

*

Lucrări precum cea a lui Samuel P. Huntington despre ciocnirea civilizaţiilor sunt menite să atragă atenţia asupra dimensiunilor reale ale pericolului. Această confruntare de nivel planetar se face nu între marile religii, cum credea Huntington, ci între un Occident secularizat şi o lume islamică radicalizată, ambele trădări ale religiilor prin **ideologizare**. *Cu alte cuvinte, se ciocnesc un Occident* postmodernizat *şi un Orient radicalizat în* fundamentalism.

---

[130] Ibidem, pp.123-126.
[131] Ibidem, pp.126-128.

Ateismul postmodern este ultima fază a secularismului început de mişcările protestante şi amplificat de Revoluţia Franceză, până în zilele noastre. ***Secularizarea a însemnat un lung proces de* demagificare *a lumii***, *pe care l-a analizat cu pătrundere Max Weber.* ***Etica protestantă a avut revelaţia mântuirii prin muncă***, *ceea ce a declanşat spectaculosul fenomen al apariţiei* capitalismului. *Dar de aici a început şi adâncirea secularizării, cu pierderea rădăcinilor religioase ale capitalului. Nimic în fiinţa –* ca – fiinţare *nu se poate sustrage* **diferenţei ontologice**. *Uriaşul progres al Occidentului s-a făcut cu preţul nevăzut al* ***pierderii credinţei***. *Intelectualii hiperraţionalişti ai Europei au militat constant pentru* demagificarea *lumii, adâncind antiteza monstruoasă* religie/ştiinţă, *până la pierderea totală a* sensurilor *cu care se mândreşte, doctrinar, postmodernismul. Antitezele monstruoase înlesnesc întotdeauna apariţia unui gol, a unui vid fiinţial, cum a observat Eminescu.* ***În cazul Europei, acest vid lăsat de secularizare a fost umplut de numeroase secte religioase, dar mai cu seamă de cele două mari „religii" ateiste: comunismul şi nazismul***. *Acestea sunt marile „roade" ale* capitalismului care şi-a pierdut rădăcinile religioase.

Intelectualii care au început să înţeleagă consecinţele secularismului modern şi postmodern, militează, ***în spirit transmodern***, *pentru desecularizare. Secularizarea este cel mai puternic argument al fundamentalismului islamic în contra unui Occident „lipsit de Dumnezeu". În vreme ce creştinul occidental îşi poate permite luxul de a nu mai fi creştin, ateismul fiind forma lui de a fi extremist fără a lăsa impresia extremismului (ideologic, prin cultul libertăţii extreme - n.a.), extremismul islamic nu-şi îngăduie luxul de a nu fi fundamentalist, ceea ce este, în realitate, tot o abatere radicală de la preceptele* Coranului. *Ciocnirea devine, astfel, inevitabilă, căci nu miza credinţei intră în joc, ci mizele politice şi ideologice. Occidentul secularizat acuză islamul ca fiind ostil modernizării şi progresului (condus fireşte de Israel şi S.U.A. - n.a.). E o iluzie ideologică lucrând în defavoarea Occidentului. [...] Estimp, europenii atei nu văd că, în realitate, islamul cucereşte paşnic Occidentul, slujindu-se de armele democraţiei, ale modernităţii, contrazicându-i, astfel, pe ideologii europeni care-i cred „primitivi" pe orientali.* [132]

*

Credem că rivalitatea actuală, antiteză monstruoasă, dintre Occident şi Orient, ca operă a postmodernităţii, poate fi depăşită, spre binele ambelor părţi, numai printr-o mentalitate transmodernistă. *[...] Ziauddin Sardar ne atenţionează că societăţile musulmane cunosc un triplu impact, căci asupra lor se exercită presiuni dinspre forţele* modernităţii, *ale* postmodernităţii *şi ale* tradiţionalismului. *Complicata ecuaţie în care sunt aruncate nu e soluţionabilă prin nici unul dintre cei trei termeni, ci printr-un al patrulea, dincolo de toate aceste provocări – o mentalitate* transmodernă, *în stare să le valorizeze pe celelalte. [...]*

România a avut dintotdeauna „modernişti" şi „tradiţionalişti" (mai ales în ultimele două veacuri - n.a.), dar i-a lipsit spiritul transmodern, *pe care-l reprezenta Eminescu cel mai ignorat gânditor de politică naţională. [...]* ***Transmodernismul*** *nu invită la dispariţia sau anihilarea nici uneia dintre părţi, cum procedează extremismele contemporane. Sardar reproşează postmodernismului că a înlocuit realitatea cu „un ocean de imagini, o lume în care orice distincţie între imagine şi realitatea materială s-a pierdut", pretinzând, în chip curios, că pariază pe* concret: ***„Postmodernismul vede lumea ca pe un joc video***, *croindu-şi calea de aici-acolo, purtând războaie în ciberspaţii, iubind într-o lume formată din biţi. [...] Spre deosebire, transmodernismul trece dincolo de modernitate, toate, se ridică deasupra modernităţii şi ne duce într-o altă stare de existenţă. Astfel, spre deosebire de postmodernism, transmodernismul nu este o proiecţie lineară. Îl putem înţelege mai bine cu ajutorul teoriei haosului. În toate sistemele*

[132] Ibidem, pp.156-158

complexe – societăţi, civilizaţii, ecosisteme ş.a. – multe variabile independente interacţionează în numeroase moduri. Teoria haosului ne arată că sistemele complexe au abilitatea de a crea ordine în haos. Aceasta se-ntâmplă într-un punct de neutralizare numit «marginea haosului». La marginea haosului, sistemul se află într-un fel de însufleţire între stabilitatea totală şi fărămiţarea în haos. În acest punct, aproape orice factor poate împinge sistemul într-o ordine superioară, astfel spus sistemul evoluează spontan într-o nouă ordine de existenţă. Transmodernismul este transferul modernităţii de la marginea haosului într-o nouă ordine socială. Astfel, transmodernismul şi tradiţia nu mai sunt două viziuni opuse ale lumii, ci o nouă sinteză a amândurora. [133]

*

Din păcate, mulţi politicieni, birocraţi, elite culturale sunt captivii mentalităţii postmoderne, incapabili de a se desprinde de ideologiile remanente, conservând o antipatie iresponsabilă faţă de tradiţie. Ziauddin Sardar invită la schimbarea lentilelor Vestului privitor la tradiţia islamică, pe care occidentalii o văd ca sistem închis. Dimpotrivă, tradiţia este deschisă şi dinamică, altfel ar fi condamnată dispariţiei; ea trebuie să fie judecată „din perspectiva transmodernismului şi înţeleasă cu propriile concepte şi categorii.”

Pe de altă parte, fundamentaliştii islamici dovedesc, în mod paradoxal, că sunt nu mai puţin duşmani ai tradiţiei decât adversarii lor postmodernişti, căci constrâng tradiţia la ideologie exclusivistă, sufocând-o. Sardar deplânge faptul că ţările islamice sunt guvernate, în majoritatea lor fie de ultramodernişti, fie de ultratradiţionalişti, „nici unii, nici alţii neavând înţelegere pentru transmodernism”. [...]

Se pune acum întrebarea în ce măsură creştinismul poate fi compatibil cu transmodernismul, iar – prin acesta – Occidentul creştin şi Europa creştin ortodoxă. Răspunsul nu poate fi decât unul: creştinismul *este o religie* transmodernă*, prin excelenţă. Capitolul dedicat teologiei Părintelui Stăniloae o dovedeşte cu prisosinţă, în ceea ce priveşte ortodoxia. [...] Biserica există pentru gloria lui Dumnezeu, nu pentru a fi conectată la cultura umană. [...]”Dumnezeu este Duh şi cine se închină Lui trebuie să I se închine* ***în Duh şi adevăr****”. Deci Dumnezeu are propriul fel de a fi căutat şi iubit. Dacă pentru samariteni şi evrei era o chestiune de* loc*, Dumnezeu spune că asemenea căi sunt insuficiente, căci trebuie cunoscut* ***prin Spirit (Duh) şi Adevăr (Cuvânt)****. Cunoaşterea lui Dumnezeu este după voia lui Dumnezeu, nu a omului, căci este neschimbător şi infinit. [...] Fiind dincolo de paradigmele culturale, transmodernismul este transculturalism.* [134]

*

Să mai luăm în calcul celebra declarare a morţii *lui Dumnezeu. Or, aceasta a fost supralicitată de postmodernişti, după ce devenise loc geometric al ideologiei comuniste. Şi ceea ce este abuziv vine dintr-o flagrantă denaturare a enunţului nietzschean, deoarece gânditorul german n-a părăsit niciodată logica trivalentă a creştinismului, deşi credea contrariul. Ar mai fi şi piatra de încercare a atitudinii faţă de* naţional*. Modernismul radical comunisto-internaţionalist a repudiat naţiunea. La fel fac astăzi urmaşii postmodernişti „liberali”. [...] Eminescu, în plină ascensiune a* modernului *de tip liberal, nu este doar un „premodern”, ci şi un* transmodern*, deşi nu s-a numit ca atare, el concepând o modernitate* conservatoare*, de felul celei engleze, pe care o şi invocă. [...]*

Atrag atenţia în mod deosebit, că transmodernismul nu înseamnă şi nu trebuie să însemne renunţarea la identitate*, ci* sporirea *acesteia ca eternă* reîntoarcere*, mereu nouă şi mereu veche, conform adevărului că „acei care îşi vor regăsi viaţa trebuie să o piardă” mai întâi, după modelul jertfei iisusiace. [...] În Statele Unite, un promotor al dialogului*

---

133 Ibidem, pp.159-162.
134 Ibidem, pp.162-167.

transmodernist, interconfesional este teologul Alan Watts, care a recurs la „experienţe" ale eliberării de îngrădirile strict confesionale (într-un sens opus restricţiilor epistemologice ale lui J.J. Fanella), redimensionând tradiţiile, recuperând filozofia perenă, abandonată, de postmodernişti şi toate formele culturii. Astfel, dialogul global interconfesional poate deveni şi dialog intercultural global*, ceea ce nu se produce fără reacţiile, uneori violente, ale celor închişi în mentalitatea modernistă, chiar în interiorul bisericilor.*[135]

*

Se pune întrebarea în ce măsură aşa-numita gnoză de la Princeton *prefigurează eonul transmodern? Mişcarea s-a născut în 1969, la Princeton (universitatea unde lucrase Einstein), la Pasadena şi la Mont Palomar. În scurt timp, au aderat* ***mii de savanţi, constituindu-se un fel de francmasonerie „fără înscăunări, fără rituri"****, un aristocratism fără veleităţi aristocratice, ca reacţie la domnia materialismului marxist, a freudismului, a scientismului modernist, a ideologiilor de tot felul şi în favoarea reîntoarcerii Spiritului, într-o „sinteză contemporană a ştiinţei, religiei şi filosofiei". Mai mult, s-a vrut un veritabil mesaj pentru mileniul al III-lea. Intenţia mărturisită era să se pună capăt crizei religioase moderne, America având şi avantajul că nu a coborât, precum Europa, cortina de fier între religie şi cercetarea ştiinţifică. Europa a favorizat, cu spiritul ei schizofrenic, umplerea golului, lăsat de antiteza religie/scientism, cu marile ideologii: nazism, comunism etc. [...]*

O neîncredere funciară, lucidă, etalează gnosticii (adoratorii ştiinţei - n.a.) şi faţă de mişcările minoritare (homosexuale, feministe, hippies, alţi „iconoclaşti"), găsindu-le de-a dreptul puerile. Şi primejdioase. Cazul feminismului *este revelator, o rătăcire cu consecinţe grave pentru umanitate, căci, în realitate, este un grosier* anti-feminism. ***Feminismul postmodern e o pornire contra firii, deoarece vrea să adopte „virilismul", să dobândească pseudo-drepturile bărbaţilor: grosolănie, cinism, viaţă aventuroasă, violenţă, neglijarea familiei, fumatul, drogurile etc.*** *Din acest punct de vedere, critica feminismului aminteşte de cea a lui Nietzsche. Exemplul fumatului este de un mare bun simţ: „femeile au început să fumeze, în timp ce adevăratul feminism ar fi trebuit să-i îndemne pe bărbaţi să se lase de fumat". Şi: „Gnosticii deplâng pseudo-feminismul femeilor excitate care, prin extremismul lor brutal, rivalizează cu bărbaţii" (Raymond Ruyer).*

Respiritualizând lumea, gnosticii îi redau transparenţa, căci gnoza tinde să fie „filosofia Luminii conştiente". Dar deşi **noul iluminism** *nu are nimic de a face cu acela scientist şi materialist din Secolul Luminilor,* transparenţa spirituală *tinde să reînvie panteismul precreştin dinspre un teocentrism cosmic. Cu toate că neo-gnosticii se feresc să numească Spiritul universal Dumnezeu, ei îl recunosc ca atare şi susţin că Universul însuşi este Dumnezeu, într-o plinătate dinamică, nu eonică, ci* holonică*. Pare să existe unele asemănări dintre Universul gnostic şi cel al lui Eminescu, privirea lor fiind arheală. Însă, în definitiv, neo-gnosticii extind conceptul de* Dasein *la întreg cosmosul, nemaiexistând diferenţă între* Sein *şi* Dasein*,* ***extirpând, altfel spus, orice diferenţă ontologică****. De aceea,* ***<u>filozofia şi teologia gnozei nu se diferenţiază esenţial de ale masoneriei</u>****, coborându-se la nivelul ethosului macrofizic din sistemul celor trei materii lupasciene, fiind paradoxal, un soi de* biologism atoateomogenizant. *Nefamiliarizaţi cu subtilităţile filosofiei şi teologiei, gnosticii riscă să alunece, cum observa în 1975 Louis Sableron, într-o „bâiguială filosofică". Şi acesta este, din păcate, impresia finală pe care o lasă străluciţii savanţi de la Princeton şi comilitonii. [...] De fapt, gnosticii aceştia nici nu urmăresc geneza unei noi religii, o imposibilitate practică, ci doar să legitimeze „ştiinţific" o redimensionare a religiei moniste iudaice, dat fiindcă foarte mulţi dintre neo-gnostici sunt evrei!* ***Nu întâmplător din ruinele gnozei s-a declanşat mişcarea fantezistă New Age****. Preţul:*

[135] Ibidem, pp.174-184.

întoarcerea într-o epocă revolută, a unui monoteism incapabil să iasă din logica aristotelică a terţiului exclus. Astfel, formidabilii savanţi de la Princeton au ratat deschiderea drumului către filosofia şi teologia mileniului al III-lea, meritul, dinspre ştiinţă, revenindu-i europeanului Ştefan Lupaşcu.[136]

*

Am văzut cum gnosticii de la Princeton au reclamat, pe bună dreptate, impostura feminismului. Dar, surprinzător, există câteva puncte comune între neo-gnostici şi feminişti, care, la rându-le, sunt tot nişte gnostici. Adepţii ambelor tabere năzuiesc la mai mult de a fi doar nişte militanţi laici, visând la întemeierea unei noi religii în zona New Age. De aceea, ***ţinta comună este „demitizarea" lui Iisus şi, deci, răpunerea creştinismului considerat muribund. [...]*** *De la o emancipare firească a femeilor,* ***feminismul a putut ţinti să devină o*** **nouă religie** ***împotriva creştinismului, îndeosebi****. Nu altul e mesajul cărţilor de mare ecou ale lui Dan Brown, din seria* Codul lui Da Vinci*. Autorul este sclipitor de inteligent şi a avut dibăcia să recurgă la* ***formula cărţilor de consum, atât de căutate în*** **Kitsch-*ul postmodernist****. El a pariat pe o cât mai largă penetrare în „mase", fiind la antipodul elitismului neo-gnostic.* *Erezia lui pariază pe ideea veche că Biserica a denaturat creştinismul primitiv.* *Momentul crucial este stabilit în anul 325, la Conciliul de la Niceea. [...] Dar, crede Dan Brown, cotitura a fost o uriaşă eroare (impunerea dogmei Sfintei Treimi), atent regizată de împăratul Constantin cel Mare, în beneficiul propriei puteri. Împăratul ar fi dat poruncă să se distrugă toate evangheliile care vorbeau despre natura pur umană a lui Iisus Hristos. [...] „Adevăratele" evanghelii şi alte scrieri arătau, însă, că Iisus a fost* un om extraordinar*, dar om în carne şi oase, iar nu născut prin Duh, de acelaşi rang cu Tatăl ceresc. [...] S-a căsătorit cu Maria Magdalena, care la rându-i, nu a fost o prostituată, ci de sânge regal (de unde ar deriva San Greal,* ***Sfântul Graal****). [...] Ameninţată, însă, imediat după înmormântarea lui Iisus, Maria a fugit în Galia, fiind adăpostită de o comunitate de* ***evrei*** *(evrei care nici nu existau atunci sub acest nume; iar Sfântul Graal joacă un rol important în ideologia masonică/evreiască - n.a). În sânul acelei comunităţi s-au perpetuat descendenţii lui Iisus şi ai Mariei Magdalena, care nu sunt alţii decât întemeietorii dinastiei Merovingienilor, clăditorii, deci, ai viitoarei Franţe! Rămâne un mister de ce Maria Magdalena, în loc de a fi cap al unei Biserici, s-a mulţumit doar cu a întemeia o dinastie. Totuşi, Dan Brown înclină să creadă că timp de vreo trei veacuri creştinismul a avut o coloratură feministă, iar nu „patriarhală", cum a ajuns de la Constantin cel Mare încoace. Altfel spus, apostolii au respectat testamentul lui Iisus privind sacrul feminin. Astfel, „Iisus a fost primul feminist din istoria omenirii. El şi-a dorit ca viitorul Bisericii sale să fie încredinţat Mariei Magdalena." (?!)*

Şi fiindcă „feminiştii" au fost persecutaţi ca eretici, mai ales după Niceea, un urmaş al dinastiei merovingiene, ducele Godefroi de Bouillon*, a înfiinţat în 1099 o confrerie secretă de tip masonic şi religios numită* Le Prieuré de Sion *(Stăreţia din Sion), al cărei principal scop a fost să salveze de sub ruinele vechiului templu de la Ierusalim documentele care atestau adevărata natură umană a lui Hristos şi testamentul său matriarhal. Acestea, împreună cu sarcofagul Mariei Magdalena, vor constitui marele secret al Sfântului Graal, păstrat de ordinul Cavalerilor Templieri, cei care dobândiseră documentele în urma unei cruciade. [...] Iată de ce posesia lor le-a adus Cavalerilor Templieri o putere extraordinară în faţa Vaticanului, şantajabil din atare pricină. [...] Aşa au ajuns la o mare putere, (nu prin crime şi jafuri – n.a.) deţinând teritorii în 12 ţări occidentale (Rămâne o enigmă de ce n-au şantajat şi Biserica din Răsărit!) Îngrijorat de expansiunea templierilor, Papa Clement al V-lea, în înţelegere cu Filip al IV-lea al Franţei, a pus la cale, la 13 octombrie 1307, nimicirea ordinului, reuşind să-i*

[136] Ibidem, pp.187-191.

stârpească pe cei mai mulţi. De atunci ar fi rămas ziua de 13 „cu ghinion”. Unii, însă, au scăpat, fiind cunoscuţi ca Sangreal (Sfântul sânge). Ei vor duce mai departe secretul până în Ziua de Apoi, când vor putea dezvălui marea impostură a Bisericii creştine, spre a o dărâma şi a o înlocui cu adevărata Biserică proiectată de Hristos, cea feministă. (?!) [...] În asemenea context dramatic, singura posibilitate de aflare a adevărului a devenit decodificarea operelor lui Leonardo da Vinci (cum ar fi Cina de Taină, Sfântul Graal nefiind potirul din care au băut apostolii, ci marele secret privind adevărata natură umană a lui Hristos şi testamentul (Său matriarhal - n.a.), misiune revenită lui Dan Brown, în cărţile sale, care pariază pe un mare impact planetar.

La nivel simbologic, va fi, în primul rând, o substituire de cruci. Cea a creştinismului va cădea (spune Dan Brown, al cărui nume trimite poate şi la Sandra Brown, care a viciat enorm literatura! - n.a.), fiindcă a fost una a torturii*, metodă practicată şi de Inchiziţie, în virtutea cruzimii bărbaţilor în contra feminităţii (de fapt, vrăjitoare, care n-au fost acuzate pentru că „gândesc”, cum susţine Brown - n.a.). În locul ei, va veni* crucea *paşnică, pătrată, roşie, cu toate braţele egale, adică, nu alta decât cea a Cavalerilor Templieri (acuzaţi şi ei de sodomie, între altele), de regăsit şi pe drapelul unor state ca Elveţia.(dar şi pe unele pachete de ţigări la modă - n.a.) New Age va fi* eonul *păcii, al frăţiei universale, o perfectă echilibrare a lui* Yin *şi* Yang *sub întronizarea Mariei Magdalena drept cap al Bisericii. Această perfectă* echilibrare a femininului cu masculinul *este simbolizată de Steaua lui David: „Steaua lui David... Uniunea perfectă a femininului cu masculinul...Pecetea lui Solomon...ce desemna locul Sfintei Sfintelor, locul în care se credea că sălăşluiesc divinitatea masculină şi cea feminină – Jahve şi Shekina.*[137]

*

Dacă autorul s-ar fi mulţumit cu succesul unui roman thriller *foarte bine făcut, ar fi intrat ca atare în istoria literaturii. Dar el revine în cărţile următoare cu „citate” din arhiva* Cavalerilor Templieri *(pentru a fi mai credibil şi ca „istoric” - n.a.), propaganda în favoarea unei* religii feministe *accentuându-se, deşi cam totul fusese spus în primul roman. El crede că ar putea fi o fuziune între Steaua lui David şi Crucea pătrată, sigla Stăreţiei din Sion, „premergătoare creştinismului cu o mie cinci sute de ani”. Simbioza aceasta ar garanta eliminarea violenţei din istorie, căci, în realitate, creştinismul n-a fost o religie a* iubirii*, ci una a* torturii. *(?!)*

Neavertizat asupra condiţiilor de apariţie a unei religii, Dan Brown le confundă cu modul de naştere a ideologiilor. El n-a înţeles că „logica” internă, a dogmei Sfintei Treimi, piatra unghiulară a creştinismului, depăşeşte toate monismele şi dualismele perindate în istorie. ***Reîntoarcerea la o religie precreştină în numele postmodernităţii, ar accentua inimaginabil cruzimea conflictelor din lume****. Un exemplu edificator este confruntarea de azi dintre steaua lui David şi monismul islamic.*

Pe de altă parte eliminarea Treimii din creştinism în favoarea unui dualism sexual în echilibru e un gând prin excelenţă gnostic*. De altfel, personajul Jacques Saunière este surprins de nepoata Sophie Neveu că practică* **sexul mistic în grup***, evocând disputatele isprăvi ale* gurului *Gregorian Bivolaru din grupul MISA. Dar Dan Brown este doar unul dintre autorii care vor să schimbe creştinismul actual într-o religie feministă, spre a repara o mare „nedreptate istorică”. În ultimele decenii, s-a creat o bogată literatură de exegeză biblică demolatoare în favoarea tradiţiei eretice. [...] Faţă de cele susţinute de Dan Brown, exegeţii ostili creştinismului adaugă multe alte defecţiuni ale teologiei biblice, pariul fiind existenţa lumească a lui Iisus Hristos. [...] De pildă, profetul creştinismului primitiv n-a fost Iisus, ci Ioan Botezătorul, marginalizat în chip vădit de* Noul Testament*, ca şi Maria Magdalena. [...] Cu probabilitate*

[137] Ibidem, pp.191-195.

*mare Iisus n-a fost evreu, ci egiptean, <u>aşa cum arată şi</u> **<u>Talmudul</u>**. [...] Comentatorii sunt convinşi că dacă tentativa de reformare a Bisericii iudaice ar fi reuşit în direcţia voită de Iisus şi de Maria Magdalena, altfel ar arăta astăzi lumea şi, bineînţeles, creştinismul. Din nenorocire, creştinismul în varianta nou-testamentară a constituit un imens recul comparativ atât cu mozaismul, cât mai ales cu islamismul, care deschisese lumii calea celei mai generoase spiritualităţi, căci adepţii religiei egiptene deţineau secrete ale cunoaşterii extraordinare, ceea ce le-a permis, bunăoară, să construiască piramidele. Aceste secrete au fost preluate, din fericire, de către eretici şi de francmasoni. (?!) De aici ostilitatea necruţătoare dintre Biserică (invidia ?!), pe de o parte, şi eretici, alchimişti şi francmasoni, pe de alta. Un Giordano Bruno, alchimist şi gnostic, a fost doar una dintre victimele ilustre ale confruntării (iar nu o excepţie ?! - n.a.) În orice caz, cu exemple de asemenea factură (cazul lui G. Bruno sau Galileo Galilei, care s-a salvat pe sine în ultima clipă - n.a.), comentatorii gnostici al Bibliei produc aparenţe solide în favoarea lor.*

*Dar proba centrală la care a căzut creştinismul (nu e Inchiziţia, cu victimele ei sau desfiinţarea Ordinului Cavalerilor Templieri - n.a.) e **atitudinea faţă de eros şi de femeie**. (era şi de aşteptat, nu?; având în vedere coruperea mai uşoară a femeii în general, precum şi cititorii din rândul femeilor, care ar putea sluji astfel cauza mişcării feministe - n.a). <u>Religiile orientale au avut marele avantaj că au văzut în eros supremul sacrament (?!), iar religia isiană cu atât mai mult, cu cât a avut ca temelie sacrul feminin, salvat în Occident doar de eretici, de alchimişti, de unele societăţi</u> **<u>masonice</u>**<u>.</u> Abia în zilele noastre Occidentul redescoperă erosul (cu sprijinul desigur al masoneriei şi mass-mediei aservite - n.a.), dar şi acum este interpretat ca pornografie, sub influenţa Bisericii anti-feministe. (?!) Vinovată de pedofilie, de violuri şi de alte vicii erotice ar fi Biserica (?!), prin <u>interdicţiile sale</u>. Teologii creştini n-au înţeles că femeia este superioară bărbatului din punct de vedere sexual (?!), că prin natura ei este destinată* plăcerii *iar nu doar procreării. [...] Femeile au fost create de Creator spre a se bucura de plăcere (?!), pe când bărbaţii mai puţin. Toate cele trei religii patriarhale – creştinismul, islamismul şi iudaismul – au categorisit activitatea sexuală ca murdară (?!) De aici toate opresiunile şi crimele contra femeilor (?!).* [138]

*

***Viclenia glosatorilor gnostici** vine de acolo că oculteză esenţa creştinismului ca* religie a iubirii*, propunând alternativa* <u>Sexualităţii sacre</u>. *În asemenea demers, sunt manipulate cu multă abilitate erorile Bisericii, care n-au fost puţine în decursul istoriei, îndeobşte prin instituţia Inchiziţiei (justificabile, parţial poate în parte, în context, în acele vremuri tulburi, când credulitatea şi bunătatea creştinilor erau atacate şi uşor de exploatat - n.a.). Fireşte, ignoră ortodoxia răsăriteană care n-a cunoscut Inchiziţia. În esenţă însă, disputa se reduce la opoziţia dintre* agapè*, iubirea împlinită în instituţia căsătoriei (în creştinism), şi* iubirea pasională*, pură (în erezii). Fenomenul a fost analizat cu ascuţită luciditate de Denis de Rougemont, în cunoscuta sa lucrare* Iubirea şi Occidentul.

*Cercetând mai în profunzime lucrurile, paradoxal, mişcarea feministă postmodernă are o influenţă nefastă asupra familiei, destrămându-o, căci, neaşteptat lucru, duce la **isterizarea şi masculinizarea femeilor**, aşa cum au atras atenţia înţelepţii de la Princeton. **Departe de a crea o „religie a echilibrului", feminismul declanşează un dezechilibru cu adevărat grav, punând civilizaţia pe o pantă a autodistrugerii demografice nu doar spirituale**. [...] Altfel spus, <u>o veritabilă revoluţie a omenirii nu poate fi ruptă de întoarcerea la familia creştină, de care lumea postmodernă s-a depărtat sinucigaş</u>. E o naivitate crasă să crezi că unul dintre sexe poate decide în faţa Sfântului Duh, ca ipostas al dumnezeirii treimice. **Femeia, ca individ uman în sine, nu e***

[138] Ibidem, pp.196-200.

mai bună decât bărbatul. *Creştinismul nu e o religie „masculină" şi familia nu înseamnă raport de la stăpân la slugă între cele două sexe. Investirea femeii cu un rol privilegiat nu ar pune capăt războaielor şi violenţelor de tot felul, fiindcă mecanismele evenimentelor nu depind de sexul conducătorilor (de fapt, în cazul unor crime şi războaie, s-a recomandat „căutarea femeii responsabile" ! - n.a.) Cu atât mai puţin de cel de* al treilea sex *al lui Michel Foucault. Familia homosexuală, pentru care se duce azi o bătălie câştigată în multe locuri, este, prin excelenţă,* **anti-familia**. *O umanitate care ar evolua spre cel de* al treilea sex *este una* sofistică *în absolut, căci înseamnă* familie pentru moartea speciei, *epuizată într-o iubire narcisiacă, cel mult* pasională*. Căsătoria între bărbaţi şi între femei, în măsura în care nu poate avea ca resort decât iraţionalitatea pasiunii, nu este,* in concreto, *o căsătorie, ci o „condamnare radicală a căsătoriei", „profund legată de pasiunea pentru război", observă Denis de Rougemont, cu trimitere şi la* ***Cavalerii Templieri, asociaţi cu androginia homosexuală şi care-şi căutau sacrificiul pentru Sfântul Graal***. *[...] „Nefericirea lor (vorbind de mitul Tristan şi al Isoldei) îşi are astfel originea într-o falsă reciprocitate, mască a unui dublu narcisism". [...] Iubirea – pasiune, ca pură adorare a femeii, a fost în secolul al XII-lea o religie, o erezie creştină, istoric determinată de la catari la trubaduri. [...]*

Căsătoria creştină este iubire ca „supunere în prezent": „Noul simbol al Iubirii nu mai este pasiunea *eternă a sufletului aflat în căutarea luminii, ci* căsătoria *dintre Hristos şi Biserică", adică iubirea celuilalt* aşa cum este el *„şi nu către ideea de iubire sau către flacăra ei dulce şi fatală". Aşadar, o revoluţie de tip* feminist*, cum preconizează Dan Brown şi comilitonii împotriva creştinismului, este o utopie menită să destrame* familia creştină*, fără a şti de urmări. „Dacă civilizaţia noastră – spune Denis de Rougemont – trebuie să supravieţuiască, ea va fi nevoită să înfăptuiască o mare revoluţie: să recunoască faptul că* ***instituţia căsătoriei*** *de care depinde structura ei socială,* ***este mai importantă decât iubirea cultivată de ea*** *şi pretinde o altă temelie decât o fierbinţeală frumoasă".* [139]

*

Îl poţi recunoaşte pe rătăcit prin lipsa afectivităţii*, care este esenţială în ceea ce poetul argentinian Roberto Juaroz numea, în 1991,* atitudine transdisciplinară*. Din păcate,* atitudinea postmodernistă *e descurajatoare şi-n atare privinţă. Ea a înlocuit afectivitatea (iubirea) cu sexualitatea. Iar, finalmente, cu pornografia. "Noi suntem - zice Basarab Nicolescu - cei care am ucis Erosul acestei lumi, favorizând dezvoltarea deşănţată a masculinităţii lumii noastre.* ***Erosul a fost înlocuit cu mascarada erotică, nunta feminităţii şi masculinităţii cu o eliberare sexuală ce are toate caracteristicile unei sclavii (în măsura în care fiinţele umane devin anexele propriului sex)****, iar iubirea, înlocuită cu supravegherea atentă (posesivă - n.a.) pentru apărarea teritoriilor." În arta şi literatura postmodernistă există o invazie de limbaj pornografic de cea mai joasă speţă. […]*

Dacă postmodernismul respinge agresiv valorile naţionale, spiritul transdisciplinar nu mai consideră naţiunile ca anacronice. "Transnaţionalul nu implică în nici un fel devalorizarea ori dispariţia naţiunilor. Dimpotrivă, transnaţionalismul nu poate decât să întărească ceea ce este mai creativ şi esenţial în fiecare naţiune. Cuvântul «naţiune» are aceeaşi rădăcină, nasci*, ca şi cuvântul «Natură»: forma* natio-onis *înseamnă şi ea, la origine,* naştere*. Naţiunile vor putea da naştere transnaţionalismului, iar transnaţionalul va putea elimina egoismul naţional generator al atâtor conflicte ucigătoare" (egosim, devenit extremism - n.a.).* ***Este evident că transnaţionalul devine opusul internaţionalismului*** (imperialismului mascat - *n.a.) […] Transdisciplinaritatea e menită să împiedice dezastrele naţionale din secolul al XX-lea prin rigoare, deschidere, tolereanţă. […]*

---

[139] Ibidem, pp.203-206.

***Nici o religie veritabilă nu s-a născut vreodată prin gnoză pură**. Raţionalitatea poate duce, cel mult la secte sau la "religii" materialiste, de felul comunismului. […] Aşadar, creştinismul nedenaturat de schisme şi secte, neideologizat de "fundamentalişti", ci aşa cum apare el la Părintele Stăniloae, împlineşte toate exigenţele unei paradigme transdisciplinare şi transmoderniste.* [140]

*

Simţind tâlcurile autodenigrării *intelighenţiei naţionale, prin contestarea lui Eminescu, Svetlana Paleologu-Matta are intuiţia unei drame speciale (care, totuşi, nu e a României profunde!) a românilor. Pe aceştia, Eminescu îi "constrânge", "prin idealitatea lui" să-l urmeze, dar românii, "nefiind la înălţimea lui",* nu-l pot asimila *şi, în consecinţă, devin acerbi* detractori*, "patrioţi de meserie" care-şi propun să facă "ordine" în cultură şi în destinul naţiei printr-o pseudo-sincronizare perpetuă cu alţii, uitând că Eminescu este* centrul *spiritualităţii celei mai înalte (româneşti şi nu numai - n.a.). Este, probabil, aici una dintre cele mai adânci explicaţii a fenomenului* antieminescian *din cultura românească (completând imixtiunea curentului postmodernist, care şi-a propus să demoleze valorile naţionale şi naţionalismul autentic - n.a.). […] Marea revelaţie a autoarei a fost că geniul eminescian are consistenţa ontologică a unui spirit de dimensiunile lui Heidegger. Iar descoperirea a fost posibilă deoarece lecturile critice ale Svetlanei Paleologul-Matta s-au prelungit din postmodernitate în transmodernitate. Aici e cheia inaptitudinii contestatarilor lui Eminescu de a se apropria de profunzimile eminescianismului. **Dimensiunea sacrului nu intră în setul de valori postmoderniste**. Or, trebuie remarcat că Svetlana Paleologu-Matta i-a citit pe Nietzsche, pe Heidegger, pe Borges, pe Eminescu cu antenele cele mai fine ale* postmodernismului înalt*, care e anticamera transmodernităţii. […] În 1993, autoarea a putut înţelege că **postmodernismul şi neopragmatismul american "tind spre o expansiune planetară tehnico-ştiinţifică care schimbă modul de viaţă"**, dar pe un drum alimentat de orori şi de rătăciri.*[141]

*

Nivelurile de realitate ţin de ontologic*, consideră Ştefan Lupaşcu, iar multidisciplinaritatea şi interdisciplinaritatea indică marea* complexitate *a realului. În acest labirint, este menirea* transdisciplinarităţii *să facă "ordine". Ea e definită drept "ceea ce se află în acelaşi timp şi* între *discipline şi* dincolo *de orice disciplină. Finalitatea sa este* înţelegerea lumii prezente*, unul din imperativele sale fiind **unitatea cunoaşterii**". […] De precizat că obiectul transdisciplinarităţii nu îl constituie nivelurile de Realitate, acestea continuând să rămână obiect multidisciplinar şi interdisciplinar, ci* ansamblul nivelurilor de Realitate *şi, în consecinţă, zona complementară de non-rezistenţă: "Din coexistenţa pluralităţii complexe şi a unităţii deschise îşi face apariţia un nou* Principiu al Relativităţii*: nici un nivel de Realitate nu constituie un loc privilegiat de unde pot fi înţelese toate celelalte niveluri de Realitate". (Basarab Nicolescu). […]*

Nu mai există, astfel, riscul **închiderii în ideologie** *(comunismul şi nazismul, care reduceau lumea la materia macrofizică) sau al* **închiderii în concret** *(postmodernismul, care restrânge lumea la nivelul biologic de unde se nutreşte folosofia simulacrelor). Iată de ce transdisciplinaritatea marchează un* nou eon *în istoria culturii şi civilizaţiei. Deschide, de aceea, şi o nouă perspectivă asupra religiei, politicii, filosofiei, artei, educaţiei şi vieţii sociale. Toate acestea sunt de* deconstruit *şi de* reconstruit*, printr-o recuperare amplă a tot ce nu obstaculează deschiderea ethosului transmodern. Iar în asemenea privinţă suntem abia la început. Aici, mă văd nevoit să le simplific şi să le reduc la minimum de semne, căci opera transmodernităţii nu poate sta la îndemâna unui singur om.*

---

[140] Ibidem, pp.223-227.
[141] Ibidem, pp.261-262.

În sânul culturii, arta pare să fie cea mai apropiată de spiritul transmodernităţii, fiindcă ea nu a ignorat niciodată existenţa unor diferite niveluri de percepţie *ale realului, aflate în corespondenţă biunivocă. Cunoaşterea artistică este, probabil, transdisciplinară, prin excelenţă. Marele ei atu este* afectivitatea, *care-i de ordin ontologic şi care-i permite să fie nu numai* cunoaştere a cunoaşterii, *ci, mai, ales,* cunoaştere a necunoaşterii *(Ştefan Lupaşcu). [...]*

În Treimea cea de o fiinţă *se ascunde marea taină a* iubirii *pe care pariază şi Ştefan Lupaşcu (filosof care a visat la o religie situată "între mistică şi gnoză, din care ar putea să se revendice, la urma urmei, şi New Age").* [142]

[142] Ibidem, pp.216-219.

CÂTEVA DIN EREZIILE EPOCII CONTEMPORANE

Suntem oameni, suntem plini de iubire de sine, chiar dacă ne dăm sau nu ne dăm seama. Totuşi, nici unul dintre noi nu cred că ar alege în deplină cunoştinţă de cauză nici iadul nici minciuna, şi nici întunericul veşnic. […] Nu am încredere în priceperea mea de a vorbi despre Dumnezeu, dar nădăjduiesc că cel puţin sinceritatea mea te va pune pe gânduri. […] Cred că ***atunci când cineva descoperă o cale spirituală despre care este convins că este cea bună, are datoria de a o urma din toate puterile, de a nu precupeţi nici un effort pentru a ajunge la capătul ei****. […]*

Oamenii sunt educaţi în aşa fel încât să aprecieze valorile impuse de Occident. Nu sunt capabili să îi judece pe ceilalţi decât prin prisma acestor valori. Talibanii sunt nişte războinici lipsiţi de raţiune, nişte fanatici religioşi. E uşor să dăm cu pietre în ei. […] Nu îi simpatizez. Apreciez doar faptul că sunt consecvenţi cu credinţa lor. Mult mai consecvenţi decât creştinii care una cred şi alta fac. […] Ar fi bine să te duci direct la sursă, la învăţăturile Sfinţilor Părinţi ai Bisericii. Dar eu încerc să pregătesc terenul pentru această întâlnire. Cunosc nu puţini oameni care, deşi plini de râvna cunoaşterii, după ce au citit două-trei scrieri patristice s-au declarat plictisiţi, de filosofia creştină. […] Nu îţi scriu în nici un caz pentru a birui eu, pentru a te îngenunchea cu argumentele mele. Acest lucru este cu neputinţă. Eu sunt destul de sceptic faţă de polemicile teologice. Din moment ce Dumnezeu nu îngăduie ca existenţa Sa să fie demonstrată ştiinţific, polemicile nu pot avea rezultate prea spectaculoase. […]

Sunt de acord cu polemica atunci când amândoi acceptăm acelaşi teren de discuţie. Dacă amândoi am accepta autoritatea Sfintei Tradiţii şi a Sfintei Scripturi, atunci am ajunge la acelaşi rezultat. Dar câtă vreme tu, iei din Scriptură numai ce îţi convine, nu putem ajunge la aceleaşi concluzii. […] Tocmai de asta îţi acriu, pentru că, dacă mă aflu în adevăr, dacă adevărul este în Biserica Ortodoxă al cărei fiu nevrednic sunt, atunci Dumnezeu va împlini neputinţele mele şi mă va ajuta să vorbesc despre El. Şi cred Lui că mă va ajuta, deşi sunt păcătos. […] Este plicticoasă credinţa creştină? Este plicticoasă lupta împotriva patimilor? Nu, în nici un caz. Numai că omul are nevoie să parcurgă anumite trepte până să descopere Frumuseţea unei cărţi precum este Scara Sfântului Ioan, şi până să se hotărască să urce pe această scară.[143]

*

"Să combinăm utilul cu plăcutul!" Iată unul dintre sloganurile spirituale ale omului contemporan. În zilele noastre s-au împuţinat de tot ateii. Astăzi nu mai dă bine să fii ateu. E ca şi cum ai spune că eşti prost. E mult mai rentabil să îţi ascunzi egoismul sub forma unei afirmaţii gen: "Eu cred într-o inteligenţă superioară". Şi mai rentabil este să muţi centrul de greutate pe negaţie: "Eu cred, dar nu în bazaconiile de la biserică. Acolo se învaţă şi lucruri bune, dar restul…" Prin astfel de cuvinte omul se plasează într-un spaţiu foarte sigur: nu îl poate acuza nimeni că e un simplu animal raţional. El crede. În ce crede, nu contează: important este că are credinţă. Oare?!!! Crezi că există fantome sau vârcolaci? E în regulă, înseamnă că nu eşti orb faţă de lumea spirituală. Crezi în vise sau în metodele de ghicire a vitorului? E în regulă, nu te mulţumeşti cu banalitatea lumii profane. Nu este greu să observăm că mulţi oameni s-au îndepărtat de Biserică pentru că li s-a părut că drumul Bisericii nu este compatibil cu modul lor de viaţă. Oamenii fug de ceea ce li se pare că le îngustează orizontul. Biserica afirmă că tot ceea ce învaţă ea este adevărat. Asta nu este rău pentru oamenii dominaţi, de superficialitate, rău

[143] Danion Vasile, ***Despre horoscop, cutremure şi ghicirea viitorului***, Ed. Bunavestire, Galaţi, 2003, pp.5-15.

pentru ei este faptul că Biserica afirmă că în afara ei nu există adevăr. Sfântul Teofan Zăvorâtul spune: "În afară de Biserica Ortodoxă nu este adevăr…"

Afirmaţia aceasta este foarte habotnică. Asta înseamnă că omul care crede altceva decât învaţă Biserica se află în rătăcire. Asta înseamnă că, dacă un om crede în altceva decât învaţă Biserica, se rupe de adevăr, se rupe de calea mântuirii. Nu este prea comod să fii de acord cu o afirmaţie atât de tranşantă. Este mult mai firesc să împărtăşeşti o formă de credinţă mai blândă, mai tolerantă, în care să ai dreptul de a exista, dreptul de a gândi, dreptul de a avea propriile opinii. În care să ai dreptul să te îndoieşti, dreptul să crezi altfel. În care să ai dreptul de a gândi liber şi de a trăi liber. Fără bariere, fără prejudecăţi.[144]

*

Trăim într-o *lume a înţelegerii, o lume în care intoleranţa este pusă la zidul infamiei, iar toleranţa este ridicată pe soclul vechilor idoli. […] Cum mai putem fi atunci fii credincioşi ai Bisericii, cum putem să credem ce ne învaţă o Biserică în care* nu ai voie *să crezi altceva* decât *spun dogmele sfinţilor din vechime?…*

Toate Sfintele Sinoade Ecumenice au învăţat că oricine crede altceva decât mărturiseşte Biserica (ereziile) stă şi sub osânda anatemei. Culmea fanatismului şi a intoleranţei, s-ar putea spune. *De ce se răpeşte credincioşilor dreptul de a gândi liber? […] În faţa poziţiei dure pe care o are Biserica faţă de problema cugetării independente, omul şi-a găsit un punct de refugiu: alege din credinţa Bisericii şi din Biblie numai ceea ce îi place, numai* ceea ce i se pare *adevărat. Au trecut vremurile în care, din cauza stăpânirilor atee, oamenii să fie învăţaţi că Hristos este doar un mit. Astăzi sunt învăţaţi că a fost un personaj istoric. (un simplu om?!!!) Şi frumuseţea învăţăturilor sale despre dragostea de Dumnezeu şi de aproapele nu este contestată nici măcar de către marii maeştri ai Orientului (francmasoni). Ei recunosc importanţa persoanei lui Iisus, pe care îl consideră un avatar, o mare figură spirituală a cărei misiune a fost de a-i* ajuta pe oameni *să înlocuiască ura cu iubirea şi războiul cu pacea.* [145]

*

E firesc ca, în momentul în care cineva găseşte adevărul, să se lase mistuit de acest adevăr. Singura reţinere justificată este provocată de faptul că mulţi oameni se grăbesc să descopere adevărul, *şi ajung în cele mai ciudate fundături. Sutele de sinucigaşi care au murit în Guyana urmând învăţăturile psihopatului Jim Jones, credeau că au ajuns în raiul pământesc. Şi, chiar dacă acest rai era plin de mizerie, plin de compromis, plin de minciună, discipolii fanatizaţi nu vroiau să recunoască faptul că au luat-o pe un drum greşit. Unii au vrut să se reîntoarcă, dar nu li s*-a mai dat voie. *Cam aşa li se întâmplă şi celor care intră în oastea diavolului. La început, se simt foarte liberi. Dar în clipa în care îşi dau seama că libertatea lor este fictivă, nu mai ştiu cum să fugă. Rămân pe cale, fără a vedea o ieşire din labirint.*

Să ne gândim la membrii diferitelor grupări orientale care, ajunşi la proxenetism, la droguri şi la alte rafinamente ezoterice, vor să pună punct aventurii lor spirituale. Dar şi-au donat averile guru-lui. Case nu mai au: singurul lor punct de reper este comunitatea în care şi-au spălat creierele. Dacă renunţă la comunitate, vor fi nişte inadaptaţi. Comunitatea le-a imprimat un mod de viaţă, comunitatea i-a format. Educaţia primită acolo este mai puternică decât cea primită în cei "şapte ani de-acasă". Nu mai au nimic al lor. Nu au casă, nu au serviciu. Rudele îi dispreţuiesc şi nu vor să îi ajute. Au sufletele rănite şi nimeni nu vrea să le întindă o mână de ajutor. Şi atunci rămân în mocirlă. Nu este greu să ne dăm seama că, vrând să găsească adevărul, mulţi oameni au ajuns pe culmile rătăcirii. Au ajuns la autodistrugere.[146]

*

---

[144] Ibidem, pp. 15-17.
[145] Ibidem, p.17.
[146] Ibidem, p.19.

Am auzit şi eu spusele anumitor credincioşi care, sub pretextul mărturisirii credinţei în Hristos, se laudă cu înţelepciunea lor de a ajunge la acest adevăr. În loc să îl mărturisească pe Hristos, se mărturisesc pe ei înşăşi. Să mă ferească Dumnezeu să ajung ca ei! […] Eu vreau să încerc să îţi explic că învăţătura Bisericii nu este compatibilă cu alte învăţături religioase. Fac aceasta din două motive: pentru a te ajuta să înţelegi că ***nu poţi fi în acelaşi timp ortodox şi eretic****, şi pentru a te ajuta să te apropii de Biserică. […] Există riscul ca unii oamenii, ascunzându-se sub masca dreptei-credinţe, să prezinte o nouă religie. Cam aşa ceva a făcut Marian Zidaru, liderul "iluminaţilor" de la Pucioasa. Eu însă precizez că nu vreau să prezint nici o idee personală. […]*

Nu este de ajuns să vrei să fii creştin pentru a avea această calitate. ***Pentru a fi creştin trebuie să te modelezi după învăţăturile creştine.*** *Dacă refuzi aceste învăţături, sau dacă le combini cu învăţături parabisericeşti, te rupi de Trupul lui Hristos care este Biserica. […] Liturghia nu e spectacol, nu e concert, să poată veni orice spectator. Liturghia e o Taină pe care nu o pot înţelege decât cei botezaţi. Ceilalţi au ochii minţii închişi şi nu pot înţelege cum trebuie această slujbă. […] Este adevărat că Dumnezeu te judecă după cum trăieşti, faptele fiind strâns legate de credinţă. Dar Sfinţii Părinţi ne atrag atenţia asupra faptului că nevoinţa celor care sunt atinşi de erezie nu este bineplăcută lui Dumnezeu. Este mai roditor un post tinut cu hrană uscată de către un creştin ortodox decât un post numai cu apă de un yoghin.*[147]

*

Toată lumea ştie că Lucifer a căzut din cer, că, nemulţumindu-se primul dintre îngeri, a avrut să fie mai măreţ, decât Dumnezeu. Aceşti critici nu vor să înţeleagă că responsabilitatea căderii a avut-o Lucifer, ci consideră că "vinovat" este Dumnezeu, că i-a dat posibilitatea de a alege răul. Tot ei spun că nu Adam este de vină că a căzut, ci de vină este Dumnezeu că i-a dat posibilitatea să cadă. […] Cunoaştem noi legile vieţii şi ale morţii, cunoaştem noi legile creaţiei ca să judecăm dacă Dumnezeu a făcut bine sau nu ce a făcut? "Dumnezeu este atotputernic, El stabileşte legile, El putea rândui ca totul să fie altfel…" Minte omenească, minte slabă… Cum să îşi dea seama (de ex.) racheta singură că a fost construită greşit? […]

Omul este o făptură liberă să aleagă între bine şi rău. Măreţia omului nu poate fi înţeleasă decât de către cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu: în momentul în care creatura încearcă prin propriile puteri să îşi găsească un rost, se va îndepărta de rostul ei autentic. Abia în momentul în care omul îl întreabă pe Dumnezeu care e rostul său în lume va putea primi răspunsul cel bun.

Cele două alternative sunt radical diferite: nu poţi ajunge la cunoaşterea adevărului dacă nu vrei să primeşti această cunoaştere de la Adevărul Suprem, care este Dumnezeu. ***În momentul în care omul ia hotărârea de a face voia lui Dumnezeu, atunci mintea lui se luminează, se sfinţeşte.*** [148]

*

Carl Gustav Jung: "Conform concepţiei sale, Hristos se subordonează fiinţelor divine superioare în aşteptarea harului lor. Cei din răsărit (din Orientul îndepărtat n.n.), ştiu că mântuirea se întemeiază pe lucrarea pe care fiecare o face asupra sieşi… Imitarea lui Hristos va avea pe termen lung dezavantajul că noi venerăm un om ca model divin care întrupează gândirea cea mai înaltă şi uităm datorită imitaţiei să împlinim gândirea noastră în cel mai înalt grad.'' […] ***Cine crede că merge singur spre rai, ori este făţarnic, ori este înşelat de diavol. Credinţa creştină înseamnă legătura cu Dumnezeu, cu toţi îngerii şi sfinţii****. Cine caută ajutorul Domnului în afară de Biserică, se lipseşte nu numai de ajutorul sfinţilor şi al îngerilor, se*

[147] Ibidem, pp.21-24.
[148] Ibidem, pp.26-29.

lipseşte de harul lui Dumnezeu. Există o luptă pentru mântuire. Cine vrea să câştige această luptă, trebuie să îi respecte regulile. Iar cine nu respectă regulile, nu poate lua cununa.

În citatul pe care l-am reprodus la începutul acestui cuvânt, Carl Gustav Jung, considerat de către un mare număr de intelctuali drept mare doctor al psihicului uman, se plângea de faptul că la creştini este mai importantă venerarea unui om, a lui Hristos, decât progresul spiritual prin propriile puteri. El, ca marea majoritate a intelectualilor, nu a înţeles că Hristos nu a fost doar un om (aşa cum a afirmat ereticul Arie şi urmaşii săi). Hristosul pe care îl cinsteşte Biserica este Fiul lui Dumnezeu. Cine nu crede că Hristos este Fiul lui Dumnezeu este, după cum învaţă Evanghelia, antihrist: "Orice duh, care nu mărturiseşte pe Iisus Hristos, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui antihrist (I Ioan 4;3) […] Ce este viaţa fără Hristos? O luptă disperată împotriva necazurilor, împotriva greutăţilor vieţii, pentru ce? Pentru bucurii trecătoare, pentru tot felul de deşertăciuni. Viaţa fără Hristos este o viaţă fără rost. [149]

*

Unul dintre motivele pentru care oamenii caută să cunoască viitorul este tocmai o greşită înţelegere a necazurilor: câtă vreme necazurile sunt întâmplătoare, câtă vreme nu au nici un rost şi singurul lor efect este întristarea, atunci lupta pentru a scăpa de necazuri este justificată. Sfânta Scriptură ne învaţă că ***necazurile prin care trecem nu sunt întâmplătoare****, că rostul acestor încercări trimise de Dumnezeu este de curăţare a sufletului omenesc plin de patimi, de conştientizare a neputinţei firii şi a nevoii de ocrotire dumnezeiască sau, în anumite cazuri, de pedepsire a unor păcate. […]*

Dumnezeu vrea ca, la examenul vieţii, toţi, să obţinem note mari. De aceea El nu ne îngăduie să pătrundem în tainele viitorului. Biserica a condamnat nu numai astrologia, ci toate formele de ghicire a viitorului. Nimeni în afară de Dumnezeu nu poate şti viitorul. […] Răspunsul pe care îl dă Biserica este simplu: toate "profeţiile" făcute prin mediumi, toate cazurile în care viitorul a coincis cu ceea ce se ghicise mai înainte prin diferite metode, nu sunt altceva decât iscusite lucrări ale amăgitorului. […] Întreaga Tradiţie afirmă că, deşi diavolul nu cunoaşte viitorul, poate să insufle oamenilor anumite "profeţii", dintre care unele se împlinesc. […] Cazul I (diavolul detectiv). […] Cazul II (diavolul psiholog). […] Cazul III (diavolul păpuşar): diavolul plănuieşte ca în timp să determine anumite fapte, şi se foloseşte de oameni precum păpuşarul de figurinele sale. [150]

*

Existenţa unor ghicitori – şarlatani (spre deosebire de cei "profesionişti", care sunt vase ale diavolului) are un efect dublu: pe de o parte, la unii oameni trezeşte reţineri faţă de consultarea viitorului, dar la alţii sporeşte dorinţa unei asemenea incursiuni – caracterul de neseriozitate al practicii făcând-o să pară un fel de joacă. […] Unul dintre mijloacele prin care diavolul câştigă cel mai uşor adepţi este implicarea slujitorilor Bisericii în practicile de ghicire a viitorului. Cea mai cunoscută metodă este cea a "deschiderii cărţii" – a Sfintei Evanghelii sau a Psaltirii. […]

Una dintre trăsăturile specifice vremurilor de haos spiritual în care ne aflăm este reapariţia superstiţilor. *Omul simte nevoia să pătrundă puţin în tainele viitorului şi, dacă ştie că este păcat să se ducă la ghicitoare, se mulţumeşte să se folosească de semnele pe care le poate observa el însuşi. […] Una dintre ideile fundamentale ale cunoaşterii neopăgâne este că omul nu trebuie să mai ţină cont de vreo autoritate supremă, că trebuie să scape de povara unui Dumnezeu care supraveghează lumea şi să îşi ia destinul în propriile mâini.*

Cuvântul libertate este strigat astăzi cu putere de către diferite categorii de oameni, şi cu diferite scopuri, cel mai adesea exprimând libertatea omului de a călca în picioare tradiţiile de

[149] Ibidem, pp.5-35.
[150] Ibidem, pp.46-48

orice fel şi de a urca pe soclu statuia unui impunător idol: libertatea de a fugi de Dumnezeu. Autorii eretici fac o substituţie interesantă: în locul Dumnezeului care ocroteşte creaţia, ei aşează o lege care guvernează lumea: legea ciclicităţii timpului. New-Age, Noua Eră, apare tocmai datorită acestei ciclicităţi: intrăm, vrem sau nu, în Era Vărsătorului (după Era Peştelui). Supunerii faţă de Dumnezeu i se preferă "supunerea" faţă de influenţa stelelor. Pretinsa libertate new-age-istă nu este altceva decât o robie faţă de capricile astrelor.[151]

*

Oamenii trebuie să îşi pună următoarea întrebare: intrăm sau nu intrăm într-o nouă Eră? Dacă intrăm, atunci concepţiile creştine trebuie ajustate astfel încât să nu contrazică realitatea. Dacă nu intrăm, atunci trebuie să ne ferim cu toate puterile de înşelarea care pe zi ce trece câştigă tot mai mult teren. [...] Astrologia (cu o largă răspândire în trecut) este una din uşile prin care ***credinţele păgâne intră în forţă în societatea contemporană****. [...] Iniţierea în tainele astrologiei este asemănătoare iniţierii în oricare altă formă de vrăjitorie. [...] Toţi astrologii "de calitate" sunt mediumi, chiar dacă nu toţi conştientizează că ideile care le vin în minte în chip spontan sunt inspirate de o altă entitate. Puţini dintre cei care percep clar influenţele unor astfel de entităţi îşi dau seama că au de-a face cu diavolul; majoritatea sunt convinşi că astfel de spirite sunt "benefice" (chiar "îngeri de lumină"), şi se deschid fără reţinere influenţelor "superioare". [...]*

În Vechiul Testament se arată că pedeapsa care îi aştepta pe vrăjitori era moartea. În zilele noastre vrăjitorii au nu numai dreptul să facă ce vor, ci chiar să îşi facă publice convingerile, indiferent de modul în care aceste convingeri influenţează mediul social. Dar chiar dacă pentru vrăjitorii contemporani nu există pedepse penale, pe cei care mor nepocăiţi Dumnezeu îi va pedepsi cu osândă veşnică în chinurile iadului (statistic, numărul vrăjitorilor şi ereticilor care se pocăiesc înainte de a muri este infim). Practicarea astrologiei, ca a oricărei alte forme de vrăjitorie (spiritism ş.a), atrage după sine pedeapsa lui Dumnezeu peste întreaga comunitate care aprobă astfel de practici. [152]

*

Profeţiile sfântului (Cosma) legată de "lucrurile necuvântătoare care vor conduce lumea" ar putea fi legată de televizor tocmai pentru că ***oamenii se lasă modelaţi de exemplele pe care le oferă acesta: de la televizor oamenii învaţă să vorbească, să se îmbrace, să "iubească", să se relaxeze****.* Televizorul este **un manipulator ideal** *ale cărui comenzi subtile sunt executate de către oameni "în deplină libertate". [...]*

"Răul va veni de la cei citiţi (învăţaţi, intelectuali)". [...] Una dintre cele mai clare dovezi care arată câtă dreptate a avut sfântul este necredinţa intelectualilor, sau mai bine zis reaua credinţă a acestora. Ce sunt intelectualii? Sunt oameni care se evidenţiază prin nivelul lor intelectual. Nimic nu e rău înasta. Dar rău este că, în cele mai multe cazuri, intelectualii sunt rupţi de Biserică, intelectualii au propriul lor Dumnezeu şi propria lor credinţă. Rău este că intelectualii nu vor să îşi folosească talanţii primiţi de la Dumnezeu spre folosul lor duhovnicesc şi spre ajutorul celorlalţi, ci îl folosesc în scopuri contrare.

Specifică intelectualilor a fost atitudinea de a fragmenta învăţătura Bisericii şi de a lua din ea numai ce le convine. Nu este greu să recunoaştem originea acestei atitudini în trăsăturile de bază ale ereziilor primelor veacuri. Fără să îşi dea seama, intelectualii repetă demersul raţionalist al marilor eretici (totuşi uneori sunt conştienţi de faptul că îi urmează pe aceştia: Carl Gustav Jung a semnat tratatul său Sermones ad Mortuos *cu pseudonimul Basilide, celebrul eretic gnostic). [...]*

---

[151] Ibidem, pp.52-57.
[152] Ibidem, pp.57-65.

Intelectualii au avut o atitudine dualistă în privinţa profeţiilor legate de viitor. Mai precis, au căutat să nege valoarea profeţiilor făcute de Sfinţii Bisericii şi să cerceteze cu atenţie "profeţiile" făcute de "misticii" de alte credinţe (consider incorectă folosirea termenului mistic în afara teritoriului ortodox; Dumnezeu nu poate fi văzut decât de către cei cărora li se descoperă El însuşi: faţă de creştinii ortodocşi, "misticii" altor religii sunt orbi care au halucinaţii vizuale).[153]

*

Aceasta este atitudinea impusă oricărui cercetător care aspiră la faimă internaţională: imparţialitatea. Dacă tratezi lucrurile din perspectivă creştină, se consideră că ţi-ai pierdut obiectivitatea: filtrul tău creştin a deformat realitatea. Această obiectivitate a cercetării nu a ţinut seama de un criteriu: că <u>lipsa perspectivei creştine poate fi de o mie de ori mai periculoasă decât imparţialitatea</u>. Ce au făcut intelectualii (psihologi, sociologi, istorici ai religiilor, etc)? Au încercat să sondeze adevărurile religioase după propriile lor criterii. Ei au selectat criteriile de judecată a adevărului, de parcă acest lucru ar fi stat în puterea lor.

Există un adevăr al cercetătorilor, al specialiştilor. Dar el nu are numic în comun cu Adevărul absolut, cu Dumnezeul cel Viu. Nu vom analiza pe larg atitudinea religioasă a intelectualilor. Ci vom observa că linia pe care au mers ei în cunoaşterea religioasă a fost urmată de către marea masă de oameni, care s-a lăsat călăuzită de către nişte păstori orbi.

Ne vom opri atenţia asupra unui singur aspect: cercetările migăloase i-au făcut pe intelectuali să ajungă la concluzia că profeţii şi profeţi au existat în toate marile religii ale lumii. Imparţialitatea ştiinţifică le-a fost cea mai bună barieră pentru a ajunge la adevăr. Respingând învăţătura creştină, ei au respins şi darul discernământului cu care Dumnezeu îi binecuvântează pe creştini. Imparţialitatea, considerată piatră de temelie a cercetării lor a fost prăpastia care i-a împiedicat să deosebească între falsele şi adevăratele minuni, între falsele şi adevăratele profeţii.[154]

*

Creştinii ştiu că nimic nu se întâmplă fără rost, că de fapt nu există întâmplare. Chiar dacă de multe ori oamenii nu înţeleg pentru ce au loc anumite cutremure sau inundaţii, în <u>toate se manifestă o rânduială dumnezeiască</u>. Şi tocmai pentru că este dumnezeiască şi nu omenească oamenii nu o pot cerceta cu aceeaşi curiozitate cu care cercetează lucrul mâinilor lor. Sau, chiar dacă o cercetează cu înfumurare, ajung la concluzii greşite. ***Voia lui Dumnezeu se descoperă numai celor smeriţi, celor sporiţi în virtute, celor care <u>merg pe calea mântuirii</u>. Ceilalţi confundă cugetul lor cu cugetul lui Dumnezeu.***

De ce există psihoza cutremurelor? Pentru că oamenii sunt conştienţi de faptul că preferă păcatul virtuţii, că aleg răul în locul binelui. Şi le este teamă că pedeapsa lui Dumnezeu va cădea asupra lor, cu aceeaşi urgie cu care a căzut asupra celor din Sodoma, şi Gomora. […] ***Este clar că, în cele din urmă sfârşitul lumii va veni. Dar creştinii nu au de ce să îl aştepte cu spaimă****. Celor ce au crezut cu adevărat în Hristos (şi prin fapte au arătat-o), sfârşitul le va fi spre împlinire, spre bucurie veşnică în dragostea lui Dumnezeu. Creştinii nu trebuie să se teamă că vine sfârşitul, nu trebuie să se molipsească de* **disperarea sectanţilor** *a căror propăvăduire nu are în centru dobândirea raiului şi unirea cu Hristos, ci spectacolul apocaliptic.* ***Totuşi, cugetarea la sfârşitul lumii poate izgoni moleşeala, poate alunga trândăvia care vrea să pună stăpânire pe inimi****. […]*

<u>Este adevărat şi faptul că înmulţirea păcatului şi împuţinarea creştinilor care duc o viaţă curată e un semn al apropierii sfârşitului.</u> Un părinte cu viaţă sfântă a profeţit că, atunci când nu va mai fi potecă de la un om la altul (adică atunci când se va răci dragostea dintre

---

[153] Ibidem, pp.72-75.
[154] Ibidem, pp.75-76.

oameni), va veni sfârşitul. Vedem astăzi că, deşi s-au înmulţit mijloacele de comunicare, că deşi prin internet şi prin telefonia mobilă oamenii îşi trimit sute de mesaje, aceste mesaje exprimă multă, foarte multă superficialitate. Şi, chiar când aceste mesaje conţin declaraţii de dragoste, e vorba de cele mai ulte ori de o dragoste pătimaşă, de o dragoste carnală: dragostea curată e stâlcită de tot felul de caricaturi.[155]

*

Din Sfânta Scriptură aflăm că diavolul încearcă să imite lucrarea lui Dumnezeu, pentru a câştiga încrederea oamenilor. […] Câtă vreme cineva spune că este creştin-ortodox, dar profeţiile sale contrazic învăţătura Bisericii, el este lup în piele de oaie. Semnele deosebirii între robii lui Dumnezeu şi falşii profeţi sunt clare. Dacă oamenii ar ţine cont de ele, nu ar mai risca să cadă în prăpastie. Falşii profeţi înceracă să îi convingă pe oameni că în Biserică nu mai există sfinţi, nu mai există sfinţenie, şi de aceea Dumnezeu îşi revarsă harul său asupra celor care au o credinţă diferită de cea ortodoxă. […] Sfântul Cosma Etolianul le spunea creştinilor din vremea sa "Ştii, fratele meu, cum te vrea Dumnezeu? Aşa cum tu nu vrei ca femeia ta să aibă legături cu altul, aşa şi de la tine Dumnezeu vrea să nu ai nici o parte cu diavolul. […]

Una dintre metodele cel mai des folosite de diavol pentru a atrage lumea în înşelare este ***prezentarea întunericului drept lumină, a minciunii drept adevăr****. Părintele diacon P.I. David obeserva că <u>ideologia new-age "se constituie într-o mare provocare pentru creştinism, nu numai fiindcă se propagă cu atâta forţă, ci mai ales fiindcă atacă creştinismul</u>, deşi îşi anexează fâşi mari din moştenirea creştină, începând cu Biblia". New-age-iştii nu au putut nega în totalitate valoarea învăţăturii creştine şi atunci s-au grăbit să îl includă pe Hristos în panteonul Marilor Maeştri (?!!!) Dacă Hristos ar fi fost un mare Învăţător, atunci era firesc (pentru ei) ca în învăţătura Sa să găsească puncte comune cu gândirea neo-păgână, să se poată face paralele care să sugereze că Noua Eră nu neagă mesajul lui Hristos, ci îl continuă şi îl împlineşte. Aşa cum Legea Nouă a împlinit Legea Veche. […]*

New-age-iştii s-au folosit de textele apocrife gnostice deoarece au găsit în ele punctele comune de care aveau nevoie. Motivaţia este simplă. Duhul întunericului care stă în spatele Mişcării New-Age este acelaşi cu duhul care a inspirat scrierea scripturilor gnostice. [156]

*

Diana Dărmănescu (ca şi părintele Dechanet, cu a sa controversată carte "Yoga creştină") scria chiar că, din punctul ei de vedere, e un păcat să afirmi că yoga te îndepărtează de Dumnezeu .

Din punct de vedere creştin, această afirmaţie este o blasfemie. Scopul practicilor yoga (nu simple exerciţii de respiraţie yoga) este eliberarea, ieşirea din ciclul reîncarnărilor. ***Ţelul vieţii creştine este mântuirea.*** *Yoghinii, care vor să devină supraoameni, sunt urmaşii lui Lucifer care a vrut să fie mai mare decât Dumnezeu. Creştinii sunt copiii lui Dumnezeu care vor să meargă pe calea mântuirii pe care le-a arătat-o Însuşi Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Yoga înseamnă nimicirea persoanei, sufocarea persoanei, uciderea personalităţii în numele unei fantomatice beatitudini, mistice, starea de* Samadhi. *[…]*

Diavolul care l-a înşelat pe Adam nu s-a oprit din lucrarea sa. Astăzi el foloseşte procedee foarte diferite pentru a seduce sufletele. Una dintre principalele sale arme este aceea de a se folosi de cărţile eretice (gen yoga ş.a). Porunca Bisericii, poruncă prin care vorbeşte Dumnezeu, este clară: "Creştinii să nu citescă cărţi eretice!". Dar oamenii nu vor să ţină cont de această poruncă. Li se pare că, dacă ar asculta-o, ar fi habotnici. Şi, ca să nu fie habotnici, citesc tot ce li se pare interesant. Dar, aflând ceea ce pare a fi interesant (diavolesc), îşi pierd sufletele. […] După învăţătura Sfinţilor Părinţi ***nimic nu trebuie să ne oprească să mărturisim***

[155] Ibidem, pp.77-80.
[156] Ibidem, pp.81-91.

dreapta-credinţă. *Nu în ultimul rând trebuie spus că părintele Dechanet este catolic, şi la catolici "libertatea de gândire" e foarte mare. [...] În momentul în care părintele Dechanet a ajuns la concluzia că idealul creştin este "aproape identic" (!!!) cu înţelepciunile păgâne, şi-a părăsit credinţa creştină. De aceea, din respect pentru cuvântul preot, nu îl voi mai considera pe autorul cărţii* Yoga creştină *decât un simplu eretic.* [157]

*

*Oamenii au de ales între două modele: între modelul lui Adam, care a preferat neascultarea ascultării de Dumnezeu, şi modelul lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care s-a lepădat de voia sa pentru a face voia Părintelui ceresc. <u>Dacă îl urmăm pe Adam, ne vom împărtăşi de satisfacţiaa gustării din fructul interzis, dar ne vom împărtăşi după aceea şi de durerea lui Adam atunci când a fost izgonit din rai. Dacă îl urmăm pe Hristos, ne împărtăşim atât de crucea smereniei, cât şi de bucuria Învierii, de dragostea Părintelui Ceresc.</u> [...] Dacă ţinem seama de învăţătura Bisericii lui Hristos, trebuie să înţelegem că **nu există o patimă mai rea decât erezia**. [...] După învăţătura Bisericii Ortodoxe, **<u>în spatele fiecărei erezii stă diavolul</u>**. Faptul că omul contemporan face abstracţie de lucrarea diavolului nu micşorează deloc această lucrare. Riscul de a fi ridicol, vorbind despre cursele vrăjmaşului, este în egală măsură riscul de a prezenta poziţia ortodoxă. Sunt conştient de faptul că aşa cum unii ignoră atacurile diavoleşti, tot aşa alţii, bântuiţi de duhuri sectare, văd ispita dracilor în fiecare manifestare, în fiecare frunză care cade la pământ. Trebuie ignorate ambele extreme. [...] <u>Diavolul suferă de o patimă asemănătoare iubirii de arginţi. Bogaţii lacomi, ori câte case, maşini şi bani ar avea, tot nu se satură. Tot aşa şi diavolul: oricâte suflete ar câştiga, tot nu se mulţumeşte, vrea să mai câştige şi altele.</u> Pentru aceasta foloseşte strategii diferite de câştigare a sufletelor [...] tot aşa Atotputernicul Dumnezeu are pentru fiecare dintre cei căzuţi o cale de îndreptare.* [158]

*

*Viaţa creştină autentică exclude monotonia (banalitatea şi hăituiala/ritmul alert). <u>Monotonia trădează lipsa preocupărilor spirituale.</u> Dar creştinul adevărat, chiar şi atunci când este bântuit de **duhul moleşelii – acedia** – se află în plin război duhovnicesc. Creştinii nu au nevoie să practice yoga pentru a fi mai calmi sau pentru a se lăsa "cuprinşi de bucuriile dăruite de Dumnezeu". Iar cei care se simt slabi în credinţa lor, trebuie să se lupte să devină buni creştini, şi atunci îşi vor da seama că yoga nu i-ar fi putut ajuta la nimic. Dacă ar încerca să testeze yoga pe propria piele, s-ar asemăna sinucigaşilor care testează moartea pentru a vedea ce se întâmplă după ultima suflare. [...] Creştini nu au nevoie de nici un guru care să îi lumineze. Creştinii urcă pe calea desăvârşirii ţinuţi de mână de către duhovnicii lor. [...] **Nu poţi sluji la doi domni, şi lui Dumnezeu şi diavolului**. [...]*

Nu Nietzsche a fost de vină observând făţărnicia preoţilor pe care i-a criticat. Ideile sale demonice au fost determinate în mare măsură de către comportamentul şi gândirea unor confraţi. [...] Vina lui Nietzsche a fost că s-a mulţumit să arate cu degetul greşelile altuia, în loc să caute drumul spre Cer (totodată). Dacă l-ar fi căutat cu frângere de inimă, atunci Dumnezeu i-ar fi ieşit în întâmpinare. Dar Nietzsche nu a căutat acest drum. [...] Asta l-a dus la nebunie.[159]

*

Lumea de astăzi e fascinată, putem spune chiar hipnotizată, de tot ce înseamnă cunoaştere ocultă, cunoaştere paranormală. Chiar dacă puţini oameni se dedică total acestui gen de cunoaştere pseudo-spirituală, practic marea majoritate a lor cochetează cu acest fenomen. [...] Apostazia de tip new-age-ist, caracteristică ultimelor decenii a secolului XX, şi-a modificat puţin orientarea. Figura centrală a unui nou Mesia nu mai este aşteptată cu aceeaşi

[157] Ibidem, pp.101-105.
[158] Ibidem, pp.108-112.
[159] Ibidem, pp.114-121.

intensitate. Dar sloganul "do it yourself" – mântuieşte-te prin propriile puteri", este la fel de actual. [...]

Geniile şi oamenii de cultură, oricât ar fi de "experţi" în aprofundarea Tradiţiei ortodoxe, câtă vreme nu trăiesc în propria viaţă Ortodoxia şi nu simt în inimile lor lucrarea Sfântului Duh, rămân ca nişte oameni care vorbesc despre înot fără să fi înotat în viaţa lor. Învăţătura "după literă" riscă să rămână o învăţătură a acestei lumi. ***Or credinţa creştină este*** *cu totul altceva: nu este calea prin care cunoaştem vreo născocire a vreunui Părinte filozof, ci este* ***calea prin care cunoaştem Adevărul****.*

Cuvintele Sfântului Ignatie Briancianinov despre faptul că este imposibilă cunoaşterea "rezultatelor" experienţei creştine în lipsa parcurgerii directe a drumului creştin ar trebui gravate pe frontispiciu fiecărei Facultăţi de Teologie ortodoxă: "cărturarul creştin este dator să înveţe despre Împărăţia Cerurilor nu doar din auzirea propăvăduirii privitoare la ea, ci şi prin încercare." Învăţătura strict raţională, lipsită de suportul trăirii, naşte fii înspăimântători. [160]

*

Nu putem fi ortodocşi renunţând la ceea ce este specific Ortodoxiei: păstrarea Sfintei Tradiţii. Şi cum ar putea cineva să se considere ortodox dacă respinge existenţa duhurilor? Cum ar putea duce lupta duhovnicească dacă nu crede în existenţa duşmanului nevăzut? Aşa ceva nu este cu putinţă. Sfântul Ignatie explică pe scurt de ce: dacă nu există diavoli, atunci întruparea Domnului "nu are nici pricină, nici scop". [...] Omul, după căderea sa, nu mai este vrednic să vadă lumea îngerilor. Simţurile sale au devenit trupeşti, şi nu mai pot percepe duhurile care Il slăvesc neîncetat pe Dumnezeu. Duhurile care se arată de obicei oamenilor, chiar dacă afirmă că sunt suflete ale răposaţilor sau îngeri, sunt de fapt diavoli. [...]

Mândria este uşa prin care diavolul intră. [...] Creştinii să înţeleagă că nu trebuie să caute să-i vadă şi să vorbească cu ei. Cei care insistă să intre în legătură cu duhurile se deschid de bună-voie lucrării puterilor întunericului. [...] Biserica spune clar: spiritismul este o înşelare drăcească. [...] Între aceştia, vindecătorii cu bioenergie au un mesaj simplu: "vindecăm, deci avem putere de la Dumnezeu. Cine nu vindecă nu are putere de la Dumnezeu, deci nu cunoaşte adevărul".

Omul de astăzi suferă de boala curiozităţii: vrea să ştie cât mai multe lucruri despre tot cea ce se petrece în lume. Şi atunci când scormoneşte după ştiri despre paranormal are impresia că face un lucru deosebit. Dar de fapt, încercând să îşi satisfacă patima curiozităţii, îşi deschide sufletul înşelării. [161]

---

[160] Ibidem, pp.124-138.
[161] Ibidem, pp.139-150.

SĂ NU REDUCEM TOTUL LA UTILITAR, INSTINCTUAL SAU RAŢIUNEA PRACTICĂ ŞI RECE

Pentru omul contemporan, în general, este oarecum evidentă criza de proporţii a societăţii actuale. Starea moravurilor şi starea naţiunii sunt permanent surse de frustrări şi de nemulţumire:

Societatea actuală, deci şi cea românească, este pornită spre a-şi schimba valorile, spre a-şi schimba felul de a privi şi a trăi viaţa*: raporturile/relaţiile dintre oameni, dintre om şi societate – şi astfel a valorilor etice şi morale (de aici starea moravurilor); felul de trai cotidian – alimentaţie, preocupări, chiar şi cele din timpul liber (dacă TV-ul mai lasă timp liber). Acestea se observă, lasă amprente, în problemele fundamentale ale vieţii şi mai ales în esenţa constituţiei omului – sufletul. Şi astfel unii vorbesc de* ***o pervertire a oamenilor****.*

Kant spunea că, unul din lucrurile care-l umplu de admiraţie şi bucurie este «Legea Morală din mine» (din om). Această «lege morală» i-a fixat omului, de-a lungul istoriei sale, identitatea de fiinţă umană, de «trestie gânditoare», de fiinţă spirituală. Această lege, această conştiinţă din adâncul fiinţei sale, i-a arătat ceea ce este moral – adică compatibil şi specific omului ca fință superioară, ca încununare a creaţiei – şi ceea ce este imoral, deci incompatibil fiinţei omeneşti. Şi astfel prin această lege morală a aşezat de-o parte binele, frumosul, armonia, şi de alta răul, urâtul, neorânduiala (haosul). Omul a dus o permanentă luptă cu sine, cu actele şi faptele sale, între moral şi imoral. Este adevărat, oamenii nu au urmat toţi şi întotdeauna această lege morală sădită în adâncul fiinţei, şi s-au lăsat conduşi de legile instinctului, şi chiar exacerbându-le pe acestea coborându-se la nivelul necuvântătoarelor. De aici i-au venit marile suferinţe şi nenorociri. Instinctele îşi au rolul lor bine definit, de legi ale naturii fizice – întru subzistenţă şi perpetuarea speciei (a vieţii). […] Instinctele, aceste legi ale naturii noastre fizice, în satisfacerea lor, sunt întovărăşite de plăcere. Aşadar, avem scopurile: existenţa şi perpetuarea şi cu ele plăcerea. Problema se pune de a nu le confunda, de a nu le inversa, adică de a nu face scop din plăcere, ceea ce este aducător de necazuri”. [162]

*

Să nu reducem totul doar la utilitar, la instinctual, şi nici la raţiunea practică, rece – fără voinţă, pentru că vom fi utilitari, coborându-ne la nivelul fiinţelor necuvântătoare – care se comportă şi acţionează în acest mod. Omul, ca fiinţă unică, are raţiune, sentiment şi voinţă. Raţiunea, pentru a cântări şi distinge faptele; sentiment, pentru a le da faptelor acel «omenesc» - acel specific unei «încununări a creaţiei»; voinţă, pentru a-şi dirija faptele, pentru a fi potrivite/conforme cu «Legea morală» din adâncul fiinţei sale. Desigur, omul a greşit, greşeşte şi va greşi, întrucât ***confundă mijlocul cu scopul****: se pierde în amănunte şi ratează principiul; acceptă imediatul şi pierde ţelul; acceptă superficialul şi pierde esenţa; se complace în derizoriu, în efemer, pierzând statornicul, durabilul. Acestei obtuozităţi, se datorează suferinţele şi nenorocirile care l-au însoţit de-a lungul timpului care, aşadar, i se datorează lui – omului – şi nesocotinţelor sale. În aceste «căderi» omul are zvâcniri, luminări de conştiinţă (legea morală) şi caută să se ridice, şi aceasta în mod constant – prin geniile, eroii şi sfinţii săi. Astfel, omul nu se defineşte prin «cădere» - dacă ar fi aşa, această tendinţă l-ar fi dus demult la distrugere, la nimicirea sa – ci prin «ridicare» (Nu întâmplător, Radu Gyr a scris poezia «Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane»!). Astfel apare situaţia, privită prin Legea Morală de care vorbeşte Kant. Prin ea găsim identitatea de fiinţe create spre echilibru şi armonie, de către cel care ne-a aşezat stăpâni pe această planetă. Dacă însă, vom privi din unghiul şi sub stăpânirea*

---

[162] Aurel Suciu, în art. O problemă actuală, Permanenţe, nr.4/aprilie 2005, p.20.

Evangheliei, vom ajunge la noţiunile de păcat şi de desăvârşire, de ***dominaţie a spiritului asupra materiei****. Prin Evanghelie ne definim drept fii ai Tatălui Ceresc. «Toate faptele omului, toate mişcările lui se înseamnă undeva, într-o nevăzută carte şi* ***se înseamnă şi în sămânţa sa şi cu aceasta îşi trage urmaşii sub povara isprăvilor sale****» (s.n., părintele Arsenie Boca).”* [163]

*

Putem, desigur să adâncim problematica religioasă şi să constatăm o anume legătură între actuala civilizaţie democratică şi entităţi malefice, care se mişcă, cu dezinvoltură printre noi şi ne supun permanent ispitelor celor mai felurite: “Societatea creştină a veacurilor trecute trăia în cu totul ***alt sistem de referinţă*** *decât cel de astăzi. Lumea spirituală avea o existenţă incontestabilă iar* ***demonii erau o realitate concretă****. Calamităţile naturale, perioadele de foamete şi molimele erau privite ca încercări îngăduite de Dumnezeu pentru a ne aminti pururea de fragilitatea condiţiei noastre pe acest pământ. […] Civilizaţia ce acum îşi spune «democratică» se mândreşte că a eradicat pricinile de suferinţă materială. În aparenţă, ea a triumfat şi asupra demonismului ideologiilor care îi ameninţau fundamentele: nazismul şi comunismul. […]*

Demonii continuă să fie prezenţi între noi. *Atât într-un mod subtil şi imperceptibil, cât şi într-un mod dureros şi brutal. Se pare că Cel exorcizat cu adevărat din această lume este doar Dumnezeu. Moştenitorii civilizaţiei creştine uită de lupta Mântuitorului împotriva ispitirii satanice. […] «<u>Cea mai mare victorie a diavolului este să ne facă să credem că el nu există</u>» , spunea Denis de Rougemont. Civilizaţia occidentală a ajuns acum pe o culme înaltă, având în faţă panorama «împăraţiilor lumii» şi a «slavei lor». «Pe acestea toate ţi le voi da ţie dacă vei cădea înaintea mea şi mi te vei închina» (Mat. 4,9) i se murmură insinuant în ureche (lui Iisus Hristos). Dar de fapt cine ne şopteşte? Demonii care nu există? Noi ne închinăm doar raţiunii şi perfecţiunii omeneşti! Ele sunt cele care ne îndeamnă să fericim întreaga omenire prin cea mai bună societate sau – pentru a nu fi prea trufaşi în aprecieri – prin cea mai puţin rea dintre toate societăţile pe care le-a cunoscut istoria umanităţii. […] Civilizaţia democratică nu realizează că urmărind himera fluturată în faţa ochilor de un demon abil şi imperceptibil, dar cel mai puternic dintre toţi – apostazia – s-a pomenit căzută în cuşca cu lei a demonilor* ***urii*** *şi ai* ***violenţei****. […] Urăsc aceşti islamişti fanatici civilizaţia democratică? Desigur. O urăsc atât pentru* ***materialismul ei****, dar mai ales pentru* ***tendinţele sale de a se înstăpâni asupra civilizaţiei şi religiei lor****. Căci ei aderă cu acribie, în felul în care le este propriu, exact la cuvintele (de mai sus) pe care le-a rostit Hristos («Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este:* ***Domnului Dumnezeului tău să I te închini/şi numai Lui să-I slujeşti****! »). E adevărat, fără să creadă El (cu adevărat), ba chiar sfidându-L prin faptele lor barbare (demne poate de Vechiul Testament, dar nici atunci).* [164]

*

Dacă Europa ar fi rămas creştină, s-ar fi lăudat cu Hristos şi nu cu civilizaţia ei. […] ***Europenii însă, nu se fălesc cu Hristos şi cu Sfintele Scripturi, ci cu maşinile lor periculoase şi cu produsele ieftine ale mâinilor lor, cu alte cuvinte, ei se fălesc cu cultura şi civilizaţia lor****. Iar consecinţa acestei preamăriri a faimoasei lor «culturi» este ura tuturor naţiunilor necreştine faţă de Hristos şi creştinism. […]* ***<u>O revenire la valorile spirituale ar însemna în primul rând dobândirea de puteri adevărate în lupta împotriva demonilor.</u>*** *O luptă al cărei sens este în primul rând soteriologic, al mântuirii noastre, al alegerii corecte între bine şi rău. Aparent, discernământul pentru o asemenea alegere se poate sprijini şi pe etica naturală. Acesta este*

---

[163] Ibidem.
[164] Bogdan Munteanu, în art. **Demonii şi civilizaţia democratică**, Permanenţe Nr.10/octombrie 2004, pp.1-3.

doar un adevăr parţial. ***Morala religioasă vine cu ceva în plus: cu o energie nebănută şi cu ajutorul divin în lupta de a înfăptui binele****, care este privit drept colaborare liberă a omului la lucrarea lui Dumnezeu având ca ţel final sanctificarea întregii creaţii căzute. Altfel, rămânem singuri în lupta împotriva demonilor pe care noi înşine i-am stârnit împotriva noastră.* [165]

*

Poate că nimic nu ne intrigă în ofensiva generală îndreptată împotriva religiei noastre tradiţionale, decât acest vârf de lance al homosexualităţii, care iată, astăzi mai mult ca oricând, asemenea sectelor religioase au demarat şi o **campanie de prozelitism**:

Asociaţia homosexualilor «Accept» a căpătat curaj după marşul de pe străzile Bucureştiului şi îşi continuă acţiunile prin care încearcă să-i smintească şi pe alţii. Acum, băieţii cu apucături pidosnice vor să-i determine pe profesori să îi înveţe pe elevi că homosexualitatea este ***opţiune sexuală ca oricare alta (?)*** *Ei au editat o broşură destinată dascălilor care predau educaţia sexuală, pe care au început s-o împrăştie* ***prin şcoli****. În «manual» scrie că homosexualitatea este o orientare nici mai bună, nici mai rea decât heterosexualitatea. Acolo sunt şi* ***teste*** *prin care elevii «să-şi poată defini orientarea sexuală»! La capitolul date statistice, homosexualii mint de îngheaţă apele. Aceştia pretind că «la nivel mondial (iar mondialismul adus în vedere!) infectarea cu HIV se produce în raport de 70% prin raporturi sexuale între bărbaţi şi femei» şi numai 10% prin raporturi între bărbaţi. Evident că iniţiativa gay-lor a stârnit controverse. Iar unele personalităţi au luat deja poziţii publice ferme împotriva «manualului». De pildă, reputatul psihanalist ieşean prof. dr. Constantin Romanescu a declarat pentru "Ieşeanul": «Mă întreb cum ar putea un profesor teafăr, care combate fumatul şi alcoolul, care sunt simple obiceiuri, să promoveze în clasă viciul şi devierea instinctului speciei? Este clar o tentativă de a culege prozeliţi şi este cu atât mai condamnabil că se încearcă în şcoli, acolo unde adolescenţii au, la o anumită vârstă o opţiune bipolară». Noi am atras atenţia că pederaştii nu se mulţumesc doar să-i tolerăm, ci că vor să facă prozeliţi (ca sectele religioase!) şi că o să atace mai ales copiii (pentru că pot deveni victime uşor şi pe termen lung e ameninţată însăşi ordinea firească a lucrurilor).* [166]

*

Problema pusă în discuţie capătă o amploare neaşteptată pentru unii, dar previzibilă pentru alţii şi are nenumărate conotaţii şi implicaţii în viaţa societăţii. Referindu-se la conflictul dintre generaţii dar şi la situaţia tineretului, dl. Laurenţiu Dumitru remarca astfel: "Este de ajuns să deschizi televizorul ca să afli «starea naţiunii». ***Cei mai derutaţi şi lipsiţi de repere sunt tinerii. Ei au la dispoziţie toate condiţiile ca să-şi dea viaţa peste cap****. «Nu ştiu ce aş fi făcut eu la vârsta lor, într-un asemenea mediu», îmi spunea deunăzi un prieten. Delicvenţa juvenilă, creşterea ratei prostituţiei, abandonul şcolar, avorturile în rândurile tinerelor sau nebunia drogurilor sunt rezultate «fireşti» ale acestui haos generalizat, sunt o crudă realitate. Părinţii tinerilor adolescenţi de astăzi, cunoscând toate aceste* ***pericole latente****, nu ştiu ce să facă mai întâi pentru a-şi proteja odraslele. E de ajuns ca părinte să arunci întâmplător un ochi spre televizor pe TVK – lumea sau MTV la emisiunile ce transmit imagini din cluburile Capitalei, ca să înţelegi* ***dezlănţuirea şi descătuşarea tinerilor*** *prin discoteci, ca să vezi ce înţeleg majoritatea dintre ei prin distracţie. Dacă apoi comuţi pe ştirile de la ora 5.00 sau afli de la vreun vecin că fiul lui se droghează sau că este homosexual, înţelegi că azi nu-i nimic mai greu decât să fii părinte. Mii de griji, de temeri şi, să o spunem sincer, în cea mai mare parte justificate.* [167]

*

---

[165] Ibidem, p.3.
[166] *Fapte, vorbe, gânduri*, în rev. Rost, Nr.30/august 2005, pp.8-9.
[167] Ioan Dunca, Sighet 2005, în Memento, Nr.14 (90)/august 2005, p.2.

Dezastrele naturale, care au afectat fără precedent anul acesta România au desigur o explicaţie ştiinţifică (încălzirea planetei datorită «efectului de seră» sau poluării şi defrişării pădurilor). Dar, dincolo de aceasta, putem observa modul în care s-a ajuns până aici (nepăsarea şi ignoranţa umană) şi să intuim raţiunile divine pentru aceste catastrofe. Ele nu sunt astfel, decât mustrări şi avertismente serioase pentru omul zilelor noastre, care s-a îndepărtat de credinţă şi de faptele bune, ziditoare pentru suflet. Creştinii cunosc în general importanţa ce i se cuvine sufletului, faţă de partea materială a lumii, cea care domină astăzi. Căci, aşa cum ne-a mărturisit Ioan Dunca, «Ce-i foloseşte omului dacă ar câştiga lumea întreagă, pierzându-şi sufletul?». Teama este binevenită pentru oricine şi pentru orice moment al zilei. Pentru orice creştin fiind motiv de meditaţie, ***acesta fiindu-ne scopul ultim: Mântuirea sufletului****.* [168]

*

Fără îndoială, aceste inundaţii repetate şi pe arii extinse au provocat suferinţe oamenilor din zonele afectate, provocând motive de îngrijorare şi pentru toţi ceilalţi români. Solidarizarea cu cei aflaţi în suferinţă este firească şi creştină. După cum, a remarcat şi una din marile conştiinţe şi voci din rândul nostru, părintele trecut la cele veşnice, Arsenie Boca: "Dacă omul s-a ridicat puţin câte puţin deasupra întunericului, n-a făcut-o decât ***prin încercări anevoioase şi prin muncă plină de suferinţă****. Această înălţime de sacrificiu s-a desăvârşit pe Calvar (Golgota), ca simbol al suferinţei pentru alţii. Iată dar, cum suferinţa noastră poate servi altora! Suferinţa este, astfel, legea sacrificiului sub care trăieşte omul.* ***Suferinţa pentru alţii este stâlpul de care se reazemă propăşirea universală a omenirii****.* [169]

*

În limbajul religios, prin provocările lumii contemporane înţelegem în general ispitele şi încercările la care este supus omul, pentru a-şi arăta vrednicia faţă de Creatorul său. Dacă dorim să descifrăm cauzele ascunse ale acestor inundaţii, putem reflecta la răspunsul dat de părintele Calistrat Chifan, care identifică drept principal motiv necredinţa noastră iar eu nu pot decât să-i dau dreptate:

Liberalizarea avorturilor, aprobarea concubinajelor, marşurile homosexualilor, predarea sexualităţii la grădiniţă şi în clasele primare (?), ideea de scoatere a religiei din şcoală, libertinajul religios, rugăciunile comune ale ortodocşilor cu păgânii, propaganda ecumenistă (de unificare a religiilor!), programele mass-media cu caracter ateu (şi de spălare a creierului!) şi cu sfaturi şi învăţături contra lui Dumnezeu, discreditarea Bisericii, discreditarea clericilor şi a monahilor (acuzele aduse preoţilor; cazul de la Tanacu ş.a.), neîncrederea în cuvântul lui Dumnezeu, neascultarea faţă de poruncile sfinte. […] Câte biserici nu stau goale în sărbători şi duminici? Câte sfinte liturghii ignorate, slujite doar de preot şi de cântăreţ (din cor)? Câte târguri deschise în sărbători? Câte întreprinderi private în care sărbătorile creştine nu sunt respectate? Câtă agoniseală nedreaptă, fără Dumnezeu, cămătării, credite false, înşelarea aproapelui, asuprirea văduvelor sărace şi a orfanilor, asuprirea slugilor şi a muncitorilor – sursă de îmbogăţire pentru cei care cred că lumea este nepieritoare şi Dumnezeu nu există? [170]

*

[168] Ibidem.
[169] Arsenie Boca, în Memento, ibidem.
[170] Calistrat Chifan, Rost, Nr.30/august 2005, p.5.

Desigur, mai pot exista şi alte cauze, în afara celor menţionate mai sus, dar acestea sunt într-adevăr principale şi de netăgăduit. Aş pomeni, de pildă patimile în care zac unii români, dintre care se remarcă viciul beţiei. Şi oare, câţi români refuză cuvântul lui Dumnezeu în zilele de sărbători şi de Duminică, preferând crâşmele sau alte distracţii? Să ne aducem aminte şi de articolele lui Eminescu, care critica vehement această stare de lucruri din vremea sa, dar care este mereu actuală, atât în comunism, cât şi în acest aşa-numit «neo-comunism» pe care îl parcurgem încă. Spun aceasta, pentru că tranziţia către capitalism este departe de a se fi finalizat, iar capitalismul sălbatic nu cunoaşte decât «legea junglei».

*Trăim într-o lume a banului şi acest lucru este evident pentru oricine. Există prin urmare un **cult al banului** dar rămâne de văzut pe ce elemente se bazează, pe ce suport s-a aşezat şi s-a justificat. În plan filosofic, au apărut autori care pornind de la teoria lui Benjamin Franklin, au dezvoltat filosofia lui economică pentru a sprijini în lume neo-liberalismul modern şi pragmatismul: Iată textul lui Franklin: «**Ia aminte că timpul înseamnă bani**. Cel ce ar putea să câştige prin munca sa zece şilingi pe zi şi se plimbă o jumătate de zi sau lenevește în odaia sa nu are voie, chiar dacă cheltuieşte pentru plăcerea sa numai şase pence, să pună la socoteală numai pe aceştia, ci în plus, el a mai cheltuit cinci şilingi sau mai precis, i-a irosit. **Ia aminte că creditul înseamnă bani**. Dacă cineva îmi încredinţează banii săi după ce au devenit plătibili, el îmi dăruieşte dobânzile, sau atât cât pot face eu între timp cu aceşti bani. Aceasta se ridică la o sumă considerabilă, dacă omul se bucură de un credit bun şi mare şi-l foloseşte bine. **Ia aminte că banul are o natură productivă şi rodnică**. Banii pot produce bani, iar aceştia, la rândul lor, pot produce şi mai mulţi şi aşa mai departe. Cinci şilingi puşi în circulaţie sunt şase, repuşi în circulaţe şapte şilingi şi trei pence şi aşa mai departe, până ce se ajunge la o sută de lire sterline. […] Cine taie o scroafă nimiceşte pe toţi urmaşii ei până într-a mie generaţie. Cine distruge o monedă de cinci şilingi asasinează tot ce s-ar fi putut produce cu ei: coloane întregi de lire sterline». […] (Max Weber) este de părere că omul devine un «instrument» al câştigului, iar acesta din urmă este scopul vieţii sale, în tmp ce, în mod normal, câştigul nu este altceva decât un mijloc de satisfacere a trebuinţelor materiale, hedoniste. Iar autorul german crede că această răsturnare este suficient de importantă pentru a justifica ideea că etica lui Franklin nu este o etică a câştigului material, ci o etică a desăvârşirii omului (?), devenind mijloc al câştigului. Aşadar, în virtutea acestei inversări, omul se mântuie întrucât se pune pe sine ca mijloc în drumul spre un câştig iraţional de bani, dincolo de orice plăcere hedonistă concretă. În logica obişnuită a economiei (moştenită de la gândirea greacă şi preluată ca atare de Biserică), câştigul este un mijloc pentru satisfacerea nevoilor vitale normale ale omului. **Pentru protestanţi omul se jertfeşte pe sine pe altarul câştigului**.* [171]

*

*Întrebarea fundamentală de abia de aici poate fi pusă: în ce măsură această **etică inversată** faţă de tradiţia antică şi bisericească asigură «sănătatea» omului ca fiinţă spirituală şi mântuirea lui? De ce ar trebui să admitem că etica aceasta ce conduce, dincolo de orice mijloc (în cazul acesta, **mijlocul este chiar omul!**), la îmbogăţire sau la acumulare de bani ar fi una firească? Judecând după cele spuse despre Ioan Casian mai devreme, importantă nu este inversarea scopului hedonist cu cel al înavuţirii, ci faptul simplu că etica frankliniană, prin orice mijloc ar trece, conduce tot în punctul de criză al acumulării iraţionale de capital. <u>Weber crede că «sacrificarea» omului este o dovadă de ascetism suficient de mare pentru a face din protestantism o religie mântuitoare. Nimic mai fals. Omul nu trebuie să se sacrifice «fericirii» transcendente a câştigului nemăsurat, ci lui Dumnezeu</u>. Iar Dumnezeu nu vorbeşte nicăieri despre acumularea de bani fără măsură ca fiind o dovadă de mântuire, chit că se petrece cu*

---

[171] Cristi Pantelimon, **Etica ortodoxă sau etica protestantă?** (IV),Rost, Nr.29/iulie 2005, pp.43-44.

«chinuirea» (sacrificarea) omului. E adevărat că protestanţii aruncă în cer, adică în transcendent, dorinţa de câştig. Dar acest lucru nu înseamnă că ea este şi mântuire. Am putea spune contrariul: cu cât se acordă un grad mai mare de transcendenţă ideii de câştig material, cu atât primejdia rătăcirii căii fireşti spre mântuire este mai mare: este ca şi cum, în locul lui Dumnezeu, ai aşeza **banul** *(alt Lucifer) şi te-ai sacrifica acestuia.* ***Această etică (protestantă) nu este decât o formă modernă de idolatrie, adică de închinare la cele lumeşti, cu aparenţe ascetice ce rezultă din sacrificiul concret al omului.*** *[…] În concepţia lui Ioan Casian, «trei sunt felurile* **arghirofiliei** *(iubirii de arginţi). Primul, care nu-i lasă pe cei ce renunţă la cele lumeşti să se lipsească de averile şi bunurile lor. Al doilea, care ne îndeamnă să înmulţim cu şi mai mare lăcomie ceea ce am cheltuit sau am dat săracilor. Al treilea, care ne împinge să dorim şi să dobândim lucruri pe care înainte nu le-am avut.»* [172]

*

Analizând discursul economic al lui Benjamin Franklin, descoperim toate aceste tipuri «ideale» ale arghirofiliei, dar mai cu seamă cel din mijloc, ce se referă la **înmulţirea banilor** *[…] De fapt, «păcatul» lui Franklin este atât de mare, încât el nici nu acceptă ideea cheltuirii banilor. Banii sunt comoara sa cea mai de preţ, ei trebuie conservaţi, înmulţiţi, nu cheltuiţi (cu atât mai puţin daţi săracilor!). […] Weber vede filosofia economică a lui B. Franklin într-o lumină cvasi-monahală! Aşadar,* ***toate valorile ortodoxe de raportare la bani sunt răsturnate****. […] Evident, bogăţia pricinuieşte multe alte rele (oamenii bogaţi sunt pizmuiţi, urâţi de toţi ceilalţi, chiar de rudele apropriate, ameninţaţi în permanenţă), dar, din punctul nostru de vedere, cu adevărat relevantă este expresia* **nefericirii majore** *a celui care crede idolatru în bogăţie ca urmare a «închinării la aceasta». De aici, aparenţa de asceză a celui care vizează «generaţiile» nesfârşite de bani.* ***În fapt, în spatele acelei asceze se ascunde o mare tristeţe, ce rezultă tocmai din sentimentul că bogăţia îl domină pe om şi că el, din stăpân al ei (aşa cum ar fi firesc), devine un simplu sclav al ei.*** *Aşa cum spune Ioan Gură de Aur, cel care e zgârcit se poate abţine de la celelalte păcate, dar este înlănţuit de o singură dragoste mare, aceea de bani. […] Iar una dintre modalităţile de tulburare a echilibrului firesc al sufletului uman şi de îndepărtare a lui Dumnezeu este tocmai* ***preocuparea exclusivă faţă de avere sau faţă de treburile lumeşti****. Concentrarea şi fixaţia în această direcţie devin, cu adevărat o sursă de pierdere a firescului unui om. Reaua întrebuinţare a banilor de care vorbeşte Sfântul Maxim Mărturisitorul înseamnă, cel puţin pe o latură, idolatrizarea banului şi urmărirea sa exclusivă, atribuirea acesteia a unei importanţe mai mari decât are în mod firesc (banul nu este decât instrument al schimbului de produse/servicii care trebuie folosite – banul este, aşadar, sau ar trebui să fie, primul element «sacrificat» într-o filosofie economică firească. Dacă nu este sacrificat ci este înmulţit* **pentru sine***, aşa cum procedează Benjamin Franklin, care are aerul că înmulţeşte turme de animale, firescul este abandonat şi apare* **patologia banului***).* [173]

*

Această apropriere ***exclusivă*** *de latura materială a vieţii duce la o îndepărtare de Dumnezeu. «Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipsi şi pe celălalt îl va dispreţui;* ***nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui mamona****». În ciuda caracterului său «religios», etica protestantă ce duce la naşterea capitalismului modern îndepărtează omul de Dumnezeu şi nu-l apropie. Oricât ar fi reieşit dintr-o tensiune de natură religioasă cu privire la problematica mântuirii,* ***capitalismul modern duce în mod inevitabil la pierderea reperelor sale religioase şi la adâncirea omului din ce în ce mai***

[172] Ibidem, p.44.
[173] Ibidem, pp.44-46.

tare în <u>singurătatea materialismului</u>. *[…] <u>Cei care cred în bani ajung să creadă mai mult în bani decât în Dumnezeu, chiar dacă nu l-au pierdut definitiv pe Acesta.</u> În fond, avariţia şi concentrarea exclusivă pe dobândirea bunurilor, materiale, îl împiedică pe om să se mai gândească la mântuire.* [174]

*

<u>Revenirea la valorile tradiţionale</u> va trebui avută în vedere mai ales pe terenul educaţiei copiilor noştri, care constituie o ţintă principală a atacului îndreptat împotriva Ortodoxiei şi creştinismului în general:

Noţiuni ca autoritate şi ascultare, bunăcuviinţă şi amabilitate, comportare în societate şi în viaţa particulară – toate s-au schimbat, s-au întors cu capul în jos. Această viaţă nenormală poate fi caracterizată ca stricată, alintată. Din pruncie cu copilul se poartă ca şi cu un zeişor de familie: poftele lui sunt satisfăcute, dorinţele îndeplinite, el e înconjurat de jucării, distracţii, comodităţi, el nu este învăţat şi educat în conformitate cu regulile stricte de purtare creştină, ci i se creează condiţii să se dezvolte în acea direcţie în care îl poartă pornirile sale. […] Viaţa se umple de o continuă ***goană după distracţii****, care sunt atât de lipsite de orice importanţă, încât un vizitator din secolul XIX, privind emisiunile noastre televizate cele mai populare, reclama, filmele, muzica – aproape sub orice aspect al culturii contemporane – s-ar gândi că a nimerit într-o societate de nebuni, care a pierdut orice contact cu realitatea cotidiană. […] De peste tot se aude chemarea: trăieşte cu ziua de azi, desfătează-te, relaxează-te, simte-te bine.* ***Iar subtextul este altul, mult mai întunecat****: uită de Dumnezeu şi orice altă viaţă înafară de aceasta, alungă din suflet orice teamă de Dumnezeu şi cinstire a sfinţeniei (a se vedea desele înjurături ale unora). […] <u>Loviturile tăioase ale lumii împotriva Ortodoxiei sunt îndreptate în primul rând asupra copiilor. Şi îndată ce la copil s-a format o atitudine greşită, problema educării lui în spirit creştin devine de două ori mai anevoioasă.</u> […] Copilul care de mic este deprins cu muzica clasică, care s-a dezvoltat sub influenţa ei, nu este supus ispitei ritmului brutal al rockului, pseudomuzicii contemporane. […] Copilul deprins cu literatura bună, drama, poezia, care a simţit influenţa ei asupra sufletului, care a primit o satisfacţie autentică, nu va deveni un adept iraţional al televiziunii moderne şi al romanelor ieftine, care pustiesc sufletul şi îl abat de la calea creştină. Copilul care s-a învăţat să vadă frumuseţea picturii şi sculpturii clasice, nu se ademeneşte uşor de pervertita artă contemporană, nu va fi atras de producţiile dezgustătoare ale reclamei şi cu atât mai puţin ale pornografiei.* [175]

*

Copilul care ştie câte ceva despre istoria lumii, şi mai ales despre cea creştină, despre cum au trăit şi au gândit oamenii, prin ce hăţişuri au trecut îndepărtându-se de Dumnezeu şi poruncile Lui, şi ce viaţă minunată şi demnă au dus atunci când I-au fost credincioşi Lui, va putea judeca bine viaţa şi filosofia timpului nostru şi nu-i va urma orbeşte pe «învăţătorii» veacului acestuia.

Una dintre problemele care stau astăzi în faţa instruirii şcolare constă în faptul că pruncilor ***nu li se mai cultivă simţul istoriei****. Acesta este un lucru periculos şi fatal – a-l lipsi pe copil de memoria istorică (se întâmplă şi la adulţi!). Aceasta înseamnă că el devine lipsit de*

---

[174] Ibidem, p.46.

[175] Ieromonah Seraphim Rose, în art. Copilul în mijlocul ispitelor, în rev. Rost, Nr.28/iunie 2005, pp.58-59.

posibilitatea de a lua pildă de la oamenii care au trăit în trecut. Dar istoria, în esenţă, se repetă continuu. [176]

*

Suntem o naţiune veche, oricum, mai veche decât termenul «naţiune», dar ceva s-a prăbuşit în spiritualitatea românilor. Comunismul a perfectat opera imperialilor din cele patru vânturi. Evident, nu este o scuză pentru transformarea gravă a mentalităţii noastre, dar alogeni de tot felul au indus şi induc sentimentul că am fi un popor inferior, o populaţie de «mioritici», «mămăliga care nu expodează» etc. Dacă îi repeţi mereu unui copil că este idiot, el chiar devine idiot. […] Desconsiderarea naţiunii din care pretinzi că faci parte este o gândire de tip «second-hand». […] Dar de ce să-l mai citim pe Mihai Eminescu dacă tot îl avem pe Horia Roman Patapievici? Invitat la o emisiune televizată, micul Diogene (Cinicul) a spus că: «România are o cultură de tip second-hand». Nu m-a mirat. Îi citisem cărţile în care săvârşea adevărate blasfemii la adresa naţiunii române. […] Iată ce scria domnul Patapievici In «Flacăra» lui Arion în 2003: «Eminescu este cadavrul nostru din debara, de care trebuie să ne debarasăm dacă vrem să intrăm în Uniunea Europeană». Nu este de mirare că în manualele de gimnaziu au rămas doar poezile «Lacul» şi «Freamăt de codru». L-au ascultat autorii de manuale, aşa cum asculta A. Toma de Silviu Brucan.

În 1980, un ziarist român l-a întrebat pe Salvador Dalli «de ce are România o cultură minoră». […] Maestrul era uluit. «O ţară care i-a dat pe Eminescu, pe Enescu, Brâncuşi, Eugen Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran nu are o cultură minoră. Ce oferă astăzi Franţa, Germania, chiar Spania în domeniul culturii? Nu, România nu are o cultură minoră» a răspuns Dalli. Un om care susţine că avem «o cultură de tip second-hand» a fost numit în funcţia de director al Institutului Cultural Român. Sfinte Sisoie, ce muscă! Iată oamenii care induc mentalitatea de tip second-hand în toate domeniile, de la cultură până la politica externă. […] Mentalitatea «de tip second-hand» a inundat toată viaţa noastră politică, încât stai şi te întrebi ce mai vor aceşti politicieni de la noi, alegătorii simpli de pe stradă. [177]

*

Omul are un rost dat de Dumnezeu, dar uneori caută să-şi facă singur alt rost, după mintea lui. În orice caz, starea cea mai rea a omului este aceea de a fi fără rost pe lume. Iar ***cel mai mare serviciu care poate fi făcut omului este a-l ajuta să-şi (re)găsească rostul****. […]* ***Societatea contemporană – şi în mod special cea occidentală – încearcă să ne traseze noi idealuri în viaţă, învăţându-ne că fericirea este de găsit totuşi, aici pe pământ****. Şi se pare că aşa cum merg lucrurile, ni se spune că fericirea se trăieşte numai pe pământ, pentru că aici este viaţa, singura viaţă. Şi dacă aşa este, atunci scopul este dobândirea fericirii aici. Este clar că nu toţi pot fi la fel de fericiţi şi acesta nu este decât un accident al naturii. Însă, printr-o raportare foarte simplă la creştinism, putem vedea cum toate făpturile umane au şanse egale la mântuire şi nu există favorizaţi sau defavorizaţi în faţa lui Dumnezeu, aşa cum sunt în faţa lumii. […] Deturnarea de sens are loc în momentul în care omul este îndemnat să îşi însuşească tot mai multe lucruri, să se ataşeze cât mai mult de materie pentru a deveni rob acesteia. Se trece de la veşnicia lui* a fi *la limitarea lui* a avea *şi astfel omul trăieşte în iluzia că este un mic suveran peste ceea ce este «al lui». Nu se gândeşte nici o clipă că trecerea prin moarte îl va dezlipi pentru totdeauna de ceea ce are şi se va trezi în faţa măreţiei dumnezeieşti cu ceea ce este! Ce altceva decât o deturnare de sens este iluzia că a avea o casă, o maşină, cât mai mulţi bani, îţi*

---

[176] Ibidem, p.59.

[177] Viorel Patrichi, în art. Masca lui Ianus şi mentalitatea «second-hand», Rost, Nr. nr.28/iunie 2005, pp.24-28.

vor duce fericire şi împlinire? Or, aşa ceva ni se oferă: nu trăire în duhul creştin, nu vieţuire morală, nu mântuire, ci o sclavie, autentică sclavie faţă de ceea ce posezi tu însuţi! [178]

*

Pe lângă informarea adecvată, pentru a promova cu adevărat valorile spirituale tradiţionale în societate, avem nevoie chiar şi în cesul al doisprezecelea, de o asanare morală profundă. Consider că trebuie depuse astăzi toate eforturile pentru a demara **un proces al comunismului**, asemănător celui desfăşurat după război la Nürnberg, care a judecat crimele nazismului. Victimele comunismului sunt incomparabil mai multe şi de aceea procesul are o mai mare justificare şi este cu atât mai necesar. El trebuie să înceapă în România sau la iniţiativa României, deoarece suntem ţara cu cele mai multe victime raportat la numărul populaţiei şi care a avut un regim comunist extrem de dur.

De asemenea, avem nevoie de acea **lege a lustraţiei**, propusă cu ani în urmă de senatorul Ticu Dumitrescu, prin care să fie interzis cu desăvârşire accesul foştilor activişti de partid şi securiştilor la orice funcţie publică. Faptul că n-a fost adoptată şi a fost luată chiar în bătaie de joc, prin numeroasele amendamente ce i-au fost aduse, spune multe despre fosta şi actuala clasă politică. După cum nici accesul tuturor cetăţenilor la dosarele securităţii nu trebuie îngrădit, ci dimpotrivă. În plus, avem fiecare dintre noi dreptul la o informare corectă şi de acces la informaţia publică. Avem nevoie de **cea mai mare transparenţă** în această privinţă, şi chiar în privinţa activităţilor parlamentare. Trebuie să luăm cele mai drastice măsuri împotriva celor care au deturnat fonduri publice în interesul lor personal, mai ales într-o ţară recunoscută pentru starea ei de sărăcie. Toţi aceştia trebuie să răspundă în faţa justiţiei române, care trebuie să-şi salveze şi ea onoarea, pătată în ultimele decenii.

În sfârşit, nu trebuie să uităm trecutul nostru, istoria noastră recentă şi pe cei care au suferit sau şi-au pierdut viaţa. Dacă în comunism s-a urmărit îndobitocirea omului şi obedienţa tuturor, cum se face că astăzi, după aproape 16 ani aceste obiective rămân în picioare şi, sunt în plină desfăşurare, fiind urmărite cu încăpăţânare diabolică?

*

Pe la începutul anilor '50 executam o pedeapsă de 8 ani temniţă grea ca deţinut politic şi lucram în fabrica de lângă Penitenciarul Aiud. Pe atunci temniţa Aiudului era cel mai mare depozit de inteligenţe de pe pământul românesc. Oameni care formau prima linie de intelectuali în cultură, artă, ştiinţă, filosofie, medicină etc., dacă nu se închinau noilor stăpâni şi nu le făceau jocul, erau urmăriţi, vânaţi, arestaţi, condamnaţi, închişi, supuşi tuturor injuriilor şi loviturilor, tuturor umilinţelor şi înjosirilor posibile. Prin izolarea de lume, de fapte, de evenimente şi de orice formă a civilizaţiei umane, se urmărea doar îndobitocirea omului. Împotriva noastră se exercitau constrângeri inumane, foame, bătăi, izolări în celule negre sau celule albe îngheţate şi tot ce se putea comite pentru distrugere şi exterminare. Aceasta era ***adevărata faţă a comunismului****, suprimarea valorilor, nimicirea şi alterarea culturii, anularea tradiţiei, falsificarea istoriei, pe care mulţi nu o vedeau sau nu voiau să o vadă, mai ales dacă ne gândim şi la unii intelectuali din Apusul Europei, iar noi am fost ţara care am dat cele mai multe victime, am suportat cele mai mari orori, dezastre şi nenorociri, am trăit cele mai teribile tragedii. Este destul să amintim centrele de reeducare şi exterminare de la Piteşti, Gherla, Ocnele Mari, Canal, Periprava, Salcia, Aid şi multe alte şantiere ale morţii. Aceasta era voinţa ocupanţilor, iar slugile lor, comuniştii noştri, le-au întrecut aşteptările prin zelul depus pentru a*

[178] Antonio Aroneasa, în art. **Deturnarea rostului**, Rost, Nr.28/iunie 2005, p.37.

le îndeplini dorinţele şi a ucide tot ce a avut mai bun acest neam. Iar astăzi, nimeni nu-i trage la răspundere pe aceşti criminali. [179]

*

Este doar un singur caz, dar ilustrativ, pentru că fostul deţinut politic **Dumitru Oniga** a fost întemniţat la o vârstă fragedă (16 ani) şi pedeapsa sa nu s-a rezumat la acei ani de închisoare ci şi la multe alte măsuri până în 1989, aplicate de temuta Securitate. În ciuda acestor condiţii vitrege şi ororilor pe care le-a trăit personal, iar altele le-a cunoscut indirect de la alţii; a avut admirabila putere de a scrie, după anii de închisoare (şi nu sunt puţini) volume de versuri, după ce anterior fusese îndemnat de nimeni altcineva decât una din marile conştiinţe ale neamului românesc, dl. Nichifor Creainic. A mai scris articole, de o înaltă ţinută morală pentru a demosntra că acest comunism şi-a propus, printre altele, şi asasinarea prin orice mijloace a memoriei neamului românesc.

*

După atrocele procedee de anchetă, procurorul, în instanţă, a declarat că «La dosarul inculpatului nu se află nici o probă despre vinovăţia lui; dar cerem sancţiunea maximă: 15 ani muncă silnică, pentru că, dacă n-ar fi vinovat, nu s-ar afla aici», într-o perfectă logică atee. Am replicat: «Nu se poate să mă condamnaţi fără să aveţi nici o probă! ». «Nu se poate? Ia uite că se poate: 20 de ani muncă silnică, fiindcă ***ai protestat*** *împotriva justiţiei poporului. Aceasta e sentinţa definitivă şi irevocabilă». Deci s-a putut… Consider că este un exemplu edificator, pentru oricine, despre ce înseamnă o* ***justiţie comunistă****, cea pe care noi am îndurat-o şi încă o mai îndurăm, acuma, când intrăm în Europa. […]*

Era în joia sfântă a anului 1948. Până atunci, timp de vreo două săptămâni, zilnic eram bătut în locul de tortură şi de cercetare Malmaison: cu ranga sau cu ţeava, la tălpi, peste bocanci, cu cablul peste fese, peste pulpe şi la palme. Când mă băteau la tălpi, adevărate trăznete păreau că îmi străbat şira spinării şi-mi explodează-n creier, dar fără ca să-mi pună cineva măcar o întrebare: mă pregăteau cu ranga, ca să ajung mai moale la anchetator. Legat de mâini şi de picioare şi atârnat cu capul spre podea, torţionarii mi-au înfundat în gură un ciorap intens purtat, în ghete şi în gură, de alţi beneficiari ai umanismului socialist. Ciorapul devenise noua metodă antifonică prin care se împiedica răzbirea sunetului dincolo de locul de anchetă. De altfl, era cu neputinţă să scot chiar şi un singur icnet. Şi, pe deasupra, mă autoblocasem psihic: nu mai eram capabil de strigăt sau mişcare. Torţionarii au interpretat aceasta ca semn de ***fanatism****. Continuau mai îndârjiţi tortura. Noapte de noapte şi zi de zi. Nu întrebau nimic, căci nu răspunsul îi interesa, ci* ***lichidarea personalităţii****, stare care întârzia să apară, tot prelungind efortul de a-mi anihila voinţa, de a-mi obnubila gândirea. Şi-mi prelungea indefinit tortura.* [180]

*

Se-ntoarse cu un câine lup imens, cu colţii fioroşi: «O vezi ? Este Diana, căţeaua eroină, pe care au împuşcat-o banditţii tăi din Munţii Făgăraş. Ea te va învăţa ce trebuie să faci. Porneşte şi aleargă». «Cum să alerg, în camera de numai trei metri?» Lupoaica, mârâind sinistru, stătea ca gata de atac. Am alergat, sub ochii şi sub colţii ei, 39 de ore, fără nici o întrerupere. Dar, finalmente, am căzut. Nu am acum răgaz să vă descriu psihologia unei alergări pândită de lupoaică. Când m-am oprit, s-a repezit la mine. M-a prins de gât, dar nu mi-a sfâşiat gâtlejul. Cum stam, aşa, pe spate, vedeam deasupra mea o formă fumurie. Nu desluşeam ce e. Abia când, peste frunte şi pleoape, simţii că-mi curge ceva usturător şi cald, am

---

[179] Dumitru Oniga, în art. Nichifor Crainic, Memoria, Nr.4/2004 (49), p.99.
[180] Tertulian Langa, în art. Trăind şi supravieţuind sub ateismul comunist, rev.cit., nr.1/2005 (50), pp.71-72.

înţeles că bestia, în scârbă, mi-a urinat pe faţă. Din vorbele torţionarilor, am înţeles că alergasem 39 de ore. «Pe ăsta să-l trimitem, mă, la Maratonul de la Rio! Ce resitenţă are bestia fascistă!» […] Ca subiect lipsit de valoare în anchete, am fost mutat în închisoarea subterană din zona mlăştinoasă a Jilavei, adâncă, la opt metri sub pământ, care fusese construită, cândva, ca fort de apărare a Capitalei ţării, acum cu totul inutilizabilă, din pricina puternicelor infiltraţii de apă ce străbăteau betonul. Nimic nu rezista în ea. Doar omul, cel mai de preţ tezaur al materialismului istoric! În încăperile Jilavei, sărmanii oameni făceau experienţa de sardele: dar nu în baie de ulei, ci în suc propriu, în transpiraţii, în urină şi în apele de infiltraţii, care mereu ni se scurgeau pe ziduri. […] Stăteam pe vârf de oase, pentru a ocupa un spaţiu cât mai mic. Mâna nu încăpea decât întinsă peste şold, sau peste umărul vecinului. Nu rezistam aşa decât vreo jumătate de oră; apoi toţi, la comandă, căci nu se putea pe rând şi separat, ne întorceam pe flancul celălalt. […] De la Jilava, sărind peste lungi ani de profanări umane, am fost mutaţi, cu lanţuri la picioare, în închisoarea de izolare maximă, numită ZARCA – pavilion de spaimă al temniţei de la Aiud…[181]

*

Nimeni nu poate şti ce se întâmplă cu torturatul şi nici el însuşi, copleşit de neprevăzut şi de durere, nu realizează ce se petrece cu el, cu atât mai mult cu cât durerea nu poate fi înţeleasă, nu poate fi descrisă şi nici explicată, ci doar trăită. […] Nu mi-am putut închipui că omul de lângă mine, colegul meu, prietenul meu, supus unor torturi inimaginabile îşi poate schimba într-atât comportamentul, încât să fie de nerecunoscut. Explicaţii? Multe. Justificări? Nici una, doar ideea fixă dintr-o ***ideologie de esenţă criminală****, în numele căreia a fost pusă în practică, la scară planetară, moartea fizică şi moartea psihică, după împrejurări şi după necesităţile momentului. Această ideologie utopică stă la baza terorismului internaţional de astăzi. […] «Trebuie să ieşiţi în întâmpinarea noastră. Şi noi am fost ca voi (deţinuţi), dar ne-am dat seama la timp de greşeala în care am căzut şi, atunci, am renunţat la trecutul nostru, l-am condamnat şi vom lupta împotriva lui până ce îl vom distruge». Trecutul? Dar unde-i trecutul? Şi o lovitură puternică în cap îţi indica unde este trecutul. «Aici, banditule, aici, în capul tău, în creierul tău, în gândirea ta, aşa că asta vrem noi, să-ţi scoatem din capul tău, din mintea ta, trecutul, toate amintirile tale, de când ai supt de la mă-ta otrava ce ţi-a înveninat viaţa şi până când ai ajuns aici. Cum o să facem? Foarte simplu, şi noi avem şi timp şi metode. Să-ţi scoţi tot din capul tău, banditule, să faci eforturi şi să- şi metode. Să-ţi scoţi tot din capul tău, banditule, să faci eforturi şi să-ţi aduci aminte tot-tot, şi aici, în gura mare să le spui şi să le judeci tu şi să le judecăm şi noi şi apoi să condamnăm trecutul care ne-a îmbolnăvit pe toţi. Trebuie să-ţi goleşti mintea, să-ţi storci creierii, să ştergi engramele inscrise în contextul tău cerebral şi, numai aşa, după aplatizarea creierului tău, îl vom umple noi cu ideile noastre, inspirate din* ***cea mai avansată ştiinţă a lumii****, căci numai aşa o să te poţi schimba, şi asta vrem noi, să te schimbi. Noi te ajutăm să-ţi goleşti mintea, dar dacă opui rezistenţă, tratamentul nostru te va ajuta, loviturile pe care ţi le vom aplica vor produce modificări de substanţă la nivelul creierului tău care îţi vor înfrânge rezistenţa şi aşa vei scăpa mai uşor şi te vei vindeca mai repede de trecutul tău, iar noi îţi vom modela gândirea. […] Îmi sună în urechi şi acum acest monolog desprins din minţile rătăcite ale colegilor mei, victime ale unui regim criminal («creatorul» torţionarului Eugen Ţurcanu). «Experimentul Piteşti» este* ***o lecţie la care trebuie să ia aminte întreaga omenire****, este un semnal de alarmă, este o primejdie care ameninţă şi care încă planează asupra omenirii (comunismul supravieţuind în unele state şi în practicile şi mentalităţile unor conaţionali).* [182]

---

[181] Ibidem, pp.72-74.

[182] Nicu Ioniţă, în art. «Barometrul demascărilor», rev.cit., pp.96-100.

*

Este singura şi cea mai uluitoare situaţie care o cunoaşte istoria criminalistică: ***criminalul se bucură de pradă, urmărindu-şi până la moarte victima****, construindu-şi un sistem de persecuţii şi de exterminare a acesteia, extinzând represaliile şi asupra descendenţilor. Discriminarea descendenţilor se practică şi în prezent, ca o probă evidentă a dominaţiei Securităţii asupra instituţiilor statului:* ***moştenitorii proprietarilor expropriaţi sunt împiedicaţi de justiţie să-şi moştenească părinţii. Casele sunt ocupate tot de securişti, fără jenă, fără frică****. Schema «Marii lovituri» se completează cu un alt paradox. Nu fug tâlharii peste graniţă (sunt ocupaţi cu securitatea poporului), ci încearcă să fugă cu disperare păgubaşii. […]*

Nu întreabă nimeni azi câţi au fost arestaţi sau ucişi pentru că au încercat să scape din «raiul comunist», dar mai ales câţi, dintre ucigaşi se mai află între noi, ba chiar în importante funcţii de stat (sau copiii acestora). […] România «cască gura» zi şi noapte la televiziunile subordonate Securităţii. Nu-mi propun să adaug ceva la ceea ce s-a scris, nici să discut critic felul în care mai mult sau mai puţin a fost informată populaţia României, cu atât mai mult cu cât se pare că ***una din tarele «Omul nou» (exemplar uman majorita) este repulsia faţă de informare****. Conştiinţa sa nu suportă decât informaţii «prelucrate», agrează cu predilecţie* ***mistificările****, iar faptele devin credibile dacă sursa de informare este explicit sau presupusă aceeaşi cu care s-a desprins în Epoca de Aur a «Socialismului Victorios». […] Nu se poate face nimic, politica şi justiţia sunt deja redute cucerite de mafia Securităţii. […] În sfârşit, cea mai eficace metodă de transfer a bogăţiei statului în conturile securiştilor (din care au rezultat milionarii în dolari), simultan cu păstrarea unor mase populare la dispoziţia bandiţilor, a fost falimentarea marilor întreprinderi de stat prin «întreprinderi căpuşe» (aprovizionarea întreprinderii şi vânzarea produselor se face prin întreprinderi private ale securiştilor de la fostul Comerţ Exterior)…*[183]

[183] Mircea Popescu, în art. Securitatea şi slugile sale, rev.cit., pp.128-136.

REAŞEZAREA SOCIETĂŢII CONTEMPORANE PE TEMELIA VALORILOR MORALE ŞI SPIRITUALE

MOTTO: *Etica nu se reduce însă la act etic. Jumătate din ea e pură* reactivitate*, adică răspuns dat de conştiinţa individuală unor împrejurări pe care nu le-a ales şi nu le-a provocat.* ***Actul etic e expresia intervenţiei umane în imediatul lumii; e, deci, o specie a ofensivei morale.***

ANDREI PLEŞU

Cunoaştem desigur cu toţii, câte ceva despre frământările şi avatarurile lumii în care suntem ''condamnaţi'' să trăim. Adeseori, însăşi lumea aceasta ne apare ca o închisoare, în care suntem testaţi mereu de examenele vieţii. Bucuriile se împuţinează mereu, în vreme ce necazurile şi angoasele cresc şi ne apasă sufleteşte. De ce se întâmplă astfel şi de ce tocmai nouă? **Trăim vremuri dificile într-adevăr, pentru că ne-am pierdut ordinea morală de care avem nevoie. Recuperarea acesteia, devine prin urmare, un act absolut imperativ, obligatoriu şi necesar supravieţuirii noastre.**

În cele ce urmează, voi încerca să prezint câteva opinii, care pot impulsiona astăzi reaşezarea societăţii româneşti dar şi a celei contemporane de pretutindeni pe temelia trainică a valorilor morale şi spirituale. Totodată, aceste idei se cer a fi puse în aplicare, de către cei care se simt în putere să răspundă acestei chemări.

*

Talentul lipsit de convingeri şi de preocupări înalte, talentul care poate spune orice pentru că nu are nimic de spus e-n artă - ceea ce e sofistica *în filosofie: o euforie de nestăpânit a mijloacelor. Cu o asemenea nătângă euforie se răfuieşte Socrate încă de la începutul procesului său: „Vă jur pe Zeus, cetăţeni ai Atenei, că nu veţi auzi vorbe înfrumuseţate şi împodobite cu întorsături meşteşugite şi cuvinte alese. […] Bine mi-ar sta, la anii mei, să vin în faţa voastră cu vorbe ticluite, ca un tinerel."(Apologia, 17 b-c)*

Dacă ar fi să definim rapid şi nepretenţios înţelepciunea, am spune că ea e expresia supremă a sănătăţii*, adăugând – pe urmele lui Socrate din* Charmides *– că sănătatea adevărată e rezultatul unei perfecte acomodări între spirit şi corp (cu alte cuvinte, echilibrul dintre „material'' şi „spiritual'' - n.a.). Înţelepciunea e, prin urmare, o virtute a integralităţii...* [184]

*

Dezbaterea etică nu e necesară acolo unde ea e de la sine înţeleasă. Ea devine însă necesară acolo unde există criză morală, defect moral, cădere.

Majoritatea sistemelor morale nu reuşesc, din păcate, mai mult decât să-l pună pe om la adăpost faţă de vacarmul său lăuntric şi faţă de convenţiile cetăţii. ***E de reflectat la o morală mai*** **ofensivă,** ***o morală în care omul*** **se propune** ***lumii, învăţând să locuiască suveran în sinea sa, în loc de a se adăposti de sine.*** *Cine* se adăposteşte de sine *pierde contactul cu daimonul său*

[184] Andrei Pleşu, ***Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului***, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1988, pp. 88-92.

etic. Cine se decide să locuiască în sine*, în umbra şi lumina sa, află, încet-încet, ceva despre ordinea universală. Daimonul începe să vorbească.* [185]

*

Între Socrate şi legi nu e o relaţie administrativă, un mecanism orb al supunerii necondiţionate; între Socrate şi legi, între omul individual şi normele ordinii universale e o „ înţelegere ", un „acord ", o homologia *– spune textul grecesc (*Criton*, 52 a fine). Aşadar, o* comunicare*. Legea morală nu e o lege de care să asculţi, ci una cu care comunici, care ştie să te asculte.*

Or, în plan moral, ca şi în patologia medicală, nu există boli, ci bolnavi. [...] Adevărata terapeutică e capacitatea de a adapta ştiinţa generală *a remediilor la singularitatea* cazului*. A vindeca e a avansa printr-o neobosită* diferenţiere*. La fel,* ***în etică, norma trebuie să găsească tonul potrivit şi „pogorămintele" necesare pentru a vorbi dramei individuale şi nu unei umanităţi abstracte, guvernabilă prin „statute" impersonale.*** *Aceasta a fost marea intuiţie a creştinismului originar, nerespectată, din păcate, de creştinismul instituţionalizat de mai târziu: a înlocui eficacitatea generică a* legii *prin pathosul unui* model *personal; a înlocui „porunca" prin „pildă".* [186]

*

Acţiunea morală ţine, mai degrabă, de sfera artelor marţiale: e război, cu tot ce e implicaţie de pericol şi de strategie în experienţa războiului. Calităţile pe care o asemenea experienţă le valorifică sunt: curajul, tactul, discernământul, răbdarea, îndrăzneala şi chiar o anumită formă de viclenie ...

Dar pentru a dizolva virtualitatea virtuţii*, transformând-o în realitate pozitivă e, mai întâi nevoie să atingi pletinitudinea unui* adevăr trăit*. Un adevăr, adică un spor de cunoaştere, o mai bună înţelegere a lumii. Dar* ***un adevăr trăit****, adică nu o ştiinţă neangajată, abstractă, ci una devenită crez. Nu un adevăr pe care îl ai - prin exerciţiul liber al intelectului* - ci ***un adevăr cu care* eşti împreună*, cu care te identifici: un adevăr al intelectului adus în inimă.*** [187]

*

*În contextul eticii greceşti, sau în acela al eticii medievale, n-ar fi fost nevoie să insistăm atât asupra definirii actului etic ca act de cunoaştere. Virtuţile morale erau - în ambele cazuri - dublate de severe virtuţi intelectuale. Iar dintre virtuţile „cardinale", numai trei erau propriu-zis „morale"(****cumpătarea, curajul, dreptatea****), pentru că cea de-a patra-* **înţelepciunea** *(sau* **prudenţa***,* phrónesis*) - să aducă în discuţie o facultate din speţa intelectului. Aceasta a patra virtute era reperul, grila de control, ordonatorul legitim al celorlalte. Fapta morală fiind, necesarmente, expresia unei deliberări, a unei cântăriri prealabile a lucrurilor, ce depindea, într-o foarte mare măsură de puterea de judecată a făptuitorului.*

În lumea modernă însă, aproape nimeni nu mai asociază conceptul virtuţii cu acela al inteligenţei. Aproape nimeni nu mai vorbeşte de „virtuţi intelectuale", dimpotrivă sunt curente rechizitoriile proferate - din unghiul virtuţii - la adresa îndeletnicirilor strict „contemplative".

Cultivarea virtuţilor are nevoie de har, de inspiraţie, de o înzestrare specifică, asemănătoare înzestrării artistice. *Numai absenţa acestei înzestrări face posibilă - şi, de altfel, necesară - morala, de tip kantian, a* datoriei*. Morala datoriei e un schematism etic, de care au*

[185] Ibidem, pp.18 şi 29.
[186] Ibidem, pp. 35-39.
[187] Ibidem, p.75.

nevoie firile fără dotaţie etică pentru a funcţiona cât de cât onorabil. <u>Când nu iubeşti în mod spontan binele, ţi se cere, măcar, să-l respecţi.</u> [188]

*

În toate privinţele - fie că e vorba de exerciţiul gândirii, de experienţa curentă a vieţii, de o decizie a voinţei sau de opţiunile afectivităţii - ***criza malefică, „răul" se manifestă ca*** **patologie a discernământului*****: începi să vezi deosebiri acolo unde esenţiale sunt asemănările...***

„Cicero însuşi, în dialogurile sale, definea în chip elegant elocinţa drept înţelepciune bogat vorbitoare. ***Care este izvorul elocinţei ciceroniene? Sufletul instruit din belşug prin cunoaşterea variată a tuturor lucrurilor*** *[...] La aceasta se adaugă bunul simţ firesc, înţelepciunea şi prudenţa (*consilium*)... Mai întâi trebuie să avem grijă cum gândim şi apoi să ne potrivim cuvintele cu raţionamentele şi nu invers."* [189]

*

Cine se supune conştiinţei sale simte că se auto-determină. Cine se lasă dus de ursită, acceptă o determinare de alt ordin, obiectivă şi imprevizibilă.

Conştiinţa e gloria independenţei de sine. Eticul e fundamental, **locuire*****; nu tehnică a con-locuirii, nu acord convenabil ce ceilalţi, ci*** **o robinsonadă*****, un fruct al singurătăţii.***

<u>Şi, nu întâmplător, oamenii care ştiu să stea singuri, cei care ştiu să-şi locuiască, în echilibru, singurătatea, sunt şi cei mai sociabili, cei mai echilibraţi con-vieţuitori...</u> Singurătatea e pregătirea optimă pentru viaţa în lume: nu evaziune, nu dezadaptare - **cum se crede -** ***ci*** **propedeutică*****, exerciţiu, á*****skesis*****. Drumul spre euforia paradisiacă a comuniunii cu ceilalţi nu e decât exaltare utopică, dacă nu trece prin experienţa radical formativă, a „pustiei".*** [190]

*

Acesta e teritoriul cu adevărat revelator al eticului: somnolenţa diurnă, cuminţenia irespirabilă a atitudinii, cenuşiul valorilor. Pe scurt, <u>placiditatea etică a omului mediocru</u>. Privit de la distanţă, el nu comite nimic grav: tocmai acesta e păcatul lui de moarte, cel care îl scuteşte de atacul comunităţii şi de tresărirea conştiinţei proprii. Caracterizat mai mult prin ceea ce omite decât prin faptul comis, liniştit în inexpresivitatea sa, invulnerabil din perspectiva „marii" morale, căci, repetăm, el nu face nimic care să fie brutal reprobabil, **omul mediocru e depozitarul cel mai perfect al mizeriei morale***. Si* ***el există în fiecare din noi****, sustrăgându-se oricărui proces prin tocmai crasa lui banalitate. Marea vinovăţie morală, dezastrul moral, par aproape paradisiace pe lângă* ***viguroasa anestezie morală a omului mediocru****. Păcatul lui nu e că spune mari minciuni, ci că nu evită cea mai evitabilă mică minciună; nu că amână marele gest de autenticitate, ci că nu face nici măcar gestica minimei decenţe. Acest „nici măcar" e problema centrală, culpa capitală a „minimalismului" etic. El circumscrie capacitatea comună de a rezolva nu dilema morală de proporţii monumentale, ci „strictul necesar" al moralităţii. Marcat de această incapacitate, omul se face vinovat nu atât pentru răul la care e constrâns (de împrejurări aspre, spaime necontrolate şi alte asemenea), ci pentru răul la care consimte neconstrâns, la care ar putea, deci, fără riscuri, să nu consimtă.* ***Nu să facă imposibilul i s-ar***

[188] Ibidem, pp. 77-79.
[189] Ibidem, pp. 83-88.
[190] Ibidem, pp. 123-126.

cere, ci să facă puţinul care stă în puterile sale. *Şi puţinul acesta rămâne nefăcut în virtutea unei inerţii care afectează, ca o otravă reziduală, atmosfera morală din jur.* [191]

*

O analiză „spectrală” a mediocrităţii morale ar putea constitui, singură, obiectul unui text amplu. Ne vom margini să rezumăm, cu titlul de mostră, două din manifestările ei caracteristice: ipocrizia şi carenţa spontaneităţii morale.

S-ar putea ca ipocrizia morală *să fie maladia cea mai răspândită a speciei, un fel de „gripă” generalizată [...] Ipocritul nu-şi regretă relele: „se jenează ” doar de existenţa lor şi mai ales de ecoul lor posibil în conştiinţa altora. Soluţia e disimularea. Şi* - în paralel- *un interminabil şi complicat demers al auto-îndreptăţirii. Ipocritul nu se sfârşeşte într-o totală învoială cu sine, în uitarea igienică a oricărei vinovăţii, e un ipocrit de duzină. Ipocritul de anvergură nu se mulţumeşte a-şi falsifica portretul în ochii celorlalţi: marea lui reuşită e să şi-l falsifice în chiar ochii săi...*

Deliberare în acţiune şi spontaneitate în reacţie - *iată strategia morală cea mai potrivită.* ***Sunt momente în care nu e de făcut decât ceea ce ai simţit din prima clipă că trebuie să faci. Orice tergiversare suspendă iremediabil impulsul moral sănătos.*** [192]

*

În această perioadă de incertitudini şi de tranziţie - ce caracterizează lumea contemporană - omul îşi aminteşte de el însăşi, fie că această întoarcere spre sine se manifestă ca egoism sau închidere în sine, fie că se afirmă ca altruism şi nevoie de deschidere spre ceilalţi. Dependenţa de celălalt se accentuează de o asemenea manieră încât orice monolog egoist al *conştiinţei reprezintă nu numai o atitudine irelevantă teoretic dar şi periculoasă practic. În acest caz, se impune şi o nouă înţelegere a conştiinţei morale care, în mod esenţial este* conştiinţă de altul.

Ne aflăm în faţa unei situaţii paradoxale: etica este pretutindeni revendicată, dar, în fiecare sferă a vieţii sociale, proliferează noi morale, fondate pe imperative inedite ce par să se sustragă unor repere universale. Este o situaţie specifică societăţilor „postmoderne” care pun în discuţie marile opere totalizante [...] „Mersul istoriei moderne a dat naştere unei formaţii inedite: societatea postmoralistă.” (Gilles Lipovetsky). Aceasta este o societate ce respinge retorica unei datorii austere, integrale concomitent cu legitimarea dreptului individual la *autonomie şi fericire. Este o „societate uşurată în adâncul ei de predicile maximaliste şi care nu acordă credit decât normelor nedureroase ale vieţii etice” (G. L.)* [193]

*

Problema centrală a epocii noastre este **problema responsabilităţii** *(Rene Le Senne). Noi* nu suntem - cum se spune adesea - *în faţa unei crize de civilizaţie ci în zorii unei civilizaţii noi şi diferite, al cărei ctitor este* conştiinţa responsabilităţii.

Lumea contemporană se confruntă cu probleme care niciodată nu au fost atât de grave, atât de importante, şi care amplifică considerabil factorii de risc, inclusiv ai riscului fatal: dispariţia speciei noastre.

Nu trăim într-o lume a certitudinilor. Cu cât avem mai mult progres cultural, ştiinţific, social chiar, *cu atât riscurile sunt mai mari. Lumea contemporană se confruntă cu prăbuşirea rapidă a sistemelor totalitare atât de dreapta cât şi de stânga. Explozia informaţională şi*

---

[191] Ibidem, pp.146-147.

[192] Ibidem, pp.148-152.

[193] Sorin Tudor Maxim, *Conştiinţa morală*, Ed. Junimea, Iaşi, 1999, p.19-20.

ritmurile ridicate ale dezvoltării ştiinţifice şi sociale au impus conştiinţa ireductibilei noutăţi *ce va caracteriza lumea de mâine. În plan moral, această tendinţă se traduce în eforturile gânditorilor de a identifica* o nouă etică *pentru viitor, şi mai puţin pentru prezent.* [194]

*

Responsabilitatea devine astfel „operaţia prin intermediul căreia Eul devine subiect obligat să acţioneze.” *(E. Levinas)*

Avansam idea că: a) în cazul antichităţii greceşti şi romane valorile „centrale” erau cele morale; b) pentru evul mediu, cele religioase; c) valorile raţiunii, pentru perioada modernă; „Cunoaşterea devine astfel valoarea etică supremă...” (Al. Boboc) [...] d) afirmării capitalismului îi corespund valorile economice, centrate pe eficienţă şi spirit întreprinzător; e) socialismului îi sunt proprii ca „valori centrale”, valorile politice*; lumii de mâine,* ***valorile moral-religioase****.*

Restructurarea sistemului axiologic al unei societăţi în jurul unor noi „valori centrale” este de natură să imprime şi o nouă direcţie progresului umanităţii în ansamblu.

Problema şi-ar putea găsi, însă rezolvarea în următorii termeni: ***morala, însăşi, este piatra de încercare a oricărei credinţe religioase****. Religie şi morala - mai exact, morala şi religia - într-o lume mai rapidă şi deconcertantă schimbare, impun, nu numai, o nouă imagine a omului asupra lumii, dar şi o nouă perspectivă asupra propriei sale esenţe.* [195]

*

Conştiinţa pare să reprezinte, într-o primă aproximare, caracteristica umană fundamentală. *Se ridică totuşi întrebarea dacă într-adevăr putem defini omul prin conştiinţă.*

Mai întâi, pentru că putem accepta cu greu că omul este om fără a fi şi fiinţă morală. Este într-adevăr om, criminalul, cel care dă dovadă de o imoralitate crasă? De altfel când caracterizăm un semen de-al nostru ca având conştiinţă, implicăm automat şi dimensiunea morală.

Alain rezolvă tranşant problema: „Ce conştiinţe? Nu este decât una. Oamenii avizaţi se înşeală totuşi distingând conştiinţa morală de conştiinţa psihologică. În realitate orice conştiinţă este de ordin moral*, pentru că ea opune întotdeauna ceea ce trebuie să fie la ceea ce este [...] A avea conştiinţă morală înseamnă a te şti spirit şi acest fapt te obligă infinit; căci nobleţea obligă. Marea problemă este de a fi un om, întreaga morală, ca şi întreaga filosofie se realizează aici. ”* [196]

*

Este evident că nu putem avea înţelegerea binelui dacă nu avem reprezentarea răului. Aceste două categorii etice sunt polare: nu putem determina sfera dezirabilului sau a naturii binelui dacă nu avem o experienţă a răului; conştiinţa morală descoperă, deseori, binele tocmai prin negarea răului; ea concepe binele ca pe o negare a răului, ca depăşire a acestuia.

Nu discernem întotdeauna cu uşurinţă binele, dar umanitatea, în întregul ei, ca şi fiinţa morală, au un criteriu teribil pentru a judeca ce acţiuni trebuie să facem şi la care să ne abţinem: răul. Conştiinţa morală, deci, nu poate fi numai conştiinţa binelui, ci şi a răului pe care

[194] Ibidem, pp.35-36.
[195] Ibidem, pp.37-40.
[196] Ibidem, pp.55-56.

îl neagă, blamează, respinge. Ea, însă este (trebuie să fie) completată şi confirmată de actul negator al răului.[197]

*

Având în vedere poziţia indivizilor faţă de un sistem normativ dat ca şi modalităţile de raportare a acestora la situaţii concrete, exteriorizate prin conduită morală, putem deosebi mai multe tipuri caracteriale de comportament moral*:*

Tipul contestatar. *Contestatarul cunoaşte obligativitatea socială, cuprinsă în normele morale, dar aceasta se realizează la un nivel pur raţional, fără să-l implice sentimental sau voliţional. Din această cauză putem aprecia că nici nu are simţ moral sau, în cel mai bun caz, acesta este „atrofiat sau nedezvoltat". Deoarece nu poate trăi izolat de societate, contestatarul îşi elaborează diverse strategii de conduită, mergând până la stimularea unor comportamente „virtuoase" chiar dacă acestea nu izvorăsc din* convingeri morale*. Putem evidenţia aici două subvariante:*

a) Recalcitrantul, care are o atitudine neconformistă manifestă şi intră în conflict direct cu moralitatea acceptată la nivelul unei colectivităţi. El are o scăzută percepţie a corelării interesului individual cu interesul colectiv. Este marcat de o „voinţă negativă" care îl determină să conteste orice sistem normativ, manifestând predispoziţie către comportamentul anarhic şi nihilist.

b) Ipocritul, care îşi disimulează cu grijă conduita morală pentru a nu-şi atrage sancţiunea socială (nu atât cea morală cât cea juridică sau materială); evită să intre deschis în conflict cu colectivitatea dar, mai devreme sau mai târziu, atitudinea sa profund imorală va fi dezvăluită. […] De regulă nu are conştiinţa culpabilităţii - sensul pozitiv al „conştiinţei încălcate" - încât nu poate accede la simţul moral.

Tipul convenţional. *Manifestă supunere* ad literam *faţă de normativitatea acceptată, dovedind incapacitate de inovare morală. Face tot posibilul pentru a nu încălca regulile şi a nu intra în conflict cu autoritatea, pentru a nu-şi crea probleme la nivel psihic. Este conformist, lipsit de discernământ, şi spirit critic sau autocritic. Are convingeri morale ferme dar fără profunzime. […] Tipul convenţional reprezintă o latentă nocivitate socială din două puncte de vedere:*

1) Conformismul său moral este sursă de birocratism sau formalism în viaţa socială; chiar când acţionează conform valorilor morale, o face din teama de a nu greşi*, nu din dorinţa şi voinţa de a practica binele;*

2) În momentul crizei generate de o posibilă modificare a sistemului normativ, tipul convenţional poate adera la orice alt sistem normativ*, inferior sau cu deficienţe mai mari, de pildă al unor colectivităţi delicvente sau fanatice.*

Tipul duplicitar. *Reprezintă tipul care asimilează cerinţele normativităţii doar în plan cognitiv, la fel ca şi tipul recalcitrant [...] În situaţiile concrete când respectarea normativităţii aduce atingere interesului personal, preferă s-o ocolească sau să nu-i dea curs pozitiv. Spre deosebire de ipocrit, el are conştiinţa culpabilităţii. Nu este niciodată capabil să se substituie în locul altuia - interesele celuilalt fiind diferite de ale sale - punând* întotdeauna pe prim plan interesele personale *[...] În plan social generează oportunism şi carierism, tendinţe de parvenire. Înteresant este că poate genera şi comportamente sociale pozitive: dacă nu poate evita conflictele, oportunistul încearcă să le medieze; manifestă o apreciabilă capacitate pragmatică faţă de noutatea situaţională şi o rapidă adaptabilitate socială. Sub raport moral însă, tipul duplicitar este categoric blamabil, chiar în cele două situaţii apreciate ca fiind pozitive cu rezultatul obţinut, conduita sa fiind imorală: în primul caz, acţionează astfel pentru a păstra*

[197] Ibidem, p. 82.

aparenţele; în cel de-al doilea caz, pentru avantaje exclusiv personale. Este tipul lui „totul pentru mine; dacă se întânplă să fie şi interesul celorlalţi, cu atât mai bine!”

Tipul amoral. *Se deosebeşte radical de tipurile anteriore tocmai pentru că îi lipseşte însuşirea cognitivă a exigenţelor morale; este lipsit de capacitatea, dobândită prin educaţie, de a decodifica semnificaţia normelor şi valorilor morale. „Din acest unghi, «amoralitatea» este punctul «0» al moralităţii, iar amoral este, prin excelenţă, copilul în faza preeducaţională, coeficientul de amoralitate scăzând pe măsura educaţiei morale.” (Tudor Cătineanu). Individual amoral are o mare şansă de perfecţionare morală prin educaţie şi autoeducaţie.*

Tipul ezitant. *Este reprezentat de individul care face cu claritate distincţia între bine şi rău, dar nu şi între* diferitele grade de realizare *a binelui. Ezitările manifestate în conduită nu se datorează atât spaimei de a greşi cât mai ales fricii de a nu fii ales „cel mai bun lucru de făcut”. Din această cauză îşi întârzie acţiunile* - homo cunctator - *dintr-o neputinţă tragică de a delibera asupra diferitelor variante ale binelui. Întrucât amânarea acţiunilor poate fi adesea echivalentă cu suspendarea manifestării lor efective, tipul ezitant poate proba chiar un comportament condamnabil din punct de vedere moral: non-obiectivarea prin faptă morală. Este evident că, din cele trei dimensiuni ale spiritului moral: raţiune, sentiment şi voinţă, tipului ezitant nu îi este dezvoltată cea din urmă.*

Tipul revoluţionar. ***Revoluţionarul, acest tip caracterial ce poate fi considerat model (un imbold către perfecţiune, ideal), către care se îndreaptă evident opţiunea socială - nu şi a autorităţii sociale, mai înclinată spre conservatorism - este spiritul critic prin excelenţă, expresia simţului moral la cea mai înaltă cotă. Capabil să analizeze cu mult discernământ manifestările ce nu corespund cerinţelor normativităţii morale, tipul revoluţionar este şi capabil să amendeze sistemul normativ de pe poziţiile unei alte experienţe morale, superioare. Deoarece acţionează concret în situaţii concrete, el este singurul capabil de creativitate morală, singurul care îşi asumă responsabilitatea precum şi consecinţele acestei responsabilităţi. Simţul moral al tipului revoluţionar este rezultatul unei îndelungate experienţe şi reprezintă nivelul cel mai înalt al dezvoltării sale. Este tipul care interiorizează cu discernământ normativitatea exterioară în autoimperativitate şi care, dacă decide că trebuie să se supună exigenţelor unui sistem de norme este pentru că, în mod liber, a decis că merită să se comporte astfel. Iar atunci când în cadrul procesului firesc de înnoire morală, un sistem normativ îi apare depăşit, îşi asumă responsabilitatea schimbării acestuia. Aici este şi diferenţa esenţială dintre tipul contestatar şi cel revoluţionar: dacă primul vizează mai mult sau mai puţin, disoluţia oricărei normativităţi, tipul revoluţionar îşi asumă - în cazul când consideră că este necesar -*** **destructurarea normativităţii sociale, pentru însă a o restructura la un nivel superior. Acest tip caracterial este evident cel spre care se îndreaptă efortul educaţional social şi „nu este reprezentat doar de personalităţile de excepţie. El poate fi ilustrat de omul cel mai simplu, omul cotidian şi anonim, care neavând cultură teoretică, poate avea o cultură morală** ***rafinată, un simţ moral sigur şi nuanţat”. (T. Cătineanu). Este de fapt tipul înzestrat cu un simţ moral care se apropie cel mai mult de absolut.*** [198]

*

În greaca veche, etica desemna căutarea unei „bune maniere de a fi” sau „înţelepciunea acţiunii.” În acest sens etica este o parte a filosofiei, cea care ordonează existenţa practică în funcţie de reprezentarea binelui. Desigur, este meritul gândirii stoice de a nu considera etica drept o parte oarecare a filosofiei, ci însăşi inima *filosofiei.*

Realitatea contemporană demonstrează că, într-adevăr, gândirea morală nu este numai inima filosofiei ci şi centrul în jurul căruia gravitează întreaga reflexie teoretică: politică,

---

[198] Ibidem, p. 82.

ştiinţifică, estetică, religioasă, chiar economică [...] într-o societate în care raţiunea este aservită în întregime unicei logici a eficienţei economice *şi în care, faptul că se ignoră dimensiunea umană a domeniului economic, face ca societatea să fie nemiloasă cu cei sărmani. Situaţia conduce la concluzii disperate pentru majoritatea oamenilor.*

Criteriile economice de rentabilitate transformă şi intervenţiile medicale într-un act de profundă inegalitate şi inechitate socială: cei bogaţi, au dreptul la grefe, la îmbogăţirea materialului genetic, la controlul asupra reproducerii celorlalţi (prin contracepţie) sau al lor (prin înseminare artificială), în timp ce săracii au drepturi excesiv de limitate.

Aceste comentarii etice nu se mai pot sprijini exclusiv pe forţa opiniei publice. În ţările dezvoltate există organisme publice, la nivelul societăţii civile dar şi la nivel de stat, care funcţionează ca „adevărate comisii naţionale de etică". [199]

*

S-ar părea că grija de a proteja drepturile fundamentale umane, visul generos al întregii umanităţi, determină o adeziune generală a popoarelor lumii la „prima morală cosmopolită" [...] În primul rând, ne punem întrebarea odată cu profundul nostru filosof Petre Ţuţea, cine are dreptul de a stabili care sunt drepturile omului şi câte să fie acestea? (şi limita acestora). În al doilea rând, etica drepturilor omului riscă să devină din ce în ce mai mult, un paravan care camuflează practici dictatoriale şi interese economice şi politice evidente. Şi, nu în ultimul rând, adeziunea popoarelor la asemenea principii morale generoase s-a făcut din convingere sau din motivul - prea puţin moral - de a nu fi izolate?...

Dacă judecăm termenii propuşi de Hans Jonas, prin care constrângerile prezente sunt necesare pentru a prezenta echilibrul ecologic necesar viitorului îndepărtat al umanităţii, constatăm că demersul ecologist contemporan îşi asumă o responsabilitate care îl înscrie în rândul celei mai autentice etici.

„Problema de căpetenie rămâne astfel, oricum am întoarce lucrurile, aceea a oamenilor. De la ei trebuie să înceapă îndreptarea pe care o dorim cu toţii..." (P.P Negulescu) Iar ***oamenii sunt, în cea mai mare parte, produsul educaţiei lor****.* [200]

*

Pentru că viitorul se construieşte în prezent, am insistat în lucrare asupra necesităţii educării şi edificării unei conştiinţe morale pornind de la înţelegerea în acest mod a responsabilităţii.

Tocmai acest rol esenţial al conştiinţei morale în fundamentarea acţiunii umane, şi tocmai pentru că această acţiune poate să şi dezumanizeze, ne face să afirmăm necesitatea sporirii atenţiei societăţii pentru integrarea în structurile conştiinţei morale a unor noi exigenţe precum: atitudinea faţă de drepturile omului; o nouă înţelegere a principiului toleranţei; un răspuns ferm iresponsabilităţilor de orice fel; o extindere a preocupărilor etice şi dincolo de om; o „pragmatizare a binelui" (mai bine mai puţin rău în practică decât mai mult bine în teorie); în sfârşit, o nouă cultură a dialogului.

(Principiul toleranţei) care, aşa cum subliniază Andrei Marga [...] nu se confundă cu relativismul etic (de astăzi), acesta susţinând „cu aceeaşi forţă neotoleranţa*, etici şi politici* autoritare *şi chiar dictatoriale." Toleranţa desemnează de fapt înţelepciunea conştiinţei morale de a face perceptibilă unitatea raţiunii în diversitatea vocilor ei. Aceasta nu înseamnă acceptarea oricăror norme sau practici morale ale unor alte culturi ci,* invitaţie la dialog. ***Cultura dialogului este esenţială pentru formarea conştiinţei morale a omului zilelor noastre,***

199 Ibidem.
200 Ibidem, pp. 179-184.

posibil chiar o condiţie fundamentală a salvării viitorului omenirii*,* într-*o epocă dominată de intransigenţă moralizatoare.*

Oamenii nefiind nici mai buni nici mai răi decât în alte epoci, să mizăm pe cartea colectivă a ştiinţei *şi a* formaţiei *(Gilles Lipovetsky). Nu avem dreptul de a refuza aceastā şansă şi, mai ales, nu avem dreptul de a o refuza generaţiilor viitoare. Astfel,* „Fii o conştiinţă!", *semnifică, din punct de vedere moral* „Fii pentru umanitate, în întregul său!"[201]

*

Evreii, armenii, grecii se pot aşeza în Occident fără să se piardă [...] Românii nu pot face aceasta fără pierderea fiinţei lor. [...] Pentru că s-a format în acest spaţiu specific, nici o altă fiinţă nu este atât de legată de spaţiul său ca cea a poporului român. De aceea, oamenii se leagă prin instinct de locul lor ambivalent ca de suportul fiinţei lor complex ambivalente. Ei emigrează numai ca indivizi sporadici, nu în grupuri mai compacte. Iar aceşti indivizi suferă de o nostalgie dureroasă, până când fiii lor se deznaţionalizează în masa străină în care trăiesc. Românul «tânjeşte» între străini. El nu mai este om întreg atâta vreme cât este departe de ţară. [202]

*

Dar spiritul de sinteză complexă a neamului nostru nu se explică numai din persistenţa lui din vremuri imemoriale, în spaţiul de mijloc dintre Occident şi Orient, ci şi din îmbinarea în el a caracterului latin şi al creştinismului ortodox.

Regretând şi el (Mircea Eliade), pe de o parte, că împrejurările istorice ne-au împiedicat să parcurgem împreună cu popoarele Occidentului drumul lor în cultură, consideră, pe de altă parte, un bine că ***poporul nostru a păstrat o spiritualitate proprie****, care îl face capabil de o intermediere în dialogul cultural mondial ce se anunţă (între cultura Occidentului şi cea a popoarelor afro-asiatice).*

Mircea Eliade accentuează faptul că toată cultura impresionantă a Occidentului din ultimele secole şi-a luat impulsul din Renaştere, ca şi faptul că ea a devenit o cultură a păturii intelectuale, de care poporul nu se împărtăşeşte; câtă vreme ***cultura românească a păstrat caracterul popular nu numai pentru că ea e opera poporului şi din ea se împărtăşeşte tot poporul, ci şi pentru că toată activitatea culturală scrisă care s-a desfăşurat în Ţările Române «s-a făcut pentru luminarea şi întărirea sufletească a poporului»****.* [203]

*

Dar filosofia, literatura şi în oarecare măsură, arta au fost puternic animate de **duhul individualismului (în Occident)** *mişcându-se însă, poate tocmai de aceea, într-un orizont închis, precis delimitat, inferior spiritului creaţiei folclorice şi incapabil să o stimuleze. Filosofia a creat sisteme individualiste şi, ca atare, închise într-o finitudine sau unilateralitate, cu pretenţia de a explica totul şi, prin urmare de a-l mărgini.*

Filosofia, literatura şi artele generate de Renaştere, s-au condamnat la epuizare (odată cu Nietzsche) pentru că au rupt legătura cu creaţia largă, complexă, înălţătoare, indefinibilă în conţinutul ei a păturilor populare şi cu valorile reale, înnobilatoare, pe care masele le cinstesc [...] Căci spiritul aflat în legătură cu realitatea indefinită nu se epuizează niciodată. [204]

*

---

[201] Ibidem, pp. 196-197.
[202] Dumitru Stăniloae, ***Reflecţii despre spiritualitatea poporului român***, Ed. Elion, Bucureşti, 2001, pp.6-8.
[203] Ibidem, pp. 16-20.
[204] Ibidem, pp. 19-23.

Singurul ideal de om cultivat în Apus a fost cel al cavalerului, care a stat în legătură cu acest spirit de cucerire. Monahismul s-a transformat în Occident, cu vremea, în instrument de extindere a domniei Bisericii, de menţinere şi de întărire a ei prin acţiuni militare sau diplomatice, în loc să rămână un model al eforturilor de desăvârşire morală a omului.

Cruciadele, din expediţii de recucerire a Locurilor Sfinte, s-au transformat în acţiuni de extindere a dominaţiei Bisericii din Apus şi de exploatare a creştinilor din Răsărit prin feudalii occidentali, obişnuind spiritul apusean cu ideea de cucerire şi de exploatare colonială a altor continente.

Cavalerii manifestau un spirit de aventură şi de curaj, dar pe urmă deveneau exploatatori s-au chiar de la început un mobil al curajului lor, era pe lângă dorinţa de glorie, dorinţa de îmbogăţire (ca în cazul războiului troian, pornit de Agamemnon - n.a.). Oamenii simpli erau făcuţi pentru a da cavalerului senior onoarea cuvenită prin supunerea totală şi prin munca în folosul lui (ca şi actualii masoni, urmaşi ai cavalerilor templieri - n.a.). Chiar episcopul era un asemenea cavaler (de multe ori). [205]

*

*Eminescu a explicat bine rezistenţa în luptă a poporului român din necesitatea apărării pământului său ca unic suport al existenţei sale şi incapacitatea de rezistenţă a cavalerilor medievali, care urmăreau să câştige doar slava deşartă a unor laude (*Scrisoarea III*). [...] Preocuparea aceasta de educare a poporului în spiritul unei înalte spiritualităţi se încadrează în toată mentalitatea Bisericii din Răsărit, a cărei literatură a urmărit în mod principal formarea unui om desăvârşit.*

Echilibrul românesc nu e un echilibru al mediocrităţii (cum afirmase tânărul Cioran). Chiar dacă soluţia aleasă pare cea mai simplă, cea mai puţin spectaculoasă, simplitatea aceasta cuprinde în ea cumpăna între luarea în considerare a o mulţime de posibilităţi. [...] Românul consideră ca echilibrul constituie normalitatea existenţei. Lipsa de echilibru, purtând existenţa din extremă în extremă, e păgubitoare acesteia; manifestările neechilibrate sunt bolnăvicioase şi producătoare de dezordine sau de boală sufletească.

Poporul român a primit, prin literatura bizantină, o educaţie în acest sens; el a primit o educaţie în vederea unui umanism echilibrat, de stăpânire asupra pornilor unilaterale, pătimaşe, stăpânire faţă de care omul nu poate valorifica toate potenţele naturii sale, adică umanitatea sa integrală. [206]

*

Echilibrul, ca act continuu de conştiinţă şi de voinţă, e o cumpănire între aplicarea totală într-o parte sau alta. *Poporul român îl socoteşte pe omul aplecat într-o parte lipsit de mintea întreagă. «E cam într-o parte» are sensul: e cam nebun. «E cam într-o ureche» are sensul că respectiva persoană nu ia seama la tot ce i se spune ca să-şi facă judecata pe baza tuturor elementelor variate şi contradictorii ale realităţii date. Amândoi aceştia sunt lipsiţi de echilibru. Redând în alte cuvinte lipsa «minţii întregi», românul spune de un om purtat unilateral de o pasiune: «Nu e în toate minţile», iar aceasta înseamnă nebun sau furios. Pe cel ce e luat în stăpânire în mod unilateral de o pasiune, îl numeşte «apucat». Toate aceste expresii conţin însă nu numai o caracterizare a individului în sine ci şi o caracterizare a raportului individului cu societatea. Ele indică un om «cu care nu te poţi înţelege», care lucrează «de capul lui», nu se sfătuieşte cu alţii, nu ţine seama de părerile lor, care îi atrag atenţia asupra altor aspecte ale realităţii, uşurându-i o judecată şi o faptă echilibrată. De aceea, toate expresiile*

---

[205] Ibidem, p. 29.
[206] Ibidem, pp. 31-44.

amintite indică nu numai o deficienţă referitoare la dreapta judecată (discernământ) sau la gândirea corectă, care ţine seama de toate elementele situaţiei, ci şi, o deficienţă de ordin moral: omul acela e «nebun», pentru că nu e bun, pentru că ceea ce face el nu e folositor sau bun pentru societate şi până la urmă nici pentru el. «Nebunia» nu este numai o deficienţă mintală, ci şi una morală. Desigur, e vorba de o nebunie care încă nu e o stare de schizofrenie sau de idioţienie. Aceasta nu e osândită, căci nu implică o manifestare conştientă şi voluntară. [207]

*

Un scriitor de asemenea foarte citit de practicanţii şi îndrumătorii vieţii spirituale din Răsărit, care a întrunit în personalitatea sa latinitatea şi poate latinitatea din părţile noastre, căci se socoteşte că e originar din Sciţia Minor cu spiritualitatea bizantină, consideră acest discernământ ca suprema virtute: «vreau să vă vorbesc despre bunul cel mai ales care este ***puterea discernământului sau dreapta socoteală****». Au fost oameni cu virtuţi excepţionale, şi totuşi s-au prăbuşit în cele mai grave greşeli (sinuciderea lui E. Hemingway etc.). «Ce i-a făcut pe aceştia să rătăcească de la calea cea dreaptă? Nimic altceva după judecata şi părerea mea, decât că n-au avut darul discernământului (când au greşit mai ales). Căci acesta învaţă pe om să se păzească de ceea ce trece măsura în amândouă părţile şi să meargă pe* calea împărătească (cea de mijloc, a echilibrului)*». Din această definiţie se vede că discernământul este şi o măsură.*

Spiritul românesc îşi dă seama că trebuie să pună o măsură fiecărei porniri, fiecărei tendinţe, căci altfel se dizolvă. Dar în acelaşi timp, e dornic de o perfecţionare la infinit.

Câtă vreme în Occidentul ultimelor secole s-*a afirmat ca naturală* ***starea de război a tuturor contra tuturor*** *(*bellum omnium contra omnes*) sau «lupta pentru existenţă», Heliade Rădulescu, ca exponent al poporului român a considerat această luptă ca o cădere de la natură, iar ca naturală, armonia între diferitele aspecte şi tendinţe ale realităţii.* [208]

*

În Occident fiecare individ trebuia să fie, în evul mediu, pierdut în masa stăpânită de autoritatea bisericească, care trebuia să apară puternică şi distantă. Toţi credincioşii aveau să privească spre locul unde se află autoritatea şi nu să comunice între ei. Domurile uriaşe erau o expresie a feudalismului medieval.

Un moment al echilibrului şi al graţiei este mănăstirea lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeş. Se simte în ea cum în locul masivităţii s-a preferat graţia [...] Icoanele pe sticlă, cu adaptarea tehnicii vitraliilor occidentale la conţinutul picturii bizantine reprezintă acceşi sinteză originală între Orient şi Occident.

Problema care se pune azi poporului nostru este: bogata lui imaginaţie creatoare manifestată în port, în cântec, în arta manuală se va mai putea, oare, manifesta în mediul orăşenesc şi în condiţiile unei vieţi în care tehnica va avea un rol tot mai mare? Nu vor fi interzise toate aceste domenii (port, cântec, artă manuală), activării în continuare a imaginaţiei creatoare a poporului român? [209]

*

Românul este dotat cu o luciditate scânteietoare, tăioasă, care are oroare de neclaritate şi destramă orice ceaţă a ambiguităţilor. El vrea să înţeleagă un lucru până la capăt. *Dar îşi*

---

[207] Ibidem, p. 46.
[208] Ibidem, pp.48-52.
[209] Ibidem, pp.68-73.

dă seama după ce a mers până la capătul efortului de înţelegere de limita pe care el o întâlneşte. Luciditatea lui e ea însăşi o însuşire mai complexă decât luciditatea occidentală, franceză de pildă. Pentru că ea e unită cu o altă înţelegere decât cea raţională analitică şi definitorie, la care se reduce de obicei înţelegerea occidentală. [...] Ea cuprinde în ea însăşi, în afară de cunoaşterea ştiinţifică sau raţională şi de legătura cu domeniul accesibil al acesteia, legătura cu domeniul unei alte înţelegeri, al înţelegerii spirituale (domeniu al misterului)...

Stan Păţitul, Păcală nu sunt agenţi ai răului, nu-şi servesc nişte interese care sunt spre răul altuia, ci înving răul, e drept nu prin vitejie, ci prin păcăleala care e deşteptăciunea pusă în slujba binelui, a binelui propriu şi a binelui altora [...] Prin păcăleală, deşteptăciunea împlineşte şi ea un rol antiindividualist, comunitar, făcând de râs inferioritatea răului, a prostiei orgolioase ca forţe care apar superioare şi destramă comunitatea prin păruta lor superioritate. Şi e semnificativ că numai poporul român a creat un tip ca Păcală şi se amuză atâta de isprăvile lui. [210]

*

Nu se poate contesta că românul practică copios ironia. Poreclele ce şi le dau în sate este o dovadă incontestabilă despre aceasta, ca şi toate caracterizările şi istorisirile hazlii care se pun în circulaţie pe seama mai tuturor locuitorilor din sat, bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni.

Literatura cultă, epigrama şi polemica folosesc de asemenea în mod frecvent ironia. Poporul practică ironia mai ales împotriva celui leneş şi fudul, faţă de cel găunos şi nefolositor ca om pentru oameni; prin ea se exercită o adevărată pedagogie socială.

Fără îndoială, ironia atestă un ascuţit spirit de observaţie, o fină sesizare a oricărei trăsături ce se abate de la măsura cuvenită, un uimitor dar de caracterizare a acestei abateri prin porecla corespunzătoare. [211]

*

Fără îndoială, umorul deţine un loc important în viaţa poporului român. El e zâmbetul aproape permanent în care se exteriorizează spiritul lui. Prin el românul manifestă o robusteţe de spirit nedoborâtă de greutăţile vieţii, oricât de mari ar fi ele. El a învăţat că greutăţile nu sunt mai mari decât forţa lui vitală, că forţa omului în general, că tristeţea răsare dintr-o nerăbdare şi disperare care înseamnă abdicarea de la viaţă (venind de la diavol).

Poporul nostru iubeşte umorul în toate împrejurările, şi lipsa de umor e resimţită aproape ca un defect moral şi, ca o lipsă de graţie şi de putere. [...] Umorul stă în strânsă legătură cu luciditatea poporului român. Luciditatea aceasta nu e tragică, ea nu descoperă sub aparenţele dureroase sau teatrale ale vieţii o esenţă problematică sau ameninţată de neant (ca Cehov în eroii săi, ca Sartre, ca Heidegger), ci o esenţă cu mult mai tare. Dar această esenţă e tare în modestia ei, în conştiinţa întemeierii sale în ceva superior omului însuşi. [212]

*

Poporul român se dovedeşte - prin groaza de urât sau de singurătate şi prin trăirea intensă a dorului ca remediu al urâtului sau al singurătăţii absolute - un popor al comuniunii. În dor, o persoană trăieşte valoarea eternă a persoanei iubite. Ea e departe, dar n-a încetat să existe cu totul.

Noţiunea românească a omeniei e tot aşa de greu de definit ca şi noţiunea dorului. Ea nu e noţiune livrescă [...] Omenia românească are multe sensuri, ea e prezentă în mod difuz într-o

---

[210] Ibidem, pp.76-85.
[211] Ibidem, p.86.
[212] Ibidem, pp.93-98.

mulţime de însuşiri ale poporului român [...] A fi «om de omenie» înseamnă a fi om adevărat, a fi realizat adevăratele calităţi de om [...] «Om de omenie» nu-i o însuşire posibil de practicat în izolare, ci e o relaţie cu ceilalţi, e relaţia normală cu semenii săi. Omul nu e om decât în relaţia normală cu semenii săi. ***Omenia e contrariul individualismului, a nepăsării de ceilalţi, e contrariul chiar al unui individualism prin care nu s-ar fi urmărit interese egoiste, ci simpla nepăsare faţă de ceilalţi, sau afirmarea de putere gratuită în stil nietzscheian.*** *«Mă omenesc» faţă de cineva înseamnă că îi acord atenţiune şi cinstirea aceluia, mă feresc să-l tratez într-un mod grosolan, aşa cum ar merita, poate.* [213]

*

Ospitalitatea este o trăsătură caracteristică unanim recunoascută a poporului român. În ea se manifestă aceeaşi umană deschidere spre om, aceeaşi tendinţă spre comuniune, care se manifestă în omenie şi în dor. Ospitalitatea e omenia manifestată faţă de străini.

Ocazia de a primi un străin e o adevărată sărbătoare pentru român [...] Uneori atenţia şi respectul faţă de străni e aşa de mare, că cei din rudenia, din satul, din neamul propriu se simt puşi pe al doilea plan. [...] De aceea, pe teritoriul românesc s-au aşezat totdeauna mulţi străini. Românul s-a obişnuit încă din vremea migraţiei popoarelor cu faptul acesta. Şi străinii au trăit bine pe acest teritoriu printre români, s-ar putea spune că chiar mai bine decât marea majoritate a românilor. [...] Poate nici un alt popor nu e atât de dornic să înveţe de la alte popoare [...] ***Poporul român e dornic să înveţe, să împrumute, să-şi lărgească spiritul pe măsura dimensiunii universale. Dar el încadrează totul în originalitatea spiritului propriu*** *[...]* ***Până la urmă, influenţele acestea au avut ca efect doar fecundarea unei literaturi şi culturi proprii.*** *Ceea ce a rămas pură imitaţie a căzut deoparte, în afara râului în continuă creştere a culturii noastre proprii.*[214]

*

Credinţa în Dumnezeu cere oamenilor să fie buni, aşa cum este El însuşi. Omul bun este «omul lui Dumnezeu». Omul rău e un «păgân», care nu crede în Dumnezeu. [...] Încercări pot veni şi peste oamenii buni. Dar până la urmă ei sunt ajutaţi să ajungă la o şi mai mare bucurie.

Toate acestea reprezintă un program pentru înnobilarea reală a omului. Şi numai în comuniunea bucuroasă cu alţii, aşa cum e practicată de poporul român, se înnobilează omul. Numai în comuniune se înaintează la nesfârşit în această nobleţe şi în descoperirea fără sfârşit a tainei omului, care se hrăneşte din taina comuniunii între Persoanele Sfintei Treimi. [215]

*

Or, tocmai spaţiul acestui interval (între Dumnezeu şi om) este spaţiul credinţei, spaţiul unei potenţiale întâlniri între pământ şi cer. În acest interval se mişcă îngerii, urcând şi coborând, ca pe scara lui Iacob. [...] Problema intervalului mi-a părut ca inevitabilă şi când m-am apucat, cu mulţi ani în urmă, să scriu un text de etică (Minima moralia). Etica nu are relevanţă decât ca scenografie a intervalului. Cineva care nu se află în condiţia itineranţei, *care nu se situează în dinamica unui* parcurs *existenţial, nu are nevoie de etică. Dacă eşti sfânt, problema eticului nu se pune [...] Sfântul a intrat în lumină, e absorbit în metabolismul ei, a trecut de partea cealaltă...*

De partea cealaltă, dar în sens invers, a trecut şi demonul, pentru care, de asemenea, problema eticului nu se pune. ***Problema eticului se pune pentru noi****, care nu suntem nici într-o*

---

[213] Ibidem, pp.111-113.
[214] Ibidem, pp.120-126.
[215] Ibidem, pp.203-204.

parte, nici în alta, care ne aflăm în interval, un soi de mişmaşuri, de corcituri, când halucinaţi de retorica purităţii şi a absolutului, când prăbuşiţi în cea mai neagră mizerie trupească, sufletească şi mentală. De aceea suntem o bună materie pentru etică, pentru că suntem echivoci, pentru că avem posibilitatea alegerii în fiecare moment. Nu suntem nici buni ca Dumnezeu, nici răi ca Diavolul. Şi atunci trebuie o anumită ordine, pentru ca un asemenea conglomerat ambiguu să funcţioneze convenabil. Ordinea aceasta e eticul. [...] Eticul e un drum, credinţa e un drum. Formaţia noastră intelectuală şi profesională e un drum. Căsătoria e un drum. Până şi moartea e un drum, dacă nu ne lăsăm păcăliţi de gesticulaţia ei fatală... [216]

*

E un fapt că textele sacre ale tuturor marilor tradiţii ale lumii, din Persia până în Grecia, din lumea arabă şi iudaică până la cea creştină, din Mesopotamia, Egipt şi India, până în China şi Siberia Meridională, admit că intervalul dintre fiinţa supremă şi lumea pământească e foarte aglomerat. Cerurile sunt înlocuite de o indefinitate de creaturi complicate, diferenţiate şi foarte active [...] Nu se ocupă toţi de toate: unii au în grijă omul individual, alţii popoarele, alţii marile cicluri ale timpului [...] Clement din Alexandria, de pildă vorbeşte la un moment dat despre „îngeri de dreapta" şi „îngeri de stânga" (în Quis dives salvetur?*, dar şi în* Stromate*). Îngerii de dreapta se ocupă de sufletele celor care s-au îndreptat prin pocăinţă, în vreme ce îngerii de stânga se ocupă, pedepsitor, de cei păcătoşi pe care îi aşteaptă iadul. Cum vedeţi, îngerilor de stânga le revine* the dirty joc*, administrarea sufletelor împietrite.*

În termeni plotinieni, daimonul nostru, fiinţa angelică, este, aşadar, coaja imediat anvelopantă, a identităţii noastre. E o extensie a eului. E prima extensie, prima expansiune a omului creat înspre Dumnezeu, după cum este prima extensie a lui Dumnezeu înspre omul creat. S-a spus mereu că îngerii sunt „dublul" ceresc al omului. [217]

*

Existenţa îngerilor este, întâi de toate, un articol de credinţă. Numai credinciosul ştie*, fără umbră de îndoială, că îngerii există. Problema lui e că nu are instrumentarul necesar pentru a-şi „exporta" credinţa, pentru a transmite şi altora substanţa convingerilor proprii. Teologia occidentală, la o anumită vârstă a ei - perioada scolastică (Toma d'Aquino ş.a.) -, a încercat totuşi imposibilul. A încercat să găsească argumente care să convingă pe cale* raţională*, care să dea credinţei o structură articulată, plauzibilă. N-aş spune că a reuşit. Pentru că teologia e, prin esenţa ei, un efort de a aborda trans-raţionalitatea.*

Jean Daniélou, pe urmele Sfinţilor Părinţi, unifică atribuţiile îngerului păzitor în trei mari categorii... Îngerul păzitor e „înger al păcii" (Ioan Chrysostomul) „înger al căinţei" (Hermas) şi „înger al rugăciunii" (Tertulian) [...] În sfârşit, îngerul păzitor are de jucat un rol decisiv în momentul morţii*, şi dincolo de hotarul ei. S-ar putea spune că toată lucrarea lui are în vedere buna desfăşurare a exitului şi a* evoluţiei noastre postume*. El guvernează ieşirea noastră din lume, aşa cum guvernase intrarea în ea.* [218]

*

Toţi marii învăţaţi ai creştinismului timpuriu sunt de părere, că în economia divină, fiecare seminţie îşi are îngerul ei păzitor. Nu doar individul uman are, prin urmare, un înger, ci şi poporul din care face parte [...] Îngerii lor nu au dreptul să le îngrădească în vreun fel, liberul arbitru. Asta înseamnă că orice popor îşi poate nesocoti, dacă vrea, tutela angelică, lăsându-se

---

[216] Andrei Pleşu, ***Despre îngeri***, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003, pp.20-22.
[217] Ibidem, pp.23-28.
[218] Ibidem, pp.40 şi 114-120.

ispitit de impulsuri inferioare. Mai interesant, din punctul meu de vedere este însă un al treilea răspuns. Poţi greşi nu numai întorcând spatele îngerului, ci, dimpotrivă, idolatrizându-l, acordându-i o obedienţă şi un cult care în mod normal nu se acordă decât lui Dumnezeu. Acest tip de eroare repetă întrucâtva, eroarea îngerilor căzuţi. Cauza căderii lor a fost pornirea orgolioasă de a uzurpa tronul Tatălui, sentimentul că sunt egali cu el. Eroarea naţionalismelor agresive (ultranaţionalisme) constă şi ea în supradimensionarea instanţei naţionale, în amplasarea valorilor ei deasupra tuturor celorlalte valori. Naţiunea ia locul iubirii de aproapele, ia locul înţelepciunii, ia, la urma urmelor, locul lui Dumnezeu. Când naţiunea devine un Absolut, Absolutul devine relativ. Uităm că „patria noastră este" cum spune Apostolul Pavel - „în ceruri" şi facem din aşezământul nostru pământesc un templu idolatru, o limită opacă, singura raţiune de a fi a vanităţii noastre. [219]

*

Într-o primă instanţă „iubirea aproapelui" nu pretinde de la noi altceva decât să privim defectele celuilalt cu aceeaşi indulgenţă, cu aceeaşi înţelegătoare complicitate cu care privim propriile noastre defecte. Să credem în fondul lui bun, în dreptul lui la compasiune şi la iertare.

Scripturile cer însă ceva mult mai greu de acceptat decât să-ţi reconsideri ataşamentele curente. Nu e vorba, doar, să iubeşti pe cineva pe care, până mai adineaori, îl priveai cu benignă indiferenţă. Ţi se cere, nici mai mult, nici mai puţin, să-ţi iubeşti duşmanul *(Matei 5,43-48). Asta e, pentru conştiinţa comună, ceva foarte greu de asimilat.*

Dacă între mine şi duşmanul meu apare un al treilea, separat de noi, dar nu străin de noi, sub a cărei benevolenţă să ne putem întâlni, atunci relaţia noastră redevine plauzibilă. Acest al treilea, acest mesager al împăcării, delegat, prin natura lui, să ne păzească de ispite schimonositoare, să educe în noi ***facultatea de a iubi*** *după modelul iubirii „celeilalte", dumnezeieşti, este îngerul. Una din sarcinile lui e tocmai aceea de a aduce "între oameni bunăvoire". E peste puterile mele să contemplu senin portretul vrăjmaşului meu. Dar dacă mă pot raporta la genul lui, la "dublul lui ceresc", pe care el îl contrariază mereu, la fel cum şi eu îl contrariez pe al meu, mă liniştesc[...]* „Iubeşte-ţi duşmanul*" înseamnă „*adu-ţi aminte că îngerul lui îl iubeşte*" , „*învaţă să iubeşti asemenea îngerilor*".* [220]

*

Pierderea simţului de orientare, a direcţiei, „angelismul" difuz - iată efectul intervenţiei luciferice. Vizate sunt nu neputinţele noastre, ci înzestrările noastre, facultăţile creatoare de care dispunem. Ele trebuie urgent deviate, dereglate, transformate în tot atâtea vanităţi. Aşa apar: diavolul savant (prostul uz al cunoaşterii), diavolul artist (prostul uz al fanteziei şi talentului), diavolul agitator (prostul uz al libertăţii) sau diavolul politic (prostul uz al puterii). Să nu uităm diavolul teolog (prostul uz al credinţei), despre care vorbeşte Epistola sobornicească a lui Iacov (2,19): „Tu crezi că Dumnezeu este unul, şi bine faci; dar şi dracii cred..."

Aşa stând lucrurile, spiritul textului biblic - dacă nu litera lui - ne îngăduie să credem că faimosul „Iubeşte pe aproapele tău" poate însemna mai mult „iubeşte-l pe omul de lângă tine". Îngerul e şi el „aproapele" nostru: nu aproapele de alături, ci aproapele de sus. „Iubeşte-ţi aproapele" e, din unghiul angelologiei, un îndemn de a-ţi iubi îngerul, de a adânci misterul proximităţii sale până când ea se contopeşte cu proximitatea lui Dumnezeu. [221]

---

[219] Ibidem, pp.165-168.
[220] Ibidem, pp.194-196.
[221] Ibidem, pp.210 şi 259.

*

Îngerii sunt organizaţi după un principiu al subordonării stricte, în funcţie de gradul de apropiere sau depărtare de Dumnezeu. Universal acceptată e ierarhia de nouă trepte a lui Dionisie Areopagitul (sfârşitul secolului al V-lea), începând cu cetele cele mai înalte ale Serafimilor, Heruvimilor şi Tronurilor, continuând cu cetele mijlocii ale Domniilor, Virtuţilor şi Puterilor şi terminând cu ceata cea mai apropiată de om: Începătorii, Arhangheli, şi Îngeri (Îngerii propriu-zişi).

Or, sufletul, cu tot cortegiul de facultăţi intermediare pe care el le presupune (afectivitate, intuiţie, imaginaţie etc.), apare, în Weltanschauung*-ul Europei moderne, ca o instanţă discreditată; el e fie uitat (până într-atât încât Carl Gustav Jung a putut declara că psihologia modernă e „*o psihologie fără psyché*"), fie asimilat unui sentimentalism vag, situat undeva între emotivitate romantică şi derapaj halucinatoriu. Instinctul polarizant, obsesia simplificărilor binare au sfârşit prin a pune între paranteze existenţa sufletului.* [222]

[222] Ibidem, pp.262-270.

O SCURTĂ INCURSIUNE ÎN LUMEA MARILOR GÂNDITORI AI OMENIRII

Anul 399 î.e.n. rămâne o dată memorabilă în istoria Atenei şi a lumii. Este anul în care Socrate, ajuns la vârsta senectuţii – împlinise şaptezeci de ani – şi după o viaţă exemplară, închinată desăvârşirii morale a concetăţenilor săi, se vede târât în faţa justiţiei sub o gravă, întreită învinuire: că nu crede în zeii cetăţii, că introduce zei noi şi că perverteşte tineretul.

I-a fost dat lui Socrate ca la bătrâneţe, când pentru devotamentul lui civic şi integritatea lui morală ar fi trebuit să aibă parte de o adevărată apoteoză, să fie strivit de mecanismul orb al justiţiei ateniene. De altminteri momentul istoric era prielnic demagogilor şi delatorilor de profesie, nu oamenilor integri.

Detesta linguşirea mulţimii practicată de majoritatea oamenilor politici, propunând, ca optimă terapeutică, ***<u>rostirea adevărului întreg</u>, cu riscul de a displăcea celor îndemnaţi să urmeze calea virtuţii.*** [223]

*

Politica, socotea filosoful, este o meserie sau o profesiune ca oricare alta. Ea cere pregătire temeinică şi cunoştinţe în varii domenii. De aceea există puţine şanse de a fi folositoare cetăţii activitatea unor oameni învestiţi cu largi prerogative în viaţa publică doar prin capriciile hazardului. Era, pentru filosof, o modalitate de a ***denunţa diletantismul în viaţa politică****. Şi totodată de a extinde, şi în acest domeniu,* ***ofensiva contra imposturii, desfăşurată, pe tărâm filosofic, împotriva sofiştilor****.*

În rechizitoriul său politic Socrate nu-i cruţă nici pe cetăţenii atenieni de rând. De la critica guvernanţilor trece la dojenirea guvernaţilor. ,,Când o să asculte de dregătorii lor, atenienii care se fălesc cu dispreţul ce-l au faţă de aceştia?'' se întreabă el într-o convorbire cu fiul lui Pericle, relatată de Xenofon. ,,<u>Când se vor înţelege între ei aceşti oameni, care, în loc să se unească pentru binele lor, nu caută decât să-şi facă răni şi au mai multă pizmă pe concetăţenii lor decât pe străini; ei care sunt veşnic dezbinaţi şi în întrunirile particulare, şi în sfaturile obşteşti, care-şi fac mai multe procese decât oriunde, care preferă să tragă folos unul din paguba altuia, decât să-şi vie în ajutor unul altuia; care se îndeletnicesc cu treburile publice ca şi când ar fi străine de ei, şi se ceartă pentru ele, neîntrebuinţându-şi bucuros puterea decât în astfel de lupte. Iată izvorul neştiinţei, al răutăţii, al duşmăniei dintre cetăţeni, al urilor care bântuie statul; şi mi-e teamă că într-o zi patimile astea să nu aducă după ele nenorociri pe care statul n-o să le poată răbda.</u>''

Intransigenţa morală în îndeplinirea însărcinărilor obşteşti şi intoleranţa faţă de racilele societăţii ateniene a timpului au atras asupra lui Socrate adversitatea atât a aristocraţilor, cât şi a democraţilor. Aşa a izbutit el să se pună rău şi cu unii şi cu alţii. Este neîndoielnic o împrejurare care explică sfârşitul lui tragic. Nu însă singura. Şi nici cea mai importantă. [224]

*

De altfel pentru unii atenieni ***campania morală*** *întreprinsă de filosof nu era lipsită de ambiguităţi, putând oferi destule pretexte pentru o acţiune represivă din partea autorităţilor. Soarta a vrut – şi aceasta a fost cruda ei ironie – ca omul care s-a străduit toată viaţa să-şi înveţe semenii să deosebească adevărul de neadevăr, esenţa de aparenţă, să cadă el însuşi victimă confuziei între aparenţă şi esenţă. Prima, în timp, şi cea mai pernicioasă confuzie, s-a bucurat, din nefericire pentru filosof, de girul unui dramaturg de geniu – Aristofan. Pe temeiul*

---

[223] Doru Cosma, *Socrate, Bruno, Galilei în faţa justiţiei*, Ed. Sport – Turism, Bucureşti, 1982, pp.34-35.
[224] Ibidem, p.34.

acestei confuzii Socrate a fost adus la acelaşi numitor cu sofiştii rău famaţi. Asemenea acestora, *el lăsa impresia, cel puţin la o judecată superficială, că prin dialogurile sale paradoxale, lipsite adesea de concluzii netede, clatină adevărurile statornicite de veacuri, subminează credinţele tradiţionale, surpă temeliile instituţiilor politice şi idealurile morale ale societăţii ateniene. Într-o vreme când marasmul economiei ateniene, urmând înfrângerii în războiul peloponeziac,* impunea, *pentru a i se pune capăt, muncă încordată, întrebuinţarea cu folos a fiecărui ceas,* abandonarea *oricărei îndeletniciri gratuite, preocupările lui Socrate, acest ,,pierde vară'' (şi iarnă!), care cutreiera străzile Atenei şi despica firul în patru cu primul om întâlnit pentru a afla* ***ce este adevărul, binele şi frumosul, ce înseamnă înţelepciunea, în ce constă virtutea şi dacă ea se poate învăţa****,* etc. etc., erau socotite nu numai derizorii, ci de-a dreptul o sfidare la adresa *străd*aniilor *obştei ateniene.* <u>*Pentru politicienii pragmatici ai timpului, mai ales, o atare îndeletnicire era scandaloasă. Cu atât mai scandaloasă cu cât Socrate se recunoştea fără ocol* un pasionat al disputelor de idei.</u> *,,Din ce soi de oameni sunt eu? Din cei care simt plăcere să fie combătuţi, dacă greşesc, dar să şi combată pe cel ce greşeşte, fără să-mi placă mai puţin când* sunt *combătut decât când combat la rândul meu. Ba consider că primul lucru este cu atât mai avantajos cu cât e un bine mai mare să fii eliberat tu însuţi decât să eliberezi pe altul de un rău foarte mare.''* [225]

*

În realitate, Aristofan şi Socrate nu erau făcuţi să se înţeleagă. Nu atât pentru că poetul comic vedea în filosof un distrugător al datinilor strămoşeşti, cât mai cu seamă din pricina faptului că adora alt zeu decât Socrate. Aristofan era un închinător al lui Dionysos, iubea natura şi poezia, era un extravertit, cu ochii larg deschişi asupra aspectelor comice ale lumii. <u>*Socrate era adeptul lui Apollo, preţuia mai presus de toate raţiunea, era un spirit interiorizat, un explorator al lumii lăuntrice a omului, un căutător al adevărului.*</u>

Un fapt este sigur: între poetul comic şi filosoful moralizator al cetăţii nu se putea arcui nici o punte de înţelegere. Spre neşansa lui Socrate, înrâurirea teatrului aristofanesc asupra opiniei publice ateniene a fost, cel puţin într-un moment decisiv pentru destinul filosofului, *mai puternică decât prestigiul moral al acestuia din urmă. Cauza:* ***marea mulţime a oamenilor se lasă mai lesne antrenată de râsul hohotitor al unui poet comic decât de îndemnurile morale ale unui filosof.*** [226]

*

Într-adevăr, Socrate înmănunchează însuşiri rareori întâlnite la acelaşi ins. Dăruit cu o neobişnuită ascuţime a minţii şi cu un spirit critic neconcesiv, înzestrat cu o mare mobilitate spirituală şi cu o forţă dialectică irezistibilă, îşi întrebuinţează calităţile nu pentru a-şi scoate în *prim plan propria-i persoană, aşa cum obişnuiau sofiştii, ci doar* <u>***pentru a risipi pâcla neştiinţei din minţile celor din jur, neştiinţă care, potrivit credinţei sale, îi împiedica pe oameni să deosebească binele de rău şi să urmeze calea virtuţii.***</u>

«Sărăcia – spunea el – nu-i deloc pizmuită, nu stârneşte certuri, o păzeşti fără paznic, şi nesocotită, creşte şi se întăreşte mereu». Pentru că preţuia doar zestrea sufletească a oamenilor, se mulţumea, în ordinea practică a lucrurilor, cu strictul necesar. Deşi cea mai mare parte a timpului o jertfea pentru a-şi povăţui prietenii şi a da lecţii tinerilor, <u>***nu primea bani***</u> ***pentru comorile de gând şi de suflet pe care le risipea în jur, comportare în vădit contrast cu arghirofilia sofiştilor. Proceda astfel pentru a nu întina puritatea acţiunii sale morale, dar nu mai puţin pentru a-şi păstra întreagă libertatea de gândire şi de mişcare.*** <u>***Pentru valorile materiale nutrea un dispreţ suveran, mulţumindu-se cu foarte puţin.***</u> [227]

---

[225] Ibidem, pp. 136-137.
[226] Ibidem, p. 25.
[227] Ibidem, pp. 29-30.

*

Socrate n-a fost un gânditor cufundat cu capul în norii abstracţiunilor sterile, aşa cum i-a plăcut lui Aristofan să ni-l înfăţişeze. Şi nici nu a nutrit ambiţia deşartă de a făuri un sistem filosofic frumos rotunjit, dar străin de nevoile reale ale oamenilor în mijlocul cărora îi fusese dat să trăiască. Ţelul strădaniilor lui, a fost unul precumpănitor practic: să-şi îndrume semenii pe calea virtuţii aducătoare de fericire. De logică şi teoria cunoştinţei s-a ocupat numai din consideraţii practice, pentru a putea spulbera scepticismul şi nihilismul moral al sofiştilor. Încredinţat că ***scopul vieţii omeneşti este fericirea, care nu poate fi realizată decât prin înfăptuirea binelui****, filosoful şi-a pus înainte de toate întrebarea dacă şi în ce fel poate fi săvârşit binele şi evitat răul. Şi a răspuns că* ***la temelia binelui stă cunoaşterea, ştiinţa, iar la originea răului, ignoranţa****. Pentru că, argumenta el,* ***nimeni nu ar săvârşi răul dacă ar şti în ce constă binele aducător de fericire.*** *S-a întrebat apoi dacă ştiinţa, în general, şi ştiinţa binelui şi a răului, îndeosebi, sunt cu putinţă. Şi a dat un răspuns afirmativ. Era convins că raţiunea umană are capacitatea de a extrage esenţa logică a lucrurilor, de a desprinde adevăruri permanente şi universal valabile din opiniile individuale şi variabile ale oamenilor.* [228]

*

Cerceta mai întâi să vadă dacă ei (interlocutorii) credeau că adânciseră îndeajuns cunoştinţele omeneşti, pentru a se putea ocupa cu astfel de materii sau dacă ei socoteau că e nimerită renunţarea la lucrurile de domeniul omenesc pentru a se consacra celor de domeniul divin.

El vorbea întotdeauna de lucruri omeneşti, căutând ce e cuvios sau nelegiuit, ce e frumos sau urât, ce e drept sau nedrept, ce e înţelepciunea sau nebunia, ce e curajul sau nemernicia, ce este statul, ce înseamnă un om politic, ce va să zică cârmuire şi om de guvernământ, străbătând astfel toate cunoştinţele pe care trebuie să le aibă cineva pentru a fi, după părerea lui, virtuos şi fără de care nu eşti vrednic decât de numele de sclav.

Îndemnul la cunoaşterea de sine i-a venit de la preceptul înscris pe frontispiciul templului din Delfi: cunoaşte-te pe tine însuţi*. Un precept pe care el l-a tălmăcit nu atât ca pe o invitaţie la cunoaşterea individualităţii proprii, cu toate particularităţile ei, cât mai ales ca pe un îndemn la cercetarea esenţei general umane imanentă fiinţei lui.* [229]

*

Pentru sofişti (şi în primul rând pentru Protagoras) cunoaşterea realităţii este rezultatul întâlnirii a doi factori, deopotrivă de schimbători: subiectul cunoscător şi obiectul de cunoscut. Eul cunoscător îndeosebi, redus de ei la făptura psiho-fizică a fiecărui ins, nu poate descoperi prin simţuri decât un adevăr relativ şi variabil de la individ la individ.

După Protagoras, «omul este măsura tuturor lucrurilor, şi a celor care există precum există, şi a celor care nu există precum nu există». O afirmaţie pe cât de celebră, pe atât de ambiguă, pentru a nu spune obscură. După unii exegeţi sensul acestui aforism ar fi că raţiunea umană constituie principalul instrument de cunoaştere a lumii. După alţii, mai aproape, se pare, în interpretarea lor, de adevărata concepţie a gânditorului, maxima citată ar vrea să spună că unica sursă a cunoaşterii o constituie simţurile omeneşti, diferite de la individ la individ. Drept urmare realitatea apare în chip divers diferiţilor oameni, încât despre aceleaşi lucruri oamenii pot avea păreri diferite şi chiar contradictorii. Mai mult, acelaşi individ poate percepe în mod diferit acelaşi lucru, în raport cu starea, variabilă, a organelor sale senzoriale în diverse momente ale existenţei lui. În sfârşit, cum înseşi lucrurile lumii înconjurătoare se află în continuă devenire, simţurile nu pot furniza oamenilor, în decursul timpului, date identice despre acele lucruri.

---

[228] Ibidem, p.43.
[229] Ibidem, p.44.

De aici Protagoras deducea că nu există adevăruri statornice şi general valabile despre lume, că despre acelaşi lucru se pot face afirmaţii diametral opuse, la fel de adevărate din punctul de vedere al subiectului cunoscător şi că, deci, constituirea ştiinţei, ca ansamblu coerent de adevăruri universale şi permanente, este cu neputinţă. Adevărul obiectiv, acelaşi pentru toată lumea, nu stă deci în puterea raţiunii umane să-l afle. De aici până la a conchide că ştiinţa nu este posibilă, că găsirea unor criterii sigure pentru a deosebi binele de rău şi dreptatea de nedreptate nu este cu putinţă, nu mai era decât un pas. Un pas pe care sofiştii l-au făcut cu promptitudine şi dezinvoltură, pentru că le înlesnea atingerea scopurilor practice urmărite. [230]

*

Socrate a sesizat sofismele adversarilor săi şi a trecut la contraatac, mai întâi împotriva nucleului ,,logic'' al acestora. După părerea sa, procesul cognitiv nu poate fi redus la reproducerea datelor furnizate de simţuri. El se desfăşoară potrivit principiilor raţiunii, ale nous-*ului, care sunt aceleaşi pentru toată lumea. Dincolo şi mai presus de insul psiho-fizic, în procesul cunoaşterii intervine subiectul logic, care, supunându-se legilor comune tuturor oamenilor, face cu putinţă descoperirea adevărului obiectiv, independent de subiectivitatea fiecărui individ. În felul acesta devin posibile ştiinţele naturii, dar şi etica, deoarece subiectul logic oferă criterii stabile şi pentru aprecierea conduitei umane. Pentru a-şi determina convorbitorii să-i accepte ca adevărate concluziile prin care logos-ul şi principiile morale erau reabilitate,* ***Socrate începea prin a-şi proclama ignoranţa****. Spre deosebire de sofişti, care pretindeau că ştiu totul şi pot demonstra orice, el obişnuia să spună - cum am văzut – că singurul lucru pe care îl ştie sigur este că nu ştie nimic. Era de fapt doar premisa necesară pentru a putea purcede apoi la formarea şi definirea conceptelor. Şi în această privinţă el se deosebea de sofişti. Pentru că* **în vreme ce aceştia împrumutau conceptele din limbajul curent, cu înţelesurile lor multiple şi uneori contradictorii, Socrate desprindea trăsăturile comune ale lucrurilor, căutând esenţa**. *Iar această esenţă logică a lucrurilor el nu o turna în formule date de-a gata, ci o degaja printr-un* **dialog** *inductiv meşteşugit, angajat cu prietenii, cu discipolii sau cu interlocutorii ocazionali.*

Practicând o adevărată artă a ,,moşitului'' logic, numită de atunci înainte maieutică, după etimonul ei grecesc, slujindu-se adesea de ironie pentru a-şi încurca adversarii în propriile lor contradicţii şi a-i constrânge să accepte în cele din urmă ideile sale, filosoful izbutea să stabilească împreună cu convorbitorii săi, adevăruri permanente şi universal valabile oricând şi pentru oricine, lăsându-le interlocutorilor impresia că le-au descoperit ei înşişi şi că lucrurile nu pot fi decât aşa şi nu altfel. [231]

*

Tot în antichitate s-a conturat aşa-numita metodă socratică, prin aplicarea, de către autorul ei, Socrate (469-399 î.e.n.) a două procedee: a) primul procedeu este ,,ironia'' socratică sau disimularea (gr. Eiron meia *=''a disimula'', ''a ascunde'', îi servea autorului pentru a combate eroarea. El consta în prezentarea lucrurilor aşa cum nu sunt, adică a simula că ştiu sau nu ştiu ceva; b) al doilea procedeu a luat numele de ''maieutică'' (gr.* Maieutike *=''priceperea de a moşi'') şi îi servea lui Socrate în cadrul discuţiilor filosofice angajate cu interlocutorii săi la descoperirea adevărului. Ironia sau disimularea era îndreptată împotriva pretenţiei cuiva de a şti ceva, îndeosebi, pentru a combate susţinerea sofiştilor – a acelor profesori de retorică şi de învăţătură înaltă – că ştiu tot ceeea ce se poate şti [...] Prin diferite procedee, mai ales prin întrebări şi răspunsuri, Socrate îi silea pe interlocutori să ajungă la concluzia că nu ştiu nimic. După ce interlocutorul îşi recunoştea ignoranţa, el introducea cel de-al doilea procedeu, maieutica, considerând că, prin întrebări meşteşugite, omul ar putea să dea la iveală, în*

---

[230] Ibidem, p.45.
[231] Ibidem.

răspunsurile sale, adevărul, pe care l-ar poseda fără să-şi dea seama şi care, după opinia sa, ar trebui doar ''moşit'' prin asemenea interogaţii. [232]

*

La capătul acestei sumare expuneri a concepţiei socratice, se poate măsura mai lesne distanţa care desparte pe Socrate de sofişti. O distanţă pe care unii contemporani, în frunte cu Aristofan, n-au ştiut – ori n-au vrut – s-o vadă. Pentru că, de bună seamă, filosofia, ca şi etica socratică, se află la antipodul speculaţiilor şi ,,moralei'' majorităţii sofiştilor. Nu mai vorbim de fibra morală a înţeleptului, cu totul alta decât a acelora pe care i-a combătut neînduplecat toată viaţa. ***Modestie, simplitate, solicitudine faţă de toţi oamenii, fără deosebire de stare socială, sau avuţie*** *– la Socrate; trufie, suficienţă, prejudecăţi elitare – la sofişti.* ***Încredere în capacitatea raţiunii de a descoperi adevărul şi de a găsi calea binelui aducător de fericire*** *– la cel dintâi; reducerea raţiunii la rolul de unealtă menită să asigure triumful cauzei proprii, chiar cu sacrificarea adevărului şi a principiilor morale – la cei din urmă.* ***Acord desăvârşit între voinţă şi faptă, dăruire generoasă în îndeplinirea misiunii liber asumate, intransigenţa faţă de racilele societăţii ateniene, francheţe netemătoare – cu prietenii, cu discipolii, cu obştea concetăţenilor*** *– la Socrate, arghirofilie şi versatilitate morală, adulare a mulţimii şi toleranţă – interesată – faţă de viciile oamenilor, demagogie deşănţată în politică – la adversarii lui.* [233]

*

Socrate este singurul care afirmă că în el, în interiorul său ,,simte ceva divin, un zeu'', iar această ,,prezenţă interioară'' este ,,daimonionul'' care-l conduce în acţiunile sale, îl inspiră sau îl opreşte să facă sau să spună ceva. Recunoaştem astfel în ,,daimonion'' frâna sau cenzura morală *a* ***conştiinţei****, dar totodată el ne apare ca o formă particulară de dedublare a personalităţii filosofului, din care şi prin care, acesta se descoperă şi se cunoaşte pe sine însuşi (R.J. Ralph). Prin aceasta problema* vieţii interioare *este pusă în discuţie, omul devenind din acest moment cea mai importantă problemă pentru el însuşi, un lung şi nesfârşit discurs istorico-cultural pe care-l inaugurează Socrate. […] Şi astfel* ***ajungem să înţelegem, împreună cu Cicero, de ce Socrate este primul care ,,a coborât filosofia din cer pe pământ introducând-o în casele oamenilor'' şi oferindu-ne-o nouă, tuturor ca pe marele dar al înţelepciunii şi al ridicării omului prin cunoaştere****. […]*

Vocaţia de educator, de îndrumător al oamenilor, este mărturisită şi deschis şi direct de către Socrate, în repetate ocazii, şi această idee nu-l va părăsi nici în faţa judecătorilor care-l vor condamna la moarte tocmai pentru că ***<u>a încercat, şi a reuşit, ca să îndrepte lumea, făcând-o mai bună şi mai înţeleaptă decât fusese înaintea sa</u>****. (influenţând însă filosofia, din păcate, mai puţin decât Platon şi Aristotel, care au fost preluaţi şi ridicaţi la un rang înalt de cultura occidentală - n.a.)*

O lume epuizată sufleteşte şi sărăcită moral, dezorganizată social (de războiul peloponeziac - n.a.) are nevoie de ***un îndrumător****, de* ***un salvator moral****. Socrate a fost omul potrivit, omul providenţei de care Atena şi lumea grecească aveau nevoie ca să fie salvate în acel moment de gravă criză istorică. Şi soarta a făcut ca suferinţele cetăţii să fie răsplătite nu numai cu Socrate ci şi cu Pericle, cu Fidias, cu Platon şi Aristotel, cu Eschil, Sofocle şi Euripide, cu Xenofon.* [234]

*

*Doctrina morală a lui Socrate are un scop practic imediat, de schimbare a oamenilor, iar filosoful declară deschis această activitate a sa de educator: ,,****Cetăţeni ai Atenei, câtă vreme***

[232] Gheorghe Botiş, *Iniţiere în filosofie*, Ed. Moldova, Iaşi, 1997, pp.221-223.
[233] Doru Cosma, op.cit., p.50.
[234] Constantin Enăchescu, *Socrate. Descoperirea omului şi cunoaşterea de sine*, Casa editorială Odeon, Bucureşti, 1994, pp.8-32.

mai am suflare şi sunt în putere nu voi înceta să vă dau îndemnuri şi să predic*''* *(Platon,* Apologia*, 29 d-e). Ceea ce recomandă Socrate este virtutea. Dar, ,,formarea omului'' este un act moral complex care depăşeşte cadrele stricte ale educaţiei. El este un* **formator spiritual***. ,,****Omul nu este nimic altceva decât suflet****'' spune Socrate şi întrucât ,,persoana ta este însuşi sufletul tău…trebuie deci să ne cunoaştem sufletul nostru aşa cum ne îndeamnă cel care spune să ne cunoaştem pe noi înşine'' (Platon,* Alcibiade*, 130 c-e). De aici şi concluzia practică care se desprinde: ,,****de suflet trebuie să avem grijă, căci acesta este scopul pe care trebuie să-l avem în vedere****'' spune Socrate (Platon,* Alcibiade*, 132 c). Socrate ca moralist nu este numai* formator *ci şi* terapeut *al sufletului. Ori acest lucru este făcut pentru prima dată în istoria umanităţii de înţeleptul atenian (interesant este de ce Socrate nu a lăsat nimic scris, toată opera sa – dacă e toată -, fiind transmisă prin discipolul său Platon - n.a.).* [235]

*

La Platon, nebunia era considerată din mai multe puncte de vedere. În ,,Phaidros'', Socrate expune astfel tezele sale despre nebunie: ,,nebunia este de două feluri: una pricinuită de bolile omeneşti şi, alta, de părăsire a rosturilor obişnuite, urmare a unui îndemn divin. Iar nebunia cea divină am împărţit-o în patru părţi, după cei patru zei: inspiraţia celui ce străvede în viitor am raportat-o la Apollon, pe cea a iniţiatului în mistere la Dionysos, inspiraţia ce este proprie poetului, la muze, iar nebunia îndrăgostirii, despre care am zis că este cea mai aleasă dintre toate, am pus-o pe seama Afroditei şi a lui Eros.'' (Platon, Phaidros*, 265 b).*

Nebunia divină oferă perspectiva unei vieţi fericite, liniştite, senine, echilibrată, deschisă către cunoaşterea adevărului şi a însuşirii acestuia. Ea este totodată o stare creatoare a spiritului, o cunoaştere anticipată de tip profetic, dar şi o comuniune spirituală cu semenii săi. Nebunia divină este o stare apolinică a spiritului care cultivă valorile morale, opusă celei tragice. În cazul lui Socrate, înţeleptul apare ca un inspirat care este chemat să nu se împotrivească ordinii lumii ci dimpotrivă să o menţină, să o corecteze, să o conducă pe calea perfecţiunii. Aceasta a fost vocaţia filosofului. [236]

*

Marele merit al lui Socrate nu constă numai din faptul că a trecut mistica delfică prin filtrul raţiunii critico-reflexive umane scoţând din aceasta filosofia, ci în faptul că a extras din aceleaşi surse mistice un model exemplar uman, ***fiinţa morală****, pe care l-a oferit oamenilor ca pe un sistem de referinţă la care ei trebuie să se raporteze şi pe care trebuie să şi-l încorporeze, ca pe o condiţie de desăvârşire a propriei lor naturi.*

Socrate a avut marea înţelepciune de a nu se împotrivi divinităţii ci de a extrage din aceasta esenţa ei, pe care a restituit-o oamenilor ca pe un dar pe care el l-a făcut umanităţii. Omul socratic este o fiinţă morală prin excelenţă.

Dacă vrem să dobândim înţelepciunea trebuie să-l imităm pe Socrate, spune I. Gobry. Dar dacă moralistul ne îndeamnă să-l imităm pe Socrate, imităm de fapt înţelepciunea acestuia. Socrate este ***un model al înţelepciunii (până la Mântuitorul nostru Iisus Hristos - n.a.)*** *şi un ,,mediator'' între noi şi înţelepciune, aşa cum este pentru el daimonionul. […] Socrate a avut* ***vocaţia educării omului****. El simţea acest impuls, această aptitudine a sa pe care a comparat-o cu profesiunea mamei sale moaşa Phainarete. El aplică, în acţiunea sa de descoperire a adevărului şi cunoaşterii,* metoda maieutică. [237]

*

[235] Ibidem, p.49.
[236] Ibidem, pp.101-106.
[237] Ibidem, pp.111-114.

Ultimul mare act al vieţii lui Socrate este moartea acestuia. Exemplul morţii filosofului atenian rămâne unul dintre cele mai ilustrative acte de umanism, cu o profundă semnificaţie morală, la care suntem de fiecare dată invitaţi să medităm.

Procesul lui Socrate *este expresia unei anumite părţi a societăţii împotriva raţiunii şi deşi condamnat la moarte, Socrate se va înălţa deasupra judecătorilor şi societăţii. Procesul este înscenat de adversarii săi sofişti şi retorii, cât şi, într-o anumită măsură, de* **politicienii** *pe care filosoful atenian i-a combătut toată viaţa. Capetele de acuzare ale celor trei sicofanţi Anytos, Lycon şi Meletos erau: ,,Socrate s-a făcut vinovat de refuzul de a recunoaşte zeii pe care îi cinsteşte cetatea şi de introducerea de alte noi divinităţi. El este de asemenea vinovat de coruperea tineretului.'' (cf. Diogene Laertios)*

Dominarea angoasei de către liniştea sufletească este rezultatul unui exerciţiu îndelungat, de o viaţă. Aceasta este adevărata artă şi scopul final al înţeleptului care se îndeletniceşte cu filosofia; iar <u>înţeleptul nu se mai poate mira de nimic şi nici teme de nimic pentru că el a atins perfecţiunea pe care o dă cunoaşterea de sine devenind propriul său stăpân</u>.[238]

*

Dar Socrate nu numai că nu a apelat la sprijin străin în proces, dar nici personal nu a făcut eforturi pentru a strânge probe în apărare ori pentru a-şi pregăti pledoaria.

*«**Nu ţi se pare că mi-am petrecut toată viaţa gândindu-mă la apărarea mea?**». Şi cum prietenul tot nu se dumirea, a adăugat: «**pentru că toată viaţa mea n-am făcut nimănui rău, ceea ce eu socotesc drept cea mai frumoasă pregătire a apărării mele**». «**Bărbaţi ai Atenei, vă spun hotărât: dacă m-aş fi apucat să fac politică, de mult aş fi fost pierdut şi nu v-aş mai fi fost de folos nici vouă, întru nimic, nici mie însumi. […] <u>Nu este om care să se fi împotrivit cu hotărâre marii mulţimi – aceasta de aici sau o alta – care să fi înlăturat mai multe nedreptăţi şi călcări de lege în statul său şi care să fi scăpat cu viaţă</u>**».*

*«**Eu nu găsesc, atenieni, că-i drept să te rogi de judecător şi să scapi prin rugăminţi, ci să-l lămureşti şi convingi, că doar nu de aceea şade judecătorul acolo, ca să jertfească dreptatea pentru hatâruri, ci ca să judece după ea; el a jurat, nu că va face pe placul cui i se va părea, ci că va judeca <u>după legi</u>. De aceea, nici noi nu trebuie să vă îmbiem la călcarea jurământului, nici voi să vă lăsaţi târâţi într-acolo…Nu-mi cereţi, deci, bărbaţi ai Atenei, să fac faţă de voi ce nu socot vrednic, drept şi sfânt.**»* [239]

*

***SPINOZA (Baruch de)**, filosof olandez (Amsterdam, 1632 – Haga, 1677). Fiu al unui negustor evreu din Amsterdam, a primit o educaţie strălucită. Atitudinea sa destul de liberă faţă de practicile religioase l-a dus la excomunicarea din sinagogă. În mediile creştine şi-a găsit dascălii care l-au iniţiat în ştiinţe: medicul F. A. Van den Enden i-a predat fizica, geometria şi filosofia carteziană. Cucerit de filosofia lui Descartes (în sensul depăşirii acesteia şi criticii sale - n.a.), s-a retras în vecinătatea oraşului Haga, apoi chiar la Haga, consacrându-se meditaţiei şi câştigându-şi existenţa prin şlefuirea de lentile pentru microscoape. Opera sa principală,* Etica *(terminată în 1675 şi publicată în 1677, după moartea sa) este **o doctrină a mântuirii prin cunoaşterea lui Dumnezeu**.*

Acest ,,tratat de beatitudine'' se prezintă ca un raţionalism absolut, ca o filosofie fără mister. Mântuirea este posibilă întrucât sufletul nostru participă în mod originar la intelectul divin. Etica *nu este decât un tratat despre Dumnezeu, dar şi despre om, analizând sufletul omenesc, afectele şi posesiunile sale, toate elementele existenţei individuale. Acest ocol este destinat să permită **o educaţie concretă individului, făcându-l să recunoască în el, în adâncul***

[238] Ibidem, pp.119-124.
[239] Doru Cosma, op.cit., p.52.

„gândirii'' sale, însăşi prezenţa lui Dumnezeu*. Dificultatea acestei filosofii vine de la faptul că Spinoza se situează mereu din unghiul de vedere al lui Dumnezeu sau al înţelepciunii. Fichte şi Hegel îi vor reproşa că a „expus'' adevărul fără a-l fi făcut „înţeles''.* [240]

*

Înfăptuirea supremei perfecţiuni umane este scopul final al cunoaşterii. În acest scop este necesară îndreptarea intelectului spre a-l face să înţeleagă lucrurile şi a-l feri de erori.

Există patru moduri de cunoaştere: 1) din auzite; 2) dintr-o experienţă nelămurită întâmplătoare; 3) prin deducerea esenţei unui lucru din altul; 4) prin perceperea esenţei unui lucru sau a cauzei sale celei mai apropiate. Cel de-al patrulea mod de cunoaştere este acela care trebuie folosit cu precădere, fiind singurul prin care se poate cunoaşte fără risc de eroare esenţa unui lucru. [...] ***intelectul intuieşte, cu claritate şi distincţie, adică cu deplină certitudine, ideea cunoscută****: ca bunăoară ideea că partea e mai mică decât întregul. De adevărul unei astfel de cunoştinţe nu ne îndoim câtuşi de puţin; de unde rezultă că ea este efectiv şi riguros adevărată. Prin asemenea intuiţii intelectuale cunoaştem – asigură Spinoza - „esenţa adecvată a lucrului'', fără risc de eroare.*

Rezultă că unica posibilitate de cunoaştere adevărată este intuiţia intelectuală. Din astfel de elemente ar trebui să se alcătuiască cunoaşterea noastră despre natură. Cum însă aceasta nu e posibilă, intuiţiilor intelectuale de care dispunem, prea puţine la număr, le vom da ca ajutor deducţia, ca o a doua sursă, inepuizabilă de astă dată, de cunoaştere, luând intuiţiile intelectuale doar ca punct de plecare al deducţiilor. (s-ar putea spune, că filosoful ajunge la adevăr, aşa cum detectivul sau criminalistul rezolvă cazurile pe care le cercetează - n.a.).[241]

*

Căci ceea ce se întâmplă cel mai adesea în viaţă, ceea ce oamenii, aşa cum rezultă din faptele lor, preţuiesc ca pe cel mai mare bine, se reduce la acestea trei, anume: bogăţie, onoruri, plăcerea simţurilor. Dar de fiecare din acestea trei mintea este absorbită, aşa încât nu mai poate cugeta nicidecum la vreun alt bine.

Îndeosebi, după ce am băgat de seamă că, câştigul banilor, plăcerile şi măririle nu sunt vătămătoare decât atâta timp cât sunt căutate pentru ele şi nu ca mijloace pentru alte scopuri. Dacă, dimpotrivă, sunt căutate ca mijloace, vor avea atunci o măsură şi vor dăuna foarte puţin; din contra, vor contribui mult să ne ducă la scopul pentru care sunt căutate.

Binele suprem constă însă în a ajunge să ne bucurăm, dacă este posibil, împreună cu ceilalţi, de o atare natură omenească superioară).

Să luăm ca bune anumite reguli de viaţă, şi anume pe acestea: I. ***Să vorbim pe înţelesul mulţimii şi să facem după felul ei de a vedea tot ce nu ne împiedică întru nimic de a ne atinge scopul.*** *[...] II.* ***Să gustăm plăcerile atât cât este nevoie să ne păstrăm sănătatea.*** III. ***În fine să urmărim banii sau orice alt bun material atât cât este nevoie ca să ne păstrăm viaţa şi sănătatea, şi să practicăm acele obiceiuri ale societăţii care nu se opun scopului nostru.*** [242]

[240] Didier Julia, *Dicţionar de filosofie*, Colecţia Larousse, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999, pp.315-316.
[241] Baruch de Spinoza, în ***Tratatul despre îndreptarea intelectului şi despre calea cea mai bună care duce la adevărata cunoaştere a lucrurilor***, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979, p.VII (în prefaţa lui Al. Posescu) şi pp.3-4.
[242] Ibidem, pp. 6-11.

O LUCRARE FĂRĂ PRECEDENT ÎN ISTORIA EREI CREŞTINE: LEGALIZAREA PĂCATELOR

Şi astăzi sângele nevinovat continuă să curgă în timp ce păcatele îngâmfării, nepăsării şi desfrânării copleşesc lumea. Noua Sodomă, tehnică, îşi etalează în vitrine mari, luminoase, scârboasele produse priapice şi lezbice. Să fie doar o coincidenţă că tsunamiul asiatic a lovit regiunea unde se practica turismul sexual infantil iar în cealaltă parte a globului Katrina a ales întâmplător New Orleans unde densitatea de «cazinouri» era maximă? În **imbecilitatea pragmatică a omului modern**, *unde totul se evaluează în dolari, nu poate încăpea IDEEA CĂ EXISTĂ UN PLAN TRANSCENDENT capabil nu doar să influenţeze, ci să determine, până la amănunt chiar, cele ce se petrec în concreta noastră existenţă. În capul obez al celor care deşi văd nu pricep nimic, nu încape ideea de judecată. Ei nu aud strigătele celor nedreptăţiţi, torturaţi, ucişi pentru dreptate, dar noi, foştii deţinuţi politici, sensibilizaţi fiind, le auzim, mai ales noaptea. Chiar dacă semne sunt destule comoditatea îl împiedică pe omul contemporan să-şi întrerupă telenovela (sau filmul/emisiunea) şi să privească cinstit la propria-i viaţă. Pentru ei, cei ce nu cred în existenţa unui spaţiu transcendent, pentru cei ce n-au minte să înţeleagă din cele ce se întâmplă tot mai frecvent în juru-le că cele ce s-au petrecut la Sodoma şi Gomora se pot repeta oricând şi oriunde, totul e simplu pentru că se reduce la* **satisfacerea instinctelor primare**. [243]

*

Pentru restul însă, pentru cei mulţi, pe care Dumnezeu i-a făcut întregi, lucrurile se pun altfel pentru că pe lângă «drepturile omului» ei înţeleg că mai au, în primul rând, datorii. Dumnezeu n-a trasat nimănui «sarcini de producţie» dar a fixat, obligatorii (minimale), reguli de comportare: să nu furi, să nu minţi, să nu curveşti etc. Nimeni, cinstit fiind, nu poate să închidă ochii şi să-i ţină până la sfârşitul veacurilor în speranţa că va beneficia de statut de neştiutor, adică de nevinovat. Oricum scadenţa se apropie. Şi vorba lui Nichifor Crainic: «Când va cădea marele întuneric / Vei vedea!».

*Procesul comunismului atâta timp amânat de cei obligaţi să-l deschidă a început de la sine, sau din îngeresc ordin. Poate a fost nevoie de sângele părintelui Roger (ucis la Taizé), cel chemat şi el să completeze (recent) numărul. Ciudat e că mâna dementei ce-a lovit cu cuţitul a crescut la Iaşi şi printre motive a pronunţat cuvântul «***masonerie***». […]«Dumnezeu este îndelung-răbdător şi mult-milostiv dar nepedepsit nimic nu lasă». Naum (1,3) Puteţi fi siguri că aşa este. «Naţiunile captive» pretind un proces al comunismului asemănător cu cel de la Nürnberg.* [244]

*

Cât priveşte păcatul desfrânării sau devianţele sexuale contemporane (care corespund cultului erotic/al plăcerii, de care vorbea părintele Constantin Galeriu), este suficient numai să ne amintim filmele şi emisiunile vulgare/erotice, literatura şi unele reclame de la radio, articole, cărţi şi studii închinate toleranţei nelimitate şi drepturilor acestor «minorităţi», abrogarea art.200 Cod penal şi recentul marş al homosexualilor şi lesbienelor din Bucureşti (conceput nu atât pentru drepturile lor, cât mai ales pentru publicitatea şi atragerea de noi adepţi prin prozelitism, asemenea practicii sectelor religioase): ,,Editura Christiana din Bucureşti şi-a propus să răspundă, din punct de vedere creştin, tot mai numeroaselor provocări insidioase ale unei contemporaneităţi «ieşite din fire» şi fascinate luciferic de propria-i perversitate.

[243] I. C., în Buletin informativ, Nr.3 (17)/14 septembrie 2005, F.R.F.D.P., p.3.
[244] Ibidem.

Sexualitatea joacă un rol aparte în criza generală a umanului, tinzând să devină marea obsesie a mentalităţii post-moderne*, atât ca exces hedonic pe linia unui «firesc» rău valorizat, cât şi ca aventură deviantă sau tentaţie a «nefirescului», legitimată formal prin sofismele unei libertăţi confundate ideologic cu «descreierisirea»…[…]*

După ce s-au străduit îndelung să obţină toleranţa *noastră, a heterosexualilor «retrograzi», homosexualii din România, îndeosebi prin liderii lor, par să ne pretindă acum şi* complicitatea *efectivă. Ei nu par deloc mulţumiţi doar cu drepturile protectoare (minorităţi protejate de lege), ci <u>ambiţionează ca perversiunea lor să fie asimilată normalităţii (în şcoli mai ales) – şi nu numai de către «societatea civilă», ci chiar şi de către comunitatea…eclezială!</u> (Florin Buhuceanu: «…homosexualitatea este nu doar îngăduită, ci chiar plăcută lui Dumnezeu»!!!) Or, această pretenţie reprezintă un fel de «perversiune a perversiunii». […]*

Homosexualitatea nu este doar o boală în sine, de natură psiho-socio-educaţională, ci atrage în mod fatal după ea numeroase alte boli şi perversiuni, ce primejduiesc pe termen lung nu doar sănătatea unor indivizi izolaţi, ci şi pe aceea a întregului corp social. *[…] O dată abolită* norma, *orice* anormalitate *devine posibilă şi pasabilă, aşa că nu este nicidecum de mirare că din rândul homosexualilor (fie bărbaţi –* gay, *fie femei –* lesbi*) se ivesc, proporţional, cele mai multe cazuri de pedofilie sau incest, aşa cum rezultă din anchetele citate. Iar dincolo şi mai presus de toate acestea, homosexualitatea minează de la sine bazele vieţii de familie, zăgăzuieşte natalitatea, relativizează ansamblul principiilor morale şi neagă, în ultimă consecinţă, însăşi ordinea firească a lumii create, vădindu-se astfel nu doar ca o formă vicioasă de disoluţie a umanului, ci şi ca o formă indirectă de «luptă împotriva lui Dumnezeu».* [245]

*

Ieşirea în stradă a pederaştilor nu a fost sancţionată cum s-ar fi impus de către Biserica Ortodoxă Română (având probabil motivele ei întemeiate sau nu). La fel şi «cazul» supermediatizat Tanacu (în care o călugăriţă a murit în urma exorcizării făcute) nu a fost abordat de conducerea Bisericii drept şi nepărtinitor (părintele Daniel Corogeanu <u>a fost imediat caterisit şi exclus din monahism, fără a fi avut întâi loc o anchetă a Bisericii şi cea a criminalităţii</u>): ,,Faţă de ieşirea în stradă a pederaştilor, Biserica (instituţia ca atare, nu comunitatea de credincioşi) a avut o atitudine ambiguă. Nu a fost de acord cu parada homosexualilor, dar nici nu a protestat răspicat. A mormăit şi cum ar fi avut puterea să o facă. Îngăduinţa cu care Biserica a tratat manifestarea gay-*lor se înscrie într-o serie a* ***concesiilor din ce în ce mai importante pe care le-a făcut în ultimii ani diverselor provocări ale unei societăţi cu puternice tendinţe păgânizante****. Ceea ce arată că ierarhii încearcă să nu-i mai supere pe principalii agenţi ai secularizării: mass-media şi zisa «societate civilă». […] Cu atât mai mult ni se pare extrem de suspect felul în care Biserica s-a dezis – inclusiv printr-un comunicat al Patriarhiei – de un cleric care fusese supus unui adevărat* ***linşaj mediatic****. Mai ales că avem informaţii potrivit cărora <u>cazul Tanacu va fi folosit drept pretext pentru «curăţarea» mănăstirilor de «fundamentaliştii religioşi». «Fundamentaliştii» înseamnă (pentru atei, dar, din păcate, şi pentru unii ierarhi) acei călugări tradiţionalişti care se ţin de buchea Evangheliei şi de cea a scrierilor Sfinţilor Părinţi, monahi care respectă canoanele cu stricteţe şi, din această pricină, se opun curentului de «</u>*<u>aggiornamento</u>*<u>».</u> Care curent presupune adaptarea Bisericii la mai toate racilele veacului, transformarea mănăstirilor în «puncte de atracţie turistică», în «muzee ale Ortodoxiei», cu exponate vii, în costume «de epocă». Într-un cuvânt, «fundamentaliştii» se împotrivesc ecumenismului ideologizat şi relativizării normelor tradiţionale de vieţuire monahală.* [246]

---

[245] Răzvan Codrescu, în art. Problema homosexualităţii: aspecte medicale şi teologice, Puncte cardinale, Nr.9 (177)/septembrie 2005, p.8.

[246] Claudiu Târziu, în art. Miza unui linşaj mediatic, Puncte cardinale, Nr.7 (175)/iulie 2005, p.1.

*

Semnalul de luptă contra «fundamentaliştilor» l-a dat un preot-*profesor din Bucureşti,* care a declarat, *într-o emisiune televizată, că «în Moldova există o reţea de mănăstiri eretice, antiecumeniste, naţionaliste, care au ieşit de sub ascultarea ierarhiei şi fac parte dintr-o mişcare rusă», ba a şi cerut «curăţarea» acestora. Mai mult, a dat şi numele unei astfel de mănăstiri:* Petru-*Vodă din Neamţ. <u>În logica acelui preot, a fi naţionalist şi antiecumenist este egal cu a fi</u>* <u>eretic.</u> *Dincolo de asta, aserţiunea este mincinoasă în mare parte. Pentru că sunt mănăstiri care se opun ecumenismului şi în care este cultivată identitatea naţională, dar acestea nu încalcă disciplina şi nu fac politică. Iar Mănăstirea Petru Vodă, călăuzită duhovniceşte de Protos. Iustin Pârvu (87 de ani, fost deţinut politic sub regimul ateu al comunismului şi care a scăpat cu viaţă* dintr-*o încercare de asasinat, ucigaşul confundându*-l cu alt preot, *pe care* l-a înjunghiat *cu cuţitul (ulterior prins), este o <u>dovadă exemplară a Ortodoxiei româneşti</u>. Poate că preotul acela* (din Bucureşti) *a fost «intoxicat» şi s-a grăbit să se facă remarcat cu o declaraţie şocantă. Este însă regretabilă ieşirea sa, mai ales că vine pe fondul unui atac furibund al necredincioşilor din presă şi din societatea civilă asupra Bisericii. Adversari mai vechi* sau mai noi ai B.O.R. au *cerut, pe ton ultimativ, «reformă» în Biserică, eliminarea religiei din şcoli, punerea «cu botul pe labe» a fanaticilor, stoparea urgentă a sfinţirilor de lucrări publice etc. Ne temem ca, în acest context, ieşirea televizată a preotului acuzator să nu fie semnul unui început de complicitate între unii dintre slujitorii B.O.R. şi adversarii tot mai influenţi ai acesteia.* [247]

*

În cazul de faţă, toate emisiunile mass-media*, toate articolele din ziare, nu caută altceva* decât *să ducă lumea în derută, să scadă credibilitatea Bisericii şi în acelaşi timp să umilească conducerea Bisericii că nu ţine în ordine evenimentele care au loc în Biserică. [...] Lipsa locurilor de muncă, lipsa protecţiei sociale (pentru mulţi, care nu mai primesc* ajutorul de *şomaj, desfiinţarea plasamentelor de copii ai străzii, lipsa de centre de şcolarizare pe banii statului a acestor copii fără familie, îi împing pe aceşti tineri să ajungă pe la mănăstiri. Fiind deja contaminaţi de viaţa în grup («anturaje») şi de tot felul de lipsuri în educaţie, este normal să te trezeşti cu tineri afectaţi de schizofrenie sau de alte boli mintale. Degeaba se fac comentarii la Ministerul Culturii, Ministerul Justiţiei şi în alte domenii care răspund de aceste* evenimente, atâta timp cât <u>*pe nimeni nu interesează protecţia socială în România pentru clasa* muncitoare de jos</u>*. [...] Fapta acestui părinte (dacă nu e mână diavolească) nu trebuie atât de mult condamnată pe cât trebuie deplânsă. Aceasta dovedeşte că înălţarea minţii şi* lipsa de *experienţă poate duce la eşecuri (ca în cazul medicilor chirurgi, să zicem). Nu trebuie să ne batem joc de ieşirea lui, trebuie ajutat cu orice preţ să-şi dea seama că a luat-o greşit (dacă a greşit)...*[248]

*

Ce a făcut părintele Daniil? A primit în mănăstirea sa de maici o soră declarată ca având serioase probleme psihice. A făcut bine? Dacă el a crezut că o poate ajuta, punând multă dragoste şi atenţie, şi luptând cu armele Bisericii (rugăciunea şi postul) împotriva bolii ei, atunci Dumnezeu sigur *că nu a trecut cu vederea fapta sa. Învăţătura Sfinţilor Părinţi spune că trăind înconjurat de oameni cu multă dragoste şi făcând ascultare, chiar dacă eşti bolnav mintal, boala* se poate vindeca, *într-o mai mare sau mai mică măsură. [...] Sora Irina a început să aibă crize. Să zicem că presa şi medicii săi au dreptate, iar crizele erau de schizofrenie şi nu de îndrăcire. Dar cum te apucă crizele tocmai când se fac slujbe în biserică şi ţi se citesc rugăciuni? Mi-a fost dat aici să văd două cazuri de schizofrenie până acum şi vă pot spune că oamenii aceia nu*

[247] Ibidem.
[248] Păr. Calistrat de la Bârnova, în cadrul art. Cazul Tanacu, de Răzvan Codrescu, Puncte cardinale, Nr.7 (175)/iulie 2005, p.2.

reacţionau deloc la slujbe şi nu intrau în criză când erau în biserică şi li se citeau rugăciuni. [...] Puţini sunt cei care dau dovadă de bărbăţie la un Maslu, când e vorba de a imobiliza un îndrăcit. A fost un caz în care atâta putere avea diavolul în fiinţa ce o ţineam încât eram 4 inşi şi cu greu, cu toată puterea noastră, abia puteam să o ţinem la podea. Un om nu poate să aibă asemenea putere, nu. Şi aici vine cazul Tanacu: puteau maicile să ţină o îndrăcită când avea crize? Nicidecum. Trebuia legată. [...] Părintele Daniil era singurul slujitor la Mănăstirea Tanacu. Pravila Bisericii spune că preotul nu poate face singur Sfântul Maslu, ci este nevoie de doi preoţi, cel puţin. [...] Aşa încât ceea ce i-a rămas părintelui de făcut era doar citirea rugăciunilor din Molitfelnic. [...] Moare un om care este posedat. Ce spune Biserica în astfel de cazuri? Păi e cât se poate de limpede: dacă dracii sunt pricina morţii, şi nu patimile în care te-ai aruncat de bunăvoie, atunci sufletul acela este mântuit. Hristos îl primeşte împreună cu Mucenicii, pentru că a răbdat chinuri muceniceşti. [...] Cred că am fost suficient de limpede în ce am scris până aici ca să înţelegem că tot ce s-a întâmplat acolo a fost după pravilă şi nu s-au încălcat întru nimic rânduielile Bisericii. Şi atunci Dumnezeu le va purta de grijă tuturor celor care au fost implicaţi în caz...[249]

*

E mai presus de orice discuţie că omul trebuie să desfăşoare o activitate curentă, *prin care să-şi arate* vrednicia*; creştineşte vorbind, lenea este un păcat, iar Sfinţii Părinţi ne avertizează adesea că «omul fără ocupaţie este jucăria diavolului». Pe de altă parte, însă,* ***activitatea omenească nu trebuie să fie un efort brusc, orbesc, animalic, omul trebuie să aibă înţelepciunea de a nu se în-dobitoci muncind****. Munca nu este o valoare supremă şi nici o valoare în sine. Simpla strădanie materială, dacă ne face să uităm de cele sufleteşti, devine mai degrabă păgubitoare pentru omenescul din noi. Nu cantitatea de sudoare ne arată vrednicia, ci* calitatea *roadelor activităţii noastre. [...]*

Despre omul care exagerează cu munca brută, pur materială, se spune că «munceşte ca o vită» sau că «dă în brânci muncind» (dar «a da în brânci» înseamnă tocmai a cădea în patru labe, adică a te face asemenea...patrupedelor). Pe de altă parte, un astfel de om ajunge «să nu-şi mai vadă capul de treburi», adică să-şi piardă raţiunea, conştiinţa, personalitatea. Dintr-un astfel de «activism» (politic mai întâi) rău înţeles s-a născut şi acea monstruoasă lozincă post-decembristă: «Noi muncim, nu gândim!» (invocată de minerii care au asaltat, în câteva rânduri Bucureştiul - n.a.)...Tocmai aici e miezul problemei: ***omul, câtă vreme vrea să rămână* om adevărat, *trebuie* să şi «muncească», să şi «gândească»***. Munca fără gândire nu aparţine omului, ci vitei. Să nu uităm nici altceva: anume că munca în sens fizic, câştigarea mijloacelor de subzistenţă «cu sudoarea frunţii», nu este, conform Bibliei, decât unul dintre rezultatele «căderii în păcat» (a lui Adam), deci, într-un fel, o pedeapsă a Firii. Iniţial, nu ca să robească muncind l-a făcut Dumnezeu pe om. Munca ne întovărăşeşte, ce-i drept, în condiţia noastră actuală, dar e cel puţin neînţelept să faci dintr-un «blestem» o binecuvântare...**Muncim ca să trăim, dar nu trăim ca să muncim. Comunismul este cel care a impus la noi o viziune profund viciată a muncii, tradusă în şabloane de tipul «Munca l-a făcut pe om» (oare, nu Dumnezeu l-a făcut pe om?...- n.a.).*** [250]

*

În limba română există două cuvinte care par să aibă – dar nu au – acelaşi înţeles. Este vorba de «a munci» şi «a lucra». Traducătorii vechi ai Bibliei simţiseră corect diferenţa: ***«a munci» se aplica numai omului stricat de păcat; Dumnezeu nu munceşte, Dumnezeu «lucrează»****. [...] Or, omul este făcut «după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu»; dacă*

[249] Monahul Filotheu, de la Mănăstirea Petru Vodă, în acelaşi articol.

[250] Răzvan Codrescu, în art. Redescoperirea vredniciei creştine de la «a munci» la «a lucra», Puncte cardinale, Nr.3 (171)/martie 2005, p.7.

Dumnezeu «lucrează», atunci şi omul este chemat să se ridice de la «a munci» la «a lucra». De altfel, cuvântul «muncă» (de origine slavă) înseamnă, etimologic, «chin», «suferinţă». Din aceeaşi rădăcină (muka) *s-au născut şi cuvinte ca «mucenic», «mucenicie», «a mucenici». În limba veche, caznele infernale erau numite «muncile iadului». «A (se) munci» însemna, în mod obişnuit, «a chinui» pe cineva sau «a se chinui» pe sine. Uneori omul «se munceşte singur», dar mai adesea «este muncit» de alţii;* ***diavolul, mai ales, tinde «să-l muncească» pe om****. Rareori se întâmplă, în limba veche, ca «munca» să capete un aspect nobil sau pozitiv. Ea este, de obicei, oarbă, chinuitoare şi stearpă, asociată curent cu* robia *(robul «munceşte», în timp ce omul liber «lucrează»). De muncit, munceşte şi animalul (ca* rob *al omului). Omul care «munceşte» (în sensul originar al cuvântului) se împărtăşeşte cu Dumnezeu şi cu îngerii Săi. […]*

Din «a lucra» rezultă «lucrurile», «lucrările» (operele); din «a munci» nu rezultă decât înmulţi-rea muncii cu ea însăşi («muncile», «muncirile»)…Poţi să munceşti fără să gândeşti, dar de lucrat nu poţi lucra fără gândire. ***Problema noastră este astăzi, după lunga noapte comunistă, tocmai de a ne ridica, treptat, de la «munca» brută la «lucrarea» conştientă, de la robie la libertate, de la îndobitocire la reumanizare. Să fim*** **activi*****, dar «lucrători», iar nu simpli «muncitori»; să urmăm*** **modelul divin*****, iar nu modelul bovin! (sau al „viţelului de aur'', adulat de unii - n.a.).*** *Altminteri, riscăm să rămânem robi şi vite de povară ale istoriei, în timp ce popoarele «lucrătoare» vor prospera şi ne vor dispreţui de la înălţimea* faptei luminate de gând. [251]

*

La sfârşitul anului 1989, aceleaşi forţe oculte care au creat comunismul au hotărât că atât ideologia marxistă, cât şi edificiul politic, construit pe temeiul ei îşi epuizase rolul istoric şi în consecinţă nu mai servea «cauzei». […] «Comunismul şi-a făcut datoria, comunismul poate să plece». Confruntaţi cu acest comandament inexorabil, marea majoritate a membrilor din nomenclaturile statelor comuniste s-au plecat, ştiind de unde vine. O parte a abandonat marxismul, a adoptat valorile democraţiei şi a rămas în actualitate. O altă parte, nevoind să abjure crezul marxist, s-a retras discret din viaţa publică, rămânând simpli comentatori ai spectacolului lumii. Pentru nomenclatura de la Bucureşti, însă, dispoziţia imperativă a «patronului nevăzut» de a părăsi scena politică a avut alt ecou. Nicolae Ceauşescu a refuzat cu obstinaţie să accepte că veacul comunismului a luat sfârşit. Ca urmare, pentru înlăturarea lui a fost necesară o lovitură de stat, cu consecinţa ei firească: lichidarea celui care întruchipa regimul răsturnat. […] Dar pentru ca acest proiect să reuşească (reanimarea comunismului muribund şi «reformarea» lui), evitându-se primejdia instaurării unei democraţii autentice, noua putere avea nevoie de timp spre a se consolida. Confruntat cu această problemă, Iliescu şi-a dovedit măiestria în ***«arta conspiraţiei»****, provocând în mod artificial prelungirea tulburărilor, care în mod normal ar fi trebuit să înceteze după răsturnarea lui Ceauşescu. Aşa au fost inventaţi «teroriştii». […] Foştii nomenclaturişti sau urmaşii lor sunt astăzi miniştri, deputaţi, consilieri, conducători ai instituţiilor economice, sociale şi culturale. […] Cadrele fostului aparat de represiune, securiştii şi miliţienii, au devenit, cu sprijin politic, «prosperi oameni de afaceri». Aceste categorii sociale îi datorează lui Ion Iliescu poziţia şi prosperitatea, îl sprijină până în pânzele albe şi îl consideră, fără rezerve, «Preşedintele lor». […] Noroc că mandatul / mandatele prezidenţiale ale lui Ion Iliescu s-au epuizat de la sine, obligându-l la o poziţie mai modestă pe scena politică, pe care nu pare a avea de gând s-o părăsească decât cu picioarele înainte (asemenea liderilor comunişti, avizi de putere - n.a.).* [252]

*

[251] Ibidem.
[252] Gabriel Constantinescu, în art. Ion Iliescu la sfârşit de mandat, Puncte cardinale, Nr.11(167)/noiembrie 2004, p.3.

Ion Iliescu a început să intre în panică. El spune că dacă va fi judecat pentru mineriada din 1990 – lucru foarte probabil -, acest act de justiţie va fi «o palmă pe obrazul României» (?!), căci ar fi cu totul nepotrivit ca un fost şef al statului să fie chemat la bară. I-auzi! (Pe Traian Băsescu l-au chemat şi s-a dus, iar Iliescu…) Şi procesul lui Ceauşescu – orchestrat de aceiaşi actori principali ca şi cei de la mineriada' 90 – ce-a fost atunci? Dar să lăsăm asta, căci ce spune Iliescu denotă o mentalitate de bolşevic înrăit. După logica lui, chiar dacă un şef de stat trage în populaţie (căci el ordonă), chiar dacă asmute o categorie socială (minerii şi IMGB-iştii în cazul acesta) împotriva alteia (intelectualii), chiar dacă ţine pe loc evoluţia ţării vreme de 15 ani, trebuie protejat. El este mai presus de lege, în răspărul Constituţiei. Ei aş! [253]

*

Oamenii astăzi fac haz de necaz de virtute şi de virtuoşi (zâmbind când aud pronunţându-se cuvinte precum ,,patriotism'', ,,naţionalism'' sau ,,educaţie''... - n.a.). Orice reţinere în a face tot ce te taie capul este o slăbiciune. ***Atâta timp cât în lume exista conştiinţa răului şi a lucrului necuviincios, atâta timp cât societatea îţi impunea într-un fel sau altul un comportament virtuos, lumea se supunea stăpânirii vremelnice şi îşi înfrângea pornirile către rău. Acum, dacă stăpânirea te îndeamnă la nebunii - vezi cazul Marii Britanii, unde guvernul încurajează practicarea sexului oral -, nu-i de mirare că oamenii, înclinaţi spre rău încă din zorii istoriei lor (sau din*** **tinereţile** ***lor, cum spune Biblia), vor face păcatele care le sunt permise, ba chiar sugerate de către conducătorii lor «iluminaţi». La urma urmei, a păcătui a fost dintotdeauna mai uşor decât a fi virtuos.*** *La fel, a spune o minciună disculpatoare, decât a afirma adevărul incomod.* ***Astăzi, Europa şi America întreprind o lucrare fără precedent în istoria erei creştine: legalizarea păcatelor*** *(interesant este că ,,iniţiatorul'' proiectului Uniunii Europene s-a ghidat, destul de mult, după modelul Statelor Unite, şi chiar numele său – Colombo pare predestinat apropierii/politicii filoamericane; iar islamul condamnă ,,rătăcirile'' Occidentului - n.a.).*

Creştinătatea e prinsă în lanţurile patimilor şi nu acceptă nici o forţă care să o elibereze, ci se abandonează unei puteri malefice, care sub acoperirea unor vorbe mari, precum toleranţă, libertate, egalitate, o încătuşează şi mai tare. *Oamenii astăzi caută senzaţionalul, pentru că sensibilitatea lor a scăzut şi pragul de impresionabilitate e din ce în ce mai ridicat. Ca urmare, se caută din telecomandă imagini dintre cele mai ciudate şi mai deochiate. Gustul pentru morbid,* y compris. *Oamenii astăzi, în special tinerii, consumă droguri; şi beţia «caldă» s-a ridicat la cote alarmante. Adânc în sufletul lor, oamenii nu sunt mulţumiţi nici de ei înşişi şi nici de ceea ce văd în jurul lor. Dar, pentru a scăpa de depresie, ei nu vor să aleagă calea activă, dificilă, a rugăciunii, ci, împietriţi, recurg la modalitatea pasivă şi facilă a expunerii furibunde la stimulii creatori de virtualitate. Pe lângă droguri, alte modalităţi de evadare sunt televiziunea, cinematograful şi jocurile video.*

Oamenii astăzi sunt conduşi de preşedinţi şi de prim-miniştri, nu de regi, nici de împăraţi. Statele sunt laice, preşedinţii sunt atei sau de credinţe îndoielnice. Mulţi dintre ei mai sunt şi cinici afacerişti şi carierişti. Dumnezeu ştie ce e în sufletul lor, dar din exterior aşa se vede. Ei nu îşi mai pleacă genunchiul în faţa altarului, al Papei sau Patriarhului, ci numai în faţa banului. Doctrina spirituală oficializată în mod tacit astăzi în lume se bazează pe imperativul de ***a crede orice***. New Age*-ul nu se pregăteşte, există deja. Trebuie să cauţi un guru, să dai bani ca să te faci o vită blajină împăcată cu sine şi cu starea de mizerie spirituală în care te afli.* ***Trebuie să îţi deschizi mintea să crezi orice, să tolerezi orice. Trebuie să te împaci cu păcatul şi cu abundenţa de ocazii de a-l compromite. Trebuie să te împaci cu lipsa de moralitate a lumii, cu propria lipsă de virtute şi de cultură, să fii de o pasivitate absolută, să nu***

---

[253] Art. I-a venit rândul lui Iliescu?, Rost, Nr. 29/iulie 2005, p.9.

crezi orice, să te mângâi cu ignoranţa, să te alini cu nepăsarea. Iată omul «spiritual» pe care l-a creat societatea de consum. *Acesta este tabloul «nesimţirii celei împietrite» la care a ajuns omul, cununa de creaţie, cel făcut de Dumnezeu cu puţin mai prejos decât îngerii. Avem o alternativă: să revenim la Cale, Adevăr şi la Viaţă sau să primim, toţi şi fiecare în parte, mai devreme sau mai târziu, pedeapsa divină. Să nu ni se pară că e de joacă! Există un iad şi mai aprig decât cel pe care noi înşine ni l-am creat pe pământ. La scara rătăcirii la care s-a ajuns, numai o minune dumnezeiască ne poate salva.* [254]

*

Articolul I-18 (din Constituţia Europei) relativizează autonomia internă a statelor membre, introducând o «clauză de flexibilitate», permiţând Uniunii de a se sesiza de noi competenţe. […] Care este semnificaţia acestei Charte a drepturilor fundamentale *(anexă a Constituţiei)? Înseamnă că orice persoană, cetăţeană sau nu a Uniunii are dreptul la reşedinţă, muncă şi cetăţenie în orice stat al Uniunii. Că orice emigrant cu reşedinţă legală sau ilegală va primi aceleaşi prestaţii familiale ca şi cei ce rezidă regulat sau s-au născut în statul respectiv.* Constituţia *europeană este pe cale de a elabora un* drept de colonizare a Europei. *Cei care vor vota acest proiect de* Constituţie europeană *trebuie să ştie că vor fi obligaţi, odată* Constituţia *instaurată ca lege fundamentală, să participe la finanţarea, prin impozit regulat, funcţionarii acestei legi şi* ipso facto*, la întreţinerea imigranţilor, al căror număr este imprudent a-l determina. Ascultând mijloacele de comunicare pe toate undele, constatăm evocarea* fericirii*, o dată cu obţinerea acestei realizări.* ***Toate drepturile acordate imigraţiei nu reprezintă altceva decât suprimarea naţiunilor, cu drepturile lor înscrise în*** **Constituţiile naţionale**, *decât pregătirea mondialismului, prin care vom asista la* ***un amestec de populaţii****, deplasate din orizonturi diferite, fiecare păstrându-şi tradiţiile, regulile, limbile şi năravurile lor. Ce vor deveni băştinaşii, familiile lor, aşezaţi pe ale lor meleaguri, o dată cu istoria lor? Vor fi obligaţi să împartă truda muncii lor cu aceşti emigranţi. Aşa, vom asista la o sărăcie generalizată. Comunismul a eşuat colectivizarea mulţimii, mondialismul va schimba drapelul roşu cu un alt drapel, dar viaţa de om sărac şi flămând va fi aceeaşi…*[255]

[254] Mihai Ciprian Câşlariu, în art. Iadul pe pământ, Rost Nr.29/iulie 2005, pp.47-48.
[255] Filon Verca (Franţa), în art. Proiect de constituţie europeană, Permanenţe, Nr.6/iunie 2005, p.2.

REGĂSIREA REPERELOR ADEVĂRATEI VIEŢI CREŞTINEŞTI ŞI TRĂIREA ÎN DUHUL ORTODOXIEI (COMBATEREA ECUMENISMULUI)

Să ştii că cei ce ne chinuie prin batjocură, tocmai aceştia sunt vrăjmaşii noştri. Şi la ei s-a gândit Domnul când a poruncit: iubiţi pe vrăjmaşii voştri. *Ei ne fac binele neştiind ce fac. Amărându-ne şi strâmtorându-ne, ei aprind în noi torţa înflăcărării dumnezeieşti. […] Durerea ta pentru necredinţa unora arată dragostea ta faţă de Hristos. […] Prima regulă a misionarismului să îţi fie: trebuie să te rogi lui Dumnezeu pentru cei căzuţi din credinţă.*

La sinucidere te gândeşti? Dar ea este banchetul diavolului (şi cel mai mare păcat, neiertat de Dumnezeu). Sinuciderea înseamnă să nu mergi după voia lui Dumnezeu, nici după voia ta, ci după voia Satanei.

Până să vină vremurile de acum, popoarele europene întrebuinţau cuvântul ,,judecată'' în loc de criză de câte ori se abătea asupra lor vreo nenorocire. Acum a fost doar înlocuit cuvântul vechi cu unul nou şi cel pe înţeles cu unul de neînţeles. […] Iar asta înseamnă: criză prin secetă, criză prin inundaţii, criză prin războaie, molimi şi aşa mai departe. Şi actuala restrişte financiar-economică este privită de popor ca o judecată a lui Dumnezeu, dar nu este numită ,,judecată'', ci ,,criză''. Ca restriştea să fie sporită prin neînţelegere! [256]

*

Făcătorii de rele nu ştiu niciodată ce fac. Omorându-l pe cel drept, ei se omoară în fapt pe sine, în vreme ce pe drept îl proslăvesc. […] Mai întâi vine cunoaşterea credinţei, şi după aceea toate celelalte învăţături. […] Citeşte primul capitol al cărţii despre Iov, şi te vei încredinţa că duhul rău nu poate năvăli asupra omului dacă nu-i îngăduie Dumnezeu. […] Binele veşnic, viaţa şi împărăţirea fără de moarte, nu sunt făgăduite cunoaşterii (obiectivul principal în propaganda masonică, care ascunde adevăratul obiectiv: dominaţia, manipularea şi exploatarea omului - n.a.), ci credinţei. Dumnezeu a dat omului putinţă destulă pentru a crede, însă neîndestulătoare spre a putea cunoaşte. Nu a recunoscut lucrul acesta şi filosoful Kant, criticul raţiunii omeneşti?[…]

Să ştii: te iubeşte cu adevărat cel ce se roagă pentru tine în taină lui Dumnezeu. […] Înţelepciunea nu este într-o singură virtute, ci în adunarea tuturor virtuţilor. Precum a zis Înţeleptul: înţelepciunea şi-a zidit sieşi casă pe şapte stâlpi *(Pilde 9,1). Înţelept este sufletul ce are măcar cele şapte virtuţi de căpetenie.*

Omul n-are mai mare bun ca sufletul pe această lume. *Şi tocmai acest cel mai mare bun este singurul pe care îl poate scăpa de pieire şi de moarte. […] Sufletul omului este în ochii lui Dumnezeu un lucru mai de preţ decât întreaga lume materială, după cuvântul lui Hristos:* ce-i va folosi omului dacă va dobândi întreaga lume, iar sufletul său şi-l va pierde? *Aşadar, nu poate fi mai mare grijă vrednică de om ca grija mântuirii sufletului său.*

Una din cauzele principale ale actualei dezordini şi restrişti de pe acest mic continent european este duplicitatea moralei. O morală este postulată pentru viaţa privată, şi alta pentru cea publică. [257]

*

Credinţa religioasă este una dintre cele mai complexe realităţi ale sufletului omenesc. […] Dar, prin păcat, mulţi dintre urmaşii lui Adam, luând răul ca bine şi binele ca rău, s-au

---

[256] Episcop Nicolae Velimirovici, ***Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi***, vol.1 (Scrisori misionare), Ed. Sophia-Press, Bucureşti, 2002, pp.10-21.

[257] Ibidem, pp.56-157.

îndepărtat de Creatorul lor şi de credinţa cea adevărată, căzând în politeism şi idolatrie. […] Iar atunci când această credinţă a fost grav ameninţată de politeism şi idolatrie, însuşi Dumnezeu a intervenit în istorie în mod providenţial. Astfel, înainte de potop oamenii ajunseseră la o totală dezorientare religioasă şi morală. […] Deci, pentru a fi salvat un om bun, şi cu el tot ceea ce dă valoare vieţii pământeşti, au trebuit să piară toţi oamenii răi. De aici reiese că numai credinţa este cea care dă sens vieţii pământeşti.

Creştinul care, într-adevăr, este purtător de har, este un creştin smerit, preocupat să biruie atât răul din el, cât şi răul din lume.

Credinţa ortodoxă – darul lui Dumnezeu la care nu trebuie să renunţăm nici de am plăti cu viaţa […] Credinţa, deci, nu este un lucru pe care poţi să-l schimbi după bunul plac, nu este nici capriciu, ci este darul şi puterea lui Dumnezeu care dă valoare vieţii tale pământeşti. [258]

*

Cu un secol în urmă, părintele Ioan de la Valaam scria: ,,Viaţa noastră pământească este scurtă în comparaţie cu viaţa viitoare – cea veşnică. Este ca o picătură de apă în mare. Şi totuşi, ne gândim atât de puţin la Veşnicie şi nu ne pregătim pentru ea, în realitate, suntem profund cufundaţi în lucrurile lumeşti şi am uitat «unicul necesar».

Oamenii zilelor noastre sunt şi mai cufundaţi în lucrurile lumeşti, faţă de cei din trecut. Şi aceasta este. De fapt, semnul **egoismului**, *al unui egoism feroce şi devastator. Despre un astfel de egoism, unul din* ,,înţelepţii''*orientului necreştin spunea: ,,Problema este că ego-ul poate să converteascä totul înspre propria folosinţă, chiar şi spiritualitatea. […]* ***Facem mişcările, gesturile adecvate, dar în realitate nu vrem cu nici un preţ să sacrificăm nici cel mai mic element din modul nostru de viaţă. Trebuie să ieşim din materialismul spiritual.*** *Dacă nu ieşim din acesta, ne vom înzestra poate cu o colecţie bogată de cunoştinţe spirituale, foarte preţioase după părerea noastră. Am studiat atât de mult!...Dar vai!... aceste comori de cunoaştere, acest cumul de experienţe nu sunt decât un element al vitrinei ego-ului, care contribuie la a o face mai grandioasă. Noi le expunem şi, făcând aceasta, ne asigurăm în ce priveşte existenţa noastră, confortabilă şi fără riscuri, de fiinţe «spirituale». În fapt, n-am făcut decât să amenajăm o prăvălie, o prăvălie de vechituri.'' (Chogyam Trungpa)* [259]

*

Lichidarea unui popor începe prin a-i şterge memoria: îi distrugi cărţile, cultura, religia, istoria şi apoi altcineva îi va scrie alte cărţi, îi va da altă religie, altă cultură, va inventa altă istorie. *[…]* ***Perfidia cu care se înrădăcinează zi de zi în viaţa noastră mentalitatea noului veac este de negrăit****. […] Cine doreşte o nouă religie? Cine vrea să se închine într-o nouă biserică? Cine vrea o singură stăpânire sub un singur stăpân? Cine? Orice ortodox cunoaşte răspunsul la această întrebare: numai* **înainte-mergătorii Antichristului**! *[…]*

Din totdeauna creştinii cei neiniţiaţi, *naivii, au luat cuvintele ce li s-au spus drept fapte, şi astfel au fost înşelaţi de* iniţiaţi, *de escrocii tuturor vremurilor până azi. Aceştia, fiind buni psihologi şi cunoscători ai tehnicii manipulării prin cuvinte frumos meşteşugite (sofisme), prin promisiuni adânci şi cu putere de adormire a conştiinţelor, prin imagini abil trucate, au aiurit mulţimile neprevăzătoare.*

*Satana, duşmanul de veacuri al omenirii şi urâtorul de Dumnezeu, şi-a găsit colaboratori supuşi şi suspuşi […] Scopul lui este să aducă toată omenirea în fundul iadului. (*Apocalipsa *17,16) şi să vadă pământul pustiit. Neputând lupta împotriva lui Dumnezeu se răzbună pe creştinii cei drept credincioşi, purtători de Dumnezeu.* [260]

*

---

[258] Vasile Sorescu, ***Biserica Ortodoxă, stâlp şi temelie a Adevărului***, Ed. ''Pelerinul'', Iaşi, 2002, pp.5-61.
[259] Ibidem, pp.61-69.
[260] Ibidem, pp.91-108.

*,,**Eu nu sunt pentru ecumenism; socot că ecumenismul este produsul masoneriei; iarăşi vor să relativizeze credinţa adevărată. A avut dreptate Biserica zicând că nu prea suntem uniţi. Ecumenismul este pan-erezia timpului nostru. Biserica Romano-Catolică şi Biserica Ortodoxă nu sunt două surori. Nu există decât un singur cap al Bisericii, Iisus Hristos. Nu poate exista decât un singur trup, adică o singură Biserică. Deci noţiunea de Biserici surori este improprie.'' (Cucernicul Părinte Dumitru Stăniloae, † 1993).***

*,,Ce este ecumenismul! Ecumenismul, în schimb, este o formă instituţionalizată prin care, sub numele păcii şi al unităţii, sunt adunate la un loc toate religiile lumii precum evrei, musulmani, budişti care nu cred în Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu şi Mântuitor, şi unde se dezbat probleme economice, politice, sociale, culturale etc. **Ecumenismul caută prin toate acestea să se impună ca noua religie a viitorului. Cu certitudine, Biserica Ortodoxă este ecumenică, adică sobornicească. Una este însă ecumenicitatea şi alta este ecumenismul**.'' (Arhimandritul Gheorghios Kapsanis)*

,,Ecumenismul acesta este în sine o acţiune diabolică şi sunt de acord cu unii teologi greci care spun că ecumenismul este cea mai mare erezie a secolului nostru…Am sperat că România va fi următoarea ţară care va ieşi din ecumenism.'' (Cucernicul Părinte Gheorghe Calciu)

*,,În cel mai bun caz, ecumenismul aşa-zis «creştin» poate să reprezinte greşeala neintenţionată şi care, deci, se poate bucura de circumstanţe atenuante, prin care cultele protestante şi romano-catolicii nu îşi dau seama că Biserica lui Hristos există deja şi ele fiinţează în afara ei […] În Occident este un fapt incontestabil că harul lui Dumnezeu s-a pierdut cu multe secole în urmă. Romano-catolicii şi protestanţii de astăzi nu cunosc puterea harului dumnezeiesc. De aceea, nu ne mirăm că ei nu sunt capabili să-l deosebească de înşelătoriile drăceşti.'' (Cuviosul **Serafim Rose**, † 1982)* [261]

*

Catolicii - cu raţiunea lor - au ajuns să examineze chimic Sfânta Împărtăşanie (ca şi în cazul giulgiului de la Torino - n.a.), ca să vadă dacă într-adevăr este Trupul lui Hristos […] Una din principalele diferenţe pe care le avem este şi aceasta: Voi puneţi creierul, noi credinţa. Voi aţi dezvoltat raţionalismul şi, în general, elementul uman. Cu raţiunea voastră limitaţi puterea dumnezeiască, pentru că aruncaţi la margine harul dumnezeiesc […] Nume de catolici, de martori ai lui Iehova, etc., nu e bine să pomeneşti la Sfânta Proscomidie. Pentru aceştia nu se pot scoate miride şi nici parastas nu se poate face.'' (Cuviosul Paisie Aghioritul, † 1994)

,,Evreul îmi spune că Hristosul meu e un copil din flori şi Preasfânta Fecioară a mea e o desfrânată, iar Sfânta Evanghelie îmi spune că acest lucru e de la diavolul. […] De ce v-am spus acestea, creştinii mei? Nu ca să-i omorâţi pe evrei şi să-i prigoniţi, nu, ci ca să-i plângeţi că L-au lăsat pe Dumnezeu şi s-au dus cu diavolul. V-am spus ca să ne căim acum până mai avem vreme, ca să nu se întâmple să se mânie Dumnezeu pe voi şi să ne lase din mâna lui şi să păţim şi noi ca evreii şi chiar mai rău.'' (Cosma Etolianul, † 1779)

Vaticanul nu abandonează nimic din dogmele trecutului, pe care le reafirmă cu energie şi radicalism ori de câte ori i se pare că «deschiderile» ecumenice au mers prea departe sau că n-au dus la rezultatul scontat, acela de a convinge toate celelalte Biserici să se unească cu şi sub ,,succesorul lui Petru''. [262]

*

În secolul al XVI-lea, în lumea catolică a apărut protestantismul, ca o reacţie la tot felul de abuzuri şi de abateri disciplinare şi morale ale clerului catolic, pe de o parte, iar pe de altă

[261] Ibidem, pp.125-166.
[262] Ibidem, pp.168-175.

parte din cauza slăbirii în credinţă (atâta câtă mai era) şi a lipsei de adâncime a trăirii religioase.

Apariţia protestantismului a fost legată, în mod deosebit, de persoana lui Martin Luther, fost călugăr catolic. […] El i-a răspuns (mamei sale): ,,Dacă vrei să trăieşti bine şi să mori greu, treci la protestantism, iar dacă vrei să trăieşti greu şi să mori uşor, rămâi tot în credinţa catolică.''

Din protestantism, cu timpul, aveau să se despartă atât sectele neoprotestante, cât şi sectele religioase. Potrivit unui studiu din anul 1980, numărul sectelor desprinse din toate religiile istorice se ridică la peste şase mii. Cu toate acestea, cuvintele Sfântului Pavel rămân normative pentru toate locurile şi timpurile: ,,Este un Domn, o credinţă, un botez.'' (Efeseni 2,5) […] Până în anul 1054 d.Hr., Biserica creştină a fost nedespărţită. [263]

*

În mod deosebit, Biserica Romano-Catolică susţine următoarele ***inovaţii*** *doctrinare: - primatul papal; - Erezia ,,Filioque'', potrivit căreia ,,*Duhul Sfânt purcede şi de la *Fiul, nu numai de la Tatăl''; - ,,Imaculata concepţie'' a Maicii Domnului – adică învăţătura greşită că Maica Domnului s-a născut fără păcatul originar sau strămoşesc; - Învăţătura despre purgatoriu, ca loc intermediar între rai şi iad; - Folosirea azimei la Sfânta Liturghie, în loc de pâine dospită cum s-a folosit în practica Bisericii din primele veacuri; - Celibatul preoţilor, ceea ce contravenea rânduielii din Biserica primară ca preoţii să fie căsătoriţi, şi altele. Toate aceste inovaţii, cu profunde implicaţii în organizarea şi viaţa Bisericii, nu au nici o bază în Sfânta Scriptură şi în Sfânta Tradiţie apostolică şi de aceea Biserica Ortodoxă le-a respins cu toată fermitatea.*

*În legătură cu pretenţia episcopilor Romei de supremaţie în Biserică, la o conferinţă ţinută la 12 februarie 1942, la sala Dalles, Ioan Gh. Savin, profesor de Apologetică la Facultatea de Teologie din Iaşi, Chişinău şi Bucureşti, spunea următoarele: ,,**Despărţirea Bisericii se datorează tendinţei episcopilor Romei de a-şi asuma lor şi scaunului lor, drepturile şi prerogativele care reveneau Bisericii întregi.** Adică dreptul de a învăţa, sub călăuzirea Sfântului Duh, în materie de credinţă şi de mântuire. Acest drept nu revine însă nimănui decât Bisericii în întregimea ei, reprezentată prin cei ce deţin plenitudinea harului, transmis de Sfinţii Apostoli, adică episcopilor ei. Tuturor şi nu unuia singur […] A i se substitui un om, fie şi cel mai înalt dintre ierarhi, înseamnă a se substitui un om lui Hristos însuşi, un om care s-ar considera pe sine ca cel ce se jertfeşte pe sfintele altare, ceea ce este nu numai o apostazie, dar şi o profanare. Această supremaţie şi infailibilitate papală, cu totul contrară spiritului Bisericii şi Tradiţiei Apostolice, a fost aceea care a sfâşiat şi unitatea Bisericii şi ecumenicitatea ei. Nu pretenţiile patriarhului Constantinopolului, Fotie, nici ambiţiile lui Cerularie au dus la schismă, ci dorinţa papei de a se situa deasupra episcopilor şi deasupra Bisericii, făcându-se pe sine cap văzut al Bisericii, care Biserică nu are decât un singur cap, nevăzut şi totuşi de-a pururi prezent, care este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii.* [264]

*

Iisus Hristos ne învaţă ceea ce este drept , cinstit, folositor şi în general toate virtuţile, în câteva cuvinte clare şi înţelese de toată lumea, spunând: ***''Toată legea şi profeţii stau în aceste două porunci'' (Mt. XXII, 40), adică, în iubirea lui Dumnezeu şi a aproapelui****, sau atunci când ne dă rânduială;* ***''Faceţi altora tot ceea ce vreţi ca ei să vă facă vouă înşivă, că aceasta este legea şi profeţii''*** *(Mt. VII, 12). Nu mai este nici lucrător, nici sclav, nici femeie atât de simplă, nici copil, nici persoană săracă cu duhul, care să nu înţeleagă aceste pilde fără nici o greutate şi această claritate este semnul şi caracterului adevărului. […]*

---

[263] Ibidem, pp.32-36.
[264] Ibidem, pp.32-34.

Nu este nimic care-l supune pe om atâta diavolului ca iubirea bunurilor şi dorinţa de a deveni bogat. (prezentă într-un înalt grad la avari - n.a.) Căci sunt şi azi persoane care zic: Noi vă vom da tot ce vreţi numai să vă aruncaţi la picioarele noastre, ca să vă închinaţi nouă. Aceste persoane par oameni dinafară, dar ele sunt instrumentele (vasele - n.a.) diavolului. Noi vedem de asemenea că atunci diavolul nu l-a ispitit pe Iisus Hristos numai el singur, ci că l-a ispitit şi prin oameni (chiar apropiaţi uneori - n.a.). [...] Acest duşman ne face promisiuni mari, nu pentru a ne da, ci pentru a ne face să pierdem şi ceia ce avem. El ne dă ocazia de a răpi binele altuia, ca să ne răpească curăţia şi dreptatea. El ne pune piedici promiţându-ne comori pe pământ, pentru a ne lipsi de cele din cer. El vrea să ne îmbogăţească aici jos, de teamă ca să nu posedăm aceste bogăţii veşnice. Dacă el nu ne poate răpi bunurile nevăzute promiţându-ne acestea de aici, el încearcă s-o facă prin sărăcie. Aşa a făcut cu dreptul Iov. [265]

*

Nu numai atât, dar Sfântul Ioan este primul care a cunoscut treptele formale din metodica pedagogiei moderne. El este deci precursorul treptelor formale din metodica pedagogiei de astăzi. De aceea, Sfântul Ioan Gură de Aur ocupă un loc de cinste între marii pedagogi ai lumii.

Şi ceea ce este meritoriu este tocmai actualitatea principiilor fundamentale ale educaţiei creştine desprinse din operele sale.

Cea mai frumoasă caracterizare a meritelor pe care Sfântul Ioan Gură de Aur le-a avut în educaţia creştină a omenirii a adus-o omagiul marelui dascăl al şcolii româneşti, prof. Nicolae Iorga, erudit şi genial istoric, care afirma: ,,Dacă e imposibil să se înfăţişeze din toată literatura bisericească latină o figură care să reprezinte în toate elementele ei viaţa religioasă a acestei părţi occidentale a creştinătăţii, în Orient avem una, pe Sfântul Ioan Hrisostom (Gură de Aur). [266]

*

În privinţa orizontului înnoirilor sale, Sfântul Ioan a exercitat o influenţă în sensul ridicării morale a credincioşilor săi; căci el însuşi era un moralist prin excelenţă, dar un moralist practic, evanghelic, în inima şi viaţa căruia ***credinţa fără fapte nu avea nici o valoare****.* ,,Credinţa fără fapte, *spune el*, este o fantomă fără putere.'' *[...]*

Sfântul Ioan este, prin excelenţă, oratorul dragostei creştine. Întreaga lui viaţă şi activitate pastorală a fost afierosită acestei iubiri. Nu numai atât, dar Sfântul Ioan a fost şi un aprig adversar al patimilor omeneşti. A biciuit viciile, îngâmfarea, necinstea, prostia, a criticat aspru lăcomia şi luxul şi toate ticăloşiile societăţii din vremea sa, de la pătura ei cea mai de jos, până la palatul împăratului. A combătut cu putere nedreptăţile sociale ale timpului, provocate de inegalitatea şi lupta dintre clase, fapt pentru care el poate fi numit drept unul dintre cei mai de seamă reformatori sociali creştini ai vremii sale.

Sfântul Ioan a fost nu numai un critic nemilos al scăderilor contemporanilor săi, ci şi un organizator neîntrecut al asistenţei sociale, fapt care a făcut ca el să fie supranumit ,,ambasadorul săracilor''. [267]

*

Problema educaţiei ***– zice Sfântul Ioan Gură de Aur – este o problemă de care depinde orânduirea întregii lumi. De ea depinde totul.*** *Lipsa educaţiei este cel mai cumplit păcat şi culmea răutăţii. Neglijarea educaţiei înseamnă neglijarea mântuirii omului. Din lipsa de*

---

[265] ***Comentar la Evanghelia de la Matei. 90 omilii de Sfântul Ioan Gură de Aur***, Editat de Mănăstirea ''Portăriţa'', Satu Mare, 2003, pp.8-107.
[266] Marin Stamate, ***Educaţia creştină în opera Sfântului Ioan Gură de Aur***, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galaţi, 2003, p.138.
[267] Ibidem, pp.21-22.

educaţie vin bolile, pagubele, tulburările şi miile de rele. Un om lipsit de educaţie este un duşman comun al tuturor şi al lui Dumnezeu, al naturii, al legilor şi al vieţii sociale. […] Astfel, în viaţa omului el distinge patru etape caracteristice, şi anume: copilăria, adolescenţa, maturitatea şi bătrâneţea. Educaţia exercită o influenţă binefăcătoare mai ales asupra copilăriei şi adolescenţei. […] Educaţia este o artă; ea este arta cea mai bună şi cea mai nobilă. Nu există artă mai mare ca educaţia, pentru că în timp ce toate celelalte arte au în vedere un folos în lumea acesta, educaţia se săvârşeşte în vederea celei viitoare. […]

Educaţia, după Sfântul Ioan, este posibilă fiindcă natura omenească este înzestrată cu voinţă liberă. El acordă o deosebită importanţă liberului arbitru, pentru că toată legea morală se bazează pe acest principiu. ***Păcatul nu este în noi de la natură, ci noi suntem buni sau răi prin propria noastră voinţă. De aceea, omul nu e supus fatalităţii. Cele bune şi cele rele se află în a voi şi a nu voi.*** *Căci voinţa este mai puternică decât natura, pentru că natura lucrurilor urmează voinţei şi nu voinţa urmează naturii. […]*

Fiinţa umană are o seamă de coordonate care trebuie cunoscute, e animată de puteri sufleteşti care o frământă şi de orizonturi care o solicită, are sensibilităţi care o fac aptă sau inaptă pentru anumite lucruri, încât este necesar ca educatorul să le ştie şi să ţină cont de ele în procesul educativ. […] Unul din aceste elemente este **optimismul***. Lucrarea de educaţie cerută de toate vârstele şi în toate sensurile trebuie aplicată într-o atmosferă de blândeţe şi bună dispoziţie, nu sub porunci, severe şi ameninţătoare, ci cu stăruinţă şi îndemn părintesc, pentru că numai bunătatea dezarmează indiferenţa şi reaua-voinţă a subiecţilor educaţiei.* [268]

*

Întreaga educaţie să se exercite în mod intuitiv, pentru că nimic nu ajunge şi nu se reţine în minte, până nu trece mai întâi prin simţuri. Căci ***numai când cunoşti clar lucrurile, îţi poţi forma o concepţie realistă despre lume****. În timp ce educaţiei simţurilor se acordă o atenţie deosebită prin alimentarea lor cu tot ce este bun şi folositor, pentru raţiune se pot utiliza chiar asocieri armonioase şi întrepătrunderi între ştiinţă şi credinţă (metode, principii etc.). […] Dumnezeu a dat omenirii doi învăţători: natura şi conştiinţa: ,,Nici unul din ei nu grăieşte, dar prin tăcere au instruit pe om. Natura, prin priveliştе, pune în uimire pe spectator şi-l trimite la Cel Care a făcut această minunăţie. Conştiinţa glăsuieşte înlăuntrul omului şi ne învaţă toate cele ce trebuie să facem.'' […] Formarea copilului se aseamănă cu zidirea unei case: după cum la zidirea ei nu îngăduim tuturor, fără deosebire, să se apropie de zidire, tot astfel şi aici. […]*

În viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, educaţia este cea mai mare binefacere şi cea mai nobilă acţiune umană, deoarece prin intermediul ei se face ordine în sufletul copilului şi se formează caracterul; iar educatorul îi întrece în măiestrie pe toţi artiştii care ştiu să picteze şi să sculpteze, pentru că ***arta educaţiei*** *lucrează cu sufletul omului, partea cea mai de preţ a fiinţei umane. […] După Sfântul Ioan Gură de Aur, factorii principali ai educaţiei sunt: familia, şcoala, Biserica şi societatea. […]* ***Cea mai înaltă calitate a pedagogului este aceea ca între fapta şi vorba lui să fie o deplină armonie.*** *[…]*

Sfântul Ioan stăruie asupra Pocăinţei ca mijloc de educaţie, întrucât cunoaşte necesitatea ei categorică pentru desăvârşirea morală, pentru câştigarea mântuirii. Motivul pentru care stăruie atât de mult, asupra pocăinţei, îl arată Sfântul Ioan Gură de Aur în Omilia a opta (1) când spune: ,,Pocăinţa este leac al greşelilor, mistuirea nelegiuirilor, vărsare de lacrimi, încredere în Dumnezeu, este armă împotriva diavolului, sabia ce-i taie capul, nădejde în mântuire, nimicire a deznădejdii.'' După Sfântul Ioan, drumul spre pocăinţă îl deschide milostenia, pe care o numeşte ,,regină între virtuţi'', iar ,,milostenia este preţul de răscumpărare a sufletului.'' […]

[268] Ibidem, 30-43.

După Sfântul Ioan Gură de Aur, societatea constituie un factor negativ pentru educaţie. (anturaje, etc. - *n.a.) Ea exercită o influenţă negativă asupra oamenilor. Încă din vremea lui,* societatea, prin felul ei de trai, prin exemplul continuu pe care-l oferea tinerilor, era un neîncetat prilej de corupere *şi degradare spirituală. […] Prin urmare, Sfântul Ioan Gură de Aur se ridică împotriva bogaţilor care, prin exemplul rău şi nedemn al exploatării altora, aduceau pe cei lipsiţi în stare de josnicie (de cerşetori). […] Sfântul Ioan critica fără milă tot* ceea ce *constituia un exemplu rău pentru societate. […]*

Dar, unul din exemplele cele mai dezastruoase erau spectacolele din teatru şi din hipodrom (lupte de animale). […] Păgânii, din interese materiale, făceau ca aceste jocuri să coincidă cu sărbătorile creştine, ca să poată avea public mai numeros şi dintre creştini. Ceea ce era mai scandalos însă era faptul că ,,cele mai multe spectacole erau aranjate tocmai în săptămâna Postului Mare aşa, încât timpul de pocăinţă şi de tăcută pregătire a creştinilor era tulburat prin orgia spectacolelor, iar inimile se lăsau lesne amăgite.'' [269]

[269] Ibidem, pp.46-67.

CINE CREDEŢI CĂ AR TREBUI SĂ APERE NEAMUL ROMÂNESC ŞI ORTODOXIA ?

Cuvântul patrie *vine de la latinescul* pater*, care înseamnă tată, iar* patria *înseamnă ceea ce e al părinţilor, adică moşia părinţilor, a moşilor, a strămoşilor. Deci* prin patrie se înţelege pământul ori ţara părinţilor, moşilor şi strămoşilor noştri, în care ne-am născut, am crescut şi ne-am înfrăţit cu toţi cei ce au locuit în ea, în măsura în care toţi am avut aceleaşi aspiraţii. *[...]*

E uşor de înţeles că faţă de patria noastră avem anumite datorii. Cea dintâi *dintre aceste datorii este* iubirea de patrie sau patriotismul, ori sentimentul patriotic*, pe care trebuie să-l avem faţă de propria noastră patrie sau ţară. [...]* ***Patriotismul adevărat n-are nimic de a face cu demagogia****, iar adevăraţii patrioţi sunt muncitorii şi ţăranii care se străduiesc ca, prin munca lor, să dea patriei tot ceea ce îi este necesar, precum şi intelectualii de toate categoriile, care îşi pun* munca lor*, în slujba patriei, străduindu-se cu toţii să contribuie la înflorirea şi propăşirea ei. [...]* A doua datorie *faţă de patrie este* *apărarea ei* *faţă de toţi cei ce caută să-i umbrească şi să-i păteze bunul nume, ori să-i diminueze stima de care ea se bucură în ochii altora. [...]* În al treilea rând, *noi suntem datori ca, atunci când patria noastră este în pericol, să o apărăm chiar cu preţul propriei noastre vieţi, după cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos care zice că:* ***,,Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are: să-şi pună cineva viaţa pentru prietenii săi.''*** *(In 15,13) şi numai astfel arătăm că patriotismul nostru nu este o vorbă goală, ci o realitate puternică.* [270]

*

Adevăratul patriotism poate fi denaturat prin două extreme la fel de periculoase, şi anume: şovinismul *şi* cosmopolitismul. Şovinismul *este concepţia care susţine superioritatea unor rase, naţiuni sau popoare faţă de altele, manifestând intoleranţă, dispreţ sau ură faţă de acestea. El poate degenera în rasism. [...]* Cosmopolitismul *neagă importanţa apartenenţei la o naţiune, susţinând că omul trebuie să fie ,, cetăţean al lumii'' şi nu al unui anumit stat El propagă indiferenţă şi chiar dispreţ faţă de cultura naţională şi răspândeşte ideea renunţării la independenţa şi suveranitatea naţională, militând pentru crearea unui ,,stat mondial'' sau a unui guvern mondial. El e direct opus patriotismului, admiţând adevărul dictonului: ,,* Ubi bene, ibi patria'' *(unde e bine, acolo-i patria). El a apărut prima oară în antichitate, fiind propagat de filosofii cinici şi stoici. [...]*

După învăţătura creştină, amândouă aceste forme denaturate ale patriotismului sunt condamnabile. [...] Cât priveşte cosmopolitismul, acesta e potrivnic chiar firii omeneşti, deoarece nimeni nu-i poate iubi pe cei mai îndepărtaţi ai săi, fără să iubească mai întâi pe cei mai apropiaţi. ***Iubirea de umanitate nu se poate realiza fără iubirea de patrie şi de neam. De aceea cosmopolitismul în mod practic este irealizabil.*** [271]

*

Nu este deloc uşor să vorbească cineva despre Satana şi despre diavoli, deşi epoca noastră – arogant numită progresistă – pare a fi mai mult sau mai puţin după chipul Satanei. [...] În evident contrast, dacă cineva ar face o lectură chiar succintă a Evangheliilor sinoptice, ar constata că, în ciuda unor deosebiri între ele, cuvântul şi activitatea lui Hristos se concentrează asupra patimilor, asupra Crucii şi Învierii Lui, acte care se desfiinţează stăpânirea diavolului şi a legiunilor acestuia. De altfel, într-o perfectă şi consecventă continuitate cu datele biblice, sunt izbitor de caracteristice cuvintele Sfântului Ignatie Teoforul: ***,,Sârguiţi-vă, deci, să***

---

[270] Arhid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, ***Morala creştină***, Ed. a IV-a, Ed.Renaşterea, Cluj-Napoca, 2004, pp.298-299.
[271] Ibidem, pp.299-300.

vă adunaţi mai des în Euharistia lui Dumnezeu şi spre slava Lui. Căci atunci când vă adunaţi des, **sunt nimicite** ***puterile Satanei****…’’ (Către Efeseni 13,1…) […] răul, cu cât devine mai puţin vizibil, cu atât corupe mai puternic persoanele şi lucrurile. […]* ***Cu cât omul vede mai clar universul şi cu cât devine mai vizibilă în ochii lui stăpânirea absolută a lui Dumnezeu Creatorul, cu atât se limitează puterea distrugătoare a Satanei.*** *[…] Pe de altă parte, când oamenii nu sunt de partea Satanei, ci se unesc cu Dumnezeu, îşi dau seama că puterea Satanei este limitată. […] În epoca noastră, spune el (prinţul Mîşkin, din romanul ,,Idiotul’’ de* Dostoievski*), conştiinţa a fost pervertită atât de profund de demonism, încât oamenii care păcătuiesc şi săvârşesc crime nu mai simt nici măcar o urmă de mustrare a conştiinţei. Săvârşesc crima de dragul crimei! […] Răul, care* este numai pervertire a lucrurilor bune*, se aspreşte în evoluţia lui. […] Însă puterea satanică nu stăpâneşte niciodată în mod absolut. Nici un impas şi nici o lume de coşmar nu închid uşa raiului, adică a unei noi lumi ce va să vină, a Împărăţiei dumnezeieşti. Şi aceasta pentru că diavolii au fost învinşi. […] Şi aşa cum s-a arătat în tratatul de faţă,* logica satanică*, rigidă, impersonală şi înrobitoare dă naştere* individualismului *şi îl cultivă.* Individualismul sau egoismul *înseamnă ruperea de trupul comun al universului creat şi al istoriei. […] Individul îşi închipuie nu numai că este centrul universului, ci mai ales că toţi cei din jurul lui complotează împotriva acestui centru ca şi cum ar fi duşmanii lui din naştere!* [272]

*

Numai că, din exces de zel, celor care au conceput această reclamă (la Pepsi) le-a scăpat un lucru esenţial. Vrând doar să le dea Pepsi şi muzică oamenilor care aşteptau ,,pâine şi circ’’, ei i-au ajutat, fără să fie conştienţi, să înţeleagă mai bine oferta lor pe cei care nu doresc ,,pâine şi circ’’. Şi să o respingă…

Cine dorea în primele secole ale Bisericii ,,pâine şi circ’’? Creştinii, cei care erau mâncaţi în arene de fiare? Creştinii, care erau omorâţi de fiare? Nu, în nici un caz. Sfântul Ignatie Teoforul*, episcopul care a preferat să moară mâncat de lei decât să se lepede de Hristos, nu a vrut circ. Creştinii care răbdau fel de fel de prigoane nu vroiau circ. Atunci cine vroia circ?*

Păgânii, cei care se închinau la idoli, cei care trăiau în patimi ca nişte animale (sau mai rău - n.a.), cei care erau flămânzi după spectacolele sângeroase ale Colloseum-ului şi după plăcerile trupeşti. De ce organizau împăraţii astfel de spectacole? Pentru a ţine poporul flămând în lanţuri. Pentru a hipnotiza poporul cu circ, pentru a-i anihila spiritul de revoltă. Da, ei vroiau ***să ţină poporul în lanţuri****. Şi luptele gladiatorilor erau lanţuri foarte fine. Pe care oamenii simpli, care veneau să privească luptele, şi le puneau de bună voie.*

Ce ne spune reclama de la Pepsi? Că împăraţii de astăzi vor să ne amorţească minţile, să ne adoarmă conştiinţele, dându-ne *Pepsi şi rock pentru a ne ţine mai uşor în lanţuri, pentru a ne manipula mai uşor.*

Nu trebuie să limităm oferta lor la Pepsi şi muzică, trebuie să înţelegem că oferta este mult mai largă: prin Pepsi *putem înţelege toate bunătăţile pământeşti, iar prin* muzică *putem înţelege tot divertismentul pe care mass-media îl oferă cu atâta generozitate. Un amănunt (din reclamă - n.a.): în timp ce cântă în mijlocul arenei, amazoana Beyoncé mişcă fundul* cât mai ispititor, pentru a-i stârni *şi mai tare pe privitori. Ceea ce măreşte target-ul celor care au făcut reclama…Şi dacă tot am făcut referire la divertismentul contemporan, am putea să mai observăm încă ceva: isteria luptelor K1 – o formă modernă a luptelor de gladiatori, cărora* mass-media *îi acordă din ce în ce mai multă atenţie – ne arată faptul că* **lumea se întoarce spre circul păgân**. *De fapt, lumea se întoarce spre idolatrie şi spre desfrâul păgânesc. Vrem sau nu,*

[272] Nikolaos Matsoukas, ***Teologie dogmatică şi simbolică***, vol.IV (Demonologie), Ed.Bizantină, Bucureşti, 2002, pp.11-166.

oamenii de astăzi vor să Îl uite pe Hristos, să uite de mântuire, şi să trăiască numai pentru poftele lor. [273]

*

Nu este în duhul Ortodoxiei să spună cineva: ,,Apocalipsa vine peste 15 sau peste 20 de ani, ori mâine sau răspoimâine.'' În acelaşi timp, însă, ***este în duhul Ortodoxiei să observăm şi noi semnele apropierii sfârşitului, să ţinem cont de aceste semne şi să ne întărim în credinţă, să luăm putere pentru a rezista prigoanei de astăzi****. Pentru că nu este nevoie să vină Antihrist ca unii ortodocşi să se lepede de credinţa lor. Se leapădă de Hristos toţi cei care trăiesc în patimi, toţi cei care se leapădă de Biserică pentru a trăi după propriile pofte. […] Nouă, creştinilor, ar trebui să ne fie străină teama şi disperarea că Antihrist va veni. Trebuie să ne fie teamă de căderile şi de patimile noastre. Dacă noi vom cădea în patimi, ne lepădăm de Hristos până să vină Antihristul! Iar dacă noi vom merge pe calea virtuţii, vom merge şi dacă va veni Antihristul.* [274]

*

Auziţi ce vor aceştia (cei care au conceput programa Ministerului Educaţiei şi Cercetării despre Educaţia pentru sănătate) să înveţe copiii noştri în şcoli: ,,Se pare că sexul oral genital este mai frecvent întâlnit la persoanele civilizate, cu o igienă personală ridicată, precum şi la cuplurile homosexuale.'' Fac o mică paranteză: deci, dacă nu-l practicăm, înseamnă că nu suntem persoane civilizate. ,,Poziţiile în care este practicat sunt cele mai variate, mai cunoscută fiind poziţia «69», care este descrisă cu amănuntul în programa respectivă. […] Continui să citez: ,,Preferinţa multor cupluri pentru sexul oral genital este motivată de faptul că reprezintă o modalitate de a avea relaţii sexuale fără riscul apariţiei unei sarcini, precum şi un mijloc de a ajuta bărbatul în a obţine erecţii, iar pentru femeie, de a avea relaţii sexuale fără a-şi compromite virginitatea. […] Considerat ca o relaţie din sfera normalului de către sexologi, şi apreciat de către cei care-l practică, sexul oral genital este condamnat în continuare de anumite persoane sau grupuri populaţionale – auziţi de ce! – din cauza criteriilor moral-religioase sau, pur şi simplu, din cauza lipsei de experienţă.''(!) Adică, va trebui ca fiii noştri să aibă mai întâi puţină experienţă şi apoi să îşi formeze un punct de vedere. […] Dar, deocamdată, au amânat acest proiect. S-ar putea să îl mai amâne un an, doi, cinci, zece.

Este trist, însă, că oamenii care ar trebui să se ocupe de educaţia copiilor noştri dau dovadă de atâta ,,respect'' faţă de valorile creştine şi vor să ne distrugă fiii. ***Satana şi-a dat seama că dacă astăzi îi va îngenunchea pe copiii noştri, mâine copiii îl vor chema pe Antihrist.***

Spunea Sfântul Ignatie Briancianinov că Antihristul nu va veni de capul lui. Antihristul va veni pentru că lumea îl va chema. Va fi o foame după Antihrist, o foame după minunile sale, după bunăstarea materială pe care o va da, va fi o foame după liniştea socială pe care o va aduce. […] Dar mi-a spus prietenul meu: ,,Am înţeles ce-o să fie când o să vină Antihrist (dacă, de exemplu, o simplă defecţiune la centrala electrică a generat, într-un orăşel de munte, o panică teribilă). O să fie o panică generală. Haos, haos, haos, şi lumea o să vrea linişte, lumea o să vrea echilibru, lumea o să vrea stabilitate socială, bani – şi îl va chema pe Antihrist. [275]

*

Nu este greu să observăm faptul că ***mass-media ne bagă pe gât învăţătura Antihristului****. Nu este greu să vedem că aşa-zişii oameni de cultură, chiar dacă într-o anumită măsură cochetează cu Ortodoxia şi se pricep să facă exegeze biblice, să scrie articole sau să ţină discursuri, nu-L trăiesc pe Hristos. Să nu ne fie teamă să vedem în aceşti lideri de opinie*

---

[273] Danion Vasile, ***Despre înaintemergătorii Antichristului***, Ed. Cartea Ortodoxă, 2004, pp.8-9.
[274] Ibidem, pp.15-16.
[275] Ibidem, pp.17-20.

înaintemergătorii Antihristului. […] Este deci cazul să mărturisim, că de vom tăcea, vor striga pietrele în locul nostru. […]

Este clar că din ce în ce mai mulţi tineri vor iubi păcatul şi pentru creştini va fi din ce în ce mai greu să reziste pe calea virtuţii. Dar Hristos este Acelaşi. ***Lumea aceasta ne învaţă să iubim păcatul şi desfrâul.*** *Iar viaţa din facultate - şi mai ales cea din cămine - vădeşte asta cât se poate de bine. Am avut un coleg care, în timpul facultăţii, a fost invitat acasă de o colegă, parcă pe motiv că avea nevoie de un curs. Şi când a venit la ea,* binecuvântata *colegă şi-a desfăcut halatul şi a spus: ,,Ia-mă!'' Şi colegul meu, iubitor de virtute, a rezistat ispitei şi a fugit acasă. În faţa lui Dumnezeu va avea mare cunună. Trebuie să ne dăm seama că,* ***aşa cum ispitele vin peste noi de-a valma, tot aşa vine şi harul lui Hristos, tot de-a valma, adică ne covârşeşte dacă vrem să luptăm pentru Hristos****. […]*

Să vă vorbesc acum mai mult despre televiziune, ziare, cărţi? Cred că este de prisos, pentru că voi înşivă mergeţi pe stradă, vedeţi tarabele cu ziare, vedeţi că în România nu avem un ziar ortodox de mare tiraj, în timp ce Playboy *şi* Penthouse *le găsim peste tot. […] Era un afiş în Bucureşti cu ,,manelizarea României''. Este trist faptul că românii ascultă manele. Şi ce manele! În acelaşi timp este trist faptul că cei care dispreţuiesc manelele ascultă altă muzică pătimaşă (hard-rock etc.).* [276]

*

Noi nu trebuie să urcăm pe scara duhovnicească pentru o lună sau pentru trei luni sau pentru un an. Dacă ar trebui să fim duhovniceşti vreme de o săptămână, cred că toţi am fi sfinţi. Numai că Hristos vrea să sporim duhovniceşte până la sfârşitul vieţii, pentru că dacă am căzut înainte de sfârşitul vieţii, am pierdut tot – dacă am căzut şi n-am apucat să ne pocăim (nu să devenim sectanţi/''pocăiţi'' - n.a.). […] Mi-am dat seama că, într-adevăr, ***în sărăcie eşti tot timpul în mâna lui Hristos****. […] Ajutorul dumnezeiesc a refuzat să vină numai când, datorită unei raportări greşite la Hristos, nu mi-am dat seama că trebuie să-i cer cu smerenie ajutorul.*

Nu vorbesc despre situaţia personală, ci vorbesc despre faptul că, pe cât de aproape de Hristos sunt creştinii care o duc greu, de pe o zi pe alta, pe atât de departe de Hristos sunt unii creştini care au siguranţa banului, au căruţele *lor,* caii *lor, ştiţi cum e. Cum zice în Psaltire:* Unii se laudă cu căruţele lor, alţii cu caii lor, iar noi ne lăudăm cu numele Domnului Dumnezeului nostru. *(Psalm 19,8) Altfel spus: aceştia se laudă cu* merţanele *lor, cu vilele lor, cu jeep-urile lor etc., iar noi ne lăudăm cu numele Domnului. […] Există oameni de o condiţie materială medie, care totuşi, ştiind că au un venit precis, aproape exclud faptul că pot trece prin vreo încercare materială. Sunt oameni care fac împrumuturi la bănci sau în alte părţi, fiind convinşi că vor avea întotdeauna de unde să plătească. Cred că mulţi dintre ei vor ajunge să facă compromisuri, pentru că, la un moment dat, dintr-un motiv sau altul, când banul s-a împuţinat, eşti pus în situaţia de a face un compromis. Să ne ferească Dumnezeu de astfel de momente de cumpănă.* [277]

*

Campaniile pro-homosexualitate, bine finanţate, bine organizate, reprezintă una din mâinile Antihristului. Trebuie să ne dăm seama că legalizarea păcatului, înlocuirea virtuţii cu păcatul şi considerarea păcatului ca ceva firesc este o treaptă pe care oamenii, o dată ajunşi, vor deveni ca animalele şi-l vor chema pe Antihrist. […] Şi, dacă mulţi guvernanţi sunt iubitori de păcat, nu este de mirare că unele dintre legile pe care le dau – şi în mod special cele care au implicaţii morale importante pentru viaţa poporului – sunt într-o măsură mai mică sau mai mare potrivnice învăţăturilor lui Hristos. […]

Trebuie să înţelegem că ***nu există altă şansă de supravieţuire decât calea nevoinţei, calea sfinţeniei****. Astăzi, când cineva se găseşte să vorbească despre sfinţenie, pare destul de*

[276] Ibidem, pp.27-40.
[277] Ibidem, pp.41-46.

ciudat. Avem o deformaţie profesională, *ne apasă cuvântul acesta, ne zgârie; nu ne place cuvântul ,,sfinţenie''. Vrem să vorbim despre lucruri frumoase, dar pe cel care ne vorbeşte despre sfinţenie îl considerăm ciudat, anormal. Şi de fapt nu înţelegem că* ***Ortodoxia fără sfinţenie nu este Ortodoxie****. În măsura în care creştinul duce lupta cea bună, se spovedeşte şi se împărtăşeşte, este sfânt. Precum ştiţi, în perioada de început a Bisericii, creştinii erau numiţi sfinţi: ,,Sfintelor, sfinţilor…'', zice preotul la Liturghie, adică Sfintele Taine se dau celor care duc lupta cea bună. […]*

Despre linişte… <u>Trăim cu viteză maximă într-o societate apostată, trăim în plină hăituială…</u> După ce o să vă căsătoriţi şi-o să aveţi familie, o să vedeţi câtă alergătură e. ***Vrăjmaşul vrea să nu avem linişte. Vrea să trăim în aceeaşi viteză cu lumea asta. Şi Hristos vrea exact reversul.*** *(dar nu în mânie, agitaţie, supărare - n.a.).* [278]

*

Am scris Cartea nunţii *îndurerat de faptul că din ce în ce mai multe familii se destramă. De ce se destramă? În primul rând pentru că <u>tinerii nu ştiu cum să-şi întemeieze o familie. Fetele, de obicei, se îndrăgostesc de tinerii fără credinţă în Dumnezeu, crezând că îi vor schimba. Dar de cele mai multe ori soţul necredincios o schimbă pe soţia credincioasă, cu forţa sau cu binişorul. Sau femeia necredincioasă îl schimbă pe soţul credincios.</u> Gândiţi-vă foarte serios că,* ***dacă vă căsătoriţi cu cineva, cu* cineva*-ul acela trebuie să rămâneţi de mână până la moarte, şi chiar după aceea****. Problema este foarte serioasă. Dacă nu vă gândiţi ca, întâi de toate, familia voastră să fie creştină, mai devreme sau mai târziu se va alege praful de ea; iar dacă nu se alege praful prin divorţ, se ajunge la o convieţuire stearpă, sterilă, tristă. Şi veţi înţelege cuvântul lui Sartre care a zis: ,,Aproapele meu e iadul.'' […]*

Închei cuvântul meu povestindu-vă sau aducându-vă aminte o secvenţă din filmul Inimă neînfricată *(Brave Heart) despre eroul Scoţiei, William Wallace. Cred că şi părintele Serafim (Rose) ar fi recomandat ucenicilor săi să vadă acest film istoric. Pe câmpul de luptă, în faţa duşmanului foarte puternic, în faţa invadatorului englez, William Wallace, un fel de* Mihai Viteazul *al scoţienilor, întreabă: ,,You wanna fight?'' (,,Vreţi să luptaţi?''), şi scoţienii răspund: ,,No, no…'' Le era frică să se bată cu englezii, aşa cum şi nouă ne e frică uneori să ducem războiul duhovnicesc. (împotriva ispitelor şi patimilor - n.a.) Şi încercând să îi convingă pe oameni să lupte pentru a scăpa de asupritori, Wallace continuă: […]* ***,,Bine, bine, luptaţi şi poate veţi muri, sau fugiţi şi poate veţi rămâne în viaţă. Şi-o să muriţi acasă, în paturile voastre, mulţi ani de-aici înainte, când aţi da orice ca să schimbaţi toate zilele, de-acum până atunci, pentru o singură şansă, doar o singură şansă, să vă întoarceţi aici, <u>pe câmpul de luptă</u>, şi să spuneţi duşmanilor că ne pot lua vieţile, dar niciodată nu ne vor putea lua libertatea!''***

Să ne ajute bunul Dumnezeu să înţelegem că, într-adevăr, în războiul duhovnicesc ne putem pierde vieţile, dar nu trebuie să pierdem libertatea pe care o avem în Hristos! [279]

*

<u>Veacul al XVIII-lea a însemnat răzvrătirea împotriva Bisericii şi a clerului pontifului roman. Veacul al XIX-lea a însemnat răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu. Veacul al XX-lea înseamnă pactul cu diavolul.</u> Datoriile s-au mărit şi boala s-a înrăutăţit; iar Domnul a spus că judecă păcatele părinţilor până în a treia şi a patra generaţie. […] Bolnavii cei mai greu bolnavi! Cezarul, pontiful şi filosoful…nu în vechea Romă păgână, ci în mijlocul Europei botezate! <u>Aceştia nu sunt biruitorii, ci sunt cei mai biruiţi.</u> Când Bonaparte a batjocorit sfintele odoare ale Kremlinului, când Pius s-a numit pe sine infailibil şi când Nietzsche a făcut public cultul lui faţă de Antihrist (trecut prin casa de nebuni…- n.a), atunci soarele s-a întunecat pe cer – şi nu numai un soare, ci o mie de sori de ar fi fost, s-ar fi întunecat toţi de durere şi de ruşine –

[278] Ibidem, pp.46-56.
[279] Ibidem, pp.57-61.

căci iată o minune *pe care lumea nu a mai văzut-o niciodată: un ateu împărat, un ateu pontif şi un ateu filosof. […]*

Vedem că ***vremurile noastre indică apogeul lepădării de Dumnezeu****. Ne apropiem de sfârşitul lumii. Vorbind despre confruntarea din secolul al XIX-lea dintre Europa şi credinţa creştină, Vlădica Nicolae întreba: ,,Cine este atunci biruitor, dacă nu cezarul, pontiful şi filosoful Europei descreştinate? Biruitorul este mujicul rus şi ţăranul din Balcani, după cuvântul lui Hristos:* Cel ce este mai mic între voi toţi, acesta este mare. *(Luca 9,48) […] Unde este astăzi acest ţăran ortodox? Unde este astăzi ţăranul care are vitejia purtătoare de cruce şi înţelepciunea apostolească? Aproape că nu mai poate fi găsit. Ce vedem astăzi la ţăranul din Balcani? Superstiţii sau necredinţă, fugă după desfrâul oraşului, băutură, lăcomie. Ţăranul de astăzi îi oferă preotului un rol decorativ, căutându-l doar la nunţi, botezuri şi înmormântări. Nu este greu să vedem că, în loc să îşi păstreze credinţa, ţăranul a căutat să îl copieze pe orăşean. Şi l-a copiat – mai ales în cele rele.* [280]

*

Pentru Biserică, Dumnezeu e întotdeauna pe primul loc, iar omul, lumea, totdeauna pe locul doi. Trebuie să ascultăm de oameni cât timp nu sunt împotriva lui Dumnezeu şi a poruncilor Lui. Dar ***când oamenii se ridică împotriva lui Dumnezeu şi a poruncilor dumnezeieşti, Biserica trebuie să se împotrivească****. Dacă ea nu procedează astfel, ce Biserică mai e şi asta? Oare reprezentanţii Bisericii, dacă nu procedează astfel, mai sunt ei reprezentanţii apostolici ai Bisericii? […]* Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu *– acesta este principiul coexistenţei dintre Biserică şi stat. Nu colaborare, ci coexistenţă între Biserică şi stat. Nu colaborare, cu atât mai mult atunci când Cezarul prigoneşte toate cele ce sunt ale lui Dumnezeu şi nu vrea să ştie nimic din cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci ţinteşte doar să nimicească tot ce este al lui Dumnezeu. Aici lipsesc condiţiile principale pentru colaborare. […]*

Faptul că mai suntem în viaţă ţine doar de milostivirea lui Dumnezeu şi de puterea lui Dumnezeu. Iar de jur împrejur se învârteşte cea mai ticăloasă minciună universală legiferată în educaţia ateistă: «Hristos este mort», «Hristos este o înşelăciune». Iată programul de educaţie. Oare aşa ceva poate fi acceptat, oare cu aşa ceva se poate colabora? Şi după aceea să te mai consideri creştin? [281]

*

Totuşi, este greu pentru oamenii care fac primii paşi în viaţa duhovnicească să facă diferenţa între teologia adevărată, izvorâtă din sfinţenie, şi teologia cosmetizată, izvorâtă din înţelepciunea lumească. […] Un criteriu este dreapta-credinţă, mai exact fidelitatea faţă de predania Bisericii. *Nici un dascăl care contrazice învăţăturile dogmatice ale Sfintelor Sinoade Ecumenice sau predania Sfinţilor Părinţi nu se poate numi teolog. […] Un al doilea* criteriu este ***orto-praxia, dreapta făptuire care trebuie să însoţească dreapta credinţă****. Când un teolog nu trăieşte cum învaţă este un fals teolog. […] Un alt criteriu este rugăciunea: mulţi teologi scriu despre rugăciune, şi chiar despre rugăciunea lui Iisus, fără ca ei înşişi să se roage. […] Un alt criteriu este dobândirea aşa numitului cuget al Bisericii. Degeaba cunoaşte cineva citate întregi din Sfinţii Părinţi dacă nu ştie cum trebuie înţelese şi folosite. […] Dacă ne vom alege drept învăţători părinţi care sunt urmaşi ai sfinţilor şi icoane de sfinţenie, ne aflăm pe drumul cel bun. Dacă ne vom alege drept învăţători filosofi care spun lucruri interesante şi originale, dar care se opun teologiei Sfinţilor Părinţi, atunci mergem spre prăpastie. […] Iată un verdict dur dar obiectiv. Îi aparţine cunoscutului Mitropolit Hierotheos Vlachos, una dintre cele mai importante figuri ale teologiei ortodoxe contemporane. […] ,,O Biserică care răstigneşte în loc să se*

280 Ibidem, pp.57-61.
281 Ibidem, pp.75-79.

răstignească, care trăieşte în slavă lumească în loc de slava Crucii, o Biserică care cade în faţa celor trei ispite ale lui Hristos în pustie, în loc să le biruiască, este o Biserică secularizată. O asemenea Biserică este menită să se acomodeze la o societate căzută şi să rămână în această stare căzută; răspândeşte dezamăgire şi disperare printre cei care caută ceva mai profund şi mai substanţial.'' […] Nu o întoarcere la Sfinţii Părinţi strict raţională, strict intelectualistă. Ci o întoarcere la modul de viaţă pe care Biserica îl cere de la fiecare dascăl al ei: la ***vieţuirea filocalică****. Şi dacă teologii contemporani s-ar lăsa modelaţi de duhul filocalic, am asista la un veritabil cutremur cărturăresc…* [282]

*

Ba ***lumea se închină la idoli****, chiar dacă la altfel de idoli. Care sunt valorile zilei de azi, aşa cum le arată filmele şi ziarele? Viaţă destrăbălată, goană după îmbogăţire, căutare a puterii sociale. Vrem să găsim şi alţi idoli? Uitaţi-vă ce propun reclamele. ,,Beţi vodka cutare, folosiţi crema cutare.'' Se exacerbează cultul trupului. Trupul, din templu al Duhului Sfânt, e făcut templu al poftelor. Închinarea la chipuri cioplite mai este înlocuită şi cu închinarea la cine ştie ce cântăreţi sau formaţii de muzică. […] Un puternic idol cu care trebuie să luptăm este comoditatea în viaţa duhovnicească: ,,De ce să ne rugăm mai mult? Ce, suntem călugări? De ce să facem efortul de a trăi cât mai mult sfinţenia?'' Ne mulţumim să constatăm lipsurile altora. Şi nu facem bine. Ar trebui să sfărâmăm şi acest idol al comodităţii. Să avem curajul să trăim creştinismul aşa cum trebuie, să ardem pentru Hristos cu toată fiinţa noastră şi să ne apropiem cu evlavie de sfinţii care şi-au dat viaţa în lupta cu închinătorii la idoli. […]* ***Dreapta credinţă*** *nu este o filozofie interesantă care se poate adapta anumitor împrejurări. E un adevăr de neclintit care trebuie apărat cu orice preţ. Şi* ***toţi trebuie să fim pregătiţi ca la nevoie să ne apărăm credinţa****. […] Asta înseamnă dreaptă-credinţă – să nu cedezi, să nu renunţi la Hristos de frica pătimirilor. […] Dar, după cum arată arhimandritul athonit Vasilios în cartea sa* Intrarea în împărăţie*, teologia ortodoxă este viaţă şi nu doar filozofie.* [283]

*

Asta este Ortodoxia: jertfă şi sfinţenie. Şi noi, românii, avem cu ce să ne mândrim. În temniţele comuniste am avut foarte mulţi mucenici, şi sângele lor nu poate să nu rodească. *[…] Demnă a fost mărturisirea părintelui Gheorghe Calciu, pentru care seminariştii au făcut tot ce le-a stat în putinţă ca să îl apere înainte ca securitatea să îl închidă.* ***E nevoie şi acum de tineri curajoşi care să rişte orice pentru a fi gata să apere adevărul. Tinerii care au strigat în'89 ,,Vom muri şi vom fi liberi!'' ne-au dat şansa de care trebuie să profităm pentru a trăi în libertatea religioasă udată cu sângele lor. Libertatea pe care la nevoie trebuie să o apărăm.***

Gândiţi-vă că s-au auzit destule voci ortodoxe, chiar ale unor ierarhi – între care s-a remarcat Vlădica Averchie Tauşev, prietenul Sfântului Ioan Maximovici – care ne-au prevenit că ***se pregăteşte o nouă formă de prigonire a creştinilor****.* ***Nu vor mai fi omorâţi creştini în număr mare. Nu. Ci va fi impusă o nouă mentalitate, mentalitatea păgână, încetul cu încetul.*** *Doar şi în perioada interbelică mulţi teologi au tras alarma asupra pericolului comunismului şi nu au fost luaţi în seamă. Să nu se întâmple aşa şi cu* ***invazia neopăgânismului contemporan****.* ***Teologii să înţeleagă că idolatria de astăzi trebuie să primească un răspuns pe măsură.*** [284]

*

Dacă Dumnezeu mă va lumina, nădăjduiesc să scriu şi o modernă Exortaţie la mucenicie*, despre marele adevăr că* ***suntem creştini numai în clipa în care suntem gata să ne jertfim pentru Hristos****. Şi că, deşi vremurile par a fi nepotrivite pentru mucenicie, de fapt nici o vreme nu este potrivită pentru o astfel de jertfă. Atâta doar că în vremea de astăzi este nevoie –*

---

[282] Ibidem, pp.80-87.
[283] Ibidem, pp.92-95.
[284] Ibidem, pp.97-98.

poate mai mult ca oricând – şi de o formă de mucenicie nesângeroasă. Azi nu mai există prigonitori care să îţi ofere mari bunătăţi cerându-ţi să te lepezi de Hristos. ***Azi diavolul lucrează cu mai multă iscusinţă (viclenie - n.a.), convigându-i pe creştini să se lepede de Hristos fără să fie supuşi la chinuri. Îi momeşte prin satisfacerea tuturor dorinţelor şi poftelor, fie ele şi împotriva firii. Îi momeşte făgăduindu-le o eliberare din robia lui Hristos. Numai că, promiţându-le libertatea, de fapt le-o fură.***

Ce fac oamenii care ajung în lanţurile propriilor patimi şi pofte? Se grăbesc să îi molipsească şi pe alţii de boala de care ei înşişi s-au molipsit: şi astfel devin mici apologeţi ai păcatului, dar aprigi duşmani ai învăţăturii lui Hristos. […] Aş vrea să le atrag atenţia fraţilor mei în Hristos că fiecare dintre cei care va încerca să le vorbească despre înaintemergătorii Antihristului sau despre sfârşitul lumii îşi asumă o astfel de prigoană. Cuvântul meu este slab, este lipsit de putere, şi nu îi deranjează pe cei care uneltesc împotriva Bisericii lui Hristos. Dar ***cei care mărturisesc Ortodoxia cu putere vor fi batjocoriţi în fel şi chip de către înţelepţii lumii acesteia****.*

Diavolul nu vrea ca Biserica să nască mucenici. Sau, dacă îi naşte, diavolul face tot ce îi stă în putinţă pentru ca oamenii să nu înţeleagă jertfa lor. Atunci când vor încerca să dărâme un mărturisitor, slujitorii diavolului nu vor mai face greşeala de a se lăuda cu o nouă victimă din turma lui Hristos. Ci vor încerca să o batjocorească în fel şi chip, încercând să îi convingă pe oameni că persoana în cauză era de fapt biruită de cine ştie ce păcate, că făcea parte din cine ştie ce grupare sectantă sau schismatică, că era un pericol pentru Biserica vremurilor noastre dominate de toleranţă şi de dorinţa de unitate. Se va spune despre acel mărturisitor că este ultranaţionalist sau că este duşman al neamului. Că este eretic sau că este iubitor de eretici. Că este foarte păcătos sau că este exagerat de rigorist, nefiind în stare să înţeleagă neputinţele celorlalţi. Acuzele vor fi foarte variate, şi vor fi alese astfel încât să aibă efectul maxim. Presa şi mass-media le vor trâmbiţa cu dezinvoltură. Chipurile, spre binele oamenilor. [285]

*

Şi ce vor face oare noii mărturisitori? Mulţi dintre ei, prigoniţi în fel şi chip, agonisindu-şi ocara unora dintre fraţii lor ortodocşi pentru care se roagă cu zdrobire de inimă, vor părăsi această lume cu sufletul îndurerat pentru că mărturia lor a fost trecută cu vederea. Dar, ajunşi în ceruri, vor vedea că jertfa lor a dat roade. Vor vedea că pătimirea lor nu a rămas fără ecou.

Alţii, din rânduiala lui Dumnezeu, vor reuşi să arunce sămânţa cea bună în inimile însetate de adevăr. Şi, oricât de iscusite ar fi cursele vrăjmaşilor, nu vor reuşi să îi convingă pe cei întăriţi în credinţă să treacă cu vederea mărturia cea bună.

Aş fi preferat de o mie de ori să scriu o carte despre lucrurile frumoase care vor veni. Mi-ar fi plăcut mult mai mult să scriu despre răspândirea Ortodoxiei şi despre sfârşitul tuturor ereziilor. Numai că, din păcate, vremurile care se apropie vor fi ale apostaziei şi nu ale adevărului. Cu toate acestea, **cine va răbda până la sfârşit, acela se va mântui** *(Matei 24,13). […] Totuşi, fie că ne dăm sau nu seama,* ***Dumnezeu lucrează. Dumnezeu nu doarme****. El ne iubeşte, şi atunci e firesc să rânduiască mântuirea noastră oricât de mari ar fi cursele pe care ni le întinde vrăjmaşul. […] Chiar dacă nu mai asistăm la convertiri în masă, puţinele convertiri care au loc sunt impresionante. Să nu le trecem cu vederea. Sunt mici biruinţe ale lui Dumnezeu. Cel ce va birui şi în lupta finală. În ultimul turnir.* [286]

*

---

[285] Ibidem, pp.103-105.
[286] Ibidem, pp.105-108.

Cuvintele cuviosului (Sfântului Varsanufie de la Optina) s-au adeverit: comuniştii i-au întrecut în cruzime chiar şi pe prigonitorii care în primele secole ale Bisericii i-au dat pe creştini la fiare. Noi trebuie să ţinem seama de faptul că, deşi poate vreo altă prigoană le fel de sângeroasă nu va mai fi, totuşi prigoana contra învăţăturii lui Hristos nu a încetat. A început de mult, şi capătă o intensitate din ce în ce mai mare. Şi, la vremuri grele, noi să stăm alături de părinţii duhovniceşti, căci sub îndrumarea lor vom face faţă ispitelor. […]

Duhovnicii noştri se vor mântui numai dacă se vor osteni să ne ducă de mână spre rai. Să nu lăsăm să se irosească jertfa lor. Oricum, chiar dacă nu avem duhovnici înainte-văzători, cum au fost sfinţii stareţi de la Optina, care să ne spună cum va fi prigoana prin care vom trece, putem auzi însă cu toţi glasul puternic al lui Hristos care ne vorbeşte prin Sfintele Scripturi: **În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea.** *(Ioan 16,33)* [287]

*

Şi eu mi-am dat seama, cu stupoare, că ***rădăcinile epocii în care trăim sunt unele artistice (nu filosofice, nu economice, nu politice)****. O estetică a păcatului care porneşte de acolo de unde a pornit estetica urâtului, teoretizată în secolul trecut. Cei care o practică sunt poeţii simbolişti, primii care o practică conştient (programatic). Iar noi, oamenii de la începutul acestui mileniu, trăim în plan social, ca pe o realitate deja banală, o fantezie estetică a unor nebuni din Franţa secolului al XIX-lea – estetica urâtului.*

Urâtul exista şi până atunci, fără îndoială, de la începuturile lumii. Păcatul exista şi el: existau homosexualitatea şi celelalte. Dar ***felul în care epoca modernă vede păcatul şi urâtul e cu totul altul****. Grecul săvârşea păcatul, homosexualitatea de exemplu, pentru plăcere.* ***<u>Pentru modern, păcatul este o atitudine existenţială.</u> Înţelegeţi diferenţa? Nu mai este numai o plăcere.*** *Iar noi venim şi-i spunem: ,,Lucrul acesta este foarte rău, o să-ţi producă durere!'' Şi el răspunde: ,,Foarte bine, concepţia mea despre viaţă e durerea!'' Eu îi spun: ,,Lucrul acesta e ruşinos şi urât!'' ,,Foarte bine, eu idealizez urâtul, şi trăiesc pentru urât, şi admir formele urâte!''*

Luaţi pictura, o să găsiţi acolo, spre exemplu, femeia: într-un fel este ea în epoca antică, într-un fel în epoca barocă. Epoca modernă – femeia desfigurată, femeia ştirbă, bătrână. Picturile abominabile: ,,Bordelul'' lui Picasso şi altele. <u>Ceva s-a întâmplat, noi ne-am defectat, e altă viziune.</u> În secolul trecut apăruseră nişte nebuni, undeva în Franţa. Apăruse un oarecare Baudelaire, care şi-a vopsit părul verde şi avea o amantă negresă cu care scandaliza toată lumea bună (este ceea ce el numea ,,plăcerea aristocratică de a displăcea''). Scoate şi o carte - ,,Florile răului'', Normal, când lumea vede ce scrie acolo, îi topeşte tirajul. [288]

*

Omul modern e absurd şi lui îi este suficient faptul că lumea e absurdă, nu vrea să o schimbe. Ba, el încearcă să se convingă, şi reuşeşte, să iubească lumea asta absurdă. […] Sovieticii şi-au dat seama că prin astfel de cărţi nu poţi supraveghea ordinea într-un stat. Îşi dădeau seama că dacă aveau nişte cetăţeni care citeau Nietzsche şi Eugen Ionescu, îi scapă din mână. De ce? Pentru că aceste cărţi distrug scara valorilor. (aşa cum cărţile lui Dan Brown subminează scara valorilor creştine, etc. - n.a.) Iar <u>cu un om care nu are o scară a valorilor, care nu mai are ,,nimic sfânt'', ca să zicem mai simplu, nu poţi sta de vorbă, nu-l poţi sensibiliza cu o idee sau alta, fie ea politică sau religioasă</u>. Acesta este omul descurajat şi dezgustat, ,,îngreţoşat, ca să folosim termenul unui mare cântăreţ al absurdului (Jean P. Sartre, existenţialist francez, autorul cărţii ,,Greaţa''), omul timpului în care trăim. […]

---

287 Ibidem, pp.109-110.

288 Ieromonah Savatie Baştovoi, ***Două conferinţe despre curaj şi libertate în ortodoxie şi alte întrebări fără rânduială***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2002, pp.12-13.

Noi trăim o lume a distrugerii, a fragmentarismului în fiinţa noastră umană (a sfâşierii personalităţii noastre, potrivit criticului şi scriitorului Theodor Codreanu - n.a.) *Aceşti câţiva nebunatici de altă dată şi-au impus obsesiile lor tuturor. Picasso spunea că arta lui, cubuleţele ce le vedeam sunt, de fapt, cioburile unui întreg ce a existat cândva. Pentru el, arta e ,,distrugerea formei''. Nietzsche punea problema asta cumva existenţial, el mai degrabă propune nişte probleme existenţiale, decât filosofice. El spune: ,,Pentru a crea ceva nou, trebuie să distrugem ce este vechi''. Distrugerea s-a făcut, adică atunci când a venit, omul a distrus realitatea care lui nu-i plăcea. Şi cred că pictura lui Picasso e foarte expresivă şi reprezentativă pentru lumea modernă: pentru că cioburile acelea rămân împrăştiate, ele nu creează o nouă formă, mai bună, pentru că omul nu şi-o poate defini, închipui, el doar tânjeşte după ea şi stă cu cioburile astea stricate în faţa lui…(devenind şi el prin urmare, un ,,om împrăştiat'' sau un ,,om sfâşiat'' - n.a.) Ceea ce a fost cândva, el a dărâmat, dar nimic nou nu a făcut. (şi ne dăm seama, de <u>diferenţa tot mai mare care ne separă pe noi de înaintaşii noştri, mai ales în plan cultural şi spiritual</u>…- n.a.)* [289]

*

Şi eu cred că punctul nostru comun e nemulţumirea faţă de tot ceea ce ne înconjoară pe noi – nu în sensul că nu suntem de acord că copacii cresc în sus şi soarele e prea departe -, dar cum ne raportăm la noi înşine, ce loc ne atribuim nouă în această societate, în această lume, care este rostul nostru? De exemplu, nouă nu ne place lâncezeala, dar, în loc să facem ceva, noi stăm şi ,,discutăm'': ,,Starea e foarte proastă în Biserica noastră! Să iei şi să dai jos toţi ierarhii corupţi şi să pui nişte oameni de treabă!'' <u>Toţi vorbesc, nimeni nu face nimic.</u>

Creştinismul e o religie în excelenţă pentru tineri. *[…] De ce a tinerilor? Pentru că e <u>o religie a jertfei, a jertfelniciei</u>. Când îşi pierde omul capul? La tinereţe. El s-a îndrăgostit, nu poate să nu se jertfească pentru ceea ce iubeşte. <u>El caută fie fiinţa, fie ideea pentru care să se jertfească, dar, până la urmă, ideea nu-l satisface.</u> […] <u>Până la urmă, noi avem nevoie de o fiinţă ca să ne jertfim pentru ea, nu de o idee, de o fiinţă vie.</u> Şi de aici putem porni, abia de aici încolo omul căruia îi vorbim ne va înţelege. Atunci când vorbim despre creştinism, trebuie să vorbim în primul rând despre* Fiinţa *creştină, să vorbim despre Hristos. […] Am găsit la părintele Sofronie, în cărţulia tradusă de părintele Rafail, că* ***poţi mărturisi dogma Sfintei Treimi, poţi şti absolut tot despre credinţă, dar dacă nu e viaţă, trăire, dogmele se transformă într-o simplă concepţie existenţială, în filozofie, în tot ce vrei, numai nu în ,,cuvintele vieţii celei veşnice'', dacă noi nu căutăm viaţa asta, care este în Hristos.*** *[…]*

Noi stăm bombardaţi de patimi, de pietrele lumii din jur, condamnaţi pentru credinţa în Hristos, pentru ciudăţenia asta de credinţă, dar nu spunem, ca Apostolul: ,,Doamne, lucrează Tu'', ci noi spunem: ,,Nu-i frumos să faceţi cutare şi cutare!'' şi încercăm să-i convingem şi ne mirăm de ce nu suntem ascultaţi. Şi până la urmă murim şi noi şi ne aducem aminte că poate trebuia, totuşi, probabil, să-L fi întrebat pe Dumnezeu! [290]

*

Într-adevăr, sărăcia distruge, dar ştiţi pe cine distruge sărăcia? Pe cei pe care i-ar fi distrus şi bogăţia. Pentru că [tot] ceea ce caută ei, îi distruge. ***Ştiţi ce-l distruge pe om? Nu sărăcia [şi nu bogăţia], nemulţumirea îl distruge.*** *Sunt oameni foarte săraci care sunt fericiţi (care nu se compară permanent cu cei bogaţi, şi care nu suferă de complexe de inferioritate - n.a.). Sunt pustnici care mănâncă o rădăcină de sfeclă o dată la două săptămâni şi sunt aşa de fericiţi. Şi încă mai vin uneori deştepţi şi-i alungă de acolo! Ştim, nu? Şi alţii au şi cutare şi cutare şi îşi pun ştreangul de gât că nu ştiu ce nu le ajunge. (sau învinşi de remuşcări ori de disperare - n.a.) Înţelegeţi? Nemulţumirea nenoroceşte. […]*

---

[289] Ibidem, pp.14-17.
[290] Ibidem, pp.17-28.

Deci, aici trebuie să fim atenţi, ca ***<u>orice lucru pe care-l aflăm despre Dumnezeu şi despre viaţa creştină să-l şi aplicăm în viaţa noastră</u>****. Spunea unul dintre Părinţi, zice, cuvântul pe care l-a auzit îl şi îndeplinea, şi până nu-l făcea nu se ducea să întrebe alt cuvânt. […] Eu aşa vă spun, drept, că am simţit lucrurile astea, aşa m-am folosit eu de ele.* ***Vedeţi, un citat, fie din Scriptură, fie din altă parte, noi nu doar să-l pricepem cu mintea. Îl pricepem în clipa în care îl trăim şi el <u>ne schimbă viaţa noastră</u>, şi ne schimbă înspre bine.*** *Şi asta se întâmplă în inima fiecăruia diferit.* [291]

*

El (Bătrânul Selafiil) n-avea dorinţa de a converti. El n-avea orgoliul omului care se crede în stare să convertească pe cineva la Hristos. Şi eu cred că noi tot aşa îi putem converti pe oameni. Trăind în noi înşine şi când vedem că ei nu se convertesc, să ne spunem: ,,Măi, încă nu s-a născut Hristos în inima mea, pentru că dacă Hristos ar fi fost în mine n-avea cum să nu se îndrăgostească omul acesta de creştinism.'' […] Lăsaţi-L pe Dumnezeu să lucreze. […]

Deci, <u>problema tânărului de azi e că nu are în numele cui se jertfi</u>. De asta el caută o femeie pentru care să se jertfească. Şi, când acolo, se trezeşte că ea, săraca, căuta să se jertfească şi ea în numele cuiva, şi parcă nici el nu face atâtea parale, cât să merite să-ţi dai viaţa pentru el. Şi nici apartamentul nu era aşa de grozav. Chiar aşa…De aici începe drama.

De asta creştinismul este o religie a tinerilor, este o religie a jertfei, care întotdeauna este mai mare (decât aspiraţiile tale) şi nu te mai saturi de ea, tot nu-ţi ajunge, te jertfeşti şi te jertfeşti şi nu-i mai de capăt, atât de minunat! Şi este o jertfă a tot ce este mai bun, a tot ce caută tânărul: a vieţii, a biruinţei, a frumuseţii, a veşniciei. De asta zic eu că nu este nici o religie mai seducătoare (mai atractivă - n.a.) pentru tineri decât creştinismul, numai că noi l-am făcut aşa posac cu încrâncenările astea care merg împotriva lui Hristos. Oricum ne vrăjmăşim cu El, nu ne rugăm, nu respectăm nici o poruncă, dar măcar hai să ne vrăjmăşim cu folos! Să ne batem cu Dumnezeu ca Iacov şi să-i zicem: nu Te las să pleci până nu mă binecuvintezi! Să începem înfruntarea cea bună, pe care El spune că o va încununa. Şi ce poate fi mai atrăgător pentru un tânăr? [292]

*

Oamenii toţi se nasc cumva singuri, dacă nu-L dobândeşti pe Hristos, zadarnic eşti cu oamenii, dar <u>cea mai sigură cale de a te întâlni cu Hristos este, totuşi, de a rămâne singur</u>. Rugaţi-vă la Dumnezeu, împăcaţi-vă cu El şi nu uitaţi că Dumnezeu, înainte de a fi noi neînţeleşi, a fost El neînţeles, înainte de a fi noi singuri, a rămas El singur, părăsit pe Cruce. Se spune că noi pătimim mai puţin decât El şi mai puţin simţim suferinţele. Să ştiţi că a fost cineva până la noi care a trecut prin stările astea, pentru că ,,în toate fiind ispitit – spune Apostolul Pavel -, poate şi pe noi să ne înţeleagă.'' Gândiţi-vă mai mult la acest Dumnezeu minunat al nostru, la acest Hristos. Şi cred că o să vă dispară singurătatea; <u>singurătatea este o stare, nu este o realitate fizică</u>. Deci, gândiţi-vă mai mult la acest Hristos. […]

Şi ştiţi care este drama, care este ,,patima ortodoxiei'' pe care o evocă Sfântul Grigorie (Teologul)? Ştiţi că, imediat după hirotonire, Sfântul Grigorie a fugit în Pont. S-au tulburat mulţi: de ce Grigorie n-a vrut să fie preot şi chiar a lăsat preoţia? Iată că după un timp vine acest Grigorie, pe care noi astăzi îl numim mare, şi spune motivul: ,,Îmi este ruşine să vă spun, dar adevăratul motiv pentru care am plecat este acela că mi-a fost ruşine să fac parte din tagma preoţilor, care sunt plini de toate păcatele şi patimile şi bădărănia – eu vă spun cuvintele Sfântului Grigorie, deschideţi ,,Tratatul despre preoţie'' (care cuprinde Cuvinte ale Sfinţilor Ioan Gură de Aur, Grigorie Teologul şi Efrem Sirul…) – şi, zice, mi-a fost ruşine să stau în rând cu ei.'' Aşa că ***patima, durerea ortodoxiei, nu este apostazia sectelor, ci apostazia preoţilor (a***

[291] Ibidem, pp.46-62.
[292] Ibidem, pp.69-91.

unora dintre ei, mai precis - n.a.), este apostazia credincioşilor, este apostazia noastră a **tuturor** *– dramă care a existat dintotdeauna.* [293]

*

Noi înşine suntem Biserica. ***Să facem noi ordine în noi înşine, fiecare cum poate, şi în jurul tău se vor mântui mii.*** *Mentalităţi să schimbăm noi!? Noi gândurile noastre nu le putem schimba, dar vrem să schimbăm mentalităţi. (noi putem să ajutăm la schimbarea lor, prin stimularea opiniei publice în acest sens, dar nu vom reuşi noi să le schimbăm; e meritul lui Dumnezeu…- n.a.) […]*

- Ce înseamnă să fii rob al libertăţii? De ce e minunat? Noi suntem nişte robi minunaţi şi liberi, tocmai pentru faptul că suntem robi ai lui Hristos, dar fiind robi ai lui Hristos, nu mai suntem robi oamenilor. (sau ai patimilor / diavolului - n.a.) E un mare lucru. Tocmai aşa scăpăm de robia oamenilor, nu mai plecăm capul în faţa oamenilor, nu mai nădăjduim în voinţa oamenilor. […]

Deci, asta e cu necredincioşii. Nu-i problema noastră, ne rugăm: ,,Doamne, Tu ştii, Tu l-ai zidit, Tu dă-i credinţa, că eu n-am de unde să i-o dau.'' […] Dar cei care au chemarea nebuniei pentru Hristos, cam nu mai au nevoie de o încredinţare de la oameni. Omul nu poate îndrăzni să spună: tu eşti bun pentru nebunie. Nebunia este cea mai grea formă de nevoinţă, cea mai grea mărturisire şi propovăduire a lui Hristos. Ea pare foarte seducătoare şi parcă foarte uşoară. Mare lucru, o faci pe prostu'. Într-adevăr, n-ai făcut nimic dacă o faci pe prostul, dar n-ai făcut-o pentru Hristos. […]

Nebunia pentru Hristos tocmai prin asta e greu s-o duci, pentru că până şi ai tăi, creştinii tăi, preoţii tăi, te batjocoresc, te scuipă, te dau afară. Eşti ***doar tu şi Hristos****. […] Toate au fost duhovniceşti, şi căderile, şi ridicările, toate mi-au folosit şi, să vă spun drept, dacă am dobândit ceva de la Dumnezeu, este tocmai înţelegerea că din toate ne putem folosi: şi din bucuria aia din noaptea călugăriei, dar şi din spaima imediată dinaintea ei, când îmi venea să-i iau pe toţi la bătaie şi să plec, să nu mă mai întorc niciodată acolo, pe care, totuşi, am învins-o şi am văzut că-i bună şi aia. Toate sunt bune, sunt duhovniceşti, toate, dacă ne întoarcem la Hristos şi cu rănile noastre, şi cu micile noastre biruinţe.* ***Biruinţă este a nu te sinucide.*** *Ştiţi!? Şi, iată că încă suntem biruitori – slavă Domnului! – toţi cei care mai suntem aici. Aşa că, asta a fost cea mai duhovnicească întâmplare din viaţa mea, când am înţeles că orice poate aduce folos duhovnicesc, dacă ai ochi şi vrei să înţelegi asta.* [294]

---

[293] Ibidem, pp.106-121.
[294] Ibidem, pp.128-172.

«ADEVĂRUL MAI PRESUS DE TOATE», REFLECTAT ÎN OPERA PĂRINTELUI SERAFIM ROSE

Dacă vrem să avem o interpretare autentică a semnelor vremurilor, primul lucru pe care trebuie să-l stăpânim este **o cunoaştere ortodoxă temeinică**. *[…] Însăşi firea lui Antihrist, cel ce voieşte a fi ultimul mare conducător al lumii şi ultimul duşman al lui Hristos, este de a fi* anti *– Hrist iar* anti *nu înseamnă numai* împotrivă *ci şi* imitaţie a cuiva, în locul cuiva. *Antihristul, după cum spun toţi Sfinţii Părinţi în scrierile lor despre el, va fi cineva care Îl va imita pe Hristos, care adică va încerca să-i amăgească pe oameni arătându-se pe sine ca fiind Hristos revenit pe pământ. […]*

Este bine să avem (în relaţiile cu evreii sau sectanţi, etc.) următoarea atitudine: ,,Eu vă respect şi nu vreau să mă amestec cu credinţa voastră, dar cu toate acestea ***există o singură cale adevărată de a crede (ortodoxia=dreapta credinţă - n.a.), în ciuda altor căi care se îndepărtează de adevăr****. Eu trebuie să fiu conform adevărului.'' […]*

De aceea, atunci când <u>evreii vor începe să construiască Templul (din Ierusalim),</u> aceste secte nu vor mai putea de bucurie deoarece, pentru ele, acesta este semnul venirii lui Hristos. Dimpotrivă, ştim foarte bine că acesta este semnul venirii lui Antihrist, căci Hristos nu va mai veni la Templu. Templul a fost distrus. Hristos va veni la sfârşitul vremurilor doar pentru a deschide veşnica împărăţie a cerurilor. Singurul care va veni la Templu va fi Antihrist. [295]

*

Se întâmplă că, începând cu 1917, Rusia a pierdut o sută de milioane de oameni, dintre care cel puţin şaizeci de milioane au fost ucişi chiar de sovietici. Aşadar, iată un semn foarte prezent în vremurile noastre: <u>răcirea dragostei</u>. Această răceală este răspândită nu numai prin lume în general, ci şi printre creştini. […]

Apoi avem un alt semn, care în vremurile noastre a atins proporţii fără precedent: <u>Evanghelia este propovăduită la toate neamurile</u>. […] Urmează acum semnul urâciunii pustiirii *şi toate cele legate de Templul din Ierusalim (devenit un obiectiv principal, în cadrul masoneriei - n.a.) Pentru prima dată în istorie, reconstruirea Templului a devenit o posibilitate reală. […] Dar acum, începând cu 1967, locul pe care a fost aşezat Templul este în mâinile evreilor. De aceea, pentru prima dată devine foarte posibil ca Templul să fie construit. Singurul lucru care stă în calea evreilor este marea moschee a musulmanilor de acolo. Dacă aceasta va fi distrusă, este foarte probabil că după aceea va urma un război.* [296]

*

Un alt semn este faptul că atunci când va veni, Antihrist trebuie să fie şi conducătorul lumii, iar acest lucru s-a făcut posibil numai în vremurile noastre, acela ca un singur om să poată conduce întreaga lume. […] De asemenea, faptul că toţi locuitorii lumii se află într-o legătură mai strânsă ca niciodată (prin mijloacele de comunicare şi transport), înseamnă că în momentul în care într-o ţară va veni o catastrofă de proporţii – o strâmtorare sau ceva de acest gen *– atunci tot restul lumii va fi afectat (Războiul din Irak este un exemplu). […]*

Vă voi da un exemplu, unul care trebuie să fie foarte aproape de noi deoarece este vorba de un scriitor creştin-ortodox: Alexander Soljeniţân. […] ,,Dacă lumea n-a ajuns la un sfârşit, ea s-a apropiat în schimb de o răsturnare istorică majoră, egală în importanţă cu trecerea de la Evul Mediu la Renaştere.'' El vorbeşte aici foarte serios despre posibilitatea sfârşitului lumii, întemeindu-se pe observaţiile sale conform cărora <u>este imposibil ca oamenii să trăiască mult</u>

[295] Pr. Serafim Rose, ***<u>Semnele sfârşitului lumii</u>***, Ed. Biserica ortodoxă şi Ecumeniţa, Galaţi, 2004, pp.13-34.
[296] Ibidem, pp.39-42.

fără a avea rădăcini spirituale adânci; în Răsărit, aceste rădăcini spirituale au fost dezrădăcinate de comunism, iar în Vest de umanismul secularizat. În alte scrieri, Soljeniţân, ca şi alţi scriitori realişti de astăzi vorbeşte despre diferite motive, deosebite de cele spirituale, prin care el afirmă că umanitatea se confruntă astăzi cu o criză majoră. El pomeneşte de acele chestiuni care se regăsesc în tot felul de reviste sau ziare, precum apropierea momentului în care resursele pământului se vor sfârşi dacă vor fi folosite la nivelul la care sunt folosite acum; dezastruoasa poluare a aerului şi a apei, care e mult mai gravă în Rusia decât în America; suprapopularea pământului şi apropierea unei perioade de criză a lipsei de hrană şi, bineînţeles, dezvoltarea industriei de arme din ultimele decenii, care face tot mai posibilă anihilarea vieţii umane – toate acestea făcând parte din grupa semnelor materiale sau fizice ale marii crize ce se apropie; apoi, sfârşitul epocii moderne, poate chiar sfârşitul lumii înseşi etc. [297]

*

În discursul său de la Harvard, Soljeniţân menţionează în mod special ceea ce s-a întâmplat cu trei ani în urmă în timpul unei pene de curent. El zice: ,,Pentru numai câteva ore, centrul culturii voastre este lăsat fără energie electrică şi, deodată, mulţimi întregi de cetăţeni americani încep să jefuiască şi să creeze dezordine. Sistemul vostru social trebuie că este destul de instabil şi nesănătos…'' Acum patruzeci de ani, în America, dacă luminile se stingeau, oamenii s-ar fi ajutat unii pe alţii, ar fi aprins lumânări şi aşa mai departe. Acum, în schimb, se duc şi sparg ferestre, jefuiesc, iau tot ce găsesc în cale, ucid oameni şi dispar pe dată. Într-un timp scurt, ceva s-a schimbat. (să ne amintim de recentele jafuri şi omoruri din New Orleans, grav afectat de Uraganul Katrina - n.a.) […]

Totuşi, între timp, se fac pregătiri pentru un lucru foarte important care trebuie să se întâmple înainte de venirea sfârşitului lumii: urmează să se constituie un guvern mondial unificat din care Creştinismul este cumva aruncat afară. Ceva de acest gen pare că reuşeşte şi comunismul să facă. […] Iar în Apocalipsă, Sfântul Ioan afirmă că vremurile din urmă vor fi însoţite de faceri de minuni din partea duhurilor necurate. Astfel, unul din semnele venirii sfârşitului este înmulţirea semnelor şi a minunilor demonice, adică a falselor minuni şi a altor lucruri de acest gen. Spunând aceste lucruri, să pomenesc şi de creşterea în ultimele decade a satanismului făţiş – cultul satanic, care numai în aceşti ultimi 20 de ani şi ceva a ajuns să-şi câştige o faimă şi o popularitate impresionante: oameni care se numesc pe ei vrăjitori; interesul crescând pentru religiile păgâne asiatice – care în ultimele două sau trei decenii au devenit foarte la modă, astfel încât asistăm la o nouă naştere a lor în Occident – guru americani şi englezi, maeştri zen şi aşa mai departe. [298]

*

Soljeniţân spune despre Rusia şi despre alte ţări care au îndurat comunismul următoarele: ,,Prin suferinţe cumplite, ţara noastră a ajuns la un progres spiritual de o intensitate atât de mare încât sistemul occidental în starea lui actuală de epuizare spirituală nu ne pare deloc atractiv. Un fapt incontestabil este slăbirea [morală a] fiinţelor umane din Occident, în timp ce în Răsărit ele sunt tot mai neclintite şi puternice.'' […] Părintele Dimitrie Dudko, mai ales, spune lucruri asemănătoare, argumentând foarte bine în acest sens; el zice că cineva i-a spus o dată cât de bine este să fii în Occident, deoarece acolo oamenii au multă libertate şi pot să-şi practice Creştinismul în libertate. Iar el a răspuns că acolo oamenii au o spiritualitate cu confort, în timp ce aici avem o spiritualitate cu suferinţă şi, de aceea, este una mai adâncă. Iar pe temeiul suferinţelor şi a martiriului nostru, poate creşte o sământă de

[297] Ibidem, pp.43-52.
[298] Ibidem, pp.63-73.

Creştinism, fiindcă sângele martirilor este sămânţa Creştinismului. Iată de ce în poporul rus şi în cei care au suferit sub comunism în general se întâmplă ceva foarte profund. [299]

*

Pentru a birui în această grea luptă profeţită de Însuşi Hristos, trebuie să ne înarmăm cu toate armele Duhului Sfânt, care sunt: dreapta credinţă ortodoxă, rugăciunea neîncetată acasă, pe cale şi la biserică; postul, deasa spovedanie, împărtăşania regulată, ascultarea de duhovnic, citirea cărţilor sfinte, milostenia, viaţa creştină curată, ascultarea, smerenia, cinstirea Sfintei Cruci şi, mai ales, trăirea în iubire şi iertare, în numele lui Iisus Hristos […]

Ecumenismul *este erezia care are la bază credinţa că, de fapt, nu există o Biserică văzută a lui Hristos şi că structura sa vizibilă la nivelul societăţii umane se formează de abia acum, prin eforturile universaliste ale Ecumenismului de a uni toate Bisericile creştine (şi chiar pe cele necreştine) într-o unică Biserică Mondială. […]*

***Trăim într-o epocă de adânc dezechilibru spiritual**, epocă în care mulţi creştini ortodocşi sunt ca nişte* copii duşi de valuri, purtaţi încoace şi încolo de orice vânt al învăţăturii, prin înşelăciunea oamenilor, prin vicleşugul lor, spre uneltirea rătăcirii. *(Efeseni 4:14)* <u>Pare într-*adevăr să fi sosit timpul când* oamenii nu mai suferă învăţătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi grămădesc învăţători după poftele lor, şi îşi întorc auzul de la adevăr şi se abat către basme.</u> *(II Tim. 4:3-4) […]*

Ideologia care stă în spatele mişcării ecumenice*, care a inspirat declaraţii şi acţiuni de felul celor menţionate mai sus, este o erezie ai cărei termeni sunt deja clar definiţi: ,,Biserica lui Hristos nu există, nimeni nu se află în posesia Adevărului Absolut. Biserica se constituie de abia acum, în zilele noastre.''*

Nu trebuie însă să dezbatem prea mult pentru a ajunge la concluzia că demolarea din interior a Ortodoxiei, adică a Bisericii lui Hristos, ar însemna de fapt distrugerea a însuşi Creştinismului. […] Astfel ecumenismul,,creştin'' nu va putea să sfârşească decât în sincretismul unei religii mondiale. *Într-adevăr acesta este scopul nemărturisit al <u>ideologiei de tip masonic</u>, care inspiră şi animă ,,Mişcarea Ecumenică'', ideologie care, la ora actuală, a pătruns atât de adânc în conştiinţa celor care participă la aşa-zisul dialog ecumenic, încât pentru creştinismul denaturat de astăzi următorul pas logic care se prefigurează este intrarea în comuniune cu religiile necreştine.* [300]

*

În secolele trecute astfel de întâmplări diavoleşti adevărate (cum sunt aşa-zisele apariţii ale OZN-urilor, etc.) nu uimeau pe nimeni [omenirea acelor timpuri fiind mai conştientă de realitatea puterii diavolului]. Astăzi însă, unul din semnele crizei spirituale la care asistăm constă din aceea că <u>omul modern, în pofida ,,luminării'' şi ,,înţelepciunii'' sale, nu mai este capabil să-şi explice aceste experienţe atunci când se confruntă cu ele, pentru că a pierdut reperele adevăratei vieţi creştineşti</u> care să îl ajute la aceasta. […] În primul rând fenomenele extraterestre nu constituie decât unul din multitudinea de evenimente ,,paranormale'' care uluiesc omenirea la ora de faţă. […] În limbaj creştin, aceasta înseamnă că avem de-a face cu <u>o nouă dezlănţuire demonică asupra omenirii</u>. În viziunea apocaliptică creştină, se ştie de existenţa unui timp (pe care tocmai îl trăim) în care puterea ce ţine în frâu cele mai de pe urmă şi cele mai sălbatice manifestări demonice pe pământ nu se va mai manifesta la un moment dat (II Tes. 2:7). […]

Dispariţia modurilor de guvernare şi a ordinii publice bazate pe concepţia creştin-ortodoxă asupra lumii, întruchipată în persoana regelui, domnului creştin ortodox, sau împăratului, este deja de mai multă vreme un fapt istoric de domeniul trecutului [chiar

---

299 Ibidem, pp.78-79.

300 Pr. Serafim Rose, ***Ortodoxia şi religia viitorului***, Ed. Cartea Ortodoxă şi Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2004, pp.8-39.

îndepărtat]. Viziunea creştin-ortodoxă asupra lumii nu mai există ca un tot organic nealterat, căci Satan a fost dezlegat din închisoarea lui *în care a fost ţinut închis prin harul Bisericii lui Hristos. El a ieşit acum* să amăgească neamurile *(Apoc. 20:7-8), spre a le pregăti pentru închinarea la Antihrist de la sfârşitul lumii [care acum este].* [301]

*

*Episcopul Ignatie scrie: ,,Cu toţii ne aflăm în înşelăciune. Conştiinţa acestui fapt ne păzeşte ea singură de înşelăciune. Este o mare înşelătorie să crezi că nu poţi să fii înşelat.'' El citează pe Sf. Grigorie Sinaitul, care ne avertizează: ,,**Nu este puţin lucru să dobândeşti înţelegerea exactă a lucrurilor şi să te eliberezi de toate cele ce se opun harului**; căci înşelăciunea diavolească se arată de obicei, mai ales începătorilor, sub forma adevărului şi a virtuţii.'' Apoi zice: ,,Dumnezeu nu se supără pe acela care, temându-se de înşelăciune, se păzeşte pe sine cu mare frică, neîncrezându-se în semne (de pildă, vedenii - n.a.), chiar când sunt de la Dumnezeu. Dimpotrivă, pe unul ca acesta Dumnezeu îl cinsteşte pentru dreapta lui socoteală.''*

Reacţia cea mai frecventă a celor care se ,,botează în Duhul Sfânt'' este râsul. *[…] În întreaga istorie a gândirii şi trăirii creştine nu se cunoaşte nimic şi nici nu s-a pomenit vreodată de ,,râsul Duhului Sfânt''. Dar tocmai acest ,,râs'' este elementul care ne indică precis că ,,mişcarea harismatică'' penticostală este o orientare religioasă total străină de creştinism. […] Sfântul Efrem ne spune:* Râsul şi îndrăzneala sunt începutul stricării sufletului. *[…] Râsul alungă virtuţile, nu-şi aduce aminte de moarte şi nu gândeşte la chinuri [cf.* Proloagele *şi* Vieţile Sfinţilor *pe larg]. Nu este oare evident cât de departe rătăcim prin ignorarea învăţăturilor de bază ale Ortodoxiei?* [302]

*

*,,Noul Creştinism'' ignoră complet, ne spune chiar Nikolai Berdiaev, ,,spiritul monahal şi ascetic al Ortodoxiei istorice'', ignorare care îi demască în mod efectiv falsitatea. […] Este semnificativ faptul că în ultimii ani figura lui ,,Isus'' a căpătat o proeminenţă ciudată în America. A fost abrogată binecunoscuta interdicţie de a se prezenta în filmele de lung metraj şi în spectacolele teatrale figura lui Hristos. Musical-uri senzaţionale şi de largă audienţă la mase, cu caracter satanic şi masonic, prezintă parodii blasfematorii ale vieţii Sale. ,,Mişcarea lui Isus'', care este de orientare predominant ,,harismatică'', se întinde cu repeziciune mai ales în rândurile adolescenţilor şi tinerilor. […] Nu negăm că **o deşteptare ortodoxă este foarte de dorit în zilele noastre**, când mulţi creştini ortodocşi au pierdut duhul adevăratului creştinism, iar trăirea arzătoare şi autentic creştină se vede într-adevăr mult prea rar. Viaţa în societatea contemporană a devenit prea confortabilă; viaţa lumească mult prea atractivă. Pentru prea mulţi, Ortodoxia a devenit o chestiune de afiliere la o parohie sau organizaţie bisericească în care se îndeplineşte ,,corect'' un ritualism exterior. […] **Trăirea creştină constă din a lupta până la sânge împotriva patimilor.** […] Căci adevărata Ortodoxie, în mod necesar, apare cu adevărat ,,nelalocul ei'' în aceste vremuri satanice. Ea devine o minoritate din ce în ce mai accentuată a celor dispreţuiţi şi cam ,,nebuni'', siliţi să trăiască în mijlocul unei mase al cărei ,,revitalism'' religios este inspirat de un duh cu totul altul. […] **Fie ca toţi creştinii ortodocşi să se întărească pentru marea bătălie care îi aşteaptă, şi să nu uite niciodată că, în Hristos, victoria este deja a noastră.*** [303]

*

La Catedrala episcopală Sf. Ioan din New York City este invitat să ţină predici David Spangler, membru de frunte al Fundaţiei Findhorn. El a afirmat că dacă vrem să intrăm cu

---

[301] Ibidem, pp.187-191.
[302] Ibidem, pp.241-245.
[303] Ibidem, pp.268-289.

adevărat în ,,Noua Eră'' avem nevoie de o ,,Iniţiere Luciferică'' (adică masonică - n.a.) […] În mod similar, există în prezent o mişcare în sânul bisericii romano-catolice de asimilare a tehnicilor psihice ale lui Karl Jung, unul din partizanii fondatori ai mişcării New Age. Jung, care participa la şedinţe de spiritism şi recunoştea că este ajutat de nişte ,,spirite călăuzitoare'' propovăduia că lupta în contra ,,părţii întunecate'' a sufletului este o greşeală fatală a creştinismului tradiţional şi că deci este neapărat necesar să adăugăm o a patra entitate la numărul Persoanelor Sfintei Treimi: pe Lucifer! (?!!!) […]

Mişcarea New Age şi obiectivele sale constituie doar aspectul ezoteric al unei mişcări mult mai largi, ieşite la iveală în cele două decenii care s-au scurs de la scrierea cărţii de faţă. Aceasta este o mişcare multitentaculară şi cameleonică ce merge clar către ,,globalism'' sau către ceea ce se numeşte ,,conştiinţa globală'', noţiune care începe să fie îmbrăţişată din ce în ce mai mult de marea majoritate a omenirii. […] În anii din urmă băncile internaţionale de investiţii au făcut paşi uriaşi către ţelul final al unei heghemonii absolute asupra sistemului financiar mondial. [304]

*

Dar la un nivel mai adânc se poate vedea cum chiar conceptul în sine de unitate în diversitate, aşa cum se aplică el astăzi, în realitate distruge diversitatea. Să luăm un exemplu la îndemâna oricui: dacă aderentul la o religie [oricare ar fi ea] crede *că toate celelalte religii şi fiecare în parte sunt* egale *cu a sa, ce sens ar mai avea să se cramponeze cu orice preţ de religia lui? El nu va mai putea spune cu adevărat că este credincios respectivei religii la care aderă; el nu mai poate fi cu adevărat ceea ce susţine că este. Mai curând, deşi poate exterior menţine nişte ,,tradiţii'' religioase sau culturale, el devine un fel de gol care aşteaptă să fie umplut de vreo nouă revelaţie. El devine un fel de gol ca toţi ceilalţi care sunt infectaţi de această mentalitate modernă. (apartenenţa la religie, devine asemănătoare cu cea politică, putându-se uşor migra, mereu, în altă parte…-n.a.) Aşadar nu se poate vorbi nicidecum de unitate sau de diversitate, ci se poate vorbi de o asemănare monotonă a golurilor individuale. Această ,,unitate întru monotonie'' este tocmai starea ideală care va permite ca Satan să-şi exercite <u>hipnoza asupra minţii maselor umane</u> ale zilelor celor de pe urmă. […]*

Cu etalonul său patristic de viaţă duhovnicească şi învăţăturile subtile despre dreapta socoteală [discernământul duhovnicesc], ***doar Adevăratul Creştin Ortodox este capabil să deosebească rapid şi dintr-o singură privire înşelăciunile diavoleşti care se infiltrează în toate sferele vieţii. <u>Aceasta este cauza pentru care Satan vede în Ortodoxie inamicul numărul unu, şi de aceea toate eforturile lui sunt concentrate în</u>*** **<u>a o submina din interior.</u>** *Din aceleaşi motive nouă ne revine deci să ne ţinem cu toate puterile sufletului şi trupului nostru de scumpa noastră Ortodoxie, aşa cum ne îndeamnă cu urgenţă şi Părintele Serafim Rose.*[305]

*

***Nihilismul** – care consideră că nu există Adevăr absolut, că toate adevărurile sunt relative – este, după cum a afirmat Eugene,* filosofia *care stă la baza culturii secolului XX: ,,S-a răspândit atât de mult, încât a devenit universal; a penetrat perfect şi adânc în minţile şi inimile tuturor oamenilor de astăzi, încât nu mai există nici un «front» pe care să fie combătut.'' Miezul acestei filosofii, spune el, a fost ,,exprimat cel mai clar de Nietzsche şi de un personaj al lui Dostoievski în fraza: «Dumnezeu a murit, prin urmare omul devine dumnezeu şi totul e permis».'' […] ,,Nihilismul epocii noastre se află în toate'', scria el, ,,şi aceia care nu aleg să-l combată în numele deplinătăţii fiinţei Dumnezeului celui viu sunt deja devoraţi de el. […] Acum,*

---

[304] Ieromonahul Damaschin Christensen, în Epilog la op.cit., pp.302-311.
[316] Ibidem, pp.312-317.

la trei decenii de la scrierea lucrării, pe măsură ce puterile nihilismului şi anti-creştinismului pătrund tot mai adânc în fiinţa societăţii noastre, cuvintele lui (a păr. Serafim Rose) sunt mai necesare ca oricând.

*În introducerea din partea întâi a cărţii, Eugene scria: ,,**Cele două Împărăţii sunt edificate pe două credinţe: Împărăţia lui Dumnezeu pe credinţa în Hristos; Împărăţia Omului pe credinţa în lume.**'' Ultima, afirmă el, se bazează în aparenţă pe ,,evidenţă'' şi ,,necesitate'', dar, la un nivel mai profund, disimulează pofta omului: ,,Adevărul este că omul lumesc nu-şi doreşte altă lume. Pentru că «cealaltă lume» deschide existenţei o profunzime şi o complexitate pe care omul «trupesc» (în starea lui căzută) nu doreşte să o înfrunte; «cealaltă lume» perturbă toată «pacea lumească a minţii» şi îi distrage pe oameni de la datoria «evidentă» şi simplă «de a face ca lucrurile să meargă înainte».''*

*În prima parte, Eugene a dezvoltat această idee spunând că, **deşi creştinul pare să fie un idealist, totuşi el este adevăratul realist, şi nu omul lumesc, pentru că numai el poate înţelege existenţa aşa cum este ea**: ,,Necazul şi suferinţa şi moartea, inseparabile de această viaţă, sunt teoretic acceptate de omul lumesc, dar el va face tot ce-i va sta în putinţă pentru a le aboli sau cel puţin pentru a le alina sau pentru a-şi distrage atenţia de la ele. Privind la partea «pozitivă» a lucrurilor; creştinul le acceptă şi le întâmpină cu bucurie, ştiind că fără asemenea încercări nu există progres în viaţa duhovnicească. [...] Lumea trebuie înfruntată; dar în Hristos avem o putere care ne înnobilează şi prin care înfruntăm şi biruim lumea.''* [306]

*

În dezbaterea despre natura modernismului, Eugene dorea de asemenea să evalueze, potrivit învăţăturii creştin-ortodoxe, cei trei ,,idoli'' ai epocii moderne. Pe primul l-a identificat drept ,,cultul civilizaţiei''. Schiţând câteva trăsături ale acestui idol, a arătat cum pot fi creştinii înşelaţi de el în numele slujirii ,,umanităţii'', înţeleasă ca scop în sine; şi a prezentat aceasta în contrast cu trăsăturile autenticei mile creştine. [...]

Ştiinţa este următorul idol al epocii moderne pe care Eugene plănuia să-l pună în discuţie. ,,Ştiinţa modernă'', scria el, ,,şi-a conferit sieşi putere absolută. *Chiar «curiozitatea», rădăcina ştiinţei moderne, urmăreşte tot puterea, pentru că această cunoaştere obiectivă dobândită tot prin curiozitate consideră că «faptele» îi stau la dispoziţie.'' Şi aici compară ştiinţa cu magia, afirmând că ,,amândouă au acelaşi punct de vedere. Amândouă sunt preocupate de fenomene şi de manipularea lor, cu miracole şi rezultate. Amândouă sunt o încercare de a împlini dorinţa omului, o încercare de a supune realitatea propriei dorinţe. Diferenţa este că ştiinţa (ştiinţa modernă) este o magie* sistematizată*; ştiinţa a găsit o metodă, în vreme ce magia lucrează prin asocieri şi impulsuri lăuntrice. [...] Da, oamenii de ştiinţă se pot considera raţionali (în cel mai propriu sens al cuvântului) atât timp cât se limitează la preocupările din laborator, înrobiţi de tehnică. Dar pentru cineva care nu este atât de înrobit de tehnică, cineva capabil să vadă lucrurile dintr-o perspectivă mai largă – nu vor începe să semene toate aceste rezultate ale ştiinţei cu un peisaj magic?''*

Idolul modern al ştiinţei este pus în legătură cu un al treilea idol pe care l-a descris Eugene: credinţa în progresul istoric al umanităţii. (potrivit căreia comunismul de pildă era un stadiu superior capitalismului - n.a.) Desigur, Eugene a privit această credinţă ca pe o răsturnare desăvârşită a adevărului. Potrivit opiniei comune a contemporanilor săi, ,,progresul'' civilizaţiei s-a realizat cumva de la antichitatea clasică la Renaştere, depăşind civilizaţia medievală. Eugene contrazice această viziune, susţinând că Renaşterea a fost de fapt ,,o tranziţie de la mentalităţile medievale la cele moderne, reprezentând în esenţă o profundă degenerare în comparaţie cu mentalităţile medievale (religioase) şi un prim stadiu al viziunii

---

[306] Monahul D. Christensen, în Prefaţa editorului american la vol. Păr. Eugene (Pr. Serafim) Rose, ***Nihilismul. O filosofie luciferică***, Ed. Egumeniţa (Biserica Ortodoxă), Galaţi, 2004, pp.8-14.

haotice care se va instala…'' În această tranziţie, apar noi forţe care se unesc cu cele vechi. ,,În această perioadă'', scrie el, ,,s-a realizat un compromis între nou şi vechi, între «creştinism» şi «umanism». […] Noile forţe erau prea puternice pentru a fi satisfăcute cu acest compromis, iar Biserica se va trezi mai devreme sau mai târziu în faţa realităţii că prin acest compromis şi-a vândut sufletul.'' [307]

*

*Pentru Eugene, **falsitatea ideii moderne de „progres'' s-a dovedit în degenerarea inevitabilă a raţionalismului şi umanismului iluminist în iraţionalism şi subumanism.** […] Subumanismul ne învaţă că «umanismul» Iluminismului, care neagă adevărata natură a omului ca şi chip a lui Dumnezeu, nu este deloc umanism; iraţionalismul ne învaţă că «raţionalismul» Iluminismului, care divorţează de Dumnezeu – ultima «raţiune», nu este în fond raţional.'' […] Încă din această parte a cărţii, **Eugene nu va ascunde că vede în nihilism rădăcina Revoluţiei în epoca modernă.** […]*

*«Problema nihilismului», explica Eugene, ,,este în profunzime o problemă de adevăr: este, într-adevăr, problema adevărului. […] Nimeni, cu siguranţă – aceasta este accepţiunea comună – nu este atât de naiv, încât să mai creadă în «adevărul absolut»; adevărul, în epoca noastră iluminată este «relativ». Ultima expresie, să observăm - **«orice adevăr este relativ» - este traducerea populară a afirmaţiei nietzsheene «nu există adevăr absolut»**.'' Eugene a remarcat că ,,«adevărul relativ» este reprezentat în epoca noastră de cunoaşterea ştiinţifică'', un sistem care operează cu ipotezele fundamentale că ,,orice adevăr este empiric, orice adevăr este relativ.''*

Dezvoltarea gândirii moderne, scrie Eugene, a fost ,,un experiment al posibilităţilor de cunoaştere a omului care şi-a asumat faptul că nu există Adevăr revelat. *[…] Concluzia acestui experiment este o negare absolută: dacă nu există Adevăr absolut, nu există deloc adevăr; căutarea adevărul în afara Revelaţiei a ajuns într-un punct mort. […] Oamenii de rând nu mai aşteaptă de la omul de ştiinţă revelarea vreunui adevăr, ci aplicaţii tehnologice ale unei cunoaşteri care nu mai are decât o valoare practică. Aceste valori ultime pe care altădată oamenii le atribuiau adevărului sunt căutate în alte surse, iraţionale. […]*

Mentalitatea nihilistă are ca unic scop fundamental distrugerea credinţei în Adevărul revelat şi pregătirea noastră pentru o ,,Nouă Ordine'' în care nu va mai fi nici o urmă a ,,vechii'' viziuni asupra lucrurilor, iar omul va fi singurul Dumnezeu. [308]

*

O imagine a ,,omului nou'' a fost portretizată în pictura şi sculptura contemporană care a apărut în cea mai mare parte după al doilea război mondial. ,,Noua artă'', scrie Eugene, ,,celebrează naşterea unei noi specii, creatura adâncurilor, subumanitatea.'' […] Şi în acelaşi timp cu crearea acestei noi specii umane, nihilistul luptă să creeze ,,o ordine cu totul nouă, o ordine pe care cei mai fervenţi apărători ai ei nu ezită să o numească «anarhie». În timp ce nihilismul este o problemă a adevărului, ,,anarhia este o problemă a ordinii – o problemă a tipului de ordine posibilă fără adevăr.*'' […] ,,Nihilismul îi este sensul, anarhia – finalitatea.''*

*În timpul epocii ,,glasnostului'' de la sfârşitul anilor'80, preşedintele partidului comunist din Rusia spunea poporului că de acum comunismul nu mai trebuie să se situeze pe o poziţie ostilă faţă de restul lumii, pentru că există pretutindeni în lume organizaţii care, deşi nu se numesc ,,comuniste'', urmăresc acelaşi scop. **Francmasoneria, mişcarea „New Age'', sectele evreieşti şi pseudo-creştine, marile puteri economice şi o mulţime de grupuri politice de interes – toate au dorinţa comună de a instaura „o nouă ordine mondială în istoria umanităţii'', absolut distinctă de Vechea Ordine a concepţiei tradiţionale creştine despre lume. Şi liderii***

[307] Ibidem, pp.15-16.
[308] Ibidem, pp.17-19.

politici ai Statelor Unite au ridicat, conştient sau inconştient, stindardul „noii ordini mondiale.'' [309]

*

Lumea aceasta îl poate primi doar pe Antihrist, acum sau în oricare altă vreme. Nu-i de mirare, atunci, că ***este dificil să fii creştin****. Nu este dificil, este imposibil. Nimeni nu poate accepta cu bună ştiinţă un mod de viaţă care, cu cât este trăit mai autentic, cu atât mai mult duce spre (o aparentă) autodistrugere. Şi din această cauză ne răzvrătim mereu, încercăm să ne uşurăm viaţa, încercăm să fim creştini pe jumătate, încercăm să dobândim ce-i mai bun din ambele lumi. Până la urmă trebuie să alegem.* ***Fericirea noastră stă într-una din cele două lumi, nu în amândouă****.* ***Dumnezeu ne dă tărie să urmăm calea răstignirii****. Nu este altă cale de a fi creştin.'' […]*

Însă părintele Serafim nu trăia în religie pentru avantajele pe care le-ar fi putut obţine de acolo. […] El era doar un călugăr simplu, ce căuta adevărul mai presus de toate. Prin această frază se rezumă întreaga viaţă a părintelui Serafim Rose. […] ***Nu putem fi ortodocşi doar când vorbim, vreme de jumătate de oră, iar apoi viaţa noastră este o viaţă de păcat, o viaţă de iubire de patimi, o viaţă de iubire de sine. Ori suntem ai lui Hristos tot timpul, ori nu suntem deloc.*** *Şi mai târziu, părintele Paisie Aghioritul a spus următoarele: cei care nu se află într-un duh cu Sfinţii Părinţi, să nu îndrăznească să le comenteze scrierile, să nu îndrăznească nici măcar să le traducă.* [310]

*

La ce măsură duhovnicească a ajuns părintele Serafim mergând pe calea predanisită de mărturisitorii Tradiţiei Ortodoxe putem înţelege citind câteva fragmente din jurnalul său:

„Noi, ce ne numim creştini, nu trebuie să aşteptăm nimic altceva decât să fim răstigniţi. Căci a fi creştin înseamnă a te răstigni, în aceste vremuri şi în oricare alte vremuri, de când Hristos a venit întâia dată. Viaţa Sa este model – şi avertisment – pentru noi toţi. Trebuie să fim răstigniţi individual, mistic, căci răstignirea deplină este singura cale către înviere. Dacă vom învia cu Hristos, trebuie mai întâi să ne smerim împreună cu El – chiar până la umilinţa cea din urmă, cea de a fi devoraţi şi scuipaţi afară de lumea care nu ne înţelege. […] Şi trebuie să fim răstigniţi la vedere, în ochii lumii, căci Împărăţia lui Hristos nu este din această lume, şi lumea nu o poate primi, şi nu o poate primi nici măcar un singur reprezentant al ei, nici pentru o singură clipă. Lumea aceasta îl poate primi doar pe Antihrist, acum sau în oricare altă vreme.'' [311]

---

309 Ibidem, pp.24-35.

310 Danion Vasile, în Anexă la vol. Păr. Serafim Rose, *Semnele sfârşitului lumii*, pp.100-121.

311 Predoslovie la ediţia românească la vol. ***Ne vorbeşte părintele Serafim Rose. Scrisori***., Ed. Biserica Ortodoxă şi Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2003, pp.7-8.

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ NU A FOST DOAR CONTEMPLATIVĂ, CI ŞI LUPTĂTOARE

Regretatul profesor Paul Caravia (m.2002), fost deţinut politic, şi-a dedicat aproape întreaga activitate de după 1989 studiului documentar care atestă pe de o parte amploarea şi perversiunea represiunii comuniste, iar pe de altă parte rezistenţa opusă regimului terorist de către segmente importante ale societăţii româneşti. Interesul deopotrivă istoric şi moral al demersului său îl aşază nu doar printre cei mai de seamă cercetători ai arhivelor totalitare, dar şi în galeria marilor mărturisitori. *Lucrarea sa de ansamblu (cf. şi* Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate – România: 1945-1989, *volum apărut în anul 2000 la Editura Enciclopedică din Bucureşti) se constituie într-o adevărată* **cruciadă împotriva uitării**, *onorând şi împlinind mesajul istoric al unei generaţii martirizate. Este însă simptomatic pentru fundătura în care a intrat necesarul deziderat postdecembrist al unui ''proces al comunismului'' (măcar unul moral, dacă nu juridic) faptul că volumele atât de substanţiale coordonate de Paul Caravia nu s-au bucurat de recenzii sau dezbateri pe măsură. Lumea românească se consumă, neexorcizată, într-un cotidian amnezic şi vulgar, iar în subsidiar nu mai prididim să ne mirăm că am ajuns ruşinea Europei şi a propriei noastre istorii! (eu aş merge cu ideea chiar mai departe: ar trebui poate să ne întrebăm foarte serios, cine sunt aceia care s-au opus acestor recenzii…- n.a.)* [312]

*

Să vedem însă ce spun datele statistice efective, atâtea câte s-au putut inventaria deocamdată. Prietenului meu îi stătea la îndemână, încă din 1998, cu răceala şi precizia documentului pur, dicţionarul statistic intitulat Biserica întemniţată. România:1944-1989, *alcătuit de Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu şi Flori Stănescu (şi apărut sub egida Institutului Naţional pentru Studiul Totalitarismului, fără limitări confesionale, ceea ce dă posibilitatea unor comparaţii foarte relevante), unde se află înregistrate 2544 de persoane, între care* ***2398 de preoţi (ortodocşi - 1725; greco-catolici - 226; romano-catolici - 165; protestanţi şi neoprotestanţi - 90; de alte religii - 36)****. Deşi neincluşi în corpul dicţionarului, sunt menţionaţi în studiul introductiv şi* ***31 de ierarhi ortodocşi şi scoşi din scaun (sechestraţi sau exilaţi, unii morţi în împrejurări pe cât de obscure, pe atât de suspecte, ca Irineu Mihălcescu sau Nicolae Popoviciu)****, peste* ***1500 de cazuri de personal ecleziastic epurat, precum şi 60 de monahi despre care se ştie cu certitudine că au sprijinit mişcarea naţională de rezistenţă.*** [313]

*

Un caz aparte este cel al deţinuţilor politici preoţiţi după ieşirea din închisoare, printre care aflăm nume ilustre: **N. Steinhardt, Constantin Voicescu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa** *(acesta din urmă rearestat în 1979, pentru protestul său deschis împotriva ateismului oficial şi a dărâmării bisericilor, şi eliberat abia în 1984, iar în 1985 constrâns să părăsească ţara) etc. Lucrarea – apărută şi în traducere engleză – se remarcă printr-o vastă informaţie, sursele (în frunte cu arhivele M.I. şi ale Securităţii) fiind înregistrate şi coroborate cu meticulozitate. […]*

Da, prietene, vor fi existat şi ierarhi manipulabili, şi preoţi nevrednici, şi monahi compromişi; nu pretinde nimeni că Ortodoxia românească n-a avut uscăturile ei, numai că pădurea nu se judecă prin uscături. ***Miile de deţinuţi şi sutele de morţi, zecile de ierarhi înlăturaţi din scaun (ba chiar lichidaţi) sau de monahi subversivi (pentru regimul comunist -***

[312] Răzvan Codrescu, ***Cartea îndreptărilor. O perspectivă creştină asupra politicului***, Ed. Christiana, Bucureşti, 2004, pp.167-169.

[313] Ibidem.

n.a.)(copleşind cu mult, cum era şi firesc, numărul celor de alte confesiuni adunaţi la un loc) nu reprezintă tot Ortodoxia?! *Mai degrabă se poate spune altceva: că majoritatea covârşitoare a* ortodo*cşilor în sânul naţiunii române a făcut ca Biserica strămoşească să aibă, proporţional, şi mai mulţi virtuoşi, dar şi mai mulţi păcătoşi decât minoritatea catolică sau decât confesiunile de dată recentă, uneori cu totul nesemnificative numeric. Faptul că ''virtuoşii'' sunt cu cerbicie ignoraţi, iar ''păcătoşii'' tendenţios invocaţi, ţine de lipsa de rectitudine a adversarilor. În orice caz, Paul Caravia avea toată dreptatea să conchidă, în studiul introductiv al* Bisericii întemniţate*:* ***„Se vede că Biserica nu a fost numai*** **contemplativă*****, ci şi*** **luptătoare*****.''*** [314]

[314] Ibidem.

UN MODEL DE CREŞTIN ÎNTRU HRISTOS:
PĂRINTELE DUMITRU STĂNILOAE (1903-1993)

Anul 2003 rămâne în conştiinţa creştină românească legat de memoria a două mari personalităţi ale spiritualităţii şi culturii naţionale, purtând acelaşi nume greu de sfinţenie: Dimitrie Cantemir (280 de ani de la moarte în luna august şi 330 de ani de la naştere în luna octombrie), prima noastră personalitate enciclopedică, şi Dumitru Stăniloae (10 ani de moarte în luna octombrie şi 100 de ani de la naştere în luna noiembrie), cel mai de seamă teolog român – ambii mărturisind, la distanţă de două veacuri unul de celălalt, ***adevărata noastră*** **vocaţie europeană:** ***cea de*** **sinteză originală şi creatoare între Orient şi Occident, între Ortodoxie şi latinitate***'' (dar ,,în* <u>*două valori supraordonatoare: cea* ortodoxă *şi cea* naţională</u>*''; explicând şi impunând ,,legitimarea principială a* naţionalismului creştin*, cu implicaţiile lui mai degrabă morale decât politice'').*

Cartea de faţă se vrea un omagiu adus de autor şi de editori Părintelui Dumitru Stăniloae la Centenarul naşterii sale. Prin pilda unei vieţi exemplare şi prin uriaşa operă pe care ne-a lăsat-o (ca autor, dar şi ca traducător), Părintele Stăniloae continuă să fie printre noi o prezenţă esenţială şi să ne arate, cu smerită măreţie, <u>*adevărata măsură a vredniciei ortodoxe româneşti, care ne înnobilează şi ne obligă deopotrivă*</u>*, în acest târziu al istoriei.* [315]

*

Oamenii sunt judecaţi astăzi, tot mai mult, şi după atitudinile lor politice. La noi, cel puţin, am asistat, în anii din urmă, la naşterea unor adversităţi ireconciliabile pe temeiuri politice. [...] Trebuie menţionat de la bun început că <u>*Părintele Stăniloae nu a făcut politică, nu s-a angrenat în dispute politice, dar, ca orice om atent la viaţa societăţii în care trăieşte, a avut atitudini politice şi a exprimat opinii în legătură cu viaţa politică a ţării.*</u> *[...]*

Părintele Dumitru consideră că nimic din ceea ce se întâmplă în societatea în mijlocul căreia trăieşte nu poate fi indiferent credinciosului, în general, şi preotului, în particular. Acest lucru este valabil şi la nivelul întregii Biserici. ''Preotul e om ca toţi ceilalţi, şi Biserica vădeşte promptă înţelegere pentru toate problemele şi durerile timpului.'' *[...] Dar, spre deosebire de omul fără credinţă sau cu o credinţă greşită,* ''sufletul unui adevărat fiu al Bisericii nu uită, când e impresionat de o nouă problemă socială, de alte multe lucruri şi probleme.'' *[...]* **''Biserica, ca şi omul care şi-a performat personalitatea după spiritul ei, nu-şi pierde cumpătul, nu exagerează, nu trece dintr-o extremă în alta.''***[...]*

Trebuie să mai remarcăm că, în conjunctură şi cu alţi oameni politici ai perioadei (interbelice - n.a.), <u>*Părintele îşi sprijinea întregul crez - să-i spunem* politic *– pe două elemente fundamentale:* creştinismul ortodox *şi* promovarea valorilor naţionale tradiţionale *(cam aceasta înţelegea el prin ''naţionalism'', un termen foarte uzitat în epocă, dar care astăzi riscant de folosit, din pricina conotaţiilor peiorative pe care le-a căpătat în timpul din urmă, din varii motive*</u>*, pe care nu le analizăm acum). [...] Prin urmare, nu vom trata aici, pe larg, despre aplecarea evidentă a Părintelui Stăniloae spre doctrina naţionalistă, dar trebuie evidenţiat că* <u>*el vedea acest naţionalism numai infuzat de toate valorile creştine*</u> *(* ''de mult, mult creştinism''*), şi în primul rând de iubire jertfitoare.* [316]

*

[315] Răzvan Codrescu, în Prefaţă (Lămurire editorială) la vol. lui Costion Nicolescu, <u>***Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii***</u>, Ed. Christiana, Bucureşti, 2003, pp.9-10.

[316] Costion Nicolescu, op.cit., pp. 13-24.

Lumea contemporană se caracterizează, însă, printr-o ***îndepărtare de creştinism, deosebit de periculoasă pentru viitorul ei****, şi care, ca atare, trebuie abandonată: '' La Apus şi la Răsărit, neamuri întregi îşi întorc faţa de la creştinism, stăpânite de ideea că acesta nu le mai poate fi de nici un folos, ba le este chiar o predică pentru rezolvarea noilor probleme de viaţă.* ***Trebuie să recucerim timpul actual. Nu prin argumentaţia frazelor sau a cine ştie ce partid politic, ca instrument lumesc, ci*** **prin flacăra duhului ce se consumă în iubire, în muncă, în abnegaţie***.'' […]* ***''Europa a fost adusă pe marginea prăpastiei din pricina mentalităţii deviate a spiritului din Apus'', drept pentru care ''*** **trebuie să se întoarcă deplin la înţelepciunea cuprinsă în duhul răsăritean.*''***

O altă cauză a crizei societăţii moderne o reprezintă valul de ideologii antropocentrice şi materialiste care au invadat lumea, deturnând omul de la destinaţia sa eschatologică, de următor în veci al lui Hristos […] De fapt, Părintele Dumitru considera că ***singura democraţie reală, în sensul propriu şi autentic al cuvântului, o poate oferi numai creştinismul****. Cu prilejul alegerii noului patriarh rus, Părintele Dumitru face câteva remarci pertinente în legătură cu rolul social al Ortodoxiei:* ''Ortodoxia e forma creştină cea mai apropiată de ideea de democraţie reală, de dreptate socială şi de confraternizare între neamuri, ideea ce a izbucnit cu atâta forţă în Răsărit şi care va influenţa fără doar şi poate întreg Apusul.'' *Individualismul protestant a crescut o dată cu era burgheză. Catolicismul dictatorial reprezintă ultimul vestigiu al feudalismului medieval. Comunismul rusesc (dar inventat şi sprijinit din Apus - n.a.) are ca bază materialismul dialectic al lui Marx. Dar* ***aspiraţia spre dreptate socială a fost însămânţată omenirii de creştinism****.* [317]

*

În principiu, Părintele nu agrea (nici - n.a) individualismul propagat de doctrina liberală. Acest lucru reiese şi dintr-o luare de poziţie la crearea Frontului Renaşterii Naţionale: ''Noi trecem acum de la forma individualistă, liberală, raţionalistă, democrată a vieţii sociale, la cea naţional-solidaristă, susţinută, cum e şi firesc, nu de raţiunea care separă, ci de credinţa religioasă care uneşte. Va fi fost necesară la vremea ei şi forma individualistă liberală a vieţii, pentru a se pune în valoare marea însemnătate a omului.'' […] ''Liberalismul ar fi fost sistemul perfect dacă se menţiona necesitatea iubirii în sânul unei astfel de societăţi.'' *Or, după părintele, o structură socială corectă nu poate avea drept model decât relaţiile intertrinitare, deoarece* ''Sfânta Treime este modelul după care trebuie să se organizeze viaţa între oameni, dar Sfânta Treime este viaţă în iubire.'' *Şi Părintele sfârşeşte prin a se întreba, cu o anumită îndoială:* ''Va şti omenirea să valorifice creştinismul pentru a ieşi din zbuciumul social? De asta depinde soarta ei.''

Comunismul se insinuează totdeauna în umbra unor tendinţe sau mişcări anarhice. Părintele sesizează cu premoniţie că ''viforul comunismului ne ameninţă integritatea teritorială şi unitatea naţională.'' *Singura alternativă de rezistenţă în faţa ofensivei comuniste şi de combatere eficientă a ei o vede Părintele Stăniloae în* ''**naţionalismul creştin**''. *[…] Căutând să demonteze baza doctrinară a comunismului Părintele Stăniloae arată cum* ''comunismul duce până la consecinţele extreme deviza Revoluţiei franceze: Egalitate…'', *presupunând, în mod greşit, că* ''între oameni ar exista o egalitate naturală''. *Or, oamenii nu sunt egali, fiecare are un număr de talanţi diferit, ceea ce conduce la necesitatea unei ierarhii sociale care să aibă în vedere tocmai numărul talanţilor fiecăruia şi felul în care aceştia sunt înmulţiţi. […]* ***Creştinismul şi comunismul sunt incompatibile, fie şi numai pentru faptul că scopul declarat al comunismului este distrugerea credinţei. […]*** **''De ce urăşte în chip fanatic comunismul creştinismul? La baza dreptăţii sociale pe care o revendică stă ura…''** [318]

[317] Ibidem, pp.30-37.
[318] Ibidem, pp. 37-48.

*

''Creştinismul a descoperit că muncitorul manual nu e de o esenţă inferioară aristocratului sau intelectualului, cum socotea lăudata filozofie antică.'' *[...] Părintele constată, nu o dată, cu durere, o îndepărtare a clasei intelectuale de Biserică, precum şi statutul social marginalizat al preoţimii. Acest lucru este cu atât mai regretabil cu cât pătura intelectuală este, în marea ei majoritate, formată din copii ai brazdei. De aceea,* ***el vede o îmbunătăţire a stării morale a naţiunii numai prin reaproierea păturii intelectuale de Biserică, prin scoaterea ei din*** **''amorţeală''**. ''Pătura intelectuală să înţeleagă porunca ceasului greu prin care trece neamul, să înţeleagă că trăim un ceas de supremă încercare, să nu atingă sensibilitatea poporului în mijlocul căruia s-a aşezat, cu un trai prea domnesc, prea costisitor, prea neserios…''

Părintele consideră că în societate trebuie să existe o ierarhie întemeiată ontologic, *adică pe diferenţa de număr de talanţi între oameni şi pe felul în care aceştia şi-i lucrează. În vârful ierarhiei s-ar cuveni să stea geniile. Ceea ce ar trebui, însă, să caracterizeze această ierarhie este iubirea creştină şi spiritul de jertfă pentru ceilalţi membri ai societăţii. În orice caz, teoriile egalitariste comuniste sunt greşite şi periculoase pentru societate, după cum* ''individualismul şi despotismul'' *reprezintă două* ''extreme bolnave''. *Ierarhia socială, fie ea a claselor sau a indivizilor, nu trebuie să conducă la exploatare. Cel chemat să rezolve acest tip de probleme este Statul:* ''Statul ar trebui să-şi ia în grijă realizarea dreptăţii sociale, împiedicând abuzul de acumulare…''

''E rău să nu mai fie un neam într-o credinţă. Nu mai este una în toate. Am primit o scrisoare anonimă, unde mi se spune că fac o legătură prea strânsă între Ortodoxie şi naţiune, că naţiunea ar fi pe planul doi. Întâi să-L iubeşti pe Dumnezeu şi apoi naţiunea. Naţia este lăsată şi ea de Dumnezeu. Fiecare naţiune are un fel de a prinde spiritualitatea, aşa cum are şi fiecare om. Naţiunea noastră de la început a fost aşa, creştin-ortodoxă. Nu poţi despărţi cele două aspecte, cel puţin la noi. [319]

[319] Ibidem, pp.52-117.

PARTEA A III-A:

MODELE
DE PATRIOTISM
ÎNTRU ETERNITATE
SAU
CUM
TREBUIE INTERPRETAT
NAŢIONALISMUL

MOTTO:

Doctrinele care nu sunt create de filosofi profesionişti, ci de cugetători literaţi, au totdeauna o influenţă mai puternică, vie şi practică, asupra contemporanilor.

LEV TOLSTOI

TESTAMENTUL LUI CLEMENT ANTONOVICI, UNUL DINTRE MARII PROFESORI DE LIMBA ROMÂNĂ

(un elogiu postum adus de autor unui cetăţean de onoare al Sucevei)

- Anii au trecut şi toate cele trăite m-au determinat, poate, să nu intru în politică. În general, eu am o fire de luptător, dar parcă nu prea îmi place toată lupta aceasta din lumea politicianismului. Poate că ar trebui făcută o deosebire între politica adevărată şi ceea ce se cheamă politicianism. Şi, în momentul de faţă, nu se prea face politică, ci se face mai mult politicianism. […]

- Pentru moment, eu sunt cam îngrijorat de ceea ce se întâmplă în poezia românească din zilele noastre. Dar. Privind în general, sunt, totuşi, optimist, deoarece, până la urmă, sunt convins că poezia va intra în matca ei firească. Vorbesc de poezia care să fie înţeleasă, să emoţioneze, să meargă la inima şi mintea cititorului. După cum aţi observat, acum până şi martirii noştri clasici sunt luaţi în derâdere. Chiar şi Eminescu este considerat un fel de poet pentru clasa a IV-a. Aşa ceva este o necuviinţă faţă de marele nostru poet. Este ca şi cum ai fluiera într-o biserică, atunci când venim cu astfel de judecăţi cu privire la cel mai mare poet român şi unul dintre cei mai mari poeţi ai lumii.

- Dar bine că mai apare în manualele alternative.

- Da, mai apare. Dar aici este vorba de detractorii lui Eminescu, pentru că intelectualii noştri ţin la Eminescu. Dar nu numai intelectualii, chiar şi oamenii simpli. Lucrurile vor merge, sunt convins, pe un făgaş normal. Cât va mai dura până se va intra pe acest făgaş, nu ştiu. Dar asta depinde şi de educatori, de profesorii pe care îi au tinerii.

- Dar avem noi aceşti educatori? Pentru că la condiţiile care sunt în învăţământ, la salariile care se asigură, acest domeniu devine tot mai puţin tentant.

- Din păcate, aveţi dreptate. Ceea ce se întâmplă astăzi în învăţământ este o adevărată dramă. Dar sperăm că lucrurile se vor îndrepta şi în acest domeniu, aşa încât, peste câţiva ani, învăţământul va deveni un domeniu atractiv. Faţă de ceea ce se întâmplă acum…

- Sunteţi cam optimist din fire. Şi cu poezia, şi cu învăţământul…

- Da. Sunt un optimist moderat, să spun aşa, nu chiar entuziast. Oricât am vrea noi să facem abstracţie de ceea ce se întâmplă în jurul nostru, nu reuşim să ne izolăm, ne doare ceea ce este rău în jur. Nu putem fi atât de egoişti, încât să nu vedem ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Iar un scriitor, cu atât mai mult nu poate sta nepăsător. Şi trebuie să facem ceva, să luptăm măcar cu condeiul, dacă nu cu altceva.

- O ultimă întrebare: ce vă doriţi în viitor?

- În primul rând, sănătatea, care este un mare bun, un preţios bun, pentru fiecare om. În al doilea rând, aş dori să fie mai puţină suferinţă în jurul nostru, poate că şi ţara va intra într-un făgaş normal, să fim încrezători, să fim optimişti în această privinţă *(ca buni creştini, cum ne pretindem unii că am fi - n.a.)****. Mi-aş dori să rămână, totuşi, ceva, după ce nu voi mai fi, să rămână măcar câteva pome dintre cele pe care le-am scris, în conştiinţa cititorului. Pentru că aşa cum spunea poetul latin Horaţiu, „Nu vom muri cu totul.''*** [320]

[320] Tiberiu Avram, *Interviuri cu jupâni*, Grupul Editorial Crai Nou, Muşatinii, Bucovina Viitoare, Suceava, 2005, pp.132-134.

MIHAI EMINESCU TRĂIEŞTE PRINTRE NOI, PRIN OPERA ŞI IDEILE SALE…

… De-aşa vremi se-nvredniciră cronicarii şi rapsozii;
Veacul nostru ni-l umplură saltimbacii şi irozii…
În izvoadele bătrîne pe eroi mai pot să caut;
Au cu lira visătoare ori cu sunete de flaut
Poţi să-întîmpini patrioţii ce-au venit de-atunci încolo ?
Înaintea acestora tu ascunde-te, Apollo !
O, eroi! care-n trecutul de măriri vă adumbriseţi,
Aţi ajuns acum la modă de vă scot din letopiseţ,
Şi, cu voi drapîndu-şi nula, vă citează toţi nerozii,
Mestecînd veacul de aur în noroiul greu al prozii.
Rămineţi în umbră sfîntă, Basarabi şi voi Muşatini,
Descălecători de ţară, dătători de legi şi datini,
Ce cu plugul şi cu spada aţi întins moşia voastră
De la munte pîn'la mare şi la Dunărea albastră.
Au *prezentul* nu ni-i mare? N-o sa-mi dea ce o să cer?
N-o să aflu între-ai noştri vreun falnic juvaer?
Au la Sybaris nu suntem lîngă capiştea spoielii?
Nu se nasc glorii pe stradă şi la uşa cafenelii,
N-avem oameni ce se luptă cu retoricele suliţi
În aplauzele grele a canaliei de uliţi,
Pamblicari în ale ţării, care joacă ca pe funii,
Măşti cu toate de renume din comedia minciunii?
Au de *patrie, virtute*, nu vorbeşte liberalul
De ai crede ca viaţa-i curată ca cristalul?
Nici visezi că înainte-ţi stă un stîlp de cafenele,
Ce îşi rîde de-aste vorbe îngînîndu-le pe ele.
Vezi colo pe urîciunea fără suflet, fără cuget,
Cu privirea-mpăroşată şi la fălci umflat şi buget,
Negru, cocoşat şi lacom, un izvor de şiretlicuri,
La tovarăşii săi spune veninoasele-i nimicuri;
Toţi pe buze-avînd virtute, iar în ei monedă calpă,
Chintesenţă de mizerii de la creştet pînă-n talpă.
Şi deasupra tuturora, oastea să şi-o recunoască,
Îşi aruncă pocitura bulbucaţii ochi de broască...
Dintr-aceştia ţara noastră îşi alege astăzi solii!
Oameni vrednici ca să şază în zidirea sfintei Golii,

În cămeşi cu mîneci lunge şi pe capete scufie,
Ne fac legi şi ne pun biruri, ne vorbesc filosofie.
Patrioţii ! Virtuoşii, ctitori de aşezăminte,
Unde spumegă desfrîul în mişcări şi în cuvinte,
Cu evlavie de vulpe, ca în strane, şed pe locuri
Şi aplaudă frenetic schime, cîntece şi jocuri...
Şi apoi în sfatul ţării se adun ca să admire
Bulgăroi cu ceafa groasă, gregotei cu nas subţire;
Toate mutrele acestea sunt pretinse de roman,
Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!
Spuma asta-nveninată, astă plebe, ăst gunoi
Să ajung-a fi stăpînă şi pe ţară şi pe noi!
Tot ce-n ţările vecine e smintit şi stîrpitură,
Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,
Tot ce e perfid şi lacom, tot Fanarul, toţi iloţii,
Toţi se scurseră aicea şi formează patrioţii,
Încît fonfii şi flecarii, găgăuţii şi guşaţii,
Bîlbîiţi cu gura strîmbă sunt stăpînii astei naţii!

Voi sînteţi urmaşii Romei? Nişte răi şi nişte fameni!
I-e ruşine omenirii să vă zică vouă oameni!
Şi această ciumă-n lume şi aceste creaturi
Nici ruşine n-au sa ieie în smintitele lor guri
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,
Îndrăznesc ca să rostească pîn'şi numele tău... ţară!

La Paris, în lupanare de cinismu şi de lene,
Cu femeile-i pierdute şi-n orgiile-i obscene,
Acolo v-aţi pus averea, tinereţele la *stos*...
Ce a scos din voi Apusul, cînd nimic nu e de scos?
Ne-aţi venit apoi, drept minte o sticluţă de pomadă,
Cu monoclu-n ochi, drept armă beţişor de promenadă,
Vestejiţi fără de vreme, dar cu creieri de copil,
Drept ştiinţ-avînd în minte vreun vals de Bal-Mabil,
Iar în schimb cu-averea toată vrun papuc de curtezană...
O, te-admir, progenitură de origine romană !
Şi acum priviţi cu spaimă faţa noastră sceptic-rece,
Vă miraţi cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?
Cînd vedem că toţi aceia care vorbe mari aruncă
Numai banul îl vînează şi cîştigul fără muncă,

Azi, cînd fraza lustruită nu ne poate înşela,
Astăzi alţii sunt de vină, domnii mei, nu este-aşa?
Prea v-aţi arătat arama, sfîşiind această ţară,
Prea făcurăţi neamul nostru de ruşine şi ocară,
Prea v-aţi bătut joc de limbă, de străbuni şi obicei,
Ca să nu s-arate-odată ce sunteţi - nişte mişei!
Da, cîştigul fără muncă, iată singura pornire;
Virtutea? E-o nerozie; Geniul? O nefericire.

Dar lăsaţi măcar strămoşii ca să doarmă-n colb de cronici;
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Ţepeş Doamne, ca punînd mîna pe ei
Să-i împarţi în două cete: în smintiţi şi în mişei,
Şi în două temniţi large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la puşcărie şi la casa de nebuni. [321]

*

De la Nistru pîn'la Tissa
Tot Românul plânsu-mi-s-a
Că nu mai poate străbate
De-atîta străinătate.
Din Hotin şi pîn'la mare
Vin muscalii de-a călare.
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o aţin;
Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii,
Şi străinul te tot paşte
De nu te mai poţi cunoaşte.
Sus la munte, jos pe vale
Şi-au facut duşmanii cale,
Din Satmar pîn' în Săcele
Numai vaduri ca acele,
Vai de biet Român săracul!
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici nu îi merge, nici se-ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă.

---

[321] ***Eminescu. Opera poetică***, vol.I, (Fragment din Scrisoarea III, 1881), Ediţia a III-a, Ed. Cartier, Chişinău, 2005, pp.170-173.

Nici e vară vara lui
Şi-i străin în ţara lui.
De la Turnu-n Dorohoi
Curg duşmanii în puhoi
Şi s-aşează pe la noi;
Şi cum vin pe drum de fier,
Toate cîntecele pier,
Zboară păsările toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La uşa creştinului.

Îşi desbracă ţara sînul,
Codrul - frate cu Românul -
De secure se tot pleacă
Şi izvoarele îi seacă -
Sărac în ţară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii
Mînca-i-ar inima cîinii,
Mînca-i-ar casa pustia,
Şi neamul nemernicia!

Ştefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las'Archimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija Sfinţilor
În sama părinţilor.
Clopotele să le tragă
Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă.
Doar s-a-ndura Dumnezeu,
Ca să-ţi mîntui neamul tău!

Tu te-naltă din mormînt
Să te-aud din corn sunînd
Şi Moldova adunînd.
De-i suna din corn odată,
Ai s-aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori,

Îţi vin codri-n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toţi duşmanii or să piară
Din hotară în hotară -
Îndrăgi-i-ar ciorile
Şi spînzurătorile! [322]

*

Azi au apărut şi la noi o sumedenie de cărţi despre francmasonerie, unde grămezi de mistere sunt "revelate" - astfel că nu cred să mai deranjeze pe cineva observaţiile mele privind actele de mai jos. Aceste texte pot interesa, în egală măsură, pe cifratori, dar omul tehnic trebuie avizat că se află în faţa unor documente de importanţă excepţională în înţelegerea destinului lui Eminescu. Ori, e un lanţ nesfârşit de coincidenţe, ori treaba e serioasă, şi atunci e groasă de tot.

Iată, mai întâi, interogatoriul lui Eminescu, în ospiciul din strada Plantelor, la 12 iunie 1889, cu trei zile înainte de moarte:

- Cum te cheamă?

- Sunt Matei Basarab, am fost rănit la cap de către Petre Poenaru, milionar, pe care regele l-a pus să mă împuşte cu puşca umplută cu pietre de diamant cât oul de mare.

- Pentru ce?

- Pentru că eu fiind moştenitorul lui Matei Basarab, regele se temea ca eu să nu-i iau moştenirea.

- Ce-ai de gând să faci când te vei face bine?

- Am să fac botanică, zoologie, mineralogie, gramatică chinezească, evreiască, italenească şi sanscrită. Ştiu 64 de limbi.

- Cine e Poenaru care te-a lovit?

- Un om bogat care are 48 de moşii, 48 de râuri, 48 de garduri, 48 de case, 48 de sate şi care are 48 de milioane.

Aceste 4 întrebări şi 4 răspunsuri constituie un text cu cele mai ciudate simetrii cu putinţă. Că Eminescu se compară pe sine cu Matei Basarab, nu e neapărat o ciudăţenie. Am arătat, în mai multe rânduri, că Matei Basarab este voievodul preferat al ziarului *Timpul*, citat foarte des în teoriile sociale din anii 1880-1883, şi mai ales în contextul polemicii cu A.D. Xenopol şi ceilalţi istorici de la *Românul* pe marginea lui Tudor Vladimirescu. În 1882-1883, în plin elan creator, Eminescu proiecta înfiinţarea unei societăţi "Matei Basarab" (aşa cum era "Societatea Carpaţii", aşa cum va fi "Societatea Petru Maior" în Transilvania), ale cărei scopuri rămân consemnate în

[322] Ibidem (Doina, 1883), pp.254-256.

manuscrisele sale: "O organizare între români asemenea societăţii francmasonilor şi iezuiţilor şi a bisericii catolice. Pretutindeni oameni care să ţie registru de tot sufletul românesc. Cel slab trebuie încurajat şi lăudat pentru ca să devină bun; trezită deşertăciunea lui, decorat la nevoie, trezite mii de speranţe în el, în caz de extremă nevoie ajutat chiar. Să se simtă că Societatea Matei Basarab reprezintă o putere enormă." Concomitent, în *Timpul*, legând numele domnitorului valah de o expresie din Scrisoarea III, el scria: "Nu zicem ca sub cerul acestei ţări să nu trăiască şi să nu înflorească oricâţi oameni de altă origine. Dar ceea ce credem, întemeiaţi pe vorbele bătrânului Matei Basarab, e că ţara este, în linia întâi, elementul naţional, şi că e scris în cartea veacurilor ca acest element să determine soarta şi caracterul acestui stat". Matei Basarab şi Tudor Vladimirescu sunt, pentru Eminescu, cei doi "stâlpi" care punctează istoric "mlaştina fanariotă": a-i fi numit, pe oricare dintre aceştia doi, era firesc de vreme ce el se considera continuatorul legitim al lor. [323]

[323] Nicolae Georgescu, ***A doua viaţă a lui Mihai Eminescu***, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 1994.

<u>MIHAI EMINESCU</u> – UN APĂRĂTOR AL CREŞTINISMULUI ORTODOX ŞI AL INTERESELOR NEAMULUI ROMÂNESC

Eminescu a fost numit frecvent «poetul nepereche», «cel mai mare poet», «personalitatea completă a culturii româneşti» etc. Dacă adăugăm la zecile de epitete pe care le rosteşte la oră un profesor şi interminabilele comentarii pe care bietul elev trebuie să le înghită cu toptanul fără prea multe întrebări, avem o imagine a modului defectuos în care va fi perceput Eminescu de copii. Nici un profesor nu mi-a argumentat vreodată de ce Eminescu este un poet atât de mare. Nici unul nu mi-a spus că <u>jurnalistul Eminescu era cel puţin la fel de profund ca poetul Eminescu</u>. Poate nici ei nu ştiau aceste lucruri. ***Dar cei care fac manualele de aşa natură ştiu exact care este adevărul şi acţionează în consecinţă.*** *Dar membrii Academiei Române ştiu şi mai bine ce înseamnă să scoţi tone de cărţi despre poezia lui Eminescu, evitând pe cât se poate de dibaci texte la fel de importante în care se pune degetul pe rana societăţii româneşti şi se dau soluţii de vindecare.* ***<u>Modul defectuos sau intenţionat defectuos în care se predă Eminescu echivalează cu un atentat asupra culturii şi istoriei româneşti. Atentat, care este tot mai minuţios elaborat în laboratoare obscure (oculte) şi a cărui faţă o întrezărim în manualele alternative pe care le cunoaştem cu toţii.</u>*** *Nu vorbim aici despre prezentarea lui Eminescu numai în şcoala primară, gimnaziu sau liceu, ci şi în universităţi. Otrava împrăştiată ajunge cu mare uşurinţă în toate revistele literare şi culturale. Marii oameni de cultură cad în capcana acestor denigrări mârşave. Eminescu trebuie prezentat copiilor în cu totul alt mod.* **Nu de poetul genial are atâta nevoie copilul cât mai ales de <u>luptătorul neostenit pentru neam şi ţară</u>.** *M-aş bucura ca în loc de recitările papagaliceşti ale poeziilor lui Eminescu, lumea să reproducă tot mai mult textele sale politice, să ia aminte la lupta şi la jertfa sa.* [324]

*

A fost o vreme - şi mă refer la perioada dictaturii comuniste – când unii comentatori au încercat să facă din Eminescu un aderent al ,,proletariatului'' şi de asemenea un susţinător al ,,ateismului''. Era atunci citată mai ales pozia ,,Împărat şi proletar'': ,,Religia – o frază de dânşii inventată (scil. Bogaţii, moşierii, capitaliştii) / Ca cu a ei putere să vă aplece-n jug / Căci de-ar lipsi din inimi speranţa de răsplată / După ce-amar muncirăţi mizeri viaţa toată, / Aţi mai purta osânda ca vita de la plug?'' <u>În realitate, marele nostru poet a fost un creştin autentic, ceea ce rezultă din viaţa, ca şi din opera sa. Poeziile, proza şi publicistica sa sunt o mărturie în acest sens (inclusiv manuscrisele).</u> […] E drept că s-a aplecat mai mult asupra filosofiei, dar prin aceasta a ajuns şi la teologie. […] Manuscrisele lui Eminescu demonstrează interesul ce i l-au trezit vechile religii ale lumii, ca de pildă cele egiptene, apoi budismul, religiile greco-romane, ale vechilor geto-daci. Neîndoielnic însă, ***creştinismul l-a atras cel mai mult****. […] Consideraţiile de până aici ne dezvăluie - este evident - <u>un Eminescu despre care s-a vorbit mai puţin până acum</u>. În orice caz, el a fost nu numai un geniu în ale literelor, ci putem spune, fără a greşi, un adevărat savant, care şi-a pus cunoştinţele în slujba scrisului.*

Ce este adevărul? **De două mii de ani aproape ni se predică să ne iubim, şi noi ne sfâşiem. […] «Vedem cele bune şi le aprobăm, dar urmăm cele rele». […] E în aceasta…mântuirea? Fi-va omenirea cultă, omenirea ştiutoare mai bună decât cea neştiutoare? După câte ştim dintrecut şi vedem azi, nu. […] noi, conservatorii, avem în**

---

[324] Cezarina Bărzoi şi Ionuţ Băiaş, în art. De ce trebuia asasinat Eminescu?, Permanenţe, Anul VIII, Nr.1/ianuarie 2005, p.10.

statul român rolul de a apăra tradiţiile neamului nostru şi, mai presus de toate, pe cele religioase. Şi ne vom folosi în această apărare de toate mijloacele, în puterea cuvântului: de toate. [325]

*

Pentru noi, Românii, timp de două mii de ani, Biserica, maica spirituală a poporului nostru, cum a numit-o Mihai Eminescu ne-a fost călăuză în toate cele bune.

În vâltoarea trăirii libertăţii, a unei libertăţi anarhice, îndeosebi de o bună parte a tinerilor noştri, suntem încredinţaţi că Biserica, instituţie sfântă - Trupul lui Hristos - va rămâne mai departe limanul nostru sufletesc. Această încredinţare ne este dată de Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, când spune: ,,Nici porţile iadului nu vor birui Biserica Mea.'' (Matei 16,18) Într-adevăr, cuvintele Mântuitorului s-au adeverit, dacă luăm aminte la persecuţiile din primele veacuri creştine, când Biserica a rămas neclintită iar numărul trăitorilor şi mărturisitorilor credinţei creştine a crescut. […]

***Patriotismul…nu este iubire a ţărânei, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de ţară.** […] E mică ţărişoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutăţile vremurilor au ştirbit-o; dar această ţară mică şi ştirbită e ţara noastră, e ţara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc; într-însa găsim toate putinţele dezvoltării, întocmai ca într-una oricât de întinsă. Athena era un petic de pământ şi totuşi numai din comorile ei şi-a luat împărăţia lui Alexandru podoabele măririi. S-o facem mare pe ţărişoara noastră prin roadele muncii noastre şi prin mărimea vredniciilor noastre.* [326]

*

,,Toată mizeria noastră publică o îmbrăcăm în formele politice ale unei civilizaţii calpe (false), precipitarea (aruncarea) noastră spre fundul răului o numim progres, fierberea unor elemente necurate şi lupta lor cu elementele ce-au mai rămas încă sănătoase în ţară se numeşte politică. Acela ce cutează a se revolta faţă cu această stare de lucruri, acela care îndrăzneşte să arate că formele poleite învelesc un trup putred, că progresul nostru ne duce la pierzare, că elementele sănătoase trebuie să se conjure şi să facă o luptă supremă pentru mântuirea acestei ţări, este denunţat opiniei publice de către negustorii de principii liberale, umanitare ca barbar, ca antinaţional, ca reacţionar.'' […]

***Eminescu constată decăderea vieţii noastre publice şi totodată micşorarea vitalităţii noastre ca neam. Pretutindeni triumfă fraza goală, pretutindeni statul e la discreţia unei societăţi de exploatare.** În acelaşi timp, conservatorii sunt mereu acuzaţi de reacţionarism. Eminescu arată că acest cuvânt, raţiune, nu are nici un sens dacă e aplicat la conservatori, fiindcă aceştia nu voiesc stabilirea stărilor din trecut. Ar fi bine dacă s-ar putea face o reacţiune fiindcă aceasta ar însemna readucerea în ţară a puterii pe care neamul nostru o avea în secolul al XIII-lea şi al XIV-lea. Aşa ceva nu-i cu putinţă, nu poate exista un partid capabil să îndeplinească aşa ceva. O reacţiune în adevăratul sens al cuvântului nu-i cu putinţă în ţară, şi a crede în ea, înseamnă a te lăsa vrăjit de iluzii. **Totuşi, nu există patriotism fără dragoste de trecut**.* [327]

---

[325] Mitropolitul Nicolae Corneanu, în Prefaţă la vol. de antologie a lui Fabian Anton, ***Mihai Eminescu. Ortodoxia***, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2003, pp.5-14.

[326] Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, ***Mihai Eminescu. Cuvinte de suflet***, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2006, pp.3-28.

[327] Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, ***Fragmente din publicistica lui Mihai Eminescu***, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2005, pp.28-36.

FRAGMENTE DIN CARTEA „<u>DUBLA SACRIFICARE A LUI EMINESCU</u>'' DE THEODOR CODREANU

Eminescu n-a ajuns să marcheze politica românească, deşi el este întemeietorul* doctrinei naţionale moderne*. Dimpotrivă, opera lui a fost cu grijă separată de structurile de profunzime ale politicii naţionale *(chiar vizând şi Marea Unire), opera lui publicistică fiind interzisă după al doilea război mondial, efectele prelungindu-se până azi. <u>Nu e simptomatic că Eminescu are atâţia duşmani înverşunaţi şi după 1989?</u> (şi vom vedea mai departe, doar o parte dintre ei).* ***În mod făţarnic se vorbeşte de ''statutul'' de* poet naţional. *În realitate, de un secol încoace, Eminescu este înlăturat, sub o formă sau alta – cu excepţia unor perioade, ca, de pildă, anii premergători Marii Uniri – de la plăsmuirea destinului nostru naţional.*** *Iar anii bolii au directă legătură cu această* interdicţie *a lui Eminescu şi consacră o* sacrificare *ce datează din* <u>***una dintre cele mai negre zile ale istoriei româneşti:*** **28 iunie 1883.**</u> *N-am găsit echivalente pentru asemenea zi decât 26 iunie 1940, sau 23 august 1944, ziua arestării mareşalului Antonescu (sau 11 februarie 1866, ziua arestării domnitorului A. I. Cuza - n.a.)*

Am temeiuri să cred că ***aşa-zisul*** **''cult Eminescu''*este o diversiune* ad hoc *confecţionată pentru a preveni şi a face ineficace* un veritabil cult Eminescu** *(aşa cum ''naţionaliştii'' de la Partidul România Mare, au împiedicat naşterea unui veritabil partid de dreapta naţionalist - n.a.).*

Prin numita diversiune, însă, se creează impresia (pe care naivii o iau ca atare) că eminescianismul este, dimpotrivă, un element nefast, inamicul public nr.1 al democraţiei şi statului român. Nu întâmplător unul dintre mercenarii candizi ai curentului antieminescian asimila ''cultul pentru poet'' cu acela al lui Ceauşescu (Gh. Grigurcu). Cum deşănţatul cult ceauşist (confecţionat şi întreţinut de cei care se declară, azi, anticomunişti şi anticeauşişti), ne-a dus la dezastru, prin echivalare, se sugerează că eşecul României se datorează atât comunismului, cât şi ''naţionalismului'' eminescian (în fond, se ţine seama de influenţa lui Eminescu, de pildă asupra legionarismului, condamnat de către unii, cunoscându-se faptul că acesta a preluat doctrina eminesciană - n.a.). În realitate, statul român n-a atins niciodată exigenţele lui Eminescu, fiindcă nici nu şi-a propus vreodată, deşi marii gânditori au pledat statornic pentru asimilarea organică a eminescianismului ca temei al fiinţei noastre. [328]

*

Nici în şcoală nu există un veritabil cult Eminescu. <u>***Puţini profesori ştiu să-l facă accesibil pe scriitor.***</u> *Dacă există elevi ''sătui'' de Eminescu (după cum ne asigură, în ultima vreme, N. Manolescu), e fiindcă aceştia sunt deopotrivă ''sătui'' (din varii pricini) şi de I. Creangă, şi de T. Arghezi, şi de Hortensia Papadat-Bengescu etc.* ***Când ţi se propune ca ideal, în spirit pseudo-postmodernist,* cultura de tip Coca-cola, *e normal ca Eminescu şi valorile clasice, în genere, să fie privite ca anacronisme.*** *Nu Eminescu e vinovat dacă nu-i mai spune nimic lui Cristian Preda (analist politic), bunăoară, ci o anume inaptitudine culturală care ameninţă cu lichidarea fiinţei europene.*

Altminteri, un poet basarabean pătruns de duhul curat al eminescianismului, Nicolae Dabija, contrazice, recent, profeţia lui T. Maiorescu relativ la influenţa ce o va avea poetul în secolul al XX-lea. <u>*E adevărat, poetul a marcat pe marii gânditori şi scriitori ai secolului, dar n-a devenit* mit naţional *fiindcă n-a modelat din temelii viaţa politică, socială şi morală, graţie*</u>

---

[328] Theodor Codreanu, <u>***Dubla sacrificare a lui Eminescu***</u>, Ed. Serafimus, Braşov, 1999, pp.15-18.

clivajului dintre ''pătura superpusă'' şi naţiunea profundă. În consecinţă, spune Nicolae Dabija într-un editorial, secolul al XX-lea a aparţinut mai degrabă eroilor lui Caragiale decât lui Eminescu. […]

De aceea, cu mâhnire o spun, **28 iunie 1883** *este o cheie hermeneutică pentru istoria noastră modernă şi ea marchează* ***înlăturarea lui Eminescu de la făurirea destinului românesc (ca de altfel şi a marelui om politic Alexandru Ioan Cuza - n.a.)****. De atunci, orice mişcare politică ce şi-l revendică, este marginalizată şi descrisă în culori sumbre. […] Ţinând seamă că documente importante despre boala poetului au dispărut, la fel de misterios, de la Ober Döbling (conform cercetărilor lui Ion Grămadă), încât nici azi nu se cunoaşte diagnosticul corect pus de medicii vienezi, e la fel de probabil că cineva a avut interesul ca documentele din anii ''întunecaţi'' să fie distruse, eventual păstrate cele ce ţineau de literatură, care au şi intrat la Biblioteca Academiei.* [329]

*

Pentru a proba izbucnirea bolii şi a legitima internarea la stabilimentul doctorului Şuţu pe data de 28 iunie 1883, trei fapte au fost interpretate ca decisive: incidentul cu doamna Slavici (care trimite un bileţel lui T. Maiorescu, anunţând că poetul a înnebunit), întâmplarea de la cafeneaua Capşa (al cărei martor a fost Grigore Ventura) şi baia de la Mitraşewski, încheiată cu punerea lui Eminescu în cămaşa de forţă spre a fi internat. În evenimente sunt implicate mai multe persoane, dintre care trei par să joace un rol principal: ***d-na Szöke (Slavici), T. Maiorescu şi Grigore Ventura****. Eminescu se afla atunci pe culmea creaţiei sale poetice şi ziaristice. Se pare că el juca, în acel moment, un rol public mult mai important decât a lăsat să se înţeleagă istoria literară tradiţională. Realizase performanţe unice nu numai ca poet, dar revoluţionase şi jurnalistica de idei politice şi sociale, desăvârşind începuturile unor precursori precum Cezar Bolliac şi D. Bolintineanu. Transformase* Timpul *dintr-o publicaţie modestă de partid într-un ziar de audienţă naţională şi de înaltă clasă jurnalistică, fiind ''şeful'' unei echipe unice de ziarişti, din care mai făceau parte I. L. Caragiale şi Ioan Slavici.*

S-a remarcat mai demult că ***Eminescu nu făcea politica unui partid ci impusese un punct de vedere naţional, purtând amprenta excepţionalei sale gândiri****. N. Georgescu a sesizat şi un alt merit fundamental: poetul a pus capăt jurnalisticii de tip masonic, înconjurată de secrete şi parole, modă care proliferase din perioada paşoptistă. Jurnalistica lui redă demnitatea proprietăţii cuvântului, cristalizând, totodată, o doctrină naţională modernă, capabilă să oblăduiască aducerea României pe locul meritat în rândul marilor culturi şi civilizaţii europene.* [330]

*

Or, independenţa de gândire la Timpul*, este ştiut, şi-o asumase Eminescu, nicicum altcineva, fapt care avea să-l coste. Aşadar, în context, se relevă şi mai limpede paternitatea eminesciană, filogermanismul său fiind spiritual (după ce studiase intens operele filosofice şi cultura germană - n.a.),iar nu politic. Poetul dorea o alianţă a ţărilor latine. […] Societăţile* Carpaţii, Matei Basarab *şi* Balcanii*, erau, în concepţia sa, forme de contracarare a maladiei noastre seculare – cea mioritică a discordiei. […] Articolul din 10/22 aprilie 1870 se încheia astfel:* ***''Românii au nenorocirea de a nu avea încredere în puterile lor proprii; noi nu ne-am convins încă cum că:*** **puterea şi mântuirea în noi este!*''* Or, meteahna oamenilor noştri politici a fost dintotdeauna ignorarea*** **puterilor proprii*****, făcându-şi iluzii că alţii ne vor îmbogăţi şi salva.*** *[…]*

Societatea Carpaţii *ajunsese să numere peste 20 000 de membri, având drept ţintă* unirea politică şi culturală *a tuturor românilor cu cei din Ardeal, Banat, Bucovina şi Basarabia.*

---

[329] Ibidem, pp.18-31.
[330] Ibidem, pp.72-77.

Dominată de ardeleni, din această societate făceau parte mulţi intelectuali de valoare. Societatea era pregătită chiar şi pentru luptă armată (fiind supravegheată de serviciile secrete, îndeosebi cele habsburgice - n.a.). Imperiul habsburgic o simţea ca pe o ameninţare foarte serioasă şi a impus guvernului de la Bucureşti desfiinţarea ei, condiţie stringentă a încheierii tratatului secret din 1883 (dintre Carol I şi ''rudele'' sale - n.a.).

În numerele anterioare ale Timpului*, el ia atitudine împotriva ofensivei catolice în România (motiv de revoltă pentru d-na Slavici, gazda lui fiind catolică)(având pregătit un articol/mai multe în care se declara împotriva proiectului înfiinţării unei Mitropolii/episcopii catolice în Regatul României, şi pe bună dreptate - n.a.), apără interesele noastre în ''chestiunea Dunării'', este necruţător cu partidul de guvernământ etc, dar faptul care atrage atenţia în mod deosebit este intervenţia în scandalul diplomatic, stârnit de discursul lui Petre Grădişteanu la Iaşi ca trimis al ziarului* Timpul. *N-a luat parte propriu-zis la festivităţi. A găsit de cuviinţă că* Doina *trebuie citită la Junimea, unde a fost adevărata sărbătoare a zilei. Antiteza dintre discursul şi toastul lui Grădişteanu şi* Doina *eminesciană este prăpastia dintre adevăratul patriotism şi patriotarzii fulgeraţi în* Scrisoarea III. *Alţii luaseră iniţiativa şi plătiseră pentru ridicarea statuii, guvernanţii grăbindu-se să-şi însuşească fapta, patronând serbarea. [...] Aparent, discursul lui Grădişteanu venea împotriva negocierilor secrete. Însă rapida retractare a celor spuse pare să fi intrat deja în ''scenariu'', scopul vizat fiind altul. Maşinaţiunile poartă amprenta masoneriei, ceea ce lui Eminescu nu i-a scăpat.* [331]

*

Eminescu observă că după 1870 francmasoneria a proliferat enorm, îngroşând rândurile ''păturii superpuse'', punând, adică, în prim plan, interesele personale şi de grup, ca şi ale unor puteri străine în ţara noastră. Aşa s-a născut ***patriotismul de paradă****, la antipodul celui manifestat de un Tudor Vladimirescu sau un Nicolae Bălcescu. Pentru Eminescu, masonul C. A. Rosetti era ''părintele demagogiei române'', fiind numit şi de V. Alecsandri ''hidoasa pocitură''. [...] O mare bătălie intermasonică s-a dat în jurul încheierii tratatului secret cu Puterile Centrale, un ascendent dobândind masonii germanofili asupra celor francofili. [...] În ultimele sale comentarii politice din* Timpul *sesizează din nou metoda masonică a loviturilor secrete, dar nu pare preocupat de urmările asupră-i ale acestor ultime maşinaţiuni. [...] Poetul îşi aduce aminte că, pe la 1867, Petre Grădişteanu redacta o foaie umoristică –* Scrânciobul*, în care a ridiculizat, pur şi simplu, ideea* unirii tututror românilor*. [...] Pe bună dreptate se întreba Eminescu, cum de s-a transformat Grădişteanu, brusc, în* apologetul unirii*? [...] Nu era greu de prevăzut că Viena va protesta şi că pentru a-i da satisfacţie scuzele n-ar fi fost suficiente. Era, de fapt, un bun prilej pentru desfiinţarea* Societăţii Carpaţii *şi de ''aruncare peste bord'' a indezirabililor. Eminescu se găsea în capul listei. (în acord cu ceea ce politician român, aflat în străinătate, transmitea în ţară cam aşa: ,,****Şi mai închideţi-i gura lui Eminescu!****'')*

Poetul nu cruţă nici Biserica Ortodoxă Română pentru moliciunea ei tradiţională. Eminescu a scos-o atunci din expectativă. Episcopul Melchisedec Ştefănescu, patriot şi istoric erudit, preţuit de poet, a fost însărcunat cu întocmirea unui raport privind propaganda catolică în România. Melchisedec a încredinţat lui Eminescu publicarea raportului în Timpul *(iar alţii, desigur,* ***să fi aflat de intenţia de publicare*** *a acestui material ''exploziv'' - n.a.). Prima parte, cu o prezentare redacţională a lui Eminescu (neinclusă, din păcate, în ediţia academică şi vom vedea de ce!), a apărut, coincidenţă (!), în chiar ziua de 28 iunie 1883 (devansând poate ziua stabilită sau grăbind acţiunea autorităţilor, ca şi în cazul…arestării Mareşalului Antonescu! - n.a.). Eminescu preciza şi de astă dată că* ***''îndărătul înfiinţării episcopiei catolice este mâna politicii orientale a Austriei''****, a Habsburgilor ''care au făcut şi fac propagandă catolică; o fac*

[331] Ibidem, pp.79-88.

din Bosnia şi o fac din Bucureşti.'' (potrivit politicii de deznaţionalizare, care le servea interesele de dominaţie şi expansiune - n.a.) Cele ce spunea Eminescu nu puteau lăsa nepăsători pe cei ce negociau în secret cu Casa de Austria şi nu au lăsat-o indiferentă nici pe doamna Slavici (care era o înfocată catolică şi s-a pus la dispoziţia masoneriei, trecând peste prietenia dintre Eminescu şi Slavici…- n.a.). [332]

*

Eminescu a primit crucificarea în ''cămăşoiul de forţă'' la 28 iunie 1883, după ce împlinise vârsta de 33 de ani. Simplă coincidenţă, simplă întâmplare, ca tot destinul. ***Ceea ce n-am înţeles noi, românii, e că poetul a primit crucificare pentru întreg poporul român, căruia a vrut să-i atragă atenţia că e în mare primejdie de a se depărta de menirea sa care e o menire creştină.*** *Poate că toate au legătură cu următorul semnal de alarmă pe care l-a tras poetul în multe rânduri:* ***''Ireligiozitatea, abstracţie făcând de dogme, se întinde într-un mod înspăimântător în secolul nostru.''*** *Din clipa în care s-a hotărât să se dăruiască* adevărului (lui Hristos, pe deplin - n.a.)*, el şi-a asumat şi condiţia martirului, pe care-l aşază alături de înţelept şi erou:* **Ş-aşa-s de mulţi / Ce mint cu gândul, vorba, fapta, ba / Se mint pe sine însuşi chiar, încât / În mine s-a stârnit mândria cruntă / De-a spune adevărul – dacă chiar / Prin el lumea s-aprinde.** *[…] Aşadar, în iunie 1883 Eminescu era ''stricat cu toată lumea'', cum o spune însuşi: cu liberalii, cu masonii, cu conservatorii, cu guvernul, cu casa regală, cu imperiile vecine şi cu sine însuşi (în ultimul caz, luptând cu sine însuşi şi cu orice patimă omenească - n.a.). Se putea o situaţie mai ingrată? […]*

Caragiale a plâns în ziua când a prânzit la Maiorescu, puţin înainte ca poetul să fie îmbrăcat în ''cămăşoiul de forţă'' al morţii (civile), neştiind atunci de grozăvia planului maiorescian. Între timp, însă, răsuflaseră nişte adevăruri. Şi a mai ţinut să spună: ''Acest Eminescu a suferit de multe, a suferit şi de foame. Da, dar ***nu s-a încovoiat niciodată*** *(cum avea să spună mai târziu, un erou al rezistenţei anticomuniste, d-l Ion Gavrilă-Ogoranu, prin ciclul de volume intitulate: ,,Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc.'' - n.a.); era un om dintr-o bucată şi nu dintr-una care se găseşte pe toate cărările.''* (În Nirvana) *Ce spune, în definitiv, Caragiale? Că dacă el, sau Slavici, sau mai ales Maiorescu se încovoiaseră uneori sau mai des, Eminescu (prin caracterul şi intransigenţa sa - n.a.) nu o făcuse* niciodată*. El adunase în sine condiţia triplă a* martirului, eroului *şi* înţeleptului*:* ***''Martirul, eroul şi înţeleptul sunt numai trei forme ale unei şi aceleiaşi substanţe: adevărul. […] În sfârşit, adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului.''*** [333]

*

Iată, reala reacţie la Timpul *se produce imediat prin graba suspectă de a-l înlocui pe Eminescu din redacţie, fapt anunţat pe 2 iulie, ''când direcţiunea politică şi redacţiunea o luă Mihai Paleologu (strămoş al cunoscutului eseist mason Al. Paleologu - n.a.). Este limpede că abia s-a aşteptat ''îmbolnăvirea'' incomodului pentru ca patronii să se descotorosească de el. Şi pentru a-l scoate definitiv din viaţa civilă nu vor ezita (mai târziu, când Eminescu încerca să se întoarcă la profesia lui de credinţă - n.a.) să desfiinţeze ziarul. […] Insist asupra faptului că primul care a înţeles viclenia publicităţii în jurul bolii sale, a fost poetul. Din acest punct de vedere, el a purtat un adevărat război cu prietenii, cu adversarii. […] Ea a mers până la gesturi disperate ca spargerea vitrinei, la Iaşi, cu călcarea în picioare a volumului editat de Maiorescu. Asemenea ieşiri i-au adus încarcerarea la Mănăstirea Neamţului. […] Să mai amintesc că Eminescu a încercat în repetate rânduri să reintre în posesia lăzii cu manuscrise şi cărţi, aflată la Maiorescu. Era dreptul său elementar; dar criticul se considera stăpân şi peste averea spirituală a poetului. Lipsit de aceasta, Eminescu trebuia s-o ia de la zero, căci memoria nu-i*

---

332 Ibidem, pp.88-99.

333 Ibidem, pp.99-150.

suficientă spre a-ţi revizui opera. Lada însemna pentru poet viaţa, *mai mult decât pierderea postului de la* Timpul. *Ingrată postură şi-a asumat atunci Maiorescu, în pofida argumentului că a salvat manuscrisele de cine ştie ce avataruri, până la cedarea lor către Biblioteca Academiei (după mulţi ani şi după presiuni ale opiniei publice! - n.a.)* [334]

*

În articole, Matei Basarab (alături de Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul ş.a.) este **simbolul arheului românilor**. *Eminescu se simte* continuator *(întrupare ''metempsihotică'') şi solidar cu toţi aceşti iluştri apărători ai fiinţei naţionale. [...]* Gazetarul luptător *este ipostază de* mare voievod, care şi-a ales drept armă scrisul*, căci vremurile moderne sunt potrivite pentru astfel de arme.* ***Iar dacă politica românească n-a evoluat, în ultimă instanţă, pe toboganul intereselor transnaţionale, se datorează şi extraordinarei verve publicistice a culturii critice eminesciene****, în ciuda sentimentului zădărniciei ce se degajă din mărturiile ultimilor ani. I. C. Brătianu va urma, după proclamarea regatului (fapt cu care Eminescu a fost, în cele din urmă, de acord - n.a.), marile linii naţionale ale gândirii poetului, deşi gazetarul a fost* sacrificat. ***În vreme ce Carol I era regele politic al românilor (adus şi sprijinit de unii masoni - n.a.), Eminescu era (este şi va rămâne, cu voia noastră şi a lui Dumnezeu - n.a.)*** **regele spiritului naţional.** *[...]*

Nu puteau încăpea doi regi *într-o singură ţară. În mod fatal, unul dintre ei trebuia eliminat. Iar eliminatul a fost Eminescu. El şi-a asumat sacrificiul, aşa cum au făcut-o dintotdeauna cei mai buni, ca la strămoşii daci. Pentru compensaţie, el a fost proclamat doar* regele poeziei, poetul naţional*. Acesta e sensul ontologic al creării* mitului Eminescu *de către T. Maiorescu, cel care a contribuit (decisiv - n.a.) la ''aruncarea peste bord'' a ziaristului, care l-a numit ''cea mai înaltă încorporare a inteligenţei române''. [...] ''Pentru că fiind moştenitorul lui Matei Basarab regele se temea să nu-i iau moştenirea.'' (sunt însăşi cuvintele lui Eminescu, la procesul său de punere sub interdicţie, prin care încearcă să spună adevărul până la capăt; că regele Carol I se simţea umilit şi se temea că îşi va pierde popularitatea - n.a.) Sunt cuvinte care exprimă exact cauza morţii civile a lui Eminescu. Existând în manuscrisele poetului şi un plan de abdicare a regelui, adevărul spuselor devine şi mai grăitor (adăugând şi incidentul de la Capşa, în care Eminescu tunase şi fulgerase la adresa regelui - n.a.).* ***La nivel arheal, Eminescu iar nu Carol era*** **moştenitorul** ***lui Matei Basarab.*** [335]

*

Un om al bisericii, vestitul canonic Alexandru Grama, a tipărit în 1891 cea dintâi carte despre Eminescu. Desigur, contestarea lui Eminescu – poetul şi gânditorul politic – a început încă din timpul vieţii, nedepăşind firescul dintr-o viaţă culturală obişnuită. Paradoxal, Grama îl acuză pe Eminescu în numele creştinismului, al patriotismului şi al moralei, pietre de temelie a eminescianismului*. [...] Am pomenit, în prefaţă, că un poet de talia lui Mircea Cărtărescu îşi asuma mândria de a fi co-participant la* începutul *demitizării lui Eminescu. [...] Ce zicea Grama în 1891? El sintetiza majoritatea* relelor *care au motivat, în adâncuri, moartea civilă şi cea fizică. Le voi sistematiza, deoarece trasează* modelul *tuturor denigrărilor de peste un secol:*

1) *Eminescu n-a fost un geniu autentic, ci unul* fals*, creat prin ''mitizare''; Grama face un soi de teorie a geniului: ''genii adevăraţi'' (Voltaire, Goethe, Cervantes, Shakespeare) şi ''genii falşi'' (Eminescu). Ba, ajunge să afirme că n-a fost ''nice geniu'';*
2) *Eminescu a fost, pur şi simplu, un om comun care a înnebunit la 35 de ani (apreciere după ureche). Adevăratul Eminescu e cel din ultimii ani, care ilustrează ''întunecimea minţii'';*

---

334 Ibidem, pp.148-159.
335 Ibidem, pp.163-164.

3) *A fost lipsit de capacitate intelectuală, încât, în Germania (Grama nu ştia şi de Viena), a rătăcit ''câtva timp'', întorcându-se în ţară cum s-a dus, ''fiindcă îi lipsea pregătirea gimnazială (adică bacalaureatul - n.a.);*
4) *A început să fie adulat ca poet din pricină că s-a conformat ''gustului lingvistic'' al ''noii direcţii'' de la* Convorbiri literare*, care imita servil literatura germană;*
5) *Eminescu nu corespundea interesului naţional, ''se ferea de a manifesta în poeziile sale merite ale ''direcţiei noi'', dar aceasta a comis o greşeală de neiertat, a introdus ''cultul nemeritat şi periculos al lui Eminescu (''Dilematicii'' anului 1998 preiau oroarea de* cultul Eminescu *în termeni similari!) […];*
6) *Cultul postum al lui Eminescu i se pare de-a dreptul scandalizant, ca şi dilematicilor (celor de la ,,Dilema'' - n.a.). Grama protestează împotriva bustului care i s-a ridicat la Ateneu, precum contemporanii noştri împotriva statuii lui Gh. Anghel: ''Aceasta este a treia situaţiune comică în suirea lui Eminescu pe scara geniilor'';*
7) *''Ci adevărul e că Eminescu n-a fost nice geniu, şi nice barem poet. Ci o ceată de oameni din alte motive a sedus publicul nostru cu cultul lui Eminescu într-un mod care nu se va putea nicicând scuza.'' Ce a fost? Cu siguranţă, ''o nulitate literară'', în jurul căreia s-a stârnit o* idolatrie*: '' De la 1883 încoace, cultul lui Eminescu îşi serbează prin publicul* <u>nostru</u> *toate orgiile sale.'' (Uluitor, dar aşa credea, în ultimii ani, până şi Petru Creţia!) Eminescu nu merită nici ''numele de poet mediocru''. (Exact ca dilematicii, care-l văd sub nivelul poeţilor din* Epigonii*). […]*
8) *În poezie, nu e ''absolut nimic alta decât simţul sexual sub formă de amor şi un urât sub forma pesimismului lui Schopenhauer'';*
9) *Ideea lui N. Manolescu şi a altora că tinerii sunt torturaţi în şcoală cu Eminescu a fost emisă întâia oară de Grama. […] Modelul Eminescu trebuie extirpat urgent din faţa tinerelor generaţii. […] Nu propunea Eugen Negrici instituirea unei tăceri de cel puţin zece ani în jurul lui Eminescu?*
10) *Maiorescu ar fi făcut mult mai bine României dacă lăsa nepublicate în volum poeziile lui Eminescu. […] De aceea, dilematicii şi comilitonii lor încearcă acum din nou, poate cu mai mulţi sorţi de izbândă, să ne scape de ruşinea naţională numită Eminescu.* [336]

*

Este exemplul lui Moses Gaster, care nu s-a dovedit la înălţimea prieteniei lui Eminescu. Ce porniri obscure l-au îndemnat pe Gaster, în 1910, să strecoare, în Encyclopedia Britannica*, informaţii falsificatoare despre fostul său prieten? Să fi fost mai puternică atmosfera de ostilitate creată de congenerii săi decât prietenia? Posibil. […] Ei bine, Gaster n-a găsit altceva mai bun decât a informa publicul englez că Eminescu este pseudonimul unui poet ''de origine turco-tătară''. Aşadar, avea România un poet important, dar acesta nici măcar nu era român! […] Necazul mare este acela că neadevărurile de acest gen rămân înscrise în paginile unor lucrări considerate de atâţia, şi justificat întru totul, drept izvoare istorice, cu netăgăduite virtuţi documentare. […] Aici vine poetul nostru, cu o îndrăzneală miraculoasă, ''riscând'' enorm.* <u>*Este limpede că,* ***readucând*** **adevărul** ***în poezie****,* *Eminescu se abătea de la estetica maioresciană, pentru care adevărul e obiectul exclusiv al ştiinţei.*</u> *[…]* Adevărul *precede cuvântul. De aceea,* cuvântul *e marele chin al poetului, chin pe care estetica tradiţională nu şi l-a pus niciodată (apropiaţi ai săi mărturisesc că lucra excesiv de mult uneori, până termina ce şi-a propus - n.a.). […]*

---

[336] Ibidem, pp.165-168.

Nu se considera Eminescu ''poet de ocazie''? [...] Într-adevăr, ca şi Rimbaud, Eminescu se ştia nu numai poet, ci şi ''savant'' (în sensul de cercetător atent - n.a.). Într-o scrisoare, mărturiseşte Veronicăi Micle că preocuparea lui de căpetenie este ''ştiinţifică şi literară''. Slavici, la rându-i, probează că atunci când Eminescu era acaparat de o problemă ştiinţifică (de economie politică, domeniu în care excela, ori de istorie etc. - n.a.) nu se lăsa până nu cerceta lucrurile până la deplină limpezire. Noica a văzut că Eminescu face parte din categoria rarisimă a artiştilor-savanţi, comparându-i manuscrisele cu cele ale lui Leonardo da Vinci şi cu caietele *lui Paul Valéry.* ***Câţi dintre critici au înţeles cu adevărat această incomparabilă sete de cunoaştere a poetului român? Foarte puţini. Este binecunoscută suficienţa de sine a criticului estetizant în literatura noastră.*** *Cei mai mulţi privesc cu suspiciune şi iau în derâdere pe literaţii şi pe oamenii de ştiinţă care nu despart poetul de cugetătorul politic şi ştiinţific. [...] Astronomul Charles Nordmann dădea exemplul florii, cu momentele succesive ale evoluţiei sale, întrebându-se: există oameni care să cuprindă dintr-o privire întregul? Eminescu era conştient de această dificultate extraordinară şi atribuia lui Dumnezeu capacitatea de a cuprinde simultan ''roata universului'' (trecutul, prezentul şi viitorul omului - n.a.) Omul prinde lucrurile numai ''bucată cu bucată'', în succesiune. [...]*

Einstein a distrus credinţa în obiectivitate a vechiului scientism întemeiat pe mecanica lui Newton şi pe apriorismul lui Kant. Einstein a lucrat toată viaţa la găsirea ''ecuaţiei universului''. Şi ca semn că înaintaşul său din România trăia într-o lume similară, vom descoperi că Eminescu era bântuit de aceeaşi dorinţă de a stăpâni o ''teorie a ecuaţiunii universale'', laitmotiv al însemnărilor din manuscrise. Nici unul nu a găsit-o în termeni matematici (deşi urmaşii lui Einstein fac astăzi progrese în Grand Unification Theory*). În schimb, Eminescu a cucerit-o în* limbajul poeziei*, se pare singurul domeniu în care Dumnezeu permite apropierea de Sine, alături de credinţă. [...] Legenda spune că Einstein ar fi găsit ''formula universului'' şi că, înspăimântat de ceea ce se poate face cu ea (v. misteriosul experiment Philadelphia), a distrus-o. Poate că în nopţile lui de singurătate ultimă Eminescu însuşi a întrezărit-o. De aceea, Domnul l-a pedepsit, întunecându-i gândul. [...] Am atras atenţia, în altă parte, asupra izbitoarei asemănări (în ceea ce priveşte concepţia asupra timpului şi spaţiului) dintre* intervalul *einsteinian şi* ghemul *eminescian.* [337]

*

Arta poetică eminesciană deschide un drum atât de îndrăzneţ şi de complex (mai ales sub raport filosofic - n.a.), încât i-a găsit nepregătiţi pe criticii literari, fiindcă marii scriitori români de la dânsul s-au revendicat, de la Bacovia, Blaga şi Arghezi, până la Nichita Stănescu şi Cezar Ivănescu. De aici începe paradoxul eminescian. Era normal ca o viziune ontologică dublată de una cosmologică, atât de cutezătoare, să apară cu un ceas mai devreme decât în ştiinţă. Din nefericire, s-a întâmplat asta în cultura unui popor marginalizat şi care mai suferă şi de un viclean complex al întârzierii*, asociat cu obsesia ''sincronizării'' cu alţii. Iată izvoarele dramei: în timp ce Eminescu a fecundat toată marea cultură românească modernă (şi în câteva cazuri alte culturi – exemplul cel mai fericit fiind influenţa exercitată asupra marelui poet simbolist slovac Ivan Krasko),* ***critica autohtonă a creat mitul ''romantismului întârziat''***. *Să ne mai mirăm de dezinteresul Europei faţă de Eminescu?*

Am demonstrat în Eminescu – Dialectica stilului *că două evenimente artistice excepţionale au revoluţionat, în acest sens, literatura europeană, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea –* polifonismul *romanelor lui Dostoievski şi* armonia *eminesciană. De aceea,* ***pentru Eminescu abia astăzi bate ceasul consacrării universale, în pofida vocilor demolatoare***. *Acest ceas nu mai trebuie ratat din pricina obtuzităţii unora dintre români. [...] De altfel, ''galaxia*

[337] Ibidem, pp.207-226.

Grama'' s-a născut ca reacţie antieminescologică, primul eminescolog ''primejdios'' fiind T. Maiorescu. În el bate tare părintele Grama. Blăjeanul îi reproşa lui Maiorescu două chestiuni: 1) că a avut nefericita idee de a-l edita *pe Eminescu (generând, altfel spus, ramura de temelie a eminescologiei –* editologia*); 2) că, recunoscând în poet pe ''cea mai înaltă încorporare a inteligenţei române'', a impus ''artificial''* mitul Eminescu*. Aceste idei-forţă ale lui Grama sunt reluate de ultimii săi discipoli. […] Acum, după ce Eminescu a fost editat integral, s-a trecut la culpabilizarea eminescologiei […] ''Corectă'' e logica lui Cristian Preda: de vreme ce Eminescu este o nulitate absolută, cu milă trebuie privită şi ştiinţa despre* nimic *– eminescologia.*

Ce mai rămâne din Eminescu? Mia de lei cu chipul poetului, bancnotă devalorizată, pe care Cezar Paul-Bădescu, responsabilul de număr 265 al Dilemei, a luat-o drept simbol pentru a arăta ce este cu adevărat Eminescu! [338]

[338] Ibidem, pp.224-252.

EMINESCU – EROUL CULTURII MODERNE ROMÂNEŞTI, CARE A TRĂIT ÎN FREAMĂTUL VIEŢII NAŢIONALE

Se constată că, cel mai adesea, în teritoriile româneşti, minoritarii (în special evreii, în marea lor majoritate!) au venit cu mentalitate de stăpâni*, ca agenţi ai ţării lor de nucleu, refuzând armonizarea cu legile locului (în ultimele veacuri - n.a.). S-a vorbit mult de* xenofobia *sau de* antisemitismul *românilor, dar arareori s-a încercat să se explice de ce mintea cea mai luminată a poporului român, M. Eminescu, s-a văzut în tragica postură de a scrie acea teribilă poem intitulată* Doină*, în care se spune: «Cine-au îndrăgit străinii, / Mânca-i-ar inima câinii, / Mânca-i-ar casa pustia, / Şi neamul nemernicia!» Eminescu rezuma un întreg travaliu istoric de comuniune strâmbă dintre majoritari şi minoritari, în condiţiile în care ultimii aveau o altă menire decât în civilizaţiile de nucleu din Occident, unde, dimpotrivă, mai degrabă minoritarii au avut de suferit. Până şi evreii şi găgăuzii (care nu aveau ţări de nucleu) au fost utilizaţi de ţari (apoi de comunişti) spre a-i disloca şi a-i rusifica pe moldoveni, în Basarabia. […]* ***Eminescu a fost cel dintâi care a înţeles soarta istorică a Basarabiei ca pe o*** **cheie a destinului românesc** ***însuşi.*** *[…]* ***Dându-l pe Eminescu, moldovenii au produs*** **marea sinteză a geniului naţional, chintesenţa românismului.** ***O asemenea sinteză, dar politică, a fost la vremea lui, Ştefan cel Mare****. […] Încât «moldovenismul» uzurpat de doctrinarii panslavişti se opune decisiv şi radical celor* ***două plăci turnante ale românismului – Ştefan cel Mare şi Mihai Eminescu.*** [339]

*

Eminescu este conştiinţa arheică a neamului românesc*, explicând Golgota basarabeană (dar nu numai) şi proiectând-o ca destin şi sarcină pentru generaţiile viitoare; în urmă-i s-au ridicat alte conştiinţe remarcabile. […]* ***El a avut uriaşa dorinţă să deschidă ochii «păturii superpuse» asupra tendinţelor ei rapace antinaţionale în numele unui demagogic «patriotism». Adică a vrut să vindece clasa politică de «complexul sfâşierii». Pentru asta, el a sacrificat creaţia propriu-zisă şi s-a angajat într-o teribilă luptă cu politicianismul. Întreaga tragedie a existenţei lui Eminescu de aici a pornit, de la publicistică.*** *[…] Nimeni n-a dorit mai mult ca Eminescu «un mare viitor» ţării sale. Numai că o «Americă dunăreană», poetul o ştia bine, echivala cu înstăpânirea definitivă a străinilor în ţară. Ce-ar fi ajuns România ca «Americă dunăreană» ne-o arată astăzi Basarabia, colonizată masiv de străini şi deznaţionalizată până la limită. România nu putea fi* o creaţie hibrid ca America*, rezultat al unor împrejurări istorice specifice şi al unor relativ recente valuri de colonizare. Specificul civilizaţiilor europene este altul, fiecare cu geniul său inconfundabil într-o admirabilă diversitate în unitatea europeană. De aceea, o Românie fără a avea ca reazem poporul român este un nonsens (cu atât mai mult, cu cât în România minorităţile n-au fost oprimate, dimpotrivă, tendinţa a fost inversă!)* [340]

*

Maiorescu reuşeşte să dea lovitura de graţie lui Eminescu la sfârşitul anului 1883 (la câteva luni după internarea lui - n.a.), când publică un volum de 64 de poezii eminesciene (fără a avea acordul autorului, motiv de revoltă şi de furie mai târziu - n.a.). Abilitatea sa a fost extremă, aceste poezii erau menite să distrugă imaginea unui Eminescu naţionalist, adversar de temut al liberalilor, teoretician al problemelor societăţii româneşti. Astfel, Maiorescu reuşeşte

---

[339] Theodor Codreanu, ***Basarabia sau drama sfâşierii***, Ed. Pax Aura Mundi, Galaţi, 2004, pp.70-112.
[340] Ibidem, pp.19-153.

*să scindeze opera eminesciană, limitând-o la poezie. Din acel moment şi până în zilele noastre, Eminescu este cunoscut de toată lumea drept «*marele poet», «poetul naţional al României», *ştergându-se aproape complet* *opera sa ziaristico-politică (păstrată de altfel, de Maiorescu în secret), operă cu mult mai valoroasă şi mai bogată decât opera sa poetică. Una din primele persoane care a sesizat lovitura de maestru a lui Maiorescu a fost Ibrăileanu. […] Volumul de poezii are un succes teribil (poate şi datorită publicităţii şi prestigiului lui Maiorescu), multe versuri devin suport pentru romanţe ieftine, cântate în cafenele şi saloane, pierzându-şi profunzimea.* [341]

*

Eminescu - care, în tinereţe, sub influenţa lui Kant şi a lui Victor Hugo, îmbrăţişează cu multă ardoare proiectul unui tribunal al continentului (european) întru asigurarea păcii – înţelege pe deplin adevărul că ***omul aparţine întregii omeniri numei prin intermediul colectivităţii în mijlocul căreia trăieşte****. El nu este, fireşte, în epocă, singurul care preconizează că ideea umanităţii nu poate fi opusă dreptului naţiunilor (n-avem decât să ne gândim la Xenopol sau Hasdeu), dar intervenţiile sale se remarcă printr-o anume netezire a formulărilor.* ***«Individul care are într-adevăr dorinţa de a lucra pentru societate nu poate lucra pentru o omenire care nu există decât în părţile ei concrete - în naţionalităţi»*** *(ca atare, Eminescu se declara împotriva structurilor supranaţionale şi masonice - n.a.).* [342]

*

Necesitatea comerţului? O recunoaşte şi Eminescu, la modul general. Doar îi conspectase pe economiştii englezi. […] Cu toate acestea, în articolele sale, poetul nu oboseşte să scrie că, «la urma urmelor», tot negoţul nu e decât «un soi de samsarlîc între consumator şi producător, un fel de manipulare care scumpeşte articolele». Influenţa teoriilor fiziocratice care considerau clasa comercianţilor drept o «clasă sterilă» (apud G. Călinescu)? De fapt, Eminescu are în vedere specula, ceea ce el numeşte «samsarlîc». […] Cu alt prilej, Eminescu ţine să spună că n-ar avea nimic împotrivă dacă totul s-ar face prin «muncă reală şi cinstită în comerţ şi industrie», dar nu prin operaţiile «care nu produc valori, prin samsarlîcuri, prin traficuri, prin operaţii îndoielnice, prin aşa-numitele operaţii de bani ce ei fac exploatând împrejurările, starea de strâmtorare sau mizerie sau prostia tuturor» (cum ar fi creditele cu dobânzi mari, ,,jocul la bursă'' sau alte ,,inginerii financiare'' etc, toate fără muncă cinstită şi productivă - n.a.). […] Ceea ce îl îngrijorează cel mai mult sunt efectele de ordin etic, o astfel de activitate financiară (mai ales cămătăria) influenţând negativ caracterul oamenilor. [343]

*

Cum spune un vechi proverb românesc, transcris de Iordache şi de Eminescu însuşi, ,,Dracul nu face biserici''; el face cârciumi. […] Cârciumii evreieşti *(locaş al Diavolului) i se opune* Biserica creştină *(locaş al Domnului) […] Într-un articol din 1879, scriind despre fenomenul de ,,cârciumărie evreiască'' (văzut ca un ,,adevărat scandal'', ca o ,,cangrană a societăţii''),* ***Eminescu deplânge faptul că duminica ţăranul român preferă cârciuma*** **(spaţiu de „prostituţie sufletească”),** ***în locul bisericii*** **(spaţiu de înălţare sufletească)**. *,,Cârciumile (evreieşti) sunt* ***locale de îndobitocire şi de prostituţie sufletească*** *şi libertatea de a le ţinea deschise duminica şi sărbătorile face ca biserica să fie pustie în zile mari şi cârciuma plină.'' […] ,,Ei (evreii) au înveninat şi exploatat viciul beţiei în sate, au amestecat băuturile cu materii otrăvite, au înveninat astfel fiziceşte, au corupt moraliceşte populaţiunile noastre.'' […]*

[341] Ibidem, pp.10-11.
[342] Alexandru Oprea, ***În căutarea lui Eminescu gazetarul***, Ed. Minerva, Bucureşti, 1983, p.330.
[343] Ibidem, pp.131-133.

,,Deprinşi a se organiza repede şi lesne, ca orice popor vechi, ţinut la un loc prin solidaritate de rasă, de interese şi de religie, ei (evreii) dau în sinagogă ordine de zi pentru concurarea şi ruinarea negoţului creştin...''(aprecieri care ne fac să credem că Eminescu era la curent cu conţinutul sau caracterul scrierilor talmudice! - n.a.) [344]

*

Eminescu nu a nutrit, fundamental vorbind, niciodată simţăminte şi idei xenofobe gratuite, în speţă, antisemite, ci **doar s-a pronunţat împotriva acelor etnii străine care puneau în pericol fiinţa naţională a neamului românesc, mai cu seamă prin acţiunea parazitară asupra organismului etnic autohton**. *Aşadar, încă o dată,* ***reacţiile lui Eminescu sunt de apărare, iar nu agresive***. *De altfel, Eminescu însuşi şi-a explicat, în acest sens, poziţia în articolul* Evreii şi conferinţa, *publicat la 9 ianuarie 1877: ,,Cine ştie cât de departe suntem de-a urî pe evrei – şi aceasta o poate pricepe orice om cu privirea clară – acela va vedea că în toate măsurile noastre restrictive numai dreapta judecată şi instinctul de conservare au jucat singure rolul principal.'' Şi, spre a avea o imagine şi mai clară asupra datelor acestei ,,cestiuni'', se impune să reiterăm o idee afirmată de Eminescu în studiul* Influenţa austriacă asupra românilor din principate *şi anume că dintre toate instrumentele de penetrare în fiinţa altor state şi popoare, pentru a le domina cu uşurinţă, politica austriacă miza cel mai mult, în epoca modernă, pe comerciantul evreu, datorită caracterului său funciar internaţionalist (deci, prin definiţie, ostil oricărei idei naţionale). [...]*

Titu Maiorescu în Însemnările zilnice *aminteşte, undeva, într-o formă voalată, că, în tinereţile sale, ar fi fost francmason, dar în toate celelalte lucrări, cu caracter public, continuă să susţină indiferentismul politic al ,,Junimei''. [...] În realitate, încă din 1865, Petru Mavrogheni şi Iorgu Sutzu, împreună cu Vasile Pogor şi Titu Maiorescu puseseră bazele lojei ,,L'Etoile de Roumanie'' (Steaua României). Un an mai târziu apare ziarul politic (sic!), literar şi comercial:* Constituţiunea, *în al cărui comitet de redacţie intrau aproape toţi membrii iniţiaţi ai lojei, bineînţeles şi Titu Maiorescu (ziarul îşi va modifica titulatura, în 1867, numindu-se* Gazeta de Iassi*). Este evident caracterul opozant al ,,Stelei României'' faţă de orientarea naţionalistă a grupului condus de Simion Bărnuţiu, în programul ei figurând la loc de cinste toleranţa politică şi religioasă. [...]* ***în lupta lor din acei ani pentru câştigarea de drepturi politice şi civile, comunităţile izraelite au căutat să se folosească de organizaţia Francmasoneriei****. [...]*

Pentru Eminescu problema care-i stă lui mai mult la inimă se reduce la dreptul de cumpărare a proprietăţilor rurale. [...] Este vorba, în ultimă instanţă, de ceea ce semnala şi consulul francez (Platner) când arăta că bancherii evrei se lansează în operaţii cămătăreşti, folosind gajuri ipotecare şi dacă legislaţia le-ar permite să stăpânească bunuri rurale ,,întregul pământ al Moldovei ar trece în puţini ani în mâinile lor''. [...] ***,,Nici un neam de pe faţa pământului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimene nu este mai tolerant decât dânsul.''*** *(Eminescu)* [345]

*

Pentru a înţelege mai bine programul politic eminescian, bazat pe statul natural sau organic, în care ***egoismul etnic poate fi strunit prin cultură***, *trebuie să remarcăm umanismul eminescian, care este incompatibil cu xenofobia: ,,Acuza cea mare, pronunţată, altminteri, ar fi*

---

[344] Andrei Oişteanu, *Imaginea evreului în cultura română*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004, pp.178-440 (o lucrare controversată).
[345] Nicolae Cârlan, ***Mihai Eminescu în context bucovinean***, Grupul Editorial Muşatinii şi Bucovina Viitoare, Suceava, 2000.

aceea de xenofobie*, de lungă carieră în cazul Eminescu. Clişeul însă a blocat calea de înţelegere a extraordinarului simţ istoric al poetului, pe care N. Iorga i l-a recunoscut cel dintâi. [...] În definitiv, egoismul etnic este natural în tendinţa lui de a elimina etniile potrivnice. Nestrunit însă prin cultură, duce la barbarie.* ***Cultura începe cu depăşirea egoismului de orice soi****, Umanitatea e una singură în diversitatea (*prismatică*, zice Eminescu) a popoarelor şi naţiunilor. ,,*Unul e în toţi, tot astfel precum una e în toate'' *constituie fondul ontologic al înaltului umanism eminescian. Ajungi însă la universal prin ,,monogramul'' etnic ce ţi s-a dat. Din acest punct de vedere, ,,xenofobia'' poetului e o poveste ticluită anume să abată atenţia de la adevărul doctrinei sale.* [346]

*

Cine persistă în acuzaţia de xenofobie, ori n-a priceput mecanismul edificiului teoretic şi practic, ori are interesul expres să perpetueze o prejudecată întreţinută cu abilitate de către cei ce se simţeau sau se simt vizaţi direct de poet. Poporul român (inclusiv intelectualii săi autentici) n-a simţit niciodată în celebra Doină *un ruşinos sentiment de xenofobie, ci o realitate tragică a istoriei naţionale:* ***,,De la Nistru pân'la Tisa / Tot românul plânsu-mi-s-a / Că nu mai poate străbate / De-atâta străinătate.''*** *etc. Este împotriva ontologiei arheităţii (eminesciene) să-ţi urăşti semenii, deci şi pe străini. Pentru Eminescu, omenirea formează* un singur corp*, căci arheii popoarelor se-ntâlnesc* întru Archaeus*. Omenia mioritică a îngăduit primirea ospitalieră a multor prigoniţi printre români. Numai că o parte dintre aceştia s-au transformat din prigoniţi aiurea în prigonitori în România! Asta e toată povestea. Povestea iepurelui care a primit vulpea în casă şi s-a văzut azvârlit pe uşă. Iepurele din poveste nu-i altul decât înrăitorul ,,xenofob'' Eminescu. Şi desigur, poporul român etichetat aidoma, în bloc. Ţinta lui Eminescu n-a fost să stârnească porniri xenofobe, ci să contribuie la normalizarea raporturilor strâmbe dintre autohtoni şi periferici, în sensul unei sănătoase direcţii naţionale, a cărei măsură să fie* adevărul. ***Naţionalitatea în marginile adevărului. Sintagma este incompatibilă cu xenofobia.*** [347]

*

Pentru un naţionalist (patriot) ca Eminescu, era firesc, să-şi atragă nenumăraţi duşmani, inclusiv în rândul presei româneşti şi străine, aservite unor interese. Astfel, nu se poate explica atitudinea sau campania ostilă din presă, atunci când manuscrisele lui Eminescu, predate de Maiorescu Academiei în 1902, au putut fi oferite publicului larg. Pretextul invocat de Maiorescu, că acestea aduceau deservicii ,,defunctului poet'' s-a dovedit imediat fals, pentru că ele de fapt i-au sporit considerabil valoarea şi prestigiul de gânditor şi filosof. De altfel, ,,tot în Sămănătorul*, nu după multă vreme, în speţă la 4 ianuarie 1903, Ilarie Chendi, unul din cei ce foloseau manuscrisele spre editare, avea să scrie: «Cu operele postume ale lui Eminescu s-a întâmplat un fenomen foarte ciudat. În loc de-a saluta unanim salvarea din ghearele pieirii a unui tezaur poetic imens, presa a preferat să certe pe descoperitorii acestor scrieri.»'' [...] ,, Iubesc acest popor bun, blând, omenos, pe spatele căruia diplomaţii croiesc charte şi resbele, zugrăvesc împărăţii despre cari nici prin gând nu-i trece...'' (Eminescu)* [348]

*

Dar Eminescu nu este numai un poet de geniu. Este ceva mai mult. El este cel dintâi care a dat un stil sufletului românesc şi cel dintâi român în care s-a făcut fuziunea cea mai serioasă – fuziunea normală – a sufletului daco-roman cu cultura occidentală. *El, vagabondul, lipsit de diplome şcolare, feciorul lui Gheorghe Eminovici de la Ipoteşti, este* ***eroul culturii noastre moderne****. Aceasta se poate vedea chiar numai prin argumentul lingvistic.*

---

[346] Theodor Codreanu, ***Provocarea valorilor***, Ed. Porto-Franco, Galaţi, 1997, pp.20-21.
[347] Theodor Codreanu, ***Modelul ontologic eminescian***, Ed. Porto-Franco, Galaţi, 1992, p.113.
[348] Constantin Noica, ***Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti***, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975, pp.36-71.

Comparaţi limba din poezia lui cu limba oricărui scriitor român şi veţi vedea că la nici unul elementul autohton nu s-a îmbinat atât de armonios cu cuvintele noi, expresia fuziunii perfecte a sufletului naţional cu gândirea europeană. [349]

*

Eminescu a fost naţionalist entuziast, vizionar, intransingent, criticist, dar numai o neţărmurită dragoste de neam e cauza atitudinii sale de viaţă. O concepţie filosofică îi întăreşte sentimentul şi atitudinea. […] Eminescu a exaltat puterea de rezistenţă şi creaţie a naţiunii, opunând acelor vânturători de idei care nu-şi dădeau seama că o naţiune mică fără religia naţionalităţii se ruinează şi se reduce la rolul de colonie în care promiscuitatea de idei şi forme e un principiu. […] Naţiunea, singura realitate, e singura nelimitată ca durabilitate, e singura creatoare de civilizaţie. Tot ce se va face într-o ţară trebuie să aibă pecetea naţională. Încrederea lui în vigoarea şi triumful naţiunii era atât de stăpânitoare, încât naţiunea devine la el regulatorul tuturor gândurilor în domeniul politic şi cultural. ***Naţiunea era punctul central al vieţii lui sufleteşti.*** *[…]*

Naţionalismul lui Eminescu e de o mare nobleţe. Rar scriitor să fi simţit mai intens şi mai fără întrerupere emoţia eminamente socială de a se crede reprezentantul unei colectivităţi, de-a scrie şi lupta numai pentru interesele acesteia. ***Eminescu şi-a trăit viaţa pentru naţiune*** *şi s-a contopit deplin cu suferinţele şi nădejdile acesteia. Asta-i replica lui faţă de cei ce preţuiau numai fiinţa individuală, faţă de cei ce nu ştiu că nu-s nimic în faţa totului, că nu preţuiau nimic dacă zbuciumul gândurilor şi simţirilor nu se integra în gândirea şi simţirea colectivităţii. Departe de Eminescu atitudinea de plantă stearpă, blestemată să nu înalţe niciodată mireasma ei în concertul miresmelor unei pajişti. Eminescu trăieşte în freamătul vieţii naţionale.* [350]

*

Din păcate, Mihai Eminescu este mai actual decât suntem noi, cu gândirea noastră de astăzi. Deci un om, pentru că şi el a fost un om, un om care, acum aproape un secol şi jumătate de la naşterea sa, ***a văzut lucrurile mult mai limpede decât le vedem noi****, contemporanii acestor fapte. Dacă am avea răbdarea să citim cu atenţie unele din articolele politice care se referă la realitatea economico-socială şi politică de atunci şi modul în care Eminescu a analizat-o şi a dat soluţii, vom vedea că în primul rând realitatea aproape că se repetă şi, în al doilea rând, că soluţiile date de Eminescu sunt valabile, sunt aproape singurele soluţii pe care le mai putem găsi.* ***E trist că nu am reuşit să depăşim etapa de consumatori ai operei eminesciene şi nu reuşim să devenim continuatori în fapt ai gândirii eminesciene.*** *[…] După părerea mea, poezia ,,Doina'' este un text normal şi nu ascunde nici un fel de atacuri, bombe sau surprize. Ea se referă la o situaţie de fapt din acel moment. Această poezie nu trebuie citită şi aplicată stricto-senso la realitatea de astăzi, ci trebuie citită şi înţeleasă în realitatea de atunci, dacă ne referim la mesajul şi conţinutul său informaţional. […] În primul rând toată lumea recunoaşte că este un poet naţional.* ***Este un poet*** **naţionalist** ***în sensul bun al cuvântului*** **naţionalist*****, pentru că există o confuzie destul de mare care se face atunci când se pronunţă cuvântul*** **naţionalist. *Unii înţeleg prin naţionalist un element îndreptat împotriva altora. Eu consider că naţionalismul este o acţiune în favoarea propriei naţiuni, în nici un caz îndreptată împotriva altor naţiuni.*** *[…]*

Unii, aflaţi într-o situaţie de putere de o anumită natură, căutau să se legitimeze şi atunci şi-l apropiau, deci şi-l luau în posesie pe Eminescu, să se justifice cu el (mai ales comuniştii - n.a.). Dacă noi vom căuta cu lumânarea elemente antisemite, scoţând din contextul general al gândirii lui Eminescu problema evreiască şi scoţând câteva adjective şi uitând contextul şi ideea

---

349 *100 cei mai mari scriitori români*, Ediţia a II-a revizuită, lucrare elaborată sub egida Uniunii Scriitorilor din România, coordonată de Mircea Ghiţulescu, Ed. Lider, Bucureşti, 2005, p.75.
350 Dumitru Murăraşu, ***Naţionalismul lui Eminescu***, Ed. Pacifica, Bucureşti, 1994, p.150.

generală (ba şi contextul istoric - n.a.), sigur îl putem declara antisemit, gândind la nivelul epidermei. De aceea cred că în cazul de faţă ar trebui să o gândim la nivelul intelectului şi nu la nivelul epidermei. În ceea ce priveşte antisemitismul lui Eminescu, eu cred că el a atras atenţia asupra unui fenomen economic în măsura în care negustorii evrei erau agenţi economici, deci agenţii care efectuau o transformare dureroasă asupra societăţii româneşti; marea lor majoritate erau evrei şi poetul s-a găsit într-o situaţie de adversitate faţă de evrei printr-o adversitate faţă de un fenomen economic şi social. [351]

[351] Eugen Uricaru, fostul preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România, în vol. lui Mihai Vicol, *Un deceniu în interviuri (1990-2000). De la Gorbaciov la Cezar Ivănescu*, Ed. Junimea, Iaşi, 2003, pp.147-149 (în art. Eminescu este mai actual decât suntem noi, apărut în România liberă, ianuarie 1998).

EMINESCU, ÎN IPOSTAZA DE ECONOMIST, PUBLICIST ŞI MORALIST AL VIEŢII SOCIAL-POLITICE

Mihai Eminescu, poet, prozator, publicist şi economist, a fost unul dintre exponenţii de seamă ai gândirii social-economice din ţara noastră în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Publicistul Mihai Eminescu, convins de necesitatea cunoaşterii realităţilor concrete ale economiei româneşti, ale vieţii economice în general, a analizat şi interpretat numeroase probleme economice, comerciale, financiare, monetare etc. Preocupat permanent de legătura dintre teorie şi practică, fiind redactor la diferite ziare, el a oferit cititorilor, în mod constant, analize documentate şi riguroase. […]

Prin opţiunile sale privitoare la dezvoltarea industrială a ţării – prioritate strategică a cărei înfăptuire trebuie sprijinită în mod obligatoriu de către stat – Mihai Eminescu se manifestă ca ***un adept al protecţionismului economic****, iar prin concepţia sa despre relaţiile sociale –* ***necesitatea imperioasă a înlăturării exploatării de orice fel şi bazării edificiului social pe raporturi de echitate interumană*** *– aderă la ideile liberalismului politic.*

Astfel, se poate afirma că Mihai Eminescu are o atitudine disimetrică faţă de liberalism: îl respinge în plan economic, dar îl subscrie, din punctul de vedere menţionat, în plan politic. [352]

*

*Aşa cum evidenţiază Mihail Manoilescu, Mihai Eminescu s-a ridicat „în toate domeniile împotriva a tot ceea ce reprezintă copie (copiere mecanică n.n.) şi import de gândire''. De aceea, arată Ion Bulborea, el şi-a exprimat convingerea că „****reorganizarea economico-administrativă a ţării nu trebuie să fie copia palidă a unor formule străine, ci rezultatul studierii adânci a tradiţiilor înaintate ale poporului, a cerinţelor lui immediate şi de perspectivă****.'' Iar Eugen Simion subliniază: „Exasperat de reformismul străin de legile firii şi de legile naţiei, Mihai Eminescu critică vehement legile străine care nu se potrivesc la noi, popor de ţărani (ţară cu economie slab dezvoltată – n.n.), şi cere să se respecte doar legile care purced de la popor şi rezultă* din trebuinţa poporului, *care este, totodată, şi trebuinţa naturii.'' […]*

Gândirea sa economică – arată Mihail Manoilescu – se poate urmări pe trei linii, care toate au ca punct comun de pornire ideea de dreptate. Căci el a văzut întâi, în viaţa omenirii, tot ceea ce era exploatare a omului de către om: exploatarea dintre ţară şi ţară, exploatarea dintre clasă şi clasă, exploatarea dintre neam şi neam.

Cea dintâi l-a dus la ***concepţia*** **independenţei economice***; cea de a doua la* ***principiul*** **dreptăţii sociale***; cea din urmă la* ***ideea*** **românismului economic***. Şi astfel, gândirea lui Mihai Eminescu se reazemă pe o mare bază triunghiulară ale cărei vârfuri sunt însemnate cu cuvintele:* independenţă, dreptate, românism*.'' […]*

Mihai Eminescu este părintele a două teorii economice: cea a economiei naţionale şi a costurilor aferente. […] Teoria economiei naţionale. Nevoile oamenilor şi ale popoarelor de a-şi însuşi cât mai multe bunuri şi de a-i domina, astfel, pe nonposesori, constituie motorul dezvoltării ramurilor de activitate economică ale fiecărei naţiuni. De aceea, evoluţia economiei oricărei ţări este, întotdeauna, o victorie a posesorilor asupra nonposesorilor. […] Teoria costurilor aferente. Elaborarea, la nivel de ţară, a strategiei de producţie trebuie să reprezinte aplicarea principiului producerii mărfurilor pe baza mediei productivităţii muncii naţionale. Fabricarea înlăuntrul graniţelor a acelor produse care reclamă, absolut sau comparativ, un volum mai mare de muncă decât în alte ţări, dar sunt vitale pentru naţiune, este înţelept a fi

[352] Radu Mihai Crişan, ***Spre Eminescu. Răspuns românesc la ameninţările prezentului şi la provocările viitorului***, Ed. Cartea Universitară, Bucureşti, 2005, pp.9-65.

încurajată, nicidecum sistată. Aplicarea de către o ţară precar dezvoltată economic, a politicii liberului schimb în relaţiile comerciale externe, o aserveşte inevitabil naţiunilor puternice. [353]

*

,,Un popor se creşte prin industrie proprie. ***Naţia agricolă e expusă de-a fi exploatată de vecinul industrial. Dependenţa economică o atrage după sine pe cea politică.*** *La noi industria este slab dezvoltată şi se confruntă cu un proces de înstrăinare amplu.* ***Neapărat trebuie să devenim naţie industrială, măcar pentru trebuinţele noastre****.'' [...]*

,,Aproape singurul producător în ţara noastră e ţăranul. Susţinerea întregii xenocraţii se traduce în muncă ţărănească, în bir plătit de ţăran în sute de forme. Regimul inuman de muncă îi subminează însăşi substanţa biologică şi conduce la degenerarea clasei ţărăneşti.'' [...]

El a fost unul dintre cei mai sinceri şi mai înfocaţi apărători ai ţărănimii, considerând că această clasă este, cu adevărat, temelia neamului, întrucât însăşi existenţa şi dăinuirea acestuia stau în numărul ţăranilor, în vigoarea braţului lor de apărători ai patriei şi în mănosul produs al muncii lor. […] Din acest considerent, el numeşte ţărănimea clasa positivă căci ea este cea care produce elementele absolut necesare omului în existenţa lui firească: mâncarea, locuinţa şi îmbrăcămintea. […] Referindu-se la situaţia concretă în care se afla ţăranul român, Mihai Eminescu considera că ,,am clădit un aparat greoiu şi netrebnic pe spatele său, aparat reprezentativ cum îl numim, şi care nu-i decât pretextul de a crea din ce în ce mai multe posturi, plătite tot din munca lui direct sau indirect. Într-o ţară care n-are export industrial ţăranul munceşte pentru toţi…'' [354]

*

,,Comerţul. Este folositor în măsura în care sporeşte puterea de muncă şi aptitudinile poporului. Altfel, este nociv. Modul de efectuare a liberalizării industriei şi a comerţului a facilitat, cu concursul statului român, preluarea lor de către străini în detrimentul elementului românesc. ***Aplicarea, în relaţiile comerciale cu străinătatea, a politicii liberului schimb este complet contraproductivă pentru interesele unei ţări agricole*** *– cum e România.* ***De aceea, ţara noastră trebuie să instituie taxe vamale prohibitive şi, simultan, să încurajeze producătorii interni în realizarea de produse manufacturate.*** *[…]*

Sectorul financiar. La noi sporirea veniturilor statului înseamnă, totdeauna, diminuarea veniturilor fiecărei gospodării private. Dările se percep nu din prisosul producţiunii, ci din necesităţile primare ale claselor de jos, din plata muncii zilnice. De aceea, mărirea contribuţiilor instituite de stat este echivalentă cu mărirea mizeriei populaţiei. […]

Bogăţia unui popor stă în muncă, nu în bani. A încuraja munca, atât pe cea musculară cât şi pe cea intelectuală, a o diversifica, a o crea acolo unde nu există, a da aptitudinilor naţionale posibilitatea de-a se aplica, după soiul lor, la ramuri diverse de producţiune, înseamnă a construi, cu pragmatism, o economie naţională solidă. […]

Industrie fără protecţie nu se poate înfiinţa, iar neatârnare politică fără industrie proprie puternică nu poate exista. Ţările dezvoltate industrial proclamă libertatea comerţului internaţional, dar recurg la măsuri de sprijinire a industriei proprii. *''* [355]

*

,,Capitalul bănesc folosit de străini pentru prelucrarea proprietăţii asupra moşiilor din România este prin natura lui, cu totul indiferent faţă de soarta locuitorilor ţării. Din momentul în care societăţi străine şi-ar pune capitalul la mijloc pentru a cumpăra şi exploata moşiile din ţară, fie şi după cele mai înaintate reguli ale ştiinţei, cultura mare nu va fi decât o unealtă şi mai draconică pentru aservirea poporului românesc. [...]

---

353 Ibidem, pp.97-102.
354 Ibidem, pp.107-119.
355 Ibidem, pp.128-181.

Şcoala n-ar trebui să fie o magazie de cunoştinţe străine, ci o gimnastică a întregii individualităţi a omului. *Elevul nu e un hamal care-şi încarcă memoria cu saci de coji ale unor idei străine, sub care geme, ci un om care-şi exercită toate puterile inteligenţei, întărindu-şi aparatul intelectual şi ridicându-şi, totodată, nivelul moral. […]*

Independenţa politică şi dezvoltarea durabilă a oricărui stat sunt determinate de gradul său de prosperitate economică. ***Singura cale onestă de dobândire a avuţiei este munca. Ierarhia socială n-ar trebui să fie decât o ierarhie a muncii. Semidocţii şi cei cu conştiinţa pătată trebuie eliminaţi neîntârziat, din toate posturile care le permit să influenţeze prezentul şi viitorul ţării. Silirea lor la muncă productivă este imperios necesară.****'' *[356]

*

,,Imperative naţionale şi politica militantă. Teorii abstracte de cosmopolitism, importate de aiurea, s-au împrăştiat pe nesimţite şi au slăbit, cu încetul, simţul conservării naţionale al românilor. Ele au introdus, în mecanismul nostru politic, fraza goală în locul realităţii.

De libertăţile politice se folosesc numai privilegiaţii. Clasele de jos ale societăţii au fost lăsate pradă exploatatorilor de pretutindeni – fiind astfel nevoite să facă faţă concurenţei elementelor străine legate prin instituţiuni de ajutor mutual şi de protecţiune a fiecărui de către toţi ceilalţi.'' […]

Revoluţia franceză în versiune neconvenţională. Acţiune internaţionalistă, mediatizată drept franceză, nu a liberat spiritul uman, ci a introdus, în omenire, ceea ce este mai condamnabil în libertatea de a-şi exprima oricine părerea. Pentru aceasta a folosit, concomitent, cel puţin două arme: ***umanismul*** *– în planul religios;* ***raţionalismul*** *– în cel filosofic.* ***Prin umanism a subminat autoritatea monarhică şi pe cea a lui Dumnezeu şi a destrămat întocmirea creştină a societăţii. Prin sofismele raţionalismului a discreditat tradiţiile şi a semănat vrajba între clasele sociale. Proclamarea banului****, pe orice cale ar fi el câştigat, drept unic criteriu de ierarhizare a oamenilor în societate este doar una dintre consecinţele nefaste ale mentalităţii instaurate la 1789.* [357]

*

Mihai Eminescu deţinut politic? Verticalitatea fără fisură a conştiinţei sale gazetăreşti i-a atras indezirabilitatea. ***Forţele antiromâneşti din afara şi dinlăuntrul ţării îl discreditează în ochii opiniei publice şi îl exterminā, lent****, în detenţie. […]*

A te manifesta liber înseamnă a dispune după propria-ţi judecată de puterile tale fizice, intelectuale şi morale. Statele demagogice (masonice - n.a.) au inventat pseudoproblema egalităţii pentru a escamota problema reală a libertăţii. ***Lupta între partidele politice se dă pentru obţinerea controlului asupra minţii noastre. Fiecare dintre ele ştie că, din acel moment, a pus mâna pe forţa noastră fizică şi pe cea intelectuală.***

Mihai Eminescu, spre deosebire de liberali şi de socialişti, concepe echitatea, la nivel societal, ca egalitate de şanse, iar nicidecum de condiţii sociale*. […]*

Este Tradiţia opusul Modernităţii? Neamurile trăiesc sufleteşte prin tradiţie şi material prin civilizaţie. *Tradiţia nu este, în nici un fel, contrară modernităţii ci, dimpotrivă, o completează. Ea repezintă minimul de lucruri verificate, care, mai ales în vremuri tulburi, te ajută să nu greşeşti. […] Mai mult, tradiţia nu este, în nici un fel, contrară modernităţii; ci, dimpotrivă, o completează, întrucât, sintetizează Nichifor Crainic: ''Tradiţionalismul nu e o forţă ce se opune civilizaţiei'', pentru că el ''este tehnica vieţii sufleteşti a unui neam'', iar ''civilizaţia e tehnica vieţii materiale a omenirii''. […] Căci,* ***''în ipoteza că naţiunea îşi pierde tradiţiile, ceea ce nu-i o imposibilitate (mai ales - n.n.) pentru popoarele tinere, această***

[356] Ibidem, pp.197-243.
[357] Ibidem, pp.253-255.

<u>pierdere ar fi egală cu însăşi dispariţia poporului, cu dizolvarea lui în masa umanităţii.’’</u> *(cf. Alexandru Papacostea). […]*

Cu alte cuvinte, completează Ion Zamfirescu, ’’totul e ca omul-personalitate să aibă simţul valorilor, să-şi dea seama de însemnătatea misiunii lui şi să deţină sufleteşte mijlocul de-a se ancora în lumea unor finalităţi ideale ale vieţii.’’ [358]

*

,,Naţionalismul constructiv. Drepturile la viaţă ale unei naţiuni sunt întemeiate pe istoria ei, pe idealurile ei de viaţă, pe mijloacele morale pe care le are pentru a le realiza dar, mai ales, pe voinţa de a duce la îndeplinire aceste idealuri. <u>Naţionalismul constructiv, explică Pompiliu Nicolau, ’’reprezintă opera de afirmare a specificului naţional, prin dezvoltarea la maximum a calităţilor şi corectarea, până la nimicire, a scăderilor acestui specific.</u> […]

Miza averilor şi pericolul Constituţiei. Averea e putere. Oamenii, prin trebuinţele lor, depind de acela care o deţine. De aceea, a năzui după bogăţie e totuna cu a năzui după putere. Omul are atâta libertate şi egalitate pe câtă avere are. <u>Cel sărac e totdeauna sclav şi neegal cu cel de care depinde prin trebuinţele sale.</u> Ceea ce numim, în genere, cestiuni constituţionale nu sunt, în esenţă, decât cestiuni de posesiune. ***Pericolul oricărei constituţiuni constă într-o împărţeală perversă a averilor***. *[…]*

Capcana îndatorării externe. ***O ţară subjugată economic, cesionată întreprinderilor străine, debitoare altor ţări, nu mai este pe deplin stăpână pe soarta ei, chiar dacă politiceşte se bucură de o constituţie şi de o organizare politică în aparenţă neatârnate***. *[…]*

Cum plămădim coeziunea naţională. ***<u>O naţiune dăinuie în măsura în care membrii săi formează o comuniune morală.</u>****’’* [359]

*

,,Învăţământul este menit să creeze personalităţi organice. […] Ancorarea profundă în spiritualitatea şi experienţa neamului lor le ajută să reacţioneze eficient în faţa dificultăţilor, chiar şi atunci când se ivesc pe neaşteptate. ***<u>Acum însă, şcoala creează tipul omului universal – de nicăieri şi de peste tot, lipsit de viziunea globală asupra lumii şi a existenţei (omul hiperspecializat sau „fragmentar’’ - n.a.). Rupt de tradiţie şi de mediul în care a trăit, acest om este incapabil să facă faţă neprevăzutului. Orice bandă politică îl poate manipula, fără ca el să bage măcar de seamă.</u>*** *<u>Îi stă în putere să se autoredreseze individual, utilizând pârghii precum: gândirea, cultura, munca, cinstea, economia, gimnastica, meditaţia, contemplaţia şi rugăciunea.</u> […] Marea realitate a vieţii este* viaţa ca fapt, ca unitate*. Înţelegerea globală, experimentală, concretă, nu se poate obţine decât prin contemplaţie… <u>Nu înţelegi viaţa cercetând milioanele de fragmente care o alcătuiesc, ci încercând să-i pătrunzi sensul esenţial. Nu poţi înţelege omul studiind antropologia, istoria sau economia politică, ci lămurindu-ţi, ţie însuţi, sensul existenţei umane, condiţia umană.</u>* ***Meditaţia, tăcerea, singurătatea, contemplaţia, sunt exerciţii spirituale pe care nu le mai practică aproape nimeni astăzi.*** *[…]*

Omul modern trăieşte prea mult înconjurat de fapte şi adevăruri abstracte, universale. Contemplaţia are tocmai acest rol de a transforma adevărurile universale în experienţe concrete. ***<u>Dacă oamenii s-ar gândi mai des la viaţă, la dragoste şi la moarte – la aceste trei realităţi decisive şi esenţiale -, lumea contemporană ar fi, fără îndoială, altfel.</u>****’’ (cf. Mircea Eliade).* [360]

*

Cealaltă faţă a studiilor în străinătate. Pecetea malefică a anului 1848. ***Cultura străină ca atare nu poate strica pe om dacă trece prin filtrul caracterului deja formal al acestuia.***

---

358 Ibidem, pp.266-272.
359 Ibidem, pp.273-316.
360 Ibidem, pp.318-331.

Invers, inima încă neformată a omului este asemenea unei bucăţi de ceară în care poţi imprima ce vrei, iar când, cu vârsta, această inimă se întăreşte, n-o mai poţi îndrepta, o poţi numai rupe. *Fruntaşii revoluţiei de la 1848 s-au dus să studieze în străinătate la vârsta când omul nu poate opune nici o rezistenţă năvălirii cotropitoare a unei culturi străine, oricât de nepotrivită ar fi pentru dânsul. Mintea lor, nepregătită pentru a pricepe fondul civilizaţiei străine cu care au venit în contact, a luat cuvintele prin care omul se iniţiază în cunoaşterea unei civilizaţii drept civilizaţia însăşi. Reveniţi în ţară au avut guvernul pe mână. În loc de a trezi forţele morale ale poporului, ei l-au dispreţuit şi au instaurat* ***tirania vorbelor*** *(demagogia - n.a.). […]*

Până unde ne sunt utili investitorii străini? Model decizional de acceptare/respingere a lor. Oricât de mult şi-ar putea ameliora întreprinderea producţia prin intervenirea unui capital străin, însă cu condiţia ca străinul să devină proprietarul *ei, ar trebui, indignaţi, să-i refuzăm oferta. […] Riscuri ale penetraţiei străine. Un activ economic încape pe mâna unui străin de origine, care caută să scoată lapte din piatră. Puţin îi pasă de soarta lucrătorului. Omul e pentru el un instrument de muncă, o vită trebuitoare pentru un timp mărginit, până ce vinde altuia afacerea.* [361]

*

Un tratat de comerţ între două puteri de forţe inegale este un act de aservire pentru cea mai slabă. În generalitatea cazurilor, prin încheierea unor asemenea învoiri, ţările mici au pierdut mai mult decât au câştigat. La adăpostul şi sub garanţia tratatelor de comerţ li s-au ştirbit multe şi varii interese, nu numai economice, dar şi politice. […]

Corupţie, republică şi monarhie. ***Politicianul este tipul omului care câştigă fără muncă şi care îndeamnă şi pe alţii să urască munca cinstită. El este gata, pentru a-şi asigura interesul personal, să facă concesii de orice natură în domeniul afacerilor publice. Un grup de bancheri, mai mare pe lumea întreagă, îl utilizează pretutindeni pentru a dizolva unitatea naţională a popoarelor****. […] Limbă şi dăinuire naţională. A sili pe un popor să înveţe altă limbă înseamnă a-l tâmpi, a-l face intelectual inept, deci şi economic şi politic inept. […]*

Menirea României în ecuaţia firii. ***Balanţa istoriei va avea nevoie de comoara inepuizabilă a sufletului românesc, pentru a-i reda Occidentului, pietrificat în dogme ştiinţifice, viaţa şi sensul uman. Când naţiunile europene, obosite de căutări amăgitoare, se vor vedea ameninţate de pericolul alunecării fatale pe panta materialismului, şi nu vor mai găsi în ele însele nici o scânteie regeneratoare, poporul român, generos şi înţelegător, îşi va începe adevărata sa misiune în această lume.*** [362]

---

[361] Ibidem, pp.333-342.
[362] Ibidem, pp.345-376.

UNUL DINTRE CEI MAI MARI GÂNDITORI AI LUMII: ROMÂNUL MIHAI EMINESCU

Cine a fost mai mare: poetul Eminescu sau gazetarul Eminescu? Iată o dilemă scolastică, pe care o respingem de plano, *singurul punct de vedere valabil fiind cel exprimat de Şerban Cioculescu: al unor* ***vocaţii paralele****. […] Se poate spune, fără a se comite o exagerare, că aşa cum poezia română ar fi arătat altfel dacă n-ar fi existat Eminescu, tot astfel şi publicistica românească – marcată esenţial de strălucirea şi de forţa explozivă a verbului său gazetăresc. […] Dar nu este exclus faptul ca, în adâncul concepţiilor sale, el să fi fost un conservator, poate chiar mai conservator ca înseşi conservatorii (care, la acea dată nu aveau încă o doctrină definită - n.a.). N-a fost decretat poetul drept «reacţionar», afirmându-se că dorea să întoarcă istoria ţării la anii 1400, pe vremea pârcălabilor şi-a voievozilor? […] Expresii ca aceea de «reacţionar» sunt «cuvintele magice ce trebuie să ne spulbere în ochii ţării». Urma o demonstraţie a falsului ce se comite, pornindu-se de la analogia cu epoca Restauraţiei, din istoria Franţei: «În ţara noastră nu există Legitimişti, nici Orleanişti, sau Imperialişti, sau clericali, nu avem nobleţe, nici privilegiuiri de reconstituit». (20 dec. 1878) […] Într-adevăr, respingând acuzaţia de «reacţionar», Eminescu arăta că, în Apus, reacţiunea «are drept ideal un stadiu al societăţii, o vârstă oarecum: stadiul feudalităţii». Spiritul acesteia este «staţionar», «nu face nici o concesie dezvoltării interne a societăţii». Poetul declară însă ferm că el este pentru «orice concesie», cu condiţia de a «se împăca cu existenţa statului naţional», de a fi «indicată de mersul normal al dezvoltării naţionale».* [363]

*

La prima sa ieşire în arena jurnalisticii - cu articolul O scriere critică, 1870 – *el se ridică ferm şi eficient în apărarea lui Aron Pumnul şi a Societăţii pentru Cultura şi Literatura Română în Bucovina. […] În numeroase alte articole şi note de ziar, Eminescu prezintă şi apără situaţia bisericii ortodoxe şi a şcolii româneşti. […] Eminescu relatează în coloanele ziarului «Timpul» (1877-1878) derularea primului proces politic de la Cernăuţi, în care erau implicaţi membrii Comitetului de conducere a Societăţii Academice Arboroasa, în frunte cu Ciprian Porumbescu. El stabileşte în mod concret că vinovăţia pentru care fuseseră arestaţi cei cinci arboroseni nu era de competenţa justiţiei, ci cădea sub incidenţa reglementărilor academice, ceea ce, finalmente, completul de judecată a şi fost nevoit să confirme prin achitarea celor inculpaţi prin abuz. Dar, mai cu seamă în articolele despre răpirea Bucovinei şi despre decapitarea lui Grigorie Ghica (de către Poarta Otomană), Eminescu se arată, cu cea mai acută îndurerare, solidar cu soarta Bucovinei, denunţând fără menajamente raptul oneros al ţinutului şi asasinatul abominabil al voievodului care cutezase a protesta cu atâta vehemenţă împotriva acestei nelegiuiri nemaipomenite (în 1775). […] Fundaţia Culturală a Bucovinei face din sprijinirea apariţiei acestei cărţi un nimerit prilej de omagiere a celui pe care Nicolae Iorga l-a considerat ,,****expresia integrală a sufletului românesc****''.* [364]

*

Dacă «istoria omenirii e desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu», cum afirma tânărul student Mihai Eminescu pe vremea pregătirii şi desfăşurării Serbării Naţionale de la Putna, rezultă că orice etnie nu poate fi decât un dat, o emanaţie a divinităţii, care caută să-şi fortifice necurmat ***identitatea întru devenirea de sine*** *şi* ***integrarea în universalitate****. […]* ***Adept convins***

[363] Alexandru Oprea, op. cit., pp.13-123.
[364] Dumitru Cucu, în Cuvânt înainte la vol. lui Nicolae Cârlan, op.cit., pp.5-6.

şi fervent al afirmării specificului naţional. *[…] Mihai Eminescu susţine că civilizaţia şi cultura românească modernă, ca expresie a geniului creator al poporului nostru, trebuie să-şi apere şi să-şi menţină sigiliul inconfundabil dobândit de-a lungul istoriei şi întreţinut graţie, în primul rând, unui instinct de conservare etnică, dar şi ca efect al simţământului şi conştiinţei naţionale. <u>Eminescu este, credem, primul dintre oamenii noştri de spirit care, făcându-şi din Miron Costin un aliat de prestigiu, elogiază fără rezerve, în acorduri poematice emoţionante, «ţăranul, acest unic şi adevărat popor românesc»</u>. […]*

*«România Jună» se declară împotriva «cosmopolitismului şcolii lui Maiorescu» iar o însemnare din manuscrise mărturiseşte că-i este ruşine de acel «român de paradă» care «vrea a-şi fi însuşit monopolul, privilegiul patriotismului şi a naţionalităţii». <u>Nu principiul naţionalităţii îl dezavuează, ci compromiterea acestuia prin frenezie demagogică: «Naţionalitatea trebuie să fie simţită cu inima şi nu vorbită numai cu gura (şi foarte des). **Ceea ce se simte şi se respectă adânc se pronunţă arareori**.</u>» […] În perioada cât a activat la ziarul ,,Timpul'', Eminescu s-a transformat într-o <u>veritabilă tribună de luptă şi instanţă de apărare a drepturilor ancestrale ale românilor din teritoriile ocupate de marile imperii ale vremii, îndeosebi cel habsburgic şi cel rusesc</u>. Consecvent, mereu prompt şi avizat, pasionat uneori ,,mai peste marginile iertate'' (cum zicea Titu Maiorescu), dar totdeauna lucid şi de bună credinţă, poetul şi-a exprimat fără înconjur ataşamentul faţă de cauza pentru care aceştia (românii) se angajau în acţiuni vizând, pe de o parte conservarea propriei identităţi etnice, ameninţate de pericolul deznaţionalizării, iar pe de altă parte, racordarea la lupta pentru promovarea idealurilor comune cu cele ale românilor din ,,Ţara liberă''. […] Cât despre politica oficială a imperiului (habsburgic) faţă de etnii, este de remarcat caracterul ei duplicitar, făţarnic; în timp ce propagandistic se afirma grija egal distribuită a împăratului faţă de popoarele sale (oare ce fel de grijă? - n.a.), în fapt se urmăreşte o sistematică şi tenace acţiune de deznaţionalizare a românilor din Bucovina, lovitura de graţie administrându-li-se nu numai prin mutaţiile demografice dirijate pe ascuns, ci şi prin subminarea vieţii lor spirituale: a limbii, bisericii şi şcolii.* [365]

*

Este cert că el era împotriva proprietăţii, rezultat al unui rapt social, dar nu-l încânta ideea comunizării tuturor bunurilor, bunuri în care vedea o condiţie a raiului oamenilor şi un mijloc al dezvoltării societăţii. Drept care va folosi caracterizări dintre cele mai drastice la adresa, bunăoară, a ,,comunismului'' lui Saint-Simon (şi J.J. Rousseau - n.a.). […] Bazându-se tocmai pe această teorie (a lui Malthus, preluată de Lasalle), economiştii dovedesc de cincizeci de ani şi mai bine că socialismul nu poate desfiinţa mizeria, pe care însăşi natura *o generează, ci o poate doar* generaliza, *repartizând-o în mod uniform pe întreaga societate. […] În rezumat, ,,nu este vorba numai de forţa de expresie a gazetăriei eminesciene, ci şi de faptul că, <u>trăind într-un moment de răscruce din dezvoltarea societăţii române moderne, el a ştiut să definească, într-o manieră originală, inimitabilă, acele probleme nevralgice primordiale asupra cărora vor fi obligate să revină cele mai importante curente social-politice şi filosofice din ţara noastră</u>. […]* ***Eminescu nu era împotriva progresului tehnic, ci a folosirii acestuia ca mijloc de înrobire a omului de către om.*** [366]

*

Istoria dinăuntru a popoarelor este o luptă între ideea statului şi individualismului. <u>Ce este individualismul? Fiecare fiinţă organică e pentru sine lucrul principal, semenul său – lucru secundar.</u> *Dorinţele şi aspiraţiile oricărui individ omenesc sunt nemărginite, încât funcţia principală a vieţii, a inimii sale este nu relizarea unei dorinţe, ci dorinţa, voinţa ca atare. De*

---

[365] Nicolae Cârlan, op.cit., pp. 35-78.
[366] Alexandru Oprea, op.cit., pp.196-203.

acolo proverbul: toată lumea să piară, numai Manea să trăiască. Acest element e şi periculos şi folositor. Periculos, dacă o putere mai mare nu-i pune margini; folositor, dacă în margini legiuite el caută a-şi realiza prin muncă, aspiraţiile sale şi, precum soarele este tatăl luminii şi al umbrei, tot aşa individualismul este tatăl înfloririi şi al decăderii, justiţiei şi a injustiţiei, binelui şi răului.

Faţă cu această iluzie a inteligenţei şi a inimii individuale, care e cauza că om pe om exploatează, om pe om se nimiceşte, faţă cu acest bellum omnium contra omnes, *un ochi mai limpede (conştiinţa - n.a.) zice: Stai! Nimicind pe vecinul tău, tu loveşti în tine, căci puterile care expoatează natura brută s-au împuţinat,* tu *eşti mai sărac cu o sumă oarecare. Deci vecinul să trăiască. El produce grâu, el are trebuinţă de mine, eu de el, nimicirea sa ar fi o pierdere vădită pentru mine, care nu mă pot ocupa cu toate celea. Va să zică, interesele individuale sunt* armonizabile. *Iată dar ideea statului:* ideea armoniei intereselor. *[…]*

Dar producătorii de grâu au o ţintă comună, interese comune, iată clasa*; identitatea de interese naşte o identitate de păreri: iată* principiile*; se cere realizarea acestor păreri în stat: iată* partida. *Tot aşa fac breslaşii. Formează o clasă, au principii, sunt o partidă. În locul individualismului personal vine cel de clasă. Pentru a-şi asigura cercul de exploatare ele încremenesc câteodată: iată* castele. *Nimic nu va schimba natura societăţii. Ea va rămâne un* bellum omnium contra omnes (un război al tuturor contra tuturor)*, sub orice formă paşnică s-ar prezenta. Puterile în luptă se comasează, în locul indivizilor avem clase, forme superioare a aceluiaşi principiu, care se luptă pentru supremaţie.*

Statul însă, ca o formă şi mai înaltă a aceluiaşi principiu, nu vede în clase indivizi deosebiţi, ci un complex de organe sociale, un individ: naţiunea. Toate clasele sunt înaintea sa egal de importante, menirea sa este de a stabili armonia între ele, de a opri ca una să fie exploatată prea mult prin alta, căci toate trăiesc şi înfloresc una de la alta şi pieirea uneia condiţionează pieirea mai curândă sau mai târzie a celeilalte. *[…] De aceea, se vor vedea în toată omenirea două serii de idei, două tabere, aceea a indivi-dualismului, sistemul liberal, şi aceea a armoniei intereselor, a statului ca o unitate absolută a monarhiei juridice. Libertatea e libertatea de a exploata, egalitatea e egalitatea de a deveni tiran ca şi vecinul meu, fraternitatea – un moft ilustrat prin ghilotină.* [367]

*

Am susţinut întotdeauna că chestiunea cosmopolitismului e una ce nu există. Să nu fim inventivi în chestiuni a căror înţeles ar fi greu de definit pentru fiecare din noi. Poate că ar exista cosmopolitism – dacă el ar fi posibil. *Dar el e imposibil. Individul care are într-adevăr dorinţa de-a lucra pentru societate nu poate lucra pentru o omenire care nu există decât în părţile ei concrete – în naţionalităţi. Individul e osândit prin timp şi spaţiu de-a lucra pentru acea singură parte căreia el îi aparţine. În zadar ar încerca chiar de-a lucra deodată pentru toată omenirea, el e legat prin lanţuri nedesfăcute (prin conştiinţă şi sentimente - n.a.) de grupa de oameni în care s-a născut. Nimic nu e mai cosmopolit decât* matematica pură *d.ex., şi cu toate astea omul de ştiinţă va fi silit să o scrie într-o* limbă *oarecare şi prin acest mediu de comunicare ea devine întâi şi-ntâi proprietatea unui grup de oameni, a unei naţionalităţi, şi acea naţionalitate priveşte pe omul de ştiinţă de al său ori cât teoriile lui ar putea să aparţină omenirii întregi.*

Cosmopolitismul e o simulaţie *(o mare iluzie, o utopie precum comunismul - n.a.) şi nimic alta, el n-a fost niciodată un adevăr. Străinii care au interese personale în Ţara Românească de ex. vor* simula *totdeauna cosmopolitismul pentru că, declarându-şi adevăratele lor simţuri, ar putea să pericliteze interesele lor individuale. State slabe, cum era Germania în*

[367] ***Opere politice*** (Mihai Eminescu), vol. II, Ed. Timpul, Iaşi, 1998, pp.10-11.

secolul al XVIII, vor simula *cosmopolitismul, pentru a denigra tendinţele naţionaliste ale inamicilor lor tari.* ***C-un cuvânt: cosmopolitismul nu există decât ca simulaţie, ca făţărnicie. El mai e pretextul pentru lenea şi indiferentismul celor care nu cunosc un alt scop în lume decât acela de a trăi bine.*** *A acuza însă de cosmopolitism oameni care se interesau de toate chestiunile vitale ale naţiunii noastre, oameni care lucrează pe când alţii numai vorbesc, este sau un semn de rea-credinţă (mergând până la satanism - n.a.) sau unul de primitivitate.* [368]

*

S-a conchis că Eminescu nu este original, ci un fidel discipol al lui Kant şi, mai ales, al lui Schopenhauer. Toată concepţia despre lume a lui Eminescu a fost redusă la pesimismul devastator de sorginte schopenhaueriană [...] pierzându-se din vedere complexitatea ansamblului, organicitatea *întregii opere. A fost nevoie de competenţa lui Constantin Noica pentru ca, în sfârşit, gânditorul să-şi ocupe locul cuvenit în seria de filosofi care s-au ridicat la concept, adâncind temeiul fiinţei. [...] Demonstraţia lui Noica este pe deplin convingătoare: Eminescu a recurs la o* transformare *ontologică a conceptului aşa cum a procedat Platon cu Ideea. Termenul de Idee* (idea) *a fost un* universal *înaintea lui Platon, dar numai acesta i-a dat demnitatea ontologică, ridicându-l la* general*. Astfel, Ideea a devenit pecetea inconfundabilă a filosofiei platoniciene. [...]* ***Constantin Noica arată însă, că marele merit al lui Eminescu e de a-i fi dat conceptului (numit Archaeus - n.a.) ceea ce-i lipsea, că l-a ridicat de la*** **universal** ***la*** **general.** *[...] Noica dădea şi exemplul lui Hegel care a făcut din Spritul absolut un arheu în măsură să pună în mişcare istoria. Desigur, acelaşi rol* arheal *îl are voinţa la Schopenhauer, materia la Marx, focul la Heraclit sau eul absolut la Fichte.* [369]

*

„Archaeus este singura realitate pe lume.'' *Noi, însă, imediat ne întrebăm: este* arheul *spirit sau materie? [...] Filosofia europeană a inventat întrebarea dramatică* <u>spirit sau materie?</u>*, sintetizând tendinţa schizoidă a metafizicii occidentale şi pe care filosofiile orientale n-au ajuns să şi-o pună, deşi ele însele au fost interpretate conform acestei paradigme. [...] În funcţie de răspuns, fiecare gânditor primea eticheta potrivită. Trei dintre ele au oblăduit clasamentele:* <u>materialişti, idealişti, dualişti</u>. *Ultimii deja constituiau o «aberaţie», un fel de oaie neagră a filosofiei, de unde şi raritatea lor. Marx, Hegel, Descartes, iată exemplele tipice pentru fiecare –* ism *din cele trei.* <u>*Există, însă, şi a patra categorie de gânditori, care ar putea fi numiţi* neutralişti*, consideraţi adesea drept cei mai periculoşi pentru incapacitatea lor de «decizie».*</u> *De regulă, ei se află între* Scylla *şi* Charybda*, fiind acuzaţi de idealişti că pactizează cu materialiştii, iar de către aceştia din urmă că sunt, de fapt, vânduţi idealiştilor. Pentru ei, schisma dintre* spirit *şi* materie *este artificială şi păgubitoare, deoarece respectivele concepte numesc faţe complementare ale aceleeaşi realităţi ontologice.*

Marii gânditori stau deasupra zadarnicei dispute, chiar când ei înşişi sunt <u>înglobaţi</u> într-o tabără sau alta. *Se ştie, Kant, de pildă, a fost catalogat drept* idealist*, dar Eminescu nu-l aşază în rândurile acestora, deoarece* criticismul *nu e nici materialism şi nici idealism, recte nici «elefant», nici «călugăriţă», cum zice ironic poetul. [...] Ontologia fundamentală a lui Heidegger (mai ales cel din ultima fază, de după* Kehre *este în măsură să pună capăt istoriei* sistemelor filosofice închise. *Cum deja am sugerat,* ***Eminescu s-a situat deasupra dilemei filosofiei europene tradiţionale****. [...] E ceva în căutările poetului atât de puţin în spiritul metafizicii tradiţionale încât, va trebui să admitem că* <u>gândea fiinţa *ca şi cum ar fi fost în preajma unui Heidegger*</u>*, iar câţiva dintre ultimii cercetători n-au mai putut ignora acest fapt (Constantin Barbu, A. I. Brumaru, Svetlana Paleologu-Matta, îndeosebi).* [370]

---

[368] Ibidem, p.614.
[369] Theodor Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, op.cit., pp.9-11.
[370] Ibidem, pp.11-12.

*

«Mă opun ideii kantiene că prin simţuri nu poţi cugeta nimic; dimpotrivă, ele stimulează gândirea filosofică». […] Eminescu procedează la o răsturnare esenţială (ca şi Heidegger în faţa lui Hegel, ca istoric al filosofiei): el deplasează centrul de greutate de la sfârşit *(conştiinţa în genere) la* început *(conştiinţa individuală, aceea a «inimii», pe care Kant o eliminase din cunoaşterea* obiectivă*). […] Kant nu-l «converteşte», ci poetul absoarbe, cu puternica lui personalitate, apriorismul gnoseologic la propria lui viziune asupra lumii. Pentru Kant,* patima *este un obstacol gnoseologic de netrecut, dar pentru Eminescu este condiţia primordială: «Sucul învietor al gândirii e* patima. *E vorba numai ca această patimă să aibă un obiect nobil şi desigur că cel mai nobil e adevărul». (* Fragmentarium, *Opere, vol. XV, p.88). Sau şi mai tranşant: «Adevărul este în inimă, creierul nu e de(cât) lacheul inimei». (Idem) […] (El) nu-l părăsea pe Kant, ci-l adâncea, depăşind impasul metafizicii kantiene, încercând să acopere* golul *acestui sistem (cosiderat mai bun decât multe altele - n.a.), spre a demonstra că metafizica e, totuşi, posibilă. […]* ***El admite ceea ce nici Platon, nici Kant şi nici Schopenhauer n-ar fi admis – anume că fiecare individ cunoscător are dreptatea de partea lui, dar că nimeni în parte nu deţine privilegiul*** **adevărului.** ***Este una dintre intuiţiile extraordinare ale acestui geniu, care ni-l face pe deplin contemporan.*** *[…] Mintea sănătoasă este aceea care veşnic* rectifică, *reconstruieşte realul. […] Oricum, Kant n-ar fi admis* relativitatea *cunoaşterii ştiinţifice, după cum Schopenhauer n-ar fi admis că geniul nu-i obiectiv. Eminescu defineşte ştiinţa cu toată claritatea: «o vecinică corectură». (*Fragmentarium, *Opere, vol. XV, p.343)* [371]

*

Într-o ciornă de scrisoare (dec.- ian., 1869-1870), îşi propunea: «Modul de-a judeca, d-a raţiona românesc, prin urmare o filozofie românească, care să primească între pietrele ei unghiulare două cestiuni nepuse în filozofie şi nestudiate de nimeni. Cestiunea naţiunii şi a religiunei – singurele lucruri cari ne-au scăpat şi a făcut să trăim şi astăzi». […] **Salvarea a fost creştinismul, cu aspiraţia lui spre universal.** *«Catolicismul a scăpat Europa de caste», conchide Eminescu. Şi asta deoarece creştinismul a redat statului funcţia complexă de armonizare a intereselor, pe care închistarea în caste o suprimase. […]* ***De ce Christos e aşa de mare. Pentru că prin*** **iubire** ***El a făcut cearta între voinţe imposibilă. Când iubirea*** **este*****, şi ea este numai când e reciprocă*** **absolut** ***va să zică universală; când iubirea e, cearta e cu neputinţă şi de e cu putinţă, ea nu e decât cauza unei iubiri preînoite şi mai adânci încă de cum fuse - înainte*** *» (Ibidem, p.218) […] Omul nu se poate salva decât regăsindu-se arheal, în propria sa naţiune şi, de aici, în omenire. […]*

Eminescu a suferit inimaginabil pentru România şi aproape că nu există articol în care să nu protesteze şi să nu fulgere de mânie în contra politicienilor incapabili a depăşi adevărurile de şcoală (şi a-şi recunoaşte arheul naţional). […] Pot românii să renunţe la modelul Eminescu fără a se sinucide spiritual? Ontologia arheităţii este una dintre superbele creaţii ale geniului european. În mod direct, Eminescu este confirmat de întreaga cultură naţională, iar în mod indirect de mari cuceriri ale gândirii europene […] Putea, dintr-o asemenea Weltanschauung, să rezulte o gândire politică şi socială reacţionară, antieuropeană şi fascistă? […] Paginile acestea încearcă să demonstreze, cu cărţile pe faţă, că eminescianismul este departe de a fi anacronic, că vizionarismul poetului nostru este extraordinar de fecund şi de modern şi sub aspectul «raţiunii practice», atât de contestate de către ultimii detractori. Dar pentru asta, trebuie început cu începutul, cu gândul ontologic, izvorul întregii creaţii eminesciene şi chintesenţa modelului cultural naţional. [372]

---

[371] Ibidem, pp.20-23.
[372] Ibidem, pp.8-131.

A AVUT EMINESCU ÎNTR-ADEVĂR UN MARE SIMŢ ISTORIC?

Cu toate că studiile de istorie le-a publicat în gazete, Eminescu impresionează prin rigorismul documentării, prin acribie ştiinţifică, prin cuprinderea întregii istorii naţionale, de la origini până în zilele sale, prin patriotismul ardent (dar manifestat în marginile adevărului), prin consecvenţa cu care îşi urmărea scopul propus, aşa cum îi declară, cu luciditate, unui coleg junimist: ,,Panule, ştii tu că în lumea aceasta nu este nimic mai interesant decât istoria poporului nostru, trecutul lui tot, tot este un şir neîntrerupt de martiri?'' Îl îndeamnă la această reflecţie obârşia sa ţărănească, cu care se mândreşte. […]

Prietenia Poetului cu trecutul ţării nu este declarativă, ci ea este fundamentată pe cunoştinţe profunde, prin apelarea permanentă la document şi prin vastitatea informaţiei bibliografice (chiar dacă a glorificat unele momente istorice în poezia sa - n.a).

Cu un acut simţ al istoriei, *Eminescu s-a dovedit a fi un* ***exponent integral al spiritului naţional****. Pentru el, erau evidente cele două componente esenţiale ale statorniciei caracteristicilor fundamentale ale culturii unei naţiuni: limba şi istoria.* [373]

*

Pentru domnitorul Cuza, contemporanul său, nutrea o simpatie aparte. Îl vizitează, în ianuarie 1870, la Döbling, unde domnitorul fusese surghiunit. Prilejul de a vorbi despre personalitatea lui Cuza îi este oferită de discursul lui V. Boerescu rostit la Ateneul român la 14 februarie 1882 şi publicat în ,,Românul'' zece zile mai târziu. Polemistul intră din nou în arenă şi-l contrazice pe autorul discursului în privinţa reformelor lui Cuza. Cuza a lovit ,,într-o clasă, dar a întins mâna pentru a ridica pe ţărani, clasa productivă a ţării''. Prin dizolvarea de către Cuza a Adunării Elective a Principatelor Unite din 2 mai 1864, care se opunea legiferării reformei agrare şi a celei electorale (,,lovitură de stat'' condamnată de Boerescu), ţara a fost împroprietărită ,,c-o a cincea parte din teritoriul ei, de pe care Cuza Vodă a alungat acele adunături de bizantini sodomiţi''. Dimpotrivă, ***abdicarea lui Cuza la 11 februarie 1866, ca urmare a conjuraţiei organizate de conservatorii şi liberalii-radicali, este după opinia îndreptăţită a lui Eminescu, ,,o infamie şi o laşitate''****. ,,Vor trece veacuri – continuă Eminescu – şi nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de ruşine de câte ori va răsfoi istoria neamului său la pagina lui 11 februarie şi stigmatizarea acelei negre felonii va răsări pururi în memoria generaţiilor, precum în orice ar răsare iarba lângă mormântul vândutului Domn.'' Între feloni se află şi militari care şi-au încălcat jurământul faţă de Domn şi l-au trădat. De altfel, face el, cu amărăciune, altă constatare: ,,a-şi încălca jurământul a devenit în România un titlu de înaintare'', iar ,,dacă vom cerceta istoria răsturnării lui Cuza vom afla că aproape toţi conspiratorii, afară de câţiva amăgiţi,* erau **străini** *(ca şi în alte mari lovituri se stat, precum cea din 23 august 1944 - n.a.). Străinii au adus un străin'' (pentru a le fi servite toate interesele individuale şi masonice, după caz - n.a.).* [374]

*

Om profund al epocii sale, el priveşte istoria nu ca pe o simplă acumulare de date şi fapte din trecut, ci are o viziune ştiinţifică asupra ei ca o neîntreruptă lucrare a generaţiilor. […] Eminescu ajunge la concluzia, validată de timp, conform căreia, ,,naşterea unui neam nu putea să se producă printr-un accident, nici printr-o hotărâre a cuiva anume, ci ca un proces de o natură mai înaltă, din planul marilor geneze.'' Aşa gândind, într-o filozofie personală a

---

[373] Tudor Nedelcea, ***Eminescu, istoricul***, Ed. Fundaţia ,,Scrisul românesc'', Craiova, 1998, pp.9-10.
[374] Ibidem, pp.70-73.

istoriei, Eminescu proiecta rădăcinile timpului istoric (care coincide cu timpul neamului) departe, în planul eternităţii. […] Temeiurile interioare, în creaţie cât şi în biografia sa, sunt evident: ***cultul adevărului****,* ***cultul patriei*** *şi* ***cultul muncii****. […] În cadrul acestor ,,temeiuri de adâncime'', cultul trecutului este remarcabil şi explicabil.* ***În epoca sa se manifestau serioase tendinţe de eludare a adevărului istoric, a tradiţiei istorice, în favoarea unei influenţe occidentale exagerate (este incredibil cât de mult se aseamănă acele timpuri cu cele din prezentul nostru! - n.a.)****. Ziarul ,,Românul'', în special prin C. A. Rosetti (portavoce a liberalilor, şi ,,părintele demagogiei române'', cum l-a numit Eminescu - n.a.), ,,au contactat obiceiul de a aşterne în socoteala trecutului tot ce le doreşte inima şi, făcând meseria aceasta de precupeţi de vorbe mari zeci de ani de-a rândul, au ajuns să crează poate ei înşişi ceea ce spun.'' […] Fără a fi demolator sau nihilist,* ***Eminescu inaugurează în proza politică şi în special în scrierile cu conţinut istoric, spiritul critic*** *[…]* ***El, istoricul, nu s-a înşelat niciodată când a fost vorba despre problemele majore ale istoriei românilor şi de timpul său.*** *[…]* ***Prin lucrarea gazetăriei sale, el devine naţional, tot aşa cum devine naţional, prin lucrarea versului său.*** [375]

*

Reîntregirea Basarabiei cu patria-mamă (alături de Ardeal şi Bucovina de Nord), era văzută de Eminescu înscrisă în «sâmburele românismului», în ceea ce poetul numea arheu. *Nimeni nu s-a exprimat mai optimist în privinţa viitorului Basarabiei decât acest geniu acuzat de «pesimism». Iar* ***profeţia lui s-a împlinit cu asupra de măsură la 1918****. Ce s-a întâmplat* după *ţine numai de inaptitudinea clasei politice româneşti incapabile să facă faţă propriei corupţii şi strivitoarei presiuni imperiale dinspre «revoluţia mondială» a Sovietelor. […] Imperiile ştiu că un popor trebuie nimicit ca* arheitate (identitate naţională - n.a.), *pentru ca – smuls din rădăcini (mancurtizat) (mai ales din rădăcinile creştin-ortodoxe, în cazul românilor - n.a.) – să poată dobândi o altă* identitate, *cea convenabilă.* [376]

*

Nădăjduim că Istoria ne va da dreptate. Dar ea trebuie ajutată. Bine ar fi ca, urmându-l, să ne recunoaştem în modelul eminescian. Din păcate, România ca ţară dilematică*, fără aderenţă la tendinţa eminesciană întârzie să facă din Eminescu un ,,mit lucrător''. Ar fi păcat să ne trecem vremea, visând să fim, dovedind o ,,idolatrie machiavelică'' (C. Tănase), cu izbucniri ciclice de ,,nevroză patriotardă'' fără a ne activa. Prezenţa lui Eminescu în cultura română obligă. El ne invită, ca o somaţie istorică, să uităm umilinţa şi ploconirea pentru a ne rosti în deplinătate fiinţa naţională. Iar Basarabia, scria – parcă testamentar – netranzacţionarul gazetar, ni se cuvine fiind chiar ,,misia noastră istorică''. Ea ar trebui pregătită. Şi veritabilul liant rămâne cultura. Altminteri, avertiza tot Eminescu, ,,unirea politică e o nebunie''. Or, Eminescu reprezintă avangarda românismului cultural. Cu el alături, suntem îndreptăţiţi să credem că Unirea e pe-aproape. Mai ales că genialul poet avea oroare de* civilizaţia vorbelor.

Eminescu, concretizând conceptul globalizant al fiinţei naţionale se exprimă ca românitate fundamentală, *lucrând în specific (v. Aureliu Goci:* În Europa fără Eminescu?…*) Şi, pe bună dreptate, criticul se întreabă frisonat:* ***putem intra în Europa fără Eminescu?*** *Cel care a fost o* summa *a structurilor de rezistenţă a devenit acum un obstacol, un nume repudiabil? Prea obişnuiţi cu* ratarea *marilor ocazii ale istoriei, s-ar putea să-l acuzăm pentru neputinţele noastre tot pe marele poet. Şi dacă, obsesiv-deziderativ, invocăm* integrarea europeană *(făcând mai degrabă o risipă de vorbe), nu înţelegem pudoarea în a ,,ataca'' chestiunea* reintegrării. *Cele două tendinţe nu se exclud, nu sunt şi nu pot fi în conflict. Şi doar aşa vom putea împlini*

---

[375] Ibidem, pp.22-27.
[376] Theodor Codreanu, *Basarabia sau drama sfâşierii*, op.cit., p.16.

porunca peste veac a spiritului nostru tutelar. Regăsirea naţională *a românilor basarabeni a fost posibilă prin Eminescu (mai iubit şi preţuit, au spus unii, decât în România de astăzi* - *n.a.).* [377]

*

Eminescu – credem – poate fi angajat şi în disputa despre postmodernism care resuscită problema formelor fără fond, despre specificitatea naţională şi globalism. Părerea noastră este că naţionalismul său a fost înţeles unilateral şi primitiv chiar, ca şi ,,pesimismul'' de care eminescologia mai nouă de orientare ontologică s-a debarasat definitiv. Naţionalismul eminescian trebuie înţeles în mod hegelian ca ,,substanţă'' şi ca ,,o conştiinţă de sine'', ca ,,unitate a întregului'', ca ,,treaptă universală a spiritului''. Supranaţionalismele, ca forme noi ale internaţionalismului, mai încearcă să ne determine la o acţiune de lepădare de Ideea naţională (prin urmare şi de Eminescu). Or, nici un teoretician serios al naţionalismului nu prognozează dispariţia în viitor a naţionalului. Ceea ce propune postmodernismul la acest capitol este o utopie, o convenţie. [378]

*

Astăzi, după eşecul total al Estului, Europa pare să dea semne că ar vrea să se trezească şi să-şi recunoască arheul – adică unitatea (în ce priveşte trecutul ei, tradiţiile…- *n.a.). Asta se vrea oare Casa Comună a Europei? Sau e o nouă mască internaţionalistă?* ***Numai soluţia românească eminesciană ar putea da consistenţă unei comunităţi europene reale. Nu e un paradox? Tocmai cea mai dezbinată etnie să dea răspunsul? Spre propria ei mântuire şi a Europei.*** *[…] «Făcând parte* - spune Mircea Eliade - , *trupeşte şi spiritualiceşte, din Europa, mai putem fi sacrificaţi fără ca sacrificiul acesta să nu primejduiască însăşi existenţa şi integritatea spirituală a Europei? De răspunsul care va fi dat de Istorie, acestei întrebări, nu depinde numai supravieţuirea noastră, ca neam, ci şi supravieţuirea Occidentului.» (Destinul culturii româneşti) Se pare, cheia acestui răspuns este asimilarea sau ignorarea modelului ontologic eminescian. Căci… Archaeus este singura realitate pe lume…* [379]

*

,,Cântări şi laude-nălţăm
Noi, Ţie Unuia
Primindu-L cu psalme şi ramuri
Plecaţi-vă neamuri,
Cântând Aleluia!

Christos a înviat din morţi,
Cu cetele sfinte,
Cu moartea pre moarte călcând-o.
Lumina ducând-o
Celor din morminte!'' [380]

*

,,Sărăcia pentru mase e cu mult mai deschisă corupţiunii decât averea. […] ***O serioasă turburare socialistă ameninţă Europa. Cetăţenii «*liberi, independenţi şi înfrăţiţi*» ai republicei universale, care sunt reprezentaţi (inclusiv prin n.n.) prin liberalism, încearcă a***

---

[377] Adrian Dinu Rachieru, ***Bătălia pentru Basarabia***, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Ed.Augusta, Timişoara, 2002, pp.35-36.
[378] Mihai Cimpoi, în dialog cu A. D. Rachieru, op.cit. mai sus, p.129.
[379] Theodor Codreanu, *Modelul ontologic eminescian*, op.cit., p.167.
[380] Radu Mihai Crişan, ***Testamentul politic al lui Mihai Eminescu***, Ed. Cartea Universitară, Bucureşti, 2005, p.3.

răsturna toate formaţiunile pozitive de stat. *Atentate, scene de uliţă, turburări, încep a-şi arunca umbrele de pe acum. Cercul de oameni într-adevăr culţi e foarte mic (dar şi mai mic astăzi! - n.a.). Împrejurul acestui cerc e unul mai mare, al publicului cult, care poate să priceapă şi să aprecieze cultura învăţaţilor, fără însă a produce ceva pe acest teren. Masa e sau incultă sau pe jumătate cultă, lesne crezătoare, vanitoasă şi lesne de amăgit. Oamenii cu cunoştinţe jumătăţite, semidocţi sau inculţi cu totul, caută a o asmuţi asupra claselor superioare, a căror superioritate constă în naştere, avere sau ştiinţă. Cultura omenirii, adică grămădirea unui capital intelectual şi moral, nu seamănă cu grămădirea capitalurilor în bani*. **Victoria principiilor liberale-socialiste înseamnează moartea oricărei culturi şi recăderea în vechea barbarie.** *[…]*

În cursul întregii istorii a românilor putem vedea, la ivirea unor pericole mari, înveninându-se, şi mai mult, urile de partid, netoleranţa politică. *[…]* ***Sentimentul istoric al naturii intrinseci a statului sau o mână de fier, din nefericire, lipsesc****; aşa încât,* ***departe de-a vedea existenţa statului asigurată prin cârma puternică şi prevăzătoare a tot ce poate produce naţia mai viguros, mai onest şi mai inteligent, suntem, din contră, avizaţi de-a aştepta siguranţa acestei existenţe de la mila sorţii, de la pomana împrejurărilor externe, care să postuleze fiinţa statului român ca pe un fel de necesitate internaţională.*** *Cum că acea necesitate internaţională n-are nevoie de-a ţine seama de sentimentele noastre intime, de existenţa rasei latine, ci numai de existenţa unui petec de pământ cvasineutru lângă Dunăre, ne-a dovedit-o cu prisos Congresul (de la Berlin n.n.). […]*

Istoria îşi are logica ei proprie: nici un neam nu e condamnat de a suporta, în veci, un regim vitreg, corupt şi mincinos. ***Ne temem că aproape e ziua în care simţul conservării fizice, revoltat de maltratările administrative şi fiscale şi de exploatarea excesivă din partea străinilor, va preface poporul nostru într-o unealtă lesne de mânuit în contra chiar a existenţei statului…***

Prin urmare: atenţie! ***Greşalele în politică sunt crime; căci în urma lor suferă milioane de oameni nevinovaţi, se-mpiedică dezvoltarea unei ţări întregi şi se-mpiedică, pentru zeci de ani înainte, viitorul ei.’’*** [381]

*

,,Bătrânul Phoenix arde în văpaie
Dar din cenuşă reînvie iară
El moare azi, în forma-i, dar ideea
Chiar şi de vrea nu poate să mai moară.

Bătrânul Phoenix arde în văpaie
Şi din cenuşa proprie renaşte
Dar, spre-a-nvia mai mândru el din moaşte
Îi trebui lina vântului bătaie.

Aş vrea să fiu ca pasărea aceea.
Ca Phoenix care arde blând în pară
Pierind în vânt ca glasul care zboară,
Ca un suspin, ca unda, ca scânteia.’’ [382]

[381] Ibidem, pp.28-30.
[382] Ibidem, p.31.

UN ROMÂN ŞI UN CREŞTIN AUTENTIC, CARE S-A DĂRUIT ŢĂRII SALE ŞI A FOST SACRIFICAT: MIHAI EMINESCU

În opinia mea este extrem de important să recunoaştem astăzi, că **prin sacrificarea lentă, îndelungată şi dureroasă a marelui gânditor român, în cei aproape şapte ani de agonie şi de aşa-zisa „nebunie'', s-a dat de fapt o lovitură serioasă spiritului românesc şi poporului român.** Sufletul românesc, sfâşiat de atâtea neîmpliniri şi la acea vreme, s-a scindat şi mai mult ulterior, exceptând doar perioada 1918-1940, accentuând complexul de inferioritate cultivat de masonerie şi de trădătorii de neam vânduţi acesteia, complex prezent la mulţi români care nu dau doi bani pe cultura şi tradiţia noastră.

Românii au chiar şi după atâta vreme de la moartea sa, o imagine deformată şi trunchiată, despre cel care ar fi trebuit declarat cu siguranţă **erou naţional**. Uităm faptul incontestabil că Eminescu **a exercitat o influenţă uriaşă asupra generaţiilor următoare, care i-au preluat multe din ideile şi idealurile pentru care a luptat prin arma teribilă a scrisului**. Eminescu a pătruns în cultura universală mai ales prin filosofii sau gânditorii români, precum Constantin Noica, Petre Ţuţea, Corneliu Zelea-Codreanu, Nichifor Crainic, Mircea Vulcănescu, E. Cioran, M. Eliade, Lucian Blaga şi alţii…

*

*Pe de altă parte, e adevărat că nu poţi vorbi despre masoni fără serioase riscuri de a a cădea în speculaţii, dat fiind că e vorba de o societate secretă şi discretă. Peste toate, francmasoneria are mulţi duşmani de paradă, zgomotoşi, care, uneori, dau impresia că sunt puşi înadins să atragă atenţia asupra puterii imense pe care ar deţine-o şi să semene, astfel, dacă nu spaimă, cel puţin respect. […] Iar documentaristica francmasonică se cere descifrată cu altă măsură, căci aceea ''la lumina zilei'' e cu grijă înlăturată. George Munteanu (ca şi N. Georgescu, avut în vedere de autor), venit şi el de pe un vast teren documentaristic, conchide, de asemenea, că în vremea lui Eminescu era o modă a jocurilor şi a intereselor masonice, iar Societatea Junimea era una masonică. (adică în întregime, ceea ce nu admite autorul - n.a.) […] Însă e tot atât de adevărat că interesele politice conjuncturale ale anului 1883 i-a coalizat pe masonii din partidele rivale în problema românilor din Ardeal, abandonaţi dualismului austro-ungar. De-aici începe **cazul Eminescu**. (care, aşa cum se ştie s-a implicat foarte mult, prin articolele sale politice, ca şi în cazul românilor din Bucovina etc., dar şi prin poemul Doina de pildă; iar unii politicieni români negociau atunci un tratat secret cu Germania - n.a.)* [383]

*

*În sine, poate că moartea biologică a lui Eminescu n-are nici o importanţă. Ce sunt câţiva ani în plus sau în minus în ordinea eternităţii? Poetul o ştia mai bine decât toţi: Şi când gândesc la viaţa-mi, îmi pare că ea cură / Încet repovestită de o străină gură,/ Ca şi când n-ar fi viaţa-mi, ca şi când n-aş fi fost./ Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost,/ De-mi ţin la el urechea – şi râd de câte-ascult/ Ca de dureri străine?…Parc-am murit de mult. (Melancolie, 1876). **Poetul învăţase să moară**. (încă de atunci, din 1876!…- n.a.) De aceea, moartea lui civilă şi moartea biologică nu-l privesc pe el, ci pe noi. **Având semnificaţia despicării în două a operei sale – poezie versus publicistică -, moartea lui civilă a provocat o scindare tragică a spiritului românesc**. Ilie Bădescu numea ruptura din sânul operei ''o negustorie barbară'' care ''provoacă o fracturare a spiritului românesc şi deopotrivă o tragică alienare a elitelor*

383 Theodor Codreanu, ***Dubla sacrificare a lui Eminescu***, Ediţia a doua revăzută şi adăugită, Ed. Serafimus, Braşov, 1999, pp.71-72.

românești în istorie.'' *Consecințele acestei alienări sunt atât de profunde, încât ele se manifestă nu numai ca antiteză neîmpăcată (concept filosofic eminescian) între diverse grupuri ale elitei intelectuale, dar și ca un soi ciudat de schizofrenie individuală, în stare să-i contamineze până și pe eminescologi.* *[...]*

Ce-i drept, poetul voia o societate secretă, dar proromânească, pe când masoneria se pune în slujba unor interese supranaționale. În mss. 2263, f./44r, vorbește de două societăți ''a tuturor românilor, veniți în țară'': ***Carpații*** *și* ***Balcanii****. Prima știm că s-a înființat la 24 ianuarie (zi nu întâmplător aleasă) 1882. Dar Eminescu voia una și mai cuprinzătoare de tip francmasonic (adică parțial secretă, parțial la vedere - n.a.), cu numele lui Matei Basarab, ultimul nume de domnitor pronunțat de el înainte de moarte, cu care s-a și identificat: ''O organizare între români asemenea Soc[ietății] francmasonilor și a iezuiților, ca a bisericii catolice (adică o societate activă - n.a.). Pretutindeni oameni, care să ție registru de tot sufletul românesc. Cel slab trebuie încurajat și lăudat pentru ca să devie bun; trebuie trezită deșertăciunea lui (adică conștiința - n.a.), decorat la nevoie, trezite mii de speranțe în el, în caz de estremă nevoie ajutat chiar. Să se simtă că Soc[ietatea] Matei Basarab reprezintă o putere enormă''.* ***Ținta: unirea tuturor românilor și ''Emanciparea economică și intelectuală a întregului popor românesc''.*** *Eminescu a simțit că masoneria românească nu se identifica cu aceste idealuri ale sale și de aici războiul cu ''cosmopolitismul'', promotor al unui pseudosincronism cu Europa, în spiritul căruia au deviat, la un moment dat, și unii junimiști francmasoni.* [384]

*

Poetul îl avertizase pe T. Maiorescu încă din perioada berlineză că ținta vieții lui nu este să-și facă o carieră universitară care l-ar ''pune bine cu lumea''. George Munteanu, cum deja am atras atenția, a realizat o remarcabilă analiză a programului de studiu, absolut insolit, al poetului, la Viena și Berlin. Trimis de junimiști să-și pregătească teza de doctorat, din Charlottenburg, Eminescu îi scria la 5 februarie 1874 lui Maiorescu că aprofundarea filosofilor germani l-a orientat spre elaborarea unei filosofii practice vizând scoaterea României din subistorie (obiectiv preluat și de Emil Cioran, Mircea Eliade...- n.a.): ''Interesul practic pentru patria noastră ar consta, cred, în înlăturarea teoretică a oricărei îndreptățiri pentru importul necritic de instituții străine, care nu sunt altceva decât organizații specifice ale societății omenești în lupta pentru existență, care pot fi deci preluate în principiile lor generale, dar a căror cazuistică trebuie să rezulte în mod empiric din relațiile dintre popor și țară (teritoriu)(aspecte valabile chiar și astăzi, în perspectiva aderării la Uniunea Europeană! - n.a.). Nu mă pot pronunța acum mai pe larg asupra acestui subiect, el mi-a ocupat însă cea mai mare parte din cugetarea proprie și din studii, așa că până acum n-am respectat în fixarea temelor mele o succesiune de tip didactic.'' (ulterior s-a pronunțat asupra acestor probleme, cu o dăruire ieșită din comun - n.a.). ***Iată, dacă vreți, o dovadă de ''nebunie''(imensa dragoste a marelui Eminescu față de țară - n.a.)*** *Ea constă în faptul că* ***poetul nu năzuiește ''să se pună bine cu lumea'', ci să reașeze în albiile ei naturale această lume****. Aici e cheia înțelegerii tragediei de după 1883 (masonii nu puteau permite așa ceva...- n.a.).* [385]

*

După 1883, aceasta va fi norma societății care l-a eliminat din mijlocul ei pe poet: orice va gândi despre idealurile sale reformatoare va fi luat drept argument pentru boală. Vlahuță, unul dintre puținii care au încercat să înțeleagă tragedia poetului, a mărturisit că, vizitându-l la sanatoriul dr. Șuțu (evreu se pare sau vândut evreilor din masonerie - n.a.), Eminescu i-a spus ''cu un ton important despre un plan al lui de reorganizare socială, la crea se gândește demult,

[384] Ibidem, pp.66-68.
[385] Ibidem, pp.68-69.

*o lucrare colosală, care-l munceşte şi îi dă nopţi de insomnie şi dureri de cap ucigaşe.'' Gh. Panu, în Amintirile sale de la Junimea, vorbeşte de un ultim sfat pe care i l-a dat poetul, la o masă la care fusese invitat şi Eminescu: ''- **Panule, ştii tu că în lumea asta nu este nimic mai interesant decât istoria poporului nostru, trecutul lui, tot, tot, este un şir neîntrerupt de martiri. Ţi-o spun ţie, fiindcă te-ai ocupat de istoria românilor.** Apoi s-a sculat şi fără să zică nimic a plecat.'' Nici nu mai era nimic de spus în faţa ''gălăgioşilor'' meseni ai lui Panu.*

***A se recepta totul ca nebunie (patologică - n.a.), iată grozăvia morţii civile rezervate lui Eminescu.** Poetul a primit asta martiric, cu o luciditate imposibil de evaluat (a acceptat să moară, resemnat dar demn precum Socrate, sau mai bine spus împlinind voia lui Dumnezeu - n.a.). […] De s-ar dovedi că nimeni n-a vrut să-l atingă pe ziarist cu nici o floare, pe mine tot m-ar intriga de ce în societatea românească trebuie să decidă, cu o regulă de fier, ignoranţa şi incompetenţa profesională, care, conform demonstraţiei faptice a dr. Vuia, au tiranizat pe medicii români, silindu-i să-l otrăvească mortal pe Eminescu, în vreme ce medici de aiurea i-au ferit pe Nietzsche şi Guy de Maupassant de infernul injecţiilor mercuriale.* [386]

*

''Inflexibil'' cu principiile şi cu soarta naţiunii, poetul n-a putut fi scos din cursă decât cu arma psihiatriei (armă utilizată mai ales de masoneria roşie sau comunistă, prin ,,agenţii psihopolitici'', folosind expresia d-lui Traian Popescu şi a scriitorului Pan Izverna, ultimul publicând o carte despre acest gen de manipulare şi distrugere a creştinilor - n.a.). La o adică, oameni ca Eminescu sau N. Făgărăşanu pot fi transformaţi chiar în nebuni, prin ''tratamente'' adecvate. N. Georgescu aduce probe că metoda se practica pe vremea lui Eminescu, Stalin fiind devansat cu mulţi ani. Cazul inginerului feroviar N. Făgărăşanu, prieten al lui Eminescu, este elocvent. Societatea civilă românească era foarte sensibilă la asimilarea oricărei ieşiri din normă cu rătăcirea mintală. Până şi dr. Boghean pune problema propriului risc de a trece în ochii opiniei publice drept un ''nebun'' (!), gândindu-se la ce păţise Eminescu. […]

*Am arătat, în altă parte, că poetul deja gândea într-o perspectivă pluridimensională, conform căreia **ceea ce cunoaştem noi ca indivizi mărginiţi, exprimă nu adevărul (dumnezeiesc - n.a.), ci un punct de vedere asupra adevărului (şi doar o parte a acestuia - n.a.), numit de Eminescu şi cu metafora ''cercului strâmt''**. Orice referenţial (cerc strâmt) implică o viziune asupra lumii care acţionează cu forţa implacabilă a unei raţionalităţi monovalente de tipul patului lui Procust. De aici se nasc prejudecăţile şi dogmele. […]*

*Ceea ce nu se conformează devine aberant. De aceea, împotriva geniului ''se ridică toţi proştii'', cum spunea Swift, dar nu numai proştii. **Eminescu s-a ''abătut'' de la normă ca poet şi ca ziarist.** De fiecare dată, însă, aceste* différences *au fost reduse la dimensiunile procustiene ale ''cercului strâmt'', ale protipendadei vremii. Unei cunoaşteri adecvate, aparenta abatere de la normă a geniului îi apare ca deschidere spre adevăr, spre obiectivitate, aşa cum o spusese încă Schopenhauer. Se consideră că, de fapt, mediocritatea este inadecvare la real. O infirmitate a limitei care atrage după sine **egoismul, minciuna, cameleonismul – tot atâtea arme de reuşită în ''comedia cea de obşte''**.* [387]

*

Ca geniu poetic, Eminescu n-a fost receptat în toată grandoarea viziunii sale (nici n-a existat atunci posibilitatea), ci a trezit un viu interes fiindcă opera lui rezona cu o anume convenţionalitate romantică. Propriu-zis, gloria lui imediată s-a mulat pe modelul mitic al geniului ca formă de nebunie superioară, mitul geniului izolat şi neînţeles (mit pe care, di variate motive, cum ar fi cel al propriei popularităţi, l-a impus Titu Maiorescu, cel care împreună cu Grigore Ventura şi alţii s-au vândut, direct sau indirect masoneriei - n.a.). Nu e o

386 Ibidem, pp.69-71.
387 Ibidem, pp.72-74.

simplă coincidenţă că această glorie a-nceput să crească după 1883, înlesnită deopotrivă de zgomotul (mediatic - n.a.) care s-a produs în jurul îmbolnăvirii poetului şi de apariţia ediţiei (trunchiate - n.a.) lui Maiorescu. Faptul a fost sesizat de Alexandru Grama în studiul său demolator din 1891, care e adevărata reacţie faţă de noutatea operei eminesciene la nivelul vechiului referenţial estetic. Întreţinerea artificială a interesului pentru mitul geniului s-a produs, simultan, cu ***o uitare a ziaristului****. S-a insinuat aici o formidabilă viclenie a istoriei secrete; în vreme ce poetul a fost ''salvat'' prin referenţialul ''nebuniei superioare'' (ca ipostază a geniului romantic), ziaristul a fost asociat cu mizeria şi vulgaritatea bolii propriu-zise(la început, diagnosticat de sifilis, apoi de demenţă - n.a.). De aici insinuarea că Ziaristica a fost scrisă ''pentru o bucată de pâine'' sau că e un produs al ''urilor'' patologice, al obsesiilor, deci al ''nebuniei inferioare''. […]*

Pentru N. Georgescu, 28 iunie nu mai coincide cu momentul îmbolnăvirii poetului, deşi e posibil ca atunci să se fi produs o criză nervoasă cu mult mai violentă decât toate celelalte anterioare (datorită măsurii luate de autorităţi de a desfiinţa societatea ***Carpaţii****, la care era preşedinte şi exilării sau arestării unor membri marcanţi - n.a.) consemnate de Slavici, Ion Russu-Şirianu, Al. Ciurcu, G. Ocăşanu etc.* ***De crize nervoase nu sunt scutiţi nici cei mai sănătoşi oameni (chiar şi creştinii - n.a.), în momente de cumpănă ale vieţii. Evenimentele din nefasta zi nu pot fi explicate exclusiv prin patologie, cum s-a făcut până azi, aceasta devenind un factor secundar, exacerbat de cu totul alte motivaţii, îngropate cu grijă şi straşnic păzite de un secol încoace. Pomenitele motivaţii sunt de ordin politic, iar nu patologic. Faptul ne obligă să restructurăm şi să redimensionăm toate informaţiile la anii blestemaţi ai poetului, dar nu numai. […] Trebuie schimbat referenţialul.*** [388]

[388] Ibidem, pp.74-76.

PARTEA A IV-A:

ORTODOXIA ESTE MODUL DE VIAȚĂ AL ROMÂNILOR

MODERN ŞI TRADIŢIONAL ÎN MODUL DE VIAŢĂ AL ROMÂNILOR PREZENŢI ÎN STRĂINĂTATE

1. INTRODUCERE. PRECIZĂRI CONCEPTUALE

Înainte de toate, sunt necesare anumite precizări legate de cei doi termeni: „modern'' şi „tradiţional''. Distincţia este utilă, cu atât mai mult cu cât sfera conceptuală a acestora este în general destul de largă şi dificil de analizat.

Din punct de vedere etimologic, va trebui să admitem că ideea sau conceptul de modern este susceptibilă de mai multe înţelesuri, dar asemănătoare: „1. Care aparţine timpului prezent sau trecutului apropiat; în pas cu progresul actual; nou, recent… 2. Care acceptă, cultivă idei, moravuri etc. noi, la modă… 3. Potrivit ultimei mode; la modă… 4. Care aparţine unei epoci posterioare antichităţii… 5. Care cultivă un rol preponderent disciplinelor umaniste… ; scriitor, artist, învăţat care aparţine perioadei de după Renaştere…'' [389]

Cât priveşte cel de-al doilea termen - tradiţional, avem iarăşi câteva sensuri: „1. Care este întemeiat pe o tradiţie, care este conform unei tradiţii: *cultură tradiţională; artă tradiţională; educaţie tradiţională;* 2. Care funcţionează potrivit unei tradiţii; care se conformează unei tradiţii: *societate tradiţională; şcoală tradiţională;* 3. Care trăieşte, acţionează potrivit regulilor fixate prin uz într-o anumită colectivitate: *ţăran tradiţional*; 4. Care este consacrat prin uz, care a intrat în obicei; obişnuit…[390]

Analizând şi alţi termeni, din familia de cuvinte a acestora, vom avea surpriza să constatăm că, de pildă, **modernismul** care într-un dicţionar mai vechi însemna: „1. Însuşirea de a fi modern, caracterul a ceea ce este modern; atitudine modernă; preferinţă (exagerată) faţă de tot ceea ce este nou, modern. 2. Curent sau tendinţă din arta şi literatura sec.XX, care neagă tradiţia şi susţine principii de creaţie noi – Din fr. modernisme.'' [391], în alt dicţionar, mai recent, este explicat astfel: „1. Preferinţă pentru tot ce este modern, nou; tendinţă, spirit de inovare (în limbă, în expresie, în artă); modernitate: *modernismul său şochează*; 2. Manifestare, atitudine preponderent sau exclusiv modernă; 3. Nume generic pentru curentele şi şcolile din sec. al XX-lea…[392]

Aceeaşi schimbare se poate remarca şi în ce priveşte termenul **moderniza**. În dicţionarul Academiei Române, acesta desemnează: „A adapta la cerinţele, la exigenţele prezentului, a face să corespundă acestor cerinţe; a înnoi. ♦ A da unui lucru un aspect modern, conform gusturilor şi cerinţelor actuale. ♦ Spec. A modifica limba unui text din trecut în conformitate cu normele limbii actuale. – Din fr. moderniser.'' Iar, în cel nou (al Ed. Litera Internaţional), înseamnă: 1. (tr.) a da unui text un caracter, un aspect modern; a modifica limba unui text actualizând-o; *editorul a modernizat limba autorului*; 2. (tr.) a adapta la realităţile prezentului; a înnoi, a face să corespundă stadiului contemporan al progresului: *investitorii străini vor moderniza uzinele*; 3. (refl.) **a adopta obiceiuri, comportamente etc. moderne; a deveni modern**: *poartă fustă mini, s-a modernizat!* [Din fr. moderniser]

---

389 Ioan Oprea; Carmen-Gabriela Pamfil; Rodica Radu; Victoria Zăstroiu, *Noul dicţionar universal al limbii române,* Ed. Litera Internaţional, Bucureşti-Chişinău, 2006, p.837.
390 Ibidem, p.1516.
391 *Dicţionarul explicativ al limbii române*, realizat de Academia Română, Ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998, p.645.
392 Ioan Oprea…, lucr.cit., ibidem.

Prin urmare, sensul termenului „modern'' (şi al familiei sale de cuvinte) tinde să se schimbe şi să fie elogiat, în timp ce „tradiţia'' şi „tradiţionalismul'' (din sfera „tradiţionalului'') capătă o conotaţie negativă. Ca argument în acest sens, pe lângă ceea ce s-a arătat mai sus, stă „definiţia'' **tradiţionalismului** din dicţionarul de tip „modern'': „1. Ataşament (exagerat) faţă de ideile, de concepţiile, de obiceiurile sau de tehnicile tradiţionale; atitudine dictată de acest ataşament; 2. Orientare social-politică şi culturală caracterizată prin supralicitarea elementelor tradiţiei ca valori în sine şi *prin respingerea noilor valori*, produse de evoluţia social-politică şi culturală. [Din fr. traditionalisme] '' [393]

La o privire mai atentă, vom remarca opoziţia tot mai evidentă între modernitate şi tradiţie, mai precis între spiritul modern (ultraprogresist, secularizat, tributar tehnicii şi ştiinţei) şi spiritul tradiţional (conservator, religios, respectând Sfânta Tradiţie).

Se poate observa, de asemenea, că termenul de „modern'' devine tot mai apropiat de cel de „civilizat'', că în limbajul uzual ele se identifică adeseori. Dar, ce înţeleg oamenii moderni prin „civilizat'' ? Dicţionarul Academiei explică: „1. Care are o cultură şi o tehnică înaintată, care a ajuns la un nivel superior de civilizaţie, la un standard de viaţă ridicat. 2. Care este manierat, politicos…''

Observaţi cât accent se pune în definiţia de mai sus pe „tehnică'' şi „standard de viaţă'', care nu pot fi, evident, decât superioare.

Despre modernitate şi „morala'' sa a nihilismului stau mărturie şi afirmaţiile de mai jos:

„Dacă istoria filosofiei, de la Socrate la Hegel, este istoria raţiunilor pe care filosoful-preot le oferă pentru a legitima supunerile, istoria pur şi simplu este cea a nihilismului progresiv, unde prin nihilism se înţelege victoria forţelor reactive şi a voinţei de a nega viaţa. Nihilismul realizat, identificat de Nietzsche cu lumea modernă, ar reprezenta „victoria categorică a sclavilor'', rezultat al voinţei negative de putere, ce triumfă „prin sustragerea forţei celuilalt''. Modernitatea, prin urmare, nu aduce decât aparent ceva nou. Ea nu ar reprezenta decât o schimbare de formă a nihilismului, înlocuirea valorilor superioare cu valorile umane, consecinţă a „morţii lui Dumnezeu'' – un eveniment „zgomotos'', dar neesenţial. ***Morala înlocuieşte acum religia, iar locul valorilor divine este luat de utilitate, progres, valorizarea istoriei****; se rămâne, prin urmare, în imperiul valorilor prestabilite, în aceeaşi „istorie a unei erori''. „Oamenii superiori'', susţine gânditorul, sunt cei ce cred că pot lua locul zeului defunct prin propriile mijloace (raţiunea). Noile valori, cele umane, care sunt fundamentate în cadrul unei culturi clădite pe principiul ştiinţei, sunt la fel de opresive ca cele vechi, valori conformiste, incapabile să tulbure ordinea stabilită. Mai mult, sunt valori care, în lipsa unei instanţe terminale, blocante, a unei valori supreme (Dumnezeu), subminează însuşi principiul valorii (cf. Gianni Vattimo). Valorile devin convertibile şi efemere, ceea ce erodează „optimismul'' omului modern.* ***Ajuns la apogeu, nihilismul e întrupat pentru Nietzsche de figura „Ultimului Om'', a omului modern, care şi-a pierdut încrederea în fundamentele valorilor.***

Modernitatea a construit sinele în jurul conştiinţei înţeleasă ca raţiune, conştiinţă care, mobilizată de „pasiunea pentru adevăr'', subordonează toate celelalte componente ale personalităţii. [394]

[393] Ioan Oprea…, lucr.cit., p.1516. Volum editat şi apărut la Bucureşti şi Chişinău, în 2006.
[394] Gabriel Troc, *Postmodernismul în antropologia culturală*, Ed. Polirom, Iaşi, 2006, pp.49-64.

2. ROMÂNII AU O SPIRITUALITATE PROPRIE ŞI TRADIŢIONALISTĂ, MARCATĂ DE ORTODOXIE

Părintele Dumitru Stăniloae şi nu puţini alţi oameni de cultură, au remarcat legătura intrinsecă dintre psihologia poporului român şi spiritualitatea lui profund creştină şi ortodoxă. Nu o singură dată s-a spus, de pildă, că noi ne-am născut ca popor creştin şi ortodox. Prin urmare, rădăcinile noastre istorice datorează mult ortodoxiei, pe care unul dintre apostolii creştinismului – Sfântul Apostol Andrei (Ocrotitorul României) i-a pus primele temelii durabile pe acest pământ binecuvântat.

Dar, să vedem ce spune părintele Stăniloae, cu referire la modul nostru de viaţă:

*

Dar poporul român însuşi nu şi-a părăsit niciodată teritoriul său. El n-a putut face aceasta, în primul rând pentru că aici s-a pomenit din vremea formei sale lingvistice şi spirituale geto-dace. Ba se poate spune că din vremi imemoriale. ***Spaţiul pe care-l locuieşte s-a imprimat în fiinţa lui.*** *El nu poartă urmele memoriei nici unui alt spaţiu. […] Eminescu a exprimat înrădăcinarea poporului român în spaţiul său prin versurile nemuritoare:* Dar noi locului ne ţinem, / Cum am fost aşa rămînem. *(în poezia Revedere - n.a.)*

Ba se poate spune că în aceste versuri este exprimată nu numai înrădăcinarea poporului român în spaţiul său, pentru că vieţuieşte în el din vremuri imemoriale, ci şi un al doilea motiv al acestei înrădăcinări: ***persistenţa poporului nostru în acest spaţiu corespunde unui anumit mod de a fi al lui.***

El stă aici, pentru că fiinţa lui s-a structurat ca o fiinţă de graniţă între Orient şi Occident. ***El nu poate deveni unilateral occidental, sau multilateral oriental. Dacă s-ar muta din acest spaţiu de graniţă, el şi-ar pierde fiinţa sa.*** *Părăsirea spaţiului acesta înseamnă pentru poporul român nu numai părăsirea unui loc străvechi, ci o pierdere a fiinţei sale.* [395]

*

Identificarea românului cu spaţiul propriu naşte în el atunci cînd e rupt de acest spaţiu, cu o intensitate deosebit de accentuată, ,,dorul'', care e pentru el o adevărată boală. Dorul lui nu se referă numai la persoane, ci şi la locul, la satul propriu. ,,Dorul'' îl cheamă continuu să se întoarcă la spaţiul său originar. ,,Mi-e dor de gardul vecinului'', scrie o romăncă emigrată în America. În multe doine româneşti, fiica îşi mustră mama că a măritat-o în alt sat. ***Numai intelectualul se rupe cu o relativă uşurinţă de satul propriu, sufletul fiindu-i luat în stăpînire de o ideologie abstractă, uniform universalistă.***

Totuşi, românii nu se simt legaţi numai de satul propriu şi de hotarul lui. Locuitorii unui sat se mişcă des în spaţiul satelor din jur, din care face parte satul lor, ca dintr-un întreg. Ei se simt că fac parte dintr-o ,,ţară'', în sensul cel mai vechi al cuvîntului: din ,,ţara Oltului'', ,,ţara Oaşului'' etc. Cînd împrejurările îi silesc să se depărteze, ei văd în ochii sufletului lor contextul ,,ţării'' lor şi se doresc după ea ca după casă în sens mai larg. [396]

*

Între Orientul afro-asiatic sau indiano-american, în care omul e torturat de spaima naturii sau e purtat de setea de a se contopi cu ea, şi Occidentul european, care pune o prăpastie între om şi natură şi tinde la nimicirea acesteia, spiritualitatea românească, moştenind o trăsătură a spiritualităţii bizantine, manifestă o relaţie de intimitate între om şi natură, care

---

[395] Păr. Dumitru Stăniloae, ***Reflecţii despre spiritualitatea poporului român***, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1992, pp.5-6.

[396] Ibidem, pp.8-9.

promovează atît umanitatea, cît şi natura. Natura e corpul şi expresia omului şi omul nu poate progresa decît menajînd şi înălţînd natura împreună cu sine.

Dar spiritualitatea românească a adaptat într-un mod propriu corespunzător poziţiei sale particulare între Orient şi Occident, această trăsătură însuşită din cultura bizantină. […]

***Dar spiritul de sinteză complexă al neamului nostru nu se explică numai din persistenţa lui din vremuri imemoriale în spaţiul de mijloc între Occident şi Orient, ci şi din îmbinarea în el a caracterului latin şi al creştinismului* ortodox.** *[…]*

Noi nu sîntem nici unilateral raţionalişti ca latinii din Occident sau ca grecii, care au influenţat latinitatea occidentală, nici unilateral mistici ca slavii sau ca popoarele asiatice şi africane de un panteism şi mai total prin religiile lor impersonaliste, ci ***unim luciditatea raţională a latinităţii personaliste, cu sentimentul de taină, prezentă în toate****, dar cu o taină luminoasă, în care se poate înainta la nesfîrşit şi care nu ne anulează ca persoane originare în sentimentul unităţii de comuniune pe care îl trăim.* [397]

*

Înregistrăm azi reacţia lui Mircea Eliade, care, sub impresia crizei tot mai acute a culturii occidentale şi a importanţei pe care o cîştigă în aprecierea Occidentului cultura de alt caracter a popoarelor afroasiatice, atrage atenţia asupra rolului de intermediere pe care-l poate avea spiritualitatea românească între marele şi inevitabilul dialog, ce se anunţă între cultura occidentală şi cultura acelor popoare, care intră masiv în arena istoriei universale.

Regretînd şi el, pe de o parte, că împrejurările istorice ne-au împiedicat să parcurgem împreună cu popoarele Occidentului drumul lor în cultură, consideră, pe de altă parte, ca un bine că **poporul nostru a păstrat o spiritualitate proprie, care ne face capabil de o intermediere în dialogul cultural mondial ce se anunţă**. […]

Se poate spune că umanismul occidental, medieval şi modern, nu e umanismul care dezvoltă şi cultivă armonios toate puterile omului în aşa fel ca să slujească bunei şi armonioasei convieţuiri sociale.

Evul Mediu occidental a urmat perioadei de migraţie şi barbarie a unor popoare care au fost încadrate în imperiul roman, apoi încreştinate cu sila şi ţinute într-o rînduială exterioară prin forţa seniorilor feudali şi cavaleri, trecuţi şi ei la creştinism direct de la viaţa barbară. [398]

*

Unilateralul, oricît de interesant ar părea şi oricît de intensă ar fi plăcerea pe care o promite şi o oferă, se dovedeşte pînă la urmă simplist, monoton şi obositor, pe cînd sinteza prilejuieşte experienţe complexe, rafinate şi mereu noi. Numai cel grăbit alege atitudini parţiale, atrăgătoare la început, dar dezamăgitoare la sfîrşit. Românul prin bogata experienţă nu se lasă atras de primul impuls. El ştie care va fi rezultatul final al unei asemenea grabe. El îşi alege atitudinea privind-o în lumina ultimelor ei urmări. Deşi el spune: ,,Dă-mi, Doamne, mintea românului de pe urmă'', în aceasta nu exprimă numai faptul că românul nu vede de la început atitudinea dreaptă pe care trebuie s-o aleagă, ci şi faptul că românul a învăţat mult din contemplarea rezultatului final al atitudinilor sale.

Echilibrul românesc nu e un echilibru al mediocrităţii. Chiar dacă soluţia aleasă pare cea mai simplă, cea mai puţin spectaculoasă, simplitatea aceasta cuprinde în ea cumpăna între luarea în considerare a o mulţime de posibilităţi. […] Românul consideră că echilibrul constituie normalitatea existenţei. Lipsa de echilibru, purtînd existenţa din extremă în extremă, e păgubitoare acesteia; manifestările neechilibrate sînt bolnăvicioase şi producătoare de dezordine sau de boală sufletească. […]

---

[397] Ibidem, pp.12-14.
[398] Ibidem, pp.16-26.

Interferenţa lucidităţii, a mirării şi a duioşiei ilustrează poate cel mai mult decît orice natura paradoxală a sufletului românesc, sinteza sau echilibrul ce se realizează în el între Occidentul lucid şi realist şi Orientul care abordează realitatea intuitiv, prin participare şi prin trăirea indefinită a ei, cu toată fiinţa.

Românul e dotat cu o luciditate scînteietoare, tăioasă, care are oroare de neclaritate şi destramă orice ceaţă a ambiguităţilor. El vrea să înţeleagă un lucru pînă la capăt. *Dar îşi dă seama după ce a mers pînă la capătul efortului de înţelegere de limita pe care el o întîlneşte.* [399]

*

Românul rîde de greşelile altuia, dar nu-l condamnă definitiv, ci îl iartă. Nu voieşte moartea păcătosului. Are inima moale, se întoarce uşor, o vorbă bună îl îmblînzeşte; o explicare a situaţiei grele, care l-a făcut pe altul să greşească, îl înduioşează. Iartă şi pe duşmanii de care spunea mai înainte că nu-I va ierta nicodată. Noi n-am avut revoluţii sîngeroase. Caragiale îşi ironizează eroii iar aceştia se luptă între ei. În final, învinge duioşia. ,,Oameni sîntem'', e o expresie caracteristică prin care explică iertarea ce şi-o acordă. Observarea ascuţită a defectelor umane fundează, în acelaşi timp, înţelegerea neputinţelor, limitelor umane. Cunoaşterea pătrunzătoare de om, explică atît ironia, cît şi iertarea românească. […] Poporul nostru iubeşte umorul în toate împrejurările şi lipsa de umor e resimţită aproape ca un defect moral şi ca o lipsă de graţie şi de putere. […] Precizînd cele spuse mai înainte despre ironie, am putea spune că poporul nostru o foloseşte mai mult ca mijloc de demitizare a unor adversari, deci ca umor în scopul de a-şi micşora teama de ei şi de a-şi afirma superioritatea, nu ca o expresie a unei maliţiozităţi. Ironia lui este în toate aceste cazuri mai degrabă umor, deşi cel lipsit de ea poate să o simtă ca ironie. [400]

*

În dor, românul trăieşte simţirea intensă a legăturii în care se află cu cei cu care a vieţuit la un loc, cînd e depărtat de ei. Dorul e simţirea acută a absenţei acelora din orizontul său, care poartă urmele lor ce nu pot fi umplute de alţii. În dor, se trăieşte o prezenţă sui-generis a celor absenţi, se trăieşte durerea absenţei lor. […]

Dorul soţilor despărţiţi, al copiilor şi al părinţilor nu se stinge pînă nu e satisfăcut. ,,Am să mor cu dorul lui'', ,,mă duc cu dorul lui în mormînt'', spune mama care-şi dă seama că nu sînt perspective de a-şi revedea fiul înainte de moarte, afirmînd prin aceasta că dorul nu o va părăsi nici cînd va muri. Dar cînd are perspectiva de a-l mai vedea zice: ,,dorul lui mă ţine în viaţă''. Dorul soţilor care au trebuit să se depărteze unul de altul pentru o vreme nu se stingea în trecutul poporului nostru printr-un divorţ acceptat cu inimă uşoară, cum se întîmplă azi. Aceasta e o dovadă despre comuniunea adîncă care lega pe soţi în concepţia poporului nostru.

Omul occidental nu are un cuvînt pentru trăirea acestei legături, care persistă atît de puternic, chiar cînd partenerii ei sînt la distanţă. Aceasta pentru că nu are trăirea atît de intensă exprimată de acest cuvînt, întrucît, datorită individualismului său, nu realizează comuniunea adîncă pe care o trăieşte poporul român. Iar omul afro-asiatic nu are acest cuvînt, poate pentru că are sentimentul confundării cu toate, deci şi cu cei iubiţi, chiar dacă sînt la distanţă.

Tăria acestui sentiment al comuniunii care persistă chiar în condiţia depărtării spaţiale o manifestă poporul nostru în mulţimea cîntecelor de dor. Cîntecele acestea se numesc în acelaşi timp cîntece de jale, căci în dor e o tristeţe, e o jale. [401]

*

---

399 Ibidem, pp.34-60.
400 Ibidem, pp.72-76.
401 Ibidem, pp.80-86.

Omenia românească are multe sensuri; ea e prezentă în mod difuz într-o mulţime de însuşiri ale poporului român. E un nume general pentru toate relaţiile cinstite, atente, sincere, înţelegătoare, lipsite de gînduri de înşelare a semenilor. A fi om de omenie înseamnă a fi om adevărat, a fi realizat adevăratele calităţi de om. Omenia înseamnă frîna în calea tuturor pornirilor, care coboară pe cineva de la treapta de om. Omenia e graniţa între om şi animalul inconştient sau fiara. […]

Ospitalitatea este o trăsătură caracteristică unanim recunoscută a poporului român. În ea se manifestă aceeaşi deschidere spre om, aceeaşi tendinţă spre comuniune, care se manifestă în omenie şi în dor. Ospitalitatea e omenia manifestată faţă de străini. Prin ea, românul descoperă îndată umanul în străin şi-şi descoperă umanul propriu faţă de străini. […]

Contactul cu străinii, cînd aceştia nu devin periculoşi pentru existenţa lui demnă, a fost folosit de poporul român pentru dezvoltarea propriei sale umanităţi, care tinde spre dimensiuni universale.

Poate nici un alt popor nu-i atît de dornic să înveţe de la alte popoare*. Această dorinţă degenerează uneori, cînd românii se află în contact cu un singur popor străin, situat momentan în vreo anumită privinţă, pe o treaptă superioară, într-o imitaţie dizgraţioasă.* [402]

3. STUDIU COMPARATIV ÎNTRE LUMEA SATULUI ŞI LUMEA ORAŞULUI. *CONFRUNTAREA DINTRE TRADIŢIE ŞI MODERNITATE SAU ÎNTRE DOUĂ MODURI DE VIAŢĂ*

Viaţa sufletească a ţăranilor. *Evident, ţăranul are şi el aceleaşi funcţii sufleteşti ca şi orăşeanul. Şi el are instincte, emoţii, reprezentări, memorie, gândire, temperament; şi el e animat de valori spirituale şi are un orizont de viaţă. […] Instinctele, de exemplu, nu sunt la fel în cele două lumi şi, mai exact, ele nu joacă acelaşi rol în viaţa ţăranilor şi a orăşenilor. Fără îndoială – pentru a curma de la început orice posibilitate de interpretare falsă a acestor consideraţii – instinctele sunt factorul fundamental al vieţii noastre, fie că suntem de la ţară sau de la oraş, fie că suntem civilizaţi sau nu. Dar, dacă acest lucru e incontestabil, nu se poate tăgădui, totuşi, că ele au, în general, un rol mai mare la ţărani decât la orăşeni. La aceştia din urmă instinctele sunt mai deturnate, mai travestite; unele categorii de orăşeni au tins adeseori să sublimeze instinctele, să le spiritualizeze, căutând, dacă nu chiar să le înlăture cu totul, ceea ce e imposibil, să le înlocuiască, cel puţin parţial, predominarea, substituind în locul lor tendinţe şi motive mai spirituale. Să nu se uite că întreaga categorie de reprimări, pusă în lumină cu atâta lux de psihanaliză, e caracteristică citadinului, nu ruralului. Numai orăşeanul refulează, nu săteanul, pentru care a trăi conform tendinţelor sale naturale nu e nici o ruşine; dimpotrivă, aşa se cuvine.* [403]

*

Cu toată precizia mare şi – o consecinţă a acesteia – automatismele pe care le implică şi favorizează viaţa oraşului modern (în special cea profesională), ea e, totuşi, în acelaşi timp, prea mobilă, variată şi mereu cu noutăţi, ca să fie tot aşa de prielnică habitudinilor ca cea sătească. Ţăranul e, deci, mult mai mult decât citadinul, o fiinţă a obişnuinţei, un om rutinar (Comparaţia se referă mai ales la citadinul instruit, cel mai puţin instruit fiind mai aproape de comportamentul ruralului şi în această privinţă). Acest lucru ni-l confirmă şi faptul amintit

[402] Ibidem, pp.89-97.
[403] George Em. Marica, ***Studii de istoria şi sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea*** (Satul ca structură psihică şi socială), vol. 1, Ed. „Dacia'', Cluj-Napoca, 1977, pp.53-54.

*înainte că, în domeniul social, **ţăranul e determinat în cea mai mare măsură de tradiţii**. Căci tradiţiile nu sunt decât relaţii sociale cristalizate şi obiectivate, adică habitudini sociale. […]*

Desigur, şi ţăranul poate dovedi uneori o voinţă mai susţinută, dar aceasta e mai rar. Că lucrul stă aşa ne arată şi teoria şi istoria culturii. Se ştie că voluntarismul, ca atitudine şi ca concepţie de viaţă, e un produs târziu al evoluţiei umane. În Europa de Apus, el s-a afirmat mai pregnant numai începând din secolul al XVIII-lea înainte. Şi cu cât tipul de civilizaţie pe care-l analizăm e mai apusean, adică mai îndepărtat de stilul de viaţă arhaic, cu atât el e mai urbanizat, cu atât voluntarismul domină mai mult înăuntrul lui. […]

*Un ultim aspect al caracterului, care mai trebuie examinat, e în legătură cu societatea, anume: cum se comportă individul faţă de semenii săi. Are el caracter, adică prezintă el anumite norme în atitudinea sa faţă de ceilalţi şi poţi prevedea conduita sa? Iată ce cred că se poate spune în această privinţă. Ţăranul e un om mai sobru şi mai aspru în relaţiile sale, tendinţă ce poate să meargă până la cruzime (Cruzimea sa e însă primitivitate, datorită lipsei unei culturi afective, nu perversiune; după cum şi egoismul său incontestabil e un egoism naiv, nu unul calculat). Dar el e un om mai deschis şi mai sincer decât orăşeanul; e închis şi suspicios numai faţă de străini (mai ales faţă de orăşeni). Ţăranul e, apoi, un om mai natural: nu pozează, nu afectează şi nu caută, în general, să-şi atribuie calităţi şi situaţii pe care nu le are. În privinţa aceasta e un om de bun simţ, nu are nimic artificial în conduita sa. Lucru imposibil, fără îndoială, şi pentru că el trăieşte într-un cerc mic. **Dar atitudinea lui autentică faţă de semeni şi faţă de viaţă în general, izvorăşte, desigur, şi dintr-o seriozitate indiscutabilă a sa, datorită condiţiilor mai grele în care trăieşte; împrejurările nu-i permit să fie un om uşuratic sau un fleac; cine trebuie să dea piept cu natura direct ca el, în fiecare moment, trebuie să fie un om dintr-o bucată (Pe urmă să nu uite că poza e o chestiune de civilizaţie).** Aceasta nu înseamnă, însă, că e un om încuiat, care nu ştie să râdă. Dimpotrivă, ţăranul nu are nimic din morga burghezului. Atitudinea lui e numai serioasă, nu grav-pretenţioasă; de aceea face cu plăcere haz dacă are ocazie. Când se întâlnesc mai mulţi şi când au timp de poveste, de exemplu în călătorii, e o adevărată sărbătoare să constaţi ce plini de umor sunt sătenii, ironizând foarte dibaci şi fără să fie răutăcioşi, fie persoane absente, fie chiar pe cele prezente. Veselia continuă, apoi, de multe ori prin cântece, ceea ce scoate poate şi mai bine în evidenţă tinereţea lor sufletească. Pentru aceste motive, socotesc că e o mare eroare să se zică că ţăranul e un om bătrân. Strâns legat de cele spuse mai înainte, ţăranul e mai spontan şi mai simplu în manierele sale, lucru ce a făcut să se spună că e un om naiv, afirmaţie, fără îndoială, greu de susţinut.* [404]

*

Personalitatea ţăranului, ca a oricărui om mai nediferenţiat, nu-i o personalitate complexă, dimpotrivă, e o personalitate simplă, un om deschis fără ocolişuri sau inhibiţii, nu cunoaşte nimic din complicaţiile psihologice ale omului modern sau cel puţin din dezvoltările speciale şi unilaterale ce se întâlnesc şi în celelalte civilizaţii majore, cum e omul interiorizat, misticul sau ascetul etc. Ţăranul e pentru aceasta un om prea al pământului, al realităţii. Dar pluralismul său nu e materialism sau egoism neînfrânat. În orice caz, egoismul său incontestabil e, cum am mai spus-o, naiv, spontan, nu calculat. E un extrovertit, cum se zice astăzi, adică o fiinţă a cărei tendinţe sunt îndreptate în afară, care caută să activeze în lumea aceasta concretă. Thomas şi Znaniecki vorbesc chiar de natura eminamente practică a ţăranului, atrăgând atenţia că şi viaţa sa estetică şi intelectuală ar avea în mod genuin un caracter practic. Şi, într-adevăr, dacă prin aceasta se înţelege orientarea realistă a ţăranului, cei doi autori au dreptate; cum ne arată şi faptul că ţăranul nu se încurcă cu teoretizări, pe care le dispreţuieşte ca lucruri inutile şi cum ne arată, în general, lipsa lui de înţelegere pentru gratuit, în afară de petreceri şi

---

[404] Ibidem, pp.55-70.

podoabă. Desigur, ţăranul are un gust deosebit pentru împodobire (a îmbrăcămintei, a casei, a uneltelor), însă această activitate e legată de senzorial şi concret, chiar dacă nu e ceva practic, *e ceva în folosul indirect al vieţii; în orice caz, nu e o activitate dezinteresată, un ideal sau o valoare spirituală, lucru ce se întâlneşte la ţară numai în cazul religiei.* [405]

*

Viaţa spirituală a ţăranilor.** […] Iată de ce încep această parte cu expunerea religiozităţii ţărăneşti, cu atât mai mult cu cât religia e forma de spiritualitate cea mai importantă la rurali şi, în general, la populaţiile pre-citadine. Ce bogăţie de folclor religios se întâlneşte şi astăzi la sat, cu greu îşi poate închipui un citadin obişnuit. Înainte vreme, credinţa a fost o necesitate inexorabilă, nu numai pentru primitivi şi rurali, dar şi pentru civilizaţi şi pentru citadini. Numai de 150 de ani încoace, aceştia din urmă au început să devină mai indiferenţi faţă* de religie, ceea ce nu s-*a întâmplat la ţărani. Spre deosebire de orăşeni, ea continuă să joace şi astăzi la ei un rol însemnat, după cum ne arată frecventarea mai asiduă a bisericilor la ţară, respectul mult mai mare pe care-l au faţă de preot şi după cum ne arată şi sacrificiile neobişnuite pe care le fac şi astăzi sătenii – comparativ cu orăşenii –* pentru Casa Domnului, *dar mai ales cum ne arată invocarea divinităţii în toate actele deosebite ale vieţii lor, adică a sprijinului ei.* Ce face omul nu *e nici după concepţia ţăranului chiar de tot neînsemnat, dar* ***esenţialul e ce vrea Dumnezeu**. Căci nu numai că Dumnezeu poate orice, de exemplu, El poate să înfrângă legile naturii, făcând minuni –* aceasta n-*ar fi încă totul, căci aşa ceva pot face într-o* oarecare *măsură, după ţărani, şi diferitele spirite bune sau rele -, dar el e în ultimă analiză temeiul şi stăpânul acestei lumi. Ordinea cosmică e, deci, dependentă de orientarea divină, însă nu numai ordinea naturală depinde de cea divină, dar şi cea socială e oarecum expresia voinţei* lui Dumnezeu*. Avem aici o altă rădăcină a stabilităţii şi continuităţii atât de puternice a vieţii sociale săteşti – alături de determinaţia mai puternică a naturii amintită mai înainte –* într-un *cuvânt: a conservatorismului ţăranil*or. ***Căci a încerca să schimbi ordinea socială înseamnă, cum am relevat înainte, a te abate de la ordinea aşa cum a lăsat-o Dumnezeu, de la început pentru totdeauna.** […] **Dacă omul are noroc, adică dacă Dumnezeu vrea ca el, atunci el va reuşi; dacă nu, oricât s-ar strădui, el n-ajunge la nimic. De aceea, ţăranul nu se îndoieşte de Dumnezeu – spre deosebire de citadin – oricâte nenorociri ar da peste el. [406]

*

Cauzele acestei credinţe mai puternice, mai indiscutabile a ţăranului trebuie căutate, în primul rând, *în dependenţa lui mai mare de natură, al cărei curs nu poate fi prezis sau controlat, în aşa măsură, cum e cazul factorilor umani; mai ales cu mijloacele primitive şi reduse de care dispune el. Aşa trebuie explicată – cel puţin parţial – şi* **ireligiozitatea *tot mai accentuată a omului modern: prin faptul că el depinde direct tot mai puţin de natură şi tot mai mult de civilizaţie, cu ajutorul căreia el stăpâneşte într-o bună măsură şi natura**. […]*

O a doua cauză hotărâtoare a religiozităţii – în medie *– mai intensivă la ţară, trebuie căutată în puternica dominaţie a spiritului colectiv. Or, credinţa, mai ales la ţărani, e o chestiune colectivă şi tradiţională –* poate chiar miezul acestei lumi *– şi trebuie, deci, păstrată ca atare. Ţăranul, atrage atenţia foarte bine Gunther, se orientează mai puţin după poruncile lui Dumnezeu sau după conştiinţa sa, cât după ceea ce fac alţii şi după cum au făcut înaintaşii, adică după obicei. De aici şi ortodoxia lui mai mare (Evident, nu numai obiceiul susţine la ţară religia, ci şi invers). Schimbările religioase, atrag atenţia Sorokin, Zimmerman şi Galpin, au loc mai întâi la oraşe, ele ajungând mult mai târziu în mediul rural, unde nu le vom regăsi nici în acelaşi număr şi nici trăite cu aceeaşi forţă ca în locul lor de origine. Astfel că există totdeauna mari diferenţe între atitudinea religioasă a urbanilor şi a ruralilor (care au fost mai accentuate*

405 Ibidem, pp.74-75.
406 Ibidem, pp.82-84.

*în epocile de răsturnare şi frământare religioasă). Că ţăranul nu e un individualist în materie de credinţă – ca de altfel în toate domeniile – ne arată şi importanţa pe care o are, în această privinţă, biserica ca instituţie. Pentru el, fără îndoială, religia e intim legată de biserică. Din cauza acestui caracter social al religiozităţii sale, **orice îndepărtare de biserică înseamnă şi o slăbire a legăturilor sale cu comunitatea**.* [407]

*

***Moralitatea.** […] Un lucru care trebuie accentuat, pentru că se mai întâlnesc şi acum, în această privinţă, anumite idei false. În special, înainte de vreme se credea că, cu cât omul e mai puţin ,,civilizat'' (în sensul modern al cuvântului), cu atât el e mai bestial, adică mai imoral. Şi astăzi mai există încă, în anumite cercuri citadine, prejudecata despre imoralitatea ţăranilor. Că lucrurile nu stau aşa, ne artă în mod pregnant mai ales statistica comparativă a delicvenţei. Nu numai că ruralii nu se remarcă prin mai multe delicte decât citadinii, dimpotrivă, coeficientul de delicte e mult mai mare decât la oraş, dar delictul rural e mai direct, mai impulsiv, mai puţin subversiv, nu pe la spate, ca la oraş; unde delicvenţa se caracterizează prin mai multă strategie, înşelătorie, plan, minciună, cum subliniază foarte just Sorokin, Zimmerman şi Galpin. Aceşti autori socotesc că delicvenţa mai mare a oraşului nu se datorează nici stării economice, care nu e mai rea aici ca la ţară, şi nici insuficienţei instrucţiei, analfabetismul e doar mai răspândit printre săteni, ci următoarelor cauze: slăbiciunii familiei urbane, eterogenităţii, mobilităţii şi densităţii mai mari, interacţiunii sociale mai intensive, mai complexe şi mai extinse a populaţiei urbane; apoi **oraşul ar fi locul unde înfloresc: scepticismul, cinismul, intelectualismul; aici se găsesc localurile ce încurajează viciul, ca şi cinematograful şi literatura criminală; tot aici delicvenţii au posibilitatea de a se ascunde mai bine**.*

Personal cred că toate aceste cauze s-ar putea rezuma la două mai însemnate. Prima e controlul mai mare pe care-l exercită comunitatea la sat (familia, vecinii, opinia publică etc.), chiar şi astăzi, cu toată urbanizarea, ce a adus o slăbire a lui, datorită intervenţiei şi amestecului tot mai insistent al statului. Se ştie că oraşul, din cauza mărimii, eterogenităţii sale etc., exercită un control mai redus asupra cetăţenilor săi (la nivel spiritual şi comportamental, doar, pentru că, de pildă, aducându-i pe ţărani la bloc, comuniştii au dorit supravegherea şi manipularea mai uşoară a lor - n.a.). De aici numărul mai mare al delicvenţilor săi, îndeosebi în clasele de jos, mai puţin controlate decât restul populaţiei; fiindcă acestea dau procentul mare de delicvenţi: la oraş, clasele de sus se disting, dimpotrivă, printr-un coeficient mai redus chiar decât ruralii. Deci, nu oraşul ca atare, ci anumite împrejurări – ce apar mai des aici, dar nu sunt legate în mod absolut necesar de fenomenul urban – determină o delicvenţă mai mare în sânul lui, faţă de ţară. Se poate chiar spune că, dacă pe anumite laturi oraşul e mai imoral decât satul, pe alte laturi e superior (cum ar fi cultura politică, în vederea alegerilor - n.a.); în orice caz, oraşul, pe lângă că e locul unde se fac atâtea fărădelegi, e şi locul unde se fac atâtea fapte bune, unde înfloreşte uneori o moralitate foarte sublimată şi dezinteresată, o caritate care nu ţine seama de persoane sau de gradul lor de vină, ea îndreptându-se până şi spre exemplare extrem de decăzute şi anonime. Şi pe această latură, oraşul e mai diferenţiat; în el se găsesc criminalii cei mai înfricoşători, epavele şi ruinele morale citadine, ca şi exemplarele morale cele mai ridicate.

A doua cauză principală a numărului mai scăzut de delicvenţi, la ţară, e persistenţa mai mare a credinţelor religioase aici, de care sunt legate moravurile şi diferitele comandamente săteşti relativ la ceea ce e bine şi rău. [408]

*

[407] Ibidem, pp.84-85.
[408] Ibidem, pp.95-98.

Dar, prin aceste ultime consideraţii, atingem un alt fundament al acţiunii sale de toate zilele, cel de ordin pragmatic. Să nu se uite că ţăranul e un om mai natural, cu instincte puternice, nesublimate, nu o fiinţă detaşată de pământ. De aici şi neputinţa religiei de a impune cu totul comandamentele ei în viaţa lui. Omul nostru se poartă bine cu ceilalţi de teama lui Dumnezeu şi de gura lumii, dar şi pentru că ştie că are nevoie de ei (inclusiv la anumite festivităţi, muncile câmpului etc.). În orice caz, nu dezinteresarea, cum am mai relevat, constituie temeiul acţiunii sale morale, ci reciprocitatea: el ajută pentru că ştie că va avea la rândul său nevoie şi aşteaptă, bineînţeles, sprijin în caz de necesitate. Însuşi raportul său cu Dumnezeu – s-a remarcat – are la bază reciprocitatea (de o parte fapte bune şi practică religioasă, de cealaltă parte ajutor). Când acest element practic nu funcţionează, frâna divină şi nici chiar cea socială nu ajung deseori să corecteze lipsa de simpatie morală a ţăranului, cum ne arată şi felul cum se comportă el cu cei care nu-i mai sunt trebuincioşi: bătrânii, infirmii. În special astăzi, când au dispărut multe din vechile comandamente ale stilului de viaţă patriarhal, ruralul lasă de dorit. Dar cred că niciodată moralismul, adică dominaţia necontestată în viaţă a principiilor morale, n-a fost caracteristică vieţii ţărăneşti, pentru că aşa ceva presupune o înaltă şi unilaterală cultură etică.

Într-adevăr, în zilele noastre, deficienţele etosului sătesc, mai ales cu disoluţia moralei sociale tradiţionale, se resimt tot mai mult. *[...] Ţăranul nu ştie ce e rafinamentul sexului (necesar oare?! –n.a.), al hranei sau al celorlalte simţuri.*

Dar această primitivitate (? - n.a.) mai mare a simţurilor şi a felului în care ele sunt satisfăcute nu înseamnă, totuşi, repet, că el e un pervertit sau un hedonist. Dominaţia normelor sociale împiedică afirmarea lor nestăpânită. Astfel, tendinţa sexuală e încadrată foarte devreme în instituţia bine organizată a familiei săteşti. Cea de achiziţie a limitată de normele sociale respective (care opresc exploatarea, uzurparea etc.), ca şi de condiţiile precare de viaţă în care trăieşte şi de randamentul redus al muncii dale, astfel că un ţăran cu greu poate să huzurească sau să se îmbogăţească. [409]

*

Dimpotrivă, orgiile şi patimile apar la oameni mai diferenţiaţi, acolo unde constrângerile sociale nu mai au priză, în epocile rafinate şi individualiste. În viaţa la ţară nu există, deci, loc nici pentru lascivi şi nici pentru opulenţă. Şi nu numai că ţăranul nu e, şi nu poate fi, un om bogat, dar el fiind o fiinţă mai primitivă (? - n.a.), mai simplă, mai nespecializată, nu e nici un om însufleţit de o concepţie mamonistă de viaţă, cum e de atâtea ori burgezul. Nu e homo oeconomicus*; altfel spus, economicul nu se găseşte la el în cultură pură. O indicaţie, în acest sens, o poate constitui faptul că delictele cele mai numeroase împotriva bunurilor sunt la oraş, nu la ţară (e drept însă, pe de altă parte, că aici sunt şi averile cele mari, oamenii cei mai săraci şi tot aici se găsesc şi indivizii cei mai dezintegraţi sufleteşte). [...] Nu i-a intrat nici acum în sânge spiritul de economie, cum se vede foarte bine din faptul că, atunci când e la altul, ţăranul risipeşte sau nu calculează deloc. Dacă economiseşte la el, o face fiindcă nu prea are sau pentru a-şi putea procura bunul la care năzuieşte el cel mai mult astăzi. Care e aceasta? Răspunsul e absolut unanim: pământul. E drept, pe acesta îl doreşte (uneori - n.a.) cu o pasiune sălbatică, aproape neomenoasă. Pentru pământ nu se dă, uneori, înapoi nici de la crimă sau fărădelegi; în orice caz, pentru el îşi încarcă de multe ori sufletul. Dar să nu se uite însă că pământul e dintre bunuri cel mai puţin economic, altfel spus, un bun de care omul se leagă şi se poate simţi legat nu numai pentru valoarea lui economică (ca sursă de existenţă), ci şi pentru o serie de alte considerente absolut neutilitare: el poate fi vatra strămoşilor, locul copilăriei şi al copiilor săi; posesia lui dă apoi ţăanului conştiinţa independenţei şi a demnităţii de proprietar, convingerea*

---

[409] Ibidem, pp.100-105.

că prin aceasta el e cineva, având un anumit rost şi loc în spaţiul social, spre deosebire de ţigani sau venetici. […] ***În concluzie, ţăranul nu e nici un materialist, dar nici un spiritualist****; poate tocmai în acest echilibru – în care, desigur, materia atârnă ceva mai greu – rezidă secretul succesului şi al persistenţei sale. […] Dacă e vorba de a-l caracteriza printr-o formulă, se poate spune despre el – cum am mai relevat – că e un naturalist, în sensul că el e un om natural (adică neprefăcut şi artificial - n.a.). Nu dispreţuieşte de loc bunurile, nu e un ascet (desigur, nu pot fi toţi călugări - n.a.). Dar nu face prea mare efort ca să le aibă şi mai ales nu ştie cum să parvină la ele. (Ceea ce dovedeşte încă o dată că nu e materialist - n.a.).* [410]

*

Dar nu numai că ţăranul se desprinde mai greu de comunitatea sa, dar el i se opune mult mai rar. El are un mai puternic simţ de ,,noi''. Şi zice mai des ,,noi'' decât citadinii. Ceea ce înseamnă că, ***la ţară, nu individul e măsura lucrurilor, - individualismul şi libertatea individuală sunt ceva străin lumii săteşti, fiind opera oraşului – ci complexul suprapersonal din care face parte el****. […] În general, viaţa rurală, cu toată primitivitatea (simplitatea - n.a.) ţăranului, e mai paşnică; se întâlnesc aici mai puţine fricţiuni, conflicte şi răsturnări sociale. Pe când atmosfera urbană e mai tumultuoasă şi mai agitată, de aceea şi orăşeanul – după cum prea bine se poate constata la tot pasul – e mai irascibil şi mai nervos. Această situaţie paradoxală se datorează dominaţiei mai puternice amintite a spiritului social, colectivismului (comuniunii - n.a.) mai mare ce caracterizează civilizaţia rurală.*

Dacă, deci, viaţa la ţară decurge mai liniştit, aceasta îşi are explicaţia nu în faptul, cum spune Gunther, că săteanul e un om ca atare, mai măsurat şi mai stăpânit, ci în împrejurarea – subliniată mereu de Thomas şi Znaniecki – că ,,ţăranul e membru permanent al unei comunităţi stabile, întreaga sa situaţie e cunoscută social şi viaţa sa e determinată social; ***el simte în spatele lui sancţiunea grupului şi se ştie în acord perfect cu autoritatea tradiţiei****''. Adică viaţa sătească se petrece între cunoscuţi şi e dominată în mai mare măsură de norme colective, care sunt – comparativ – mai numeroase şi reglează mult mai mult viaţa de toate zilele şi raporturile interindividuale; de aceea, s-a putut spune că comportamentul său are un caracter mai ritualizat, mai ceremonial, aproape sărbătoresc (Gunther). În schimb, dominaţia mai puţin incontestabilă a spiritului social şi prezenţa relativ mai accentuată a individualismului – care, în mod fatal, implică şi interese mai diferite – fac ca citadinul, cu toată capacitatea lui psihică de inhibiţie mai mare, datorită dezvoltării amorului propriu (apoi invidiei, geloziei, resentimentului, ambiţiei etc.) şi, în general, cultului personalităţii, să aibă reacţii mult mai nestăpânite, aşa că* ***oraşul e locul unde înfloresc neînţelegerile, patimile, conflictele de tot felul, apoi infracţiunile şi delictele****. Comportamentul ţăranului e, deci, mai controlat decât al urbanului; de aceea şi conformismul social e mai mare la ţară decât la oraş.* [411]

*

Dominarea tradiţiei. *Într-adevăr, dacă spiritul social are o importanţă mai mare la sat decât la oraş, aceasta se explică şi prin existenţa şi mai ales prin dominaţia necontestată a tradiţiei. Oricât ar fi ţăranul de egoist, comunitatea nu-i permite să violeze prea mult tradiţia.* ***Adică dacă presiunea socială e mai puternică şi mai eficientă la sat, aceasta se datorează împrejurării că nu e vorba numai de colectivul actual, ci şi de cel istoric, de lanţul continuu de antecedenţi şi strămoşi. Tradiţia dă prestigiu şi forţă opiniei publice.*** *[…] Dominaţia tradiţiei explică aversiunea ţăranului faţă de inovaţie şi progres (mai degrabă prudenţa lui - n.a.), - e fundamentul oricărei ordini statice – apoi simplitatea şi omogenitatea mai mare a vieţii rurale. […] Căci* ***conflictele sunt numeroase şi acute acolo unde există schimbare socială şi mai ales schimbare rapidă****.*

[410] Ibidem, pp.106-109.
[411] Ibidem, pp.121-122.

Neraţionalismul. *Această puternică determinaţie a tradiţiei la ţară ne apropie de o altă caracteristică esenţială a lumii rurale: neraţionalismul ei. […] Dacă ţăranul, deşi nu e mai neinteligent şi nu are o capacitate de gândire mai redusă decât citadinul, e, totuşi, o fiinţă mai puţin raţională decât ultimul, aceasta se datorează faptului că raţiunea (intelectul, reflexia critică) nu ocupă, la el, locul pe care-l are ea în viaţa orăşeanului, din cauză că* ***ţăranul e o fiinţă mai instinctivă, mai emotivă şi mai intuitivă****. Intervin, deci, o serie de factori, care contracarează influenţa raţiunii. Pe când la orăşean, dat fiindcă e, comparativ, mai puţin instinctiv şi mai puţin emotiv, că fantezia sa e mai controlată, în toate domeniile unde se exercită, că capacitatea sa de abstracţie e mai dezvoltată,* ***intelectul are o importanţă mai mare în viaţa lui*** *şi, în general, în stilul de viaţă urban; importanţă care poate merge chiar, în unele cazuri, până la preponderenţă şi chiar la o dezvoltare unilaterală în detrimentul celorlalte laturi sufleteşti. […] Neraţionalismul mai mare al ţăranului – în comparaţie cu orăşeanul – ni-l mai arată însăşi dominaţia amintită, în viaţa lui, a tradiţiei, ce înseamnă un comportament rutinar, nemotivat, sau, în cel mai bun caz, motivat mitologic, adică neraţional. […] În general, ţăranul nici nu are nevoia noastră de cunoaştere, el ştie, comparativ, relativ multe despre mediul său imediat – social sau natural – dar acestea le află pe nesimţite, fără să vrea; ştiinţa lui nu iese dintr-o dorinţă de a fi informat cât mai mult şi cât mai bine. Explicaţia pe care o are el asupra universului face parte integrantă din religie; de asemenea şi filosofia sa, sedimentată în proverbe şi zicători, nu poate fi desfăcută de credinţă.* [412]

4. GLOBALIZAREA SAU ATENTATUL ASUPRA FAMILIEI ŞI MODULUI DE VIAŢĂ TRADIŢIONAL (CREŞTIN-ORTODOX)!
ROMÂNII CARE LUCREAZĂ ÎN STRĂINĂTATE, NU VIN NUMAI CU BANI…

Punctul de plecare al lucrării de faţă dovedeşte că ***trăim o dezintegrare socială şi ecologică accelerată în aproape fiecare ţară a lumii, aşa cum o relevă creşterea sărăciei, şomajului, inechităţii, criminalităţii, destrămării familiilor şi a deteriorării mediului înconjurător****. Aceste probleme provin în parte dintr-o creştere de cinci ori a producţiei economice începând din 1950, care a sporit solicitările umane asupra ecosistemului dincolo de limita la care planeta ne poate întreţine. Urmărirea continuă a creşterii economice, ca principiu de organizare a politicii publice, accelerează prăbuşirea capacităţilor de regenerare a ecosistemului şi a structurii sociale care stau la baza comunităţii umane. În acelaşi timp, ea intensifică competiţia pentru resurse între bogaţi şi săraci, competiţie pe care săracii o pierd în mod invariabil. Guvernele par absolut incapabile să facă faţă acestei situaţii, iar frustrarea opiniei publice se transformă în furie. Este mai mult decât un eşec al birocraţiilor guvernamentale. Este o criză de guvernare, născută din convergenţa forţelor ideologice, politice şi tehnologice aflate în spatele unui proces de globalizare economică, ce transferă puterea din mâinile guvernelor responsabile pentru binele public, în cele ale* ***câtorva corporaţii şi instituţii financiare****, mânate de un singur imperativ, căutarea profitului financiar pe termen scurt. Aceasta a dus la concentrarea unei masive puteri economice şi politice în mâinile unei elite formate din* ***câteva persoane****, a căror parte absolută din produsele unor rezerve tot mai reduse*

[412] Ibidem, pp.125-128.

de bogăţie naturală continuă să crească într-un ritm susţinut, asigurându-se astfel încă o dată de faptul că sistemul funcţionează perfect.[413]

*

Atât în ţările bogate, cât şi în cele sărace, pe măsură ce se intensifică concurenţa pentru resurse naturale, spaţiu şi depozitarea reziduurilor, acei oameni care s-au întreţinut din agricultură şi pescuit la scară mică, precum şi din alte activităţi productive bazate pe resurse naturale descoperă că acestea le sunt luate pentru a servi câtorva, iar ei sunt lăsaţi să se descurce singuri. Cei fără putere economică se trezesc că împrejurimile lor devin locurile favorite ale depozitării reziduurilor sau ale furnalelor poluante. ***Micii producători, ca şi fermierii şi meseriaşii, odinioară coloana vertebrală a comunităţilor sărace dar stabile, sunt dezrădăcinaţi şi transformaţi în forţă de muncă flotantă, fără ţară, separaţi de familiile şi locurile lor natale.*** *Sute de mii de copii, mulţi fără familie, îşi câştigă existenţa din cerşit, din furturi, căutând prin gunoaie, din prostituţie şi făcând munci de ocazie pe străzile marilor oraşe din Asia, Africa şi America Latină (astăzi cifra e cu mult mai mare). S-a estimat că există 500.000 de prostituaţi minori numai în Thailanda, Sri Lanka şi Filipine. Tot mai multe milioane de persoane îşi părăsesc familiile şi căminele în căutarea unei şanse şi a unor mijloace de supravieţuire. Adăugându-se la cele 25 până la 30 milioane de persoane care muncesc în afara ţării lor ca imigranţi legali, se estimează că există între 20 şi 40 de milioane de muncitori imigranţi clandestini, refugiaţi economici* ***fără drepturi legale şi cu prea puţin acces la serviciile de bază****. Unii dintre ei, în special femeile, sunt ţinuţi în izolare şi supuşi unor forme neruşinate de abuz psihologic, fizic şi sexual (cifrele sunt din 1995, astăzi sunt desigur mult mai mari - n.a.).* [414]

*

Când instituţiile financiare conduc lumea, probabil că este inevitabil ca interesele banilor să capete preponderenţă asupra celor umane. Ceea ce trăim ar putea fi cel mai bine descris ca un caz în care ***banii colonizează viaţa****. [...]*

Antropologul Helena Norberg-Hodge este o excepţie. Ea a avut privilegiul să cunoască viaţa satelor tradiţionale din Ladakh, o regiune transhimalaiană din Caşmir, India, când zona a fost prima oară deschisă străinilor cu aproximativ 20 de ani în urmă. [...]

«În Ladakh-ul tradiţional să legi fericirea de venituri sau posesiuni ar fi fost de neconceput. ***Un respect adânc înrădăcinat pentru nevoile umane fundamentale ale celuilalt*** *şi* ***o acceptare a limitărilor naturale ale mediului înconjurător*** *ferea poporul Ladakhi de a* ***confunda valorile****. Fericirea era pur şi simplu trăită. Cu toate că nu duceau o viaţă uşoară potrivit standardelor occidentale, oamenii îşi satisfăceau necesităţile lor fundamentale, fizice, sociale, spirituale şi creative în siguranţa oferită de o comunitate plină de solicitudine şi caritabilă şi o economie agrară abundentă care le asigura subzistenţa. Trăiau cu o vizibilă bucurie».*

Norberg-Hodge a făcut vizite regulate în regiune, observând şi consemnând schimbările ulterioare pe măsură ce ***amestecul dezvoltării înţelese în stil occidental a «creat un gol în vieţile oamenilor, o inferioritate în percepţiile lor de sine şi o lăcomie pentru bogăţiile lor materiale»****. Colonizarea contemporană a regiunii Ladakh s-a desfăşurat printr-o penetrare combinată a turiştilor occidentali, a mass-mediei, a modelelor educaţionale şi a tehnologiei. «Un turist occidental poate cheltui mai mult într-o zi decât ar putea cheltui o familie Ladakhi într-un an. Văzând acest lucru, ei se simt dintr-o dată săraci. Noua comparaţie creează o prăpastie care nu existase până atunci, pentru că în tradiţia Ladakhi oamenii nu aveau nevoie*

---

413 David C. Korten, ***Corporaţiile conduc lumea. Raport asupra marii finanţe internaţionale: FMI, Banca Mondială, BERD, PHARE, G7***, Ed. Antet, Oradea, 1995, pp.116-117.
414 Ibidem, pp.

de bani pentru a duce o viaţă prosperă şi mulţumitoare. Societatea Ladakhi se baza pe cooperare şi ajutor reciproc. [415]

*

*Ulterior, „efortul guvernului indian de a industrializa regiunea Ladakh a determinat bărbaţii să-şi părăsească familiile din regiunile rurale ca **să devină salariaţi la oraş**. Deoarece lumea contemporană îi recunoaşte numai pe salariaţi ca membri «productivi» ai societăţii, gospodinele, ţăranii tradiţionali şi bătrânii ajung să fie brusc caracterizaţi ca «neproductivi», într-un contrast deplin cu rolurile în tradiţia Ladakh. **Slăbirea legăturilor familiale şi comunitare sporeşte insecuritatea individuală care, la rândul său, contribuie la o foame pentru simbolurile statului material.**» […] Una dintre dificultăţile majore căreia trebuia să-i facă faţă administratorii coloniali era de a-i forţa pe cei care-şi câştigau existenţa lucrându-şi propriile pământuri şi zone comune să renunţe la terenurile lor şi să lucreze la dezvoltarea plantaţiilor. Aceasta însemna să devină dependenţi de o economie a banilor astfel încât resursele, munca şi consumul lor să poată aduce profit coloniştilor. O primă măsură era de obicei, aceea ca pământurile «necultivate», care erau în general pământuri comune, să fie declarate ca fiind proprietatea administraţiei coloniale. […] În multe state colonizate, introducerea impozitelor care pot fi achitate numai în numerar a constituit un mijloc de forţare a oamenilor să intre în economia lichidităţilor…”* [416]

*

*Colonialismul clasic s-a încheiat după cel de-al doilea război mondial şi noul colonialism corporatist l-a înlocuit prin **ajutoarele pentru străinătate, investiţii şi comerţ.** […] Creşterea economică s-a pătruns de o semnificaţie mistică, devenind elixirul eliberării. […]*

*Nimeni nu se bucură în faţa perspectivei unei vieţi într-o lume a sistemelor ecologice şi sociale, care se apropie de colaps. Totuşi, continuăm să primejduim civilizaţia umană şi chiar supravieţuirea speciei noastre, numai ca să permitem unui milion şi ceva de oameni să acumuleze bani peste nevoile lor reale. Continuăm să înaintăm cu îndrăzneală într-o direcţie în care nimeni nu vrea să meargă (dacă ar şti direcţia). Ajungem acum să înţelegem că **globalizarea economică s-a efectuat la un preţ mult prea mare**.*

*În numele modernităţii, creăm societăţi disfuncţionale care cultivă în orice împrejurare comportamente patologice, cum ar fi violenţa, concurenţa extremă, sinuciderile, abuzul de droguri, lăcomia şi degradarea mediului înconjurător. Asemenea conduită constituie o consecinţă inevitabilă, atunci când o societate nu reuşeşte să satisfacă nevoile membrilor săi pentru relaţii sociale ca încrederea, afecţiunea şi un ţel împărtăşit şi respectat de toată lumea. […] Întreita criză a sărăciei crescânde, distrugerii mediului înconjurător şi **dezintegrării sociale** este o manifestare a acestei disfuncţii. Nebunia colectivă de a urma politici care adâncesc disfuncţiile nu este inevitabilă. Ideea potrivit căreia suntem prinşi ca-ntr-un cleşte de forţe istorice de neînfrânt şi a imperfecţiunilor umane inerente faţă de care nu avem altă alegere decât resemnarea este o minciună sfruntată. […]*

*Ar fi cazul să înţelegem că „globalizarea economică este promovată prin anumite opţiuni conştiente ale celor care văd lumea prin interesul corporatist. **Există alternativă umană şi cei care văd lumea prin prisma interesului uman au dreptul şi puterea de a alege. Societăţile sănătoase depind de comunităţi locale sănătoase, cu autoritate, care cultivă relaţiile de compasiune între oameni şi ne ajută să ne legăm de un petic al planetei vii, cu care vieţile noastre se întrepătrund. Asemenea societăţi trebuie construite prin acţiune la nivel local, de la o gospodărie la alta şi de la o comunitate la alta.***

---

[415] Ibidem, pp.285-288.
[416] Ibidem, pp.288-290.

Totuşi, am creat un context instituţional şi cultural care privează localul de autoritate şi face ca o asemenea acţiune să fie dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Ca să corectăm această profundă disfuncţionalitate ***trebuie să îndepărtăm iluziile transei noastre culturale colective****. Să recuperăm puterea cedată unor instituţii ratate, să ne asumăm responsabilitatea pentru vieţile noastre şi să refacem structura fundamentului constituit din familie şi comunităţile grijulii, să creăm locuri pentru oameni.”* [417]

*

Pornind de la cele spuse de dr. Korten, fost înalt funcţionar într-o agenţie internaţională de dezvoltare, deci care a cunoscut din interior ceea ce se întâmpla (inclusiv interesele americane în zona respectivă), trebuie să analizăm noi înşine acest fenomen al imigrării forţei de muncă din România şi emigrarea unor familii româneşti în Occidentul secularizat, fenomen pe care nu-l putem trece cu vederea, având în vedere fie şi numai faptul că peste două milioane de români sunt plecaţi la muncă şi o parte destul de însemnată s-a stabilit deja acolo.

Lăsând deoparte aportul financiar pe care îl aduc unii dintre ei pentru familiile şi rudele lor din ţară, implicaţiile sunt cu mult mai importante şi profunde.

În primul rând, aş considera că se înregistrează o depopulare sau o scădere demografică semnificativă, iar prin exodul unor specialişti sau tehnicieni, ne putem confrunta tot mai mult cu o nouă problemă, vizând aducerea altor persoane care să-i înlocuiască (ceea ce în unele locuri, este foarte dificil, şi există destule cazuri în acest sens, consemnate de mass-media). Credeţi oare că aducerea unor grupuri masive de străini din Est (chinezi, etc.) pentru a acoperi golurile create, va fi soluţia şi încă soluţia cea mai adecvată?

În al doilea rând, consecinţele culturale şi spirituale sunt extrem de importante, iar despre globalizarea culturală am tot vorbit în această antologie. Vreau însă să mai precizez că această acţiune organizată de oculta mondială prin miile de societăţi din întreaga lume, afectează în mod ireversibil modul de viaţă tradiţional, lovind de fapt cu putere în creştinism şi în mod special în cel autentic, şi anume cel ortodox! Mentalităţile din Occident, privind familia, relaţiile sociale (încrederea în alţi oameni, prietenia adevărată, sinceritatea, comuniunea şi comunicarea, etc.) sunt preluate astăzi de mulţi români, fără niciun fel de discernământ şi de cele mai multe ori, în mod inconştient (prin mass-media ş.a.m.d.). Ca şi în cazul alcoolicilor, această problemă nu îi priveşte doar pe ei, sunt afectaţi şi cei din jurul lor! Există români, care întrebaţi fiind despre masonerie, ei zic că-i bună…

Va trebui să conştientizăm pericolul schimbării mentalităţilor într-un sens nedorit şi greşit. Noi nu trebuie şi nu putem înlocui mentalităţile comuniste (legate de muncă, felul de a gândi, iresponsabilitate, etc.) cu altele la fel de nocive, consumeriste şi care idolatrizează „puterea banului’’ şi confortul „omului modern’’.

Nu vă pune pe gânduri faptul că tot mai multe femei românce preferă astăzi ca să nască în străinătate (pentru dobândirea cetăţeniei sau dublei cetăţenii şi alte drepturi!), să-şi boteze copiii cu prenume străine şi adesea chiar într-o nouă religie? Nu vă îngrijorează atragerea studenţilor să lucreze, pe perioade de câteva luni sau racolarea lor definitivă (în slujba unor companii), care îi va folosi chiar şi împotriva intereselor ţării de origine? V-aţi pus întrebarea de ce statele occidentale şi-au deschis porţile pentru forţa de muncă din Est (tolerînd munca la negru, în general), când şi aşa, ele aveau probleme legate de şomaj?

Fără îndoială, masoneria nu stă deloc degeaba. Masoneria de orientare comunistă a sărăcit majoritatea covârşitoare a cetăţenilor români între anii 1946 şi 1989, iar după această dată a continuat „opera’’ sa, prin închiderea unui număr uriaş de societăţi de producţie, silindu-i pe ţăranii, care înainte lucrau la oraş, să se orienteze (în disperare de cauză) spre munca în

---

[417] Ibidem, pp.290-298.

străinătate. Pe de o parte, unele terenuri au rămas nelucrate, copiii au rămas în grija soţiilor rămase acasă sau alte rude (cu problemele aferente educaţiei acestora!), iar pe de altă parte, imigranţii români au suportat influenţa directă sau indirectă a secularizării şi materialismului societăţii de consum, pentru a le transmite mai departe...

Pericolul cel mai mare este, în esenţă, **atacul îndreptat împotriva familiei şi satului românesc, adică împotriva modului de viaţă tradiţional**. Prezentul ne demonstrează că Uniunea Europeană este foarte interesată în ,,modernizarea'' satului românesc (încă ne-globalizat şi rezistent, conservator, protector al familiei creştin-ortodoxe) şi investirea unor fonduri uriaşe în această direcţie. România se pare, că trebuie să devină un stat agrar-industrial (mai ales agrar), pentru că aşa au hotărât puternicii Europei şi ai lumii.

Conform unor sondaje, cum este şi cel al Fundaţiei pentru o Societate Deschisă, ,,sătenii nu prea au încredere în oameni'' şi ,,oamenii de afaceri, micii întreprinzători şi asociaţiile agricole sînt privite cu suspiciune''. Se arată că ,,spiritul antreprenorial este în continuare străin sătenilor''. Şi, analizând aceste afirmaţii, găsiţi că nu e normal să fie aşa, după experienţa traumatizantă a colectivizărilor forţate şi tranziţia noastră deosebit de dureroasă şi interminabilă? Apreciaţi, că satul românesc trebuie să renunţe la conservatorismul său şi la tradiţiile sale?

Mai interesant este faptul că, acelaşi studiu sociologic menţionează următoarele: ,,Jumătate dintre respondenţi cred că homosexualitatea ar trebui pedepsită prin lege, şi aproape nici unul dintre cei ce au răspuns întrebărilor nu are (sau nu recunoaşte că are) printre rude şi prieteni un homosexual sau o lesbiană''. Apoi, ,,nici rromii nu se bucură de aprecierea sătenilor. Patru din cinci oameni cred că aceştia încalcă legile şi doi din cinci merg pînă la a spune că ei ar trebui forţaţi să trăiască separat de restul societăţii pentru că nu se pot integra.'' Şi ,,**în general, sînt ceva mai toleranţi cei care au intrat în contact direct cu oameni de diferite naţionalităţi sau religii**.''

Vă spun ceva aceste cuvinte? Aţi observat că nu adună informaţii decât în mod trunchiat? Spune ceva despre unii rromi, calificaţi în furturi din gospodăriile oamenilor şi recoltelor de pe pământurile lor? Este firesc, ca un ,,EuroBarometru Rural'' (din 2005) să analizeze astfel mentalul colectiv al comunităţilor rurale româneşti? Sunt într-adevăr ţăranii români refractari progresului, intoleranţi şi aproape xenofobi, după cum rezultă din acesta?

Dacă, înainte comuniştii au încercat confiscarea pământului moştenit din străbuni şi sistematizarea satelor (urbanizarea), constatăm din păcate, că acum, cu alte lozinci se încearcă treptat, acelaşi lucru. Nu spun că bunăstarea n-ar fi bună sau de dorit în lumea rurală, dar ea trebuie să respecte interesele comunităţilor locale şi nu pe cele ale unor ,,băieţi deştepţi'' care vor profita din plin de fondurile europene, numai în interesul lor.

Să nu uităm că această fundaţie, care a efectuat sondajul (ori l-a comandat numai) este condusă de d-na Alina Mungiu-Pippidi, cea care ,,s-a remarcat'' mai ales prin ficţiunea piesei ,,Evangheliştii'', care desigur a deranjat pe credincioşii ortodocşi. Oare, chiar nu mai contează istoria Bisericii Ortodoxe şi rânduielile sale bisericeşti? Să fie aşa cum spune un tânăr din Iaşi, care nu crede în biserica propriu-zisă (în ,,clădire'' şi în altar, etc.), care spune că ,,crede în Dumnezeu şi atît''? Oare sectanţii sau chiar diavolii nu cred la fel în existenţa lui Dumnezeu?

Poate că ar trebui să ne punem şi întrebarea că, dacă familia este ameninţată cu dezintegrarea, ce se va pune totuşi în locul ei? Un răspuns ar putea fi acesta: Globalizarea (masoneria mondială) doreşte să o înlocuiască cu ,,familia mai mare, **a firmei**''. Astăzi, firma în care omul se angajează şi lucrează are puteri nebănuite de el.

În acest sens, merită reprodus un articol care pare a fi o radiografie fidelă a noului mod de viaţă propagat de adepţii şi artizanii globalizării, a stilului de viaţă occidental (materialist în general şi secularizat), care tinde să înlocuiască şi să desfiinţeze modul de viaţă autohton şi tradiţional (creştin-ortodox).

*

Se trezesc, de regulă, înainte de 8 şi se culcă după miezul nopţii. Sînt victimele blocajelor de trafic matinale. Lucrează în clădiri noi, securizate, ''de birouri''. S-au lăsat de fumat. Vara practică turismul de week-end. Iarna uneori schiază în Alpi. Fac cumpărături o dată pe săptămână în hipermarket-uri. Sînt predispuşi mai mult să cheltuie, decît să economisească şi sînt tentaţi să încerce produse nou-apărute pe piaţă. Iau vitamine. La televizor se uită la ştiri şi la meciuri. Văd filme acasă, pe home-cinema, înainte ca ele să apară în cinematografe. Au telefoane mobile 3G. Se constituie în publicul-ţintă iniţial al diverselor publicaţii (25-40, studii superioare, dinamism, carieră, venituri peste medie), abandonat pe parcurs pentru că ei nu prea au timp să citească. Au păreri proprii despre lume şi viaţă şi aşteaptă ocazii pentru a le susţine cu argumente. ***Gîndesc pozitiv. Sînt conştienţi că există o psihologie a succesului şi, în general, încearcă inconştient să o aplice.*** *Unii suferă de depresie. Această caracterizare s-ar putea să li se pară superficială. Middle class? Mai bine, oameni ''de firmă''.*

Firma şi brand-ul. *Firma este ''instituţia'' care îi adoptă şi care, în general, ajunge să le inspire o încredere puternică, amestecată cu un soi de respect. De fapt, încrederea pleacă de la poziţia lor ''în firmă'': posturi-cheie în care se simt importanţi, indispensabili. Încredere, pentru că, în timp, şi dacă îşi văd de treabă, ''poziţia'' nu se degradează, ba dimpotrivă, pot urca pe scara ierarhică. Promovarea (însoţită de măriri de salariu, prime etc.) este cea mai bună dovadă că şi ''firma'' crede în ei. Aici îşi petrec majoritatea timpului, aici mănîncă în pauza de prînz, aici îşi fac prieteni printre colegii de birou, de multe ori aici se şi căsătoresc. Firma le oferă stabilitate.*

După ce a terminat Medicina, Marius era debusolat. Îl aştepta corvoada de a fi medic rezident într-un spital, pe un salariu de nimic, dornic de şpagă, ignorat de ''adevăraţii doctori'' care îi fuseseră profesori în şcoală. Simţea că ultimii ani, în care se pregătise pentru cariera de medic, nu-l făcuseră mai bun, nici mai deştept. Se simţea un nimeni. Atunci a început să acorde mai multă importanţă job-ului sau part-time de la ***o ''multinaţională''****. Răspundea la telefoane la numărul pentru ''relaţii cu clienţii''. A început să se implice mai mult, iar job-ul său a devenit în scurt timp full-time. S-a implicat şi mai mult şi într-un an a ajuns team-leader. A uitat total de diagnostice, fişe, parafe. Firma se mândrea cu faptul că printre angajaţii săi era şi un medic,* ***convertit la adevărata ''religie'' a succesului****.*

''Eu lucrez la… de cinci ani! Poţi să-mi spui tu orice, eu unul sînt convins că ofertele noastre şi planul de marketing sînt mai tari decît ale voastre!'' Acesta poate fi un început de conversaţie între doi ''oameni de firmă'' care lucrează în acelaşi domeniu, la firme concurente. Cu timpul, apare şi încrederea în brand. În aproape orice tip de brand. De ce telefoanele Nokia sînt mai bune decît cele Samsung? ''Pentru că Nokia e specializată pe tehnologie mobilă, pe cînd Samsung nu…'' De ce trebuie să te fereşti de Logan? ''Pentru că e maşină românească, iar brand-ul iniţial, adică Dacia era jalnic…'' De ce există Moş Crăciun? ''Pentru că aşa vor publicitarii şi copiii noştri…''

Creditul şi card-ul. *Firma îţi permite şi chiar te încurajează să-ţi cumperi casa, maşina şi alte obiecte plăcute şi utile omului, pe care să le plăteşti treptat, muncind asiduu, timp de cinci, zece, douăzeci de ani,* **în cadrul firmei***. Încă o dovadă de stabilitate, cu condiţia să fii, la rîndul tău, fidel.*

Revenind la Marius, pe el nu-l sperie creditele. E deja convins că nu se întoarce prea curând la cariera de medic, care e instabilă în România. ''Nici n-aş mai avea cum pentru că mi-am luat deja casa. Cum să-mi plătesc casa dintr-un salariu de doctor?''

Aşadar, creditul devine mai mult decît un contract, e o posibilitate de a trăi confortabil, cînd încă eşti foarte tînăr. Şi nici măcar nu ''simţi'' banii pe care îi dai lunar la bancă pentru că ei sînt reţinuţi automat de pe card. A avea mai multe card-uri în portofel, cu Nadia, cu Hagi sau,

pur şi simplu, lucioase şi colorate şi a fi unicul deţinător al cod-ului PIN înseamnă că eşti într-o ''situaţie'' demnă de încredere.

Familia. *În general se căsătoresc în jurul vîrstei de 30 de ani pentru că altfel nu se mai justifică creditele şi multiplele card-uri. Apoi apar şi copiii care populează noua casă şi ''consumă'' din salariul lu' tata. Încă o dovadă de stabilitate. Firma va fi recunoscătoare. Totuşi de cele mai multe ori familia devine un refugiu şi abia atunci capătă valoare.* [418]

*

Spre deosebire de articol precedent, merită reprodus şi unul scris de o susţinătoare a globalizării şi cosmopolitismului (de o doamnă, profesoară de limbi străine, ca şi unul dintre detractorii lui Mihai Eminescu – Simona Popescu), pentru că noi înşine avem nevoie să putem separa apele, desprinzând ceea ce este adevărat de ceea ce este fals. Mă îndoiesc de faptul, că parcurgând volumele anterioare, şi cu cultura pe care o aveţi, nu veţi putea realiza acest lucru.

*

În ce valori credem azi, în ***secolul XXI globalizat****? În valorile universalizante ale unui Occident ce se globalizează? Sau credem în valori ''glocalizate'', hibridizate cu elemente locale în cadrul unui proces inevitabil de translare şi adaptare a valorilor cu circuit global la contexte culturale specifice?*

Teoreticienii postmoderni ai globalizării au insistat asupra procesului de hibridizare sau creolizare din cadrul interacţiunii global-local, proces în care globalul nu se impune uniformizant şi omogenizant. (?-n.a.) Viziunea lumii globale astfel proiectată, în care dihotomiile (centru-periferie, cultura dominantă-cultura subalternă) sînt progresiv deconstruite în favoarea eterogenităţii şi a pluralităţii, poate fi citită ca o instanţiere a dezideratelor şi conceptelor postmoderne, în speţă celebrarea pluralităţii diferenţelor, descentrarea puterii şi depăşirea opoziţiei între est şi vest, etc.

Focalizarea pe hibridizare vine să combată interpretări mai ''reducţioniste'', ce insistă pe ''americanizarea'' lumii. Arjun Appadurai, Ian Pieterse, Roland Robertson sau John Tomlinson se arată foarte critici faţă de teorii în cheie neo-marxistă ale imperialismului cultural sau de analize de tip ''modernist'', weberian, ca cea întreprinsă de George Ritzer privind McDonaldizarea lumii. ***Unul din obiectivele majore ale insistenţei asupra hibridităţii culturii globalizate este de a oferi ''localului'', subalternului, periferícului, posibilitatea de a reacţiona la asaltul globalului. ''Localul'' nu rămîne pasiv, nu este supus unui nou proces de colonizare culturală, cum e descris în teoriile imperialismului cultural. Localul reacţionează în mod creativ, lansînd el însuşi mişcări globale.*** *Corelată cu acest obiectiv este redirecţionarea atenţiei gîndirii teoretice şi politice dinspre Occident, ''vestul'', înspre ''restul'' lumii, în principal spre Orient, şi evaluarea acestuia în cadrul unor discursuri ce nu sînt ''colonizante'', ''orientalizante'', în accepţia dată de Said acestui termen.*

Teza hibridităţii este predicată pe ideea fluidităţii culturii globalizării. Nu numai imaginile difuzate de mass-media, dar şi ideile, valorile, ideologiile şi convingerile se constituie în fluxuri, în peisaje fluide (denumite scapes de Appadurai). Peisajul mediatic (mediascape) şi cel ideatic (ideoscape) se adaugă şi se intersectează cu fluxurile tehnologice (technoscape), economico-financiare (financescape) şi cu cele trasate de migraţia forţei de muncă (ethnoscape). ***Odată cu această fluidizare, cultura cu valorile şi convingerile, pe care le reproduce, îşi pierde soliditatea şi coerenţa de odinioară, nu mai oferă puncte de reper fixe, dar nici nu mai impune constrângeri şi restricţii asupra procesului de modelare a identităţii culturale.*** *Cultura în calitate de ''peisaj ideatic'' în combinaţie cu ''peisajul mediatic'' se vede restrânsă la funcţia de*

[418] Adina Popescu, în art. Firma, card-ul şi confortul de acasă.

a oferi doar ''resurse'' culturale, componente ale bricolajului identitar pe care subiectul îl operează bucurîndu-se de multiplele opţiuni care-i stau acum la dispoziţie.

Se amplifică maximal posibilitatea de a-ţi modela proteic identitatea făcînd abstracţie de principiile, prejudecăţile şi ritualurile comunităţii de care eşti legat prin proximitate fizică, cum ar fi comunitatea unui anume oraş sau a unui anume cartier, ba chiar de comunitatea locatarilor din blocul în care locuieşti. Accesînd pe Internet diferite reţele, interacţionezi cu şi participi activ în cadrul unor comunităţi aflate la mare distanţă şi structurate pe un set de valori şi norme complet diferit. De această posibilitate se bucură nu doar adolescenţii avizi de contacte în cyberspace, ci şi persoanele aflate în diaspora, cum ar fi ''cei plecaţi la muncă în Vest'' şi care pot astfel locui simultan două lumi culturale (din Vest şi de acasă).

*Idealul cultural şi valoric, care se desprinde pe fundalul acestei hibridităţi funciare a lumii globalizate, este **cosmopolitismul transnaţional sau transcultural.** Cosmopolitul contemporan îşi refuza programatic cantonarea într-un singur sistem de norme şi valori, negociind între mai multe culturi. **Cosmopolitul globalizat nu ar fi – susţine filozoful italian Giacomo Maramao – doar elita occidentală cu vederi postmoderne, ci în special populaţia imigrantă venită din Est sau din Sud.** În continuare Maramao insista că nu populaţia afluentă din vestul globalizant şi hegemonic dovedeşte o adevărată înclinaţie spre cosmopolitism, ci mai degrabă imigranţii, precum românii ce muncesc în Italia, Spania sau America. Spre deosebire de aceştia, italienii, spaniolii sau americanii se aşteaptă ca toată lumea să înveţe limba lor, să adopte stilul lor de viaţă, să îmbrăţişeze valorile şi principiile lor şi rămîn astfel îngheţaţi în proiectul unei singure culturi şi închişi la posibilitatea unui dialog trancultural autentic.*

Maramao indica în mod indirect o tendinţă opusă hibridizării culturale care se manifestă în chiar centrul lumii globalizante. Dacă el identifica această tendinţă în mod paradoxal în rîndurile elitei politice occidentale, Zygmunt Bauman şi Milton Friedman o regăsesc în rîndurile populaţiei imigrante. Aceasta nu cvelebrează hibriditatea culturală, ci o resimte ca pe o povară de care s-ar dezbăra optînd ori pentru identitatea dominantă, cu care vrea să fie asimilată, ori pentru identitatea de origine, pe care o reconstruieşte, o reimaginează respingînd valorile culturii în care este nevoită să locuiască şi să muncească. Hibridizarea care are totuşi loc în mod inevitabil nu ar fi, prin urmare, în acelaşi timp şi dezirabilă.

*Se observă cum un nou trend de rigidizare şi de polarizare în direcţia unor valori şi principii monocrome se constituie pe fundalul fluidităţii şi hibridităţii peisajului ideatic globalizat. Se cuvine a menţiona, în acest sens, în primul rînd **fundamentalismele de toate culorile ce au proliferat în ultima perioadă**. Ele nu pot fi considerate a fi externe proceselor de globalizare, ci dimpotrivă sînt un produs al globalizării, o reacţie la dizlocările şi rupturile pe care aceasta le produce, inclusiv la hibridizarea pe care o promovează.*

***Concomitent sînt reciclate noţiuni opuse poziţiei conceptuale cosmopolite, noţiuni cum ar fi naţiunea şi naţionalismul, care la un moment dat erau considerate a fi conservatoare şi nocive tocmai prin esenţialismul şi omogenitatea pe care le presupun.** Dacă la mijlocul anilor'90, Appadurai considera că naţiunea e pe ducă, iar naţionalismul ce izbucnise în Europa de Est era asociat cu un tribalism primitiv, după septembrie 2001, în America se revine la necesitatea unei ideologii naţionaliste, e drept sub denumirea de ''patriotism''. În prezent, naţionalismul, contraofensiva localului împotriva structurilor şi a fluxurilor globale, se instaurează tot mai puternic şi în Europa: unul din motivele pentru care în Franţa s-a votat împotriva Constituţiei Europene a fost teama ca o integrare sporită într-o structură supranaţională ar periclita suveranitatea naţională a Franţei.*

Dacă hibriditatea în relaţia local-global va fi tot mai tare circumscrisă sau contestată, cum vom percepe circularea şi propagarea valorilor din cadrul ideoscape-ului global? Cum va

fi înţeleasă din perspectiva transnaţională, noţiuni şi valori în favoarea unei abordări omogenizante şi totalizante? [419]

5. ADOPTAREA DE CĂTRE TOT MAI MULŢI ROMÂNI A MODULUI DE VIAŢĂ ŞI DE GÂNDIRE OCCIDENTAL?!

Rămâne de analizat în continuare felul în care se exercită influenţa culturii şi stilului de viaţă occidental asupra românilor care intră în contact cu acestea.

Vom începe prin a remarca faptul, că suntem vrând-nevrând cu toţii astăzi supuşi unei influenţe de acest gen, venită mai ales prin mass-media românească (filme şi emisiuni, etc.) dar puţini dintre noi se lasă totuşi asimilaţi sau influenţaţi, încât să se îndepărteze definitiv de tradiţiile poporului român şi de stilul de viaţă autohton.

Nu însă acelaşi lucru se întâmplă cu românii care vin în contact direct sau nemijlocit cu Occidentul. Asupra lor se exercită **o influenţă mult mai puternică**, fie prin diferitele experienţe de viaţă trăite (prieteniile care le leagă acolo, impresiile despre tot ceea ce văd în jur etc), fie prin mijloacele de informare din acele ţări în care se află, care cultivă în general, într-un grad mult mai ridicat viziunea materialistă asupra vieţii, cultul eroticului, cultul violenţei, trăsăturile negative de caracter (individualismul/egoismul, duritatea sau lipsa compasiunii faţă de alţii, spiritul războinic etc.), superficialitatea în gândire şi uşurinţa în acte ş.a.m.d.

Până la urmă, este vorba de **contactul dintre tipuri diferite de cultură şi spiritualitate (dintre Modern şi Tradiţional, nu între nou şi vechi)**. Atâta vreme, cât fiecare dintre ele caută să se îmbogăţească cu elemente noi şi benefice, preluate de la celelalte, nu este nicio problemă. Dimpotrivă, au toate de câştigat. Dar, atunci când sunt preluate fără discernământ modele (idoli) şi influenţe noi şi negative, încep să apară mari probleme.

Între modernitate (prefaţată de umanism şi Renaştere, începută odată cu Revoluţia sângeroasă din 1789) şi tradiţie a existat mereu o prăpastie iar acest fapt a permis selectarea elementelor inovatoare pozitive de cele negative. Pentru că, trebuie să recunoaştem, **nu tot ceea ce este nou este automat şi ceva bun**. Vă amintesc de pictura ,,abstractă'', ,,postmodernistă'', ,,cubistă'' sau de episodul destul de recent al unui pictor japonez, care a legat pensula de coada unei pisici…

Indiscutabil, şi gusturile şi chiar valorile se schimbă, prin contactul prelungit cu stilul de viaţă occidental. Românii din străinătate preferă şi ei tot mai mult un confort material sporit şi ,,la modă''. Aceasta se observă îndeosebi, prin preluarea decoraţiunilor interioare, coloristica caselor şi încăperilor, dotările ultramoderne etc. Încep să creadă mai mult în cuceririle tehnologice create de **om** şi în **ştiinţă**, şi tot mai puţin în propriile valori religioase. Deşi, perspectivele sunt de-a dreptul sumbre în acest sens (case cu tablou de comandă unic, cu televizor în toate încăperile, cu camere video peste tot, etc.) iar dreptul la intimitate este exclus.

Uită că inovaţiile s-au născut prin inspiraţie şi ajutor divin, uită de tradiţia lor creştin-ortodoxă care îi învaţă să fie cumpătaţi şi să nu-şi lipească inimile de acestea (mai ales de ,,arginţi''), uită de poruncile lui Dumnezeu, dintre care prima este: *,,Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de Mine''* (Ieşire 20, 2-3) iar a doua spune: *,,Să nu-ţi faci chip cioplit, nici asemănarea vreunui lucru din câte sunt în cer sus şi din câte sunt pe pământ jos, din câte sunt în ape, sub pământ. Să nu te închini acelora şi să nu le slujeşti lor''* (Ieşire 20, 4-5).

---

[419] Mădălina Nicolăescu, în art. Hibriditate în peisajul ideatic global (profesor univ. la Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine, Universitatea Bucureşti).

Potrivit învăţăturilor noastre ortodoxe (păstrate nealterate în timp!; rămânând într-adevăr cumulate în dreapta credinţă), aceste porunci (care sunt **cel mai mult încălcate în Occident**) trebuie să le înţelegem foarte bine. Iată, ce spune catehismul ortodox în acest sens:

*,,Porunca aceasta (întâia) ne învaţă că este un singur Dumnezeu adevărat. Totodată, porunca ne învaţă să ne străduim ca să-L cunoaştem pe Dumnezeu, pentru ca <u>închinarea şi cinstirea cuvenite Lui să nu le dăm nimănui altuia, ci numai Lui, Dumnezeul Cel adevărat</u>. <u>Contra acestei porunci păcătuiesc aceia care înlocuiesc în parte sau cu totul învăţăturile dreptei credinţe, cu alte credinţe rătăcite, precum şi aceia care nu mai vor să stea în legătură cu legiuiţii ocârmuitori bisericeşti. De asemenea, păcătuiesc contra dreptei credinţe: vrăjitorii, descântătorii, cei ce fac farmece, cei ce umblă să cheme spiritele celor morţi.</u> Păcatul acestora este că pun descântecul şi vrăjitoria lor mai presus de voinţa şi puterea lui Dumnezeu, pe de o parte; iar pe de alta, ei înşeală pe cei slabi de înger să creadă că îşi pot împlini năzuinţele fără muncă şi osteneală proprie. Sfânta Scriptură învaţă că vor primi **pedepse grele** toţi aceia care se lasă stăpâniţi de credinţe deşarte.''* [420]

Cât priveşte cea de-a doua, învăţătura este şi mai clară:

*,,Această poruncă ne învaţă <u>să nu ne închinăm la idoli, la zei mincinoşi, adică să nu punem nimic mai presus de Dumnezeu</u>: <u>**nici avere, nici mâncare, nici plăcere, nici pe noi înşine, nimic din ceea ce este trecător şi supus pieirii**</u>. Porunca a doua a Decalogului nu opreşte cinstirea icoanelor, pentru că închinarea nu o aducem lemnului şi culorilor, ci Mântuitorului şi sfinţilor închipuiţi în ele. Pe sfinţi îi cinstim ca pe unii care s-au învrednicit în măsură deosebită de harul lui Dumnezeu.''* [421]

<u>Cât priveşte instituţia familiei, se pare că românii din străinătate sunt înclinaţi şi ei să-şi revizuiască tot mai mult, concepţiile lor creştin-ortodoxe legate de viaţa de familie. Libertinajul, scăderea autorităţii părinteşti, acceptarea treptată a relaţiilor nefireşti (homosexuale, perversiunile, etc., cu care se obişnuiesc, se acomodează, le tolerează…), concubinajul (sau ,,uniunea consensuală'', de fapt traiul în deplină desfrânare!) sunt doar câteva realităţi dramatice în acest sens.</u>

Însăşi sondajele ne spun că tinerii se căsătoresc în general după vârsta de 30 de ani, când au deja o situaţie stabilă şi au experimentat ,,destul''. În Italia, se pomeneşte de concubinajul de circa cinci ani dinainte de căsătorie. Aceasta este legea nescrisă sau cutuma. Cine oare, afară de mass-media hotărăşte această **,,căsătorie de probă'' păgână şi străină de Dumnezeu**? Cum se face, că dacă au ajuns să se ,,cunoască'' atât de bine, statistica relevă faptul că în Occident, <u>circa 70% dintre căsătorii eşuează în divorţ</u>? De ce în Suedia şi în alte ţări, doar <u>câteva procente</u> din rândul tinerilor optează pentru uniunea prin căsătorie? De ce se evită cununia religioasă şi de ce se preferă homosexualitatea? De ce majoritatea familiilor cresc unul sau doi copii? Sunt copiii o povară? Cine poate să ne răspundă la aceste întrebări?

<u>Un alt pericol vine din partea ecumenismului şi în amestecul voit al învăţăturilor şi ritualurilor ortodoxe cu cele catolice şi protestante.</u> Spre exemplu, se schimbă anumite aspecte legate de pocăinţă, spovedanie, rolul şi noţiunea postului, ţinerea sărbătorilor etc.

Şi, totuşi mai există o speranţă în păstrarea şi perpetuarea valorilor tradiţionale, ţinând seama de acei români care au început să se organizeze în străinătate şi mă refer în mod deosebit la aceia care au solicitat rudelor din ţară preparate tradiţionale de Sfintele Paşti şi de Crăciun! Aceasta ne arată în cazul lor, nu numai dorul de casă şi de obiceiuri, ci şi dorinţa vie de a-şi păstra tradiţiile religioase şi de a-şi conserva spiritualitatea. Prin urmare, sunt în spirit

---

[420] ***Catehismul creştinului dreptcredincios***, tipărit cu osârdia şi binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Iustin al Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1957 (reeditat în 2006 din iniţiativa şi cu purtarea de grijă a Î.P.S. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor), pp.91-92.

[421] Ibidem, pp.92-93.

conservatori, iar acest fapt nu înseamnă ceva rău (nu este neapărat static, reacţionar, contrar progresului, ci doar prevăzător şi acceptând progresul în anumite limite!).

Ortodoxia nu va fi asimilată de spiritul catolic, protestant sau neoprotestant. Biserica Ortodoxă este lăsată de la Dumnezeu şi „nici Porţile Iadului nu o vor birui''. **Ortodoxia trebuie să rămână ceea ce a fost şi este: un mod de viaţă pentru toţi creştinii ei**, care recunosc Învierea Domnului şi poruncile Sale. Iar acest mod de viaţă este cu totul străin de formalismul sau credinţa neînsoţite de fapte. Ce fel de creştini sunt aceia care nu respectă poruncile Sale, care îl iubesc doar cu buzele şi cu vorba? Care îi răstălmăcesc învăţăturile şi Sfânta Scriptură?

Arătaţi-mi o singură credinţă care are atâţia mucenici, martiri şi sfinţi. În ce au crezut toţi aceştia, încât şi-au sacrificat până şi viaţa sau „bunul cel mai de preţ'', după cum îl numesc unii? Au crezut în Dumnezeu Cel Viu şi au îmbrăţişat modelul întruchipat de Mântuitor. Iar alţii, urâtorii de Dumnezeu i-au răstignit pe eşafodul materialismului antichrist.

Şi mai cred că astăzi, ne privesc de undeva şi ne îndeamnă pe fiecare dintre noi să nu ne lepădăm de credinţă în faţa noului val de neopăgânism, să nu fim un fel de ucenici ai lui Toma necredinciosul, care nu cred în ceva până ce nu văd cu ochii lor şi nu ating cu mâinile lor…

*

Diferenţa economică dintre estul şi vestul Europei provoacă atracţia forţei de muncă spre Occident şi implicit ***acceptarea necondiţionată a unor modele occidentale neconstructive din punct de vedere religios moral****. Atractivitatea modelului economic îşi impune forţa şi în planul spiritual uman. Această stare de lucru se remarcă tot mai mult şi în ţara noastră provocând aceleaşi* ***abdicări religios morale de la principiile sănătoase formate într-un mediu creştin ortodox****. În această privinţă, ceea ce s-a instalat în realitatea europeană intenţionează să se instaleze şi la noi în ţară. Putem considera aşadar că ceea ce au nevoie să corecteze creştinii occidentali se aplică şi celor din răsăritul Europei. Faţă de această situaţie care tinde să se generalizeze, câteva repere Vechi Testamentare arată faptul că oamenii s-au confruntat adesea cu pierderea propriei spiritualităţi, cu îmbrăţişarea nejustificată a unor modele religioase străine, cu pierderea intensităţii trăirii sacrului şi împărtăşirii din valorile acestuia. Avertizările proorocilor Vechiului Testament faţă de aceste situaţii devin astăzi la fel de actuale şi deosebit de importante rămânând ca oamenii să îl cunoască pe Dumnezeu ''în şi prin textul Scripturii'', prin textul şi trăirea liturgică dar şi prin ''textul icoanei''.* [422]

[422] Pr.lect.univ.dr. Mihail Teodorescu, în art. Repere vechi testamentare pentru realitatea religioasă europeană actuală (citând pe pr.dr. John Breck), vol. *Implicaţii ale religiilor asupra securităţii în contextul extinderii UE*, coordonat de IPS prof. dr. Nifon Mihăiţă, pr. lect.dr. Florea Ştefan, Ed. Valahia University Press, Târgovişte, 2006, p.165.

GLOBALIZAREA CULTURALĂ.
MUTAREA ACCENTULUI PE CIVILIZAŢIE

Opoziţia dintre cultură şi civilizaţie are drept fundament absolutizarea sensului restrâns al culturii, ea reprezentând numai spiritualitate, în timp ce civilizaţia, ar cuprinde numai valori materiale şi s-ar întrupa în tehnică. Susţinătorii opoziţiei dintre cultură şi civilizaţie, dintre care cel mai important este O. Spengler, aduc următoarele argumente (?! - n.a.):

- *cultura înseamnă desprinderea omului de natură, umanizarea, valorizarea, în timp ce civilizaţia vizează realitatea socială;*
- *cultura are un caracter afectiv, creator, dezinteresat, individual, pe când civilizaţia presupune raţionalitate, caracter colectiv, pragmatic;*
- *culturii îi este proprie interioritatea, sondarea şi dezvoltarea vieţii sufleteşti a oamenilor, pe când civilizaţia presupune exterioritate, relaţii interumane, societate;*
- *eforturile culturale individuale se cristalizează în valori, civilizaţia operează cu bunuri şi are drept obiectiv difuzarea valorilor;*
- *dezvoltarea spiritului în cadrul culturii presupune libertatea, în timp ce civilizaţia se raportează în cea mai mare măsură la necesitate.*

Deşi prezentate ca distincte, la unii autori se observă complementaritatea noţiunilor, continua lor interferenţă. Astfel, după T. Vianu, ,,civilizaţia nu este o entitate care s-ar opune culturii, ci numai unul din aspectele ei'', iar după M. De Unamuno, ,,civilizaţiile sunt motrice ale culturii, ele nu servesc decât ca să producă cultură''. [423]

*

***GLOBALIZARE CULTURALĂ** - Mondializarea pieţelor economice, a comerţului, investiţiilor, comunicaţiilor, a mass-media generează şi trăsături culturale mondiale. Este dificil de a vorbi, în prezent, de existenţa unei culturi globale la scara planetară, dar se pot constata tendinţe de omogenizare, la nivel mondial, a modului de viaţă (acelaşi conţinut al mass-media, modele unice de vestimentaţie, de petrecere a timpului liber, gusturi, aspiraţii, mentalităţi ce tind să se generalizeze). [...] Există fără îndoială, temeri justificate legate de g. c., care are, printre altele, şi implicaţii culturale negative: marile concerne cu puteri economice uriaşe stimulează, într-o manieră ultraagresivă, false nevoi ce modifică stiluri de viaţă, obiceiuri, ritmuri de existenţă...* [424]

*

Concepţia raţionalistă – promovată în secolul al XVIII-lea de către J. – J. Rousseau şi M. J. A. de Condorcet – consideră raţiunea drept însuşire naturală, comună tuturor oamenilor, dată lor în mod egal. Cultura, prin analogie, cu sensul latin al noţiunii – cultura pământului – nu face altceva decât să dezvolte raţiunea, aşa precum sămânţa pusă în pământ şi bine îngrijită dă roade.

Această concepţie – generoasă în sine, deoarece are drept consecinţă liberalismul, progresul, spiritul pacifist şi optimismul – este susceptibilă de critică (prima efectuată încă de romantismul german). Se relevă inconsistenţa analogiei sus-menţionate, neexistând o natură

---

[423] Topor Rodica, Florica Diaconu, Georgeta Marinescu, *Cultură: Termeni şi personalităţi. Dicţionar*, Ed. Vivaldi, Bucureşti, 2000, p.77.
[424] Ibidem, pp.121-122.

omenească identică tuturor indivizilor, cu totul pură. Cultura se imprimă individului prin modele, încă de la naştere, chiar dacă la început asimilarea acestora este inconştientă.

De asemenea, cultura nu poate avea o finalitate unică - promovarea raţiunii într-o evoluţie unitară şi progresivă -, fapt infirmat de diversitatea culturilor umane. Comportamentul uman nu poate fi supus exclusiv raţionalităţii, deoarece personalitatea, deşi o are drept premisă, nu se reduce la aceasta. [425]

*

În opinia mea, omenirea alunecă tot mai mult pe panta opoziţiei dintre aceste două categorii, întrucât observăm un asalt sistematic al civilizaţiei asupra culturii, care în filozofie s-ar traduce prin dominarea materiei asupra spiritului, iar cultura este redusă sau înlocuită samavolnic cu una de impostură, cu o ,,pseudo-cultură'', croită special după tiparele civilizaţiei aşa-zis postmoderniste. În mod evident, nu pot să fiu de acord cu autori precum N. Elias şi alţii, care suprapun cele două noţiuni. Cultura ţine mai degrabă de ,,fond'', pe când civilizaţia, de ,,formă''. De aceea, ele pot fi considerate mai bine complementare şi fără a pierde din vedere, nici o clipă, rolul mult mai important al culturii, care este creatoare de civilizaţie şi nu invers (aceasta din urmă poate doar înlesni actul creaţiei dar nu creează cultură).

Globalizarea culturală nu vizează altceva decât demolarea culturilor naţionale, prin nivelarea lor forţată pe căi diverse şi introducerea unui model unic de cultură destinat maselor înrobite. Marii actori ai acesteia se consideră stăpâni de drept şi sunt, ca atare, deasupra ,,legii culturale'' creată tot de ei. Fie că ne place sau nu, cultura devine tot mai mult un simplu ,,produs'' sau ,,marfă'' (ca şi oamenii; cât cinism!) şi supusă automat regulilor de comercializare. Acest aspect a constituit, de altfel şi tema unui congres UNESCO, în care s-a respins iniţiativa propusă de SUA şi partenerul său, Israel.

În opinia mea, acest proiect din cadrul strategiei globalizante nu cred că va avea sorţi de izbândă, dacă intelectualii vor lua atitudine şi vor arăta pericolele care ne pândesc. Apoi, sunt necesare măsuri de îndreptare a situaţiei existente. Educaţia (mai ales creştină) şi cultura, în general, pot oferi o soluţie omenirii, în faţa autodistrugerii sale prin ateism de masă şi nihilism, dar mai ales prin globalizare. Credinţa creştină, secondată de cultura autentică, pot împiedica planurile diabolice ale sionismului mondial şi acest experiment ,,de dreapta'' al masoneriei negre (de rit scoţian), care vor să ne ,,înglobeze'' forţat, aşa cum comunismul a vrut să ne facă ,,fericiţi'' cu forţa. Pentru creştini, n-ar fi atât de tragic în ultimă instanţă pentru că globalizarea, ca şi comunismul, nu sunt decât mari încercări ale credinţei lor şi un bun prilej de a-şi mântui sufletul. Dar, în acelaşi timp, ei nu pot sta cu braţele încrucişate, atâta vreme cât au posibilitatea de a se opune. Nu este onorant pentru ei să se resemneze, să lase o povară noilor generaţii, să-şi piardă spiritul de luptă în asemenea momente şi să-şi lepede astfel...credinţa în Dumnezeu.

Iată, de ce nu pot fi de acord cu unele afirmaţii din cartea citată mai sus, care acreditează doar ,,tendinţa'' de omogenizare, de parcă globalizarea culturală (vizibilă mai ales în mass-media, care oferă modele) n-ar fi atât de reală, ci doar în minţile noastre. Se minimalizează şi influenţa marilor concerne, prin exemplul concret oferit: ,,[…] marile concerne cu puteri economice uriaşe stimulează, într-o manieră ultraagresivă, false nevoi ce modifică stiluri de viaţă, obiceiuri, ritmuri de existenţă (de pildă, ritualul ceaiului, vestit pentru operaţiile sale succesive şi atmosfera ce o creează, este periclitat de forţa companiei Coca-Cola, localurile

---

[425] Ibidem, p.52.

de fast-food subminează obiceiurile tradiţionalelor prânzuri de familie - fie şi numai în zile de sărbătoare). Se vorbeşte şi de **o „cultură'' Mc. Donald**. Desprinzând tendinţele pozitive (vorba românului: „nu e dracul aşa de negru'' sau făcând aluzie la expresia „are şi părţile lui bune'', aplicată de unii comunismului! - n.a.) ale g.c. (larga circulaţie a ideilor, colaborarea culturilor), (aspecte care erau neglijate de comunism, dar în practică şi de globalizare - n.a.) nu se pot omite cele negative, deşi ambele ţin de un mers oarecum implacabil al umanităţii.'' [426]

Nu vi se pare evidentă inocularea resemnării în cele afirmate mai sus? Nu credeţi că omenirea mai are totuşi o şansă? Sunteţi convinşi că vom mai fi aceeaşi dacă va reuşi experimentul globalizării? Iată doar câteva întrebări la care merită să reflectăm cu toţii. Poate că n-ar fi rău să ţinem seama şi de constatările făcute de către unul din cei mai cunoscuţi scriitori sud-americani contemporani, dl. Ernesto Sabato:

*

În 1951 am publicat Oameni şi angrenaje. Din nefericire, s-a împlinit presimţirea avută înainte, prin aceea că am primit atâtea critici venite din partea unor progresişti renumiţi, încât, timp de zece ani, dorinţa de a publica m-a părăsit. Mai mult de patruzeci de ani au trecut de la apariţia acelui bilanţ spiritual al existenţei mele, scris în miezul unor mari convulsii mondiale. Acum, o mare parte din ceea ce am expus atunci reprezintă o realitate dătătoare de fiori. Mulţi din cei care m-au atacat şi m-au ridiculizat atunci, acuzându-mă de obscurantism, au înţeles mai târziu lumea atroce pe care am creat-o (noi, oamenii - n.a.).

În cartea aceea îmi arătam neîncrederea şi preocuparea faţă de o lume tehnolatră şi scientistă, faţă de această concepţie asupra omului şi existenţei care a început să se supraaprecieze când semizeul renascentist s-a lansat euforic în cucerirea universului, când neliniştea metafizică şi religioasă a fost înlocuită de eficacitate, precizie şi cunoştinţele tehnice. Acel proces de neoprit a sfârşit într-un paradox teribil: dezumanizarea umanităţii. În acea carte, acum mai bine de cincizeci de ani, am scris:

Acest paradox, ale cărui ultime şi tragice consecinţe le suportăm astăzi, a fost rezultatul a două forţe dinamice şi amorale: banii şi raţiunea. Cu ele, omul a cucerit puterea seculară. Dar – şi aici se află rădăcina paradoxului – această cucerire se face prin intermediul abstracţiunii; de la lingoul de aur la clearing, de la pârghie la logaritm, istoria dominaţiei crescânde a omului asupra universului a fost, de asemenea, istoria abstracţiunilor succesive. Capitalismul modern şi ştiinţa pozitivă sunt cele două feţe ale aceleiaşi realităţi deposedate de atribute concrete, o fantasmagorie abstractă din care face parte şi omul, dar nu omul concret şi individual, ci omul-masă, această fiinţă ciudată, cu un aspect mai degrabă uman, cu ochi şi plânsete, voce şi emoţii, dar în realitate un angrenaj dintr-o uriaşă maşinărie anonimă. Acesta este destinul contradictoriu al acelui semizeu renascentist care şi-a revendicat individualitatea, care s-a ridicat cu orgoliu împotriva lui Dumnezeu, proclamându-şi voinţa de dominare şi de transformare a lucrurilor. Ignorând că, la rândul lui, va ajunge să se transforme în lucru. [427]

*

Foarte importanţi pentru formaţia mea au fost Dostoievski, cu subconştientul său transcendental, şi Kirkegaard, care şi-a plasat bombele în dalele catedralei hegeliene. Presa din ţara lui şi luteranii l-au caricaturizat cu cruzime chiar pe el, care era un gen de Hristos reînviat.

---

426 Ibidem, pp.121-122.
427 Ernesto Sabato, *Înainte de tăcere*, Ed. RAO, Bucureşti, 2000, pp.99-100.

Iar în privinţa a ceea ce am putea numi fundamente sociologice şi istorice, au fost foarte valoroase studiile lui Munford, Denis de Rougemont, Pirenne, Von Martin şi alţii care, ca şi profeţii în deşert, au prevestit tragedia care se apropria. Când motoarele revoluţiei industriale s-au pus în mişcare, omul s-a văzut înlocuit în mod tragic. Dar, de asemenea, a crescut şi rezistenţa spiritelor lucide şi intuitive care au încarnat cu frenezie şi curaj rebeliunea romantică. Mari poeţi şi gânditori ai acelei mişcări au avertizat asupra consecinţelor pricinuite de desacralizarea cosmosului şi a fiinţei umane. Mulţi au fost calomniaţi, împinşi spre alcool sau spre un trist exil. Cum i s-a întâmplat genialului Shelley, care prezisese în versuri: ,,Un popor moare de foame pe câmpuri necultivate''.

Acele avertismente nu numai că n-au fost ascultate, dar au fost adeseori luate în răspăr de către raţionaliştii preaputernici. Războaie mondiale, teribile dictaturi de stânga sau de dreapta, sinucideri în masă, apariţia neonazismului, creşterea criminalităţii infantile, depresiune profundă. Totul arată că în interiorul Timpurilor Moderne, lăudate cu atâta ardoare, se năştea un monstru cu trei capete: raţionalismul, materialismul şi individualismul. Iar această creatură, pe care am ajutat-o cu atâta mândrie să se nască, a început să se devoreze pe sine. [428]

*

Astăzi nu numai că traversăm o criză a sistemului capitalist, ci şi o criză a unei întregi concepţii despre lume şi viaţă, bazată pe zeificarea tehnicii şi a exploatării omului.

Materializarea Universului, legitimă pentru poliedre şi reacţii chimice, a fost dramatică pentru supravieţuirea viitoare a omului. Înnebuniţi de supradezvoltare, am comis grava eroare de a ne pierde fiinţa originală, imitând imperiile maşinii şi ale delirului tehnologic.

Odată ce logosul s-a tehnicizat, procesul de industrializare şi mecanizare a fost paralel cu perfecţionarea mijloacelor de tortură şi exterminare. [...] Odată eşuat comunismul, s-a răspândit credinţa că alternativa era neoliberalismul. În realitate, asta e o afirmaţie criminală, deoarece e ca atunci când într-o lume în care ar exista numai lupi şi miei s-ar spune: ,,Libertate pentru toţi, iar lupii să mănânce mieii''.

Se vorbeşte despre reuşitele acestui sistem al cărui unic miracol a fost să concentreze în a cincea parte din omenire mai mult de optzeci la sută din bogăţie, în timp ce restul, marea parte a planetei, moare de foame în mizeria cea mai sordidă. Ar trebui să se pună în discuţie ce anume se înţelege prin neoliberalism, pentru că de fapt, felul cum e văzut el nu are legătură cu libertatea. Dimpotrivă, datorită imensei puteri financiare, metodelor propagandei şi constrângerilor economice, statele puternice îşi dispută dominaţia planetei. [429]

*

În fiecare dimineaţă, mii de persoane (chiar mult mai mulţi, în fiecare ţară... - n.a.) reiau căutarea inutilă şi disperată a unui loc de muncă. Sunt marginalizaţii – o categorie nouă, care ne spune foarte multe despre explozia demografică, cât şi despre incapacitatea acestei economii pentru care singurul lucru care de fapt nu contează, este omul cu nevoile sale.

Sunt marginalizaţi nevoiaşii care rămân în afara societăţii pentru că sunt de prisos. Nu se mai spune că sunt ,,cei de jos'', ci ,,cei din afară''. Sunt excluşi de la necesităţile minime de hrană, sănătate, educaţie şi justiţie; sunt excluşi atât din oraşe, cât şi din locurile lor de baştină. Iar aceşti oameni care sunt zilnic lăsaţi pe dinafară, ca balastul aruncat peste bordul unei bărci în ocean, reprezintă marea majoritate.

---

[428] Ibidem, pp.101-102.
[429] Ibidem, pp.102-103.

Atâtea valori distruse din cauza banilor, iar acum omenirea, care s-a dedicat în totalitate creşterii economice, nu-şi poate adăposti oamenii.

Pentru a face rost de o slujbă, oricât de prost plătită, oamenii îşi oferă vieţile pe de-a-ntregul. Muncesc în locuri insalubre, în subsoluri, pe nave-fabrici, înghesuiţi sub eterna ameninţare de a-şi pierde slujba, de a rămâne pe dinafară.

După cum se pare, demnitatea vieţii omului nu a fost prevăzută în planul globalizării. Nelinişteа e singurul lucru care a ajuns pe culmi niciodată bănuite. Este o lume care trăieşte în perversitate, unde unii, puţini, îşi contabilizează câştigurile pe seama amputării vieţii imensei majorităţi. S-a ajuns la apariţia unui biet om care aparţine lumii dezvoltate şi care are acces la nenumăratele produse dintr-un supermarket. Şi în timp ce acel sărman nefericit doarme liniştit, închis în fortăreaţa lui de aparate şi ciurucuri, mii de familii (sau chiar mult mai multe - n.a.) trebuie să reziste cu un dolar pe zi. Marginalizaţii de la marele banchet al economiştilor se numără cu milioanele. [430]

*

Întreaga educaţie depinde de filozofia culturii care o cârmuieşte, şi din cauza acestor imitatori obedienţi ai ,,ţărilor avansate'' – avansate în ce? – dăm peste pericolul răspândirii şi mai abitir a robotizării. Trebuie să ne opunem golirii culturii noastre, devastate de aceşti economişti care ştiu doar de Produsul Intern Brut – niciodată nu a existat o expresie atât de izbutită – care reduc învăţămîntul la cunoaşterea tehnicii şi a informaticii, folositoare afacerilor, dar lipsite de cunoştinţele fundamentale care revelează arta.

Orice educaţie e accesibilă doar celor dinăuntrul zidurilor societăţii, deoarece lumea tehnicii şi a informaticii care, desigur, ne va duce la o apropiere între noi a însemnat, pentru marea majoritate, un abis insurmontabil. […] Educaţia nu ţine de aspectul material, dar este decisivă pentru viitorul unui popor, deoarece reprezintă puterea sa spirituală, şi din această cauză este aservită celor care ţin să vîndă ţara ca pe nişte birouri ale unor mari consorţii străine. Da, dragii mei învăţători, continuaţi să rezistaţi, pentru că nu putem permite ca învăţămîntul să se transforme într-un privilegiu. [431]

*

Nu mai suntem aşa de siguri că putem spune, precum Goethe, că ,,omenirea va sfârşi prin a triumfa''. Dimpotrivă, la orizont par să se audă ultimele horcăieli. Ajunge să priveşti câteva buletine de ştiri sau să citeşti titlurile din ziare ca să înţelegi că ne transformăm în nişte creaturi sinistre, ca acelea groteşti din acuarelele pictate de Goya. ,,Somnul raţiunii naşte monştri'', a profetizat acest artist genial care ziua picta portretele doamnelor grase de la curte, iar seara se închidea în cameră ca să lucreze la desenele sale, ca nişte defulări care demascau pozitivismul orb al Iluminismului.

În fine, am ajuns la ,,lumea frântă'' de care ne pomenea Gabriel Marcel, şi în timp ce realitatea se năruie în bucăţi, omul e istovit psihic şi sfâşiat spiritual.

Probabil că niciodată nu vom înţelege tot ceea ce a vrut să ne spună Kafka, artistul care a exprimat odată, într-una dintre operele sale cele mai profunde şi revelatoare ale secolului al XX-lea, dezorientarea şi abandonarea omului contemporan într-un univers dur şi misterios. Prăbuşirea omului într-o realitate în care birocraţia şi puterea au luat locul metafizicii şi zeilor. Pierdut într-o lume de tuneluri şi coridoare, scurtături şi răscruci, între peisaje întunecate şi

[430] Ibidem, pp.105-106.
[431] Ibidem, pp.110-111.

colţuri obscure, omul tremură în faţa inexistenţei vreunui scop şi a eşecului oricărei comunicări.[432]

[432] Ibidem, pp.139-140.

CE ÎNŢELEGEM NOI PRIN DUHUL LUMESC?

Duhul Sfânt se pogoară asupra celor care şi-au curăţit viaţa de tot ceea ce înseamnă patimă, păcat sau răutate. Aceştia sunt oamenii duhovniceşti, care primesc de la Dumnezeu şi multe alte daruri: al cunoaşterii duhovniceşti şi al înainte cunoaşterii, al străvederii, al citirii în inimile oamenilor, al rugăciunii neîncetate şi mântuitoare, al pocăinţei permanente şi al lacrimilor, al înainte vederii, al profeţiei etc. Aceştia însă sunt puţini.

Cei mai mulţi sunt însă cei care ascultă şi urmează duhului lumii acesteia şi care se află sub osânda diavolească. Acesta este un duh anti-creştin şi anti-duhovnicesc. Scopul lui este tocmai distrugerea oricărei forme de viaţă spirituală înaltă, vieţuirea în robia patimilor şi a păcatelor, ce ne conduc spre chinurile iadului celui veşnic. Şi, din nefericire, mulţi sunt cei care merg pe această cale largă şi uşoară, dar care aduce omului tristeţea şi nefericirea veşnică. Duhul lumesc este un duh al fărădelegii şi minciunii, al răutăţii şi curviei, al necredinţei, ateismului şi crimei […] Lupta nu se dă numai în afară, în exterior, ci şi în interior. Sufletul omului este potrivit Sfinţilor Părinţi ai Bisericii Ortodoxe, cei care au cunoscut din experienţă toate aceste realităţi, un câmp de război şi de luptă. Aici se luptă necontenit puterile cele bune şi puterile cele rele; ale luminii şi ale întunericului, fiecare căutând să pună stăpânire pe sufletul omului. […] Trupul vrea să-şi supună sufletul spre împlinirea poftelor sale, după cum şi sufletul caută să disciplineze un trup rebel şi purtat adeseori de instincte şi de pasiuni greu de controlat şi de disciplinat. Multe dintre păcate sunt cerute de trup şi provoacă durere sufletului. Ceea ce se cere omului este să lupte cu ajutorul harului dumnezeiesc pentru a-şi disciplina toate aceste dorinţe pătimaşe şi să le dea o direcţie şi semnificaţie duhovnicească. [433]

*

„Cel mai mare duşman al sufletului nostru, nu este diavolul ci duhul lumesc, pentru că ne atrage în chip plăcut şi în cele din urmă ne amărăşte veşnic''.

Cu timpul, duhul lumesc devine în inima noastră ca un drog de care devenim dependenţi (modernismele, conforturile…).

Pentru că dacă îl vom vedea pe diavol, ne vom cutremura de frică şi ne vom ruga lui Dumnezeu ca să ne scape. În schimb, duhul lumesc ne înfăşoară tainic şi plăcut în mrejele sale şi pentru aceasta nu dorim să scăpăm de el. Suntem atraşi de duhul lumesc şi nu înţelegem cât rău ne face, deoarece el intră încet, încet în inima noastră oferindu-ne tot confortul şi plăcerea. Astfel răul înaintează puţin câte puţin şi pune stăpânire pe noi. Pentru că dacă ar veni deodată, nu am fi aşa de uşor înşelaţi. În epoca contemporană, datorită modernismelor şi a progresului tehnic, mult duh lumesc a pătruns în inimile oamenilor, în toate domeniile de activitate şi a alungat de acolo pe Mântuitorul Iisus Hristos.

Dacă în societatea comunistă duhul lumesc era semănat în inimile creştinilor prin educaţie, propagandă şi idolatrizare, în societatea capitalistă el este semănat prin confort, belşug material, proprietate, concurenţă, goană după bani, reclame, libertatea păcatelor, mass media etc. […] Pe măsură ce lumea se îndepărtează de vremurile apostolice şi se apropie de cele apocaliptice cresc şi se înmulţesc răutăţile, păcatele, fărădelegile, pervertirile şi apostaziile. Duhul lumesc dictează şi manipulează minţile şi „conştiinţele'' multora. Să ne gândim la semenii noştri. (Oare câţi dintre noi mai avem moralitate creştină ortodoxă?). În loc să ne îndemne spre asceză creştină, ne îndeamnă spre viaţă păcătoasă, în loc să ne trimită la biserică, ne îndeamnă la distracţie şi desfrânare, în loc să ne îndemne spre rugăciune şi nevoinţă, ne

---

[433] Ierodiacon Cleopa Paraschiv şi Părintele Hristofor, ***Duhul Lumesc, Duh Antihristic***, Ed. Panaghia, Colecţia „Rugul Aprins'', Botoşani, 2004, pp.3-4.

*robesc spre huzur şi odihnă. Toate acestea sunt manifestări ale ,,duhului lumesc'', bineplăcut stăpânitorului lui – diavolul. Ce va fi mai departe? Dacă la noi nu se vor schimba mijloacele de educaţie şi obiceiurile societăţii, adevăratul creştinism va slăbi din ce în ce mai mult, iar în cele din urmă se va stinge cu totul, **va rămâne numai numele de creştin, însă duh creştinesc nu va mai fi. Duhul lumesc va umple totul.*** [434]

*

Domnul Hristos ne spune că ne înşelăm dacă gândim că vom putea dărui mintea noastră lui Dumnezeu, iar trupul nostru deşertăciunilor, slujind astfel la doi stăpâni. El a spus în continuare: Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni, care sunt potrivnici unul celuilalt, adică lui Dumnezeu şi lui Mamona.

*Mamona este un cuvânt sirian, care înseamnă bogăţie, vistierie cu bani câştigaţi în mod necinstit. Asemenea bani sunt socotiţi de poporul nostru ,,ochiul dracului'', fiindcă **banii sunt prima ispită cu care diavolul îi ispiteşte pe oameni.** […] Dar lumea îşi are duhurile ei: duhul mândriei, duhul slavei deşarte, duhul mâniei, duhul iubirii de arginţi, duhul desfrânării…*

*Duhul şi sufletul nu sunt două realităţi deosebite. Prin suflet se înţelege în general sediul afectelor, principiul vital. Duhul este partea superioară, fină a sufletului, capabilă de a se pune în contact cu Duhul Sfânt şi a-i deveni sălaş **sau de a se pune în contact cu lumea devenind astfel duh lumesc.** […]*

*,,**Nu ştiţi oare că prietenia cu lumea e duşmănie cu Dumnezeu?** Aşadar, cel ce vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaş lui Dumnezeu'' (Iacob 4, 1-4). […]*

Omul zilelor noastre, ne spun Sfinţii Părinţi şi o confirmă experienţa cotidiană, caută cu orice preţ plăcerile lumii, ale trupului şi fuge de orice formă de încercare, suferinţă sau durere. Caută să-şi provoace cât mai multe bucurii efemere trupeşti, neînţelegând că mai devreme sau mai târziu, va avea de plătit pentru această durere. [435]

*

*Sfântul Apostol Pavel considera că omul, creştinul, are de luptat în întreaga sa viaţă cu trei duşmani puternici: cu **lumea**, cu **trupul** sau firea sa şi cu **diavolul**, însă, pe măsură ce timpul se apropie de apocalipsă, oamenii vor avea posibilitatea să constate că duşmanul – lumea devine tot mai puternic. Fiecare vreme are căderile şi ridicările sale, însă în vremurile de apoi, acestea se vor croniciza, se vor generaliza. Ceea ce altă dată era socotit păcat ajunge adeseori să fie considerat astăzi virtute. Conştiinţa morală simte o ştirbire gravă. Moralitatea devine tot mai permisivă, mai laxă, până la o cvasi-abolire a ei, în favoarea cultului plăcerii omului contemporan. Ceea ce în trecut era înfierat, astăzi este acceptat, permis, tolerat şi chiar încurajat, în materie de morală.*

*Spiritualitatea ortodoxă, prin Părinţii ei duhovniceşti, vorbeşte astfel despre **opt patimi**, gânduri sau **duhuri ale răutăţii**, prin care duhurile rele pot pătrunde în sufletul nostru şi îl pot dezorganiza. Cunoscându-le şi demascându-le, avem mai mari şanse de luptă împotriva lor şi de învingere a acestora.*

Sfântul Ioan Casian, în Convorbirile duhovniceşti, spune: ,,Opt sunt principalele vicii, care otrăvesc neamul omenesc, şi anume: primul este lăcomia la mâncare, ceea ce înseamnă îmbuibarea stomacului; al doilea desfrânarea; al treilea arghirofilia, adică lăcomia sau dragostea pentru bani; al patrulea mânia; al cincilea tristeţea; al şaselea lenea, adică neliniştea şi lehamitea inimii; al şaptelea deşertăciunea, adică vanitatea sau gloria deşartă; al optulea trufia''. […]

1) Lăcomia pântecelui […] are trei forme: a) mâncarea înainte de ora de masă; b) lăcomia la orice fel de mâncare; c) grija de a mânca mâncăruri alese şi special gătite. […] 2)

---

[434] Ibidem, pp.7-9.
[435] Ibidem, pp.9-12.

Desfrânarea sau curvia – are o lucrare pătimaşă variată: ca relaţie trupească între sexele opuse în afara cununiei religioase; relaţii exagerate fără respectarea perioadelor de post şi fără finalitatea de a naşte copii; onania; relaţii împotriva firii între acelaşi sex; vorbele, glumele, cuvintele uşuratice, triviale şi necumpătate, care constituie aluzii la desfrânare. […] 3) Iubirea de arginţi, lăcomia sau dragostea pentru bani, patima de bani, zgârcenia – este goana exagerată şi preocuparea pătimaşă de obţinere a unor bunuri materiale peste strictul necesar unei existenţe mântuitoare, furtul, înşelăciunea, asuprirea semenului. […] 4) Mânia. Există şi o mânie mântuitoare, faţă de păcatele şi patimile noastre, faţă de viaţa noastră de păcat. Mânia lumească sau pătimaşă, însă, se manifestă prin uciderea, lovirea, înfurierea, strigarea la altă persoană sau orice atitudine născută din violenţă, faţă de acesta. […] 5) Întristarea. Există şi o tristeţe datorată păcatelor noastre şi ale semenilor noştri, prin care ne-am îndepărtat faţă de Dumnezeu, Izvorul a tot binele şi al iubirii supreme. Tristeţea sau angoasa pe care o provoacă lumea pătimaşă, este datorată nerealizării unui lucru dorit, frica, deznădejdea, ţinerea de minte a răului. […] Boala aceasta sufletească pare a fi astăzi, mai mult decât oricând, la ea acasă. Omul zilelor noastre este tot mai tulburat, mai frământat şi mai zbuciumat, este asaltat de problemele tot mai multe şi mai grele şi, neavând o credinţă puternică, este tot mai expus, mai vulnerabil. Nu întâmplător, statisticile medicale avertizează asupra ratei fără de precedent a creşterii numărului depresiilor (peste 40%) şi cazurilor de sinucidere. Duhul lumesc lucrează din plin şi este satisfăcut de rezultate. […] 6) Lenea, trândăvia, neliniştea, descurajarea, dezgustul sau lehamitea. Omul contemporan se află într-o goană nebună după orice formă de plăcere şi fuge din calea oricărei dureri, chiar şi dintre cele mărunte. […] 7) Deşertăciunea, adică vanitatea sau gloria deşartă […] 8) Mândria sau trufia, supraestimarea noastră şi dispreţuirea semenilor, nesupunere, invidie, clevetire, blasfemie. [436]

*

Mândria deşi este aşezată la urmă, este, prin origine şi timp, prima patimă, ,,tiran crud'' şi nepăsător, ,,monstru foarte crud şi mai mare decât toate păcatele de mai înainte'', care îi pierde cu o muşcătură cumplită îndeosebi pe cei desăvârşiţi şi ajunşi pe treptele cele mai înalte ale virtuţilor. Spre deosebire de celelalte patimi care au puteri limitate, aceasta are aspectul unei boli generalizate care nu se mulţumeşte să vatăme doar un mădular sau o singură funcţiune spirituală a sufletului, ci caută să-l robească în întregime, să-l ducă spre distrugerea totală. Ea caută să surpe şi să nimicească din temelii întreaga cetate a virtuţilor.

La modul general, mândria are două înfăţişări: mândria sau trufia trupească şi mândria sau trufia duhovnicească. În timp ce prima atacă mai ales pe începători, cea de a doua îi războieşte cu precădere pe cei mai înaintaţi duhovniceşte, la care ispitele trupului au fost au fost înfrânte.

,,Între mijloacele cele mai eficiente de luptă împotriva acestei patimi, ascetica ortodoxă insistă asupra următoarelor: frica de Dumnezeu, meditarea la viaţa şi pilda Mântuitorului nostru Iisus Hristos, întruparea smereniei desăvârşite, cercetarea noastră şi cunoaşterea de sine sinceră şi autentică care ne ajută să vedem nu numai lucrurile bune pe care le avem ci şi lipsurile şi slăbiciunile noastre, conştientizarea nimicniciei şi nevredniciei noastre în faţa iubirii şi ajutorului lui Dumnezeu, fuga de laude şi de elogii, meditarea la zădărnicia tuturor celor prezente şi trecătoare; rugăciunea stăruitoare către Dumnezeu pentru dobândirea darurilor duhovniceşti şi netrecătoare şi pentru trăirea lor ca expresii ale bunătăţii şi iubirii infinite a lui Dumnezeu faţă de noi. [437]

*

[436] Ibidem, pp.12-20.
[437] Ibidem, pp.20-21.

Numai ştiindu-i răutăţile, Sfântul Maxim Mărturisitorul a putut să ne îndemne: ,,Păzeşte-te de maica tuturor relelor, de <u>iubirea de sine, care este iubirea neraţională a trupului</u>. Fiindcă din aceasta se nasc, după toate semnele, cele dintâi gânduri pătimaşe, care sunt şi cele mai generale: al lăcomiei pântecelui, al iubirii de arginţi şi ai slavei deşarte. Căci acestea îşi iau prilejuri din aşa zisa trebuinţă neapărată a trupului''. […] Iubirea de sine are o mulţime de fiice şi vlăstare blestemate care se nasc şi cresc din ea […] **mila de sine** *[…]* ***cruţarea de sine*** *[…]* ***îndreptăţirea de sine*** *[…]* **lauda de sine** *[…]* ***trâmbiţarea de sine*** *[…]* ***plăcerea de sine*** *[…]* ***nălucirea de sine*** *(că suntem ceva, că ştim ceva, că avem ceva…) […]* **închipuirea de sine** *[…]* ***preţuirea de sine*** *[…]* ***înălţarea de sine*** *[…]* **încântarea de sine** *[…]* **înfumurarea de sine** *[…]* ***semeţia de sine*** *[…]* ***încrederea de sine*** *[…]* **bizuirea pe sine** *[…]* ***răzimarea pe sine*** *[…]* ***nesimţirea de sine*** *sau* **împietrirea inimii** *[…]* ***Nesimţirea omoară toate cele trei părţi ale*** **sufletului nostru***, adică mintea, inima şi voinţa. […]*

Viaţa creştină autentică şi progresul duhovnicesc încep cu lepădarea de sine. În acest progres de înduhovnicire, creştinul are de luptat cu tot ceea ce este pătimaş şi păcătos, pentru a practica şi dobândi virtuţile creştine, singurele care pot aduce omului adevărata fericire. […] Cel ce a lepădat de la sine pe maica tuturor patimilor – iubirea de sine – , ne spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, uşor leapădă şi pe celelalte, ca mânia, întristarea, pomenirea răului şi cele ce urmează''.

Ca metode de luptă împotriva acesteia, ascetica cretină ortodoxă ne recomandă nevoinţele şi ostenelile trupeşti şi sufleteşti, prin care se sting patimile, trezvia şi paza minţii şi a gândurilor, necontenita cugetare la moarte şi Înfricoşata Judecată, rugăciunea, închinăciunile şi metaniile şi binecuvântata muncă de obşte. Toate acestea conduc la dobândirea şi întreţinerea în sufletul nostru a smeritei cugetări. [438]

*

Experienţa duhovnicească arată cu prisosinţă că lumea materială şi trupul, elementul de legătură cu ea, sunt sărace. Chiar şi cele mai intense plăceri trupeşti şi lumeşti se sting foarte repede, lăsând în urma lor un sentiment al eşecului, al zădărniciei, al trăirii lipsite de sens. Aşa se explică drama multor occidentali bogaţi, care în ciuda averilor însemnate pe care le au, a caselor majestoase şi a maşinilor ,,de catalog'' în loc să fie împliniţi şi fericiţi, se simt terminaţi, sfârşiţi şi adeseori se sinucid. De multe ori bogăţia materială nu înseamnă şi bogăţie spirituală. Or, unde nu este bogăţie spirituală, viaţa umană este lipsită de sens.

Singurele bogăţii ce aduc omului împlinirea sunt cele duhovniceşti. În sărăcia materială putem fi bogaţi spirituali iar în bogăţia materială putem fi ,,cadavre vii''. […] Pe omul duhovnicesc, bucuriile lumeşti nu-l odihnesc, ci îl obosesc şi-l stresează. Oamenii aleargă zi şi noapte după plăcerile şi bucuriile lumeşti pentru că se iubesc pe sine şi nu află sensul profund al vieţii şi uită că într-o zi vor pleca din această viaţă şi vor părăsi toate. Când ne vom muta la viaţa cea veşnică nu vom lua cu noi nici bani, nici case, nici maşini, ci doar faptele noastre bune sau rele. […] ***Duhul lumii, cu toate învăţăturile vătămătoare de suflet care îl însoţesc, este un duh potrivnic lui Hristos, este duhul lui Antihrist; răspândirea lui înseamnă răspândirea urii faţă de credinţa creştină (ortodoxă) şi rânduielii creştine de viaţă.*** [439]

*

Aici, la locul de muncă, în spaţii străine de orice lucru sfânt, între utilaje, maşini şi aparate, învaţă creştinul ortodox viaţa fără Hristos. Într-un astfel de mediu de lucru, *când singura preocupare este munca, nimeni nu se mai gândeşte ce păcate face, nimeni nu se mai căieşte pentru păcatele făcute, fiindcă pe toţi nu-i interesează decât producţia, având doar frică pentru neîndeplinirea planului de producţie, încălcarea regulamentelor, abaterea de la*

---

[438] Ibidem, pp.22-30.
[439] Ibidem, pp.31-34.

program. Cine oare se mai roagă, cine îşi mai păzi mintea, cine mai are pacea duhovnicească în inima sa, cine mai cugetă la Înfricoşata Judecată în astfel de locuri de muncă.

Educaţia, învăţătura, cultura anticreştină, bazele teoretice ale societăţii industriale fac din noi slujitori ai lumii – ***mamoni****, oameni fără de Dumnezeu, în care virtuţile mamonice precum hărnicia, priceperea, inteligenţa, câştigurile, pentru care muncim şi trăim, înlocuiesc virtuţile creştine, îndepărtându-L de la noi pe Dumnezeu. […] Astfel se formează* ***mamonul – omul lumesc*** *cu caracteristici antihristice, fără de Dumnezeu, plin de pofte şi păcate, care nu mai are timp de suflet ci numai de cele lumeşti. Serviciul, funcţia, grijile şi obligaţiile profesionale îl absorb total astfel încât nu se mai roagă, nu mai merge la biserică, nu mai posteşte, nu se mai spovedeşte, nu se mai îngrijeşte de loc de suflet şi nici de familie şi uită complet de Dumnezeu. Căci după muncă urmează distracţiile în pofte şi păcate. Câţi creştini mai citesc astăzi canonul de rugăciuni zilnice şi îşi mai împlinesc şi celelalte îndatoriri creştine? […]*

În vremurile antihristice, păcatele împotriva firii vor deveni ca ceva firesc – îngăduite şi legalizate pentru că majoritatea oamenilor celor păcătoşi vor face politica şi legile, fără a mai ţine seama de poruncile dumnezeieşti. În Franţa, este deja legalizată căsătoria între frate şi soră, iar 80% din francezi s-au declarat atei. În Olanda peste 50% din populaţie este homosexuală (iar peste 70% sunt favorabili homosexualităţii! – n.a.). În S.U.A., sunt oraşe numai cu homosexuali. În Las Vegas 65% din oameni sunt homosexuali, iar în alte mari oraşe precum San Francisco, o treime din populaţie este homosexuală. În multe ţări din apus este legalizată căsătoria dintre persoanele de acelaşi sex (lesbiene şi homosexuali). [440]

*

Sfârşitul lumii va fi atunci când păcatele împotriva firii şi ereziile se vor înmulţi pe pământ, lumea ajungând în situaţia cetăţilor Sodoma şi Gomora. Dumnezeu va pune atunci capăt lumii păcătoase.

Sfântul Apostol Petru ne spune: ,,…şi dacă cetăţile Sodomei şi Gomorei le-a prefăcut în cenuşă, osândindu-le la pieire şi dându-le pe ele drept pildă necredincioşilor din viitor, şi dacă pe dreptul Lot l-a izbăvit, pe el, cel întristat de traiul desfrânat al celor nelegiuiţi – pentru că dreptul acesta locuind între ei, zi de zi îşi chinuia sufletul său cel drept din pricina faptelor lor nelegiuite pe care le vedea şi auzea – toate acestea pentru că Domnul ştie să-i scape din încercări pe cei credincioşi, iar pe cei nedrepţi să-i păstreze spre a fi pedepsiţi în ziua judecăţii, dar mai ales pe cei ce întru pofta stricăciunii lor i se supun cărnii'' (II, Petru 2, 6-10). […]

Însă numai în corabia mântuirii care este Biserica Ortodoxă a lui Hristos, cu ajutorul harului dumnezeiesc şi a faptelor bune creştine, putem trece neîntinaţi pe marea duhului lumesc plină de răutăţile păcatelor. Tot ceea ce trebuie să ne preocupe este sfinţirea noastră. Pentru aceasta trebuie să ne preocupe să facem Voia lui Dumnezeu. Chiar dacă ni se îngustează locul nostru pe pământ va spori unirea noastră cu Dumnezeu. Pentru că ***apropierea noastră de Dumnezeu se face pe măsura lepădării noastre de sine, de lume (duhul lumesc) şi de duhul diavolesc****.* [441]

*

În ziua de azi, despre cele dumnezeieşti nu gândeşte, nu vorbeşte, nu scrie nimeni şi nici măcar prin minte nu le trec oamenilor să le aibă în vedere în acţiunile lor. Mai trebuie atunci să ne minună că învăţăturile potrivnice credinţei ortodoxe sunt primite în societate şi că ***societatea înclină către o necredinţă generală****? […]*

Iar când duhul lumesc intră în mănăstiri cu tot confortul şi facilităţile sale (case, mobilă, maşini, utilaje, unelte etc.) se pierde râvna duhovnicească.

---

[440] Ibidem, pp.37-39.
[441] Ibidem, pp.40-41.

Astăzi, cel mai important lucru pentru monahi şi pentru creştini este să nu se lase modelaţi de duhul lumesc. Pentru că duhul lumesc este boală. Şi după cum căutăm ca să evităm o boală, tot aşa şi cugetarea lumească s-o evităm. […] Cei mai mulţi se vor lepăda de Hristos conştient, primind documentele antihristice ca să poată trăi mai bine în această lume. Spre exemplu: dacă în acele vremuri vei fi director şi nu vei primi documentele antihristice *vei fi îndepărtat din funcţie; dar vei avea timp să te ocupi de suflet, de lucrul cel nemuritor pentru că timpul de pocăinţă va fi scurt. […] În vremurile antihristice, cei care-L vor mărturisi pe* Mântuitorul nostru Iisus Hristos, *chiar dacă ,,li se vor restrânge locurile de pe pământ'', vor pierde funcţiile sociale, conforturile…), se vor putea îngriji mai mult de suflet –* de lucrul cel *nemuritor. Pentru că lumea cu duhul ei lumesc trebuie scoasă din inimă pentru a primi pe Hristos. Dar în acele timpuri oamenii vor fi atât de împătimiţi, încât puţini vor fi cei care cu ajutorul harului dumnezeiesc se vor lepăda de lume. Foarte grea va fi şi despărţirea creştinilor de părinţi, copii şi rudenii, care se vor închina lui Antihrist (*Luca 21, 16-19). [442]

*

Sfântul Lavrentie de la Cernigov, canonizat la 22 august 1993, spune: ''Vor veni aşa vremuri când vor umbla din casă în casă ca lumea să semneze pentru acel ‹‹singur împărat›› şi se va face un recensământ al populaţiei foarte drastic. Vor intra în casa omului, iar acolo unde *sunt soţul, soţia şi copii, îl vor ruga pe soţ să semneze căci altfel nu vor putea cumpăra nimic pentru copii, iar soţul va răspunde: ‹‹Iubita mea soţie, tu fă cum vrei, eu însă sunt pregătit să* mor mai bine pentru *Hristos, decât să semnez ceva pentru antihrist››. Aşa de tragic viitor vă aşteaptă.*

Vine timpul şi nu este departe, când foarte multe biserici şi mânăstiri se vor închide şi repara, le vor reface nu numai pe dinăuntru ci şi pe dinafară. Vor auri şi acoperişurile, atât ale bisericilor cât şi ale clopotniţelor, dar preoţimea nu va mai lucra la sufletul credinciosului ci numai la cărămizile lui Faraon. ***Preotul nu va mai face şi misiune.*** Când se vor termina *lucrările va veni şi vremea împărăţiei lui antihrist şi el va fi pus împărat. Rugaţi-vă ca Bunul Dumnezeu să mai lungească acest timp ca să ne putem întări în credinţă, căci vremuri groaznice ne aşteaptă.*

Luaţi aminte la cele ce vă spun, căci totul se pregăteşte cu foarte mare viclenie. Toate bisericile vor fi într-o *bunăstare imensă, pline de bogăţii, ca niciodată, dar să nu mergeţi în ele* (în vremurile antihristice – *n.red.). Antihrist va fi încoronat ca împărat în marea biserică din Ierusalim, cu participarea clerului şi a Patriarhului. Intrarea şi ieşirea din Ierusalim va fi liberă* pentru orice om, **dar atunci** *să vă străduiţi să nu vă duceţi, căci totul va fi spre a vă linguşi pe voi ca să vă atragă în ispită. […] Bisericile vor fi deschise, dar creştinul ortodox trăitor, nu va putea intra în ele să se roage, căci în ele nu se va mai aduce Jertfa fără de sânge a Domnului Iisus Hristos. În ele va fi toată ‹‹adunarea satanică››.*

Pentru aceste fărădelegi, pământul nu-şi va mai da roada sa şi va fi o secetă aşa de mare, încât în crăpăturile pământului va putea să cadă un om. ***Creştinii vor fi omorâţi şi izgoniţi în locuri pustii, dar Dumnezeu are să-şi îngrijească turma Sa, dându-le de mâncare şi apă de băut****''.* [443]

*

Grija lumească cuprinde trei elemente: împătimirea, plăcerea şi durerea. Acestea sunt piroanele existenţiale *care îl ţintuiesc pe om de lume, şi care explică şi frica omului de lume. Această grijă lumească este o totală sau exagerată alipire a omului de lume şi coborârea lui la o existenţă cenuşie, improprie, monotonă, robită şi de suprafaţă. Grija este o deprindere mentală*

---

[442] Ibidem, pp.42-47.
[443] Ibidem, pp.48-49.

*nesănătoasă şi distrugătoare pentru trup şi suflet. De fapt cuvântul ,,grijă'' derivă dintr-*un vechi verb anglo-*saxon, care se traduce ,,a sufoca''. Grija este molima epocii moderne.*

*Ne crapă capul de griji, ne îmbolnăvim de griji, nu putem dormi de griji şi murim din cauza grijilor. Grija este cea mai perfidă şi cea mai distrugătoare dintre activităţile omeneşti. Grija şi frica pentru existenţă se transmite din minte în inimă, în sistemul nervos, ţesuturi, organe şi celule. În special în societatea capitalistă multe boli sunt generate de frica pentru existenţă şi agravate de griji şi de sentimentul de nesiguranţă. […] Altceva este alipirea vieţii noastre de grija pentru hrană şi pentru îmbrăcăminte, şi altceva este munca ce se face pen*tru *hrană şi îmbrăcăminte. De aceea Domnul n-a zis: să nu vă îngrijiţi pentru viaţa voastră, adică nu vă lipiţi sufletul sufletul vostru de grijile vieţii, de ce veţi mânca, şi de ce veţi bea, şi cu ce vă veţi îmbrăca. Este deci vorba de grija şi silinţa pentru felul şi mulţimea hranei şi îmbrăcăminţii. Omul cumpătat se mulţumeşte cu hrana simplă de care are nevoie să trăiască, şi cu îmbrăcămintea atât cât să-şi acopere goliciunea trupului său. De aceea el se îngrijeşte puţin, sau chiar deloc de hrana şi îmbrăcămintea lui. Cel necumpătat şi iubitor de plăceri caută hrană multă şi de multe feluri; haine multe, frumoase şi de mult preţ. De aceea inima lui este aţintită la* grija aceasta. [444]

*

Pentru început trebuie să eliminăm gândurile şi cuvintele prin care ne facem griji sau *care exprimă îngrijorarea. Astfel în loc să ne gândim sau să spunem: ,,- Sunt îngrijorat că nu voi termina la timp această lucrare!'' Să ne rugăm şi să ne pecetluim cu Sfânta Cruce şi cu smerenie să zicem: ,,Doamne ajută-mi ca să termin această lucrare''. Iar după ce terminăm să ne pecetluim cu Sfânta Cruce şi să zicem: ,,- Slavă Ţie, Doamne!''*

Cu cât ne vom ruga mai mult, cu atât ne vom îngrijora mai puţin iar mintea noastră va fi mai curată, mai ordonată şi mai luminată şi cu ajutorul lui Dumnezeu vom acţiona şi lucra mai eficient. Să ne rugăm în fiecare dimineaţă când ne trezim din somn şi să spunem Crezul. Astfel ajutorul lui Dumnezeu şi minunile dumnezeieşti vor umple viaţa de zi cu zi a celui care renunţă la gândurile rele şi pesimiste în favoarea gândurilor duhovniceşti, constructive şi optimiste, pline de credinţă şi de dar dumnezeiesc. Vă puteţi debarasa de griji. […] De asemenea, obişnuiţi-vă ca ori de câte ori vă doare capul de griji să vă retrageţi într-un loc liniştit pentru a vă ruga. Având astfel mintea limpede şi curată cu ajutorul darului dumnezeiesc veţi putea rezolva cu uşurinţă şi eficienţă, pe rând, toate problemele cu care vă veţi confrunta. O dată mintea curăţită şi luminată, să nu vă imaginaţi că ea va rămâne aşa mult timp. De aceea trebuie *s-o umpleţi cu gânduri bune, şi duhovniceşti, pline de frică de Dumnezeu, de smerenie, de credinţă şi de nădejde în ajutorul lui Dumnezeu.*

Să aveţi pomelnice la Sfintele Mănăstiri, unde sunteţi pomeniţi zilnic la Sfânta Liturghie. În acest fel îngerul păzitor vă va aduce zilnic darul dumnezeiesc şi vă va binecuvânta în tot lucrul bun şi mântuitor de suflet pe care-l faceţi. [445]

*

Grija pentru mântuirea sufletului este o grijă a omului pentru destinul său etern şi este opusă grijii lumeşti. […] În general în afaceri nu este astăzi nimic sfânt şi duhul lumesc şi diavolesc al afacerilor iau locul lui Dumnezeu din inima noastră. De aceea Dumnezeu creştinilor adevăraţi nu le îngăduie afaceri de mari proporţii. În orice facem trebui să avem binecuvântarea lui Dumnezeu şi răbdare şi să ne lăsăm conduşi de voinţa dumnezeiască. Dumnezeu nu binecuvântează la creştinii adevăraţi decât munca cinstită (Facerea 3.17). Şi oare câţi bani poate câştiga astăzi într-o zi, un creştin care munceşte efectiv? […]

---

[444] Ibidem, pp.55-65.
[445] Ibidem, pp.66-68.

Dacă însă lucrarea pe care o facem este intelectuală şi ţinem mintea la Dumnezeu, ea se sfinţeşte fiindcă trăim în Duhul lui Dumnezeu. Atunci când ne aflăm într-o stare duhovnicească, mintea noastră se luminează şi înţelegem prin iluminare dumnezeiască ceea ce este bine să facem şi ceea ce nu este bine să facem. Iar când nu suntem într-o stare duhovnicească, trebuie să întrerupem lucrul pentru a ne ruga.

Dacă scriem cărţi duhovniceşti, cel mai mult ne va ajuta nevoinţa pentru a avea gânduri curate. Astfel vom deveni vas al harului dumnezeiesc iar tâlcuirile dumnezeieşti ne vor veni din iluminarea dumnezeiască şi nu din minte, din dicţionar sau din călimara de cerneală. [446]

[446] Ibidem, pp.73-79.

PLEDOARIA UNUI ROMÂN ÎMPOTRIVA GLOBALIZĂRII ŞI «SPĂLĂRII CREIERULUI»

Mulţi dintre noi, conştientizează tot mai mult faptul că trăim **vremuri dificile**, pe care unii chiar se încumetă să le numească apocaliptice şi eu cred că aceştia nu sunt chiar atât de departe de adevăr. Există fără îndoială destule semne divine în acest sens. Ceea ce este însă oarecum de neînţeles sau misterios, este faptul că, în acest început de secol şi de mileniu, în ansamblu societatea (aşa-zis ,,modernă'' sau pretinzându-se astfel) cultivă şi încurajează unele conduite sau acţiuni extrem de nocive, cum ar fi:

- apatia şi pesimismul (frustrarea tinerilor derivând în cazul românilor, din frustrările şi greutăţile interminabilei tranziţii);
- lipsa de informaţie reală (nefalsificată);
- lipsa de iniţiativă (inclusiv sau mai ales de spirit civic şi critic);
- lipsa de curaj, indiferenţa şi egoismul, violenţa (verbală şi fizică, încă de la cele mai fragede vârste!), vulgaritatea (pseudocultura), lăcomia, pragmatismul, oportunismul, alcoolismul şi consumul de droguri, prostituţia şi homosexualitatea, pedofilia, avorturile, traficul de copii, jocurile de noroc etc.

Trăim după cum se pare, într-o lume cu totul şi cu totul alienată (care nu-şi regăseşte normalitatea), nevrozată, răsturnată şi chiar greu de definit. Scara valorilor s-a schimbat, este cu totul alta. Asistăm cu toţii, la zorii naşterii unei noi civilizaţii (***globale***), unui nou tip de om (***homo* globalis**), unei noi ideologii (***,,umanismul'' secularizat la nivel global***) şi unei noi formule de guvernare (promovate prin Noua Ordine Mondială, New Age, de către sionismul şi masoneria internaţională). Iar aceste realităţi dure ale existenţei, pomenite deja, sunt în sine agresive, subversive şi îndreptate într-un **atac concertat împotriva omului contemporan şi tradiţiilor sale şi împotriva ţărilor ortodoxe!** Un exemplu este atacul presei internaţionale (a unor ziare de mare tiraj şi televiziuni importante) dezlănţuit nu o dată asupra imaginii României, rămânând blocată pe tema copiilor străzii, copiii instituţionalizaţi, adopţiile internaţionale şi pe cetăţenii români de altă etnie (rromi, etc.) Aşa cum remarca scriitorul Matei Vişniec, problema lor era şi este la fel pretutindeni, doar că mass-media s-a focalizat asupra lor. Şi la ordinul cui credeţi?…

Tot domnia sa preciza recent, că spre deosebire de perioada totalitarismului comunist, în care noi puteam identifica răul relativ uşor, în societatea actuală acest lucru se realizează mult mai greu, atât în cazul celui care se ocupă de critica socială, cât şi în cazul convingerii cetăţeanului de rând în ceea ce priveşte manipularea care se exercită şi asupra lui. Pentru că, ea este disimulată şi vine din multe direcţii. De asemenea, se aprecia că delirul mondialismului şi societăţii de consum a atins în prezent cote de-a dreptul alarmante.

Trăim se pare, într-o societate tot mai superficială (datorită puternicelor ingerinţe ale globalizării culturale, pornite de peste ocean), tot mai confuză şi dezorientată (datorită pierderii reperelor sale spirituale şi culturale autentice). Pe un astfel de teren, pregătit din vreme, este grefată astăzi ideologia extremistă a globalizării. Aceasta este susţinută din plin, de aproape toate marile corporaţii şi companii transnaţionale şi de forţele politice ultranaţionaliste (antinaţionaliste sau foste comuniste), care au acreditat un nou tip de materialism (în locul celui marxist, dialectic şi istoric, specific sistemului economico-social comunist): cel al societăţii de consum (consumerismul), o nouă religie – ecumenismul (marea erezie a timpului nostru) şi o nouă ,,pseudo-religie'': banul. S-a născut astfel şi o nouă ,,morală'': morala banilor şi succesului, pornindu-se chiar de la anumite idei iudaice, protestante şi neoprotestante, care susţin şi astăzi de

pildă, că sărăcia este păcat iar bogăţia o virtute. Realitatea ne demonstrează aşadar, că lumea modernă de astăzi este încă făurită de spiritul iudaic şi protestant. Aşa se explică desigur şi înverşunarea conducătorilor comunităţilor evreieşti, care s-au opus punerii în scenă a piesei ,,Neguţătorul din Veneţia'', în care personajul principal al lui William Shakespeare este un cămătar evreu, care e în stare de orice pentru bani şi care îşi pierde până şi fiica, din cauza iubirii sale de arginţi. Aşa se explică intrarea recentă a partidului extremist şi ultranaţionalist România Mare în ,,familia'' noului partid naţionalist sau de ,,dreapta'' european, care chipurile ar lupta pentru identitatea naţională a fiecărui stat, dar şi… **pentru globalizare**!

Din păcate, noi am fost ,,învăţaţi'' (cu sprijinul desigur al mass-mediei, care are o mare influenţă asupra maselor) să urâm atât politica, cât şi pe politicieni, încât am devenit aproape cu toţii indiferenţi şi nu ne prea interesează aşadar, nici viitorul României. Nu e de mirare atunci că şi tinerii din ziua de azi sunt tot mai indiferenţi faţă de ceea ce se întâmplă la noi, atât la nivel individual, cât şi colectiv. De ce? Pentru că ei nu ştiu să destrame confuzia generală şi nu le mai pasă în general de ceea ce li se întâmplă! Sunt de-a dreptul ameţiţi sau orbiţi de ,,lumina'' divertismentului şi de kitsch-urile mass-mediei (ale televiziunilor comerciale, ale artei postmoderniste…), de agresivele spoturi publicitare sau cu substrat (şi panouri publicitare, cum este de pildă, cel care ne vorbeşte printre altele de avantajul ,,identităţii şi cetăţeniei europene''!; sugerând ideea că, prin urmare, ar cam trebui să renunţăm la identitatea noastră naţională…), de schimbările care se petrec cu repeziciune în această lume, de bombardamentul mediatic (explozia informaţională) şi de multe alte lucruri. De aceea, cred că subiectul globalizării le este necunoscut încă şi cumva inaccesibil.

Eu cred, că oamenii de astăzi şi tinerii mai cu seamă, au dreptul să cunoască tot adevărul şi au tot dreptul la libertate. Au dreptul să-şi dezvolte neîngrădit gândirea şi personalitatea, au aceleaşi drepturi în faţa legii şi au dreptul la o viaţă mai bună pentru ei şi pentru generaţiile viitoare. Iar dreptul sau libertatea de conştiinţă (de a avea orice opinie despre orice domeniu) nu trebuie să se confunde cu ,,libertatea'' de a impune majorităţii tirania minorităţii. Este şi cazul celor care cer statului român şi forurilor europene scoaterea icoanelor şi simbolurilor religioase din spaţiul public, într-o ţară care are o spiritualitate proprie, o tradiţie ortodoxă milenară şi o comunitate creştin-ortodoxă covârşitoare.

Părerea mea în această problemă este, că intrăm într-o epocă a neoprotestantismului şi ecumenismului, întocmai cum a fost ea planificată de către artizanii din umbră ai globalizării şi în care secularismul occidental se extinde la nivel mondial. Altfel, nu-mi explic iniţiativele din ultima vreme şi mediatizarea tot mai intensă a protestanţilor şi neo-protestanţilor. De pildă, am avut surpriza să asist la o emisiune-dezbatere de la Radio Actualităţi, a d-lui Cristian Curte, în care s-a polemizat pe tema **scoaterii simbolurilor religioase din instituţiile de stat (mai ales din şcoli)**, apoi la emisiunea lui Liviu Mihaiu (Între Bine şi Rău) de la TVR 1, difuzată pe 9 ianuarie 2007, având ca temă de dezbatere şi dialog iniţiativa unui ,,intelectual'' (profesor agronom, cu alura fizică şi temperamentul lui Cristian Tudor Popescu, cunoscut ca ateu) de prin părţile Buzăului, dl. Emil Moise, care nici mai mult, nici mai puţin, a cerut, dimpreună cu câteva asociaţii (cum ar fi asociaţia ,,Solidaritatea pentru Libertatea de Conştiinţă, etc…), scoaterea icoanelor şi crucilor din spaţiul public, pe motiv că ar aduce atingere drepturilor omului (libertăţii de conştiinţă?!), că sunt discriminatorii şi agresive pentru copiii atei sau de altă confesiune şi că ar cultiva… intoleranţa! Deşi bunul simţ îmi spune că nu-mi pot imagina cu adevărat copii care să fie deranjaţi de prezenţa acestor icoane. Deşi, sunt unii care au mărturisit că au umblat mult prin lume şi nu i-a deranjat nici un simbol religios. Deşi, până la urma urmei, minoritatea trebuie să respecte mai întâi majoritatea şi nu invers. **De când o minoritate (cum au fost şi comuniştii ş.a.) a devenit sau are pretenţia de a se impune majorităţii?** Este, după părerea mea şi nu numai a mea, un tupeu fantastic din partea ei, bazat desigur pe sprijinul unor

forţe din străinătate (în primul rând, unele organizaţii umaniste...). Este dacă vreţi, preludiul unei tiranii, inspirate sau impuse de artizanii globalizării (compus dintr-un cerc foarte restrâns de mari capitalişti şi sionişti, masoni…), aplicarea în teritoriu a principiilor subversive ale acesteia.

Am rămas surprins puţin de faptul că „poetul'' Florin Iaru, unul dintre prezentatorii ciclului de emisiuni intitulate „Mari români'' a apărat cu patimă vădită punctul de vedere al acestor „iconoclaşti'' (în fond, unelte în mâna altora) şi a avut „curajul'' să spună că el este ateu. Puţin, pentru că oricum prestaţia lui în emisiunile acestea se încadra perfect în tiparul politicii globalizării (anticreştine şi antinaţionale). Adică, a rămas consecvent acestor principii transnaţionale şi „umaniste''.

Dar, pentru a descifra acest fenomen complex al globalizării (atât ca ideologie/doctrină, cât şi ca sistem), este nevoie mai întâi, de pătrunderea sensului cât mai exact al unor concepte, care prezintă relevanţă în acest caz. Din punct de vedere etimologic, **globalizarea** reprezintă un termen nou şi care nu ne spune aproape nimic. Dicţionarele păstrează şi ele în mod suspect, tăcerea. Dacă veţi întreba bunăoară pe oricine din jur despre acest subiect, cred că veţi obţine un răspuns nesatisfăcător. Din punctul meu de vedere, globalizarea sau mondializarea (dacă îi putem spune şi aşa), reprezintă în esenţa ei **un proces de unificare (politică, economică, culturală…) care se desfăşoară la nivel global, şi determinat printr-o strategie îndelung gândită de anumite forţe oculte, care şi-au propus, nici mai mult şi nici mai puţin, decât dominaţia şi dictatura asupra întregii omeniri!** O spun cu toată convingerea, din postura unuia care am abordat această problematică până acum în patru volume (o carte şi o antologie în trei volume).

Am putea încerca să dăm totuşi şi o mică definiţie globalizării, definiţie pe care doresc să v-o propun: **Globalismul sau comunitarismul reprezintă acel sistem şi doctrină, bazat pe ideologia globalizării (înglobării politice, economice şi culturale), promovat de anumite cercuri oculte, la nivel mondial, care militează pentru instaurarea Noii Ordini Mondiale şi unui guvern mondial (supus sionismului şi francmasoneriei), prin unificarea treptată a tuturor statelor şi prin exercitarea controlului total asupra vieţii tuturor indivizilor.**

Promotorii celor două sisteme (celui capitalist şi celui comunist), sunt aşadar sioniştii şi masonii, care încearcă pe diverse căi, să obţină puterea totală, prin **desacralizarea lumii** (şi întoarcerea la păgânism sau semibarbarie), **decăderea dramatică a culturii** şi **desfiinţarea naţiunilor (statelor autonome) şi naţionalismului autentic** (adică a apartenenţei fireşti la ţara natală). Dintre aceste obiective, ultimul este vizat în mod special. Naţionalismul este practic pus la zid de către mass-media internaţională şi locală, înfierat ca extremism, fascism, xenofobism, antisemitism etc., deşi până şi aceşti termeni sunt denaturaţi în mod voit şi folosiţi în mod greşit. De pildă, xenofobia ar trebui interpretată ca frică de străini iar în realitate este folosită în chip acuzator de „ură faţă de străini'', antisemitismul nu este ostilitatea faţă de evrei, ci faţă de semiţi în general (arabi) ş.a.m.d.

De aceea, mi se pare absolut regretabil faptul că multe din dicţionarele uzuale interpretează astăzi naţionalismul drept o „doctrină politică bazată pe apărarea (uneori exagerată) a drepturilor şi aspiraţiilor naţionale'', iar ceea ce ne interesează pe noi (globalizarea sau globalismul) nu apare în nici un fel. Acest lucru ar trebui să ne dea de gândit, pentru că prăbuşirea sistemului comunist în fostul URSS şi Europa de Est a fost regizată atent şi **premeditată** (în România, având în paralel cu Revoluţia din 1989 o lovitură de stat militară organizată prin cooperarea unor forţe atât din interiorul ţării, cât şi din exterior) iar capitalismul învingător s-a orientat apoi spre **imperialism** (de altfel o acuzaţie venită tocmai de la comunişti!), spre **neocolonialism şi neoliberalism**, spre un extremism de dreapta, care a subminat şi subminează mereu dreapta tradiţională şi democraţia autentică din întreaga lume. **Pretutindeni veţi vedea că, dreapta ca şi societatea civilă aproape că nu există. Oare de ce?**

S-a spus uneori că s-a abuzat de folosirea termenului de „naţionalism'' (după cum susţin unii intelectuali), dar mai important este faptul că **s-a denaturat în mod premeditat sensul (înţelesul) naţionalismului**, o doctrină altădată foarte apreciată. Mass-media a reuşit să-i dea în timp acestui concept, o conotaţie negativă, asimilându-o tot mai mult cu xenofobia şi extremismul (ba mai mult, ,,confundând-o'' cu **ultranaţionalismul, inventat desigur anume pentru a compromite naţionalismul şi chiar ideea naţională**), la ordinul masoneriei mondiale, care a considerat că nu-i mai este de folos (după ce şi-a îndeplinit rolul principal de factor dezintegrator al imperiilor din ultimele două veacuri, imperii care îi stăteau împotrivă), că trebuie să se descotorosească de el şi că trebuie aruncat în lada de gunoi a istoriei.

Ori, să stăm şi să judecăm drept, noi înşine. Naţionalismul reprezintă cu totul şi cu totul altceva: patriotismul curat, nealterat, constând în iubirea de ţară şi în tot ceea ce jertfim cu dăruire pentru ţara natală, în sentimentul şi dorinţa de a-ţi servi mereu, cu devotament patria şi neamul, inclusiv în a răspunde oricăror agresiuni la adresa lor. În schimb, **comunismul şi globalismul (capitalismul corporatist şi agresiv)– adevăratele forme de extremism ale istoriei noastre recente** – sunt trecute încă, în general vorbind, sub tăcere. Nu vi se pare suspect? Nu întâmplător, observăm că nu s-a condamnat oficial comunismul în multe ţări, foştii activişti şi securişti şi-au păstrat şi sporit chiar privilegiile şi averile, şi nici n-au fost pedepsiţi autorii nenumăratelor crime comise (culmea ironiei, în numele unor ,,idealuri înalte ale omenirii''). În schimb, este tot mai lăudat **mondialismul sau supranaţionalismul** (cu organismele sale ramificate în toată lumea), văzut **ca un rezultat firesc al modernităţii, al umanismului şi toleranţei** dintre popoare, aducător de prosperitate şi de pace în întreaga lume?! Istoria ne-a demonstrat însă, cu prisosinţă utopia şi absurditatea comunismului, falimentul său, **natura lui criminală** (începând cu crimele „Revoluţiei proletare'' şi terminând cu cele ale „Revoluţiei noastre'' din 1989, care se dovedeşte abia acum, cu probe, că a fost de fapt absorbită de **o lovitură de stat** bine regizată, **ilegitimitatea lui** (sub presiunea şi forţa armatei sovietice) şi va demonstra desigur şi ''viabilitatea'' ideii de „naţiune universală''şi de „suprastat''.

Înţelegând prin naţiune acea „comunitate stabilă de oameni, istoriceşte constituită ca stat, apărută pe baza unităţii de limbă, de teritoriu, de viaţă economică şi de factură psihică, care se manifestă în particularităţile specifice ale culturii naţionale şi în conştiinţa originii şi a sorţii comune'', putem remarca astăzi faptul că, **atacul dezlănţuit asupra ideii naţionale şi naţionalismului** (asupra patriotismului, termen şi el demonetizat, încă din „epoca de aur'') este concertat cu **atacul asupra naţiunilor**, care potrivit planurilor globaliste desigur, trebuie neapărat să dispară. De ce? Pentru că altfel nu pot fi nivelate culturile naţionale şi nu se poate produce mai rapid **«omogenizarea indivizilor şi a naţiunilor»**, care să transpună în practică naşterea unei «naţiuni universale», a unei limbi şi a unei culturi unice, a tipului de ''om nou''(oare al câtelea?!) – ***homo globalis*** –, sluga fidelă a globalismului şi a unui pragmatism feroce. Până la urmă, de ce să nu spunem că acelaşi scop - sclavia omului, dar de tip „modern'', l-a urmărit insistent şi sistemul comunist, prin dictatura unui grup restrâns de privilegiaţi, alcătuită din mulţi activişti de partid influenţi şi impusă de către securişti.

Globalizarea nu poate fi înţeleasă deci, dacă nu este cunoscut mai cu seamă trecutul nostru recent, adică perioada comunismului. **Pentru că, globalizarea sau globalismul este un sistem cu mult mai perfid decât comunismul (în locul atacului brutal şi direct, uzează de procedee mai silenţioase şi indirecte: psihologice, economice etc.) şi pe care l-a perfecţionat. Ea** oferă iluzia libertăţii tuturor şi al paradisului pe pământ**, dar în acelaşi timp supraveghează atent fiecare schimbare din societate şi fiecare individ (prin imensa bază de date, care se creează acum şi aparatura de urmărire tot mai perfecţionată) zdrobind astfel din faşă orice încercare de restabilire a demnităţii şi libertăţii omului.** Acţionează la nivel individual şi împiedică asocierea persoanelor în această direcţie! **Este un comunism restructurat sau**

cosmetizat şi un imperialism mascat, sub care se ascunde aceeaşi ideologie diabolică (profund anticreştină şi antinaţională) şi profund nivelatoare. Veţi vedea că doar actorii s-au schimbat iar piesa a rămas în general aceeaşi, doar cu mici retuşuri.

Adepţii globalizării au ambiţii foarte mari, ei se consideră în mod evident deasupra tuturor şi deasupra istoriei, sunt cinici şi diabolici. De aceea, ei nu trebuie văzuţi ca simpli infractori, pentru că ei comit un lucru extrem de grav: ei sunt cei ce fură însăşi viaţa oamenilor**!…**

Un exemplu preluat chiar din istoria noastră recentă, ar fi edificator. Aşa cum regimul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost tipul de comunism dur şi extrem de violent (conducând la moartea a sute de mii de români şi în care teroarea a fost directă şi maximă, sub controlul strict şi asistenţa consilierilor sovietici), iar regimul lui Ceauşescu a optat pentru **teroarea indirectă** (inoculând românilor **teama de Securitate** dar şi „naţionalismul'' său de paradă, care a dorit să compromită definitiv naţionalismul românesc), tot astfel putem spune că, experimentul comunist îl precede pe cel al globalismului pe care îl experimentăm astăzi, dar au în sine aceeaşi natură. Deosebirile dintre acestea două tipuri de experimente sunt insignifiante în comparaţie cu asemănările dintre ele.

Extrem de interesantă mi se pare totodată şi preocuparea „celor din umbră'' pentru ascunderea adevărului faţă de publicul larg, îndeosebi a celui referitor la Mişcarea legionară din România şi prezentarea ei într-o perspectivă cât mai inadecvată şi ostilă (fascism, extremism, fanatism etc. etc.), atât înainte de 1989 cât şi după această dată. În realitate, legionarii lui Corneliu Zelea-Codreanu au fost spre deosebire de alte formaţiuni mai radicale, cum a fost cea a lui A. C. Cuza, mult mai ponderaţi, realişti şi responsabili, datorită spiritului lor civic şi creştin, suportând după cum spun numeroase documente istorice, umilinţe şi brutalităţi, care nouă, celor de astăzi, ni s-ar părea incredibile (cu mult mai grave decât scenele bine cunoscute ale mineriadelor postdecembriste şi tulburărilor de la Târgu Mureş).

Atunci, cine are încă interesul de a-i asimila pe legionari, precum au făcut şi comuniştii, cu extremiştii cuzişti sau de alte culori politice, unii finanţaţi şi conduşi chiar de către masoni? În realitate, ei au fost, exceptându-i pe cei care s-au infiltrat (cu sprijinul KGB-ului sovietic), **adevăraţi eroi ai luptei anticomuniste şi antimasonice**. Acesta este adevărul, domnilor. Dacă ei ar fi fost într-adevăr extremişti, cu siguranţă că n-ar fi intrat în rândul lor atât de mulţi intelectuali români (dintre care unii foarte cunoscuţi), nu s-ar fi produs acel impact social formidabil (ajungând o forţă redutabilă şi cu adeziuni atât de mari în rândul românilor), n-ar fi ajuns la guvernare alături de Antonescu ş.a.m.d. Dacă un francmason reactivat, precum Alexandru Paleologu, îl „glorifica'' pe regele Carol al II-lea (unul dintre conducătorii cei mai iresponsabili ai României, care în finalul „carierei'' a cedat fără luptă în 1940 aproape jumătate din teritoriul ei) şi îi îndemna pe tineri să nu tragă concluzia „greşită'' că legionarii ar fi fost buni, din moment ce comuniştii erau văzuţi acum ca răi, şi că legionarii erau cei profund încrâncenaţi, fanatici şi extremişti, nu înseamnă că este şi opinia pe care noi trebuie s-o acceptăm fără rezerve.

În opinia mea, tot ceea ce ţine de globalizare intră şi trebuie să intre sub incidenţa liberului acces la informaţiile de interes public, ca şi în cazul condamnării comunismului. Ambele sisteme trebuie cunoscute mai întâi de către specialişti (istorici, sociologi, politologi etc.) până în cele mai mici detalii şi condamnate de către autorităţi cu hotărâre şi pentru totdeauna. Aşa cum renunţarea la comunism şi la mentalităţile acestuia cere cu necesitate reforme şi legi în toate domeniile (mai ales legea lustraţiei şi legea deconspirării „poliţiei politice''), tot astfel trebuie să procedăm şi în cazul globalizării, după ce vom fi cunoscut pericolul pe care îl reprezintă pentru fiecare individ, adică pentru fiecare dintre noi şi pentru toate naţiunile în care democraţia mai înseamnă ceva.

Merită să subliniem de asemenea faptul că, în esenţă, comunismul şi globalizarea şi-au propus (în ceea ce priveşte individul, la nivel psihologic) acelaşi lucru: «spălarea creierului». Chiar dacă acest subiect este luat în derâdere, după cum am remarcat în ultima vreme, de către anumiţi actori, pentru a preîntâmpina dezvăluirile de acest gen, sper că voi fi totuşi destul de convingător.

Ca să înţelegem mai bine despre ce este vorba, trebuie să pătrundem puţin mai departe în culisele ideologiei perfide a globalizării. În numele unor idealuri atât de nobile (afişate şi în vitrina comunismului dealtfel), precum: pacea între popoare, umanismul şi toleranţa, libertatea şi drepturile omului, democraţia, se săvârşesc în continuare şi astăzi, datorită adepţilor globalizării nenumărate dezinformări, manipulări, abuzuri, fărădelegi (şi uneori, în extremis, chiar crime) iar omul este constrâns în felurite chipuri şi prin diverse mijloace neortodoxe (dar extrem de subversive) să renunţe la drepturile şi libertăţile sale fundamentale. Adică, poporul nu mai contează în fapt.

Spălarea creierului nu este desigur, o lucrare propriu-zisă de spălare obişnuită, aşa cum ar înţelege poate unii în mod simplist şi greşit. Ea reprezintă o operaţie foarte minuţios pregătită de alţii, de pervertire a gândirii, de răsturnare a valorilor (în stilul filosofiei lui Nietzsche), o operaţie în sine diabolică, un adevărat atentat asupra libertăţii, culturii şi spiritualităţii omului! Cineva se întreba chiar, dacă nu cumva noi trăim acum, efectiv, un nou „experiment Piteşti'', ceea ce este desigur foarte probabil, cu menţiunea că poate într-o nouă formă, generalizată! Pentru că, asistăm la nivelarea sau uniformizarea gândirii şi comportamentului uman, la nivelarea statelor lumii, în scopul înglobării (absorbirii) lente a acestora într-un vast imperiu. Unde este atunci „unitatea în diversitate''?

«Spălarea creierului» presupune în fond o serie de schimbări, care constau în distrugerea premeditată a oricărei specificităţi de structură a individului şi colectivităţilor umane, ştergerea oricăror diferenţe, şi ceea ce este mai important, este faptul că atentează la principiul diversităţii creaţiei lui Dumnezeu.

Nu întâmplător, aţi observat poate, că sunt tot mai mulţi cei care îşi pun în ultima vreme problema identităţii naţionale. De ce? Pentru că sunt îngrijoraţi de ritmul accelerat de degradare morală şi spirituală, de noua „cultură'' şi opinia lor este răspunsul onest şi responsabil faţă de încercarea **impunerii unui model de viaţă tuturor şi a unei gândiri de tip „şablon'' la nivel global**. Este rezistenţa omului **liber** în faţa distrugerii identităţii individuale şi naţionale, observând schimbările şi mutaţiile care se produc astăzi în toate domeniile. Ei sunt cei care observă fenomenul degradării omului sub toate aspectele vieţii sale, a culturii şi civilizaţiei noastre.

Globalizarea nu reprezintă - aşa cum se spune - o etapă a unui proces istoric firesc din evoluţia omenirii, un fenomen de ''modernizare'', un aşa-zis spaţiu intercultural şi multicultural, între religii, ori între naţiuni, sau între civilizaţii. Nu este nici rezultanta ştiinţei şi tehnologiei, care astăzi ne unesc mai mult ca oricând într-un timp foarte scurt, dar în mod indirect. Ea este altceva. **Este vorba de o nouă himeră sau utopie, utilizată în mod diabolic pentru a ne forţa să trăim într-o lume atee sau imorală, izolaţi unii de alţii în fapt şi să acceptăm necondiţionat manipularea şi sclavia modernă**. Arhitecţii acestei noi lumi, a Noii Ordini Mondiale, au lansat deja (mai ales prin mişcarea New Age sau Noua Eră) directivele «naţiunii universale» şi ale guvernului mondial «al păcii». Adepţii masoneriei pun astăzi la cale dominaţia absolută a lumii întregi şi a fiecărui individ în parte, **ca într-un sinistru joc de şah, în care aproape toţi oamenii nu sunt decât simpli pioni de sacrificiu**.

Politica a devenit pentru cei puternici (cu capital impresionant), un fel de joc de cărţi, în care cărţile sunt destinele oamenilor, consideraţi simple zero-uri. Săracii au devenit un fel de deşeuri sociale, cu care nu prea ştii ce să faci, unde să le mai arunci…Însăşi proiectul comunist a

eşuat mai ales, datorită unor oameni importanţi care s-au opus masoneriei. Este vorba de preşedintele John Fitzgerald Kennedy, care a iniţiat programul ambiţios spaţial şi Ronald Reagan, care a supralicitat programul înarmării. Economia sovietică n-a mai putut ţine pasul şi n-a putut să reziste competiţiei cu americanii. Este atunci o întâmplare că primul a fost asasinat iar celălalt a trecut prin câteva încercări serioase de asasinare?…

Personal cred că nu întâmplător ne sunt devalorizate tradiţiile şi culturile naţionale, iar în locul lor ne sunt **inoculate** anumite opţiuni de viaţă şi orientări precum pragmatismul, oportunismul, carierismul şi materialismul societăţii de consum. Studiaţi anumite filosofii, cum este pragmatismul, utilitarismul, materialismul, existenţialismul, pozitivismul şi altele, şi veţi vedea că ele au marcat şi continuă să aibă numeroşi adepţi sau tot mai mulţi adepţi în zilele noastre. Ca şi în cazul ,,supra-statului'' preconizat, cultura nouă, de tip Coca-cola sau McDonald's, cultivă şi ea un gen de ''supraom'' - ***homo globalis*** -, sau individul:

- apatrid (deznaţionalizat sau separat complet de ţara lui natală şi devenit apoi cosmopolit sau cetăţean al «naţiunii universale»…);
- depersonalizat (adică devenit aproape identic cu oricare altul, şters, lipsit de iniţiativă, conformist);
- obedient sau sclav (supus întrutotul celor care-i furnizează confortul său, inclusiv creditele ,,avantajoase'' şi mijloacele de existenţă);
- desacralizat (înstrăinat de Dumnezeu, ateu sau liber-cugetător, sau de ce nu, chiar mason, sau mason de ,,grad superior'' – închinător pe faţă lui Lucifer);
- consumerist (fidel şi supus necondiţionat ,,spiritului de consum'' inoculat de cei care îşi permit să-i creeze «nevoile»);
- însingurat (deşi trăieşte printre mulţi oameni şi ''comunică'' destul de mult cu ei).

Chiar şi numai aceste şase trăsături de bază enumerate aici, ne pot trimite cu gândul la simbolistica masonică.

Dacă avem în vedere **mijloacele şi efectele globalizării**, vom remarca fără îndoială câteva mai importante: manipularea şi intoxicarea informaţiei, răspândirea unor filosofii materialiste (nihilismul, pragmatismul şi altele), relativizarea adevărului, nivelarea sau «omogenizarea» culturilor naţionale, **uniformizarea gândirii tuturor oamenilor şi a modului lor de viaţă**, transferul centrului de greutate dinspre viaţa spirituală spre cea strict materială, schimbări grave în structura vieţii sociale (disoluţia instituţiei familiei, prin încurajarea căsătoriilor încheiate din interes material şi care eşuează în numeroase divorţuri; încurajarea căsătoriilor heterosexuale şi a adopţiilor de către aceşti homosexuali şi lesbiene, etc.); schimbări dramatice în viaţa economică a ţărilor îndatorate marilor instituţii financiare internaţionale; desfiinţarea companiilor mici şi mijlocii viabile şi care oferă angajaţilor lor drepturi fireşti şi o protecţie socială reală, de către companii specializate în acest sens (precum «piraţii corporatişti»), sprijinirea directă şi indirectă de către stat a masoneriei (adevărata Mafie) cu bani de la buget (lojele fiind declarate societăţi de utilitate publică, în România!) etc.etc. Iar, toate acestea au loc cu un incredibil simţ al detaşării faţă de moralitate şi dreptate…

O întrebare-cheie se desprinde din actualul context: Vom accepta noi, cetăţenii de astăzi, să servim ca sclavi **noua tiranie (globală)** şi acest nou experiment anticreştin şi antinaţional, fără a ne sinucide astfel din punct de vedere moral şi spiritual? Răspunsul meu este unul singur: **Depinde şi de noi ca această autodistrugere (inclusiv «spălarea creierelor») să nu se întâmple, să nu se generalizeze.** Dumnezeu nu intervine decât arareori şi nici atunci în mod direct şi peste voia noastră, prin anumiţi oameni pe care îi înzestrează cu calităţi providenţiale (adesea pentru a salva anumite popoare, de pildă pe cel francez prin Ioana D'Arc). Depinde de noi să nu retrăim experienţa comunismului) şi să învăţăm din această lecţie teribilă, fără a o

repeta. **Dincolo de această mască a globalizării, se ascund de fapt tot cei care au inventat comunismul: reprezentanţii sionismului mondial, care se impun prin organizaţii de tipul Iluminaţilor, Masoneriei (masoni evrei) şi Francmasoneriei (masoni de altă etnie decât cea evreiască), la care se alătură numeroase secte religioase (mergând până la Biserica Satanistă), unele fundaţii „caritabile'', unele O.N.G.-uri etc.** Este vorba de o reţea imensă internaţională!

De aceea, supravieţuirea noastră, atât ca naţiuni cât şi ca indivizi liberi, depinde de **unitatea noastră**, de **întărirea societăţii civile**, de **independenţa ONG-urilor şi a jurnaliştilor** (care vor crea mereu presiuni asupra magistraţilor, politicienilor şi altor funcţionari), de **implicarea masivă a tuturor intelectualilor adevăraţi** (fie în diverse asociaţii cu caracter civic, fie chiar în politică, atunci când e în joc soarta naţiunii noastre, fie prin lucrările lor). Iată de ce este atât de important astăzi **dialogul urmat de acţiune**. Fără acţiune, dialogul nostru constituie prin urmare doar un lux, o filosofare fără rost sau o pierdere de timp. Să încercăm cu toţii, să fim pe cât ne stă în putinţă şi oameni de acţiune, oameni hotărâţi. Să nu neglijăm nici relaţia noastră cu Dumnezeu.

Mă număr printre acei români, care consideră atât **morala**, cât şi **educaţia, domenii de importanţă vitală pentru supravieţuirea noastră şi pentru existenţa oricărei naţiuni de pe pământ**. Acestea sunt astăzi, după părerea mea, în cea mai grea suferinţă, antrenând în degringoladă întreaga societate. E firesc să ne punem atunci unele întrebări. Cine provoacă în mod deliberat decăderea lor şi îndeosebi a moralei creştine? Cine urăşte atât de mult valorile noastre? De ce suntem şi «trebuie» să fim supuşi unui **proces de îndobitocire sau de spălare a creierului**, deşi comunismul - se spune - că s-a prăbuşit? Cui folosesc într-adevăr toate acestea?…

Imperativul vremurilor pe care le trăim este **redescoperirea valorilor autentice şi reaşezarea societăţii pe temelia lor trainică.** Pentru a reuşi acest lucru, noi trebuie să pătrundem hotărâţi în cunoaşterea şi trăirea realităţilor adânci nedescoperite sau nepătrunse de analiza noastră, în miezul teribilului război psihologic actual, care îl completează pe cel economic. Abia apoi, ne putem angaja să luptăm cu toată dăruirea fiinţei noastre împotriva manipulatorilor din umbră şi împotriva alienării premeditate a personalităţii noastre şi anihilării dreptului naţiunilor la propria lor suveranitate (la autodeterminare).

Prin urmare, nu vom putea supravieţui cu adevărat, ca oameni, fără **aportul informaţiei reale şi culturii**, fără **credinţa noastră vie în Dumnezeu şi trăirea creştinismului** (El există, orice am crede noi, păstrând neatins universul cunoscut nouă), şi nu în ultimul rând, fără o serioasă **implicare personală în «viaţa cetăţii», adică în spaţiul public sau în comunitatea locală.** În opinia mea, aceste trei cerinţe de mai sus sunt la fel de necesare astăzi şi toate trei trebuie duse la îndeplinire, întrucât ideea creştină şi ideea naţională se completează în mod reciproc şi armonios.

În urma multor experienţe personale, observaţii, reflecţii şi constatări, am ajuns la concluzia că există realmente oameni şi forţe mai mult sau mai puţin oculte, care **urăsc de moarte** toate valorile moralei creştine şi lucrează intens prin toate mijloacele posibile pentru pervertirea şi anihilarea lor. Războiul nevăzut dintre Bine şi Rău nu este deloc un basm de adormit copiii. În câteva cuvinte, voi încerca să ofer aici o argumentaţie minimă.

Suntem nevoiţi să recunoaştem, că din acel moment imemorial al gustării fructului interzis de către Adam, la sugestia Evei dar şi a Şarpelui (întruchipare a Răului), omul a păşit în istorie. De atunci, însă, omul este **determinat în mod irevocabil a alege, până la moarte, între Bine (sau Dumnezeu) şi Rău (sau Diavol)**. Această alegere nu este uşoară şi ea este vitală pentru mântuirea şi viaţa viitoare a omului. Ceea ce putem observa astăzi însă, este proliferarea unei categorii intermediare, a oamenilor împietriţi sau mortificaţi sufleteşte („morţii vii'',

indivizii fără conştiinţă, fără memoria trecutului şi fără personalitate proprie sau distinctă). În atitudinea lor neutră, aceştia tind să aibă toate trăsăturile omului cu «creierul spălat», pe care îl mai putem numi **«omul - robot» sau «omul - hibrid»**.

Cei activi, în sens negativ, cei care au luat drept bine Răul (sioniştii şi francmasonii), se străduiesc din răsputeri să lărgească continuu acest cerc al oamenilor ezitanţi sau nehotărâţi, care nu sunt convinşi de existenţa Divinităţii. Avem deci, pe de o parte ateii sau aşa-zişii ''liber-cugetători'', dintre care se recrutează masonii, şi creştinii pe de altă parte. Avem astfel o confruntare teribilă (nevăzută) între masoni şi creştini (după cum şi diavolii se războiesc permanent cu îngerii). Lor, ateilor dar şi creştinilor, le sunt adresate în general toate tehnicile moderne de manipulare şi este trist să vedem cum mulţi care îşi zic creştini, sunt doar cu numele (autointitulaţi), căci ei se leapădă în realitate de Dumnezeu, prin tot ceea ce fac şi gândesc…

În viziunea masonilor, oamenii trebuie să îmbrăţişeze cenuşiul existenţei lor, să prefere cu alte cuvinte urâtul şi relativizarea adevărului, să nu mai vadă totul distinct şi clar, în alb şi negru (pentru că, chipurile ar mai fi multe alte nuanţe!…). Binele şi Răul să nu mai fie considerate două categorii opuse şi antagonice…

Această omenire, după cum putem observa şi noi înşine, devine într-adevăr tot mai incapabilă de a mai distinge clar între adevăr şi minciună. Omul zilelor noastre ajunge să le confunde adesea, să le amestece şi este chiar «ajutat», să devină un infirm sufleteşte, să-şi piardă atât **curajul,** cât şi **limpezimea minţii** (adică două trăsături importante ale creştinului), tocmai pentru a deveni cât mai maleabil şi manipulabil, până la anularea totală şi dacă se poate definitivă a personalităţii sale, a voinţei sale (adică se ajunge la subjugare sau sclavie!).

Dar, această morală la care atentează masonii, reprezintă în fond şi la urma urmei morala iubirii şi a comuniunii dintre oameni (nu a urii sataniste), învăţătura adusă de Fiul lui Dumnezeu în scopul mântuirii noastre, care constă în desprinderea de patimile noastre. **Morala creştină este însăşi esenţa creştinismului!** Or, fără morala creştină, cunoscută şi trăită efectiv în viaţa noastră cotidiană, ajungem foarte uşor în ghearele apostaziei, ale ateismului deghizat în laicism şi secularism, ba chiar ale satanismului masonic. Ajungem să ne răzvrătim unii faţă de alţii, să ne învrăjbim, să purtăm un război nevăzut împotriva Creatorului, întrebuinţând ca principale „arme moderne'' **indiferenţa, individualismul şi raţionalismul**, în atmosfera dominantă a materialismului societăţii de consum.

Dar dincolo de denumirea sa prea vagă sau ambiguă, **globalizarea este în opinia mea personală cea mai mare ameninţare la adresa umanităţii de până acum, deşi ea promovează în aparenţă valori pozitive ca şi comunismul: unitatea, toleranţa, umanismul, pacea, libertatea…** Aceste valori arată bine doar pe hârtie, întrucât în practică sau în realitate nu sunt acordate naţiunilor şi nici tuturor indivizilor, ci rămân doar la nivel declarativ, simple utopii în spatele cărora se ascunde setea nestăvilită de dominaţie a unui grup foarte restrâns de oameni, dar cu o putere de decizie şi de influenţă uriaşă.

De pildă, libertatea omului este tot mai limitată şi supravegheată, în vreme ce toate marile companii (în frunte cu cele transnaţionale) şi unele minorităţi (sexuale, naţionale…) îşi sporesc neîncetat drepturile şi îşi diminuează obligaţiile (aspect evidenţiat în procesele juridice). Astfel, grupurile de interese de acest fel, au tot mai multă putere şi tot mai multă influenţă, fiind foarte greu de contracarat, chiar de către autorităţile statale.

Ceea ce cred că se impune astăzi ca o necesitate stringentă este împiedicarea declinului accentuat al spiritului public. Trebuie combătute toate confuziile şi dezinformările mass-mediei, care reprezintă cu adevărat o forţă şi o categorie privilegiată, dar care din păcate se supune adeseori unor interese economice, politice sau de altă natură. Aceste interese produc o ruptură gravă în sânul societăţii de astăzi. Acestea au impus crearea unei realităţi virtuale pentru cei bogaţi şi a alteia dramatice şi reale pentru majoritatea tot mai săracă…

Într-o lume influenţată tot mai mult de închinătorii la idoli, dominată autoritar de cultul sau dictatura banului şi a confortului material, mijloace prin care omul este supus mult mai lesne globalizării, **cultura şi gândirea tind să fie înlocuite prin noi forme sau ambalaje strălucitoare ale civilizaţiei şi lipsei capacităţii de analiză (de cântărire a lucrurilor)**. Încep să conteze tot mai mult diplomaţia şi «bunele maniere». De asemenea, cultura capătă tot mai mult un caracter decorativ, popular sau de masă (ca şi în timpul nazismului şi comunismului), devenind **o „cultură de consum'', cum este deja cea nouă de tip american (ruptă aproape complet de tradiţie, şi respingând cu aroganţă cultura tradiţională europeană)**. Totul capătă un caracter comercial şi sunt evidente pentru noi mai ales «produsele culturale» din mass-media actuală (în special reclamele publicitare). Analizaţi ori de câte ori aveţi ocazia reclamele care se difuzează şi **mesajul lor ascuns sau profund**. Ce părere aveţi de pildă, despre cea pe care am observat-o pe un panou imens, care înfăţişează un trup de femeie cu un ciocan în loc de cap şi unul de bărbat cu un cui în loc de cap? Reclama aceasta se face pentru diverse materiale de construcţii, dar să nu credeţi că este singura de acest gen…

Cultura adevărată este abandonată mai mult ca oricând pentru un alt mod de existenţă: căutarea plăcerilor, îndeosebi fizice. Cultura de cartier şi fotbalul, manelele şi viaţa de lux (fără griji) câştigă tot mai mult teren. Noul tip de «cultură» se răspândeşte astăzi în mod vertiginos în toată lumea, cucerindu-i în primul rând pe **tineri** (viitorii consumatori de mâine), mai ales prin intermediul majorităţii filmelor, emisiunilor şi reclamelor americane.

În faţa acestui flagel al globalizării, considerat de către tot mai mulţi intelectuali a fi unul extrem de negativ şi periculos, depăşind în amploare şi subtilităţi chiar pe cel al comunismului (şi el tragic experiment, cu pretenţii hegemonice la nivel mondial), **va trebui să ne repliem, să adoptăm o poziţie legitimă de apărare şi să luăm cu toţii atitudine**. Amintiţi-vă că, cu ani în urmă, filosoful Emil Cioran atrăgea deja atenţia asupra pericolului reprezentat de **internaţionalism**: ,,*Internaţionalismul este o expresie a culturii de mase. […]* ***Cultura de mase este antispirituală, antilibertară, antiindividualistă.*** *Este suficient să ne gândim la bolşevism sau la hitlerism, fenomene de masă, (de manipulare mai ales, ideologică - n.a.), pe cât de diferite în conţinut, pe atât de asemănătoare în formă.''* (în „Schimbarea la faţă a României'', Ed.Humanitas, Bucureşti, 2001, pp.35-98). El nu se referă la egocentrism, spunând că este ,,antiindividualistă'', ci are în vedere ştergerea identităţii sau anularea personalităţii individului, pierdut într-o masă.

În fond, globalizarea nu este altceva decât o nouă formă de internaţionalism şi de colonialism corporatist, un tip de capitalism imperialist (radical sau sălbatic) şi, în mod incredibil, un extremism deghizat în rolul de pacificator.

Indiscutabil, noi alunecăm astăzi tot mai mult pe panta globalizării, adică trecem dintr-o extremă într-alta, ceea ce este într-adevăr o mare şi adevărată dramă. O nouă tiranie (prima de o asemenea ambiţie şi anvergură, transpusă în practică) se profilează la orizont, dacă n-a început deja, condusă din umbră de către marii posesori şi mânuitori de uriaşe capitaluri şi cu influenţă în toată lumea politică. Aceştia desigur nu-şi pot permite luxul sau decenţa de a suporta democraţia reală şi ca atare nu sunt deloc interesaţi de respectarea cu adevărat a drepturilor omului, inventate tocmai de strămoşii lor (dar în scop propagandistic!). Ei sunt izbitor de asemănători, în acest sens, cu comuniştii, care aveau şi ei demagogia lor, precum şi mijloace moderne de manipulare în masă. În aceste condiţii, democraţia reală devine desigur chiar lipsită de orice sens şi aplicabilitate iar **ipocrizia (fariseismul) este ridicată la rangul de politică de stat**.

Câteva întrebări se impun aproape de la sine. Unde este atunci mult trâmbiţata libertate a omului? Unde este adevărul? Suntem constrânşi să respectăm cu toţii, la nesfârşit, regulile impuse de noul joc din «satul global»? Chiar nu mai prezintă omul nici o valoare în sine şi este

dispreţuit atât de mult, încât nu înseamnează un simplu „animal social'', ca în vremuri străvechi, ci cel mult un obiect sau un număr oarecare pentru statistică? Numai aşa se explică necesitatea buletinelor electronice (conţinând semnul fiarei, cifra 666) şi preconizata **implantare a microcipurilor** în fiecare individ, ceea ce pe unii americani nu-i deranjează, optând pentru „siguranţa'' lor şi a copiilor lor (sau din alte interese pragmatice…).

Mai observăm că globalizarea cultivă astăzi libertăţi excesive faţă de anumite minorităţi în detrimentul majorităţii, minorităţi care de fapt sunt manipulate, pentru a se realiza un obiectiv central: **desfiinţarea statelor naţionale**. Este posibil şi ca uniunile unor state să aibă acelaşi scop, dar nedeclarat. Cum altfel putem înţelege astăzi pretenţiile de autonomie teritorială? De asemenea, este cultivat în masă **dispreţul** celor «realizaţi» sau bogaţi, faţă de cei consideraţi «rataţi» sau săraci (defavorizaţi de soartă), precum şi dispreţul faţă de preoţi şi religie, faţă de valorile creştinismului în special şi cele cultural-naţionale, considerate astăzi depăşite sau anacronice. Este avansată tot mai mult **ideea ecumenismului** (unirea tuturor religiilor lumii, la orice nivel), **ideea sincretismului religios** (împrumutând precepte de la toate religiile) şi este sprijinită în continuare hirotonirea unor preoţi lipsiţi de chemare sau vocaţie pentru viaţa duhovnicească şi îndrumarea credincioşilor.

În opinia mea, **denigrarea marilor eroi ai neamului nostru se subscrie îngropării valorilor naţionale, care stau în calea făuririi noului tip de om şi a «naţiunii universale»**. Dar, din fericire pentru noi, **nimeni şi nimic nu poate împiedica adevărul ca să iasă la lumină**, oricât ar fi de bine ascuns sau îngropat, pentru că El cunoaşte Învierea şi pentru că numai o viaţă trăită în adevăr poate fi un prilej continuu de bucurie, după cum spunea Constantin Noica. Iată, de ce nu-mi este teamă să vorbesc despre el: pentru că **adevărul merită orice sacrificiu din partea noastră**. Adevăraţii creştini nu tremură după viaţa lor în faţa morţii, ci ei se tem numai de Judecata de Apoi sau de pedeapsa lui Dumnezeu. Ei nu vor ca sufletele lor să îndure calvarul chinurilor veşnice ale iadului, chinuri conştientizate atât de bine în «evul mediu întunecat» (atât de blamat mereu de umanişti şi iluminişti pentru unele excese regretabile ale sale).

Cum este posibil, ca într-un manual de istorie pentru clasa a XII-a (probabil şi în altele), să apară enunţuri de genul: FRANCMASONERIE = asociaţie cu caracter filantropic, în parte secretă, ai cărei membri se recunosc prin anumite semne, embleme şi simboluri? Am ajuns noi să credem că ea este cumva morală? Este ca şi cum am spune că sistemul comunist a fost în slujba omului şi a fost mai degrabă bun decât rău (adică invers decât în realitate). Nu înţelegem oare că filantropia afişată este un simplu paravan şi că n-are decât un rol de a face prozelitism şi de a racola noi adepţi din rândul naivilor? Nu am aflat încă adevărul cutremurător, că adepţii aceştia ''liber-cugetători'', grupaţi într-un club ascuns şi elitist, cu reguli foarte stricte (ca în cadrul Mafiei), practică de fapt un anticreştinism, o obedienţă strictă (mai severă decât în armată) în cadrul celor 33 de grade masonice, de la care urmează cultul direct al lui Lucifer? Nu realizăm că în fond, masoneria (grupând un cerc restrâns de evrei) sau francmasoneria (cercul amintit, dar mai larg, înglobând şi alte etnii), alcătuiesc Biserica lui Antichrist? N-a fost el şi este încă Lucifer, îngerul negru decăzut, despre care se vorbeşte în Biblie şi care n-a renunţat niciodată a fi adversarul înverşunat al lui Dumnezeu şi creaţiei Sale?

Omul este încununarea întregii creaţii divine şi lui i-a fost dată în administrare această lume şi de aceea revolta împotriva lui Dumnezeu este dovada celei mai mari ingratitudini şi trădări a Lui. Noi nu trebuie să fim părtaşi ai războiului antichristic şi să cădem în cursele lui. Ispitele satanice sunt ce-i drept peste tot, dar este datoria noastră de creştini (mai ales practicanţi sau activi) de a le rezista, până la capăt şi de a le deconspira. **Sufletul şi libertatea omului este marea miză, pricipalul obiectiv al diavolului iar ţările în care ortodoxia (păstrătoare a tradiţiei creştine şi a dreptei credinţe) este preponderentă, sunt cel mai mult atacate şi astăzi în acest război nevăzut, declanşat în toate domeniile vieţii noastre.**

Tocmai de aceea ne revine unora dintre noi, sarcina ingrată, imensă şi dificilă de a evidenţia **cauzele** acestor stări de lucruri, de a face transparent un astfel de război între oameni şi al unora împotriva lui Dumnezeu, şi de a căuta **soluţii**. Ceea ce caracterizează cel mai bine lumea contemporană este tocmai **înstrăinarea tot mai mare a omului faţă de Dumnezeu şi semenii lui**. Moralitatea trece astăzi prin cea mai mare criză, pentru că tot mai mulţi oameni (chiar ’’creştini’’) îmbrăţişează imoralitatea, materialismul societăţii de consum

Se impune astăzi, mai mult ca oricând, solidaritatea intelectualilor, care să coaguleze în jurul lor cât mai mulţi oameni responsabili şi cu simţ civic, care să spună deschis adevărul pe care au izbutit să-l cunoască (cu voia şi ajutorul lui Dumnezeu, chiar dacă nu recunosc acest lucru întotdeauna). E timpul ca oamenii să se trezească din strania somnolenţă colectivă în care au fost aduşi şi din somnul raţiunii (care naşte într-adevăr monştri). E timpul să ne apărăm cu hotărâre şi cu orice preţ toate valorile înaintaşilor noştri (măcar pentru strădaniile şi sacrificiile lor), valori eterne şi universale, atât spirituale cât şi naţionale. **E TIMPUL TREZIRII SPIRITUALE A OMULUI ŞI A NAŢIUNILOR DIN ÎNTREAGA LUME.**

Am scris aceste rânduri cu speranţa unei lumi mai bune, pe deplin convins că, cel puţin două realităţi crunte ar trebui să ne determine a lua atitudine în vreun fel sau altul şi să ne preocupe mai mult. În primul rând, ajungem să recunoaştem noi înşine faptul, că asistăm mult prea indiferenţi la **decăderea dramatică a culturii autentice şi a modului nostru de viaţă, a informării în deplin consens cu adevărul** şi observăm cu tristeţe sau cu dezamăgire că există tot mai puţini oameni care au curajul să gândească ei înşişi, care au propria lor judecată sau cântărire a lucrurilor. Iar în al doilea rând, observăm **o desacralizare fără precedent a lumii contemporane, o întoarcere la păgânism (la semibarbarie) tot mai accentuată şi cu consecinţe incalculabile**. Atacul concertat împotriva naţionalismului este coalizat cu cel îndreptat împotriva creştinismului (ţinta principală). Rezultatul se vede: tot mai puţini preoţi vrednici de misiunea lor înaltă şi tot mai puţini ,,creştini practicanţi’’, adică creştini în adevăratul înţeles al cuvântului, trăitori în spiritul ortodoxiei care urmează modelul lor întruchipat în persoana divino-umană a lui Iisus Hristos**. Din păcate, spiritul de jertfă creştină pentru aproapele nostru şi de jertfă pentru naţiune aproape că ne lipseşte astăzi cu desăvârşire.**

Este şi motivul pentru care cred că este timpul (şi nu este încă prea târziu!), ca fiecare dintre noi şi fiecare naţiune să-şi revalorizeze trecutul şi tradiţiile, să-şi descopere energia şi optimismul în valorile perene ale umanităţii, să se trezească la realitate cu adevărat şi să lupte pentru păstrarea identităţii proprii, a spiritualităţii şi culturii neamului său (naţiunii sale). **A sosit timpul ca toate naţiunile şi toţi indivizii să se trezească la viaţă din punct de vedere spiritual**, din inerţia lor şi să-şi urmeze drumul lor firesc, chiar dacă ar fi să facă ele însele istorie (ceea ce ar fi, până la urmă un semn de normalitate).

Concluzionând, globalizarea constituie într-adevăr **un subiect complex, aflat abia la începutul unor investigaţii serioase**. Spre deosebire de comunism, ea nu face acum obiectul unor cercetări, inclusiv ştiinţifice, în mass-media. Ea ridică astăzi tot mai multe semne de întrebare şi semnale de alarmă, mai ales în rândul intelectualilor de pretutindeni. Observaţi cât de mult suferă de pildă, cultura? Iar acest domeniu, în care putem include (sau la care putem adăuga) spiritualitatea este un obiectiv extrem de important în cadrul globalizării! Rezultatul acestui ,,război’’ împotriva omului (persoanei) depinde de victoria globalizării culturale! Totul se desfăşoară prin voinţa unora (peste voinţa noastră adeseori), pentru a impune **individul**, adică omul desprins de Dumnezeu, plin de sine (egoist) şi plin de alte ,,calităţi’’!

Eu m-am oprit, în tot ce-am „cules’’ şi în scurtele comentarii făcute în legătură cu diverse subiecte care se leagă de globalizare, mai ales la **originile ei (promotorii – sioniştii, masonii, etc.)**, planurile acesteia vizând aspectele culturale, spirituale şi psihologice. Dar implicaţiile globalizării actuale sunt uriaşe, în plan politic şi economic, ba mai mult, după cum am mai scris (dezvoltând subiectul), ating însăşi întreg ecosistemul. **Încălzirea globală este domnilor, o tristă realitate a zilelor noastre!**

O informaţie recentă şi pe care nu văd de ce n-ar fi reală, ne spune că în circa 40 de ani – spun unii specialişti în domeniu – calota de gheaţă de la Polul Nord se va topi. Problema cea mare nu este că va creşte nivelul apelor mărilor şi oceanelor, ci unde se va ajunge ulterior. O logică elementară în materie de ştiinţă, ne arată că acest fenomen al încălzirii planetei noastre va aduce în continuare modificări climaterice importante (diverse dereglări, care în 2007 sunt prognozate la „milioane de oameni’’!) şi va amplifica numărul şi dimensiunile catastrofelor naturale (inundaţii, tornade, uragane, taifunuri, vijelii etc.), pe care noi oricum le observăm în ultima vreme tot mai dese pe mapamond şi cu consecinţe tot mai dramatice, chiar şi în … România! Amintiţi-vă de anumite vijelii cu efecte dezastruoase sau mai ales de inundaţiile din 2006. De ce apar ele tot mai frecvent şi cu consecinţe atât de grave? Creştinii din Evul Mediu (considerat „întunecat’’ de protestanţi şi masoni) ar răspunde că datorită înmulţirii păcatelor şi fărădelegilor noastre! Dar acest răspuns nu va mulţumi, în mod evident, pe toată lumea. Reiau întrebarea. De ce? Pentru că, din punct de vedere ştiinţific, un volum tot mai mare de apă se va evapora în atmosferă datorită căldurii tot mai mari iar actualii curenţi marini şi de aer, care determină clima planetei, se vor modifica poate ireversibil. S-ar ajunge la haos şi autodistrugere, ceea ce niciunul dintre noi nu cred că şi-ar dori.

Omenirea se lasă târâtă în momentul de faţă de politica iresponsabilă a unor lideri politici şi popoare care nu vor să-şi reducă emisiile de gaze şi poluanţi, care determină în mare parte încălzirea globală. Sunt vinovaţi miliardele de oameni, care nu ştiu măcar sau nici nu bănuiesc acest lucru? Cu siguranţă că nu. Iar cei care sunt conştienţi de gravitatea acestei probleme, trebuie să ia în mod hotărât atitudine şi cu precădere la nivel colectiv! Globalizarea nu este un „joc’’ al nostru, ci numai al celor care se joacă cu vieţile oamenilor! Este cred ultimul vis urât sau coşmar al omenirii!

De curând a murit fostul preşedinte al SUA, Gerald Ford. Nu îi vom întina memoria, spunând adevărul, atât cât avem la dispoziţie. Puţini ştiu de pildă, că el a fost…**mason**. Şi n-ar fi desigur primul şi ultimul preşedinte de stat, care a fost propulsat şi susţinut de masoneria ocultă mondială. Interesant este faptul că preşedintele de dinaintea lui (controversatul Richard Nixon, cel care a fost nevoit să demisioneze în urma celebrului scandal de spionaj în tabăra adversarilor politici) l-a înlăturat pe un înalt funcţionar, pentru a-l numi în locul lui. Iar ulterior, Gerald Ford (puternicul om de afaceri, patronul „uzinelor’’ Ford, printre multe altele) a devenit primul preşedinte al SUA numit şi nu ales. Recunoştinţa lui s-a văzut: l-a reabilitat pe Nixon şi a pactizat cu preşedintele Brejnev al URSS, acceptând şi încurajând dominaţia sovietică asupra Europei de Est!…

Un film intitulat **„Numai dragostea’’** mi-a atras iarăşi în mod deosebit atenţia. El este o metaforă a apostaziei actuale, a distrugerii familiei şi identităţii noastre. Scenariul său este parcă croit şi inspirat din tot ce s-a scris despre globalizare şi autodistrugerea civilizaţiei noastre. Deznodământul lui este tragic, acesta fiind de altfel o linie caracteristică a culturii apusene (am omis să precizez că este o coproducţie a câtorva mari puteri ale lumii). Filmul se încheie cu moartea tuturor pământenilor, sub vitregiile şi capriciile naturii, când zăpada şi frigul pun stăpânire absolută peste omenire…

În filmul acesta, se subliniază legătura puternică între ceea ce se întâmplă în interiorul omului şi ceea ce se întâmplă în exterior şi chiar la nivel global. Se spunea de pildă, că **„haosul lumii se oglindeşte în sufletul omului''**. Acest haos la care se face referire includea şi schimbările climaterice. Apare apoi aici o realitate dură şi cruntă, aproape incredibilă: **substituirea de persoană**. O vedetă din lumea patinajului de performanţă doreşte să se salveze şi să scape de interesul material al „patronilor'' ei. Iar ei au găsit o soluţie ingenioasă pentru a-şi proteja „afacerea'', deoarece fiind bolnavă destul de grav cu inima, oricum nu le mai era practic…de niciun folos. Şi atunci, ei au recurs la sechestrarea unor femei din Europa de Est care îi semănau fizic, la drogarea lor forţată şi la…spălarea creierului, fiindu-le introdusă **o nouă identitate** şi **un nou trecut**! Li s-au implantat la mână dispozitive sau cipuri pentru a nu le da nicio şansă de scăpare iar în final au fost ucise. Iată deci, unde poate să ducă globalizarea!…

«Spălarea creierului» (folosindu-se în mod special televiziunea) şi pervertirea moralei creştine (prin proză, poezie, teatru, muzică – gen hard rock…, pictură – gen cubism…) sunt două mari realităţi crunte ale „vremurilor de fier'' pe care le trăim. De pildă, impresionismul confunda arta cu însăşi realitatea vieţii! Nu mai conta stilul…

Vă voi oferi şi un alt exemplu. Am rămas profund uimit, după ce iniţial am dorit să citez din cartea „Melancolia democraţiei'', scrisă de Pascal Bruckner (un autor titrat, ca să zic aşa, în domeniul sociologiei şi politicii) şi în ciuda faptului că „opera'' sa era protejată „copyright'', când am răsfoit „la întâmplare'' dintr-un alt volum al acestui autor… M-a atras desigur titlul său: „Iubirea faţă de aproapele''. Când mă uit prin el, ce credeţi că am descoperit? N-o să vă vină să credeţi: cea mai mare blasfemie la adresa iubirii creştine. O iubire exact pe dos, o glorificare a „sexualităţii sacre'' (pentru care pledează gnosticii şi yoghinii de astăzi), un cult al eroticului fără frontiere…Nu cred că aţi putea găsi în orice altă carte de literatură (cărţile Sandrei Brown sunt „inocente'' în comparaţie cu aceasta!), expresii, perversiuni şi obscenităţi mai mari decât aici…Dacă aveţi îndoieli asupra acestei afirmaţii, aţi putea să vă convingeţi singur, doar dacă sunteţi sigur că puteţi risca şi suporta „şocul''. Sigur că aceste lucruri nu m-au interesat, nu m-au fascinat, dar ajungând pe mâinile tinerilor, sunt convins că ar avea în multe cazuri, **consecinţe extrem de grave asupra formării lor spirituale şi însăşi modului lor de viaţă şi de gândire**. Mai trebuie să precizez că unul din personajele principale ale romanului este tocmai o amantă, o femeie talmudistă, având deci concepţii profund anticreştine?…

Spaţiul nu-mi permite să demonstrez aici profunda imoralitate a apartenenţei la masonerie. Desigur, ea se deduce mai ales din antagonismul permanent dintre masoni şi creştini. Primii se închină Satanei şi sunt în general inconştienţi în această privinţă, iar creştinii îşi poartă crucea lor dată pe măsură de Dumnezeu şi se închină numai Lui. Primii se închină şi se supun legii urii, în timp ce creştinii dimpotrivă, au legea iubirii faţă de aproapele lor şi nu pot iubi umanitatea la modul abstract, ci îl iubesc pe Dumnezeu, îşi iubesc familia, comunitatea locală, patria şi neamul.

Un creştin se deosebeşte în mod fundamental de un mason, prin aceea că el nu-şi poate permite sau nu-şi îngăduie faptul de a urî şi de a dori răul altuia. El poate urî cel mult păcatul, orice fel de păcat. De pildă, deşi el poate avea multe informaţii despre masonerie sau oculta mondială (că ea a manevrat revoluţiile sângeroase din istoria omenirii, războaiele mari dintre naţiuni şi în interiorul lor, că ne-a adus modernismul, Renaşterea, democraţia, drepturile omului, care au importante scăderi ş.a.m.d.) şi le poate percepe el însuşi în evenimentele la care asistă sau participă, totuşi nu este capabil de ură. Chiar dacă, în România există în prezent peste 189 de Ateliere şi alte grupări ale masonilor, cu peste 6000 de membri activi, creştinii ortodocşi (consideraţi inamicul nr.1 de către ei!) n-au recurs la intoleranţă şi la măsuri drastice într-o ţară în care tradiţia ortodoxă face parte integrantă din fiinţa poporului român şi constituie specificul

său naţional. Nu întâmplător, Bucovina (cu mănăstirile sale) a fost desemnată brandul României…

Numai masonii sunt capabili de ură şi ei se aseamănă izbitor atunci cu toţi fanaticii şi extremiştii, atât de stânga (comuniştii), cât şi de dreapta (ultra-liberalii sau capitaliştii globalişti). De ce se ating aceste extreme uneori, în ciuda deosebirilor? Datorită… interesele comune ale celor două părţi: masoneriei „roşii''/comuniste şi masoneriei „negre''/de rit scoţian. Şi mă opresc aici…

Vă pot mărturisi că eu unul nu mă consider un erou, pentru simplul fapt că am continuat să trag un semnal de alarmă, în ceea ce priveşte pericolele globalizării şi bineînţeles că, nici nu mă pot afirma în această postură. Poate că am avut un oarecare curaj (conştiinţa fiind însă cea care m-a îndemnat să merg mai departe) să pun în lumină atâtea dezvăluiri despre protestantism, masonerie şi despre cei care s-au opus şi se opun lor. Nu cred că veţi găsi undeva, cel puţin adunate la un loc atât de multe informaţii reale în acest sens, ca în această antologie în trei volume, intitulată *Pledoarie împotriva globalizării şi «spălării creierului»*, din care face parte şi acest capitol.

Eroismul este în opinia mea, atitudinea tranşantă de a fi de partea adevărului sau de partea lui Dumnezeu, atitudinea de smulgere definitivă din masa inertă a celor care se mulţumesc să stea pe margine şi să privească liniştiţi şi cât se poate de indiferenţi ceea ce se întâmplă grav în jurul lor. Nu întâmplător am debutat în 2005 cu un volum intitulat chiar **„**Ce se întâmplă în România?**''** (cu subtitlul *„Un proces al comunismului, globalizării şi materialismului societăţii de consum. Criza de morală a conducătorilor.''*) Şi după cum spunea cineva, **eroismul cel mai nobil îl veţi găsi în creştinism**. Şi este un mare adevăr. Fiecare creştin adevărat este până la urmă un erou, pentru că el se identifică cu modelul său, care este Hristos. Este cred un adevăr care nu poate fi nici înfrânt, nici falsificat.

Prin urmare, privind şi analizând toate aceste lucruri mai cu seamă dintr-o perspectivă creştin-ortodoxă, atât integrarea în Uniunea Europeană, cât şi proiectul malefic al Globalizării, noi trebuie să devenim mult mai vigilenţi şi lucizi, mult mai activi, dar…fără a ne tulbura sufleteşte, adică aşa după cum spunea un părinte din Grecia: să trăim „cu nelinişteа cea bună''.

Trebuie să fim convinşi, că această **nouă şi mare provocare pentru lumea contemporană** poate fi - şi eu cred că este - o nouă încercare a credinţei noastre. Ca şi în comunism, astăzi ni se oferă din nou **o mare şansă de mântuire pentru mulţi dintre noi**, pentru ca … să se „umple cerul de sfinţi''. Aceasta nu poate în definitiv, decât să ne bucure, cel puţin pe noi, creştinii de astăzi, sau pe noi cei care suntem pe cale să devenim adevăraţi creştini.

În fond, singura teamă pe care o poate accepta un creştin este numai **frica de Dumnezeu şi de Judecata de Apoi**. Este frica de păcat, prin călcarea poruncilor şi frica de consecinţele sale. Nu de moarte trebuie aşadar să ne temem noi, adică de trecerea la cele veşnice (în fond, cel mai important moment al vieţii fiecăruia, pe care trebuie să-l întâmpinăm cu deplină demnitate şi seninătate), ci ar trebui să ne temem doar de imposibilitatea mântuirii sufletului şi comuniunii noastre cu Dumnezeu.

Nutresc speranţa că salvarea lumii va veni prin **Ortodoxie**, care va reuşi să spiritualizeze Occidentul, aflat astăzi într-o mare criză morală şi cu un vid existenţial nemăsurat…

Apoi, pentru că după Dumnezeu urmează în chip natural şi firesc neamul şi naţiunea, sunt întrutotul de acord cu cei care au afirmat că **soluţia eminesciană** este puntea care va lega trainic răsăritul creştin cu civilizaţia şi cultura occidentală. Sunt deci, împotriva celor care îl denigrează astăzi tot mai mult şi îi aduc acuzaţii nedrepte şi nefondate. Citiţi-l vă rog, pe cont propriu pe **Eminescu**, reflectaţi asupra filosofiei sale şi patriotismului său activ, citiţi articolele sale

îndeosebi sau chiar diverse studii care amintesc despre ele şi nu veţi avea ce regreta. De altfel, în această antologie, i-am rezervat acestui mare gânditor şi creator, dar şi creştin în adevăratul înţeles al cuvântului, nu mai puţin de 7 capitole, care încearcă să-l prezinte şi în alte ipostaze, pe care programa şcolară şi în general mass-media nu prea le-a atins.

Aceasta ar fi, în rezumat, pledoaria împotriva globalizării şi «spălării creierului».

MASONERIA ÎŞI APĂRĂ <<COPILUL>> SĂU: TEORIA EVOLUŢIONISMULUI

Indiscutabil, putem afirma acum adevărata apartenenţă a domnului Cristian Pârvulescu, cunoscutul analist politic de la televiziune, la ideologia masonică (ateistă prin declaraţii, însă demonică în conţinutul ei). Fostul preşedinte al organizaţiei **Prodemocraţia**, cea care a venit cu planul votului uninominal de tip mixt, adoptat de Guvernul liberal al lui Tăriceanu (iar democraţia modernă de astăzi, este într-adevăr un produs al masoneriei!), este şi semnatarul unui eseu ezoteric într-un volum de crestomaţie alături de alţi masoni. Este vorba despre ,,Masoneria. *Spiritul unei naţiuni*'', ediţie îngrijită de Olimpian Ungherea, Editura Phobos, Bucureşti, 2006.

Articolul domnului Mihai Corciu, reprodus în întregime mai jos (*Fundamentalismul umanist*, din revista Rost Nr. 53/54 / iulie – august 2007, pp.92-93) întregeşte ,,tabloul'' poziţiei sau principiilor distinsului domn şi scoate totodată în evidenţă, legătura intrinsecă dintre masonerie şi evoluţionism (inclusiv dintre masonerie şi darwinism, cel care afirmă că omul se trage din … maimuţă!).

*

Articolul ,,Patima bine temperată'' din ,,Cotidianul'' (20 iunie 2007, pag.26) al domnului Cristian Pârvulescu, exprimând poziţia sa în privinţa falsei probleme sociale a prezenţei icoanelor în spaţiul public, se doreşte a fi o pledoarie pentru libertate şi echidistanţă. Articolul aduce, însă, incidental, ,,lumină'' în mai multe probleme: ***identitatea de tip tradiţional a omului (religioasă) este disfuncţională în contextul societăţii moderne, întrucât nu este inovativă („Furia identitară care tulbură începutul de mileniu nu inovează''), religia este fundamentalistă („conservatorism … formule consacrate de istorie, de la forma laică a naţionalismului, la cea religioasă a fundamentalismului'') şi, mai specific, istoria creştină a României este cam retrogradă şi obscurantistă („… în România <<profundă>>, cultul naţiunii se împleteşte cu cel al sfinţilor. Iar amestecul devine exploziv.'')****. Autorul, după bine cunoscuta schemă ,,hoţul strigă: <<hoţul!>> - invocând libertatea exprimării opiniilor, exprimă de fapt* ***ofensiva directă a umanismului ateist împotriva culturii tradiţionale creştine, care, întotdeauna, atunci când este autentică şi consecventă, este etichetată din perspectiva umanismului, în mod abuziv, ca fiind*** **fundamentalism**. *Acest* nou umanism *care se exprimă din ce în ce mai agresiv, nu agreează adevărata religie, sugerând, în mod subtil, în locul acesteia o religie ,,fără dinţi'', o religie culturală, cosmopolită, ştiinţifică etc… -* oricum *altfel, dar nu Adevărată. Religia este o patimă din perspectiva umanismului („Poate fi temperată patima religioasă…?).*

*O altă problemă asupra căreia primim lămuriri în cuprinsul acestui artico*l este *evoluţionismul.* ***Dl Cristian Pârvulescu, cu referinţă la o emisiune de ştiri a postului public de televiziune în care s-au adus argumente împotriva teoriei evoluţioniste, sugerează CNA-ului, nici mai mult, nici mai puţin decât sancţionarea postului pe motiv de încălcare a libertăţii! După ce, în prealabil, domnia sa se declară susţinătorul libertăţii şi al pluralismului educaţional („nici o alegere nu poate fi făcută dacă alternativele nu sunt egale'')****, exprimarea unilaterală a teoriei evoluţioniste în învăţământul românesc, prin eludarea teoriei creaţioniste, nu mai este o problemă de libertate şi pluralism! Ba mai mult: poziţia ştiinţifică creaţionistă devine fundamentalism în viziunea domniei sale, întrucât ,,abordările private'' nu concordă, se pare, cu ,,identitatea ... sociologică fondată pe* certitudini personale *fundamentale şi* indiscutabile*'', identitate ce pare să sugereze* ***un veritabil sistem ideologic totalitar de inspiraţie umanistă*** *în care normalitatea individului (inclusiv identitatea spirituală, opiniile, interpretările) este stabilită în funcţie de ordinea instituită.*

Referindu-ne strict la problema evoluţionismului putem afirma: evoluţionismul nu este o certitudine ştiinţifică, este cel mult o ipoteză de lucru. Orice teorie ştiinţifică reclamă cu necesitate verificarea experimentală a acestei ipoteze de lucru, evoluţionismul fiind actualmente susţinut doar printr-o multitudine de argumente indirecte şi discutabile; atât ,,fenomenul'' de apariţie spontană a vieţii, cât şi ,,evoluţia'' ei nu au fost niciodată probate experimental sau măcar observate. ***Invocarea „întâmplării'' ca factor explicativ ştiinţific al evoluţionismului dovedeşte clar lipsa unei explicaţii consistente*** *(,,Opponents of evolution argue that only a divine intelligence, and not* some *comparatively* random, undirected process*, could have created the variety of the world's species''* – Evolution – X Religious Debate, *Encarta 2005).*

Afirmarea agresivă şi sistematizată a evoluţionismului, specifică modernităţii, nu este o garanţie a adevărului şi obiectivităţii acestei poziţii. Nu mulţimea afirmaţiilor sau consensul asupra unei idei demonstrează adevărul/corectitudinea acesteia. Teoriile ştiinţifice nu sunt perfecte, sunt doar perfectibile, iar oamenii de ştiinţă se pot înşela. Instituţiile, chiar şi cele de factură academică, pot exprima poziţii partinice sau inerţiale, ceea ce va produce rezultate ştiinţifice ideologizate. *Poziţia creaţionistă exprimă o poziţie ştiinţifică, în ciuda aversiunii nejustificate pe care o stârneşte evoluţioniştilor: aşa cum evoluţionismul pleacă de la ipoteza evoluţiei treptate a formelor de viaţă, încercând să o justifice observaţional şi experimental (lucru nerealizat până în prezent), creaţionismul pleacă de la ipoteza designului predefinit (toate formele de viaţă au apărut în acelaşi timp), analizând aceleaşi date observaţionale disponibile şi evoluţioniştilor, dar din altă perspectivă. Din punct de vedere ştiinţific (exclusiv raţional) avem de a face cu două poziţii interpretative a căror confruntare nu se poate face decât pe tărâm experimental şi interpretativ.* ***Nu putem înţelege şi nici aproba poziţia fundamentalistă a domnului Cristian Pârvulescu de interzicere a unei poziţii interpretative ştiinţifice care, conform argumentaţiei pluraliste a domniei sale ar trebui introdusă în programa şcolară, pentru că, în spiritul echidistanţei şi libertăţii, să fie prezentată alături de evoluţionism.***

MATERIALISMUL SAU MOARTEA SPIRITUALĂ

Profesorul de teologie Teodor M. Popescu, „mare sacerdot nehirotonit al Bisericii noastre'' - după cum spunea despre aceasta vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist -, a marcat, prin activitatea sa de la catedra Facultăţii de Teologie din Bucureşti, generaţii de studenţi din perioada interbelică, mulţi devenind preoţi, iar unii ierarhi ai Bisericii noastre (Patriarhul Teoctist, Î.P.S. Mitropolit Bartolomeu Anania). A fost un important istoric al creştinismului, dublat de un bun patrolog. [...] În cursurile şi studiile sale profesorul de teologie a căutat să stabilească relaţiile dintre Biserică şi Cultură de-a lungul secolelor, pledând pentru o reciprocitate a relaţiilor dintre ele realizată prin completare, îmbogăţire şi împreună-slujire a lui Dumnezeu şi a omului. Unul dintre studiile publicate de profesor în 1936 ni se pare semnificativ pentru a înţelege concepţia lui Tudor M. Popescu referitoare la problema raportului dintre Biserică şi cultură intitulat chiar Biserica şi Cultura.

E clar că ambele slujesc omul, dar cu mijloace şi scopuri diferite. Din acest punct de vedere, potrivit lui Teodor M. Popescu există chiar un raport de opoziţie între cele două. Religia creştină în primul rând, nu are scopuri culturale. „Religia îl leagă pe om de Dumnezeu şi îl orientează către El. Scopul său nu se limitează la lumea aceasta. Ţelul suprem al creştinului este, deci, să trăiască fericit în veşnicie''. Cultura, în schimb, are alte scopuri legate de viaţa omului „limitată şi închinată nevoilor şi aspiraţiilor sale de stăpân al pământului''. Iată de ce cultura se deosebeşte de religie atât prin „geneză cât şi prin motivaţie şi scop''. Plecând de aici autorul ajunge să considere că între cultură şi creştinism a fost şi mai există şi astăzi un „conflict de principii şi tendinţe opuse''. Ceea ce e mai grav este că ***odată cu epoca modernă, mai cu seamă în aria occidentală a Europei, atât viaţa religioasă, cât şi cultura au intrat în criză.***

Teodor M. Popescu recunoaşte rolul ştiinţei şi tehnicii în sporirea bunăstăriii materiale a omului dar apreciază că viaţa, cu toate că devine mai complexă, nu înseamnă că este şi mai bună. ***Un om realizat din punct de vedere material este, de cele mai multe ori, mort spiritual. Aici intervine Biserica, care trebuie să oprească decăderea culturii prin misiunea sa religioasă.***

O religie, în cazul nostru cea creştină, nu este numai legătura omului cu Dumnezeu, ci „şi o concepţie şi o normă de viaţă fiind un răspuns la marile probleme ale existenţei şi ale vieţii''. Din aceste considerente ***creştinismul reprezintă o „religie culturală prin excelenţă''****. Poate că cel mai frumos şi mai măreţ ideal cultural a fost propus omenirii de religia creştină şi exprimat în cuvintele Mântuitorului:* „Fiţi dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc este''. *Pe de o parte, Biserica, prin scopul său final mântuirea oamenilor prin intrarea în Împărăţia lui Dumnezeu este în opoziţie cu scopul propus de cultură, iar pe de altă parte, această Împărăţie se poate afla deja în oamenii dăruiţi cu sufletul lor Domnului încă din această lume. Iată că scopul culturii devine mai înalt şi se întâlneşte cu scopul Bisericii, formând un tot armonios. Pentru profesorul universitar Evanghelia nu poate să fie decât sufletul culturii, numai în acest fel cultura „devenind cu adevărat superioară, armonioasă, binefăcătoare''.* [447]

[447] Cristian Ivănuţă, în art. Teodor M. Popescu, „mare sacerdot nehirotonit al Bisericii noastre'', rev. Rost Nr. 57 / noiembrie 2007, pp.13-14.

<u>ÎN LOC DE ÎNCHEIERE</u>
(SĂ NE IUBIM APROAPELE CA PE NOI ÎNŞINE!)

MOTTO: ***„Poporul nostru a trecut în ultimele decenii prin cele mai mari momente ale istoriei sale cu nişte conducători sub nivelul nevoilor neamului şi statului român. Dar, vorba lui Seneca, suferim de boli vindecabile (sanabilibus aegrotamus malis), iar unul dintre leacurile cele mai sigure este <u>întoarcerea la creştinismul nostru românesc</u>, redându-i cât mai repede puterile lui de altădată.''***

SIMION MEHEDINŢI

Aş dori în final, să fac câteva aprecieri critice, faţă de una din noile „realizări'' ale mass-mediei româneşti. Şi, m-aş opri la emisiunea „Între Bine şi Rău'', difuzată la TVR 1, pe data de 3 aprilie 2007, care sunt convins că a indignat pe mulţi credincioşi din România, printre care mă situez şi eu.

Este revoltător în primul rând, faptul că în Săptămâna Mare a Patimilor din Postul Sf. Paşti, se aduc în dezbatere publică aspecte şi întrebări legate de contestarea divinităţii şi persoanei trinitare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. În schimb, se subliniază tot ceea ce ar ţine de „omul'', „profetul'' sau „personajul istoric'' Iisus Hristos, pornindu-se ca bază de discuţie de la aşa-zisele controverse din lumea creştină, apărute în ultimii zece ani, legate de cărţile şi filmele care evocă o altă imagine a Fiului lui Dumnezeu, cu totul diferită de prezentarea creştină tradiţională.

Nu voi intra aici în amănunte pentru a demonstra falsitatea acestor „noi afaceri'' şi atacuri la adresa creştinismului, pentru că despre Dan Brown şi alţi „istorici'' de asemenea factură, se vorbeşte destul în volumele 3 şi 4. Ceea ce vreau doar să amintesc, este faptul că acestea sunt tot mai multe (peste 100 de lucrări de pildă despre biografia lui Iisus, apărute doar în Israel, după cum aprecia dr. Hary Culer) şi încearcă să semene cât mai multă confuzie în rândul creştinilor. Acesta să fie oare scopul toleranţei dintre culte, atât de invocată de partizanii ecumenismului? Să arunci cu piatra în credinţa altora? Să critici direct şi indirect o credinţă pe care nu o împărtăşeşti?

Este o dovadă de neprofesionalism sau rea voinţă, ca prestaţia moderatorului să fie părtinitoare (faţă de ateism) şi să întrerupă adeseori pe cel care vorbeşte (mai ales când începe să spună ceva important şi care deranjează…). Apoi, prestaţia invitaţilor mi s-a părut lamentabilă şi chiar coordonată. Modul în care a decurs emisiunea şi tot ceea ce s-a afirmat, consider că era pregătit sau regizat dinainte. Pentru că, de ce să nu recunoaştem, şi miza era destul de mare…

De fapt, ce s-a urmărit prin această emisiune? Aş putea spune, că în primul rând, a dorit să facă puţină publicitate ateismului („liberei cugetări'', „cugetării raţionale''), umanizându-l după atâta contestare din ultimele decenii. Dar ceea ce mă surprinde oarecum este alianţa făţişă dintre Liviu Mihaiu (un susţinător frenetic al lui Carol I, în emisiunea „Mari români'') şi Florin Iaru (unul dintre moderatorii aceleiaşi emisiuni, care se mândreşte mereu cu statutul său de ateu convins), „curajul'' de a se afişa fără nici o reţinere împreună sau pe aceeaşi poziţie. Chiar dl. Mihaiu preciza la un moment dat că, vorbise despre chestiunea pusă în discuţie cu colegul său Florin Iaru.

Invocând „lipsa de diplomaţie'' personală, dl. Mihaiu a dorit să exceleze în întrebări provocatoare, legate de pildă de posibilitatea căsătoriei (?!) Mântuitorului cu Maria Magdalena (una din ucenicele Sale mai vrednice, căreia i-a iertat mult), temperamentul violent (?!) ilustrat

de răsturnarea meselor negustorilor din Templu (care, chipurile, îl reprezintă ca om obişnuit?!), chiar lipsa abţinerii de la mâncare şi băutură (?!) (în opoziţie cu Sf. Ioan Botezătorul) ş.a. Dar cele mai grave aspecte sunt acuzaţia de „cult al personalităţii''şi întrebarea, dacă a fost comunist sau capitalist!!! În sfârşit, s-a pus capac prin bancul său, prin care se aducea o jignire voalată musulmanilor, în care Allah apărea ca simplu servitor, care aducea cafeaua…

Singurul apărător, după cum era şi firesc, a fost părintele (prof.univ.) Constantin Coman, care a venit fiind invitat şi chemat, şi care i-a pus o întrebare pe măsură: **„L-aţi vedea pe Iisus iertându-le şi totodată aprobându-le pe prostituate?''**

În rest, intervenţiile celorlalţi invitaţi, cum ar fi istoricul (dr.) Hary Culer (din partea cultului mozaic), istoricul (dr.) Cristian Bădiliţă, consilierul Mitropoliei greco-catolice din Blaj – Cristian Barta, d-na Corina Chiriac, un reprezentant al islamului, un adventist ş.a. (mai puţin prezentaţi), n-au avut decât opinii evazive şi neconvingătoare, n-au făcut decât să sprijine şi să elogieze ecumenismul (în treacăt, chiar şi New Age), acreditând ideea că, de fapt, toţi cred în acelaşi Dumnezeu, deşi în mod diferit. Este şi ideea gnosticilor şi scientologiei. Dar, ea rămâne totuşi ceea ce este: un sofism.

Trăirea activă a ortodoxiei şi a creştinismului în general, se opune trăirii în religia luciferică a banului sau în cultul lui Lucifer. În acest spirit am alcătuit întreaga antologie. Duşmanul nevăzut ''lucrează'' şi el, dar nu pentru a crea ceva, pentru că nu aceasta e menirea lui, ci pentru a distruge mereu creaţia divină şi a ne depărta de adevărata credinţă. Se poate ca el să aibă rolul său în „economia'' acestei creaţii, pentru a-i determina pe oameni să-l respingă, să reflecteze şi în felul acesta, să se apropie de Dumnezeu. **Singura noastră salvare este deci, să ne apropiem de Dumnezeu, de adevăratul Dumnezeu, Care şi-a dat Fiul pentru mântuirea noastră, cu smerenie şi iubire, să împlinim poruncile învăţăturilor creştine şi să ne iubim aproapele nostru ca pe noi înşine, conform poruncii Sale.**

Mărturisesc că iniţial am proiectat şi realizat întreaga lucrare sub forma unei antologii-trilogii. Însă, din anumite motive, pe care le voi aminti aici, nu am mai continuat cu adăugarea volumului intitulat „**Modele de înalt patriotism şi conştiinţă românească. *Interpretarea justă a naţionalismului*.**'' Am considerat că acesta, deşi fusese în mare parte finalizat, nu mai era absolut necesar, pentru că, esenţialul a fost surprins deja. Apoi, cred că ar fi pus la grea încercare răbdarea cititorului (deja greu încercat). Iar pentru mine desigur, definitivarea acestuia ar fi presupus încă o lucrare de anvergură şi îndelungată, poate chiar mult prea pretenţioasă şi o nouă tehnoredactare personală (inclusiv corectura).

Pot să mărturisesc că nu mi-a fost nici până acum deloc uşor (în condiţiile precare etc.) să scriu şi să public, începând chiar cu primul volum - ***Ce se întâmplă în România?*** în cele două ediţii, numai pe cheltuiala mea proprie, nici să realizez prezenta lucrare în patru volume (unul mai dificil decât altul) în decurs de aproape trei ani, lucrare pe care eu însumi am tehnoredactat-o şi corectat-o (contribuţia altor persoane în acest sens fiind infimă dar cărora ţin totuşi să le mulţumesc pe această cale).

Pentru că am amintit şi despre aceste detalii „tehnice'', poate că ar trebui să mai amintesc şi faptul că, nu am avut nicio bibliografie indicată de cineva (având deci, o autonomie totală). Am ales operele pe care le-am considerat mai valoroase dintre cele care se încadrau în tematica abordată şi cred că, şi bunul Dumnezeu m-a ajutat foarte mult în acest sens şi nu numai. Desigur, puteam să mai insist şi pe alte lucrări sau pe mai multe fragmente iar pe autori îi rog să nu se supere pe mine pentru atâta lucru. De ce? Pentru că o astfel de antologie nu şi-a propus să aibă mii de pagini, să inventarieze absolut totul, să cuprindă totul (ci **esenţa lucrurilor**), pentru că altfel nici nu aş fi reuşit.

Am vrut doar să atrag atenţia asupra marilor probleme pe care le parcurge lumea contemporană şi societatea românească, pericolelor ameninţătoare ale globalizării. Am încercat să trezesc conştiinţa tinerilor (având în vedere spiritul civic aproape inexistent!) şi să incit tineretul în acest proiect important sau vital, al redescoperirii valorilor autentice, creştine şi naţionale. Am încercat, să destram măcar o parte din vălurile groase ale confuziei actuale, care acoperă tot mai mult „ochii minţii'' omului contemporan, supus unui bombardament mediatic şi psihologic fără precedent, de o intensitate şi amploare pe care abia începem s-o descifrăm!

Oricum, în contextul aderării României la Uniunea Europeană, vedem că s-a mai pus în ultima vreme accentul şi pe **regăsirea identităţii noastre naţionale**, necesară de altfel într-un concert european al naţiunilor. Tocmai aici se vădeşte importanţa acesteia. **Fără o identitate precisă, românii riscă să-şi piardă, atât naţionalitatea cât şi tradiţiile spirituale şi să devină în timp doar cetăţeni europeni, apoi mai târziu „cetăţeni universali''. Adică, România nu va mai avea rădăcini şi se va lăsa purtată de vânt, acolo unde vor dori mereu alţii. Ori, noi – românii – avem o identitate şi un specific naţional, strâns legate de religia noastră ortodoxă. Fără aceasta nu cred că ne-am mai putea numi români.**

De aceea, prin această antologie plină de informaţii obiective (după părerea mea, care desigur poate avea o mică doză de subiectivism), sper că am venit în întâmpinarea publicului larg şi că ea îşi va dovedi **în timp** utilitatea. Subliniez în mod categoric că nu este meritul meu, pentru conţinutul acesteia, pentru valoarea sau (Doamne-fereşte!) non-valoarea lucrărilor consultate. **Eu doar am încercat să le scot în evidenţă, într-un timp în care se încearcă, într-un mod destul de evident (pentru cei ce analizează fenomenul globalizării), înmormântarea definitivă a acestor valori de patrimoniu cultural, expresii ale geniului creator românesc. Un asemenea fapt nu trebuie să ne lase indiferenţi!**

De asemenea, sper că veţi accepta şi faptul că „am ştiut'' să-mi aleg cărţile şi autorii, îndemnându-i astfel şi pe tinerii de astăzi să procedeze la fel, adică să nu facă niciodată alegeri proaste, să discearnă atent între „opera'' unui francmason iluminat precum Dan Brown (sau Sandra Brown) şi **opera cu adevărat educativă şi valoroasă**. Sigur că ficţiunea, aventura şi senzaţionalul sunt mai atractive, mai „interesante'' într-o lume desacralizată (secularizată, adică punând accentul pe viaţa de aici şi pe „duhul lumii'', moda ei etc.) şi care le cultivă în chip deşănţat, dar cred că aceste lucruri atrag doar spiritele leneşe, „avide de senzaţii tari'' (precum filmele horror sau thriller, erotice etc.), atrase de divertisment exagerat şi cretin (din tot felul de emisiuni şi filme stupide sau subculturale), fascinate sau vrăjite de o lume fantastică în care pot oricând să evadeze (pentru a fugi de realitate şi de obligaţiile lor, dar împiedicaţi totodată să gândească liber şi să acţioneze în consecinţă).

Departe de mine, aceeaşi intenţie diabolică de a induce cumva în eroare cititorul, pe care îl respect şi-l provoc cât mai mult să-şi folosească **„arma gândirii''**.

Ar fi bine poate, dacă tot am provocat o anume curiozitate, să amintesc numai în treacăt despre ceea ce ar fi cuprins volumul al cincilea. Intenţionam să evoc personalitatea unor mari patrioţi români, continuând cu opera părintelui **Dumitru Stăniloae**, cu profesorul de teologie (doctrinar al ortodoxismului şi „demofiliei'') **Nichifor Crainic**, apoi cu filosoful român comparat cu Socrate - **Petre Ţuţea** (filosoful creştin pe care l-am denumit unul al culturii şi demnităţii noastre naţionale), cu marele gânditor (provocator, dar nu un creştin-ortodox, în adevăratul înţeles al cuvântului, cel puţin în a doua parte a vieţii sale) şi filosof „al fragmentelor'' - **Emil Cioran**, eruditul **Mircea Eliade** (cu aceleaşi remarci ca şi în cazul lui Cioran, adică în perioada în care s-a dedicat naţiunii române, fără niciun compromis de orice natură), apoi **Mircea Vulcănescu**, **Lucian Blaga**, **Constantin Noica** (care l-a redat în bună

măsură culturii române pe Mihai Eminescu) şi alţii. Intenţionam chiar să-l include şi pe „controversatul'' patriot român **Ion Antonescu**…

Nu pot să nu reamintesc, că şi în cazul marilor personalităţi din cultura noastră (inclusiv din literatură), ele sunt supuse astăzi unui proces de **minimalizare**, sau de epurare treptată, dar sigură. Citiţi, vă rog numai puţin, ce se scrie în privinţa lor în diverse dicţionare (de pildă, cel de filosofie al autoarei franceze Didier Julia, din colecţia Larousse) sau, de ce nu, aruncaţi o privire în toată mass-media românească şi străină.

Desigur, cititorul interesat poate consulta el însuşi lucrările avute în vedere, atât cele care au fost menţionate până acum pe parcursul antologiei, cât şi cele amintite mai jos. Rugămintea mea, adresată tinerilor doritori este aceea de a fi lecturate sau studiate măcar câteva din toate aceste opere, cuprinse în următoarea - să-i zicem - bibliografie:

• ***Intelectualii şi Mişcarea Legionară. Mari conştiinţe româneşti*, Ed. Fundaţiei Culturale Buna-Vestire, 2000.**

• **Blănaru-Flamură V., *Generalul Antonescu în cămaşa verde legionară*, Ed. Sepco, Bucureşti, 1998.**

• **Nichifor Crainic, *Puncte cardinale în haos*, Ed. Timpul, Iaşi, 1996.**

• **Petre Ţuţea, *Între Dumnezeu şi Neamul meu*, Ed. Arta Grafică, Bucureşti, 1992.**

• **Constantin Noica, *Eminescul sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975.**

• **Constantin Noica, *Echilibrul spiritual. Studii şi eseuri (1929-1947)*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1998.**

• **Mircea Eliade, *Profetism românesc. România în eternitate*, Ed. Roza vânturilor, Bucureşti, 1990.**

• **Emil Cioran, *Schimbarea la faţă a României*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2001.**

• **Carmen-Ligia Rădulescu, *Emil Cioran. Conştiinţa ca fatalitate*, Ed. Recif, Bucureşti, 1994.**

• ***Emil Cioran, *Mon pays (Ţara mea)*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1996. (o lucrare apărută postum şi controversată)**

• ***Didier Julia, *Dicţionar de filosofie*, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999. (o lucrare cu multe afirmaţii discutabile despre filosofii români, mai cu seamă cei care n-au fost materialişti) …**

O veste recentă mi-a bucurat sufletul. Sub altarul unei biserici din Roma, arheologii italieni au descoperit moaştele Sfântului Pavel, cel supranumit **„Apostolul Neamurilor''** şi căruia îi datorăm multe din învăţăturile şi scrierile Noului Testament. M-am întrebat fireşte, de

ce nu a fost descoperit până acum. Dar, mai importantă decât găsirea unui astfel de răspuns, trebuie să mărturisesc că e un semn divin în aceasta.

Astăzi, într-o lume tot mai secularizată, este pilduitoare viaţa Sfântului Apostol Pavel, cel care fusese cândva un mare prigonitor al creştinilor (cunoscut sub numele de Saul din Tars) şi care ulterior a fost convertit în chip minunat de către Dumnezeu (arătându-i-se pe cale) devenind **unul din marii apostoli ai neamurilor**. La fel şi noi, creştinii, trebuie să ne lepădăm pe cât ne stă în putinţă de toate grijile şi bunurile lumeşti, pentru a le dobândi în schimb pe cele cu adevărat importante şi anume pe cele cereşti.

Pentru a ne întări în credinţă şi în faptă, cred că e necesară lectura, din când în când, a Noului Testament sau unor părţi din acesta. Vă mărturisesc, că în urmă cu mulţi ani, lectura Bibliei şi îndeosebi a Epistolelor de la sfârşitul ei, mi-au schimbat radical viaţa. Am descoperit parcă o lume nouă, o lume a dragostei. De aceea, aş vrea să închei antologia (rândurile acestea şi volumul acesta au fost alcătuite, în mod cronologic, de fapt la urmă) tot cu Biblia sau Sfânta Scriptură şi voi reproduce doar un fragment din **Întâia Epistolă către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel**. Pentru mine, a fost şi rămâne reprezentativ dar nu şi singurul:

Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înţelepciunea lumii acesteia? *[...]* ***Ci Dumnezeu Şi-a ales pe cele nebune ale lumii, ca să ruşineze pe cei înţelepţi; Dumnezeu Şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le ruşineze pe cele tari.*** *[...]* ***Nu v-a cuprins ispită care să fi fost peste puterea omenească. Dar credincios este Dumnezeu; El nu va îngădui ca să fiţi ispitiţi mai mult decât puteţi, ci odată cu ispita va aduce şi scăparea din ea, ca să puteţi răbda. De aceea, iubiţii mei, fugiţi de închinarea la idoli.*** *[...]* ***Ci (zic) că cele ce jertfesc neamurile, jertfesc demonilor şi nu lui Dumnezeu. Şi nu voiesc ca voi să fiţi părtaşi ai demonilor. Nu puteţi să beţi paharul Domnului şi paharul demonilor; nu puteţi să vă împărtăşiţi din masa Domnului şi din masa demonilor. Oare vrem să mîniem pe Domnul? Nu cumva suntem mai tari decît El? Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui.*** *[...]*

Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mînie, nu gîndeşte răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată. *[...]* ***Şi acum rămîn acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea. Căutaţi dragostea.***[448]

Amintiţi-vă mereu aceste cuvinte, căutând să pătrundeţi cât mai mult în miezul şi taina lor duhovnicească. Amintiţi-vă şi ceea ce spunea cândva părintele Ilie Cleopa: ***„Dacă înţelepciunea şi cunoaşterea Scripturii ar fi împreună la om, acestea ar fi ca şi doi ochi în trup, văzând toate în chip desăvârşit.''***

Eu unul, nu vă sfătuiesc să interpretaţi Biblia altfel decât în spiritul în care a fost scrisă, precum fac sectanţii de diverse orientări. O interpretare duhovnicească înseamnă ca şi în cazul legilor omeneşti de altfel, o interpretare **în duhul adevărului**. Să nu facem acest lucru după cum ne taie capul pe fiecare, cum ne îndemna pastorul Martin Luther. De pildă, luând un caz simplu, să nu interpretăm dragostea de care vorbeşte Sfântul Apostol Pavel drept dragostea fizică dintre femeie şi bărbat, ori mai rău, dintre parteneri de acelaşi sex. Aici este vorba despre altceva, despre dragostea dintre oameni, cea duhovnicească, sau dragostea întru Hristos. Iubind semenul nostru, oricare ar fi el (doar vrăjmaş al Bisericii să nu fie, pentru care ne putem doar ruga, iar

[448] ***Biblia sau Sfânta Scriptură***, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1994, pp.1294-1305.

aceasta e până la urmă tot iubire) şi ajutându-l, noi dăm dovadă că-L iubim pe Hristos. Iar **Hristos este modelul nostru de viaţă suprem**.

Să încercăm prin urmare a combate pe cât ne stă în putinţă individualismul, individualismul globalizării de astăzi (care înlocuieşte şi suprimă persoana divino-umană), acel individualism al democraţiei la care face referire părintele Dumitru Stăniloae când afirma că „este egoism feroce care destramă naţiunea, destramă familia, destramă breasla…'', pe care îl regăsim şi în individualismul protestant, despre care Simion Mehedinţi spunea că „afirmă o autonomie împinsă uneori până aproape de anarhie'', care „pune libertatea de conştiinţă a individului mai presus de orice interes al comunităţii, prin urmare şi al statului''. „Rezultatul a fost o sumedenie de secte şi de dizidenţe în mijlocul sectelor.''

Să ne rugăm fierbinte Sfântului Apostol Pavel, să ne ajute să luptăm mai mult cu păcatele şi ispitele acestei lumi, dar şi cu vrăjmaşii Bisericii. Semnul divin de care am pomenit mai sus, nu poate fi în opinia mea, decât vremea unui nou apostolat, într-o epocă de tot mai aprigă prigoană împotriva valorilor spirituale şi Tradiţiei lăsate de Sfinţii Părinţi ai creştinismului ortodox.

BINECUVÂNTAT EŞTI DOAMNE,
ÎNVAŢĂ-NE PRE NOI ÎNDREPTĂRILE TALE…

AUTORUL

20 noiembrie 2007

TESTAMENTUL UNUI GÂNDITOR CREŞTIN

Mărturisesc că aceste rânduri doresc să rămână mai mult pentru momentul în care nu voi mai fi în viaţă. Să nu vă închipuiţi cumva că m-am gândit să închei conturile cu viaţa. Departe de mine asemenea intenţii. Sinuciderea este un păcat foarte mare. M-am gândit să înşir aici doar câteva mici dorinţe personale şi precizări, în eventualitatea în care mi s-ar întâmpla ceva grav. Mă gândesc că aţi auzit poate de unele morţi suspecte, cum au fost de pildă, cea a lui Ioan Petru Culianu (un om de cultură şi cercetător, care s-a ocupat printre altele de mass-media şi manipulare, etc.), a ziaristului de la „Adevărul'' – dl. Dumitru Tinu ş.a.

Aceste dorinţe aparţin unui tânăr cu un oarecare simţ naţional, adică unuia preocupat (într-un grad poate prea mare pentru unii!), de prezentul şi viitorul României. Asta nu înseamnă că am neglijat trecutul sau credinţa noastră ortodoxă, ci dimpotrivă am descoperit în acestea punctul de plecare şi cea mai mare sursă de energie şi optimism, de încredere nestrămutată în viitor.

Mărturisesc că am încercat încă din volumul de debut, intitulat „*Ce se întâmplă în România?*'' *(Un proces al comunismului, globalizării şi materialismului societăţii de consum. Criza de morală a conducătorilor)*, să trag un semnal de alarmă printre conaţionali şi să subliniez importanţa reaşezării societăţii pe temelia valorilor tradiţionale, a unei reforme autentice în toate domeniile de activitate, îndeosebi în planul mentalităţilor existente şi moralei. Au urmat câteva articole publicate în revistele „Dacia literară'' şi „Episteme'', după care m-am dedicat acestei antologii, care a primit titlul de *„PRIN ADEVĂR, DOBÂNDIM LIBERTATEA ŞI MÂNTUIREA'' (*antologie în patru volume pe tema: *Un răspuns creştin-ortodox la provocările globalizării contemporane)*. Mai fac precizarea că iniţial ea s-a numit „Pledoarie împotriva globalizării şi «spălării creierului»''.

Nu-i mai puţin adevărat că am făcut multe sacrificii, precum faptul că am lucrat circa 6-12 ore pe zi (pe lângă serviciul meu foarte obositor), că am lucrat aproape neîntrerupt timp de aproape trei ani (inclusiv tehnoredactarea, adăugirile şi corectura), că am avut multe cheltuieli aferente (cărţi, calculator, imprimantă, deplasări, unele zile libere etc.), că am întâmpinat unele adversităţi şi obstacole ş.a.m.d.

Despre aceste volume pot să vă mai spun că ele reprezintă în ultimă instanţă o invitaţie şi o mare provocare pentru lectură, în condiţiile în care oamenii abandonează astăzi tot mai mult lectura, în favoarea „culturii vizuale'', considerată ca fiind mai accesibilă (şi ca preţ, şi ca efort depus privind informarea), la „modă'' şi poate mai interesantă şi relaxantă (desigur doar în aparenţă fiind astfel). Adevărul e că o carte nu promovează distracţia, care dispune desigur de alte mijloace. Iar ceea ce am urmărit mereu este provocarea gândirii (în replică la încercarea de anesteziere şi adormire promovată de adepţii globalizării), dar şi provocarea acţiunii, în spiritul creştin-ortodox, cizelarea moralei şi caracterului (în cazul tinerilor), sublinierea necesităţii unei educaţii sănătoase şi a unei responsabilităţi faţă de prezentul şi viitorul omenirii!

Nu mi-am propus aici să intru în prea multe detalii. E drept că nu am căutat să fiu original. Nu am încercat să mă afirm neapărat, fie ca istoric, fie ca scriitor sau sociolog, politolog sau altceva. De aceea, comentariile mele nu sunt foarte consistente, nu insistă pe limbajul „elevat'' sau academic şi nici nu le-am valorificat ca atare. Ceea ce am dorit cu adevărat din toată inima a fost să informez publicul larg şi în special pe tineri, pentru a

trezi spiritele amorţite, confuze sau leneşe. Prin activarea spiritului critic şi obiectiv al adevărului <u>am căutat să atrag cetăţenii la viaţa cetăţii</u>.

Descifrând cu atenţie evenimentele şi realitatea însăşi, la care am fost martor, am încercat să scot în evidenţă ceea ce se întâmplă grav, atât în România, cât şi în lumea întreagă. Am adus în prim-plan informaţii şi lucruri care nu se spun în general (şoptite pe la colţuri, de teamă!), dar care ne afectează în mod nefast pe fiecare dintre noi.

Am scris acest „Testament'' sau aceste rânduri poate cam pretenţioase şi din considerente, să le zicem practice. În primul rând, mi-am exprimat dorinţa de a-mi fi publicată în întregime această antologie. Iar în al doilea rând, îi rog pe editori să-mi publice articolele sau cel puţin o parte dintre ele.

Le mulţumesc pe această cale celor care au avut bunăvoinţa să mă sprijine şi au fost alături de mine, împărtăşindu-mi din aspiraţiile şi convingerile lor. Dacă am greşit din întâmplare cu ceva faţă de oricine, îmi cer iertare. În felul acesta consider că mi-aş putea lua rămas bun iar nu să dispar aşa pur şi simplu dintr-o dată…

Ca să fiu sincer până la capăt, ceea ce m-a convins să scriu aceste rânduri este un film intitulat sugestiv „Dispărutul''. Aici întâlnim un tânăr scriitor american, stabilit într-o ţară sud-americană, şi care „s-a ars, pentru că … s-a jucat cu focul''. De fapt, acest tânăr aflase de implicarea ţării sale de origine (SUA) în lovitura sângeroasă de stat care tocmai avusese loc acolo. A dispărut pe neaşteptate dintre cei dragi şi apropiaţi, pentru că … aşa dictau pe moment „interesele Americii'' în această ţară, mai precis ale celor 3000 de afacerişti americani.

Funcţionarii ambasadei americane au ştiut tot timpul despre ceea ce i s-a întâmplat şi cu toate acestea nu i-au sprijinit în niciun fel pe tatăl şi soţia acestuia să-l găsească sau măcar să-i înapoieze trupul neînsufleţit. I-au minţit cu cinism şi neruşinare, deşi ei l-au căutat cu disperare săptămâni întregi. Imaginile execuţiilor, a oraşelor în stare de asediu, a celor anchetaţi şi apoi ucişi, împuşcăturile stradale sunt subliniate în film şi sunt într-adevăr cutremurătoare.

Filmul acesta se încheie cu precizarea că este inspirat din fapte reale şi că rudele victimei au dat ulterior în judecată statul american, în speţă pe ministrul de externe de origine evreiască Henry Kissinger. Interesant este şi faptul că, la un moment dat este prezentă în film şi Fundaţia Ford, care îi ajută pe cei doi să identifice locul în care s-ar afla „dispărutul'' şi doar atât, pentru că trupul său nu va fi repatriat … decât după vreo şapte luni, când nu se mai putea face identificarea sa. Ori, această fundaţie şi fostul preşedinte Gerald Ford se ştie că promovează interesele masoneriei mondiale!

Cred de asemenea, că vizionarea acestui film în cazul meu nici n-a fost întâmplătoare. Şi, la urma urmei, nimic nu este întâmplător pe lumea asta.

Mărturisesc că sunt destul de extenuat acum dar totodată mulţumit, că am reuşit cu ajutorul lui Dumnezeu, să duc la bun sfârşit proiectul acestei antologii comentate (probabil un nou gen de carte, o crestomaţie aparte) şi că nu mi-am sacrificat în zadar aceşti ani din urmă şi chiar căsnicia. Am fost destul de conştient de împlinirea unei anumite misiuni în această lume şi desigur fiecare dintre noi are una. Puţini ştiu în ce condiţii am scris şi cât de strâmtorat am fost, dar nu e cazul să vorbesc despre asta.

Am păstrat la urmă dorinţa mea cea mai mare, aceea de vă îndemna şi pe dumneavoastră şi pe toţi tinerii şi intelectualii de astăzi, de a vă apropia cu respect de „cele sfinte''. <u>Reînvierea misticii ortodoxe, adică trăirea autentică a ortodoxiei, în spiritul Adevărului şi potrivit modelului creştin care este Domnul nostru Iisus Hristos, este imperativul vremurilor noastre.</u> Noi trebuie să luptăm împotriva duhului Antihristului,

chiar dacă el domină deja lumea contemporană. Îmi exprim chiar încrederea în spiritualizarea pe care o poate produce răsăritul creştin-ortodox asupra Occidentului secularizat. Nu pot decât să doresc ca tot mai mulţi occidentali să descopere tezaurul de învăţătură al ortodoxiei, tradiţiile sale şi să se mântuiască dimpreună cu semenii lor cei mai apropiaţi.

Eu cred că această bătălie care se duce actualmente între cei devotaţi Tradiţiei şi partizanii Modernităţii şi progresului cu orice preţ (inclusiv ai creşterii economice nelimitate, care a declanşat şi procesul încălzirii globale printre altele), va fi câştigată la nivel individual. Fiecare persoană va îmbrăţişa valorile sau non-valorile în raport de educaţia primită şi de morala adoptată.

Şi mai cred că, cu cât vor fi mai puţini creştini practicanţi pe pământ (acuzaţi de atei/masoni de „habotnicie'', fanatism şi misticism), datorită prigoanei împotriva lor, cu atât ei vor trebui <u>să-L mărturisească mai mult pe Hristos</u>, cu putere mare şi cu încredere în izbânda Binelui. Slavă lui Dumnezeu pentru toate şi între oameni bunăvoire. Amin!

CÂTEVA RÂNDUIELI BISERICEŞTI IMPORTANTE PENTRU CREŞTINUL ORTODOX

CUM SE FACE UN POMELNIC?

Pentru cei vii ce se vor pomeni:

Se scriu:

- **părinţii trupeşti,**
- **părintele duhovnic,**
- **naşii de botez şi de cununie,**
- **soţia / soţul / copiii,**
- **rude şi prieteni**

Condiţii obligatorii pentru a fi pomeniţi la Sfânta Liturghie:

- să fie botezat în Biserica Ortodoxă,

- să fie cununat în Biserica Ortodoxă,

- să nu fie cununat cu rudenii trupeşti (până la gradul …) sau duhovniceşti (naşi cu fini, sau rude ale cumetrilor),

- să aibă naşi botezaţi şi cununaţi ortodox,

- să fie drept-credincioşi (să creadă în Sfânta Treime, Maica Domnului, Sfinţi; să cinstească Sfânta Cruce, icoanele, sfintele moaşte),

- să ducă o viaţă evlavioasă ortodoxă (rugăciune, post, prezenţă la biserică, spovedanie, milostenie şi alte fapte bune ale credinţei)

''Viaţă evlavioasă ortodoxă'' înseamnă:

- să nu fie: curvari, hoţi, beţivi, petrecăreţi, fumători, drogaţi, hulitori, atei, apostaţi, batjocoritori de orfane şi văduve, ucigaşi, răpitori, scandalagii, răzbunători etc.

- să nu practice: masturbare, perversiuni: împreunări anale / orale, cu animale; homosexualitate şi lesbianism sau pedofilie.

- să nu săvârşească, să nu mijlocească, să nu îndemne sau să încurajeze practicile şi metodele contraceptive: păzire (calendar, prezervativ, sterilet), băi, leacuri, pastile, avort.

- să nu aibă profesii imorale, prin care se aduc prejudicii (directe sau indirecte) Bisericii şi mântuirii altora, de pildă: patron de bar, sex-shop, casă de toleranţă, regizor / actor, redactor TV, editor de publicaţii antiortodoxe (eretice, umanist / evoluţioniste), traficanţi de droguri, femei, arme etc.

- să nu fie francmasoni: funcţionari în organizaţii, organisme, societăţi, fundaţii, asociaţii, cluburi şi ligi naţionale şi europene.

- să nu emită prin politica lor legi ce încalcă suveranitatea, autoritatea şi autonomia Bisericii şi a ţării (integrări, adeziuni, afilieri la organizaţii internaţionale: NATO, UE, ONU, UNESCO, FMI, Banca Mondială, Mişcarea Ecumenică etc.)

- să nu creadă în vrăji / superstiţii populare ori ''ştiinţifice'' păgâneşti şi să nu ia sfat în necazurile lor de la vrăjitori şi ocultişti (chiar botezaţi ortodox): radiestezie, bioenergie, acupunctură, telepatie, telekinezie, hipnoză, dianetică, meditaţie transcendentală, spiritism, yoga, sau alte forme de vrăjitorie europeană şi orientală.

Toţi aceştia se pot pomeni doar la Psaltire.

CE TREBUIE SĂ CEREM ÎNTR-UN POMELNIC

1. **Păstrarea credinţei ortodoxe, curaj în apărarea credinţei, neţinând seama de ameninţări sau avantaje. Puterea de a săvârşi fapte ortodoxe.**
2. **Venirea la credinţă a neortodocşilor (păgâni, iudei şi eretici creştini: papistaşi, protestanţi şi neo-protestanţi).**
3. **Răbdarea necazurilor şi a celor ce ni le fac.**
4. **Răbdare în boală, sărăcie, lipsă.**
5. **Mulţumiri lui Hristos în necazuri, căci <u>necazurile ne smeresc</u>.**
6. **Sănătate în Hristos.**
7. **Cunoaşterea păcatelor proprii.**
8. **Izbăvire de patimi.**
9. **Milă şi iertare de la Hristos a păcatelor şi greşelilor noastre.**
10. **Milă şi iertare de la Hristos pentru duşmanii noştri.**
11. **Căsătorie spre vieţuire ortodoxă (între oameni iubitori de Hristos).**
12. **Ajutorul lui Dumnezeu într-o muncă plăcută lui Hristos.**
13. **Alte cereri de folos spre mântuire.**

NU CEREM:

1. **Moartea duşmanilor, pedepsirea celor ce ne-au supărat, umilit, înşelat etc.**
2. **Bucurii trupeşti: satisfacţii, bogăţie, belşug, avansări.**
3. **Succese cu orice preţ, neştiind că boala fără răzvrătire poate aduce mântuire.**
4. **Puteri supraomeneşti, paranormale: minuni, vedenii (arătări, lumini, mirosuri) ''spirituale'' – pentru bucurie trupească.**
5. **Ajutor de la Hristos în toate dorinţele.**
6. **Alte cereri după mintea lumii, cum ar fi ''pacea între popoare'', împăcarea tuturor Bisericilor şi religiilor etc.**

<u>**Cererile să nu calce poruncile *Evangheliei* şi ale Bisericii.**</u>

24 DE ORE ORTODOXE – UN PROGRAM ORTODOX (ORIENTATIV)

DIMINEAŢA
(Dacă e sărbătoare, mergem la biserică)
- Rugăciuni către Hristos, Maica Domnului, Puterile îngereşti, Sfinţii zilei, 2-3 *Psalmi* etc., după rugăciunile începătoare.
- Se ia anaforă şi aghiasmă.
- Rugăciune pentru micul dejun (se face sfânta cruce peste bucate).

LA PRÂNZ
- Câteva rugăciuni îndrăgite (*Psalmi, Acatiste* etc.).
- Metanii sau închinăciuni (după putinţă).
- Tămâiem camera.

- Ne pomenim viii şi morţii (părinţi, rude, prieteni), cerând pentru ei de la Dumnezeu milă, pace, iertare de păcate şi celelalte.

- Rugăciuni înainte şi după masă.

- Citim câteva pagini despre vieţuirea ortodoxă (din *Proloage, Pateric, Ne vorbeşte părintele…* etc.)

- Câteva pagini din *Noul* Testament.

SEARA

- Câteva rugăciuni.
- Metanii şi închinăciuni.
- Scurtă citire.
- Rugăciuni la masă.
- Tămâiem icoanele şi camera.
- Ne miruim (frunte, gură, urechi, mâini).

<u>ÎN CAMERA ORTODOXĂ</u>

- 2-3 icoane (ortodoxe, nu tablouri catolice poreclite ''icoane''!).
- Tămâie.
- Untdelemn de la Sfântul Maslu.
- Anaforă şi aghiasmă.
- *Psaltire şi Ceaslov, Acatistier*, cărţi despre credinţa ortodoxă.
- NU postere (afişe), imprimeuri cu animale, roboţi, extratereştri.
- NU imagini cu vedete muzicale, cineastice, pornografice.
- NU bibelouri (mici idoli), sau ceasuri cu imagini religioase.

<u>ALTE RÂNDUIELI ALE FAMILIEI ORTODOXE</u>

- Post miercurea şi vinerea.

- Duminica şi în sărbători: prezenţi la biserică.

- Post şi spovedanie în cele patru posturi mari (cel puţin).

- Săptămânal: mergem la Sfântul Maslu.

- Săptămânal: puţină milostenie cu orfani, săraci, infirmi.

- Lunar (sau după putinţă): pomelnic cu vii şi morţi la biserică. Acasă: sfinţire şi/sau Sfântul Maslu.

- La fiecare salariu cumpărăm o carte, sau icoane, casete cu duhovnici, tămâie etc.

- Anual: 2-3 vizite la mănăstiri.

- La serviciu, în oraş, în vizită: o ţinută serioasă (nu ''băbească'', dar fără: rimel, decolteu, minijupă, bluze transparente etc.)

- <u>Renunţarea la televizor (boala de obşte a lumii de astăzi).</u>

NU mergem la cabinete de radiestezie, bioenergie, parapsihologie, vrăjitorie, spiritism, yoga sau alte forme de magie şi ocultism.

NU ne preocupăm de horoscop, zodiac, astrologie, etc.

NU participăm la distracţii în posturi.

NU cununăm oameni nebotezaţi.

DACĂ AVEM COPII

Ne rugăm împreună cu ei (dimineaţa, la prânz şi seara).
Îi învăţăm să facă zilnic cruce, metanii şi închinăciuni.
Post: miercurea şi vinerea.
Duminica şi în sărbători îi luăm la biserică.
Zilnic, dimineaţa, le dăm anaforă şi aghiasmă.

Îi învăţăm să se spovedească, îi luăm cu noi la duhovnic, cel puţin în cele patru posturi.

Le citim zilnic din Evanghelie, din Vieţile Sfinţilor şi din alte cărţi ortodoxe. După 7-8 ani le hotărâm să citească singuri.

Îi învăţăm să aprindă candela şi să tămâieze.
Îi învăţăm să dea de mici milostenie la omul sărac.
Îi luăm în vizită la mănăstiri.

La fiecare salar le facem un cadou ortodox: carte, iconiţă, cruciuliţă, o metanie (pernă mică), mir etc.

Le arătăm cum şi de ce să facă un pomelnic.

Îi vom învăţa pe înţelesul lor despre Hristos, Maica Domnului, Sfinţii Îngeri, diavoli, rai, iad, păcat, pocăinţă, faptele bune ale credinţei, rânduielile Bisericii.

Când sunt agitaţi, tulburaţi, speriaţi, suferinzi de boli psihice ori trupeşti, îi ducem la preot pentru rugăciuni de liniştire şi de sănătate.

Nu ne certăm/îmbătăm/fumăm în faţa copiilor (şi nici în lipsa lor…)

Părinţii păcătuiesc atunci când:

1. **Dau copiilor voie să se joace oricând, oriunde şi cu oricine.**
2. **Îngăduie copiilor să privească la televizor.**
3. **Nu-i învaţă pe copii să se roage, să postească, să umble la biserică şi celelalte, motivând că ''nu au timp''.**
4. **Nu îşi duc copiii la biserică, la mănăstiri, la spovedanie.**
5. **Le îngăduie să-şi petreacă timpul liber la calculator, jocuri electronice, filme, teatre, concerte, circuri, carnavaluri, adunări sportive, cursuri de modă, fitness, karate, yoga, bioenergie, radiestezie.**
6. **Le îngăduie copiilor orice ţinută/tunsoare/limbaj/comportament, motivând că sunt copii şi ''nu ştiu''.**
7. **Le permit copiilor anumite păcate, motivând că ''trebuie să ştie'', să fie ''căliţi de mici'' pentru ''experienţa vieţii''.**
8. **Le permit copiilor să citească orice, să mănânce când şi ce vor, să doarmă oricât, să meargă oriunde, să fie ''liberi'' de orice program.**

PĂCATE CARE SUNT IERTATE PRIN SPOVEDANIE, DAR NE OPRESC DE LA ÎMPĂRTĂŞIRE

1. **Lipsa rugăciunii zilnice.**
2. **Lipsa postului de miercuri şi vineri.**
3. **Nepostirea în cele patru posturi de peste an.**
4. **Lipsirea de la slujbele Bisericii.**

5. Scandaluri, bătăi, violenţă. Lovirea părinţilor.
6. Fumatul şi beţia.
7. Ceartă/ură veche, stăruitoare.
8. Mărturia mincinoasă.
9. Mutilări (automutilări), crime.
10. Dorinţa de sinucidere.
11. Responsabilitate morală pentru sinuciderea cuiva.
12. Credinţa că te poţi mântui şi fără Hristos, Maica Domnului, Sfinţii Îngeri, icoane, Evanghelie, într-un cuvânt, fără Biserica Ortodoxă.
13. Necredinţa şi îndoiala în credinţă.
14. Reaua credinţă, care pune la îndoială predania Bisericii Ortodoxe.
15. Lipsa Botezului ortodox (fără aceasta nu poate fi nici spovedit, nici împărtăşit).
16. Trecerea la altă credinţă.
17. Vrăjitorie, fermecătorie, ghicitorie şi căutarea lor.
18. Credinţa în horoscop, zodiac, astrologie, etc. Practicile vrăjitoreşti şi magice, atât ’’populare’’, cât şi: bioenergia, radiestezia, yoga, spiritismul, meditaţia transcendentală, zen-budismul, dianetica, parapsihologia, hipnoza, precum şi consultarea celor care le săvârşesc.
19. Port de amulete, talismane (cuarţuri, cristale, şnururi, brăţări), protectoare, vindecătoare.
20. Jocuri de noroc: robingo, loto, loz în plic, ruletă, bridge, wist, remi, table, cărţi, zaruri şi jocuri mecanice. Şi jocuri sportive: biliard, popice şi celelalte.
21. Lipsa desei spovedanii, spovedania nesinceră, incompletă (ascunzând mai ales păcatele trupeşti ruşinoase).
22. Vizionarea filmelor/spectacolelor erotice/horror/terror.
23. Masturbarea.
24. Perversiuni sexuale (relaţii orale/anale).
25. Pedofilie/homosexualitate.
26. Relaţii sexuale fără a fi cununat în Biserica Ortodoxă.
27. Relaţii sexuale cu rudenii după trup şi după duh.
28. Relaţii sexuale cu animale.
29. Folosirea diferitelor metode contraceptive: anticoncepţionale, leacuri, băi, păzire, calendar, sterilet, avort, prezervative etc.
30. Copilul mort nebotezat din negrija părinţilor.
31. Relaţii conjugale în posturile mari şi mici, în duminici şi sărbători.
32. Ocupaţie care se împotriveşte vieţii ortodoxe: bar, casă de amanet, bordel, sex-shop, strip-tease, anchetator la poliţie, executor judecătoresc etc.
33. Actorie, muzică, dans; participare/organizare de spectacole şi emisiuni distractive etc. (regie, coregrafie, scenografie).
Căci: ’’Sfinţii Apostoli afurisesc pe lirişti, pe viorişti, pe jucători şi pe toţi cântătorii din organe, zicând în aşezămintele lor (sectanţi): „Dacă vreun bărbat sau vreo femeie care a fost începător de jocuri va veni la credinţă, sau jucător, sau luptător în privelişte, sau din cei ce cântă din fluier, sau chitaragiu, sau viorist, sau învăţător de jocuri, ori să înceteze, sau, de nu, să se lepede’’ (Cart.8, Cap.32), adică să fie îndepărtaţi din Biserică’’ (Sfântul Nicodim Aghioritul, în *Hristoitia*).

34. Sportul. (care vine din şi naşte grija faţă de trup, stimularea curviei, a părerii de sine, a trufiei succesului şi a câştigului, riscul sinuciderii în cazul sporturilor extreme: curse diverse, paraşutism, alpinism, speologie, cascadorie etc.).
35. Colportaj de publicaţii sectare, eretice, pornografice.
36. Afaceri necurate, din care au rămas oameni înşelaţi, pe drumuri, în temniţă.
37. Favorizare/îndemn la divorţ/avort.
38. Furt (de la oameni, ori din biserică).
39. Neparticiparea (morală, materială) la nevoile (sărăcia, boala) părinţilor.
40. Neglijarea nevoilor materiale ale familiei.
41. Trafic cu droguri, femei, arme.
42. Neimplicarea copiilor în viaţa ortodoxă, lipsa exemplului cu fapta şi cu cuvântul. Participarea la experienţe genetice sau de schimbare a sexului.
43. Răpire/sechestrare de persoane.
44. Politică anarhistă, apostată, antiortodoxă.
45. Profanare de biserici, troiţe, morminte.

Toate acestea duc la oprirea de la Sfânta Împărtăşanie, cu canonisire, între 1 şi 15 ani (care se adună!)

ORICARE DIN PĂCATELE SPOVEDITE ŞI IERTATE, DACĂ SE REPETĂ, SE SPUN DIN NOU LA SPOVEDANIE, PRIMIND UN NOU CANON.

CÂTEVA RUGĂCIUNI PENTRU CONDUCĂTORII ROMÂNIEI

În finalul acestei antologii, rog cititorul să se oprească şi asupra acestor rânduri. Dacă este creştin, poate va dori să rostească, aşa cum fac zilnic alţii, trei scurte rugăciuni. Dacă nu este creştin, aş vrea să aibă cel puţin curiozitatea de a citi cu atenţie următoarele rânduri care se adresează lui Dumnezeu.

RUGĂCIUNE PENTRU CÂRMUITORII ŞI SLUJBAŞII ŢĂRII

Doamne, Iisuse Hristoase, cel ce fiind adus înaintea divanului ai răspuns dregătorului Pilat ce Te ameninţa, zicându-i: *Nu ai avea nici o putere asupra Mea de nu ţi-ar fi fost dată ţie de sus*; iar prin gura Sfântului Pavel, ai grăit: *Tot sufletul să se supună stăpânirilor celor mai înalte, că nu este stăpânire fără numai de la Dumnezeu şi stăpânirile care sunt, de la Dumnezeu sunt rânduite; pentru aceea, cel ce se împotriveşte stăpânirii, rânduielii lui Dumnezeu se împotriveşte şi care se împotrivesc, judecată îşi vor lua loruşi;* aşijderea prin graiul Sfântului Tău Apostol Petru, ne-ai poruncit, grăind: *Fiţi supuşi oricărei stăpâniri omeneşti, pentru Domnul, care-i pusă să pedepsească pe făcătorii de rele şi să laude pe cei ce fac binele.* Primeşte acum, Îndurate, rugăciunea umilitului meu suflet, pentru cârmuitorii scumpei noastre ţări, căci Tu însuţi, Doamne, ne-ai poruncit, prin zisele Sfântului Apostol Pavel, să facem rugăciuni pentru toţi care sunt în dregătorii, ca să petrecem viaţă lină şi cu odihnă, întru toată buna-credinţă şi curăţenie.

Aşa, Doamne, împărate al împăraţilor şi Doamne al domnilor, dăruieşte cârmuitorilor acestei ţări, legiuitorilor, judecătorilor, ostaşilor, profesorilor, preoţilor şi tuturor cârmuitorilor şi slujbaşilor, de la cele mai înalte până la cele mai puţin însemnate dregătorii: minte înţeleaptă, inimă curată şi voinţă tare, în a înţelege, a dori şi a lucra numai binele şi dreptatea, după care bunuri doreşte şi însetează poporul cel iubitor de Tine şi credincios Ţie din vremuri străvechi.

Milostiveşte-Te, deci, Doamne, spre acest popor drept-credincios şi dăruieşte tuturor cârmuitorilor lui, puteri mari, ca să lucreze cu spor la înălţarea şi propăşirea lui, pentru ca şi prin el, şi prin slujbaşii lui, să se binecuvinteze şi să se preamărească preacinstitul şi de mare cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururi şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE PENTRU DUŞMANI

Doamne, Cel Ce Te-ai rugat pentru răstignitorii Tăi, Iubitorule de suflete, şi ai poruncit şi robilor Tăi să se roage pentru vrăjmaşi, iartă pe cei ce ne urăsc şi ne apasă pe noi. Îndepărtează-ne de la orice răutate şi vicleşug, îndreptându-ne către viaţa cea cu dragoste frăţească şi lucrătoare de bine. Pentru aceea, cu smerenie ne rugăm şi într-un gând Te slăvim pe Tine, Unule, Iubitorule de oameni.

RUGĂCIUNE PENTRU CONDUCĂTORI, OŞTIRE ŞI PATRIE

Doamne, Dumnezeul nostru, Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, primeşte mult milostive şi acum, rugăciunea umilitului meu suflet, pentru întreg neamul nostru românesc, creştin ortodox. Mântuieşte şi miluieşte, Doamne, pe binecredincioşii noştri conducători ai statului, guvernul ţării, pe conducătorii oraşelor şi satelor şi pe toată oastea iubitoare de Hristos. Împuterniceşte-i, păzeşte-i întru mulţi şi fericiţi ani, şi-i ajută pe toţi a progresa în tot binele obştesc. Supune sub picioarele conducătorilor noştri pe toţi vrăjmaşii şi potrivnicii. Pune în inima lor şi a tuturor conducătorilor mari şi mici, din cler şi popor, să lucreze cu puteri mari şi succes, cele bune şi de pace pentru Sfânta noastră Biserică şi pentru întreg neamul nostru creştinesc, ca întru liniştea lor, viaţă lină şi fără de gâlceavă să vieţuim în dreaptă-credinţă, în bună creştinătate şi curăţie. Ne rugăm Ţie, Doamne, auzi-ne şi ne miluieşte pe noi, acum şi în vecii vecilor. Amin. [449]

[449] ***Carte de rugăciuni***, Ediţia a IV-a, Ed. Agapis, 1999, pp.84-86.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

AGHIORITUL, Paisie, ***Viaţa de familie. Cuvinte duhovniceşti***, vol.IV, Ed. Evanghelismos, Bucureşti, 2003.
ANTON, Fabian, ***Mihai Eminescu. Ortodoxia***, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2003.
AVRAM, Tiberiu, ***Interviuri cu Jupâni***, Grupul editorial Crai Nou, Muşatinii şi Bucovina Viitoare, Suceava, 2005.
BAŞTOVOI, Savatie, ***Două conferinţe despre curaj şi libertate în ortodoxie şi alte întrebări fără rânduială***, Ed. Sophia, Bucureşti, 2002.
BERG, I., ***Dicţionar de cuvinte, expresii, citate celebre***, Ed. Vestala, Bucureşti, 2004.
BOTIŞ, Gheorghe, ***Iniţiere în filosofie***, Ed. Moldova, Iaşi, 1997.
BRĂILEAN, Tiberiu, ***Grădinile lui Akademos***, Ed. Junimea, Iaşi, 2005.
*** - ***Catehismul creştinului dreptcredincios***, tipărit cu osârdia şi binecuvântarea Înalt Prea Sfinţitului Iustin al Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1957.
CÂRLAN, Nicolae, ***Mihai Eminescu în context bucovinean***, Grupul Editorial Muşatinii şi Bucovina Viitoare, Suceava, 2000.
CERNAT, Paul; Manolescu I.; Mitchievici A.; Stanomir I., ***Explorări în comunismul românesc***, vol.I, Ed. Polirom, Iaşi, 2004.
Ierodiacon CLEOPA Paraschiv şi Părintele HRISTOFOR, ***Duhul Lumesc, Duh Antihristic***, Ed. Panaghia, Colecţia „Rugul Aprins'', Botoşani, 2004.
CODREANU, Theodor, ***Promovarea valorilor***, Ed. Porto-Franco, Galaţi, 1997.
CODREANU, Theodor, ***Basarabia sau drama sfâşierii***, Ed. Pax Aura Mundi, Galaţi, 2004.
CODREANU, Theodor, ***Modelul ontologic eminescian***, Ed. Porto-Franco, Galaţi, 1992.
CODREANU, Theodor, ***Dubla sacrificare a lui Eminescu***, Ediţia a doua revăzută şi adăugită, Ed. Serafimus, Braşov, 1999.
CODREANU, Theodor, ***Transmodernismul***, Ed. Junimea, Iaşi, 2005.
CODRESCU, Răzvan, ***Cartea îndreptărilor. O perspectivă creştină asupra politicului***, Ed. Christiana, Bucureşti, 2004.
*** ***- Comentar la Evanghelia de la Matei. 90 omilii de Sfântul Ioan Gură de Aur***, Editat de Mănăstirea ''Portăriţa'', Satu Mare, 2003.
COSMA, Doru, ***Socrate, Bruno, Galilei în faţa justiţiei***, Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1982.
CRIŞAN, Radu Mihai, ***Testamentul politic al lui Mihai Eminescu***, Ed. Cartea Universitară, Bucureşti, 2005.
CRIŞAN, Radu Mihai, ***Spre Eminescu. Răspuns românesc la ameninţările prezentului şi la provocările viitorului***, Ed. Cartea Universitară, Bucureşti, 2005.
DANION, Vasile, ***Despre înaintemergătorii Antichristului***, Ed. Cartea Ortodoxă, 2004.
DANION, Vasile, ***Despre horoscop, cutremure şi ghicirea viitorului***, Ed. Bunavestire, Galaţi, 2003.
*** - ***Dicţionarul explicativ al limbii române***, realizat de Academia Română, Ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998.
*** - ***Eminescu. Opera poetică***, vol.I, Ediţia a III-a, Ed. Cartier, Chişinău, 2005.
*** - ***Opere politice*** (Mihai, **E**MINESCU), vol.II, Ed. Timpul, Iaşi, 1998.
ENĂCHESCU, Constantin, ***Socrate. Descoperirea omului şi cunoaşterea de sine***, Casa editorială Odeon, Bucureşti, 1994.
GEORGESCU, Nicolae, ***A doua viaţă a lui Eminescu***, Ed. Europa Nova, Bucureşti, 1994.

GHIŢULESCU, Mircea, ***100 cei mai mari scriitori români***, Ediţia a II-a revizuită, lucrare elaborată sub egida Uniunii Scriitorilor din România, Ed. Lider, Bucureşti, 2005.

Hart, Michael H., ***100 de personalităţi din toate timpurile care au inflenţat evoluţia omenirii***, Ed. Lider, Bucureşti, 1992 (lucrare controversată).

HOLBAN, Eugen, ***Pe marginea apariţiei: «Cartea neagră a comunismului»***, Ed. Căpriana, Paris, 1998.

*** - ***Implicaţii ale religiilor asupra securităţii în contextul extinderii UE***, coordonat de IPS prof. dr. Nifon Mihăiţă, pr. lect. dr. Florea Ştefan, Ed. Valahia University Press, Târgovişte, 2006.

JULIA, Didier, ***Dicţionar de filosofie***, Colecţia Larousse, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1999. (o lucrare controversată)

KAPOYEOY, K., ***Noile Buletine Antihrist 666***, Atena, 1993.

Korten, David C., ***Corporaţiile conduc lumea. Raport asupra marii finanţe internaţionale: FMI, Banca Mondială, BERD, PHARE, G7***, Ed. Antet, Oradea, 1995.

Marica, George Em., ***Studii de istoria şi sociologia culturii române ardelene din secolul al XIX-lea*** (Satul ca structură psihică şi socială), vol. 1, Ed. ,,Dacia'', Cluj-Napoca, 1977.

MATSOUKAS, Nikolaos, ***Teologie dogmatică şi simbolică***, vol.IV - Demonologie, Ed. Bizantină, Bucureşti, 2002.

MAXIM, Sorin Tudor, ***Conştiinţa morală***, Ed. Junimea, Iaşi, 1999.

MĂTRESCU, Florin, ***Holocaustul roşu***, Editura Gerom-Design, Bucureşti, 1993.

MURĂRAŞU, Dumitru, ***Naţionalismul lui Eminescu***, Ed. Pacifica, Bucureşti, 1994.

NEDELCEA, Tudor, ***Eminescu, istoricul***, Ed. Fundaţia ,,Scrisul românesc'', Craiova, 1998.

*** - ***Ne vorbeşte părintele Serafim Rose. Scrisori***, Ed. Biserica Ortodoxă şi Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2003.

NICOLESCU, Costion, ***Teologul în cetate. Părintele Stăniloae şi aria politicii***, Ed. Christiana, Bucureşti, 2003.

NOICA, Constantin, ***Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii româneşti***, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1975.

OIŞTEANU, Andrei, ***Imaginea evreului în cultura română***, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2004. (o lucrare controversată)

OPREA, Alexandru, ***În căutarea lui Eminescu gazetarul***, Ed. Minerva, Bucureşti, 1983.

Oprea prea, Ioan; Pamfil Carmen-Gabriela; Radu Rodica; Zăstroiu Victoria, ***Noul dicţionar universal al limbii române***, Ed. Litera Internaţional, Bucureşti-Chişinău, 2006.

OPREA, Marius, ***Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente.1949-1989***, Ed.Polirom, Iaşi, 2002.

PHAROS, Philotheos, ***Înstrăinarea ethosului creştin***, Ed. Platytera, Colecţia Logos şi Ethos, Bucureşti, 2004.

PLEŞU, Andrei, ***Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului***, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1998.

PLEŞU, Andrei, ***Despre îngeri***, Ed. Humanitas, Bucureşti, 2003.

RACHIERU, Adrian Dinu, ***Bătălia pentru Basarabia***, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Ed. Augusta, Timişoara, 2002.

ROSE, Serafim, ***Semnele sfârşitului lumii***, Ed. Biserica ortodoxă şi Ecumeniţa, Galaţi, 2004.

ROSE, Serafim, ***Ortodoxia şi religia viitorului***, Ed. Cartea Ortodoxă şi Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2004.

ROSE, Serafim, ***Nihilismul. O filosofie luciferică***, Ed. Egumeniţa (Biserica Ortodoxă), Galaţi, 2004.
SABATO, Ernesto, ***Înainte de tăcere***, Ed. RAO, Bucureşti, 2000.
SORESCU, Vasile, ***Biserica Ortodoxă, stâlp şi temelia a Adevărului***, Ed. ''Pelerinul'', Iaşi, 2002, pp.5-61.
SPINOZA, Baruch de, ***Tratatul despre îndreptarea intelectului şi despre calea cea mai bună care duce la adevărata cunoaştere a lucrurilor***, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979.
STAMATE, Marin, ***Educaţia creştină în opera Sfântului Ioan Gură de Aur***, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galaţi, 2003.
STĂNILOAE, Dumitru, ***Reflecţii despre spiritualitatea poporului român***, Ed. Elion, Bucureşti, 2001.
TOPOR Rodica, Florica Diaconu, Georgeta Marinescu, ***Cultură: Termeni şi personalităţi. Dicţionar***, Ed. Vivaldi, Bucureşti, 2000.
TROC, Gabriel, ***Postmodernismul în antropologia culturală***, Ed. Polirom, Iaşi, 2006
VELIMIROVICI, Nicolae, ***Răspunsuri la întrebări ale lumii de astăzi***, vol.1 (Scrisori misionare), Ed. Sophia-Press, Bucureşti, 2002.
VICOL, Mihai, ***Un deceniu în interviuri (1990-2000). De la Gorbaciov la Cezar Ivănescu***, Ed. Junimea, Iaşi, 2003.

Reviste, broşuri şi alte publicaţii:

Bulletin informativ (FRFDP), septembrie 2005.
Evenimentul zilei, martie 2006.
Gândul, mai 2005.
Memento, august 2005.
Memoria, aprilie 2004 – ianuarie 2005.
Permanenţe, octombrie 2004 – iunie 2005.
Puncte cardinale, noiembrie 2004 - septembrie 2005.
Î. P. S. **P**imen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, *Mihai Eminescu. Cuvinte de suflet*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2006.
Î. P. S. **P**imen, Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor, *Fragmente din publicistica lui Mihai Eminescu*, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor, Suceava, 2005.
România liberă, iunie 2005 – august 2005.
Rost, iunie 2005 – noiembrie 2007.
7 Plus, iunie 2005.

CUPRINS

PARTEA I:
TRĂIREA ÎN LIBERTATE ŞI ADEVĂR

PARTEA A II-A:
TRĂIREA ÎN DUHUL ORTODOXIEI

PARTEA A III-A:
MODELE DE PATRIOTISM ÎNTRU ETERNITATE SAU CUM TREBUIE INTERPRETAT NAŢIONALISMUL

PARTEA A IV-A:
ORTODOXIA ESTE MODUL DE VIAŢĂ AL ROMÂNILOR

Puteţi consulta şi celelalte lucrări ale autorului, prezentate mai jos, aflate pe CD precum şi comentariile altor autori pe Internet, accesând pe Google:

raduiacoboaie şi **iacoboaieradu**

www.raduiacoboaie.ro şi **www.iacoboaieradu.ro**

• **„OFENSIVA MASONERIEI ŞI ÎMPOTRIVA ORTODOXIEI''**

O antologie în patru volume, pe tema:

Un răspuns creştin-ortodox la provocările globalizării contemporane

Suceava, 2007

I. FRAŢI ORTODOCŞI, MĂRTURISIŢI-L CU PUTERE PE HRISTOS, ÎN FAPTĂ ŞI CUVÂNT

(Invazia neoprotestantismului. Dictatura mascată a Uniunii Europene – o nouă probă de credinţă pentru ţările ortodoxe. Naţionalismul în spiritul adevărului)

II. JERTFA TINERETULUI NAŢIONALIST DIN PERIOADA INTERBELICĂ

(Confruntarea Masoneriei cu Mişcarea Legionară. Reabilitarea adevărului)

III. OFENSIVA MATERIALISMULUI ÎMPOTRIVA TINERILOR ŞI FAMILIEI

(Masoneria mondială şi subminarea creştinismului prin teoriile evoluţioniste sau <<filosofia>> lui Antihrist. Despre manipularea opiniei publice şi tinerilor prin televiziune şi internet)

• **„CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎN ROMÂNIA?''**

(carte publicată la Ed. Pim, ed. a II-a, Iaşi, 2005)

• **CINE A FOST CU ADEVĂRAT EMINESCU?**

Suceava, 2007

• **DE CE TREBUIE CONDAMNATE ECUMENISMUL ŞI MASONERIA?**

Suceava, 2011

• **LUPTAŢI ÎMPOTRIVA SCLAVIEI ELECTRONICE!**

Suceava, 2009

• **CUM RĂSPUNDEM NOI PROVOCĂRILOR SATANISTE ALE GLOBALIZĂRII ?**

(Dincolo de aşa-zisele «valori» ale civilizaţiei moderne, dincolo de publicitatea ispititoare şi agresivă, dincolo de afirmarea erotismului, violenţei şi perversiunilor ş.a.m.d., se ascunde vrăjmaşul lui Dumnezeu – satanismul)

Suceava, 2011

• **<u>ARTICOLE PUBLICATE ŞI NEPUBLICATE</u>**

(2005-2011)

Puteţi cunoaşte frumuseţile ortodoxiei accesând şi alte pagini de Internet, cum ar fi:

www.saccsiv.wordpress.com
www.scara.ro
www.apologetica.lx.ro
www.crestinism-ortodox.ro
www.sfaturiortodoxe.ro
www.romfest.org
www.pentrulibertate.ro
www.altermedia.ro
www.conservatorii.ro
www.familiaortodoxa.ro
www.danionvasile
www.Roncea.ro
www.fight4romania

Din aceste pagini aveţi acces şi la alte pagini ortodoxe din ţară şi din străinătate.

<u>PE COPERTA FINALĂ:</u>

Păcătoşii cu care stă la masă Hristos, şi pe care îi face vase alese ale iubirii Sale, au conştiinţa, dată de sfâşietoarele şi îndelung repetatele căderi, acelei neputinţe a omului de a creşte rupt de ajutorul lui Dumnezeu. N-au pervertit cu totul în ei conştiinţa stării, prin deprinderea cu păcatul, în iadul deznădejdii. Păstrează în inima lor cu sfinţenie <u>dorul fiului risipitor</u>, dorul întoarcerii la casa iubirii părinteşti.

Ştiu printr-o lungă suferinţă că strălucirea de o clipă a păcatului nu eliberează, ci înrobeşte, înlănţuie printr-o dependenţă dureroasă, mutilează chiar, în final, capacitatea fiinţială a omului de a se bucura, de a comunica, de a se dărui pe sine iubirii.

<u>De aceea, cei întorşi din iadul deznădejdii în lumina smereniei au acea simplitate înţelegătoare, acea atitudine plină de compasiune şi cuprinzătoare a inimii, acea putere dată de ura păcatului şi de iubirea faţă de cel ce trece prin ceea ce ei înşişi au trecut, care îi face să poată ajuta cu adevărat şi pe aproapele pierdut.</u> <u>Nu judecă pe cel căzut, ci simt urgenţa de a-i veni în ajutor. Măcar printr-un strigăt către Domnul.</u> Îi face să poată înţelege şi sprijini pe cel ce stă să cadă. Îi face să nu se scârbească de cei ce zac în mizerie exterioară şi lăuntrică, de cei ce au nevoie de Om să-i arunce în scăldătoare. De pe chipul lor de fii întorşi întru iubirea Tatălui străluceşte lumii iubirea părintească.

Păcătoşii care stau la masă cu Hristos sunt cei ce conştientizează starea de sfâşiere în care i-a aruncat păcatul, şi în aceeaşi măsură descoperă prin întoarcerea către Dumnezeu, că Acesta de mult le-a pregătit întoarcerea. Şi cu cât se înminunează că mult li s-a iertat, cu atât se umplu de iubire către Dumnezeu, după cum zice Scriptura.

PĂR. PHILOTEOS PHAROS